

احادیث امام صادق علیه السلام (2591) حدیث (قسمت ۱)

الإمام الصادق عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - :صُمْ صَوْمًا يَقْطَعُ شَهْوَتَكَ ، وَلَا تَصُمْ صَوْمًا يَمْنَعُكَ مِنَ الصَّلَاةِ ؛ فَإِنَّ الصَّلَاةَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الصِّيَامِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : روزه ای بگیر که شهوتت را قطع کند و روزه ای نگیر که از نماز، بازت دارد؛ زیرا نماز ، نزد خدا محبوب تر از روزه است.

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمَةٌ يُعْرَفُ بِهَا ، وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْعَالَمِ ثَلَاثُ عِلْمَاتٍ : الْعِلْمُ بِاللَّهِ ، وَبِمَا يُحِبُّ ، وَبِمَا يَكْرَهُ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن ، گواهی می گردد. دانشمند نیز سه نشانه دارد : شناختن خدا و آنچه خداوند دوست دارد و آنچه دوست ندارد».

الإمام الصادق عليه السلام: كَانَ فِيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ أَنْ قَالَ لَهُ : يَا بُنَيَّ ، اجْعَلْ فِي أَيَّامِكَ وَلِيَالِيكَ وَسَاعَاتِكَ نَصِيبًا لَكَ فِي طَلَبِ الْعِلْمِ ، فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ لَهُ تَضْيِيعًا مِثْلَ تَرْكِهِ .

امام صادق علیه السلام: یکی از نصایح لقمان به پسرش ، این بود که گفت : «ای پسر! بخشی از روز و شب و ساعات خود را برای دانش پژوهی قرار ده؛ زیرا هیچ زیانی را مانند ترك آن نخواهی یافت».

الإمام الصادق عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، إِنْ تَادَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا ، وَمَنْ عَنِ بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ ، وَمَنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ ، وَمَنْ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ طَلْبُهُ ، وَمَنْ اشْتَدَّ طَلْبُهُ أَدْرَكَ مَنَفَعَتَهُ ؛ فَاتَّخِذْهُ عَادَةً .

فَإِنَّكَ تَخْلُفُ فِي سَلْفِكَ ، وَتَنْفَعُ بِهِ مَنْ خَلْفَكَ ، وَيُرْتَجِيكَ فِيهِ رَاغِبٌ ، وَيَخْشَى صَوْلَتَكَ رَاهِبٌ ، وَإِيَّاكَ وَالْكَسَلَ عَنْهُ وَالطَّلَبَ لِغَيْرِهِ ، فَإِنْ غُلِبْتَ عَلَى الدُّنْيَا فَلَا تُغْلِبَنَّ عَلَى الْآخِرَةِ ، وَإِذَا فَاتَكَ طَلَبُ الْعِلْمِ فِي مَظَانِهِ فَقَدْ غُلِبْتَ عَلَى الْآخِرَةِ .

وَاجْعَلْ فِي أَيَّامِكَ وَلِيَالِيكَ وَسَاعَاتِكَ لِنَفْسِكَ نَصِيبًا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ ؛ فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ لَهُ تَضْيِيعًا أَشَدَّ مِنْ تَرْكِهِ . وَلَا تُمَارِئَنَّ فِيهِ لَجُوجًا وَلَا تُجَادِلَنَّ فُقَيْهًا ، وَلَا تُعَادِيَنَّ سُلْطَانًا ، وَلَا تُمَاشِيَنَّ ظُلُومًا ، وَلَا تُصَادِقَنَّ وَلَا تُصَاحِبَنَّ فَاسِقًا نَظْفًا ، وَلَا تُصَاحِبَنَّ مُتَّهَمًا ، وَاخْزُنْ عِلْمَكَ كَمَا تَخْزُنُ وَرَقًا .

امام صادق علیه السلام - در بیان موعظه لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! اگر در کودکی ادب آموختی ، در بزرگی سودش را می ببری . هر کس آهنگ ادب کند ، به آن اهتمام می ورزد، و هر کس بدان اهتمام ورزد ، زحمتِ دانستن آن را تحمل می کند، و هر کس زحمت دانستن آن را بپذیرد ، جستجویش [در پی دانش] زیاد می شود، و هر کس جستجویش زیاد شود، سودش را درمی یابد .

پس آن را عادت خود قرار ده؛ چرا که تو جانشین گذشتگانی و به وسیله آن ، جانشین خود را سود می بخشی و علاقه مند ، برای آن به تو امید می بندد و ترسان، از عظمت تو می هراسد . و از تنبلی نسبت به آن و از رفتن در پی غیر آن پرهیز ؛ زیرا اگر در برابر دنیا شکست بخوری ، در برابر آخرت ، مغلوب نمی شوی ؛ ولی اگر جستجوی دانش در جایگاه های خودش را از دست بدهی ، در برابر آخرت ، مغلوب می شوی .

بخشی از روزها و شب ها و لحظاتی را برای جستجوی دانش قرار بده ؛ چرا که تو زیانی شدیدتر از ترك آن را نمی یابی. و در آن ، با هیچ فرد لجوجی مستیز، و با هیچ فقیهی مجادله، با هیچ پادشاهی دشمنی، و با هیچ ستمگری همراهی نکن و او را تصدیق نما . و با فاسقِ آلوده به گناه ، همنشینی نکن، و با متّهم [نیز] همنشینی نکن، و دانش خود را ذخیره کن ، همان طور که پولت را ذخیره می کنی.

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لَا تَتَعَلَّمِ الْعِلْمَ لِتُبَاهِيَ بِهِ الْعُلَمَاءَ ، أَوْ تُمَارِيَ بِهِ السُّفَهَاءَ ، أَوْ تُزَانَ بِهِ فِي الْمَجَالِسِ ، وَلَا تَتْرِكِ الْعِلْمَ زِهَادَةً فِيهِ وَرَغْبَةً فِي الْجَهْلِ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! دانش را برای فخر فروشی نزد دانشمندان یا نزاع با سفیهان یا زینت مجالس ، نیاموز و همچنین ، دانش را از سر بی رغبتی به آن و تمایل به نادانی ، رها نکن».

الإمام الصادق عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، جَالِسِ الْعُلَمَاءَ وَزَاحِمِهِمْ بِرُكْبَتَيْكَ ، لَا تُجَادِلِهِمْ فَيَمْنَعُوكَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! با دانشمندان همشین باش و با زانو زدنت ، جایشان را تنگ کن ؛ ولی با آنان به مجادله نپرداز ، که در این صورت ، تو را از حضور باز می دارند.

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا بُنَيَّ ، لَا تَتَّخِذِ الْجَاهِلَ رَسُولًا ، فَإِنْ لَمْ تُصِبْ عَاقِلًا حَكِيمًا يَكُونُ رَسُولَكَ فَكُنْ أَنْتَ رَسُولَ نَفْسِكَ .
يَا بُنَيَّ ، اِعْتَزِلِ الشَّرَّ يَعْتَرِكَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان گفت: «ای پسر! نادان را پیک خود انتخاب مکن. اگر شخص عاقل و حکیم که فرستاده تو باشد، پیدا نکردی، خود فرستاده خودت باش. ای پسر! از بدی دوری کن تا آن هم از تو دوری کند».

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا قِيلَ لَهُ مَا كَانَ فِي وَصِيَّةِ لُقْمَانَ - :كَانَ فِيهَا الْأَعْجِيبُ ، وَكَانَ أَعْجَبَ مَا فِيهَا أَنْ قَالَ لِابْنِهِ : خَفِ اللَّهَ خَيْفَةً لَوْ جِئْتَهُ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ لَعَذَّبَكَ ، وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ جِئْتَهُ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ لَرَحِمَكَ .

امام صادق علیه السلام - وقتی به ایشان گفته شد : در وصیت لقمان چه بود؟ - :در آن ، شگفتی های فراوانی بود و عجیب تر از همه ، این است که به پسرش گفت: «از خدا چنان بترس که [گویی] حتی اگر با همه خوبی های انس و جن به پیشگاهش برسی ، عذابت می کند و چنان به خدا امیدوار باش که [گویی] حتی اگر با همه بدی های انس و جن به پیشگاهش برسی ، به تو رحم می کند».

عنه عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، خَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَوْ أَتَيْتَ الْقِيَامَةَ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ خِفْتَ أَنْ يُعَذِّبَكَ ، وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ وَافَيْتَ الْقِيَامَةَ بِإِثْمِ الثَّقَلَيْنِ رَجَوْتَ أَنْ يَغْفِرَ لَكَ .

فَقَالَ لَهُ ابْنُهُ : يَا أَبَتِ ، وَكَيْفَ أُطِيقُ هَذَا وَإِنَّمَا لِي قَلْبٌ وَاحِدٌ .

فَقَالَ لَهُ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ لَوْ اسْتَخْرَجَ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ فَشُقَّ لَوْجِدَ فِيهِ نُورَانِ ، نُورٌ لِلْخَوْفِ وَنُورٌ لِلرَّجَاءِ ، لَوْ وَزْنَا لَمَّا رَجَحَ أَحَدُهُمَا عَلَى الْآخَرِ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ .

فَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ يُصَدِّقُ مَا قَالَ اللَّهُ ، وَمَنْ يُصَدِّقُ مَا قَالَ اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا أَمَرَ اللَّهُ ، وَمَنْ لَمْ يَفَعِّلْ مَا أَمَرَ اللَّهُ لَمْ يُصَدِّقْ مَا قَالَ اللَّهُ ؛ فَإِنَّ هَذِهِ الْأَخْلَاقَ تَشْهَدُ بَعْضُهَا لِبَعْضٍ ، فَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ إِيمَانًا صَادِقًا يَعْمَلُ لِلَّهِ خَالِصًا نَاصِحًا ، وَمَنْ عَمِلَ لِلَّهِ خَالِصًا نَاصِحًا فَقَدْ آمَنَ بِاللَّهِ صَادِقًا ، وَمَنْ أَطَاعَ اللَّهَ خَافَهُ ، وَمَنْ خَافَهُ فَقَدْ أَحَبَّهُ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اتَّبَعَ أَمْرَهُ ، وَمَنْ اتَّبَعَ أَمْرَهُ اسْتَوْجَبَ جَنَّتَهُ وَمَرْضَاتَهُ ، وَمَنْ لَمْ يَتَّبِعْ رِضْوَانَ اللَّهِ فَقَدْ هَانَ عَلَيْهِ سَخَطُهُ ، نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش موعظه کرد : «ای پسر! از خدا چنان بترس که اگر قیامت را با همه خوبی های انس و جن دریابی، باز هم بهر اسی که خداوند عذابت کند. و به خدا چنان امیدوار باش که اگر قیامت را با همه بدی های انس و جن دریابی، امیدوار باشی که خداوند تو را بیامرزد» .

پسرش به او گفت: ای پدر! چگونه می توانم چنین باشم ، در حالی که تنها يك قلب دارم؟
لقمان گفت: «ای پسر! اگر قلب مؤمن بیرون آورده و پاره شود، دو نور در آن دریافت می گردد : نوری برای خوف و نوری برای رجا ، که اگر وزن شوند ، هیچ يك ذره ای بر

دیگری ترجیح نخواهد داشت . هر کس به خدا ایمان آورد ، سخن خدا را تصدیق می کند و هر کس گفته خداوند را تصدیق کند، به دستور او جامه عمل می پوشد . و هر کس به دستور او جامه عمل نپوشد، گفته خدا را تصدیق نکرده است زیرا این خلق و خوی ها ، بر درستی یکدیگر شهادت می دهند. پس هر کس به خدا ایمان صادقانه داشته باشد، در عمل نیز با خدا خالصانه و خیرخواهانه رفتار می کند و هر که در راه خدا خالصانه و خیرخواهانه عمل کند ، حقیقتاً صادقانه به خدا ایمان آورده است . و هر که خدا را اطاعت کند، از او می ترسد و هر که از او بترسد، او را دوست می دارد و هر که او را دوست بدارد، از فرمانش پیروی می کند و هر که از فرمانش پیروی کند ، مستحق بهشت و رضوانش می گردد ، و هر که از رضوان الهی پیروی نکند، غضب خدا بر او هموار می گردد. از غضب خدا ، به خدا پناه می بریم!».»

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، اخْتَرِ الْمَجَالِسَ • عَلَى عَيْنَيْكَ ، فَإِنْ رَأَيْتَ قَوْمًا يَذْكُرُونَ اللَّهَ فَاجْلِسْ إِلَيْهِمْ ، فَإِنَّكَ إِنْ تَكُ عَالِمًا يَنْفَعُكَ عِلْمُكَ وَيَزِيدُوكَ عِلْمًا إِلَى عِلْمِكَ ، وَإِنْ تَكُ جَاهِلًا يُعَلِّمُوكَ ، وَلَعَلَّ اللَّهَ أَنْ يُطَلِّعَهُمْ بِرَحْمَةٍ فَتَعْمَكَ مَعَهُمْ • .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! مجالس را با دو چشمانت، آگاهانه انتخاب کن. پس اگر گروهی را دیدی که خدا را یاد می کنند، همراهشان بنشین؛ زیرا اگر عالم باشی، هم دانشت به تو سود می رساند و هم آنها پر دانشت می افزایند، و اگر نادان باشی، تو را دانش می آموزند و چه بسا خداوند بر آنان نظر رحمت افکند، پس تو را نیز در بر گیرد».

الإمام الصادق عليه السلام: لَمَّا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ فَقَالَ : أَنَا مُنْذُ سَقَطْتُ إِلَى الدُّنْيَا اسْتَدْبَرْتُ وَاسْتَقْبَلْتُ الْآخِرَةَ ، فَدَارَ أَنْتَ إِلَيْهَا تَسِيرُ أَقْرَبُ مِنْ دَارِ أَنْتَ مِنْهَا مُتَبَاعِدٌ • .
يَا بُنَيَّ ، لَا تَطْلُبْ مِنَ الْأَمْرِ مُدْبِرًا ، وَلَا تَرْفُضْ مِنْهُ مُقْبِلًا ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ يُضِلُّ الرَّأْيَ وَيُزِرِي بِالْعَقْلِ • .

امام صادق علیه السلام: هنگامی که لقمان پسرش را نصیحت کرد، گفت: «من از همان زمانی که به دنیا آمدم ، به آن پشت کردم و به سوی آخرت رفتم. پس خانه ای که تو به سوی آن روانی ، نزدیک تر است از خانه ای که تو از آن دور می شوی .
ای پسر! در پی چیزی نباش که پشت سر نهاده ای، و چیزی را که پیش رو داری، رها نکن؛ زیرا این کار، رأی و نظر را گم راه می کند و عقل را بی مایه می گرداند».

الإمام الصادق عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ خَافَهُ ، وَمَنْ خَافَهُ فَقَدَ أَحَبَّهُ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اتَّبَعَ أَمْرَهُ ، وَمَنْ اتَّبَعَ أَمْرَهُ اسْتَوْجَبَ جَنَّتَهُ وَمَرْضَاتَهُ ، وَمَنْ لَمْ يَتَّبِعْ رِضْوَانَ اللَّهِ فَقَدَ هَانَ عَلَيْهِ سَخَطُهُ . نَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ .

امام صادق عليه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : هر کس خدا را اطاعت کند ، از او می ترسد. و هر کس از خدا بترسد ، او را دوست می دارد. و هر کس خدا را دوست بدارد ، از فرمانش پیروی می کند. و هر کس از خدا پیروی کند ، بهشت و رضای او را از آن خود می سازد. و هر کس به دنبال رضای الهی نباشد ، به آسانی ، خود را مشمول خشم الهی می گرداند. از خشم خدا به خدا پناه می بریم!

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَعُمْرُكَ قَصِيرٌ .

امام صادق عليه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! [متاع] دنیا ناچیز است و عمر تو نیز کوتاه».

عنه عليه السلام: فِي وَصِيَّةِ لُقْمَانَ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، اِعْلَمْ أَنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمْرُكَ مِنْهَا قَلِيلٌ مِنْ قَلِيلٍ ، وَيَقْرُ مِنْ الْقَلِيلِ قَلِيلٌ .

امام صادق عليه السلام: لقمان در سفارش به پسرش، گفت: «ای پسر! بدان که [متاع] دنیا ناچیز است و عمر تو اندکی از آن ناچیز است، و از آن اندک نیز اندکی مانده است».

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ ... اِقْتَعِ بِقَسَمِ اللَّهِ لَكَ يَصِفُ عَيْشُكَ ، فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَجْمَعَ عِزَّ الدُّنْيَا فَاقْطَعْ طَمَعَكَ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، فَإِنَّمَا بَلَغَ الْأَنْبِيَاءُ وَالصَّادِقُونَ مَا بَلَغُوا بِقَطْعِ طَمَعِهِمْ .

امام صادق عليه السلام: لقمان گفت: «ای پسر! ... به قسمت الهی قانع باش تا زندگی ات پاك باشد. پس اگر خواستی عزت دنیا را گرد آوری ، طمع خود را از آنچه در دست مردم است، ببر . همانا پیامبران و صدیقان، به اندازه قطع طمعشان ، به آن مقامات رسیدند».

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، إِحْذِرِ الْحَسَدَ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ شَأْنِكَ ، وَاجْتَنِبِ سَوْءَ الْخُلُقِ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ طَبْعِكَ ، فَإِنَّكَ لَا تَضُرُّ بِهِمَا إِلَّا نَفْسَكَ ، وَإِذَا كُنْتَ أَنْتَ الضَّارَّ لِنَفْسِكَ كَفَيْتَ عَدُوَّكَ أَمْرًا ، لِأَنَّ عِدَاوَتَكَ لِنَفْسِكَ أَضَرُّ عَلَيْكَ مِنْ عِدَاوَةِ غَيْرِكَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان گفت: . . . «ای پسر! از حسد بر حذر باش، که در شأن تو نیست، و از بداخلاقی دوری کن، که از سرشت تو نیست؛ زیرا تو به وسیله آن دو ، جز به خودت ضرر نمی زنی، و هر گاه به خودت ضرر رساندی، دشمنت را از پرداختن به کار تو کفایت می کنی؛ زیرا دشمنی تو با خودت، از دشمنی دیگری زیان بارتر است».

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْحَاسِدِ ثَلَاثُ عِلْمَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَشْمَتُ بِالمُصِيبَةِ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز ، نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن، گواهی می گردد... . حسود ، سه نشانه دارد : غایب را غیبت، حاضر را چاپلوسی، و گرفتار را شماتت می کند».

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْمُرَائِي ثَلَاثُ عِلْمَاتٍ : يَكْسَلُ إِذَا كَانَ وَحْدَهُ ، وَيَنْشِطُ إِذَا كَانَ النَّاسُ عِنْدَهُ ، وَيَتَعَرَّضُ فِي كُلِّ أَمْرٍ لِلْمَحْمَدَةِ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن، گواهی می گردد... . ریاکار نیز سه نشانه دارد: هر گاه تنها باشد، کسل است، و هر گاه پیش مردم باشد ، شاد است، و هر کاری را که در آن ستایش باشد ، انجام می دهد».

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِيَّاكَ وَالضَّجَرَ وَسُوءَ الخُلُقِ وَقِلَّةَ الصَّبْرِ ، فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الخِصَالِ صَاحِبٌ ، وَأَلِزِمَ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ ، وَصَبِّرْ عَلَى مَوُونَاتِ الإِخْوَانِ نَفْسَكَ ، وَحَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! از بی قراری و بداخلاقی و کم صبری بپرهیز، که هیچ کس با این خصوصیات، پایدار نمی ماند. در کارهایت آرام و نرم باش، و بر خود هزینه برادران [دینی] را هموار کن ، و با همه مردم، اخلاق نیکو داشته باش».

الإمام الصادق عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، لَا تَرَكَنَّ إِلَى الدُّنْيَا وَلَا تَشْغَلْ قَلْبَكَ بِهَا ، فَمَا خَلَقَ اللهُ خَلْقًا هُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ مِنْهَا ، أَلَا تَرَى لِمَ يَجْعَلُ نَعِيمَهَا ثَوَابًا لِلْمُطِيعِينَ ، وَلَمْ يَجْعَلْ بَلَاءَهَا عُقُوبَةً لِلْعَاصِينَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! به دنیا تکیه نکن و دلت را به آن مشغول نگردان، که خداوند ، چیزی پست تر از دنیا نیافریده است. مگر نمی بینی که خداوند ، نعمت های دنیا را برای فرمانبران، پاداش و گرفتاری های آن را برای گناهکاران کیفر قرار نداده است؟

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ... وَلِلْكَسَلَانِ ثَلَاثٌ عِلْمَاتٍ : يَتَوَانِي حَتَّى يُفْرَطَ ، وَيُفْرَطُ حَتَّى يُضَيِّعَ ، وَيُضَيِّعُ حَتَّى يَأْتَمَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «ای پسر! هر چیز ، نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن، گواهی می گردد ... . کاهل (تنبل) نیز سه نشانه دارد: به قدری سستی می کند که کوتاهی می نماید، و چنان کوتاهی می کند تا ضایع می سازد، و آن چنان ضایع می سازد که مرتکب گناه می شود.»

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِنْ كُنْتَ زَعَمْتَ أَنَّ الْكَلَامَ مِنْ فِضَّةٍ ، فَإِنَّ السُّكُوتَ مِنْ ذَهَبٍ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: «پسر! اگر گمان کردی که سخن، نقره است، پس [بدان که] سکوت، طلاست.»

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : إِذَا سَافَرْتَ مَعَ قَوْمٍ فَأَكْثِرِ اسْتِشَارَتَكَ إِيَّاهُمْ فِي أَمْرِكَ وَأُمُورِهِمْ ، وَأَكْثِرِ التَّبَسُّمَ فِي وُجُوهِهِمْ ، وَكُنْ كَرِيماً عَلَى زَادِكَ .
وَإِذَا دَعَوْكَ فَأَجِبْهُمْ ، وَإِذَا اسْتَعَانُوا بِكَ فَأَعِنْهُمْ ، وَاعْلِبْهُمْ بِثَلَاثٍ: بِطَوْلِ الصَّمْتِ ، وَكَثْرَةِ الصَّلَاةِ ، وَسَخَاءِ النَّفْسِ بِمَا مَعَكَ مِنْ دَابَّةٍ أَوْ مَالٍ أَوْ زَادٍ .

وَإِذَا اسْتَشْهَدُوكَ عَلَى الْحَقِّ فَأَشْهَدْ لَهُمْ ، وَاجْهَدْ رَأْيَكَ لَهُمْ إِذَا اسْتَشَارُوكَ ثُمَّ لَا تَعَزَمَ حَتَّى تَتَبَّتْ وَتَنْظُرَ ، وَلَا تُجِبْ فِي مَشُورَةٍ حَتَّى تَقُومَ فِيهَا وَتَقْعُدَ وَتَنَامَ وَتَأْكُلَ وَتُصَلِّيَ وَأَنْتَ مُسْتَعْمِلٌ فِكْرِكَ وَحِكْمَتِكَ فِي مَشُورَتِهِ ، فَإِنَّ مَنْ لَمْ يُحِضِ النَّصِيحَةَ لِمَنْ اسْتَشَارَهُ سَلَبَهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى رَأْيَهُ ، وَنَزَعَ عَنْهُ الْأَمَانَةَ .

وَإِذَا رَأَيْتَ أَصْحَابَكَ يَمْشُونَ فَأَمْشِ مَعَهُمْ ، وَإِذَا رَأَيْتَهُمْ يَعْمَلُونَ فَاعْمَلْ مَعَهُمْ ، وَإِذَا تَصَدَّقُوا وَأَعْطُوا قَرْضاً فَأَعْطِ مَعَهُمْ ، وَاسْمَعْ لِمَنْ هُوَ أَكْبَرُ مِنْكَ سِنّاً ، وَإِذَا أَمْرُوكَ بِأَمْرٍ وَسَأَلُوكَ فَقُلْ : نَعَمْ وَلَا تَقُلْ : لَا ، فَإِنَّ لَا عِيَّ وَلَوْمْ .

وَإِذَا تَحَيَّرْتُمْ فِي طَرِيقِكُمْ فَانْزِلُوا ، وَإِذَا شَكَكْتُمْ فِي الْقَصْدِ فَاقْفُوا ، وَتَأَمَّرُوا ، وَإِذَا رَأَيْتُمْ شَخْصاً وَاحِداً فَلَا تَسْأَلُوهُ عَن طَرِيقِكُمْ وَلَا تَسْتَرْشِدُوهُ ، فَإِنَّ الشَّخْصَ الْوَاحِدَ فِي الْفَلَاةِ مُرِيبٌ ، لَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ عَيْناً لِلصُّوَصِ ، أَوْ يَكُونَ هُوَ الشَّيْطَانُ الَّذِي حَيَّرَكُمْ ، وَاحْذَرُوا الشَّخْصِينَ أَيْضاً إِلَّا

أَنْ تَرَوْا مَا لَا أَرَى ؛ فَإِنَّ الْعَاقِلَ إِذَا أَبْصَرَ بِعَيْنِهِ شَيْئاً عَرَفَ الْحَقَّ مِنْهُ ، وَالشَّاهِدَ يَرَى مَا لَا يَرَى الْغَائِبُ .

يا بُنَيَّ ، وَإِذَا جَاءَ وَقْتُ صَلَاةٍ فَلَا تُؤَخِّرْهَا لِشَيْءٍ ، وَصَلِّهَا وَاسْتَرِحْ مِنْهَا ؛ فَإِنَّهَا دَيْنٌ . وَصَلِّ فِي جَمَاعَةٍ وَلَوْ عَلَى رَأْسِ زُجٍّ . وَلَا تَتَمَنَّ عَلَى دَابَّتِكَ ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ سَرِيعٌ فِي دَبْرِهَا ، وَلَيْسَ ذَلِكَ مِنْ فِعْلِ الْحُكَمَاءِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ فِي مَحْمِلٍ يُمَكِّنُكَ التَّمَدُّدُ لِاسْتِرْحَاءِ الْمَفَاصِلِ ، وَإِذَا قُرْبْتَ مِنَ الْمَنْزِلِ فَانْزِلْ عَنْ دَابَّتِكَ ، وَابْدَأْ بِعَلْفِهَا قَبْلَ نَفْسِكَ ، وَإِذَا أَرَدْتَ النُّزُولَ فَعَلَيْكَ مِنْ بَقَاعِ الْأَرْضِ بِأَحْسَنِهَا لَوْناً ، وَأَلْيَنِيهَا ثَرَبَةً ، وَأَكْثَرَهَا عُشْباً .

وَإِذَا نَزَلْتَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ قَبْلَ أَنْ تَجْلِسَ ، وَإِذَا أَرَدْتَ قِضَاءَ حَاجَةٍ فَأَبْعِدِ الْمَذْهَبَ فِي الْأَرْضِ ، وَإِذَا ارْتَحَلْتَ فَصَلِّ رَكَعَتَيْنِ ، وَوَدِّعِ الْأَرْضَ الَّتِي حَلَلْتَ بِهَا ، وَسَلِّمْ عَلَيْهَا وَعَلَى أَهْلِهَا ؛ فَإِنَّ لِكُلِّ بُقْعَةٍ أَهْلاً مِنَ الْمَلَائِكَةِ .

وَإِنْ اسْتِطَعْتَ أَنْ لَا تَأْكُلَ طَعَاماً حَتَّى تَبْدَأَ فَتَتَصَدَّقَ مِنْهُ فَافْعَلْ ، وَعَلَيْكَ بِقِرَاءَةِ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا دُمْتَ رَاكِباً ، وَعَلَيْكَ بِالتَّسْبِيحِ مَا دُمْتَ عَامِلاً ، وَعَلَيْكَ بِالذُّعَاءِ مَا دُمْتَ خَالِياً .
وَإِيَّاكَ وَالسَّيْرَ مِنْ أَوَّلِ اللَّيْلِ ، وَعَلَيْكَ بِالتَّعْرِيسِ وَالدُّلْجَةِ مِنْ لُدُنِ نِصْفِ اللَّيْلِ إِلَى آخِرِهِ ، وَإِيَّاكَ وَرَفَعَ الصَّوْتِ فِي مَسِيرِكَ .

امام صادق عليه السلام - در بین سفارش لقمان علیه السلام به پسرش - هر گاه با گروهی مسافرت کردی، با آنان در کارهای مربوط به خود و آنها، بسیار مشورت کن و به رویشان بسیار لبخند بزن و نسبت به زاد و توشه ات، کریم و بخشنده باش. هر گاه دعوت کردند، بپذیر و هر گاه از تو یاری خواستند، کمکشان کن و با سه چیز، بر آنان فائق باش: سکوت طولانی، نماز گزاردن بسیار و سخاوتمندی نسبت به آنچه از حیوان و مال و توشه داری .

هر گاه تو را به گواهی طلبیدند، برایشان گواهی بده. هر گاه با تو مشورت کردند ، درباره رأی خود، کوشش کن؛ اما تصمیم قطعی نگیر، تا این که [اندیشه ات] تثبیت شود و تأمل کرده باشی . پاسخ هیچ مشورتی را نده ، مگر آن که درباره آن - در حالی که قیام و قعود می کنی و می خوابی و می خوری و نماز می خوانی - فکر کنی و حکمتت را به کار گیری؛ زیرا هر کس برای مشورت خواه، خالصانه خیرخواهی نکند ، خداوند - تبارک و تعالی - نظرش را از او سلب می کند و امانت [- اهلیت مشورت] را باز می گیرد. و هر گاه دیدی که یارانت می روند ، تو هم با آنان برو، و هر گاه دیدی کار می کنند ، تو هم با آنان کار کن. هر گاه صدقه دادند و قرضی عطا کردند، تو هم بده و حرف بزرگ تر را گوش بده. و هر گاه به تو امر کردند و از تو چیزی خواستند، در جوابشان آری «بگو» و «نه» نگو؛ زیرا «نه» گفتن، درماندگی و پستی است .

هر گاه در راهتان سرگردان شدید، پیاده شوید و هر گاه در مقصدتان تردید پیدا کردید ،

درنگ و مشورت کنید و اگر شخص تنهایی را دیدید ، درباره راهتان از او نپرسید و از او راه نمایی نخواهید؛ زیرا شخص تنها در بیابان، مشکوک است؛ شاید دیده بان و جاسوس دزدان باشد ، یا شاید او همان شیطانی باشد که شما را متحیر ساخته است. و اگر دو شخص بودند ، باز هم احتیاط و حذر کنید ، مگر چیزی را تشخیص دهید که من الآن تشخیص نمی دهم ؛ زیرا عاقل، وقتی به چیزی با دیده بصیرت بنگرد ، حق را در آن می یابد و شخص شاهد و حاضر، چیزی را می بیند که غایب نمی بیند .

ای پسر! هر گاه وقت نماز رسید ، آن را به خاطر چیز دیگری به تأخیر نینداز و آن را بخوان و خود را از آن راحت کن؛ زیرا نماز، بدهی [به خداوند] است. نماز را به جماعت بخوان ؛ هرچند بر نوک پیکان باشد. بر روی حیوانت خواب؛ زیرا این کار ، پشت حیوان را زود زخم می کند و این ، کار حکیمان نیست؛ مگر محملی داشته باشد که بتوانی در آن دراز بکشی و مفاصلت را راحت سازی. هر گاه به منزل نزدیک شدی ، از حیوانت پیاده شو و قبل از [پرداختن به] خود ، علف آن را بده .

هر گاه خواستی در جایی نزول کنی ، بهترین جای زمین را بر گزین که خوش منظره، خاکش نرم و علفزار باشد. هر گاه پیاده شدی ، قبل از نشستن ، دو رکعت نماز بخوان. هر گاه خواستی قضای حاجت کنی ، قدری در زمین راه برو که دور [از دیگران] باشی . هر گاه خواستی کوچ کنی ، دو رکعت نماز بخوان و با زمینی که در آن بودی، وداع کن و بر آن زمین و اهل آن، سلام کن؛ زیرا هر جایی از زمین، ساکنانی از فرشتگان دارد . اگر توانستی از طعامی نخوری تا این که ابتدا از آن صدقه بدهی ، این کار را انجام بده. و بر توباد که تا سواره ای ، کتاب خداوند عز و جل را قرائت کنی، و بر توباد که تا مشغول کاری هستی ، تسبیح بگویی، و بر توباد که تا بیکاری ، دعا کنی. از سفر کردن در اول شب، پرهیز و در آخر شب، رحل اقامت بیفکن و از نیمه شب به بعد تا آخر آن، سفر کن و در هنگام حرکت، از بلند کردن صدا پرهیز.

عنه عليه السلام: في وصية لقمان لابنه : يا بُنَيَّ ، سافر بِسيفِكَ وَخُفِّكَ وِعِمَامَتِكَ وَخِبَائِكَ وَسِقَائِكَ وَإِبْرَتِكَ وَخُيُوطِكَ وَمِخْرَزِكَ ، وَتَزَوَّدْ مَعَكَ مِنَ الْأَدْوِيَةِ مَا تَنْتَفِعُ بِهَا أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ ، وَكُنْ لِأَصْحَابِكَ مُوَافِقًا إِلَّا فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ .

امام صادق عليه السلام - در بیان سفارش لقمان علیه السلام به پسرش - : پسر! شمشیر، کفش، عمامه، خیمه، مشک ، سوزن، نخ و درفش خود را در مسافرت، همراه داشته باش و از ادویه، آنچه خود و همراهانت لازم دارید ، توشه بردار و با یارانت، جز در معصیت خداوند عز و جل سازگار باش.

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: ... يَا بُنَيَّ ، إِنْ عَدِمَكَ مَا تَصِلُ بِهِ قَرَابَتَكَ ، وَتَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَى إِخْوَتِكَ فَلَا يِعْدَمَنَّكَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَبَسْطُ الْبَشْرِ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ أَحْسَنَ خُلُقَهُ أَحَبَّهُ الْأَخْيَارُ وَجَانِبَهُ الْفَجَّارُ .

امام صادق عليه السلام - در بیان آنچه لقمان علیه السلام به پسرش گفت - :پسرم! اگر چیزی نداری که بدان صله رحم کنی و به برادران [دینی] خود بخشش نمایی، نیک خوئی و گشاده رویی را از دست نده ؛ زیرا هر کس اخلاقش را نیکو گرداند ، نیکوکاران او را دوست می دارند و بدکاران از او کناره می گیرند.

الإمام الصادق عليه السلام - فِيمَا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - :وَلَا تُجَادِلَنَّ فَقِيهًا ، وَلَا تُعَادِيَنَّ سُلْطَانًا ، وَلَا تُمَاشِيَنَّ ظَلُومًا ، وَلَا تُصَادِقَنَّه ، وَلَا تُصَاحِبَنَّ فَاسِقًا نَظْفًا ، وَلَا تُصَاحِبَنَّ مُتَّهَمًا .

امام صادق عليه السلام - در بیان موعظه لقمان علیه السلام به پسرش - :با فقیه ، مجادله و با پادشاه ، دشمنی و با ستمگر ، همراهی و دوستی و با فاسقِ پلید ، رفاقت نکن و با متهم نیز رفاقت نکن.

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا بُنَيَّ ، إِنْ احْتَجْتَ إِلَى السُّلْطَانِ فَلَا تُكْثِرِ الْإِلْحَاحَ عَلَيْهِ ، وَلَا تَطْلُبْ حَاجَتَكَ مِنْهُ إِلَّا فِي مَوَاضِعِ الطَّلَبِ ، وَذَلِكَ حِينَ الرِّضَا وَطَيْبِ النَّفْسِ ، وَلَا تَضْجِرَنَّ بِطَلْبِ حَاجَةٍ ؛ فَإِنَّ قَضَاءَهَا بِيَدِ اللَّهِ وَلَهَا أَوْقَاتٌ ، وَلَكِنْ ارْغَبْ إِلَى اللَّهِ وَسَلَّهُ ، وَحَرِّكْ أَصَابِعَكَ إِلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام: لقمان گفت: «ای پسرم! اگر محتاج پادشاه شدی ، زیاد اصرار نکن و حاجت خود را جز در جای مناسب درخواست ، از او نخواه، و آن، هنگام خشنودی و خوش حالی است. و در طلب حاجت ، بی قراری نکن؛ زیرا برآورده شدن آن، به دست خداست و آن هم اوقاتی دارد ؛ ولی تمایل و توجهت، به خداوند باشد و از او بخواه و انگشتانت را به سوی او بجنبان».

الإمام الصادق عليه السلام: لَمَّا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ فَقَالَ : ... يَا بُنَيَّ ، لِيَكُنْ مِمَّا تَسْتَظْهَرُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ الْوَرَعُ عَنِ الْمَحَارِمِ ، وَالْفَضْلُ فِي دِينِكَ ، وَالصِّيَانَةُ لِمُرُوتِكَ ، وَالْإِكْرَامُ لِنَفْسِكَ أَنْ لَا تُدْنِسَهَا بِمَعَاصِي الرَّحْمَنِ وَمَسَاوِي الْأَخْلَاقِ وَقَبِيحِ الْأَفْعَالِ .

وَإِكْتُمُ سِرِّكَ ، وَأَحْسِنِ سَرِيرَتَكَ ؛ فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ آمَنْتَ بِسِتْرِ اللَّهِ أَنْ يُصِيبَ عَدُوُّكَ مِنْكَ عَوْرَةً ، أَوْ يَقْدِرَ مِنْكَ عَلَى زَلَّةٍ ، وَلَا تَأْمَنَنَّ مَكَرَهُ فَيُصِيبَ مِنْكَ غِرَّةً فِي بَعْضِ حَالَاتِكَ ، وَإِذَا اسْتَمَكَنَّ مِنْكَ وَثَبَ عَلَيْكَ وَلَمْ يُقَلِّكَ عَثْرَةً .

وَلَيْكُنْ مِمَّا تَتَسَلَّحُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ إِعْلَانُ الرِّضَا عَنْهُ ، وَاسْتَصْغِرِ الْكَثِيرَ فِي طَلْبِ الْمَنْفَعَةِ ، وَاسْتَعْظِمِ الصَّغِيرَ فِي رُكُوبِ الْمَضْرَّةِ .

امام صادق علیه السلام: وقتی که لقمان پسرش را موعظه می کرد ، به او گفت: « . . . ای پسر! چیزهایی که می خواهی با آنها بر دشمنت چیره شوی، اینها باشند: پرهیز از محرّمات، برتری در دینت ، حفظ جوان مردی ات ، تکریم نفس خود تا به نافرمانی های خدای رحمان و اخلاق بد و کردار زشت، آلوده نگردد .

رازت را پنهان کن و باطنت را نیکو گردان؛ چرا که هر گاه چنین کردی ، در پناه خداوند خواهی بود تا از دستیازی دشمن بر نقطه ضعف تو و یا پی بردن او به لغزشت ، در امان بمانی . خود را از حيله دشمن، در امان نبین تا مبدا در برخی از حالات ، فریبش را بخوری . هر گاه توانست، به تو حمله می کند و هیچ لغزشی را از تو نمی بخشد . باید یکی از سلاح هایی که تو در برابر دشمنت به کار می گیری، اعلان رضایت از او باشد. در جلب منفعت، بسیار را اندک، و در زیان دیدن ، کوچک را بزرگ بشمار.» .

عنه عليه السلام: كَانَ فِيما أوصى بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ نَاتَانَ أَنْ قَالَ لَهُ : يَا بُنَيَّ ، لِيَكُنْ مِمَّا تَتَسَلَّحُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ فَتَصْرَعَهُ الْمُمَاسِحَةَ وَإِعْلَانُ الرِّضَا عَنْهُ ، وَلَا تُزَاوِلَهُ بِالْمُجَانِبَةِ فَيَبْدُو لَهُ مَا فِي نَفْسِكَ فَيَتَأَهَّبَ لَكَ .

امام صادق علیه السلام: در سفارش لقمان به پسرش ناتان است که گفت: «ای پسر! از جمله چیزهایی که باید داشته باشی تا بتواند تو را در برابر دشمن، مسلح گرداند و زمینگیرش کند ، نرم زبانی با دشمن و اعلان رضایت از اوست؛ ولی با کناره گیری ، او را رها نکن؛ چرا که در این صورت ، آنچه در ضمیر توست ، برایش آشکار می شود و آن گاه، خود را برایت آماده می کند .» .

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، اسْتَصْلِحِ الْأَهْلِينَ وَالْإِخْوَانَ مِنَ أَهْلِ الْعِلْمِ إِنْ اسْتَقَامُوا لَكَ عَلَى الْوَفَاءِ ، وَاحْدَرَهُمْ عِنْدَ انْصِرَافِ الْحَالِ بِهِمْ عَنْكَ ؛ فَإِنَّ عَدَاوَتَهُمْ أَشَدُّ مَضْرَّةً مِنَ عَدَاوَةِ الْأَبَاعِدِ بِتَصْدِيقِ النَّاسِ إِيَّاهُمْ لِاطَّلَاعِهِمْ عَلَيْكَ .

امام صادق علیه السلام: لقمان به پسرش گفت: « . . . پسر! میان خودی ها و برادران اهل علم ، اگر به تو وفادارند ، اصلاح کن، و اگر موضعشان نسبت به تو عوض شده ، از آنان بر حذر باش ؛ زیرا از آن جایی که مردم نظر آنها را - به دلیل آگاهی شان بر تو - تصدیق می کنند، زیان دشمنی آنان، بیش از زیان دشمنی بیگانگان است .» .

الإمام الصادق عليه السلام - كان فيما أوصى به لقمانُ ابنه - : يا بُنَيَّ ، حَمَلْتُ الْجَنْدَلَ وَالْحَدِيدَ وَكُلَّ حِمْلٍ ثَقِيلٍ فَلَمْ أَحْمِلْ شَيْئاً أَثْقَلَ مِن جَارِ السَّوْءِ ، وَذُقْتُ الْمَرَارَاتِ كُلَّهَا فَلَمْ أَنْقِ شَيْئاً أَمَرَ مِنَ الْفَقْرِ .

امام صادق عليه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! صخره بزرگ و آهن و هر چیز سنگینی را بر دوش خود کشیدم ؛ ولی باری سنگین تر از همسایه بد حمل نکردم ، و همه تلخی ها را چشیدم ؛ ولی چیزی تلخ تر از فقر نچشیدم.

الإمام الصادق عليه السلام: قِيلَ لِلْعَبْدِ الصَّالِحِ لُقْمَانَ : ... أَيُّ النَّاسِ أَشْرُّ ؟
قال : الَّذِي لَا يُبَالِي أَنْ يَرَاهُ النَّاسُ مُسِيئاً .

امام صادق عليه السلام: به بنده صالح ، لقمان ، گفته شد : ... بدترین مردم کیان اند ؟
گفت : «آن که اهمّیت ندهد که مردم او را بدکار ببینند .»

الإمام الصادق عليه السلام: قالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِابْنِهِ : ... يَا بُنَيَّ ، سَيِّدُ أَخْلَاقِ الْحِكْمَةِ دِينُ اللَّهِ تَعَالَى ، وَمَثَلُ الدِّينِ كَمَثَلِ الشَّجَرَةِ الثَّابِتَةِ ، فَأَلِيمَانُ بِاللَّهِ مَاوُهَا ، وَالصَّلَاةُ عُرْوُهَا ، وَالزَّكَاةُ جِدْعُهَا ، وَالتَّأَخِّي فِي اللَّهِ شُعْبُهَا ، وَالْأَخْلَاقُ الْحَسَنَةُ وَرَقُّهَا ، وَالْخُرُوجُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ ثَمَرُهَا، وَلَا تَكْمُلُ الشَّجَرَةُ إِلَّا بِثَمَرَةٍ طَيِّبَةٍ ، كَذَلِكَ الدِّينُ لَا يَكْمُلُ إِلَّا بِالْخُرُوجِ عَنِ الْمَحَارِمِ .

امام صادق عليه السلام: لقمان به پسرش گفت: ... «ای پسر! سرور اخلاق حکیمانهِ، دین خدای متعال است . مثل دین ، همانند درخت استوار است ؛ ایمان به خدا آب آن است و نماز ، ریشه های آن و زکات ، تنه آن و برادری در راه خدا ، شاخه های آن و اخلاق نیک ، برگ های آن و بیرون آمدن از گناهان ، میوه آن و همان گونه که درخت ، جز با [دادن] میوه پاکیزه به کمال نمی رسد، دین نیز جز با بیرون آمدن از محرّمات، کامل نمی شود.»

الإمام الصادق عليه السلام - فيما وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ - : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ هَلَكَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَاجْعَلْ سَفِينَتَكَ فِيهَا الْإِيمَانَ ، وَاجْعَلْ شِرَاعَهَا التَّوَكُّلَ ، وَاجْعَلْ زَادَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، فَإِنَّ نَجْوَتَ فَبِرْحَمَةِ اللَّهِ ، وَإِنْ هَلَكْتَ فَبِدُنُوبِكَ .

امام صادق عليه السلام - در پنجاهای لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! دنیا ، دریای عمیقی است که بسیاری در آن هلاک گردیده اند . پس کشتی ات را در دنیا ، ایمان به خدا قرار بده و بادبان آن را توکل بر خدا ، و توشه راهت را تقوای خداوند عز و جل قرار بده ؛ اگر نجات یافتی، از رحمت خداست و اگر هلاک شدی، به سبب گناهانت خواهد بود.

۱. امام الصادق علیه السلام: كَانَ فِيما وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ : ... لَا تَكُنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ شَاةٍ وَقَعَتْ فِي زَرْعٍ أَخْضَرَ فَأَكَلَتْ حَتَّى سَمِنَتْ ، فَكَانَ حَتْفُهَا عِنْدَ سِمَنِهَا .

امام صادق علیه السلام - در بیان نصایح لقمان علیه السلام به پسرش - : در این دنیا ، همانند گوسفندی مباش که در کشتزار سرسبزی وارد شود و آن قدر بخورد تا چاقی اش مایه مرگش شود .

۲. الإمام الصادق علیه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِنْ احْتَجَّتْ إِلَى السُّلْطَانِ فَلَا تُكْثِرِ الإِلْحَاحَ عَلَيْهِ ، وَلَا تَطْلُبْ حَاجَتَكَ مِنْهُ إِلَّا فِي مَوَاضِعِ الطَّلَبِ ، وَذَلِكَ حِينَ الرِّضَا وَطَيْبِ النَّفْسِ ، وَلَا تَضَجِرَنَّ بِطَلَبِ حَاجَةٍ ؛ فَإِنَّ قَضَاءَهَا بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَهَا أَوْقَاتٌ ، وَلَكِنْ ارْغَبْ إِلَى اللَّهِ ، وَسَلُهُ ، وَحَرِّكْ أَصَابِعَكَ إِلَيْهِ .

یا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمْرُكَ قَصِيرٌ .

یا بُنَيَّ ، إِحْذِرِ الحَسَدَ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ شَأْنِكَ ، وَاجْتَنِبْ سَوْءَ الخُلُقِ فَلَا يَكُونَنَّ مِنْ طَبْعِكَ ، فَإِنَّكَ لَا تَضُرُّ بِهِمَا إِلَّا نَفْسَكَ ، وَإِذَا كُنْتَ أَنْتَ الضَّارَّ لِنَفْسِكَ كَفَيْتَ عَدُوَّكَ أَمْرَكَ ، لِأَنَّ عِدَاوَتَكَ لِنَفْسِكَ أَضَرُّ عَلَيْكَ مِنْ عِدَاوَةِ غَيْرِكَ .

یا بُنَيَّ ، اجْعَلْ مَعْرُوفَكَ فِي أَهْلِهِ ، وَكُنْ فِيهِ طَالِباً لِثَوَابِ اللَّهِ ، وَكُنْ مُقْتَصِداً ، وَلَا تُمَسِكُهُ تَقْتِيراً ، وَلَا تُعْطِهِ تَبْذِيراً .

یا بُنَيَّ ، سَيِّدُ أَخْلَاقِ الحِكْمَةِ دِينُ اللَّهِ تَعَالَى ، وَمَثَلُ الدِّينِ كَمَثَلِ الشَّجَرَةِ الثَّابِتَةِ ، فَأَلِيمَانُ بِاللَّهِ مَاؤُهَا ، وَالصَّلَاةُ عُرْوَتُهَا ، وَالزَّكَاةُ جِذْعُهَا ، وَالتَّوْحِيدُ فِي اللَّهِ شَعْبُهَا ، وَالْأَخْلَاقُ الحَسَنَةُ وَرَقُّهَا ، وَالخُرُوجُ عَنِ مَعَاصِي اللَّهِ ثَمَرُهَا ، وَلَا تَكْمُلُ الشَّجَرَةُ إِلَّا بِثَمَرَةٍ طَيِّبَةٍ ، كَذَلِكَ الدِّينُ لَا يَكْمُلُ إِلَّا بِالخُرُوجِ عَنِ المَحَارِمِ .

یا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمَةٌ يُعْرَفُ بِهَا ، وَإِنَّ لِلدِّينِ ثَلَاثَ عِلْمَاتٍ : العِفَّةُ ، وَالْعِلْمُ ، وَالْحِلْمُ .

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر ! اگر محتاج پادشاه شدی ، زیاد پافشاری نکن و نیازت را جز در جای مناسب درخواست ، از او نخواه ، و آن ، زمان خشنودی و نشاط اوست . و در درخواست حاجت ، بی قراری نکن ؛ چرا که برآورده شدن آن ، به دست خداست و آن هم زمان هایی دارد ؛ ولی به خدا علاقه نشان بده و از او درخواست کن و انگشتانت را به سوی او بجنبان .

ای پسر ! [متاع] دنیا اندک است و عمر تو کوتاه .

ای پسر ! از حسد پرهیز ، که در شأن تو نیست ، و از بد اخلاقی دوری کن ، که از سرشت تو نیست ؛ چرا که تو با آن دو ، جز به خودت زیان نمی رسانی ، و هر گاه خودت زیان رسان خود بودی ، زحمت دشمنت را درباره کارت کم کرده ای ؛ زیرا دشمنی تو با خودت ، زیان بارتر از دشمنی دیگری است .

ای پسر من! کارخوبت را برای اهلش انجام بده و در آن ، از خدا پاداش بخواه . [در خرج کردن] میانه رو باش و از ترس فقر و فلاکت ، [از خرج کردن] خودداری نکن ؛ ولی ریخت و پاش هم نکن .

ای پسر من! سرور اخلاق حکیمانه ، دین خدای متعال است . مثل دین ، مانند درخت استوار است ؛ ایمان به خدا آب آن است و نماز ریشه های آن ، و زکات تنه آن ، و برادری در راه خدا شاخه های آن ، و اخلاق نیک برگ های آن ، و بیرون آمدن از گناهان ، میوه آن . و همان گونه که درخت ، جز با میوه پاکیزه به کمال نمی رسد ، دین نیز جز با بیرون آمدن از محرّمات ، کامل نمی گردد .

ای پسر من! هر چیزی نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود . دین نیز سه نشانه دارد : پاک دامنی ، دانش ، و بردباری .

عنه عليه السلام: كَانَ فِيما وَعَظَ بِهِ لُقْمَانُ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ ، إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا قَبْلَكَ لِأَوْلَادِهِمْ ، فَلَمْ يَبْقَ مَا جَمَعُوا وَلَمْ يَبْقَ مَنْ جَمَعُوا لَهُ ، وَإِنَّمَا أَنْتَ عَبْدٌ مُسْتَأْجِرٌ ؛ قَدْ أَمَرْتُ بِعَمَلٍ وَوَعِدْتُ عَلَيْهِ أَجْرًا ، فَأَوْفِ عَمَلَكَ وَاسْتَوْفِ أَجْرَكَ ، وَلَا تَكُنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ شَاةٍ وَقَعَتْ فِي زَرْعِ أَحْضَرَ ، فَأَكَلَتْ حَتَّى سَمِنَتْ . فَكَانَ حَتْفُهَا عِنْدَ سِمَنِهَا ، وَلَكِنْ اجْعَلِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ قَنْطَرَةٍ عَلَى نَهْرٍ جُرَتْ عَلَيْهَا وَتَرَكْتَهَا وَلَمْ تَرْجِعْ إِلَيْهَا آخِرَ الدَّهْرِ . أَخْرَبَهَا وَلَا تَعْمُرْهَا ، فَإِنَّكَ لَمْ تُؤْمَرْ بِعِمَارَتِهَا .

وَاعْلَمْ أَنَّكَ سَتُسْأَلُ عَدًّا إِذَا وَقَفْتَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ عَنْ أَرْبَعٍ : شَبَابِكَ فِيما أَبْلَيْتَهُ ، وَعُمْرِكَ فِيما أَفْنَيْتَهُ ، وَمَالِكَ مِمَّا اكْتَسَبْتَهُ وَفِيما أَنْفَقْتَهُ ، فَتَأَهَّبْ لِذَلِكَ ، وَأَعِدْ لَهُ جَوَابًا .

وَلَا تَأْسَ عَلَى ما فَاتَكَ مِنَ الدُّنْيَا ، فَإِنَّ قَلِيلَ الدُّنْيَا لَا يَدُومُ بِقَاوُهِ ، وَكَثِيرُهَا لَا يُؤْمَنُ بِلَاؤُهُ ، فَخُذْ حِذْرَكَ ، وَجِدْ فِي أَمْرِكَ ، وَاكشِفِ الغِطاءَ عَن وَجْهِكَ ، وَتَعَرَّضْ لِمَعْرُوفِ رَبِّكَ ، وَجِدِّ النَّوْبَةَ فِي قَلْبِكَ ، وَاكْمَشْ فِي فِرَاغِكَ قَبْلَ أَنْ يُقْصَدَ قَصْدُكَ ، وَيُقْضَى قِضَاؤُكَ ، وَيُحَالَ بِبَيْنِكَ وَبَيْنَ ما تُرِيدُ .

امام صادق عليه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر من! مردم پیش از تو ، برای فرزندانشان سرمایه جمع کردند ؛ ولی نه سرمایه باقی ماند و نه آن کسی که سرمایه برایش جمع شده بود . همانا تو بنده ای اجیر شده هستی که به انجام دادن کاری مأمور شده ای و مزدی نیز به تو وعده داده شده است . پس به انجام دادن کارت وفادار باش و مزدت را بگیر .

در این دنیا ، همانند گوسفندی مباش که در زراعت سبزی داخل می شود و آن قدر می خورد که چاق می گردد و هنگام چاقی اش کشته می شود ؛ بلکه دنیا را همانند پلی بر روی رودخانه ای به شمار آور که از آن می گذری و آن را رها می کنی و تا پایان

روزگار ، به سوی آن باز نمی گردی. آن را خراب کن و آبادش نکن؛ زیرا تو مأمور آبادانی آن نیستی .

بدان که همانا تو ، فردا به هنگامی که در پیشگاه خداوند عز و جل حاضر شوی ، درباره چهار چیز مورد سؤال قرار می گیری : جوانی ات را چگونه سپری کردی؟ عمرت را چگونه گذراندی؟ مالت را از کجا به دست آوردی و در چه راهی هزینه کردی؟ بنا بر این ، خود را برای چنین روزی آماده کن و برای این پرسش ها ، جوابی فراهم کن .

به خاطر آنچه از دنیا از دست دادی ، تأسف نخور؛ زیرا اندک دنیا دوام ندارد و زیاد آن ، از بلا و گرفتاری در امان نیست. پس بر حذر باش و در کارت بکوش و پرده [ی غفلت] را از روی خود ، کنار بزن و به کارهای مطلوب پروردگارت مشغول باش و در دل خود ، توبه را تازه کن و پیش از این که مرگ ، آهنگ تو کند و درباره تو حکم براند و بین تو و خواسته هایت حایل شود، تو به سوی آسایش خود بشتاب.

عنه عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، إِيَّاكَ وَالضَّجَرَ وَسَوْءَ الْخُلُقِ وَقِلَّةَ الصَّبْرِ ، فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ ، وَأَلْزِمَ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ ، وَصَبِّرْ عَلَى مَوْنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ ، وَحَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ .

یا بُنَيَّ ، إِنْ عَدِمَكَ مَا تَصِلُ بِهِ قَرَابَتِكَ ، وَتَتَفَضَّلُ بِهِ عَلَى إِخْوَتِكَ فَلَا يَعْدَمَنَّكَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَبَسْطُ الْبَشْرِ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ أَحْسَنَ خُلُقَهُ أَحَبَّهُ الْأَخْيَارُ وَجَانِبَهُ الْفُجَّارُ ، وَاقْتَعِ بِقَسَمِ اللَّهِ لَكَ يَصِفُ عَيْشُكَ ، فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَجْمَعَ عِزَّ الدُّنْيَا فَاقْطَعْ طَمَعَكَ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، فَإِنَّمَا بَلَغَ الْأَنْبِيَاءُ وَالصَّادِقُونَ مَا بَلَغُوا بِقَطْعِ طَمَعِهِمْ .

امام صادق علیه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسرم ! از بی حوصلگی و بد اخلاقی و کم صبری ، بپرهیز ؛ چرا که هیچ کس با این ویژگی ها استوار نمی ماند . خو کن که در کارهایت با وقار باشی و بر زحمت های برادران ، شکیبایی کنی ، و با همه مردم ، خوش اخلاق باش .

ای پسرم! اگر چیزی نداری که با آن، صله رحم به جا آوری و بر برادرانت بخشش نمایی ، خوش اخلاقی و خوش رویی را از دست نده ؛ چرا که هر کس اخلاقت را نیکو گرداند ، نیکان او را دوست می دارند و بدان از او کناره می گیرند . و به آنچه خدا قسمت تو فرموده ، قانع باش ، تا زندگی ات صفا یابد . پس اگر خواستی عزت دنیا را گرد آوری ، طمع خود را از آنچه در دستان مردم است ، قطع کن ؛ زیرا پیامبران و صدیقان ، تنها به سبب قطع طمع ، به چنان مقاماتی رسیدند .

عنه عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : إِنْ تَأَدَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا ، وَمَنْ عَنِ الْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ ، وَمَنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ ، وَمَنْ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ ، وَمَنْ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ

أَدْرِكَ بِهِ مَنفَعَةً ، فَاتَّخِذْهُ عَادَةً .

وَإِيَّاكَ وَالْكَسَلَ مِنْهُ وَالطَّلَبَ بغيرِهِ ، وَإِنْ غُلِبْتَ عَلَى الدُّنْيَا فَلَا تُغْلِبَنَّ عَلَى الآخِرَةِ ، وَإِنَّهُ إِنْ فَاتَكَ طَلَبُ الْعِلْمِ فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ تَضْيِيعًا أَشَدَّ مِنْ تَرْكِهِ .

يَا بُنَيَّ ، اسْتَصْلِحِ الْأَهْلِينَ وَالْإِخْوَانَ مِنْ أَهْلِ الْعِلْمِ إِنْ اسْتَقَامُوا لَكَ عَلَى الْوَفَاءِ ، وَاحْذَرْهُمْ عِنْدَ انْصِرَافِ الْحَالِ بِهِمْ عَنْكَ ، فَإِنَّ عِدَاوَتَهُمْ أَشَدُّ مَضَرَّةً مِنْ عِدَاوَةِ الْأَبَاعِدِ بِتَصَدِيقِ النَّاسِ إِيَّاهُمْ لِاطَّلَاعِهِمْ عَلَيْكَ .

امام صادق عليه السلام - در بیان سفارش های لقمان علیه السلام به پسرش - : ای پسر! اگر در کودکی ادب شوی ، در بزرگی سودش را می بری. هر که قصد ادب کند ، به [کسب بیشتر] آن اهتمام می ورزد و هر که به آن اهتمام ورزد ، خود را برای آموختن آن ، به سختی می اندازد و هر که خود را برای آموختن آن ، خود را به سختی اندازد ، شدیدتر [و تشنه تر] آن را طلب می کند و هر که آن را به شدت طلب کند ، به سودش دست می یابد . پس آن را عادت خود قرار بده و بپرهیز از این که در کسب آن ، تنبلی کنی و در پی چیز دیگری بروی . اگر در برابر دنیا شکست خوردی ، در برابر آخرت شکست نخور ، و اگر دانش نجویی ، هرگز زبانی شدیدتر از ترک آن نخواهی یافت .

ای پسر! میان خودی ها و برادران اهل علم ، اگر به تو وفادارند ، اصلاح کن ، و اگر نظرشان نسبت به تو عوض شده ، از آنان بر حذر باش ؛ زیرا از آن جا که مردم نظر آنان را - به دلیل آگاهی شان بر تو - دشمنی آنان ، زیانبارتر از دشمنی بیگانگان است .

عنه عليه السلام: لَمَّا وَعَظَ لُقْمَانُ ابْنَهُ فَقَالَ : أَنَا مُنْذُ سَقَطْتُ إِلَى الدُّنْيَا اسْتَدْبَرْتُ وَاسْتَقْبَلْتُ الآخِرَةَ ، فَدَارُ أَنْتَ إِلَيْهَا تَسِيرُ أَقْرَبُ مِنْ دَارِ أَنْتَ مِنْهَا مُتَبَاعِدٌ .

يَا بُنَيَّ ، لَا تَطْلُبْ مِنَ الْأَمْرِ مُدْبِرًا ، وَلَا تَرْفُضْ مِنْهُ مُقْبِلًا ، فَإِنَّ ذَلِكَ يُضِلُّ الرَّأْيَ وَيُزِرِي بِالْعَقْلِ .

يَا بُنَيَّ ، لِيَكُنْ مِمَّا تَسْتَظْهَرُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ الْوَرَعُ عَنِ الْمَحَارِمِ ، وَالْفَضْلُ فِي دِينِكَ ، وَالصِّيَانَةُ لِمُرُوتِكَ ، وَالْإِكْرَامُ لِنَفْسِكَ أَنْ لَا تُدْنِسَهَا بِمَعَاصِي الرَّحْمَنِ وَمَسَاوِي الْأَخْلَاقِ وَقَبِيحِ الْأَفْعَالِ .

وَإِكْتُمِ سِرَّكَ ، وَأَحْسِنِ سَرِيرَتَكَ ، فَإِنَّكَ إِذَا فَعَلْتَ ذَلِكَ آمَنْتَ بِسِتْرِ اللَّهِ أَنْ يُصِيبَ عَدُوُّكَ مِنْكَ عَوْرَةً ، أَوْ يَقْدِرَ مِنْكَ عَلَى زَلَّةٍ ، وَلَا تَأْمَنْنَ مَكْرَهُهُ فَيُصِيبَ مِنْكَ غِرَّةً فِي بَعْضِ حَالَاتِكَ ، فَإِذَا اسْتَمَكْنَ مِنْكَ وَثَبَ عَلَيْكَ وَلَمْ يُقَلِّكَ عَثْرَةً ، وَلِيَكُنْ مِمَّا تَتَسَلَّحُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ إِعْلَانُ الرِّضَا عَنْهُ ، وَاسْتَصْغِرِ الْكَثِيرَ فِي طَلَبِ الْمَنفَعَةِ ، وَاسْتَعْظِمِ الصَّغِيرَ فِي رُكُوبِ الْمَضَرَّةِ .

يَا بُنَيَّ ، لَا تُجَالِسِ النَّاسَ بِغَيْرِ طَرِيقَتِهِمْ ، وَلَا تَحْمِلَنَّ عَلَيْهِمْ فَوْقَ طَاقَتِهِمْ ، فَلَا يَزَالُ جَلِيسُكَ عَنْكَ نَافِرًا ، وَالْمَحْمُولُ عَلَيْهِ فَوْقَ طَاقَتِهِ مُجَانِبًا لَكَ ، فَإِذَا أَنْتَ فَرُدُّ لَا صَاحِبَ لَكَ يُؤْنِسُكَ ،

وَلَا أَحَ لَكَ يَعْضُدُكَ ، فَإِذَا بَقِيَتْ وَحِيداً كُنْتَ مَخْذُولاً ، وَصِرْتَ ذَلِيلاً .
وَلَا تَعْتَذِرْ إِلَى مَنْ لَا يُحِبُّ أَنْ يَقْبَلَ مِنْكَ عُدْراً ، وَلَا يَرَى لَكَ حَقّاً ، وَلَا تَسْتَعِنَ فِي أُمُورِكَ إِلَّا بِمَنْ يُحِبُّ أَنْ يَتَّخِذَ فِي قَضَاءِ حَاجَتِكَ أَجْراً ، فَإِنَّهُ إِذَا كَانَ كَذَلِكَ طَلَبَ قَضَاءَ حَاجَتِكَ لَكَ ، كَطَلَبِهِ لِنَفْسِهِ ، لِأَنَّهُ بَعْدَ نَجَاحِهَا لَكَ كَانَ رِبْحاً فِي الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ وَحِطّاً وَدُخْراً لَهُ فِي الدَّارِ الْبَاقِيَةِ فَيَجْتَهِدُ فِي قَضَائِهَا لَكَ ، وَلِيَكُنْ إِخْوَانُكَ وَأَصْحَابُكَ الَّذِينَ تَسْتَخْلِصُهُمْ وَتَسْتَعِينُ بِهِمْ عَلَى أُمُورِكَ ، أَهْلَ الْمُرُوءَةِ وَالْكَفَافِ وَالثَّرْوَةِ وَالْعَقْلِ وَالْعَفَافِ الَّذِينَ إِنْ نَفَعْتَهُمْ شَكَرُوكَ ، وَأَنْ غَبَّتْ عَنْ جِيرَتِهِمْ ذَكَرُوكَ .

امام صادق عليه السلام: وقتی که لقمان پسرش را موعظه کرد ، به او گفت : «من از وقتی به دنیا آمدم ، پشت به دنیا و رو به آخرت کرده ام . خانه ای که تو به سوی آن می روی ، نزدیک تر از خانه ای است که از آن دور می شوی .
ای پسر ! کاری را که گذشته است ، پیگیری نکن ، و کار پیش رو را رها نکن ؛ چرا که آن ، اندیشه را گم راه و خرد را سبک می گرداند .
ای پسر ! از جمله چیزهایی که به سبب آن ، بر دشمنت پیروز می گردی ، اینها باشد :
پرهیز از محرّمات ، برتری در دینت ، حفظ جوان مردی ات ، و گرامی داشتن نفست ، به گونه ای که آن را به گناهانِ خدای بخشنده و اخلاق بد و کارهای زشت ، آلوده نسازی .
رازت را پنهان کن و باطنت را نیکو گردان ؛ چرا که تو هر گاه چنین کردی ، به سبب پوشش خداوندی ، از دستیابی دشمن به راز ، تو یا از پی بردن او به لغزش تو ، در امان می مانی . خود را از مکر دشمن ، در امان نبین تا مبادا در بعضی از حالت ها فریبت دهد .
پس هر گاه بر تو توانا گشت ، بر تو می جهد و هیچ لغزشی را از تو نمی بخشد . باید از جمله سلاح هایی که در برابر دشمنت به کار می گیری ، اعلان رضایت از او باشد . در جلب منفعت ، بسیار را اندک ، و در زیان بینی ، کوچک را بزرگ بشمار .
ای پسر ! با مردم ، بر خلاف روش خودشان همنشینی نکن و بیش از توانشان بر آنان بار نکن که [اگر چنین کنی ،] همنشین تو پیوسته از تو گریزان می گردد و کسی که بیش از توانش بر او بار شده ، از تو کناره می گیرد و در این هنگام ، تو تنها خواهی ماند و نه رفیقی خواهی داشت که همدمت شود و نه برادری که تو را یاری رساند ، پس وقتی که تنها ماندی ، خوار می شوی و ذلیل می گردی .

به درگاه کسی که دوست ندارد عذر تو را بپذیرد و برای تو حقی قایل نیست ، عذر نبر .
و در کارهایت ، از کسی یاری نجوی ، جز از کسی که می خواهد در برابر برآوردن حاجت تو ، مزدی بگیرد ؛ زیرا هر گاه چنین باشد ، همان گونه در پی برآوردن آن حاجت برای تو می رود که گویی آن را برای خودش پیگیری می کند ؛ چرا که او پس از برآورده شدن آن برای تو ، در دنیای فانی سودی می برد و در خانه باقی آخرت نیز نصیب و

ذخيره اى خواهد داشت ، پس بدین جهت ، در برآوردن آن برای تو می کوشد .

برادران و یارانی که برای خود بر می گزینی و از آنان برای کارهایت یاری می جویی ، باید اهل جوان مردی و قناعت و خیر و خرد و پاک دامنی باشند ؛ کسانی که اگر سودشان دهی ، سپاست بگزارند ، و اگر از همسایگی شان غایب شوی ، یادت کنند» .

عنه علیه السلام - في تفسير قوله تعالى : «وَ إِذِ قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ وَ هُوَ يَعِظُهُ يَبْنِيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ » . : فَوَعِظَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ بِأَثَرِ حَتَّى تَفْطَرَ وَانْشَقَّ . وَكَانَ فِيهَا وَعِظُهُ بِهِ ... أَنْ قَالَ : يَا بُنَيَّ ، إِنَّكَ مِنْذُ سَقَطْتَ إِلَى الدُّنْيَا اسْتَدْبَرْتَ وَاسْتَقْبَلْتَ الآخِرَةَ ، فَدَارُ أَنْتَ إِلَيْهَا تَسِيرُ أَقْرَبُ إِلَيْكَ مِنْ دَارِ أَنْتَ مِنْهَا مُتَبَاعِدٌ .

يا بُنَيَّ ، جالس العلماء و زاحمهم برکتیک ، لا تُجادِلهم فَيَمْنَعوكَ ، وَخُذْ مِنَ الدُّنْيَا بِلَاغًا ، وَلا تَرَفُضْهَا فَتَكُونَ عِيالًا عَلَى النَّاسِ ، وَلا تَدْخُلْ فِيهَا دُخُولًا يَضُرُّ بِآخِرَتِكَ ، وَصُمْ صَوْمًا يَقْطَعُ شَهْوَتَكَ ، وَلا تَصُمْ صَوْمًا يَمْنَعُكَ مِنَ الصَّلَاةِ ؛ فَإِنَّ الصَّلَاةَ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الصِّيَامِ . يَا بُنَيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ هَلَكَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَاجْعَلْ سَفِينَتَكَ فِيهَا الْإِيمَانَ ، وَاجْعَلْ شِرَاعَهَا التَّوَكُّلَ ، وَاجْعَلْ زَادَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، فَإِنَّ نَجْوَتَ فَبِرَحْمَةِ اللَّهِ ، وَإِنْ هَلَكَتَ فَبِذُنُوبِكَ .

يا بُنَيَّ ، إِنْ تَادَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا ، وَمَنْ عَنِ بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ ، وَمَنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ ، وَمَنْ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ طَلْبُهُ ، وَمَنْ اشْتَدَّ طَلْبُهُ أَدْرَكَ مَنَفَعَتَهُ ، فَاتَّخِذْهُ عَادَةً . فَإِنَّكَ تَخْلُفُ فِي سَلْفِكَ ، وَتَنْفَعُ بِهِ مَنْ خَلْفَكَ ، وَيُرْتَجِيكَ فِيهِ رَاغِبٌ ، وَيَخْشَى صَوْلَتَكَ رَاهِبٌ . وَإِيَّاكَ وَالْكَسَلَ عَنْهُ وَالطَّلَبَ لِغَيْرِهِ ، فَإِنْ غَلِبَتْ عَلَى الدُّنْيَا فَلَا تُغْلِبَنَّ عَلَى الآخِرَةِ ، وَإِذَا فَاتَكَ طَلَبُ الْعِلْمِ فِي مَظَانِهِ فَقَدْ غَلِبَتْ عَلَى الآخِرَةِ .

وَاجْعَلْ فِي أَيَّامِكَ وَلَيَالِيكَ وَسَاعَاتِكَ لِنَفْسِكَ نَصِيبًا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ ؛ فَإِنَّكَ لَنْ تَجِدَ لَهُ تَضْيِيعًا أَشَدَّ مِنْ تَرْكِهِ ، وَلا تُمَارِينَ فِيهِ لَجُوجًا ، وَلا تُجَادِلَنَّ فِقِيهَاً ، وَلا تُعَادِينَ سُلْطَانًا ، وَلا تُمَاشِينَ ظُلُومًا ، وَلا تُصَادِقَنَّه ، وَلا تُصَاحِبَنَّ فَاسِقًا نَظْفًا ، وَلا تُصَاحِبَنَّ مُتَّهَمًا ، وَاخْزُنْ عِلْمَكَ كَمَا تَخْزُنُ وَرَقًا .

يا بُنَيَّ ، خَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَوْ أَتَيْتَ الْقِيَامَةَ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ خِفْتَ أَنْ يُعَذِّبَكَ ، وَارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَوْ وَافَيْتَ الْقِيَامَةَ بِإِثْمِ الثَّقَلَيْنِ رَجَوْتَ أَنْ يَغْفِرَ لَكَ .

فَقَالَ لَهُ ابْنُهُ : يَا أَبَتِ وَكَيْفَ أُطِيقُ هَذَا وَإِنَّمَا لِي قَلْبٌ وَاحِدٌ ؟

فَقَالَ لَهُ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ ، لَوْ اسْتُخْرِجَ قَلْبُ الْمُؤْمِنِ فَشُقَّ لَوُجِدَ فِيهِ نُورَانِ ، نُورٌ لِلْخَوْفِ ،

وَنُورٌ لِلرَّجَاءِ ، لَوْ وُزِنَا لَمَا رَجَحَ أَحَدُهُمَا عَلَى الْآخَرِ بِمِثْقَالِ ذَرَّةٍ ، فَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ يُصَدِّقُ

مَا قَالَ اللَّهُ ، وَمَنْ يُصَدِّقُ مَا قَالَ اللَّهُ يُفَعِّلُ مَا أَمَرَ اللَّهُ ، وَمَنْ لَمْ يَفَعِّلْ مَا أَمَرَ اللَّهُ لَمْ يُصَدِّقْ

مَا قَالَ اللَّهُ ؛ فَإِنَّ هَذِهِ الْأَخْلَاقَ تَشْهَدُ بَعْضُهَا لِبَعْضٍ فَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ إِيْمَانًا صَادِقًا يَعْمَلُ لِلَّهِ

خَالِصًا نَاصِحًا وَمَنْ عَمِلَ لِلَّهِ خَالِصًا نَاصِحًا فَقَدْ آمَنَ بِاللَّهِ صَادِقًا وَمَنْ أَطَاعَ اللَّهَ خَافَهُ

وَمَنْ خَافَهُ فَقَدْ أَحَبَّهُ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اتَّبَعَ أَمْرَهُ ، وَمَنْ اتَّبَعَ أَمْرَهُ اسْتَوْجِبَ جَنَّتَهُ وَمَرْضَاتَهُ ،
وَمَنْ لَمْ يَتَّبِعْ رِضْوَانَ اللَّهِ فَقَدْ هَانَ عَلَيْهِ سَخَطُهُ ، نَعُودُ بِاللَّهِ مِنْ سَخَطِ اللَّهِ .
یا بُنَّیْ ، وَلَا تَرَكْنَ إِلَى الدُّنْيَا ، وَلَا تَشْغَلْ قَلْبَكَ بِهَا ، فَمَا خَلَقَ اللَّهُ خَلْقًا هُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ مِنْهَا ،
أَلَا تَرَى أَنَّهُ لَمْ يَجْعَلْ نَعِيمَهَا ثَوَابًا لِلْمُطِيعِينَ ، وَلَمْ يَجْعَلْ بَلَاءَهَا عُقُوبَةً لِلْعَاصِينَ .

امام صادق علیه السلام - در تفسیر این گفته خدای متعال : «و هنگامی که لقمان به
پسرش - در حالی که او را موعظه می کرد - گفت : «ای پسرک من ! به خدا شرک نورز ؛
چرا که شرک ، ستمی بزرگ است» - : لقمان به حکمتی چند ، پسرش را موعظه کرد ، تا
[سپیده صبح ، شکافته شد .

و در موعظه او به پسرش ، چنین بود که گفت : «ای پسرم ! از زمانی که تو به دنیا
آمدی ، پشت به آن کرده ای و رو به آخرت داری ، پس خانه ای که به سوی آن می روی
، به تو نزدیک تر است از خانه ای که از آن دور می شوی .
ای پسرم ! با دانشمندان همنشینی کن و تنگاتنگ آنان بنشین ، [ولی] با آنان مجادله نکن ،
که بازت می دارند . و به اندازه لازم ، از دنیا برگیر ، و آن را چنان رها نکن که سربار
مردم شوی ، و آن چنان در آن وارد نشو که به آخرت زیان رساند . روزه ای بگیر که
شهوئت را قطع کند ، و چنان روزه ای بگیر که از نماز ، بازت بدارد ؛ چرا که نماز ، نزد
خدا محبوب تر از روزه است .

ای پسرم ! دنیا دریایی عمیق است که بسیاری در آن هلاک شده اند . پس کشتی خود را
در دنیا ، ایمان ، بادبان آن را توکل ، و توشه خود را در آن ، تقوای الهی قرار بده . پس
اگر نجات یافتی ، در سایه رحمت خداست ، و اگر هلاک شدی ، به سبب گناهانت خواهد
بود .

ای پسرم ! اگر در کودکی ادب شوی ، در بزرگی سودش را میبری . هر که آهنگ ادب
کند ، به [کسب هر چه بیشتر] آن همت می گمارد و هر که به آن همت گمارد ، خود را
برای آموختن آن ، به سختی می اندازد و هر که خود را برای آموختن آن ، به سختی
بیندازد ، آن را شدیدتر طلب می کند و هر که آن را به شدت طلب کند ، به سودش دست
می یابد . بنا بر این ، آن را عادت خود قرار بده .

تو جانشین پیشینیان هستی ، و جانشین تو از آن سود خواهد برد و مشتاق ، به تو امید
دارد و ترسا ، از قدرت تو می هراسد . و بپرهیز از این که در کسب آن (ادب) ، تنبلی
کنی و در پی چیز دیگری بروی . اگر در برابر دنیا شکست خوردی ، در برابر آخرت
شکست نخور ، حال اگر دانش را در جایگاهش نجستی ، هر آینه در برابر آخرت نیز
شکست خورده ای .

در روزها و شب ها و لحظات ، برای خودت زمانی را جهت جستجوی دانش قرار بده ؛

چرا که تو برای آن ، چیزی ضایع کننده تر از رها کردنِ آن نمی یابی . و در باره آن ، با لجوج ، بگومگو نکن و با فقیه ، مجادله نکن و با پادشاه ، دشمنی نکن و با ستمگر ، همراهی و دوستی نکن و با فاسدِ پلید و متهم ، رفاقت نکن و دانشت را ذخیره کن ؛ همان گونه که سگّه ات را ذخیره می کنی .

ای پسر ! از خدا چنان بترس که اگر در روز رستاخیز ، نیکیِ دو جهان را به همراه داشته باشی ، [باز هم] از عذابش بترسی ، و چنان به خدا امیدوار باش که اگر در روز رستاخیز ، گناه دو جهان را به همراه داشته باشی ، [باز هم] به آمرزش او امیدوار باشی .»

پسرش به او گفت : ای پدر ! چگونه می توانم چنین باشم ، در حالی که تنها يك دل دارم ؟

لقمان بدو گفت : «پسر ! اگر دل مؤمن بیرون آورده شود و شکافته شود ، دو نور در آن یافت می شود : نوری برای ترس و نوری برای امید ، که اگر وزن شوند ، هیچ يك بر دیگری ، هموزن نرّه ای برتری نمی یابد .

هر که به خدا ایمان آورد ، سخن خدا را تصدیق می کند و هر که سخن خدا را تصدیق کند ، امر خدا را به جا می آورد ، و هر که امر خدا را به جا نیاورد ، سخن خدا را تصدیق نکرده است . بخشی از اخلاق ، بخش دیگر را تأیید می کند ؛ پس آن که ایمان راستین به خدا دارد ، خالصانه و خیرخواهانه برای خدا کار می کند و آن که خالصانه و خیرخواهانه برای خدا کار کند ، هر آینه ایمان راستین به خدا دارد ، و آن که خدا را اطاعت کند ، از او می ترسد و آن که از او بترسد ، دوستش دارد ، و آن که دوستش داشته باشد ، از فرمانش پیروی می کند و آن که از فرمانش پیروی کند ، شایسته بهشت و خشنودی اوست ، و آن که از خشنودی خدا پیروی نکند ، خشم او را بر خود آسان گردانیده است . از خشم خدا به خدا پناه می بریم !

ای پسر ! به دنیا اتکا نکن و دلت را به آن مشغول نساز ؛ چرا که خداوند ، هیچ چیزی را سست تر از آن نیافریده است . مگر نمی بینی که نعمت دنیا را پاداش فرمان برداران قرار نداده ، و گرفتاری آن را کیفر نافرمانان قرار نداده است ؟!»

عنه عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ ، لِكُلِّ شَيْءٍ عَلَامَةٌ يُعْرَفُ بِهَا وَيُشْهَدُ عَلَيْهَا ، وَإِنَّ لِلدِّينِ ثَلَاثَ عَلَامَاتٍ : الْعِلْمَ وَالْإِيمَانَ وَالْعَمَلَ بِهِ .
وَلِلْإِيمَانِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : الْإِيمَانُ بِاللَّهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ .
وَلِلْعَالَمِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : الْعِلْمُ بِاللَّهِ وَبِمَا يُحِبُّ وَبِمَا يَكْرَهُ .
وَلِلْعَامِلِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : الصَّلَاةُ وَالصِّيَامُ وَالزَّكَاةُ .
وَلِلْمُتَكَلِّفِ ثَلَاثُ عَلَامَاتٍ : يُنَازِعُ مَنْ فَوْقَهُ ، وَيَقُولُ مَا لَا يَعْلَمُ ، وَيَتَعَاطَى مَا لَا يَنَالُ .

وَالظَّالِمِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَظْلِمُ مَنْ فَوْقَهُ بِالْمَعْصِيَةِ ، وَمَنْ دُونَهُ بِالْعَلْبَةِ ، وَيُعِينُ الظَّالِمَةَ .
وَالْمُنَافِقِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يُخَالِفُ لِسَانُهُ قَلْبَهُ ، وَقَلْبُهُ فِعْلَهُ ، وَعَلَانِيَتُهُ سَرِيرَتَهُ .
وَاللَّائِمِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَخُونُ ، وَيَكْذِبُ ، وَيُخَالِفُ مَا يَقُولُ .
وَالْمُرَائِي ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَكْسَلُ إِذَا كَانَ وَحْدَهُ ، وَيَنْشَطُ إِذَا كَانَ النَّاسُ عِنْدَهُ ، وَيَتَعَرَّضُ فِي كُلِّ أَمْرٍ لِلْمَحْمَدَةِ .

وَالْحَاسِدِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَشْمَتُ بِالْمُصِيبَةِ .
وَالْمُسْرِفِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَشْتَرِي مَا لَيْسَ لَهُ ، وَيَلْبَسُ مَا لَيْسَ لَهُ ، وَيَأْكُلُ مَا لَيْسَ لَهُ .
وَاللِّكْسَانَ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَتَوَانَى حَتَّى يُفَرِّطَ ، وَيُفَرِّطُ حَتَّى يُضَيِّعَ ، وَيُضَيِّعُ حَتَّى يَأْتِمَ .
وَاللِّغَافِلِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : السَّهْوُ وَاللَّهُوُ وَالنَّسْيَانُ .

امام صادق عليه السلام - در بیان آنچه لقمان علیه السلام به پسرش گفت - : پسرم ! هر چیزی ، نشانه ای دارد که بدان شناخته می شود و بر اساس آن ، مورد گواهی قرار می گیرد ، و همانا دین ، سه نشانه دارد : دانش ، ایمان ، و عمل به آن .
ایمان ، سه نشانه دارد : ایمان به خدا و کتاب های او و فرستادگانش .
دانشمند ، سه نشانه دارد : شناخت خدا و شناخت آنچه می پسندد و شناخت آنچه نمی پسندد

صالح ، سه نشانه دارد : نماز و روزه و زکات .
متظاهر نیز سه نشانه دارد : با برتر از خود می ستیزد ، و چیزی را می گوید که نمی داند ، و در پی چیزی است که به آن ، دست نمی یابد .
ستمگر ، سه نشانه دارد : به بالاتر از خودش با نافرمانی ، و به پایین تر از خودش با چیرگی ، ستم می کند و به ستمگران ، یاری می رساند .
منافق ، سه نشانه دارد : زبانش مخالف دلش ، و دلش مخالف کارش ، و ظاهرش مخالف باطنش است .
گنهکار ، سه نشانه دارد : خیانت می ورزد ، دروغ می گوید ، و با سخن خودش نیز مخالفت می کند .

ریاکار ، سه نشانه دارد : هنگامی که تنها باشد ، تنبلی می کند و هنگامی که نزد مردم باشد ، چابک است و در هر کاری ، خود را در معرض ستایش دیگران قرار می دهد .
حسود ، سه نشانه دارد : هر گاه غایب باشد ، غیبت می کند و هر گاه حاضر باشد ، چاپلوسی می کند ، و به خاطر گرفتاری ، سرکوفت می زند .
اسرافکار ، سه نشانه دارد : چیزی را می خورد که لازم ندارد ، و چیزی را می پوشد که لازم ندارد ، و چیزی را می خورد که لازم ندارد .
تنبل ، سه نشانه دارد : تا آن جا سستی می کند که کوتاهی می شود ، و تا آن جا کوتاهی

می کند که ضایع می سازد ، و تا آن جا ضایع می سازد که گناه می کند .
غافل ، سه نشانه دارد : اشتباه و سرگرمی و فراموشی.

عنه عليه السلام: كَانَ فِيما أوصى بِهِ لُقمانُ ابْنَهُ ناتانَ أَنْ قالَ لَهُ : يا بُنَيَّ ، لِيَكُنْ مِمَّا تَتَسَلَّحُ بِهِ عَلَى عَدُوِّكَ فَتَصْرَعَهُ الْمُماسِحَةَ وإِعلانَ الرِّضا عَنْهُ ، ولا تُزاوِلُهُ بِالْمُجانِبَةِ فَيَبْدُو لَهُ ما في نَفْسِكَ فَيَتَأَهَّبَ لَكَ .

يا بُنَيَّ ، خَفِ اللهُ خَوْفا لَوْ وافَيْتَهُ بِبِرِّ الثَّقَلَيْنِ خِفْتَ أَنْ يُعَذِّبَكَ اللهُ ، وَارْجُ اللهُ رَجاءً لَوْ وافَيْتَهُ بِذُنُوبِ الثَّقَلَيْنِ رَجوتَ أَنْ يَغْفِرَ اللهُ لَكَ .
يا بُنَيَّ ، حَمَلْتُ الجَنْدَلَ وَالْحَدِيدَ وَكُلَّ حِمْلٍ ثَقِيلٍ فَلَمْ أَحْمِلْ شَيْئاً أَثْقَلَ مِنْ جَارِ السَّوِّءِ ، وَذُقْتُ المَراراتِ كُلَّها فَلَمْ أَدُقْ شَيْئاً أَمَرَ مِنَ الفَقْرِ .

امام صادق عليه السلام: در سفارش های لقمان به پسرش ناتان ، این است که به او گفت : «پسرم ! از چیزهایی که باید با آن ، در برابر دشمنت مسلح شوی تا زمینگیرش کنی ، نرمی با او و اظهار خشنودی از اوست ؛ ولی با کناره گیری ، خود را از او دور نکن ، که رازت برای او آشکار می شود و برای [سرنگونی] تو تدارک می بیند .

پسرم ! از خدا چنان بترس که اگر با نیکی دو جهان به او برخوردی ، [باز هم] بترسی که خدا کیفیت دهد ، و چنان به خدا امیدوار باش که اگر با گناهان دو جهان به او برخوردی ، [باز هم] امیدوار باشی که خدا تو را بیامرزد .

پسرم ! صخره بزرگ و آهن و هر بار سنگینی را بر دوش کشیدم ؛ ولی چیزی سنگین تر از همسایه بد ، بر دوش نکشیدم . همه تلخی ها را چشیدم ؛ ولی چیزی تلخ تر از فقر نچشیدم» .

امام صادق عليه السلام : نَيروُنا كُلُّ يَوْمٍ ؛

امام صادق عليه السلام : هر روز ما نوروز است .

امام صادق عليه السلام : يَوْمُ النَّيروِ هُوَ اليَوْمُ الَّذِي يَظْهَرُ فِيهِ قائِمنا أَهلَ البَيْتِ ؛

امام صادق عليه السلام : نوروز ، روزی است که قائم ما اهل بیت در آن ظهور می کند .

امام صادق عليه السلام : إِذا كانَ يَوْمُ النَّيروِ فَاغْتَسِلْ وَالبَسْ أَنْظَفَ ثِيابِكَ ؛

امام صادق عليه السلام : هرگاه نوروز فرار رسید ، غسل کن و پاکیزه ترین لباس هایت را بپوش .

امام صادق عليه السلام : ما مِنْ يَوْمٍ نَيروِ إِلاَّ وَ نَحْنُ نَتَوَقَّعُ فِيهِ الفَرَجَ لِأَنَّهُ مِنْ أَيامنا وَ أَيامِ شِيعَتِنا ؛

امام صادق علیه السلام: هیچ نوروزی نیست مگر آن که ما در آن روز منتظر فرج [ظهور قائم آل محمد صلی الله علیه و آله] هستیم؛ چرا که نوروز از روزهای ما و شیعیان ما است.

امام صادق علیه السلام: لَا تُفْسِدُ عَلَى الْقَوْمِ مَاءَهُمْ؛

امام صادق علیه السلام: آب مورد نیاز مردم را آلوده نکن.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْقَصْدَ أَمْرٌ يُحِبُّهُ اللَّهُ - عَزَّوَجَلَّ - وَ إِنَّ السَّرْفَ يُبْغِضُهُ . . . وَ حَتَّى صَبُّكَ فَضْلَ شَرَابِكَ؛

امام صادق علیه السلام: میانه روی چیزی است که خدای - عزوجل - آن را دوست دارد و اسراف را ناخوش می دارد . . . حتی دور ریختن زیاده نوشیدنی ات را.

امام صادق علیه السلام: أَدْنَى الْإِسْرَافِ هِرَاقَةُ فَضْلِ الْإِنَاءِ؛

امام صادق علیه السلام: کم ترین اندازه اسراف، دور ریختن ته مانده ظرف (غذا یا آب) است

امام صادق علیه السلام: وَ هَكَذَا الْهَوَاءُ ، لَوْلَا كَثْرَتُهُ وَ سَعَتُهُ لَأَخْتَنَقَ هَذَا الْأَنَامُ مِنَ الدُّخَانِ وَ الْبُخَارِ الَّذِي يَتَحَيَّرُ فِيهِ؛

امام صادق علیه السلام: هوا نیز چنین است: اگر فراوان و گسترده نبود، مردم از دود و بخار سرگردان در هوا خفه می شدند.

امام صادق علیه السلام: إِعْتَبِرْ بِهَذِهِ الْحَرِّ وَ الْبَرْدِ كَيْفَ يَتَعَاوَرَانِ الْعَالَمَ وَ يَتَصَرَّفَانِ، هَذَا التَّصَرُّفُ فِي الزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ وَ الْإِعْتِدَالِ لِإِقَامَةِ هَذِهِ الْأَزْمِنَةِ الْأَرْبَعَةِ مِنَ السَّنَةِ وَ مَا فِيهِمَا مِنَ الْمَصَالِحِ؛

امام صادق علیه السلام: به گرما و سرما بنگر که چگونه چرخ نظام جهان را به گردش در می آورند و خود نیز در گردش اند. این گردش در فزونی و کاستی و اعتدال، برای برقرار ماندن فصل های سال و مصالحی است که در آن دو است.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الصَّحْوَ إِذَا دَامَ جَفَّتِ الْأَرْضُ وَ احْتَرَقَ النَّبَاتُ وَ غِيضَ مَاءُ الْعُيُونِ وَ الْأَوْدِيَةِ فَأَضَرَّ بِالنَّاسِ وَ غَلَبَ الْيُبْسُ عَلَى الْهَوَاءِ فَأَحْدَثَ ضُرُوبًا أُخْرَى مِنَ الْأَمْرَاضِ؛

امام صادق علیه السلام : اگر هوا همیشه صاف و آفتابی بود ، زمین خشک می شد و گیاهان می سوخت ؛ آب چشمه ها و رودها فرو می رفت و به مردم زیان می رسید ؛ خشکی بر هوا چیره می شد و گونه دیگری از بیماری را پدید می آورد.

امام صادق علیه السلام : فَإِنَّهُ يُلَيِّنُ الْأَبْدَانَ وَيَجْلُو كَدْرَ الْهَوَاءِ فَيَرْتَفِعُ الْوَبَاءُ الْحَادِثُ مِنْ ذَلِكَ ؛

امام صادق علیه السلام: بارش باران بدن ها را لطیف می کند و آلودگی را از هوا می زداید و وبای پدیدآمده از آن را از بین می برد.

امام صادق علیه السلام : لَا تَطِيبُ السُّكْنَى إِلَّا بِثَلَاثٍ : الْهَوَاءِ الطَّيِّبِ وَ الْمَاءِ الْغَزِيرِ الْعَذْبِ وَ الْأَرْضِ الْخَوَّارَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: زندگی با سه چیز خوش می شود : هوای پاک ، آب فراوان گوارا و زمین نرم و سست [آماده زراعت].

امام صادق علیه السلام : النَّشْوَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ : الْمَشْيِ وَ الرُّكُوبِ وَ الْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ وَ النَّظَرِ إِلَى الْخُضْرَةِ . . . ؛

امام صادق علیه السلام: شادابی در ده چیز است : پیاده روی ، [اسب] سواری ، آب تنی (شنا) و نگاه کردن به سبزه. . . .

امام صادق علیه السلام : اغْسِلُوا أَيْدِيَكُمْ قَبْلَ الطَّعَامِ وَ بَعْدَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: دست هایتان را قبل از خوردن غذا و بعد از آن بشویید.

امام صادق علیه السلام : وَ نَهَى [رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ] أَنْ يُنْفَخَ فِي طَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا از فوت کردن در غذا و آشامیدنی نهی فرمودند.

امام صادق علیه السلام : أَسْلُ خَرَابِ الْبَدَنِ تَرَكَ الْعِشَاءِ ؛

امام صادق علیه السلام: ریشه (بیماری و) خرابی بدن ترك غذای شب است.

امام صادق علیه السلام : الطَّعَامُ الْحَارُّ غَيْرُذِي بَرَكَةٍ ؛

امام صادق علیه السلام : غذای داغ ، بی برکت است.

امام صادق علیه السلام : إِيَّاكَ وَ شَرِبَ الْمَاءِ الْبَارِدِ فِي الْحَمَّامِ فَإِنَّهُ يُفْسِدُ الْمِعْدَةَ ؛

امام صادق علیه السلام: از نوشیدن آب سرد در حمام بپرهیز که معده را تباه می کند.

امام صادق علیه السلام: وَصَبَّ الْمَاءَ الْبَارِدَ عَلَى قَدَمَيْكَ إِذَا خَرَجْتَ فَإِنَّهُ يَسِلُّ الدَّاءَ مِنْ جَسَدِكَ ؛

امام صادق علیه السلام: هنگام خارج شدن از حمام بر دو پای خود آب سرد بریز ؛ این کار بیماری را از بدنت بیرون می کند.

امام صادق علیه السلام: الْبَسْ مَا لَأْتَشْتَهَرُ بِهِ وَلَا يُزِرِي بِكَ ؛

امام صادق علیه السلام: نه لباس شهرت بپوش و نه لباسی که تو را بی مقدار جلوه دهد.

امام صادق علیه السلام: الثَّوْبُ النَّقِيُّ يَكْبِتُ الْعَدُوَّ ؛

امام صادق علیه السلام: جامه پاکیزه دشمن را خوار می کند.

امام صادق علیه السلام: در تفسیر آیه خُذُوا زِينَتَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ ؛

امام صادق علیه السلام: یعنی: به هنگام عبادت زیورهای شایسته به خود برگیرید ، فرمودند: الْمِشْطُ ، فَإِنَّ الْمِشْطَ يُحَسِّنُ الشَّعْرَ ؛

امام صادق علیه السلام: منظور شانه کردن است ؛ زیرا شانه کردن مو را زیبا می کند.

امام صادق علیه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَغْسِلُ رَأْسَهُ بِالسِّدْرِ ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا سرش را با سدر می شست.

امام صادق علیه السلام: غَسَلَ الرَّأْسَ بِالْخَطْمِيِّ نُشْرَةً ؛

امام صادق علیه السلام: شستن سر با خطمی موجب شادابی است.

امام صادق علیه السلام: لَا تَتَسَرَّخْ فِي الْحَمَّامِ فَإِنَّهُ يُرِقُّ الشَّعْرَ ؛

امام صادق علیه السلام: در حمام شانه نزنید که موی را سست می کند.

امام صادق علیه السلام: مِنَ السُّنَّةِ تَقْلِيمُ الْأَظْفَارِ ؛

امام صادق علیه السلام: گرفتن ناخن از سنت پیامبر است.

امام صادق علیه السلام: إِنَّمَا قُصِّوا الْأَظْفَارَ لِأَنَّهَا مَقِيلُ الشَّيْطَانِ ؛

امام صادق علیه السلام: ناخن ها را کوتاه کنید ؛ زیرا جایگاه شیطان (و میکرب) است.

امام صادق علیه السلام : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِلرِّجَالِ : قُصُّوا أَظْفِيرَ كُمْ وَ لِلنِّسَاءِ : ائْتُرِكْنَ مِنْ أَظْفَارِكُنَّ ؛ فَإِنَّهُ أَزِينُ لَكُنَّ ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر به مردان فرمودند : ناخن هایتان را کوتاه کنید ، و به زنان فرمودند : ناخن هایتان را بلند نگذارید ؛ زیرا برای شما زینت بخش تر است.

امام صادق علیه السلام : نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنِ تَقْلِيمِ الْأَظْفَارِ بِالْأَسْنَانِ ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا از کوتاه کردن ناخن با دندان نهی فرمودند.

امام صادق علیه السلام : الدَّهْنُ يُلَيِّنُ الْبَشْرَةَ وَ يَزِيدُ فِي الدَّمَاغِ وَ يُسَهِّلُ مَجَارِيَ الْمَاءِ وَ يُذْهِبُ الْقَشْفَ وَ يُسْفِرُ اللَّوْنَ ؛

امام صادق علیه السلام: روغن [مالیدن به پوست] آن را نرم و عقل را زیاد می کند ؛
روزنه های پوست را پاک می کند و آلودگی تن را از بین می برد و رنگ پوست را روشنی می بخشد.

امام صادق علیه السلام : كُنْسُ الْبَيْتِ يَنْفِي الْفَقْرَ ؛

امام صادق علیه السلام: جاروب کردن خانه ، فقر را از بین می برد.

امام صادق علیه السلام : مِنْ سَعَادَةِ الْمَرْءِ سِعَةُ الْمَنْزِلِ ؛

امام صادق علیه السلام: وسعت خانه ، از خوش بختی مرد است.

امام صادق علیه السلام : إِنَّمَا سُمِّيَ الْبَلِيغُ ؛ لِأَنَّهُ يُبْلِغُ حَاجَتَهُ بِأَهْوَنِ سَعِيهِ ؛

امام صادق علیه السلام: بلیغ از آن جهت بلیغ نامیده شد که خواسته خود را با کم ترین تلاش به مخاطب می رساند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ قَالَ فِينَا بَيْتَ شِعْرِ بَنِي اللَّهِ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس درباره ما يك بيت شعر بگوید ، خدای بزرگ برای او در بهشت خانه ای می سازد.

امام صادق علیه السلام : مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا حَسَنَ الصَّوْتِ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند هیچ پیامبر را مبعوث نکرد مگر این که خوش آواز بود.

امام صادق صلی الله علیه و آله : كَانَ عَلِيٌّ بِنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَحْسَنَ النَّاسِ صَوْتًا بِالْقُرْآنِ . . . وَ كَانَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحْسَنَ النَّاسِ صَوْتًا ؛

امام صادق صلی الله علیه و آله : علی بن حسین علیهما السلام خوش صداترین مردم در قرائت قرآن بود و امام باقر علیه السلام نیز خوش صداترین مردم بود.

امام صادق : مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ السَّوَاكُ ؛

امام صادق : مسواک کردن از اخلاق پیامبران است.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ كَانَ يَتَخَلَّلُ وَ هُوَ يُطَيِّبُ الْفَمَ ؛

امام صادق علیه السلام : رسول خدا دندان هایش را خلال می کرد و خلال کردن ، دهان را خوش بو می کند.

امام صادق علیه السلام : لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ؛

امام صادق علیه السلام : دوست ندارم جوانی از شما [شیعیان] را جز بر دو گونه ببینم : دانشمند یا دانشجو.

امام صادق علیه السلام : لَا تَكُونَنَّ أَوَّلَ مُشِيرٍ وَ آيَاكَ وَ الرَّأْيَ الْفَطِيرَ ؛

امام صادق علیه السلام : در مشورت نخستین کس مباش که نظر می دهد و از اظهار نظر ناسخته (سنجیده) بپرهیز.

امام صادق علیه السلام : أَعْطِهِمْ أَجْوَرَهُمْ قَبْلَ أَنْ يَجِفَّ عَرَقُهُمْ ؛

امام صادق علیه السلام : پیش از آن که عرق آنان (کارگران) خشک شود، مزدشان را بپرداز.

امام صادق علیه السلام : مَنْ اسْتَأْجَرَ أَجِيرًا ثُمَّ حَبَسَهُ عَنِ الْجُمُعَةِ يَبِؤُهُ بِإِثْمِهِ وَ إِنْ كَانَ هُوَ لَمْ يَحْبَسْهُ اشْتَرَاكَ فِي الْأَجْرِ ؛

امام صادق علیه السلام : هر کس کارگری را به کار گیرد و او را از شرکت در نماز جمعه باز دارد، گناهِش را به عهده گرفته است و اگر او را باز ندارد ، در اجر او شریک است.

امام صادق علیه السلام : تَوَاضَعُوا لِمَنْ طَلَبْتُمْ مِنْهُ الْعِلْمَ ؛

امام صادق علیه السلام : در پیشگاه کسی که از او دانش می آموزید ، فروتن باشید.

امام صادق علیه السلام : تَصَدَّقَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِأَمْوَالٍ جَعَلَهَا وَقْفًا ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا اموالی را صدقه داد و آنها را وقف کرد.

امام صادق علیه السلام : قَسَمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْفَيْءَ فَأَصَابَ عَلِيًّا أَرْضًا فَاحْتَفَرَ فِيهَا عَيْنًا فَخَرَجَ مِنْهَا مَاءٌ . . . فَقَالَ : هِيَ صَدَقَةٌ بَتًّا بَتْلًا فِي حَجِيجِ بَيْتِ اللَّهِ وَ عَابِرِ سَبِيلِهِ

لَاتَّبَاعُ و لَاتُوهَبُ و لَاتُورَثُ ؛

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا غنایم را تقسیم کرد . قطعه زمینی به علی رسید . علی در آن زمین چشمه ای حفر کرد و چشمه به آب رسید . . . حضرت فرمود : «این صدقه (و وقفی) است که آن را به طور قطعی (از ملك خویش) جدا کردم و به حاجیان خانه خدا و در راه ماندگان حج، مخصوص گردانیدم ؛ نه فروختنی است ، نه بخشیدنی و نه ارث بردنی.

امام صادق علیه السلام : لَاتَطِيبُ السُّكْنَى إِلَّا بِثَلَاثٍ : الْهَوَاءِ الطَّيِّبِ و الْمَاءِ الْغَزِيرِ الْعَذْبِ و الْأَرْضِ الْخَوَّارَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: سه چیز زندگی را خوش می کند : هوای پاک ، آب فراوان گوارا ، زمین نرم و سست (آماده زراعت).

امام صادق علیه السلام : لَاتُفْسِدُ عَلَى الْقَوْمِ مَاءَهُمْ ؛

امام صادق علیه السلام: آب مورد نیاز مردم را آلوده نکن.

امام صادق علیه السلام : لَقَدْ كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَمُرُّ عَلَى الْمَدْرَةِ فِي وَسْطِ الطَّرِيقِ فَيَنْزِلُ عَنْ دَابَّتِهِ حَتَّى يُنَحِّيَهَا بِيَدِهِ عَنِ الطَّرِيقِ ؛

امام صادق علیه السلام: امام سجّاد علیه السلام هرگاه در میان راه به کلوخی بر می خورد ، از مرکب پیاده می شد و با دستش آن را از راه دور می کرد.

امام صادق علیه السلام : الْقُضَاةُ أَرْبَعَةٌ : ثَلَاثَةٌ فِي النَّارِ و وَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ : رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ و هُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، و رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ و هُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، و رَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ و هُوَ لَا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ و رَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ و هُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي الْجَنَّةِ ؛

امام صادق علیه السلام: قاضیان چهار گروهند : سه گروه دوزخی اند و یک گروه بهشتی : مردی که ، دانسته ، حکم ناحق می دهد ، دوزخی است . مردی که ندانسته حکم ناحق

دهد نیز دوزخی است . مردی که ندانسته حکم حق دهد نیز دوزخی است ، و مردی که دانسته حکم به حق دهد ، بهشتی است

امام صادق علیه السلام : الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الْمَاءِ يُصِيبُهُ الظَّمَانُ ؛

امام صادق علیه السلام: عدالت از آبی که شخص تشنه به آن می رسد ، گواراتر است.

امام صادق علیه السلام : كُلُّ ذِي صِنَاعَةٍ مُضْطَرٌّ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ يَجْتَلِبُ بِهَا الْمَكْسَبَ وَهُوَ أَنْ يَكُونَ حَادِقًا بِعَمَلِهِ مُؤَدِّيًّا لِلْأَمَانَةِ فِيهِ مُسْتَمِيلًا لِمَنْ اسْتَعْمَلَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر صنعت گر از سه خصلت گزیر ندارد تا با آنها کسبش را رونق بخشد : در کارش زبردست باشد ، امانت دار باشد و نظر کارفرمای خود را [تأمین و] به خود جلب کند.

امام صادق علیه السلام : ثَلَاثَةُ أَشْيَاءَ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهَا : الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ ؛

امام صادق علیه السلام: سه چیز است که مردم به آنها نیاز دارند : امنیت ، عدالت و رفاه

امام صادق علیه السلام : إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَتَى بِرَجُلٍ اخْتَلَسَ دُرَّةً مِنْ أُذُنِ جَارِيَةٍ فَقَالَ : هَذِهِ الدُّغَارَةُ الْمُعْلَنَةُ فَضْرَبَهُ وَحَبَسَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: مردی را که مرواریدی از گوش دختری ربوده بود به محضر امیرالمؤمنین علیه السلام آوردند ؛ حضرت فرمود : «این ربودنی آشکار است .» او را (تازیانه) زد و به زندان افکند.

امام صادق علیه السلام : يَا أُمَّ إِسْحَاقَ! لَا تُرْضِعِيهِ مِنْ ثَدِي وَاحِدٍ وَارْضِعِيهِ مِنْ كِلَيْهِمَا يَكُونُ أَحَدُهُمَا طَعَامًا وَالْآخَرُ شَرَابًا ؛

امام صادق علیه السلام: ای مادر اسحاق! فرزند خود را نه از يك پستان بلکه از دو پستان شیر بده که یکی برایش غذا و دیگری آب باشد.

امام صادق علیه السلام : لَا يَسْتَعْنِي أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَنِ . . . طَبِيبٍ بَصِيرٍ ثِقَةٍ ؛

امام صادق علیه السلام: مردم هیچ شهری از پزشک بصیر مورد اعتماد بی نیاز نیستند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ قَتَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يُعْرِفُهُ اللَّهُ شَيْئًا مِنْ سَيِّئَاتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که در راه خدا کشته شود ، خداوند چیزی از گناهانش را به او نمی نمایاند.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَتَعَفَّوْنَ أَجْنَاحَهُنَّ لِطَالِبِ الْعِلْمِ رَضِيَ بِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: فرشتگان ، با خشنودی ، بال هایشان را برای جوینده علم می گسترند.

امام صادق علیه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُوقَّرْ كَبِيرَنَا وَ يَرْحَمَ صَغِيرَنَا ؛

امام صادق علیه السلام: از ما نیست کسی که به بزرگ سالان ما حرمت نهد و با خردسالان ما مهربان نباشد.

امام صادق علیه السلام : عَظَّمُوا كِبَارَكُمْ وَ صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ ؛

امام صادق علیه السلام: سال خوردگان خود را بزرگ بدانید و صلوات بر ارحام خود بفرستید.

امام صادق علیه السلام : عَلَّمُوا صِبْيَانَكُمْ مِنْ عِلْمِنَا ؛

امام صادق علیه السلام: از دانش ما به کودکان خود بیاموزید.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ خَيْرَ مَا وَرَّثَ الْآبَاءُ لِأَبْنَائِهِمُ الْآدَبُ لَا الْمَالُ ؛

امام صادق علیه السلام: بهترین ارثی که پدران برای فرزندان باقی می گذارند ، ادب است نه ثروت

امام صادق علیه السلام : إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لِوَالِدِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند به بنده ، به خاطر محبت شدید او به فرزندش ، رحم می کند.

امام صادق علیه السلام : دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ؛

امام صادق علیه السلام: پسرت را رها کن که تا هفت سالگی بازی کند.

امام صادق علیه السلام : رَدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ رَدِّ السَّلَامِ ؛

امام صادق علیه السلام: جواب دادن به نامه ، همچون جواب سلام ، واجب است.

امام صادق علیه السلام : التَّوَّاصِلُ بَيْنَ الْإِخْوَانِ فِي الْحَضَرِ التَّزَاوُرُ وَ التَّوَّاصِلُ فِي السَّفَرِ الْمُكَاتَبَةُ ؛

امام صادق علیه السلام: ارتباط میان برادران در زمان حضور ، دید و بازدید است و در سفر ، نامه نگاری.

امام صادق علیه السلام : طَعَامُ اللَّيْلِ أَنْفَعُ مِنْ طَعَامِ النَّهَارِ ؛

امام صادق علیه السلام: غذای شب سودمندتر از غذای روز است.

امام صادق علیه السلام : يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ لَا يَخْرُجَ مِنْ بَيْتِهِ حَتَّى يَطْعَمَ فَإِنَّهُ أَعَزُّ لَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: برای مؤمن شایسته است که تا غذایی نخورده از خانه اش خارج نشود ؛ زیرا این کار برای او عزت مندانه تر است.

امام صادق علیه السلام : تَعَدُّ وَ تَعَشُّ وَ لَا تَأْكُلُ بَيْنَهُمَا شَيْئًا فَإِنَّ فِيهِ فُسَادَ الْبَدَنِ ؛

امام صادق علیه السلام: صبحانه و شام بخور و میان آنها چیزی نخور که مایه تباهی بدن است.

امام صادق علیه السلام : دَخَلَ النَّبِيُّ ذَاتَ لَيْلَةٍ بَيْتَ فَاطِمَةَ وَ مَعَهُ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : قُومَا فَاصْطَرِعَا ، فَقَامَا لِيَصْطَرِعَا . . . ؛

امام صادق علیه السلام: پیامبر شبی به خانه فاطمه رفت و حسن و حسین با او بودند . پیامبر به آن دو فرمود : «برخیزید و کشتی بگیرید» . آن دو بزرگوار برخاستند و کشتی گرفتند.

امام صادق علیه السلام : النُّشْرَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ : الْمَشْيِ وَ الرُّكُوبِ وَ . . . ؛

امام صادق علیه السلام: شادابی در ده چیز است : پیاده روی ، سوارکاری و . . .

امام صادق علیه السلام : التَّقْدِيرُ نِصْفُ الْعَيْشِ ؛

امام صادق علیه السلام: برنامه ریزی نیمی از زندگی است

امام صادق علیه السلام : عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ ؛

امام صادق علیه السلام: نوجوانان را در یاب ، که این گروه در پذیرش هر خوبی ، بیشتر شتاب می کنند.

امام صادق علیه السلام : بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجَةُ ؛

امام صادق علیه السلام: نوجوانان را قبل از این که دشمنان اعتقادی به سراغ آنان بروند ، حدیث بیاموزید.

امام صادق علیه السلام : يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ هَرَجٍ لَا يَأْنِسُونَ فِيهِ إِلَّا بِكُتُبِهِمْ ؛

امام صادق علیه السلام: روزگار پر آشوبی فرا می رسد که در آن روز مردم جز با کتاب های خود انس نمی گیرند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ أَضْرَّ بِشَيْءٍ مِنْ طَرِيقِ الْمُسْلِمِينَ فَهُوَ لَهُ ضَامِنٌ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس بخشی از راه عبور مسلمانان را تباه کند ، ضامن آن است.

امام صادق علیه السلام : الْكِيمِيَاءُ الْأَكْبَرُ الزَّرَاعَةُ ؛

امام صادق علیه السلام: بزرگ ترین کیمیا ، ثروت ، کشاورزی است.

امام صادق علیه السلام : مَا فِي الْأَعْمَالِ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الزَّرَاعَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: در میان کارها ، کاری محبوب تر از کشاورزی ، در نزد خدای متعالی نیست.

امام صادق علیه السلام : الزَّارِعُونَ كُنُوزَ الْأَنْامِ ؛

امام صادق علیه السلام: کشاورزان گنج های مردمان اند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ اللَّهُ عَلَى النَّاسِ بِرَّهِمْ وَ فَاجِرِهِمْ بِالْكِتَابِ وَ الْحِسَابِ وَ لَوْلَا ذَلِكَ لَتَغَالَطُوا ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند با نعمت نوشتن و حساب کردن ، بر مردم ، از نیک و بد ، منت نهاد و اگر این دو کار نبود آنان گرفتار اشتباه می شدند.

امام صادق علیه السلام : سَيَأْتِي زَمَانٌ تَكُونُ بِلَدَةِ قَمٍّ وَ أَهْلِهَا حُجَّةً عَلَى الْخَلَائِقِ وَ ذَلِكَ فِي زَمَانٍ غَيْبَةٍ قَائِمِنَا إِلَى ظُهُورِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: روزگاری خواهد آمد که شهر قم و مردمان آن حجت بر دیگر مردمان باشند؛ آن روزگار در زمان غیبت قائم ما است تا آن گاه که ظهور کند.

امام صادق علیه السلام : اللَّهُ فِي عَوْنِ الْمُؤْمِنِ ، مَا دَامَ الْمُؤْمِنُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند در پی یاری مؤمن است ، تا وقتی که مؤمن در پی یاری برادر خویش است.

امام صادق علیه السلام : تَوَاصَلُوا وَ تَبَارَّوْا وَ تَرَاحَمُوا وَ كُونُوا إِخْوَةً بَرَّةً كَمَا أَمَرَ كُمْ اللَّهُ

امام صادق علیه السلام: با یکدیگر پیوند داشته باشید و به هم نیکی کنید ، و با یکدیگر مهربان باشید و همچنان که خداوند به شما دستور داده است ، برادرانی نیکوکار باشید.

امام صادق علیه السلام : أَيُّمَا مُؤْمِنٍ نَفْسَ عَن مُؤْمِنٍ كُرْبَةً ، نَفَسَ اللَّهُ عَنْهُ سَبْعِينَ كُرْبَةً مِنْ كُرْبِ الدُّنْيَا وَ كُرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر مؤمنی که گرفتاری مؤمنی را بر طرف کند ، خداوند هفتاد گرفتاری دنیا و آخرت را از وی دور می سازد.

امام صادق علیه السلام : لَا تَقْطَعُوا الثَّمَارَ فَيَبِغَثَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ الْعَذَابَ صَبًّا ؛

امام صادق علیه السلام: درختان میوه را قطع نکنید که خداوند بر شما عذاب فرو می ریزد

امام صادق علیه السلام : اِزْرَعُوا وَ اغْرِسُوا وَ اللَّهُ مَا عَمِلَ النَّاسُ عَمَلًا أَجَلٌ وَ لَا أُطِيبَ مِنْهُ

امام صادق علیه السلام: کشت کنید و درخت بنشانید ؛ به خدا قسم آدمیان کاری برتر و پاک تر از این نکرده اند.

امام صادق علیه السلام : وَيْلٌ لِمَنْ يَأْمُرُ بِالْمُنْكَرِ وَ يَنْهَى عَنِ الْمَعْرُوفِ ؛

امام صادق علیه السلام: وای بر آن که به منکر امر کند و از معروف نهی کند!

امام صادق علیه السلام : إِنَّ يَوْمَ الْحُسَيْنِ أَعْظَمُ مُصِيبَةً مِنْ جَمِيعِ سَائِرِ الْأَيَّامِ ؛

امام صادق علیه السلام: روز شهادت امام حسین علیه السلام سوگناک ترین روزها است.

امام صادق علیه السلام : أَمَّا يَوْمٌ عَاشُورَاءَ فَيَوْمٌ أُصِيبَ فِيهِ الْحُسَيْنُ صَرِيحًا بَيْنَ أَصْحَابِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: عاشورا روزی است که حسین میان یارانش کشته بر زمین افتاد .

امام صادق علیه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ عَلَى مَوَائِدِ النُّورِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَلْيُكُنْ مِنْ زُورِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس دوست دارد روز قیامت ، بر سر سفره های نور بنشیند ، باید از زایران امام حسین علیه السلام باشد.

امام صادق علیه السلام : لَا تَدْعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَمُدُّ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ وَ يَزِيدُ فِي رِزْقِكَ وَ يُحْيِيكَ اللَّهُ سَعِيدًا وَ لَا تَمُوتُ إِلَّا شَهِيدًا ؛

امام صادق علیه السلام: زیارت امام حسین علیه السلام را فرو نگذار که خدا عمرت را طولانی و روزی را زیاد می کند و زندگی با سعادت و مرگ با شهادت به تو خواهد بخشید.

امام صادق علیه السلام: زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ أَفْضَلِ مَا يَكُونُ مِنَ الْأَعْمَالِ ؛

امام صادق علیه السلام: زیارت قبر امام حسین علیه السلام از برترین اعمال است.

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَرَادَ اللَّهُ بِهِ الْخَيْرَ قَدَفَ فِي قَلْبِهِ حُبَّ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ حُبَّ زِيَارَتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: کسی که خدا خیرخواه او باشد ، محبت حسین و شوق زیارتش را در دل او می اندازد.

امام صادق علیه السلام: حَنُّوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّهَا أَمَانٌ ؛

امام صادق علیه السلام: کام کودکانتان را با تربت حسین بردارید؛ زیرا موجب امنیت کودکان است.

امام صادق علیه السلام: فِي طِينِ قَبْرِ الْحُسَيْنِ الشِّفَاءُ مِنْ كُلِّ دَاءٍ وَ هُوَ الدَّوَاءُ الْأَكْبَرُ ؛

امام صادق علیه السلام: شفای هر دردی در تربت مزار حسین است ، و آن بزرگ ترین درمان است.

امام صادق علیه السلام: السُّجُودُ عَلَى تُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَخْرُقُ الْحُجُبَ السَّبْعَ ؛

امام صادق علیه السلام: سجده بر تربت امام حسین حجاب های هفت گانه را می برد.

امام صادق علیه السلام: يُنَادِي مُنَادٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَيْنَ زَيْنُ الْعَابِدِينَ؟ فَكَأَنِّي أَنْظُرُ إِلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَخْطُرُ بَيْنَ الصُّفُوفِ ؛

امام صادق علیه السلام: روز قیامت منادی ندا می دهد : «زیور عبادت کنندگان کجاست؟» گویا علی بن حسین علیه السلام را می بینم که میان صف ها با ابّتهت گام بر می داد.

امام صادق علیه السلام: بَكَتِ السَّمَاءُ عَلَى الْحُسَيْنِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا بِالذَّمِّ ؛

امام صادق علیه السلام: آسمان چهل روز بر حسین علیه السلام ، خون گریه کرد.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرَادَ أَنْ يَدْفَنَ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ... جَاءَتْ [عَائِشَةُ] وَ إِلَى الْمَسْجِدِ فَمَنَعَتْ أَنْ يَدْفَنَ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ... ؛

امام صادق علیه السلام: امام حسین علیه السلام می خواست امام حسن علیه السلام را در کنار پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دفن کند... عایشه به مسجد آمد و نگذاشت که امام حسن علیه السلام در کنار رسول خدا صلی الله علیه و آله دفن شود.

امام صادق علیه السلام : رَكَعَتَانِ يُصَلِّيَهُمَا مُتَزَوِّجٌ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً يُصَلِّيَهَا غَيْرُ مُتَزَوِّجٍ ؛

امام صادق علیه السلام: دو رکعت نمازی که فرد همسر دار می خواند ، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که فرد بی همسر می خواند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ ؛

امام صادق علیه السلام: هرکس مسجدی بسازد ، خداوند برای او در بهشت خانه ای بسازد.

امام صادق علیه السلام : كَانَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَدْ جَعَلَ بَيْتًا فِي دَارِهِ لَيْسَ بِالصَّغِيرِ وَالْأَبِ الْكَبِيرِ لِصَلَاتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: امام علی علیه السلام در منزل خود اتاقی را ، که نه کوچک بود و نه بزرگ ، به اقامه نماز مخصوص کرده بود.

امام صادق علیه السلام : عَلَيْكُمْ بِإِتْيَانِ الْمَسَاجِدِ فَإِنَّهَا بُيُوتُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ ؛

امام صادق علیه السلام: بر شما باد به رفتن به مساجد ، که مساجد ، خانه های خدا در روی زمین اند.

امام صادق علیه السلام : عَلَيْكُمْ بِالصَّلَاةِ فِي الْمَسَاجِدِ ؛

امام صادق علیه السلام: بر شما باد به نماز گزاردن در مساجد.

امام صادق علیه السلام : صَلَاةُ الرَّجُلِ جَمَاعَةً فِي الْمَسْجِدِ تَعْدِلُ ثَمَانِيًا وَ أَرْبَعِينَ صَلَاةً مُضَاعَفَةً فِي الْمَسْجِدِ ؛

امام صادق علیه السلام : نماز خواندن مرد به جماعت در مسجد ، برابر با چهل و هشت نماز ، [با پاداش] دو چندان ، در مسجد است.

امام صادق علیه السلام: إني والله ما أمركم إلا بما نأمر به أنفسنا فعلیکم بالجد والاجتهاد ؛

امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند من شما را به چیزی فرمان نمی دهم مگر آن که خود را نیز بدان فرمان می دهم ؛ پس بر شما باد که تلاش و کوشش کنید.

امام صادق علیه السلام: أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي ؛

امام صادق علیه السلام: محبوب ترین برادرم کسی است که عیب هایم را به من هدیه کند

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ تُورِثُ الْمَحَبَّةَ : الدِّينُ وَ التَّوَّاضُعُ وَ البَذْلُ ؛

امام صادق علیه السلام: سه چیز محبت می آورد : دین داری ، تواضع و بخشش

امام صادق علیه السلام: الأُنْسُ فِي ثَلَاثٍ : فِي الزَّوْجَةِ الْمُوَافِقَةِ وَ الوَلَدِ الْبَارِّ وَ الصَّدِيقِ الْمُصَافِي ؛

امام صادق علیه السلام: انس در سه چیز است : زن سازگار ، فرزند نیکوکار و دوست یکرنگ.

امام صادق علیه السلام: صَلَاحُ حَالِ التَّعَايِشِ وَ التَّعَاشِرِ مِلْءُ مِكْيَالٍ ثَلَاثَةٌ فِطْنَةٌ وَ ثُلُثُهُ تَغَافُلٌ ؛

امام صادق علیه السلام: سامان یافتن همزیستی و معاشرت ، به پیمانه ای پُر می ماند که دو سومش هوشمندی و یک سومش نادیده گرفتن [خطای دیگران] است.

امام صادق علیه السلام: لَا يَصِيرُ الْعَبْدُ عَبْدًا خَالِصًا لِلَّهِ حَتَّى يَصِيرَ الْمَدْحُ وَ الذَّمُّ عِنْدَهُ سَوَاءً

امام صادق علیه السلام: آدمی بنده خالص خدا نمی شود تا آن گاه که ستایش و نکوهش نزد او یکسان شود.

امام صادق علیه السلام: مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يَكْرَهُهُ ، فَلَمْ يَرُدَّهُ عَنْهُ - وَ هُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ - فَقَدْ خَانَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که برادرش را در کاری ناپسند ببیند و بتواند او را از آن باز دارد و چنین نکند ، به او خیانت کرده است.

امام صادق علیه السلام : لَا يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَجْلِسَ مَجْلِسًا يُعْصَى اللَّهُ فِيهِ وَ لَا يَقْدِرُ عَلَى تَغْيِيرِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: شایسته نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که در آن گناه می شود و او توانایی تغییر دادن آن را ندارد.

امام صادق علیه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يُسْتَجَابَ دُعَاؤُهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که خوش دارد دعایش مستجاب شود ، باید کسب خود را حلال کند.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ لَنَا حَرَمًا وَ هُوَ بَلَدَةُ قَمٍّ وَ سَتُدْفَنُ فِيهَا امْرَأَةٌ مِنْ أَوْلَادِي تُسَمَّى فَاطِمَةَ ، فَمَنْ زَارَهَا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ ؛

امام صادق علیه السلام: ما را حرمی است و آن «قم» است ، و به زودی بانویی از فرزندان من به نام فاطمه در آن دفن خواهد شد. هر کس او را زیارت کند، بهشت بر او واجب شود.

امام صادق علیه السلام : وَ تَدْخُلُ بِشَفَاعَتِهَا شِيعَتِي الْجَنَّةَ بِأَجْمَعِهِمْ ؛

امام صادق علیه السلام: همه شیعیان من با شفاعت او (فاطمه معصومه علیها السلام) وارد بهشت خواهند شد.

امام صادق علیه السلام : يَكْرُ مَعَ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثَلَاثَ عَشْرَةَ امْرَأَةً . . . . يُدَاوِينَ الْجَرْحَى وَيَقْمَنَ الْمَرْضَى ؛

امام صادق علیه السلام: سیزده زن در رکاب امام مهدی علیه السلام حضور خواهند داشت . . . زخمیان را درمان و از بیماران پرستاری می کنند.

امام صادق علیه السلام : أَكْثَرُ الْخَيْرِ فِي النِّسَاءِ ؛

امام صادق علیه السلام: بیشتر خوبی ها در زنان است.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ لِلْمَرْأَةِ أَنْ تَصْبِرَ صَبْرَ عَشْرَةِ رِجَالٍ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند صبر و تحمل ده مرد را به زن عطا کرده است.

امام صادق علیه السلام : لَيْسَ لِمَرْأَةٍ خَطْرٌ لَا لِصَالِحَتِهِنَّ وَلَا لِطَالِحَتِهِنَّ ؛

امام صادق علیه السلام: برای زن بهایی نمی توان تعیین کرد ، نه برای خوب آنها و نه برای بدشان

امام صادق علیه السلام : لا اعتكاف إلا في مسجد جماعة قد صلى فيه امام عدل بصلاة جماعة ؛ ●

امام صادق علیه السلام: اعتكاف تنها در مسجد جامعی است که امام عادل در آن نماز جماعت گزارده باشد.

امام صادق علیه السلام در جواب کسی که پرسیده بود : ما أفضل ما يفعل فيه (شعبان) ، الصدقة و الإستغفار ؛ ●

امام صادق علیه السلام در جواب کسی که پرسیده بود: چه عملی در ماه شعبان برتر است؟ فرمودند : صدقه و استغفار.

امام صادق علیه السلام : كان عمنا العباس بن علي نافع البصيرة صلب الإيمان جاهد مع أبي عبدالله و أبلى بلاءً حسناً و مضى شهيداً ؛ ●

امام صادق علیه السلام: عموی ما ، عباس ، دارای بینشی ژرف و ایمانی راسخ بود ؛ همراه با امام حسین علیه السلام جهاد کرد و نیک آزمایش داد و به شهادت رسید.

امام صادق علیه السلام : كان علي بن الحسين عليه السلام إذا قام في الصلوة كأنه ساق شجرة لا يتحرك منه شيء إلا ما حركه الريح منه ؛ ●

امام صادق علیه السلام: امام سجاد علیه السلام هرگاه به نماز می ایستاد چنان تنه درختی بود که چیزی از آن نمی جنبید مگر آنچه را که باد می جنباند.

امام صادق علیه السلام : لو أدركته لخدمته أيام حياتي ؛ ●

امام صادق علیه السلام : اگر او [امام زمان علیه السلام] را در یابم ، تمام عمر به او خدمت می کنم

امام صادق علیه السلام : للقائم غيبتان : إحداهما طويلة و الأخرى قصيرة ؛ فالأولى يعلم بمكانه فيها خاصة من شيعته و الأخرى لا يعلم بمكانه فيها إلا خاصة موالیه فيدينه ؛ ●

امام صادق علیه السلام: قائم را دو غیبت است : یکی طولانی و دیگری کوتاه . در غیبت نخستین جایگاه آن حضرت را شیعیان خاص او می دانند ، و در غیبت دوم از جایگاه او کسی جز خدمتکارانش ، که بر دین اویند ، آگاه نیست.

امام صادق علیه السلام : توقع أمر صاحبك ليلاً و نهارك ؛ ●

امام صادق علیه السلام: در شب و روزت منتظر فرج مولایت باش.

امام صادق عليه السلام : مَنْ آمَنَ بِنَا وَصَدَّقَ حَدِيثَنَا وَانْتَظَرَ أَمْرَنَا كَانَ كَمَنْ قُتِلَ تَحْتَ رَايَةِ الْقَائِمِ ؛

امام صادق عليه السلام: آن که به ما ایمان آورد و سخن ما را تصدیق کند و منتظر امر [فرج] ما باشد ، همچون کسی است که زیر پرچم قائم به شهادت برسد.

امام صادق عليه السلام : الْمُنْتَظِرُ لِلثَّانِي عَشَرَ كَالشَّاهِرِ سَيْفَهُ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ يَذُبُّ عَنْهُ

امام صادق عليه السلام: منتظر ظهور امام دوازدهم مانند کسی است که در رکاب پیامبر خدا شمشیر کشیده است و از ایشان دفاع می کند.

امام صادق عليه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَ لْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ ؛

امام صادق عليه السلام: هر کس خوش دارد از یاران امام مهدی علیه السلام باشد ، باید منتظر باشد و پارسایی پیشه کند.

امام صادق عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا كَانَ شَهْرُ رَمَضَانَ لَمْ يَتَكَلَّمْ إِلَّا بِالذُّعَاءِ وَ التَّسْبِيحِ وَ الإِسْتِغْفَارِ وَ التَّكْبِيرِ ؛

امام صادق عليه السلام: امام سجّاد علیه السلام در ماه رمضان جز به دعا و تسبیح و استغفار و تکبیر لب نمی گشود.

امام صادق عليه السلام : كَانَ الْحَسَنُ أَشْبَهَ النَّاسِ بِرَسُولِ اللَّهِ خَلَقًا وَ سُؤدَدًا وَ هَدْيًا ؛

امام صادق عليه السلام: امام حسن علیه السلام در خلقت و سیرت و شرافت شبیه ترین مردم به رسول خدا بود

امام صادق عليه السلام : قَلْبُ شَهْرِ رَمَضَانَ لَيْلَةُ الْقَدْرِ ؛

امام صادق عليه السلام: قلب ماه رمضان ، شب قدر است.

امام صادق عليه السلام : مَنْ عَرَفَ فَاطِمَةَ حَقَّ مَعْرِفَتِهَا فَقَدْ أَدْرَكَ لَيْلَةَ الْقَدْرِ ؛

امام صادق عليه السلام: هر که فاطمه را ، آن گونه که سزاوار است ، بشناسد ، بی تردید شب قدر را درک کرده است.

امام صادق عليه السلام : التَّقْدِيرُ فِي لَيْلَةِ تِسْعَ عَشْرَةَ وَ الإِبْرَامُ فِي لَيْلَةِ إِحْدَى وَ عِشْرِينَ وَ الإِمْضَاءُ فِي لَيْلَةِ ثَلَاثٍ وَ عِشْرِينَ ؛

امام صادق علیه السلام: مقدرات در شب نوزدهم تعیین ، در شب بیست و یکم تأیید و در شب بیست و سوم [ماه رمضان] امضا می شود.

امام صادق علیه السلام : الرَّوَايَةُ لِلْحَدِيثِ الْمُتَّفَقِ فِي الدِّينِ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ لِأَفِقَةٍ لَهُ وَ لِرَوَايَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: آن که حدیث روایت کند و دین شناس باشد ، از هزار عابد که دین شناس و راوی حدیث نباشد ، بهتر است.

امام صادق علیه السلام : إَعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ مِنَّا عَلَى قَدْرِ رَوَايَتِهِمْ عَنَّا ؛

امام صادق علیه السلام: جایگاه مردم را نزد ما از شمار روایاتی که از ما نقل می کنند بشناسید.

امام صادق علیه السلام : الغيبة أن تقول في أخيك ما ستره الله عليه ؛

امام صادق علیه السلام: غیبت آن است که درباره برادرت چیزی بگویی که خداوند آن را پنهان کرده است.

امام صادق علیه السلام : لا يَتِمُّ الْمَعْرُوفُ إِلَّا بِثَلَاثٍ : تَعْجِيلِهِ وَ تَصْغِيرِهِ وَ تَسْتِيرِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: کار نیک تمام نمی شود مگر به سه چیز : شتاب در انجام دادن ، کوچک شمردن و پنهان داشتن آن.

امام صادق علیه السلام : أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ عَنِ النَّاسِ ؛

امام صادق علیه السلام: خوش ترین آسایش ، نومیدی از مردم است.

امام صادق علیه السلام : صَلَّةُ الرَّحْمِ تُهَوِّنُ الْحِسَابَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: صله رحم حساب را در روز قیامت آسان می کند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ يَتَّقِ بِاللَّهِ يَكْفِيهِ مَا أَمَّهُ مِنْ أَمْرِ دُنْيَاهُ وَ آخِرَتِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر که به خدا اعتماد کند ، خداوند کارهای دنیا و آخرتش را ، که او را بی قرار کرده اند، کفایت می کند.

امام صادق علیه السلام : إِعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْجُو بِهِ الْفَوْزَ فِي الْآخِرَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: امروز در دنیا کاری کن که به وسیله آن امید رستگاری در آخرت داری.

امام صادق علیه السلام : مَنْ عَيَّرَ مُؤْمِنًا بِذَنْبٍ لَمْ يَمُتْ حَتَّى يَرْتَكِبَهُ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس مؤمنی را بر انجام دادن گناهی سرزنش کند ، نمی میرد تا آن که خود آن گناه را مرتکب شود.

امام صادق علیه السلام : ضَمِنْتُ لِمَنْ اقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقِرَ ؛

امام صادق علیه السلام: من ضمانت می کنم که هر که میانه روی پیشه کند ، فقیر نشود.

امام صادق علیه السلام : اِعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ رِوَايَتِهِمْ عَنَّا ؛

امام صادق علیه السلام: منزلت مردم را به اندازه نقل حدیث شان از ما بشناسید.

امام صادق علیه السلام : بَرُّوا آبَائَكُمْ يَبْرِكُمْ أَبْنَائُكُمْ ؛

امام صادق علیه السلام: به پدرانتان نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند.

امام صادق علیه السلام : مَنْ زَوْجٍ أَعْزَبَا كَانَ مِمَّنْ يَنْظُرُ اللَّهُ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس بی زنی را همسر دهد از جمله کسانی است که خداوند در روز قیامت به او نظر می افکند.

امام صادق علیه السلام : لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لِفَاطِمَةَ مَا كَانَ لَهَا كُفُوٌ عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ ؛

امام صادق علیه السلام: اگر خداوند امیرمؤمنان را برای فاطمه نمی آفرید ، در زمین همتایی برای او نبود.

امام صادق علیه السلام : قَالَ لِي أَبِي : يَا جَعْفَرُ أَوْقِفْ لِي مِنْ مَالِي كَذَا وَ كَذَا ، النَّوَادِبُ تَنْدُبُنِي عَشْرَ سِنِينَ بِمِنَى أَيَّامٍ مِنْي ؛

امام صادق علیه السلام: پدرم به من فرمود : ای جعفر! فلان مقدار از دارایی ام را برایم وقف کن تا گریه کنندگان در منا و در ایام منا ده سال بر من بگریند.

امام صادق علیه السلام : تَخَيَّرَ لِنَفْسِكَ مِنَ الدُّعَاءِ مَا أَحْبَبْتَ وَاجْتَهَدَ ، فَإِنَّهُ (يَوْمَ عَرَفَةَ) يَوْمٌ دُعَاءٍ وَ مَسْأَلَةٍ ؛

امام صادق علیه السلام: هر چه می خواهی برای خود دعا بخوان و [در دعا کردن] بکوش که آن روز [روز عرفه] روز دعا و درخواست است.

امام صادق علیه السلام : أَوْحَى اللَّهُ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : بِي فَافْرَحَ وَ بِذِكْرِي فَتَلَدَّدَ وَ بِمُنَاجَاتِي فَتَنَعَّمَ ؛

امام صادق علیه السلام: خداوند به داوود علیه السلام وحی فرمود : «به من شاد باش و با یاد من سرخوشی کن و از نعمت مناجات با من برخوردار شو».

امام صادق علیه السلام : مَنْ حَجَّ حَجَّةَ الْإِسْلَامِ ، فَقَدْ حَلَّ عُقْدَةَ مِنَ النَّارِ مِنْ عُنُقِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس حج واجب را به جای آورد ، گره ای از آتش ، از گردن خویش گشوده است.

امام صادق علیه السلام : إِذَا أَرَدْتَ الْحَجَّ فَجَرِّدْ قَلْبَكَ لِلَّهِ مِنْ كُلِّ شَاغِلٍ وَحِجَابٍ ؛

امام صادق علیه السلام: هرگاه قصد حج کردی ، دلت را برای خدا از هر بازدارنده و حجابی بپیرای.

امام صادق علیه السلام : إِنَّ الْمَرْءَ يَحْتَاجُ فِي مَنْزِلِهِ وَ عِيَالِهِ إِلَى ثَلَاثٍ خِلَالٍ يَتَكَلَّفُهَا وَ إِنْ لَمْ يَكُنْ فِي طَبْعِهِ ذَلِكَ : مُعَاشِرَةً جَمِيلَةً وَسَعَةً بِتَقْدِيرٍ وَ غَيْرَةً بِتَحَصُّنٍ ؛

امام صادق علیه السلام: مرد برای اداره منزل و خانواده خود به سه خصلت نیاز دارد که اگر در طبیعت او نباشد ، باید خود را با تکلف به آنها وادارد : خوش رفتاری ، گشاده دستی سنجیده و غیرت برای حفاظت از آنها.

امام صادق علیه السلام : لَا غِنَى بِالزَّوْجِ عَنِ ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ فِيمَا بَيْنَهُ وَ بَيْنَ زَوْجَتِهِ وَ هِيَ : الْمُوَافَقَةُ لِیَجْتَلِبَ بِهَا مُوَافَقَتَهَا وَ مَحَبَّتَهَا وَ هَوَاهَا وَ حُسْنَ خُلُقِهِ مَعَهَا وَ اسْتِعْمَالُهُ اسْتِمَالَةً قَلْبِهَا بِالْهَيْئَةِ الْحَسَنَةِ فِي عَيْنِهَا وَ تَوْسِعَتِهِ عَلَيْهَا ؛

امام صادق علیه السلام: شوهر در رابطه خود با همسرش از سه چیز بی نیاز نیست : سازگاری با او تا به این وسیله سازگاری و محبت و عشق او را به خود جلب کند ، و خوش خویی با او و دلبری از او با آراستن خود برای وی و فراهم آوردن امکانات رفاهی او.

امام صادق علیه السلام : مَنْ حَسُنَ بَرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مُدَّ لَهُ فِي عُمَرِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: هر کس به خانواده اش نیکی کند ، عمرش زیاد شود.

امام صادق علیه السلام : سَعِيدَةٌ سَعِيدَةٌ أَمْرًا تُكْرِمُ زَوْجَهَا وَ لِاتْوَادِيهِ وَ تُطِيعُهُ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِهِ ؛

امام صادق علیه السلام: خوشبخت است خوشبخت ، آن زنی که شوهر خود را گرامی می دارد و آزارش نمی هد و در همه حال از وی فرمان می برد.

امام صادق علیه السلام : لا غنى بالزوجة فيما بينها و بين زوجها المرافق لها عن ثلاث خصال و هنّ : صيانة نفسها عن كل دنس حتى يطمئن قلبه إلى الثقة بها في حال المحبوب والمكروه و حياطته لتكون ذلك عاطفا عليها عند زلة تكون منها و إظهار العشق له بالخلاصة و الهيئة الحسنّة لها في عينه ؛

امام صادق علیه السلام: زن با شوهر سازگار خود ناگزیر از رعایت سه نکته است : حفظ کردن خود از هر گناه و آلودگی تا شوهرش در هر حال ، خوشایند یا ناخوشایند ، در دل به او اطمینان داشته باشد ؛ مراقبت از او و زندگی اش تا شوهرش در صورتی که لغزشی از او سرزند با او مهربانی کند ، و اظهار عشق به او با عشوه و دلبری و ظاهر مناسب و خوشایند در نظر او.

امام صادق علیه السلام : يجب للوالدين على الولد ثلاثة أشياء ؛ شكرهما على كل حال و طاعتهما فيما يأمرانه و ينهيانه عنه في غير معصية الله و نصيحتهما في السرّ و العلانية ؛

امام صادق علیه السلام: پدر و مادر را بر فرزند سه حق است : در همه حال شکرگزار آنها باشد ؛ در هر چه او را امر و نهی می کنند ، به جز معصیت خدا ، اطاعتشان کند و در نهان و آشکار خیرخواه آنان باشد.

امام صادق علیه السلام : يخرج قائمنا أهل البيت يوم الجمعة ؛

امام صادق علیه السلام: قائم ما ، خاندان پیامبر ، روز جمعه قیام می کند.

امام صادق علیه السلام : إنّ لله كرامة في عباده المؤمنين في كل يوم جمعة ؛

امام صادق علیه السلام: در هر روز جمعه خدا را بر بندگان مؤمنش کرامتی است.

امام صادق علیه السلام : أف للرجل المسلم لا يفرغ نفسه في الأسبوع يوم الجمعة لأمر دينه ؛

امام صادق علیه السلام: أف بر مسلمانی که در روز جمعه هر هفته برای رسیدگی به کار دین خود ، دست از کار نمی کشد.

امام صادق علیه السلام : غسل يوم الجمعة طهور و كفارة لما بينهما من الذنوب من الجمعة إلى الجمعة ؛

امام صادق علیه السلام: غسل جمعه سبب پاکی، و کفاره گناهان از جمعه تا جمعه است.

امام صادق علیه السلام: الصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ أضعافاً؛

امام صادق علیه السلام: صدقه روز جمعه چند برابر می شود.

امام صادق علیه السلام: ما من عملٍ يومَ الجمعةِ أفضلَ من الصلاةِ على مُحَمَّدٍ و آله؛

امام صادق علیه السلام: در روز جمعه عملی برتر از صلوات بر محمد و خاندان او عليهم السلام نیست.

35 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ أَنْ يُعْبَدَ فِي السِّرِّ كَمَا يُحِبُّ أَنْ يُعْبَدَ فِي الْعَلَانِيَةِ؛

خداوند دوست دارد که در پنهان عبادت شود، چنانکه دوست دارد آشکارا عبادت شود.

36 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ أَنْ يُسْأَلَ وَ يُطَلَّبَ مَا عِنْدَهُ؛

خداوند عزوجل دوست دارد آنچه نزد اوست درخواست گردد و طلب شود.

37 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ الْمُفْتَنَ التَّوَّابَ وَ مَنْ لَمْ يَكُنْ ذَلِكَ مِنْهُ كَانَ أَفْضَلَ؛

خداوند بنده به گناه افتاده توبه کار را دوست دارد ولی کسی که گناه نکند، از او برتر است.

38 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ وَ يُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهَا الطَّلَاقُ؛

خداوند خانه ای را که در آن عروسی برپا شود دوست دارد و با خانه ای که در آن طلاق صورت گیرد، دشمن است.

39 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَ التَّجَمُّلَ وَ يُبْغِضُ الْبُؤْسَ وَ النَّبَاؤُسَ؛

خداوند زیبایی و آراستگی را دوست دارد و با فقر و تظاهر به فقر دشمن است.

40 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَدْلَ؛

خداوند عدالت را دوست دارد.

11 امام صادق علیه السلام: مَا كَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله الْعِبَادَ بِكُنْهِ عَقْلِهِ قَطُّ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله: إِنَّمَا عَشِيرَ الْأَنْبِيَاءِ أَمَرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عُقُولِهِمْ؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگز با مردم به اندازه عقل خود سخن نگفتند و فرمودند: ما پیامبران مأموریم که با مردم به اندازه عقل و فهمشان سخن بگوییم. •

17 امام صادق علیه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُدَاعِبُ وَ لَا يَقُولُ إِلَّا حَقًّا؛

رسول اکرم صلی الله علیه و آله شوخی می کردند ولی جز حق چیزی نمی گفتند. •

22 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا إِلَّا بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ الْبَالِبِ وَ الْفَاجِرِ؛

خداوند عزوجل هیچ پیامبری را نفرستاد، مگر به راستگویی و برگرداندن امانت به نیکوکار و بدکار. •

34 امام صادق علیه السلام: الْأَكْلُ عِنْدَ أَهْلِ الْمُصِيبَةِ مِنْ عَمَلِ الْجَاهِلِيَّةِ وَ السُّنَّةُ الْبَعَثُ إِلَيْهِمُ بِالطَّعَامِ؛

غذا خوردن نزد مصیبت زدگان و با خرج آنان، از رفتارهای جاهلیت است و سنت پیامبر صلی الله علیه و آله فرستادن غذا برای مصیبت زدگان است. •

4 امام صادق علیه السلام: الْمَفْوُضُ أَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ فِي رَاحَةِ الْأَبَدِ وَالْعَيْشِ الدَّائِمِ الرَّغْدِ وَالْمَفْوُضُ حَقًّا هُوَ الْعَالِي عَنْ كُلِّ هِمَّةٍ دُونَ اللَّهِ تَعَالَى؛

کسی که کارهای خود را به خدا بسپارد همواره از آسایش و خیر و برکت در زندگی برخوردار است و واگذارنده حقیقی کارها به خدا، کسی است که تمام همتش تنها به سوی خدا باشد. •

7 امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَسْكُنُ إِلَى الْمُؤْمِنِ كَمَا يَسْكُنُ الظَّمَانُ إِلَى الْمَاءِ الْبَارِدِ؛

به راستی که مؤمن با برادر مؤمنش آرامش پیدا می کند، چنان که تشنه، با آب خنک آرامش می یابد. •

9 امام صادق علیه السلام: خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلًا لِعَقْلِ مَشْغُولِ الْقَلْبِ، فَأَوَّلُهَا: صِحَّةُ الْبَدَنِ وَ الثَّانِيَةُ: الْأَمْنُ وَ الثَّلَاثَةُ: السَّعَةُ فِي الرِّزْقِ، وَ الرَّابِعَةُ: الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ (قَالَ الرَّاوي) (قُلْتُ: وَ مَا الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ؟ قَالَ: الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ، وَ الْوَالِدُ الصَّالِحُ، وَ الْخَلِيْطُ الصَّالِحُ وَ الْخَامِسَةُ: وَ هِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالِ: الدَّعَاةُ؛

پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش کمبود دارد و کم خرد و دل نگران است: اول، تندرستی، دوم امنیت، سوم روزی فراوان، چهارم همراهی. راوی پرسید: همراهی کیست؟ امام فرمودند: همسر و فرزند و همنشین خوب و پنجم که در برگیرنده همه اینهاست، رفاه و آسایش است. ●

10. امام صادق علیه السلام: **إِنَّ الْقَلْبَ لَيَتَجَلَّجَلُ فِي الْجَوْفِ يَطْلُبُ الْحَقَّ فَإِذَا أَصَابَهُ اطْمَأَنَّ وَ قَرَّ؛**

به راستی که دل در درون سینه بی قرار است و به دنبال حق می گردد و چون به آن رسید، آرام و قرار می گیرد. ●

11. امام صادق علیه السلام: **مَا مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ إِيْمَانِهِ أَنْسًا يَسْكُنُ إِلَيْهِ، حَتَّىٰ لَوْ كَانَ عَلَى قَلَّةٍ جَبَلٍ لَمْ يَسْتَوْحِشْ؛**

هیچ مؤمنی نیست مگر آن که خداوند ایمان را همدم و آرامش بخش او قرار می دهد، چنانچه حتی اگر در قله کوهی هم باشد، احساس تنهایی نمی کند. ●

15. امام صادق علیه السلام: **إِنَّ صَاحِبَ الدِّينِ فَكَّرَ فَعَلَّتْهُ السَّكِينَةُ وَ اسْتَكَانَ فَتَوَاضَعَ وَ قَنَعَا سَتَغْنَى وَ رَضِيَ بِمَا أُعْطِيَ وَ انْفَرَدَ فَكْفَى الْأَخْوَانَ وَ رَفَضَ الشَّهَوَاتِ فَصَارَ حُرًّا وَ خَلَعَ الدُّنْيَا فَتَحَامَى الشُّرُورَ وَ اطَّرَحَ الْحَسَدَ فَظَهَرَتِ الْمَحَبَّةُ وَ لَمْ يُخَفِ النَّاسَ فَلَمْ يَخَفْهُمْ وَ لَمْ يُذْنِبْ إِلَيْهِمْ فَسَلِمَ مِنْهُمْ وَ سَخَتْ نَفْسُهُ عَنْ كُلِّ شَيْءٍ فَفَارَ وَ اسْتَكْمَلَ الْفَضْلَ وَ أَبْصَرَ الْعَافِيَةَ فَامِنَ النَّدَامَةَ؛**

آدم دین دار چون می اندیشد، آرامش بر جان او حاکم است. چون خضوع می کند متواضع است. چون قناعت می کند، بی نیاز است. به آنچه داده شده خشنود است. چون تنهایی را برگزیده از دوستان بی نیاز است. چون هوا و هوس را رها کرده آزاد است. چون دنیا را فرو گذارده از بدی ها و گزندهای آن در امان است. چون حسادت را دور افکنده محبتش آشکار است. مردم را نمی ترساند پس از آنان نمی هراسد و به آنان تجاوز نمی کند پس از گزندشان در امان است. به هیچ چیز دل نمی بندد پس به رستگاری و کمال فضیلت دست می یابد و عافیت را به دیده بصیرت می نگرد پس کارش به پشیمانی نمی کشد. ●

16. امام صادق علیه السلام: **صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُطَيِّبُ الرِّيحَ وَ تَدْرُ الرِّزْقَ وَ تَقْضِي الدِّينَ وَ تَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَ تَجْلُو الْبَصَرَ؛**

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو می کند و روزی را زیاد و قرض را ادا می نماید و غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند. ●

18+ امام صادق عليه السلام : مَنْ تَصَدَّقَ فِي يَوْمٍ أَوْ لَيْلَةٍ إِنْ كَانَ يَوْمٌ فَيَوْمٌ وَ إِنْ كَانَ لَيْلَةً فَلَيْلٌ دَفَعَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عَنْهُ الْهَمَّ وَ السَّبْعَ وَ مِيتَةَ السُّوءِ؛

هر کس در روز و یا شب صدقه بدهد - اگر روز است روز و اگر شب است، شب - خداوند عزوجل او غم و اندوه، (شَر) درنده و مرگ بد را دور می کند. •

19+ امام صادق عليه السلام : مَنْ قَالَ فِي كُلِّ يَوْمٍ مِائَةَ مَرَّةٍ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ دَفَعَ اللَّهُ بِهَا عَنْهُ سَبْعِينَ نَوْعًا مِنَ الْبَلَاءِ أَيْسَرُهَا الْهَمُّ؛

هر کس در هر روز صد مرتبه لا حول و لا قوّة الا بالله بگوید، خداوند هفتاد نوع بلا را از او دفع می کند، که کوچکترین آن غم و اندوه است. •

22+ امام صادق عليه السلام : لَمَّا سُئِلَ عَنْ طَرِيقِ الرَّاحَةِ - : فِي خِلَافِ الْهَوَى. قِيلَ : فَمَتَى يَجِدُ عَبْدُ الرَّاحَةِ؟ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَوَّلَ يَوْمٍ يَصِيرُ فِي الْجَنَّةِ؛

در پاسخ به این سوال که راه رسیدن به آسایش چیست؟ فرمودند: مخالفت با هوا و هوس. عرض شد: پس، چه وقت انسان به آسایش می رسد؟ فرمودند: در نخستین روز ورودش به بهشت. •

24+ امام صادق عليه السلام : السُّرُورُ فِي ثَلَاثٍ خِلَالِ: فِي الْوَفَاءِ وَ رِعَايَةِ الْحُقُوقِ وَ النَّهْضِ فِي النَّوَائِبِ؛

شادی در سه چیز است: وفاداری، رعایت حقوق و ایستادگی در برابر سختی ها. •

28+ امام صادق عليه السلام : النَّشْوَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ: فِي الْمَشْيِ وَ الرُّكُوبِ وَ الْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ وَ النَّظَرِ إِلَى الْخُضْرَةِ وَ الْأَكْلِ وَ الشَّرْبِ وَ الْجِمَاعِ وَ السَّوَاكِ وَ غَسْلِ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ وَ النَّظَرِ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ وَ مُحَادَثَةِ الرَّجَالِ؛

نشاط در ده چیز است: پیاده روی، سواری، آب تنی (شنا)، نگاه کردن به سبزی، خوردن و آشامیدن، آمیزش، مسواک کردن، شستن سر با خطمی، نگاه کردن به زن زیبا و گفتگوی حکیمانه. •

29+ امام صادق عليه السلام : النَّوْمُ رَاحَةٌ لِلْجَسَدِ وَ النَّطْقُ رَاحَةٌ لِلرُّوحِ وَ السُّكُوتُ رَاحَةٌ لِلْعَقْلِ؛

خواب مایه آسایش جسم، سخن مایه آسایش جان و سکوت مایه آسایش عقل است. •

31+ امام صادق علیه السلام : مَا يَمْنَعُ أَحَدَكُمْ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهِ غَمٌّ مِنْ غَمُومِ الدُّنْيَا أَنْ يَتَوَضَّأَ ثُمَّ يَدْخُلَ مَسْجِدَهُ وَ يَرْكَعَ رَكَعَتَيْنِ فَيَدْعُو اللَّهَ فِيهِمَا؟ أَمَا سَمِعْتَ اللَّهَ يَقُولُ: «وَاسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ»؟

چه چیز مانع می شود که هر گاه بر یکی از شما غم و اندوه دنیایی رسید، وضو بگیرد و به سجده گاه خود رود و دو رکعت نماز گزارد و در آن دعا کند؟ مگر نشنیده ای که خداوند می فرماید: «از صبر و نماز مدد بگیرید»؟

36+ امام صادق علیه السلام : حُرْمَ الْحَرِيصِ خَصَلْتَيْنِ وَلَزِمْتُهُ خَصَلَتَانِ: حُرْمَ الْقَنَاعَةِ فَافْتَقَدَ الرَّاحَةَ وَحُرْمَ الرِّضَا فَافْتَقَدَ الْيَقِينَ؛

حریص از دو خصلت محروم و با دو خصلت همراه است: از قناعت محروم است و در نتیجه آسایش را از دست می دهد، از راضی بودن محروم است، در نتیجه یقین را از دست می دهد.

37+ امام صادق علیه السلام : مَنْ وَجَدَ هَمًّا وَ لَا يَدْرِي مَا هُوَ فَلْيَغْسِلْ رَأْسَهُ؛

هر کس غمگین شد و علت آن را ندانست، سر خود را بشوید.

8+ امام صادق علیه السلام : صَدَقَةٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ: إِصْلَاحُ بَيْنَ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَقَارُبُ بَيْنَهُمْ إِذَا تَبَاعَدُوا؛

صدقه ای که خداوند آن را دوست دارد عبارت است از: اصلاح میان مردم هرگاه رابطه شان تیره شد و نزدیک کردن آنها به یکدیگر هرگاه از هم دور شدند.

11+ امام صادق علیه السلام : إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ وَ لِيُخْرِجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ ، وَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَ فِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛

هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی رود.

31+ امام صادق علیه السلام : مَنْ بَغَى صَيَّرَ اللَّهُ بَغْيَهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ صَارَتْ نُصْرَةُ اللَّهِ لِمَنْ بَغَى عَلَيْهِ وَ مَنْ نَصَرَهُ اللَّهُ غَلَبَ وَ أَصَابَ الظَّفَرَ مِنَ اللَّهِ؛

هر کس ستم کند خداوند ستمش را به خود او باز می گرداند و یاری خدا نصیب کسی می گردد که به او ستم شده و کسی که خدا او را یاری کند غلبه پیدا می کند و از جانب خدا پیروزی نصیبش می شود. ●

34 امام صادق علیه السلام : مَنْ شَتَمَكَ فَقُلْ لَهُ: إِنَّ كُنْتَ صَادِقًا فِيمَا تَقُولُ فَاسْأَلُ اللَّهَ أَنْ يَغْفِرَ لِي، وَإِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فِيمَا تَقُولُ فَاللَّهُ أَسْأَلُ أَنْ يَغْفِرَ لَكَ. وَمَنْ وَعَدَكَ بِالْخَنَى فَعِدْهُ بِالنَّصِيحَةِ وَالرَّعَاءِ؛

اگر کسی به تو ناسزا گفت به او بگو: اگر راست می گویی، از خدا می خواهم که مرا بیامرزد و اگر دروغ می گویی، از خدا می خواهم که تو را بیامرزد و اگر کسی تهدیدت کرد، تو او را به خیرخواهی و مراقبت وعده ده. ●

35 امام صادق علیه السلام : اِعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى يُبْغِضُ مِنْ خَلْقِهِ الْمُتَلَوْنَ، فَلَا تَزُولُوا عَنِ الْحَقِّوَأَهْلِهِ، فَإِنَّ مَنْ اسْتَبَدَّ بِالْبَاطِلِ وَأَهْلِهِ هَلَكَ وَفَاتَتْهُ الدُّنْيَا؛

بدانید که خداوند از انسان هایی که دائما رنگ عوض می کنند نفرت دارد. پس از حق و اهل آن جدا نشوید، چرا که هر کس به باطل و اهل آن بپیوندد، نابود می شود و دنیا را هم از دست می دهد. ●

38 امام صادق علیه السلام : يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَمَانِي خِصَالٍ: وَقُورًا عِنْدَ الْهَزَاهِزِّ، صَبُورًا عِنْدَ الْبَلَاءِ، شُكُورًا عِنْدَ الرَّخَاءِ، قَانِعًا بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ، لَا يَظْلِمُ الْأَعْدَاءِ، وَلَا يَتَحَامَلُ لِلْأَصْدِقَاءِ، بَدْنُهُ مِنْهُ فِي تَعَبٍ وَ النَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ؛

سزاوار است مؤمن هشت خصلت داشته باشد: در سختی ها باوقار، در گرفتاری صبور، در آسایش شاکر و به روزی خداوند قانع باشد، به دشمنان ستم نکند، از دوستان کینه و دشمنی به دل نگیرد، بدنش از او در رنج و مردم از او در آسایش باشند. ●

27 امام صادق علیه السلام : اِحْتَجِزْ مِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ بِ «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ» وَ بِ «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» اِقْرَأْهَا عَنِ يَمِينِكَ وَ عَنِ شِمَالِكَ وَ مِنْ بَيْنِ يَدَيْكَ وَ مِنْ خَلْفِكَ وَ مِنْ فَوْقِكَ وَ مِنْ تَحْتِكَ؛

خود را از تمامی مردم با بسم الله الرحمن الرحيم و قل هو الله احد حفظ کن. آن را از سمت راست و چپ و جلو و عقب و بالا و پایین بخوان. ●

28 امام صادق علیه السلام : لَا تَدْعُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَ إِنْ كَانَ بَعْدَهُ شِعْرٌ؛ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ رَا رَهَا مَكْنَ حَتَّى إَكْرَ بَعْدَشْ شِعْرٌ بَاشِدْ. ●

29+ امام صادق عليه السلام : إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ وَ لَمْ يُسَمِّ كَانَ لِلشَّيْطَانِ فِي وَضُوئِهِ شِرْكٌ وَ إِنَاكَلَ أَوْ شَرِبَ أَوْ لَبَسَ وَ كُلُّ شَيْءٍ ءِ صَنَعَهُ يَنْبَغِي أَنْ يُسَمَّى عَلَيْهِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ كَانِلِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكٌ؛

هر گاه یکی از شما وضو بگیرد و بسم الله الرحمن الرحيم نگوید. شیطان در آن شریک است و اگر غذا بخورد و آب بنوشد یا لباس بپوشد و هر کاری که باید نام خدا را بر آن جاری سازد، انجام دهد و چنین نکند، شیطان در آن شریک است. •

30+ امام صادق عليه السلام : بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اسْمُ اللّٰهِ الْاَكْبَرِ أَوْ قَالَ الْاَعْظَمِ؛

بسم الله الرحمن الرحيم، بزرگ ترین - فرمود - یا با عظمت ترین نام خداوند است. •

31+ امام صادق عليه السلام : اَلْبَاءُ بِهَاءِ اللّٰهِ وَ السَّيْنُ سَنَاءُ اللّٰهِ وَ اَلْمِیْمُ مَجْدُ اللّٰهِ وَ اللّٰهُ اِلَهٌ كُلُّ شَيْءٍ ءِ الرَّحْمٰنُ بِجَمِیْعِ خَلْقِهِ وَ الرَّحِیْمُ بِالْمُؤْمِنِیْنَ خَاصَّةً؛

باء (بسم الله الرحمن الرحيم) بهاء (روشنی) خدا و سین آن سناء (بزرگی) خدا و میم آن مجد (عظمت) خدا، و الله معبود همه چیز، رحمن مهربان به همه خلق، رحیم مهربان فقط به مؤمنان است. •

32+ امام صادق عليه السلام : رَبَّمَا تَرَكَ بَعْضُ شِیْعَتِنَا فِي افْتِتَاحِ اَمْرِهِ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ فَمِیْتَحَنَهُ اللّٰهُ بِمَكْرُوهِ لِيُنَبِّهَهُ عَلٰی شُكْرِ اللّٰهِ وَ الثَّنَاءِ عَلَيْهِ وَ يَمَحِقُ وَ صَمَةً تَقْصِیرِهِ عِنْدَ تَرْكِهِ قَوْلَ بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ؛

بسا که یکی از شیعیان ما در آغاز کاری، بسم الله الرحمن الرحيم نمی گوید و به همین خاطر، خداوند، او را گرفتار چیزی ناخوشایند می سازد تا به شکر و ثناء الهی متوجه گردد و کوتاهی اش را در گفتن بسم الله، جبران کند. •

33+ امام صادق عليه السلام : اَلْبِسْمَلَةُ تِیْجَانُ السُّورِ؛

بسم الله الرحمن الرحيم، تاج سوره هاست. •

39+ امام صادق عليه السلام : اِغْلِقُوا اَبْوَابَ اَلْمَعْصِیَةِ بِالْاِسْتِعَاذَةِ وَ افْتَحُوا اَبْوَابَ الطَّاعَةِ بِاَلتَّسْمِیَةِ؛

درهای گناهان را با استعاذه (پناه بردن به خدا) ببندید و درهای طاعت را با بسم الله گفتن بگشایید. •

39+ امام صادق عليه السلام : خَیْرُ النَّاسِ قُضَاةُ الْحَقِّ؛

بهترین مردم کسانی هستند که به حق قضاوت کنند. •

6 امام صادق علیه السلام : أَلْعَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللُّوَابِسُ؛

کسی که به اوضاع زمان خود آگاه باشد، گرفتار هجوم اشتباهات نمی شود. •

10 امام صادق علیه السلام : إِنَّ الْمُؤْمِنَ وَلِيُّ اللَّهِ يُعِينُهُ وَ يَصْنَعُ لَهُ وَ لَا يَقُولُ عَلَيْهِ إِلَّا الْحَقَّ وَ لَا يَخَافُ غَيْرَهُ؛

مؤمن دوست خداست، یاریش می رساند و برای او کار می کند و درباره او جز حق نمی گوید و از غیر او نمی ترسد. •

12 امام صادق علیه السلام : إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ هَلَاكَ ظَهَرَ فِيهِمُ الرَّبَا؛

هنگامی که خداوند بخواهد ملتی را نابود کند، رباخواری در میان آنان رواج می یابد. •

24 امام صادق علیه السلام : أَمَّا الْعِلَّةُ فِي الصِّيَامِ لِيَسْتَوِيَ بِهِ الْغَنِيُّ وَالْفَقِيرُ وَ ذَلِكَ لِإِنَّ الْغَنَى لَمِيكُنْ لِيَجِدَ مَسَّ الْجُوعِ فَيَرْحَمَ الْفَقِيرَ لِإِنَّ الْغَنَى كُلَّمَا أَرَادَ شَيْئًا قَدَرَ عَلَيْهِ فَأَرَادَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُسَوِيَ بَيْنَ خَلْقِهِ وَ أَنْ يُذِيقَ الْغَنَى مَسَّ الْجُوعِ وَ الْأَلَمَ لِيَرِقَّ عَلَى الضَّعِيفِ يَرْحَمَ الْجَائِعَ ؛

علت روزه گرفتن آن است که به سبب آن، ثروتمند و فقیر برابر شوند، زیرا ثروتمند گرسنگی را احساس نکرده، تا به فقیر رحم کند، هرگاه هم چیزی را بخواهد می تواند فراهم کند. پس خداوند خواست میان بندگانش برابری ایجاد کند و توانمند مزه گرسنگی و درد را بچشد تا بر ناتوان مهر بورزد و بر گرسنه ترحم کند. •

34 امام صادق علیه السلام : وَ لَيْسَ يُحِبُّ لِلْمُلُوكِ أَنْ يُفَرِّطُوا فِي ثَلَاثٍ: فِي حِفْظِ الثُّغُورِ وَ تَفْقُدِ الْمَظَالِمِ وَ اخْتِيَارِ الصَّالِحِينَ لِأَعْمَالِهِمْ؛

حاکم سزاوار نیست که در سه کار کوتاهی کند: حفظ مرزها، رسیدگی به حقوق پایمال شده و انتخاب افراد شایسته برای کارهایشان. •

39 امام صادق علیه السلام : أَنْظُرْ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَالزَّمَهُ فَإِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ؛

ببین علی علیه السلام با چه چیز آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پیدا کرد، همان را پیروی کن. در حقیقت علی علیه السلام آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با راستگویی و امانتداری بدست آورد. •

32+ امام صادق عليه السلام : اَلْسَعِيدُ مِنَ اتَّبَعْنَا وَ الشَّقِيُّ مِنَ عَادَانَا وَ خَالَفْنَا؛

خوشبخت کسی است که از ما پیروی کند و بدبخت کسی است که با ما دشمنی و مخالفت نماید .

34+ امام صادق عليه السلام : اَللَّهِمَّ... مَا أَسْعَدْتَ مَنْ اعْتَمَدَ عَلَى مَخْلُوقٍ مِثْلِهِ... وَ لَا أَشْقَيْتَ مَنْ اعْتَمَدَ عَلَى الْخَالِقِ الَّذِي أَنْتَ هُوَ؛

خداوند کسی را که به مخلوقی همانند خود، متکی شد، خوشبخت نکردی و هر که را به خالق که تو باشی متکی شد، بدبخت نکردی .

35+ امام صادق عليه السلام : اَلْسَعَادَةُ سَبَبُ خَيْرٍ تُمْسِكُ بِهِ اَلْسَعِيدُ فَيَجْرُهُ إِلَى النِّجَاةِ وَ الشَّقَاوَةُ سَبَبُ خِلَافٍ تُمْسِكُ بِهِ اَلشَّقِيُّ فَيَجْرُهُ إِلَى اَلْهَلَاكَةِ؛

خوشبختی رشته خیری است که خوشبخت به آن چنگ زده پس او را به سوی نجات می کشاند و بدبختی رشته درماندگی است که بدبخت به آن می آویزد و او را به هلاکت می کشاند .

36+ امام صادق عليه السلام : اُدْعُ اَللَّهَ اَنْ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَى اَيْدِي خِيَارِ خَلْقِهِ فَاِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ وَ لَا يَجْعَلُهُ عَلَى اَيْدِي شِرَارِ خَلْقِهِ فَاِنَّهُ مِنَ الشَّقَاوَةِ؛

از خدا بخواه که روزیت را در دستان خوبان آفریدگانش قرار دهد که این از خوشبختی است و آن را در دستان بدان آفریدگانش قرار ندهد که این از بدبختی است .

37+ امام صادق عليه السلام : كَمْ مِنْ حَرِيصٍ عَلَى اَمْرٍ قَدْ شَقِيَ بِهِ حِينَ اَتَاهُ وَ كَمْ مِنْ تَارِكٍ لِاَمْرٍ قَدْ سَعِدَ بِهِ حِينَ اَتَاهُ؛

چه بسیار حریص بر کاری که وقتی بدان دست یافت با آن بدبخت شد و چه بسیارها کننده کاری که وقتی به آن رسید، به وسیله آن خوشبخت شد .

38+ امام صادق عليه السلام : مَلْعُونَةٌ مَلْعُونَةٌ اِمْرَاَةٌ تُؤْذِي زَوْجَهَا وَ تَعْمَهُ وَ سَعِيدَةٌ سَعِيدَةٌ اِمْرَاَةٌ تَكْرِمُ زَوْجَهَا وَ لَا تُؤْذِيهِ وَ تُطِيعُهُ فِي جَمِيعِ اَحْوَالِهِ؛

ملعون است ملعون، آن زنی که شوهر خود را بیازارد و غمگین کند و خوشبخت است خوشبخت، آن زنی که شوهر خود را احترام نهد و آزارش ندهد و در همه حال از وی فرمان برد .

39+ امام صادق عليه السلام : إِذَا أَرَدْتَ أَنْ تَعْلَمَ أَشَقِيَا الرَّجُلِ أَمْ سَعِيدًا فَانْظُرْ بَرَّهُ وَ مَعْرُوفَهُ إِيَّامَنَ يَصْنَعُهُ؟ فَإِنْ صَنَعَهُ إِلَى مَنْ هُوَ أَهْلُهُ فَاعْلَمْ أَنَّهُ إِلَى خَيْرٍ يَصِيرُ وَإِنْ كَانَ يَصْنَعُهُ إِلَى غَيْرِ أَهْلِهِ فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ؛

اگر می خواهی بدانی که کسی بدبخت است یا خوشبخت؟ نگاه کن ببین به چه کسی خوبی و نیکی می کند، اگر به اهلش خوبی می کند بدان که او به سوی خوبی می رود و اگر به ناهلش خوبی می کند بدان که او را نزد خداوند خیری نیست. •

9+ امام صادق عليه السلام : لِلْمُفَضَّلِ بْنِ عُمَرَ - : اُنْظُرِ الْآنَ إِلَى ذَوَاتِ الْأَرْبَعِ كَيْفَ تَرَاهُنَّ تَتَّبِعُ أُمَّهَاتِهَا مُسْتَقَلَّةً بِأَنْفُسِهَا ... وَ كَذَلِكَ تَرَى كَثِيرًا مِنَ الطَّيْرِ كَمِثْلِ الدَّجَاجِ وَ الدَّرَاجِ وَ الْقَبَجِ تَدْرُجُ وَ تَلْقُطُ حِينَ يَنْقَابُ عَنْهَا الْبَيْضُ فَأَمَّا مَا كَانَ مِنْهَا ضَعِيفًا لَا نُهْوِضَ فِيهِ ، كَمِثْلِ فِرَاحِ الْحَمَامِ وَ الْيَمَامِ وَ الْحُمُرِ فَقَدْ جُعِلَ فِي الْأُمَّهَاتِ فَضْلٌ عَظِيمٌ عَلَيْهَا فَصَارَتْ تَمُجُّ الطَّعَامَ فِي أَفْوَاهِهَا بَعْدَمَا تَوْعِيهِ حَوَاصِلُهَا فَلَا تَزَالُ تَغْذُوها حَتَّى تَسْتَقِلَّ بِأَنْفُسِهَا وَ لِذَلِكَ لَمْ تُرْزَقِ الْحَمَامُ فِرَاحًا كَثِيرَةً مِثْلَمَا تُرْزَقُ الدَّجَاجُ لِتَقْوَى الْأُمِّ عَلَى تَرْبِيَةِ فِرَاحِهَا فَلَا تَفْسُدُ وَ لَا تَمُوتُ فَكُلُّ أُعْطِيَ بِقِسْطٍ مِنْ تَدْبِيرِ الْحَكِيمِ اللَّطِيفِ الْخَبِيرِ ؛

به فضل بن عمر: اکنون به این چارپایان بنگر. ببین چگونه هر یک به طور جداگانه در پی مادرانشان هستند... همچنین بسیاری از پرندگان، مانند: مرغ و قرقاول و کبک، رامی بینی که از همان ساعتی که از تخم بیرون می آیند به دنبال دانه می روند. آن جوجه هایی که ناتوان اند و حرکتی ندارند، مانند: جوجه کبوتر اهلی و کبوتر صحرایی و سینه سرخ، در قلب مادران آنها، مهربانی زیادی نهاده شده است؛ به گونه ای که خوراک را پس از جمع آوری در چینه دانشان، در دهان آنها می گذارند، و پیوسته آنها را غذایی دهند تا خودشان در انجام دادن کارهایشان استقلال یابند. به همین دلیل (ناتوانی جوجه ها) است که کبوتر، مانند مرغ، از جوجه زیاد بر خوردار نمی شود، به جهت این که مادر بتواند جوجه هایش را خوب پروراند تا رنجور نگردند و تلف نشوند. روزی همه آنها به عدالت و از روی تدبیر [خداوند] دانای مهربان آگاه، عطا شده است. •

11+ امام صادق عليه السلام : النَّاسُ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَ نُزِلَ السَّمَاءُ رِزْقُهَا وَ تُخْرِجُ الْأَرْضُ رِزْقَ بَرَكَّتْهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛

اگر در میان مردم عدالت اجرا شود، بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال، آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکاتش را بیرون می ریزد. •

13+ امام صادق عليه السلام : عَنْ يُونُسَ ... عَنْ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، قَالَ : قَالَ لَهُ رَجُلٌ : جُعِلْتُ فِدَاكَ ، أَجَبَرَ اللَّهُ الْعِبَادَ عَلَى الْمَعَاصِي ؟ فَقَالَ : اللَّهُ أَعْدَلُ مِنْ أَنْ يُجْبِرَهُمْ عَلَى

الْمَعاصِيَّتُمْ يُعَذِّبُهُمْ عَلَيْهَا . فَقَالَ لَهُ : جُعِلْتُ فِدَاكَ ، فَفَوَّضَ اللَّهُ إِلَى الْعِبَادِ ؟ قَالَ : فَقَالَ : لَوْ فَوَّضَ إِلَيْهِمْ لَمْ يَحْصُرْهُمْ بِالْأَمْرِ وَالنَّهْيِ . فَقَالَ لَهُ : جُعِلْتُ فِدَاكَ فَبَيْنَهُمَا مَنْزِلَةٌ ؟ قَالَ : فَقَالَ : نَعَمْ ، أَوْسَعُ مَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ؛

به نقل از یونس: مردی به امام صادق علیه السلام گفت: فدایت شوم! آیا خداوند، بندگان را بر انجام گناهان مجبور ساخته؟ امام فرمودند: «خداوند، عادل تر از آن است که آنان را بر انجام گناهان مجبور سازد و سپس به خاطر آن، کیفرشان نماید». گفت: فدایت شوم! پس خداوند، اختیار آن را به بندگان وا گذاشته است؟ فرمودند: «اگر به اختیار آنان می گذاشت، امر و نهی شان نمی کرد». عرض کرد: فدایت شوم! آیا میان جبر و واگذار کردن، جایگاه دیگری هم هست؟ فرمود: «آری، گسترده تر از فاصله میان آسمان و زمین» .

14 امام صادق علیه السلام : مَا نَهَاهُ اللَّهُ عَنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يُطِيقُ تَرْكَهُ ، وَ لَا أَمْرَهُ بِشَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يَسْتَطِيعُ فِعْلَهُ ؛ لِأَنَّ نَهْيَ مَنْ لَيْسَ مِنْ صِفَتِهِ الْجَوْرُ وَالْعَبَثُ وَالظُّلْمُ وَ تَكْلِيفُ الْعِبَادِمَا لَا يُطِيقُونَ ؛

«خداوند از چیزی نهی نکرد، جز این که می داند بنده توان ترك آن را دارد و به چیزی امر نکرد، جز این که می داند بنده توان انجام آن را دارد، زیرا جور و سرگرمی و ستم و تکلیف کردن بندگان به آنچه توانش را ندارند، از صفات خداوند نیستند» .

15 امام صادق علیه السلام : قَدْ عَلِمْتُ يَا إلهي أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ وَ لَا فِي نَقْمَتِكَ عَجَلَةٌ وَإِنَّمَا يَعَجَلُ مَنْ يَخَافُ الْفَوْتَ وَ يَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ وَ قَدْ تَعَالَيْتَ يَا إلهي عَنْ ذَلِكُمْ كَبِيرًا ؛

بار الها! به تحقیق دانستم که در قضاوت تو، هیچ ظلمی و در کیفرت هیچ شتابی نیست. همانا کسی شتاب می کند که نگران از دست دادن فرصت است. و شخص ناتوان به ظلم کردن، نیاز دارد، در حالی که - ای پروردگار من - مقام تو، بالاتر از آن است .

21 امام صادق علیه السلام ... : وَ لَوْ كَانَتِ النَّيَّاتُ مِنْ أَهْلِ الْفِسْقِ يُؤْخَذُ بِهَا أَهْلُهَا ، إِذَا أُخِذَ كُلُّ مَنْ نَوَى الزَّانَا بِالزَّانَا ، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى السَّرِقَةَ بِالسَّرِقَةِ ، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى الْقَتْلَ بِالْقَتْلِ ، وَ لَكِنَّ اللَّهَ عَدْلٌ حَكِيمٌ ، لَيْسَ الْجَوْرُ مِنْ شَأْنِهِ ، وَ لَكِنَّهُ يُثِيبُ عَلَى نِيَّاتِ الْخَيْرِ أَهْلَهَا ، وَ إِضْمَارَهُمْ عَلَيْهَا ، وَ لَا يُؤَاخِذُ أَهْلَ الْفُسُوقِ حَتَّى يَفْعَلُوا ؛

اگر فاسقان به نیت هایشان بازخواست می شدند، در این صورت، هرکس نیت زنا می کرد، به زنا و هرکس نیت دزدی می کرد، به دزدی و هرکس نیت کشتن می کرد، به کشتن بازخواست می شد، ولی خداوند عادل حکیم است و ظلم، از شأن او به دور است، اما

نیکوکاران را بر پایه نیت های خوبشان و بر پایه نیت های خوبی که پنهان داشته

اند، پاداش می دهد و بدکاران را تا زمانی که کار بد انجام نداده اند، باز خواست نمی کند .

23 امام صادق علیه السلام : إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَتَوْا مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَسَأَلُوهُ أَنْ يَسْأَلَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُمِطَرَ السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ إِذَا أَرَادُوا ، وَ يَحْبِسَهَا إِذَا أَرَادُوا ، فَسَأَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ذَلِكَ لَهُمْ . فَقَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : ذَلِكَ لَهُمْ يَا مُوسَى ، فَأَخْبَرَهُمْ مُوسَى فَحَرَّثُوا وَ لَمْ يَثْرُ كُوا شَيْئًا إِلَّا زَرَعُوهُ ثُمَّ اسْتَنْزَلُوا الْمَطَرَ عَلَى إِرَادَتِهِمْ ، وَ حَبَسُوهُ عَلَى إِرَادَتِهِمْ ، فَصَارَتْ زُرُوعُهُمْ كَأَنَّهَا الْجِبَالُ وَ الْأَجَامُ ، ثُمَّ حَصَدُوا وَ دَاسُوا وَ دَرَّوْا فَلَمْ يَجِدُوا شَيْئًا فَصَجَّوْا إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ قَالُوا : إِنَّمَا سَأَلْنَاكَ أَنْ تَسْأَلَ اللَّهَ أَنْ يُمِطَرَ السَّمَاءَ عَلَيْنَا إِذَا أَرَدْنَا فَأَجَابَنَا ، ثُمَّ صَيَّرَهَا عَلَيْنَا ضَرًّا فَقَالَ : يَا رَبِّ إِنَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ ضَجَّوْا مِمَّا صَنَعْتَ بِهِمْ ، فَقَالَ : وَ مِمَّ ذَاكَ يَا مُوسَى ؟ قَالَ : سَأَلُونِي أَنْ أَسْأَلَكَ أَنْ تُمِطَرَ السَّمَاءَ إِذَا أَرَادُوا وَ تَحْبِسَهَا إِذَا أَرَادُوا فَأَجَبْتَهُمْ ثُمَّ صَيَّرْتَهَا عَلَيْهِمْ ضَرًّا ! فَقَالَ : يَا مُوسَى ، أَنَا كُنْتُ الْمُقَدَّرَ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ فَلَمْ يَرْضَوْا بِتَقْدِيرِي ، فَأَجَبْتَهُمْ إِلَى إِرَادَتِهِمْ فَكَانَ مَا رَأَيْتَ ؛

بنی اسرائیل نزد موسی علیه السلام آمدند و از او خواستند که از خداوند عزوجل درخواست کند تا هرگاه آنان اراده کردند، آسمان برایشان ببارد و هرگاه آنان خواستند، آن را از باریدن باز دارد. موسی علیه السلام نیز خواسته آنان را از خداوند عزوجل درخواست نمود. خداوند عزوجل فرمود: «ای موسی! باشد [پذیرفتم]». موسی علیه السلام آنان را خبردار کرد. پس به کشت همه دانه ها پرداختند و چیزی را فروگذار نکردند. سپس بر پایه خواستشان، بارش باران را درخواست نمودند و بر اساس درخواستشان از آن جلوگیری کردند. در نتیجه، کشتزارهایشان چنان پُربار شد که محصول آنها همانند کوه ها و نیزارها گردید. سپس درو کردند و کوبیدند و باد دادند، اما چیزی به دست نیاوردند. پس، نزد موسی علیه السلام فریاد و ناله سر دادند و گفتند: ما از تو درخواست کردیم که از خدا بخواهی که هرگاه ما خواستیم، آسمان بر ما ببارد. خدا خواسته ما را پذیرفت و سپس آن را بر ضرر ماگرداند! موسی علیه السلام گفت: پروردگارا! بنی اسرائیل، از کار تو به فریاد آمدند. خدا فرمود: «ای موسی! برای چه؟» گفت: از من درخواست کردند که از تو بخواهم هرگاه آنان خواستند، آسمان را ببارانی و هرگاه خواستند، آن را از بارش باز داری. تو هم پذیرفتی، اما آن را به ضررشان گرداندی! خدا فرمود: «ای موسی! من برای بنی اسرائیل، تقدیر کرده بودم، ولی آنان به مقدرات من راضی نشدند. پس، خواسته شان را پذیرفتم و نتیجه اش این شد که دیدی» .

29 امام صادق علیه السلام : هَذِهِ الْآفَاتُ... مِنَ الْوَبَاءِ وَ الْجَرَادِ وَ مَا أَشْبَهَ ذَلِكَ مَا بَالِهَا لَا تَدُومُ... وَ يُلْدَعُ أَحْيَانًا بِهَذِهِ الْآفَاتِ الْيَسِيرَةَ لِتَأْدِيبِ النَّاسِ وَ تَقْوِيمِهِمْ ، ثُمَّ لَا تَدُومُ هَذِهِ الْآفَاتُ

بَلْ تَكْشِفُ عَنْهُمْ عِنْدَ الْقُتُوبِ مِنْهُمْ ، فَتَكُونُ وَقُوعُهَا بِهِمْ مَوْعِظَةً وَ كَشْفُهَا عَنْهُمْ رَحْمَةً ...
 فَإِذَا عَضَّتْهُ الْمَكَارَهُ وَ وَجَدَ مَضَضَهَا اتَّعَظَ وَ أَبْصَرَ كَثِيرًا مِمَّا كَانَ جَهْلَهُ وَ غَفَلَ عَنْهُ ، وَ رَجَعَ إِلَى كَثِيرٍ مِمَّا كَانَ يَجِبُ عَلَيْهِ ... إِنَّ هَذِهِ الْآفَاتِ وَ إِنْ كَانَتْ تَنْتَالُ الصَّالِحَ وَ الطَّالِحَ جَمِيعًا ، فَإِنَّ اللَّهَ جَعَلَ ذَلِكَ صَلَاحًا لِلصَّنْفَيْنِ كِلَيْهِمَا : أَمَّا الصَّالِحُونَ فَإِنَّ الَّذِي يُصِيبُهُمْ مِنْ هَذَا يَرُدُّهُمْ نِعَمَ رَبِّهِمْ عِنْدَهُمْ فِي سَالِفِ أَيَّامِهِمْ فَيُحِدُوهُمْ ذَلِكَ عَلَى الشُّكْرِ وَ الصَّبْرِ ، وَ أَمَّا الطَّالِحُونَ فَإِنَّ مِثْلَ هَذَا إِذَا نَالَهُمْ كَسَرَ شَرَّتَهُمْ وَ رَدَّعَهُمْ عَنِ الْمَعَاصِي وَ الْفَوَاحِشِ ، وَ كَذَلِكَ يَجْعَلُ لِمَنْ سَلِمَ مِنْهُم مِّنَ الصَّنْفَيْنِ صَلَاحًا فِي ذَلِكَ ، أَمَّا الْأَبْرَارُ فَإِنَّهُمْ يَغْتَبِطُونَ بِمَا هُمْ عَلَيْهِ مِنَ الْبِرِّ وَ الصَّلَاحِ وَ يَزِدَادُونَ فِيهِ رَغْبَةً وَ بَصِيرَةً ، وَ أَمَّا الْفَجَّارُ فَإِنَّهُمْ يَعْرِفُونَ رَأْفَةَ رَبِّهِمْ وَ تَطَوُّلَهُ عَلَيْهِمْ بِالسَّلَامَةِ مِنْ غَيْرِ اسْتِحْقَاقِهِمْ ، فَيُخْضَتُهُمْ ذَلِكَ عَلَى الرَّأْفَةِ بِالنَّاسِ وَ الصَّفْحِ عَمَّنْ أَسَاءَ إِلَيْهِمْ ؛

این آفت ها، از قبیل وبا و هجوم ملخ و مانند اینها، دوام ندارند... و گاهی با این آفت های زودگذر، آسیبی به مردم می رسد تا ادب شوند و مقاوم گردند. البته آفت ها دوامی ندارند و همین که موجب ناامیدی مردم شوند، برداشته می شوند تا معلوم گردد که گرفتار شدن به آفات، اندرزی برای مردم و برطرف شدن آفات [نیز] بخشایشی در حق آنان است... پس هرگاه سختی ها انسان را فرا گرفتند و او رنج آنها را چشید، پند می گیرد و از بسیاری چیزها که نمی دانست و غفلت داشت، آگاه می گردد و به سوی بسیاری چیزها که بر او واجب بوده، توجه می کند... هرچند چنین آفت هایی هم به نیکوکاران و هم به بدکاران می رسند، اما خداوند، آنها را برای هر دو گروه، خوب قرار داده است. برای نیکوکاران، خوب است، چون هر آسیبی به آنان برسد، آنها را نسبت به نعمت های پروردگارشان - که در گذشته داشته اند - هشیارتر می کند و به سپاس گزاری و صبر بر می انگیزد. برای بدکاران هم خوب است، چون وقتی چنین آسیبی به آنها برسد، شرارتشان را در هم می شکند و از گناهان و زشتی ها بازیشان می دارد. همچنین خداوند، جان سالم به در بردن از آفت ها را برای هر دو گروه، خوب قرار داده است. برای نیکوکاران، خوب است، چون آنها را به نیکی و درستکاری خویش امیدوار می کند و برای بدکاران هم خوب است، چون مهربانی و احسان پروردگارشان را در می یابند که آنها را سالم قرار داد، با آن که شایسته اش نبودند، و همین، آنها را به مهربانی با مردم و گذشت از بدی های دیگر اندر حق خویش، تشویق می کند.

37 امام صادق علیه السلام : سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ : «وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ» أَرَأَيْتَ مَا أَصَابَ عَلِيًّا وَ أَهْلَ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ هُوَ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيهِمْ ، وَ هُمْ أَهْلُ بَيْتِ طَهَارَةٍ مَعْصُومُونَ ؟ فَقَالَ : إِنَّ رَسُولَ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ وَ يَسْتَغْفِرُهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ وَ لَيْلَةٍ مِئَةَ مَرَّةٍ مِنْ غَيْرِ ذَنْبٍ ، إِنَّ اللَّهَ يَخُصُّ أَوْلِيَاءَهُ بِالْمَصَائِبِ لِيَأْجُرَهُمْ عَلَيْهَا مِنْ غَيْرِ ذَنْبٍ ؛

از امام صادق عليه السلام درباره این سخن خداوند عز و جل: (و هرگونه مصیبتی به شما برسد، نتیجه اعمال خود شماست) پرسیدم که: درباره آنچه به علی و اهل بیت او عليهم السلام پس از او رسید، چه نظری داری؟ آیا آن هم نتیجه اعمال خودشان بود، در حالی که آنان خاندانی پاک و معصومند؟ فرمودند: «پیامبر خدا صلی الله علیه و آله بدون آن که گناهی کرده باشد، شبانه روزی، صد مرتبه به درگاه خداوند، توبه می کرد و آمرزش می طلبید. خداوند، اولیای خود را گرفتار مصائب می کند تا به سبب آن پاداششان دهد، بدون آن که گناهی کرده باشند» .

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَ كُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ؛

ای کسانی که ایمان آورده اید ، تقوای الهی پیشه کنید و همواره با راستگویان باشید .
إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَّابٌ؛

به راستی که خداوند اسرافکار دروغگو را هدایت نمی کند .

1 امام صادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا إِلَّا بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ
إِلِّ السَّائِبِ وَالْفَاجِرِ؛

خدای عزوجل هیچ پیامبری را نفرستاد، مگر با راستگویی، و برگرداندن امانت به نیکوکار و یا بدکار .

3 امام صادق عليه السلام : إِنَّ الصَّادِقَ أَوَّلُ مَنْ يُصَدِّقُهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ
وَ تَصَدَّقُ نَفْسُهُ تَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ؛

راستگو رانخستین کسی که تصدیق می کند، خدای عزوجل است که می داند او راستگوست و نیز نفس او تصدیقش می کند که می داند راستگوست .

11 امام صادق عليه السلام : لَا تَغْتَرَّوْا بِصَلَاتِهِمْ وَلَا بِصِيَامِهِمْ ، فَإِنَّ الرَّجُلَ رُبَّمَا لَهَجَ
بِالصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ حَتَّى لَوْ تَرَكَهُ اسْتَوْحَشَ ، وَلَكِنْ اخْتَبِرُوهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ؛

فربین نماز و روزه مردم را نخورید، زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آنها را ترك گوید، احساس ترس می کند، بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازمایید .

16 امام صادق عليه السلام : إِنَّ مِمَّا أَعَانَ اللَّهُ (بِهِ) عَلَى الْكُذَّابِينَ النَّسِيَانَ؛

از جمله کمک های خداوند بر ضد دروغگویان فراموشی است. ❁

17 امام صادق علیه السلام: مَنْ صَدَقَ لِسَانُهُ زَكِيَ عَمَلُهُ؛

هر کس راستگو باشد عملش پاکیزه می شود و رشد می کند. ❁

26 امام صادق علیه السلام: الْكَلَامُ ثَلَاثَةٌ: صِدْقٌ وَكِذْبٌ وَإِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ قَالَ: قِيلَ

لَهُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ مَا الْإِصْلَاحُ بَيْنَ النَّاسِ؟ قَالَ: تَسْمَعُ مِنَ الرَّجُلِ كَلَامًا يَبْلُغُهُ فَتَخْبُثُ نَفْسُهُ، فَتَلْقَاهُ فَتَقُولُ: سَمِعْتُ مِنْ فُلَانٍ قَالَ فِيكَ مِنَ الْخَيْرِ كَذَا وَكَذَا، خِلَافَ مَا سَمِعْتُ مِنْهُ؛

سخن سه گونه است: راست و دروغ و اصلاح میان مردم به آن حضرت عرض شد: قربانت اصلاح میان مردم چیست؟ فرمودند: از کسی سخنی درباره دیگری می شنوی که اگر سخن به گوش او برسد، ناراحت می شود. پس تو آن دیگری را می بینی و بر خلاف آنچه شنیده ای، به او می گویی: از فلانی شنیدم که در خوبی تو چنین و چنان می گفت. ❁

الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَّاءِ وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ؛ ❁

(پرهیزکاران) کسانی هستند که در توانگری و تنگدستی انفاق می کنند و خشم خود را فرو می برند و از خطای مردم در می گذرند ، و خداوند نیکوکاران را دوست دارد.

1 امام صادق علیه السلام: الْأَلْحَمُ سِرَاجُ اللَّهِ... وَالْحَلْمُ يَدُورُ عَلَى خَمْسَةِ أَوْجِهٍ: أَنْ يَكُونَ عَزِيزًا فَيَذِلَّ أَوْ يَكُونَ صَادِقًا فَيُتِّهَمَ أَوْ يَدْعُو إِلَى الْحَقِّ فَيُسْتَخَفَّ بِهِ أَوْ أَنْ يُؤْذِيَ بِلَا جُرْمٍ أَوْ أَنْ يُطَالِبَ بِالْحَقِّ وَيُخَالِفُوهُ فِيهِ، فَإِنْ آتَيْتَ كُلًّا مِنْهَا حَقَّهُ فَقَدْ أَصَبْتَ...؛

بردباری چراغ خداست... پنج چیز است که بردباری می طلبد: شخص عزیز باشد و خوار شود، راستگو باشد و نسبت ناروا داده شود، به حق دعوت کند و سبکش بشمارند، بی گناه باشد و ادیت شود، حق طلبی کند و با او مخالفت کنند. اگر در هر پنج مورد، به حق رفتار کنی، بردبار هستی. ❁ . . .

30 امام صادق علیه السلام: لَيْسَ مِمَّا مَنْ لَمْ يَمْلِكْ نَفْسَهُ عِنْدَ غَضَبِهِ؛

کسی که هنگام خشم خوددار نباشد، از ما نیست. ❁

32 امام صادق علیه السلام: مَا مِنْ عَبْدٍ كَظَمَ غَيْظًا إِلَّا زَادَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عِزًّا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ؛

هیچ بنده ای نیست که خشمی را فرو خورد مگر آنکه خداوند عزوجل در دنیا و آخرت بر عزت او بیفزاید. ●

34 امام صادق علیه السلام: **الْغَضَبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ؛**

خشم کلید همه بدی هاست. ●

36 امام صادق علیه السلام: **مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ وَلَمْ يَقُلْ فِيكَ سَوْءًا فَاتَّخِذْهُ لِنَفْسِكَ خَلِيلاً؛**

هر کس سه بار بر تو خشم گرفت ولی به تو بد نگفت، او را برای خود به دوستی انتخاب کن. ●

38 امام صادق علیه السلام: **الْمُؤْمِنُ إِذَا غَضِبَ لَمْ يُخْرِجْهُ غَضَبُهُ مِنْ حَقِّ وَإِذَا رَضِيَ لَمْ يُدْخِلْهُرِضَاهُ فِي بَاطِلٍ وَالَّذِي إِذَا قَدَرَ لَمْ يَأْخُذْ أَكْثَرَ مِمَّا لَهُ؛**

مؤمن چون خشمگین شود، خشمش او را از حق بیرون نبرد و چون خشنود شود، خشنودیش او را به باطل نکشاند و چون قدرت یابد بیش از حق خود نگیرد. ●

3 امام صادق علیه السلام: **فِي السَّوَاكِ اثْنَتَا عَشْرَةَ خَصْلَةً: هُوَ مِنَ السُّنَّةِ، وَمَطْهَرَةٌ لِلْفَمِ، وَمَجْلَاةٌ لِلْبَصَرِ، وَيَرْضَى الرَّحْمَنَ، يُبَيِّضُ الْأَسْنَانَ، يَذْهَبُ بِالْحَفْرِ، وَيَشُدُّ اللَّثَّةَ، وَيُشَهِّي الطَّعَامَ، وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ، وَيَزِيدُ فِي الْحِفْظِ، وَيُضَاعِفُ الْحَسَنَاتِ، وَتَفْرَحُ بِهِ الْمَلَائِكَةُ؛**

در مسواک زدن دوازده فایده وجود دارد: ۱. از سنت پیامبر صلی الله علیه و آله است، ۲. دهان را پاکیزه می کند، ۳. نور چشم را زیاد می کند، ۴. باعث خشنودی خداوند است، ۵. دندان ها را سفید می کند، ۶. جرم آنها را از بین می برد، ۷. لثه را محکم می کند، ۸. اشتها آور است، ۹. بلغم را می برد، ۱۰. حافظه را زیاد می کند، ۱۱. حسنات را چند برابر می کند، ۱۲. فرشتگان از آن شاد می گردند. ●

9 امام صادق علیه السلام: **إِيَّاكَ وَ السَّوَاكِ فِي الْحَمَامِ فَإِنَّهُ يورثُ وِبَاءَ الْأَسْنَانِ؛**

در حمام مسواک نزنید؛ زیرا که دندان ها را فاسد می کند. ●

11 امام صادق علیه السلام: **نِعْمَ اللَّقْمَةُ الْجُبْنُ، تُغَذِّبُ الْفَمَ وَ تُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ ...؛**

خوب لقمه ای است پنیر؛ آب دهان را گوارا و بوی آن را خوش می نماید. ● ...

12 امام صادق علیه السلام: **مَا أَدْرَتَ عَلَيْهِ لِسَانُكَ فَأَخْرَجْتَهُ فَأَبْلَعَهُ وَمَا أَخْرَجْتَهُ بِالْخَلَالِفَارِمِ بِهِ؛**

بعد از غذا زبان را دور دهان بگردان، هرچه با زبان درآمد فرو ببر، و آنچه را با خلال بیرون آوردی از دهان بیرون افکن. .

16 امام صادق علیه السلام : مَنْ أَصَابَهُ ضَعْفٌ فِي قَلْبِهِ أَوْ بَدَنِهِ فَلْيَأْكُلْ لَحْمَ الضَّأْنِ بِاللَّبَنِ فَإِنَّهُ يُخْرِجُ مِنْ أَوْصَالِهِ كُلِّ دَاءٍ وَ غَائِلَةٍ وَ يُقَوِّي جِسْمَهُ وَ يَشُدُّ لِثَّتَهُ؛

هر کس به ضعفی در قلب یا بدن خویش گرفتار شد، باید گوشت گوسفند با شیر بخورد، چرا که این خوراک، هر درد و بلایی را از اندام وی بیرون می برد و تن او را تقویت و لثه اش را محکم می کند. .

17 امام صادق علیه السلام : ثَلَاثٌ يُذْهِبْنَ النَّسِيَانَ وَ يُحْدِثْنَ الذُّكْرَ: قِرَاءَةُ الْقُرْآنِ، وَ السَّوَاكُ وَ الصِّيَامُ؛

سه چیز، فراموشی را از بین می برد و حافظه را زیاد می کند: خواندن قرآن، مسواک زدن و روزه گرفتن. .

19 امام صادق علیه السلام : كُلُوا الْبَصَلَ؛ فَإِنَّ فِيهِ ثَلَاثَ خِصَالٍ: يُطَيِّبُ النَّكَهَةَ وَ يَشُدُّ اللَّثَّةَ وَ يَزِيدُ فِي الْمَاءِ وَ الْجَمَاعِ؛

پیاز بخورید؛ چرا که سه ویژگی دارد: دهان را خوشبو، لثه را محکم و توان جنسی را زیاد می کند. .

23 امام صادق علیه السلام : الْخِلَالُ بَعْدَ الطَّعَامِ، يَشُدُّ اللَّثَاتِ وَ يَجْلِبُ الرِّزْقَ وَ يُطَيِّبُ النَّكَهَةَ؛

خلال کردن بعد از غذا، لثه ها را محکم، روزی را زیاد و دهان را خوشبو می کند. .

24 امام صادق علیه السلام : الْحَوْكُ بَقَلَّةِ الْأَنْبِيَاءِ. أَمَا إِنَّ فِيهِ ثَمَانُ خِصَالٍ: ... وَ يُطَيِّبُ النَّكَهَةَ ...؛

ریحان سبزی انبیاست و در آن هشت خاصیت است: ... از جمله این که دهان را خوشبو می سازد. .

25 امام صادق علیه السلام : خَلُّ الْخَمْرِ يَشُدُّ اللَّثَّةَ وَ يَقْتُلُ دَوَابَّ الْبَطْنِ وَ يَشُدُّ الْعَقْلَ؛

سرکه لثه را تقویت می کند، کرم معده را از بین می برد و عقل را نیرو می بخشد. .

27 امام صادق علیه السلام : الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهْكِ وَ يَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ وَ يُطَيِّبُ النَّكَهَةَ وَ يُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛

حنا، بوی بد عرق را از بین می برد و چهره را شاداب، دهان را خوشبو و فرزند را زیبا می کند. •

28 امام صادق علیه السلام : عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَسْوَاسَةَ الصَّدْرِ؛

شما را سفارش می کنم به مسواک زدن؛ چرا که وسوسه دل را از بین می برد. •

29 امام صادق علیه السلام : نِعْمَ الطَّعَامُ الزَّيْتُ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَيَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَيُصْفِي اللُّؤْنَويَشُدُّ الْعَصَبَ وَيَذْهَبُ بِالْوَصَبِ وَيُطْفِئُ الْعُضْبَ؛

زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می کند، بلغم را از بین می برد، رنگ پوست را صفا می بخشد، اعصاب را محکم می کند، مرض را می برد و خشم را خاموش می کند. •

30 امام صادق علیه السلام : إِذَا قُمْتَ بِاللَّيْلِ فَاسْتَكِ فَإِنَّ الْمَلَكَ يَأْتِيكَ فَيَضَعُ فَاهُ عَلَى فَيْكٍ فَلَيْسَمِنْ حَرْفٍ تَتْلُوهُ وَ تَنْطِقُ بِهِ إِلَّا صَعِدَ بِهِ إِلَى السَّمَاءِ فَلْيَكُنْ فَوْكَ طَيِّبَ الرِّيحِ؛

شبانگاه که (برای نماز) برخاستی، مسواک بزنی چرا که فرشته ای نزد تو می آید و دهانش را بر دهانت می گذارد و آنگاه هیچ حرفی از قرآن و نماز و دعا نمی خوانی مگر آن که آن را به آسمان بالا می برد، پس باید که دهانت خوشبو باشد. •

31 امام صادق علیه السلام : لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَّاحِ، مَادَاوُوا مَرْضَاهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَإِنَّهُ أَسْرَعُ عَشَىٰ مِّنْفَعَةٍ لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَإِنَّهُ نَضُوحَةٌ؛

اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. بدانید که سیب از هر چیزی سریع تر به قلب فایده می بخشد و خوشبو کننده است. •

32 امام صادق علیه السلام : سئِلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْكُرَاتِ، فَقَالَ : كُنْهُ، فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعٌ خِصَالٍ : يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ ...؛

از امام صادق علیه السلام درباره تره پرسیدند. امام فرمودند: آن را بخور؛ زیرا در آن، چهار فایده هست: دهان را خوشبو می کند و ... •

36 امام صادق علیه السلام ... : وَ السَّعْتَرُ وَ الْمِلْحُ ... يُطَيِّبَانِ النَّكْهَةَ؛

آویش و نمک، دهان را خوشبو می کنند. •

37 امام صادق علیه السلام : أَلْ كُحْلُ بِاللَّيْلِ يُطَيِّبُ الْفَمَ وَ مَنْفَعَتُهُ إِلَى أَرْبَعِينَ صَبَاحًا؛

سرمه کشیدن در شب، دهان را خوشبو می کند و آثار آن تا چهل روز ادامه دارد. •

39+ امام صادق عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا أَفْطَرَ بَدَأَ بِحَلْوَاءٍ يُفْطِرُ عَلَيْهَا، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ فَسُكَّرَةً أَوْ تَمْرَاتٍ، فَإِذَا أَعَوَزَ ذَلِكَ كُلَّهُ فَمَاءٍ فَاتِرٍ وَ كَانَ يَقُولُ : يُنْقَى الْمَعِدَةُ وَ الْكَبِدُ وَ يُطَيَّبُ النَّكْهَةُ وَ الْفَمَ وَ يُقْوَى الْأَضْرَاسَ ... ؛

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با حلوا افطار می کردند و اگر حلوا نبود، با چیز شیرین دیگر و یا چنددانه خرما و اگر نبود، با آب گرم و می فرمودند: آب گرم معده و جگر را پاک، دهان را خوشبو و دندان ها را تقویت می کند. •

16+ امام صادق عليه السلام : صَلَاةٌ مُتَطَيَّبٍ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلَاةً بِغَيْرِ طَيِّبٍ؛

يك نماز با بوی خوش (عطر) بهتر از هفتاد نماز بدون بوی خوش است. •

17+ امام صادق عليه السلام : صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُطَيَّبُ الرِّيحَ وَ تَدْرُ الرِّزْقَ وَ تَقْضِي الدَّيْنَ وَ تَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَ تَجْلُو الْبَصَرَ؛

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو می کند و روزی را زیاد، بدهی را پرداخت می نماید، غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند. •

18+ امام صادق عليه السلام : مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ وَ مَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ؛

خداوند از هر کس يك نماز و یا يك کار نیک قبول کند، عذابش نمی نماید. •

19+ امام صادق عليه السلام : أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ مُحَافِظٌ عَلَى صَلَاتِهِ؛

محبوب ترین بنده نزد خدای عزوجل کسی است که راستگو و مراقب نمازش باشد. •

21+ امام صادق عليه السلام : إِذَا قَامَ الْعَبْدُ فِي الصَّلَاةِ مَخْفَفَ صَلَاتِهِ قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مَلَائِكَتِهِ: أَمَا تَرَوْنَ إِلَى عَبْدِي كَأَنَّهُ يَرَى أَنَّ قِضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِ غَيْرِي! أَمَا يَعْلَمُ أَنَّ قِضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِي؟

هرگاه بنده ای به نماز بایستد و آن را سبک به جا آورد، خداوند به فرشتگانش می گوید: به بنده ام نمی نگرید؟ گویا برآوردن حاجت هایش را به دست کسی جز من می داند؟ آیا او نمی داند تأمین نیازهایش به دست من است؟ •

26+ امام صادق عليه السلام : إِذَا قُمْتَ فِي الصَّلَاةِ فَأَعْلَمَ أَنَّكَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ ، فَإِنْ كُنْتَ لَا تَرَاهُ فَأَعْلَمَنَّهُ يَرَاكَ فَأَقْبِلْ قَبْلَ صَلَاتِكَ ... ؛

هنگامی که به نماز ایستادی بدان که در پیشگاه خداوند هستی و اگر او را نمی بینی، او تو را می بیند. پس به نماز توجه کن... .

27 امام صادق علیه السلام : مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ أَقْبَلَتْ صَلَاتُهُ أَمْ لَمْ تُقْبَلْ، فَلْيَنْظُرْ هَلْ مَنَعَتْهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ؟ فَبِقَدْرِ مَا مَنَعَتْهُ قُبِلَتْ مِنْهُ؛

کسی که دوست دارد بدانند نمازش قبول شده یا نه؟ باید ببیند آیا نمازش او را از زشتی ها و ناپاکی ها دور کرده است یا خیر؟ به همان اندازه که دور کرده، قبول شده است.

30 امام صادق علیه السلام : يُعْرَفُ مَنْ يَصِفُ الْحَقَّ بِثَلَاثِ خِصَالٍ: يُنْظَرُ إِلَى أَصْحَابِهِ مَنْ هُمْ؟ وَ إِلَى صَلَاتِهِ كَيْفَ هِيَ؟ وَ فِي أَيِّ وَقْتٍ يُصَلِّيَهَا؛

کسی که از حق دم می زند با سه ویژگی شناخته می شود: دوستانش دیده شوند که چه کسانی هستند؟ نمازش چگونه است؟ و در چه وقت آن را می خواند؟

38 امام صادق علیه السلام : مَا عَالَجَ النَّاسُ شَيْئًا أَشَدَّ مِنَ التَّعْقِيبِ؛

مردم به چیزی بهتر از تعقیبات نماز (ذکر و دعا) نپرداخته اند.

39 امام صادق علیه السلام : تَسْبِيحُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ فِي كُلِّ يَوْمٍ فِي دُبُرِ كُلِّ صَلَاةٍ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ صَلَاةِ أَلْفِ رَكْعَةٍ فِي كُلِّ يَوْمٍ؛

تسبیحات فاطمه زهرا علیها السلام در هر روز پس از هر نماز، نزد من محبوب تر از هزار رکعت نماز در هر روز است.

40 امام صادق علیه السلام : سَجْدَةُ الشُّكْرِ وَاجِبَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ تُتِمُّ بِهَا صَلَاتَكَ وَ تُرْضِي بِهَارِبِكَ وَ تُعْجِبُ الْمَلَائِكَةَ مِنْكَ ... ؛

سجده شکر بر هر مسلمانی واجب است، با آن نمازت را کامل می کنی، پروردگارت را خشنود می سازی و فرشتگان را از خود به شگفتی می آوری... .

21 امام صادق علیه السلام : قَضَاءُ الْحَوَائِجِ إِلَى اللَّهِ وَ أَسْبَابُهَا - بَعْدَ اللَّهِ - الْعِبَادَةُ تَجْرِي عَلَيَّ دِيهِمْ فَمَا قَضَى اللَّهُ مِنْ ذَلِكَ فَأَقْبَلُوا مِنَ اللَّهِ بِالشُّكْرِ وَ مَا زَوَى عَنْكُمْ مِنْهَا فَأَقْبَلُوهُ عَنَّا اللَّهُ بِالرِّضَا وَ التَّسْلِيمِ وَ الصَّبْرِ فَعَسَى أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ خَيْرًا لَكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ أَعْلَمُ بِمَا يُصْلِحُكُمْ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ ؛

برآورده شدن حاجت ها در اختیار خداست و اسباب آن، بعد از خداوند ، بندگانی هستند که به دست آنها اجرا می شود . پس هر حاجتی را که خداوند برآورد ، سپاس گزارانه از خداوند بپذیرید و آنچه برآورده نساخت ، آن را نیز با رضایت و تسلیم و صبر ، از او

بپذیرید ، زیرا بسا این برای شما بهتر است ، چرا که خداوند ، به صلاح کار شما داناتر است و شما نمی دانید .

22 امام صادق علیه السلام : اِنَّ قَوْمًا فِيْمَا مَضَى قَالُوا لِنَبِيِّ لَّهُمْ : اُدْعُ لَنَا رَبَّكَ يَرْفَعْ عَنَّا الْمَوْتَفَدَعًا لَهُمْ فَرَفَعَ اللهُ عَنْهُمْ الْمَوْتَ فَكَثُرُوا حَتَّى ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْمَنَازِلُ وَ كَثُرَ النَّسْلُ يُصْبِحُ الرَّجُلُ يُطْعِمُ اَبَاهُ وَ جَدَّهُ وَ اُمَّهُ وَ جَدَّ جَدِّهِ وَ يُوَضِّيهِمْ وَ يَتَعَاهَدُهُمْ فَشَغَلُوا عَنْ طَلَبِ الْمَعَاشِ . فَقَالُوا : سَلْ لَنَا رَبَّكَ اَنْ يَرُدَّنَا اِلَى حَالِنَا الَّتِي كُنَّا عَلَيْهَا فَسَالَ نَبِيُّهُمْ رَبَّهُمْ رَبَّهُمْ اِلَى حَالِهِمْ ؛

یکی از اقوام گذشته به پیامبرشان گفتند : دعا کن پروردگارت مرگ را از ما بردارد . اودعا کرد و خداوند ، مرگ را از آنها برداشت . جمعیت آنان زیاد شد ، چندان که منزل هایشان دیگر گنجایش آنها را نداشت و جمعیت چنان زیاد شد که هر مردی ناچار بود خرج پدر و جد و مادر و جد جدش را بدهد و به نظافت و امور دیگر آنها رسیدگی کند و بدین ترتیب از طلب معاش باز ماندند . بار دیگر آمدند و درخواست کردند که : دعا کن پروردگارت ما را به همان حال که بودیم باز گرداند . پیامبرشان به درگاه پروردگارشان دعا کرد و آنها را به حال اولشان باز گرداند .

29 امام صادق علیه السلام : اِنَّ اللهَ عَزَّوَجَلَّ فَرَضَ عَلَيْكُمُ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسَ فِي اَفْضَلِ السَّاعَاتِ فَعَلَيْكُمْ بِالْاَدْعَاءِ فِي اَدْبَارِ الصَّلَوَاتِ ؛

خداوند عزوجل نمازهای پنجگانه را در بهترین اوقات ، بر شما واجب نموده است . پس بعد از نمازها ، دعا کنید .

30 امام صادق علیه السلام : اِنَّ الرَّجُلَ لَيَخْرُجُ اِلَى قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَهُ اِذَا خَرَجَ مِنْ اَهْلِهِ بِاَوْلِ خُطْوَةٍ مَغْفِرَةٌ لِذُنُوبِهِ ثُمَّ لَمْ يَزَلْ يُقَدِّسُ بِكُلِّ خُطْوَةٍ حَتَّى يَأْتِيَهُ فَاِذَا اَتَاهُ نَاجَاهُ اللهُ ، فَقَالَ : عَبْدِي سَلْنِي اَعْطِكَ اِدْعُنِي اُجِبْكَ اَطْلُبْ مِنِّي اَعْطِكَ سَلْنِي حَاجَتَكَ اَقْضِهَا لَكَ . قَالَ اَبُو عَبْدِ اللهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَ حَقٌّ عَلَيَّ اللهُ اَنْ يُعْطِيَ مَا بَدَلُ ؛

هر کس برای زیارت قبر حسین علیه السلام خارج شود ، هنگامی که از خانه اش بیرون شد ، برای هر قدمی يك گناهِش آمرزیده می شود و پیوسته با هر قدمی که برمی دارد ، پاك ترمی شود تا به آن جا برسد و چون به آرامگاه رسید ، خداوند ، به صورت درگوشی به او می گوید: بنده من! از من بخواه تا عطایت کنم ، مرا بخوان تا اجابتت نمایم ، از من بطلب تا به تو بدهم ، حاجتت را از من بخواه تا برآورم . و امام صادق علیه السلام فرمود: بر خداست که آنچه را وعده داده است ، عطا کند .

32+ امام صادق علیه السلام : و سَمِعَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلًا يَقُولُ : اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنَ الْفِتْنَةِ . قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : اَرَاكَ تَتَعَوَّذُ مِنْ مَالِكَ وَ وُ لَدَيْكَ ! يَقُولُ اللهُ تَعَالَى : « اِنَّمَا اَمْوَالُكُمْ وَ وَاَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ » وَلَكِنْ قُلْ : اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ ؛

امیر مؤمنان علیه السلام ، شنید که مردی می گوید : بار خدایا ! از فتنه به تو پناه می برم . به او فرمودند : می بینم که از مال و فرزندان به خدا پناه می بری . خداوند متعال می فرماید : «جز این نیست که دارایی ها و فرزندانان فتنه اند» بلکه بگو : بار خدایا ! از فتنه های گم راه کننده ، به تو پناه می برم .

33+ امام صادق علیه السلام : اِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللهُ عَزَّوَجَلَّ لِلْمَلَكَيْنِ : قَدْ اسْتَجَبْتُ لَهُ وَلَكِنَّا حَبَسُوهُ بِحَاجَّتِهِ ، فَاِنِّيْ اُحِبُّ اَنْ اَسْمَعَ صَوْتَهُ وَ اِنَّ الْعَبْدَ لَيَدْعُو فَيَقُولُ اللهُ تَبَارَكَو تَعَالَى : عَجَّلُوا لَهُ حَاجَّتَهُ فَاِنِّيْ اُبْغِضُ صَوْتَهُ ؛

براستی که انسان دعا می کند و خداوند عزوجل به دو فرشته می فرماید: من دعای او را مستجاب کردم، اما حاجتش را نگهدارید، زیرا دوست دارم صدای او را بشنوم و دیگری دعا می کند و خداوند تبارک و تعالی می فرماید: زود خواسته اش را برآورید، که من خوش ندارم صدای او را بشنوم .

36+ امام صادق علیه السلام : اِنَّ اللهَ تَعَالَى اَوْحَى اِلَى دَاوُوْدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، اَنْ بَلِّغْ قَوْمَكَ اَنْهَ لَيْسَ مِنْ عِبْدِمِنْهُمْ اَمْرُهُ بِطَاعَتِيْ فَيُطِيعُنِيْ اِلَّا كَانَ حَقًّا عَلَيَّ اَنْ اُعِيْنَهُ عَلَي طَاعَتِيْ فَاِنْ سَا لَسَا عَطِيْتُهُ وَ اِنْ دَعَانِيْ اَجَبْتُهُ وَ اِنْ اَعْتَصَمَ بِيْ عَصَمْتُهُ وَ اِنْ اسْتَكْفَانِيْ كَفَيْتُهُ وَ اِنْ تَوَكَّلَعَلَيَّ حَفِظْتُهُ وَ اِنْ كَادَهُ جَمِيْعُ خَلْقِيْ كِدْتُ دُوْنَهُ ؛

خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی فرمود که : به قوم خود برسان که هیچ بنده ای از ایشان نیست که به فرمان برداری از خودم فرمانش دهم و او فرمان برد ، جز آن که بر من است که او را بر اطاعتم کمک کنم . پس اگر از من بخواهد ، عطایش می کنم ، اگر مرا بخواند ، پاسخش می دهم ، اگر به من پناهنده شود ، پنااهش می دهم ، اگر از من کفایت طلبد ، کفایتش می کنم ، اگر به من توکل کند ، او را حفظ می کنم و اگر همه آفریدگانم علیه او نقشه کشند ، من به سود او نقشه می کشم .

37+ امام صادق علیه السلام : اِذَا اَرَادَ اَحَدُكُمْ اَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيْبْ كَسْبَهُ وَ لِيَخْرُجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ وَ اِنَّ اللهَ لَا يَرْفَعُ اِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَ فِي بَطْنِهِ حَرَامٌ اَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِاِحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ ؛

هرگاه فردی از شما خواست دعایش مستجاب شود، در آمدش را حلال گرداند و از زیر بار حقوق مردم بیرون برود. دعای بنده ای که در شکمش حرام باشد، یا حق یکی از خلق خدا به گردنش باشد، به درگاه خداوند بالا نمی رود. .

38+ امام صادق علیه السلام : **الذُّنُوبُ الَّتِي تُغَيِّرُ النِّعَمَ البَغْيُ ... وَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ تُظْلِمُ الهَوَاءَ عُقُوقُ الوَالِدِينَ ؛**

گناهانی که باعث از دست دادن نعمت ها می شوند ، ستم کردن ... است و گناهانی که دعا را رد می کنند و فضا را تیره و تاری می گردانند، نافرمانی از پدر و مادر و آزردن آنهاست. .

4+ امام صادق علیه السلام : **مَنْ حَسَنَ بِرُّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ زَيْدَ فِي رِزْقِهِ؛**

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، روزیش زیاد می شود. .

8+ امام صادق علیه السلام : **مَنْ صَدَقَ لِسَانُهُ زَكِي عَمَلُهُ وَ مَنْ حَسَنَتِ نِيَّتُهُ زَيْدَ فِي رِزْقِهِ وَ مَنْحَسُنَ بِرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مَدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ؛**

هر کس راستگو باشد، عملش پاکیزه می شود و رشد می کند؛ هر کس نیتش خوب باشد روزیش زیاد می شود و هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، عمرش طولانی می شود. .

15+ امام صادق علیه السلام : **لَمَّا قَالَ لَهُ أَبُو عُبَيْدَةَ: أَدْعُ اللَّهَ لِي أَنْ لَا يَجْعَلَ رِزْقِي عَلَي آيِدَائِعِبَادٍ . :أَبَى اللَّهُ عَلَيْكَ ذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ أَرْزَاقَ الْعِبَادِ بَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ وَلَكِنْ أَدْعُ اللَّهَانَ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَي آيِدَى خِيَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ؛**

ابو عبیده به امام صادق علیه السلام عرض کرد: «دعا کنید که خداوند روزی مرا دست بندگانش قرار ندهد»، امام فرمودند: خداوند چنین کاری نمی کند. او روزی بندگانش را در دست یکدیگر قرار داده است؛ اما از خدا بخواه که روزیت را در دست بندگان خوبش قرار دهد، که این از خوش بختی است .

18+ امام صادق علیه السلام : **صَلَاةُ اللَّيْلِ تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُطَيِّبُ الرِّيحَ وَ تَدْرُ الرِّزْقَ وَ تَقْضِي الدَّيْنَ وَ تَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَ تَجْلُو الْبَصَرَ؛**

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوشبو و روزی را زیاد می کند؛ [و زمینه] پرداخت بدهی را فراهم می نماید؛ غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند. .

22+ امام صادق علیه السلام : **الْبِرُّ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛**

نیکوکاری روزی را زیاد می کند .

27 امام صادق علیه السلام : ما أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ وَ حَمِدَ اللَّهُ ظَاهِرَ لِسَانِهِ فَتَمَّ كَلَامُهُ حَتَّى يُؤْمَرَ لَهُ بِالْمَزِيدِ؛

چون خداوند به بنده ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد؛ و به زبان سپاس بگوید، سخنش تمام نشده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می شود .

31 امام صادق علیه السلام : الْفَضْلُ بْنُ أَبِي قُرَّةَ: دَخَلْنَا عَلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَهُوَ يَعْمَلُ فِي حَائِطِلَهُ فَقُلْنَا: جَعَلْنَا اللَّهُ فِدَاكَ! دَعْنَا نَعْمَلُ لَكَ أَوْ تَعْمَلَهُ الْغِلْمَانُ. قَالَ: لَا، دَعُونِي فَإِنِّي أَشْتَهَانُ يَرَانِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَعْمَلُ بِيَدِي وَ أَطْبُبُ الْحَلَالَ فِي آذَى نَفْسِي؛

فضل بن ابی قره: خدمت امام صادق علیه السلام که در باغشان مشغول کار بودند، رسیدیم و عرض کردیم: خدا ما را فدای شما کند! اجازه بدهید یا ما برایتان کار کنیم و یا غلامان. حضرت فرمودند: نه، مرا به حال خود بگذارید؛ زیرا دوست دارم خداوند عزوجل مرا در حال کار کردن و زحمت کشیدن برای کسب روزی حلال ببیند .

34 امام صادق علیه السلام : فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «وَايُزْرَقُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» أَيُّ يُبَارِكُ لَهُفِيمَا آتَاهُ؛

درباره این فرموده خداوند والا «و او از جایی که گمانش را نمی برد، روزی می دهد» فرمودند: یعنی به آنچه که عطایش فرموده است، برکت و فزونی می بخشد .

36 امام صادق علیه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ أَرْزَاقَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُونَ وَ ذَلِكَ أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَمْ يَعْرِفْ وَجْهَ رِزْقِهِ كَثُرَ دُعَاؤُهُ؛

خدای عزیز و ارجمند، روزی مؤمنان را از جایی می رساند که فکرش را هم نمی کنند. علتش این است که وقتی مؤمن نداند روزیش از کجا خواهد رسید، زیاد دعا می کند .

40 امام صادق علیه السلام : مَنْ اهْتَمَّ لِرِزْقِهِ كُتِبَ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ؛

هر کس غم روزی خود را بخورد، برایش يك گناه نوشته می شود .

2 امام صادق علیه السلام : لَا يَسْتَعْنِي أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَنْ ثَلَاثَةٍ يُفْرَعُ إِلَيْهِمْ فِي أَمْرِ دُنْيَاهُمْ وَ آخِرَتِهِمْ فَإِنْ عَدِمُوا ذَلِكَ كَانُوا هَمَجًا: فَفِيهِ عَالِمٌ وَرِعٌ وَ أَمِيرٌ خَيْرٌ مُطَاعٌ وَ طَبِيبٌ بَصِيرٌ ثِقَةٌ؛

مردم هر شهری به سه چیز نیازمندند که در امور دنیا و آخرت خود به آنها رجوع کنند و اگر آن سه را نداشته باشند گرفتار سرگردانی می شوند: دین شناس دانای پرهیزکار، حاکم نیکوکاری که مردم از او اطاعت کنند و پزشك دانای مورد اعتماد .

4 امام صادق علیه السلام : إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ مَرَضَ، فَقَالَ: لَا أَتَدَاوِي حَتَّى يَكُونَ الَّذِي أَمْرَضَنِي هُوَ الَّذِي يَشْفِينِي. فَأَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَا أَشْفِيكَ حَتَّى تَتَدَاوِي، فَإِنَّ الشِّفَاءَ مِنِّي؛

پیامبری از پیامبران بیمار شد. گفت درمان نمی کنم تا همان کسی که بیمارم کرده است، خود درمانم کند. خداوند عزوجل به او وحی فرستاد: «شفایت نمی دهم، مگر آن که درمان کنی، که شفا از من است» .

14 امام صادق علیه السلام : مَنْ مَرَضَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ فَكَتَمَهُ وَ لَمْ يُخْبِرْ بِهِ أَحَدًا أَبَدَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ لَحْمًا خَيْرًا مِنْ لَحْمِهِ وَ دَمًا خَيْرًا مِنْ دَمِهِ وَ بَشْرَةً خَيْرًا مِنْ بَشْرَتِهِ وَ شَعْرًا خَيْرًا مِنْ شَعْرِهِ. قَالَ: قُلْتُ لَهُ: جَعَلْتَ فِدَاكَ! وَ كَيْفَ يُبَدِّلُهُ؟ قَالَ: يُبَدِّلُهُ لَحْمًا وَ دَمًا وَ شَعْرًا وَ بَشْرَةً لَمْ يُذَنْبْ فِيهَا؛

هر کس سه روز بیمار باشد و آن را پنهان کند و هیچ کس را از آن آگاه نسازد، خداوند برای او گوشتی بهتر از آن گوشت (که در بیماری از دست رفته است)، خونی بهتر از خونش، پوستی بهتر از پوستش و مویی بهتر از مویش جایگزین می کند. پرسیدم: فدایت شوم! چگونه جایگزین می سازد؟ فرمودند: «برای او گوشت، خون، پوست و مویی را جایگزین می کند که با آنها گناه نکرده است» .

17 امام صادق علیه السلام : لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَّاحِ، مَادَاوَوْا مَرْضَاهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَ إِنَّهَا سَرَعُ شَيْءٍ مَنفَعَةٌ لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَ إِنَّهُ نَصُوحَةٌ؛

اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیمارانش خود را تنها با آن درمان می کردند. سیب سریع تر از هر چیزی به قلب فایده می رساند؛ به ویژه آن که خوشبو کننده است .

23 امام صادق علیه السلام : يُسْتَحَبُّ لِلْمَرِيضِ أَنْ يُعْطَى السَّائِلَ بِيَدِهِ وَ يَأْمُرَ السَّائِلَ أَنْ يَدْعُوَ لَهُ؛

شایسته است بیمار با دست خود، صدقه به سائل بدهد و از او بخواهد برایش، دعا کند .

27 امام صادق علیه السلام : لَا تَدَعِ الْعِشَاءَ وَ لَوْ بِثَلَاثِ لُقْمٍ بِمِلْحٍ. مَنْ تَرَكَ الْعِشَاءَ لَيْلَةً مَاتَ عِرْقُفَى جَسَدِهِ وَ لَا يَحْيَا أَبَدًا؛

شام را ترک نکن، هر چند به سه لقمه نان و نمک باشد. هر کس یک شام را ترک کند، یک رگ در بدن وی می میرد و دیگر هرگز زنده نمی شود .

33+ امام صادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ يَهْدِمْنَ الْبَدْنَ وَ رُبَّمَا قَتَلْنَ : دُخُولُ الْحَمَامِ عَلَى الْبِطْنَةِ ، وَالْغَشْيَانُ عَلَى الْأَمْتِلَاءِ وَ نِكَاحُ الْعَجَائِزِ ؛

سه چیز بدن را فرسوده می کند و شاید هم نابود کند: حمام رفتن با شکم پر، آمیزش کردن با شکم پر و همبستری با پیر زنان .

35+ امام صادق عليه السلام ... : اِعْلَمَنَّ أَنَّ آلامَ الْبَدَنِ وَ اَدْوَاءَهُ تَخْرُجُ بِخُرُوجِ الشَّعْرِ فِي مَسَامِهِوَ بِخُرُوجِ الْأَظْفَارِ مِنْ أُنَامِلِهَا وَ لِذَلِكَ أَمَرَ الْإِنْسَانَ بِالنُّورَةِ وَ حَلَقِ الرَّأْسِ وَ قَصِّ الْأَظْفَارِ فِي كُلِّ أُسْبُوعٍ لِيُسْرِعَ الشَّعْرُ وَ الْأَظْفَارُ فِي النَّبَاتِ فَتَخْرُجَ الْآلَامُ وَ الْأَدْوَاءُ بِخُرُوجِهَا؛

بدان که دردها و بیماری های بدن، همراه با درآمدن موها از جایگاه خود و ناخن هاز انگشتان، از بدن بیرون می روند. از همین رو، انسان به نوره کشیدن، سر تراشیدن (کوتاه کردن مو) و کوتاه کردن ناخن ها در هر هفته، موظف شده است، تا موها و ناخن ها رشد شتابان تری یابند و با درآمدن آنها، دردها و بیماری ها از تن بیرون بروند .

37+ امام صادق عليه السلام : أَقَلُّ مِنْ شُرْبِ الْمَاءِ فَإِنَّهُ يَمُدُّ كُلَّ دَاءٍ وَ اجْتَنِبِ الدَّوَاءَ مَا احْتَمَلَبَدَنُكَ الدَّاءَ؛

کم آب بپاشامید، که زیاد آن هر مرضی را تقویت می کند و تا بدنتان تحمل دارد از مصرف دارو پرهیزید .

39+ امام صادق عليه السلام : مَوْلَى لِحَافِرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَضَ بَعْضُ مَوَالِيهِ فَخَرَجْنَا إِلَيْهِ نَعُودُهُوَنَحْنُ عِدَّةٌ مِنْ مَوَالِي جَعْفَرٍ فَاسْتَقْبَلَنَا جَعْفَرٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي بَعْضِ الطَّرِيقِ فَقَالَ لَنَا أَيَنْتَرِيدُونَ؟ فَقُلْنَا: نُرِيدُ فُلَانًا نَعُودُهُ فَقَالَ لَنَا: قِفُوا، فَوَقَفْنَا، فَقَالَ: مَعَ أَحَدِكُمْ تَفَاحَةٌ أَوْ سَفَرَجَلَةٌ أَوْ أُتْرُجَةٌ أَوْ لُغْفَةٌ مِنْ طَيِّبٍ أَوْ قِطْعَةٌ مِنْ عُودِ بُخُورٍ؟ فَقُلْنَا: مَا مَعَنَا شَيْءٌ مِنْهَا، فَقَالَ: أَمَا تَعْلَمُونَ أَنَّ الْمَرِيضَ يَسْتَرِيحُ إِلَى كُلِّ مَا دَخَلَ بِهِ عَلَيْهِ؛

یکی از وابستگان امام صادق عليه السلام گوید: يك نفر از یاران حضرت بیمار شد و ما عده ای از یاران امام برای عیادت او بیرون رفتیم. در راه با حضرت صادق عليه السلام روبرو شدیم. از ما پرسیدند: کجا می روید؟ عرض کردیم به عیادت فلانی می رویم. فرمودند: بایستید. ما ایستادیم. حضرت فرمودند: آیا سیبی، بهی، ثرنجی، کمی عطر یا قطعه ای عود با یکی از شما هست؟ عرض کردیم: از این چیزها با خود نداریم. حضرت فرمودند: مگر نمی دانید که بیمار از این که چیزی برایش ببرند، آرامش می یابد .

7+ امام صادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ لَا يُرْفَعُ لَهُمْ عَمَلٌ... وَ امْرَأَةٌ زَوَّجَهَا عَلَيْهَا سَاخِطٌ ؛

سه نفرند که هیچ عملی از آنها پذیرفته نمی شود... و زنی، که شوهرش نسبت به او خشمگین باشد. •

17 امام صادق علیه السلام : لا غنى بالزوج عن ثلاثة أشياء فيما بينه وبين زوجته و هالموافقة ليجتلب بها موافقتها و محبتها و هواها و حسن خلقه معها و استعمالهاستماله قلبها بالهيئة الحسنه في عينها و توسعته عليها ؛

شوهر در رابطه با همسرش از سه چیز بی نیاز نیست : سازگاری که با آن، سازگاری و محبت و عشق زن را به خود جلب کند و خوش اخلاقی با او و دلبری از او با آراستن خود برای وی و فراهم آوردن امکانات رفاهی او. •

23 امام صادق علیه السلام : إن الله تبارك و تعالی غيور و يحب كل غيور و لغيرته حرمًا لفواحش ظاهرها و باطنها ؛

خداوند تبارك و تعالی با غیرت است و هر با غیرتی را دوست دارد و از غیرتمندی اوست که زشتی ها را از پیدا و ناپیدا، حرام فرموده است. •

25 امام صادق علیه السلام : برؤوا آباءكم یبرککم أبناءکم و عفا عن نساء الناس تعف نساؤکم ؛

به پدر و مادر خود نیکی کنید، تا فرزندانان به شما نیکی کنند و نسبت به زنان مردم پاکدامن باشید، تا زنانان پاکدامن باشند. •

36 امام صادق علیه السلام : عن ابي ولاد الحنط قال: سألت ابا عبد الله عليه السلام عن قول الله: «و بالوالدين احسانا» فقال: الاحسان ان تحسن صحبتها و لا تكلفها ان يسألاك شيئا هما يحتاجان اليه؛

ابی ولاد می گوید: معنای آیه «به پدر و مادرتان نیکی کنید» را از امام صادق علیه السلام پرسیدم، فرمودند: نیکی به پدر و مادر این است که رفتارت را با آنها نیکوکنی و مجبورشان نکنی تا چیزی که نیاز دارند از تو بخواهند (یعنی قبل از درخواست آنان، نیازشان را برطرف کنی). •

37 امام صادق علیه السلام : خير الرجال من امتي الذين لا يتطاولون على اهلهم و يحئون عليهم و لا يظلمونهم ؛

بهترین مردان امت من کسانی هستند که نسبت به خانواده خود خوش نباشند، اهانت نکنند، دلسوزشان باشند و به آنان ظلم ننمایند. •

36 امام صادق علیه السلام : دِعَامَةُ الْإِنْسَانِ الْعَقْلُ وَالْعَقْلُ مِنْهُ الْفِطْنَةُ وَالْفَهْمُ وَالْحِفْظُ وَالْعِلْمُ بِالْعَقْلِ يَكْمُلُ وَهُوَ دَلِيلُهُ وَ مُبْصِرُهُ وَ مِفْتَاحُ أَمْرِهِ فَإِذَا كَانَ تَأْيِيدُ عَقْلِهِ مِنَ النُّورِ كَانَعَالِمًا حَافِظًا ذَاكِرًا فَطِنًا فَهَمَّا فَعَلِمَ بِذَلِكَ كَيْفَ وَ لِمَ وَ حَيْثُ وَ عَرَفَ مَنْ نَصَحَهُ وَ مَنْعَشَهُ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ عَرَفَ مَجْرَاهُ وَ مَوْصُولَهُ وَ مَفْصُولَهُ وَ أَخْلَصَ الْوَحْدَانِيَّةَ لِلَّهِ وَالْإِقْرَارَ بِالطَّاعَةِ فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ مُسْتَدْرِكًا لِمَا فَاتَ وَ وَارِدًا عَلَى مَا هُوَ آتٍ يَعْرِفُ مَا هُوَ فِيهِ وَ لَا يَشَىءُ هُوَ هَاهُنَا وَ مِنْ أَيْنَ يَأْتِيهِ وَ إِلَى مَا هُوَ صَائِرٌ وَ ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْتَأْيِيدِ الْعَقْلِ؛

ستون انسانیت، عقل است و از عقل، زیرکی، فهم، حفظ و دانش بر می خیزد. با عقل، انسان به کمال می رسد. عقل، راهنمای انسان، بینا کننده و کلید کارهای اوست. هر گاه عقل با نور یاری شود، دانا، حافظ، تیزهوش و فهیم می شود و بدین وسیله (پاسخ) چگونه، چرا و کجا را می فهمد و خیرخواه و دغلكار را می شناسد و هرگاه این را دانست، مسیر حرکت و خویش و بیگانه را می شناسد و در توحید و طاعت خداوند اخلاص می ورزد و چون چنین کرد، آنچه از دست رفته جبران می کند و بر آنچه در آینده می آید چنان وارد می شود که می داند در کجای آن است و برای چه منظوری در آنجاست. از کجا آمده و به کجا می رود. و این همه از پرتو تأیید عقل است. •

38 امام صادق علیه السلام : لَا يُعَدُّ الْعَاقِلُ عَاقِلًا حَتَّى يَسْتَكْمِلَ ثَلَاثًا : إِعْطَاءَ الْحَقِّ مِنْ نَفْسِهِ عَلَى حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ وَ أَنْ يَرْضَى لِلنَّاسِ مَا يَرْضَى لِنَفْسِهِ وَ اسْتِعْمَالَ الْحَلْمِ عِنْدَ الْعَثْرَةِ؛

عاقل، عاقل نیست مگر آن که سه صفت را در خود به کمال رساند: حق را در هنگام خشنودی و خشم ادا کند، آنچه را برای خود می پسندد، برای دیگران هم بپسندد و هنگام خطای دیگران، بردبار باشد. •

35 امام صادق علیه السلام : الْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامَكَ وَ إِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامَكَ وَ لَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَ الشَّرَّ إِلَّا بَعْدَ الْأَخْرَةِ لِأَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ الشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ؛

همه خوبی ها و بدی ها در مقابل توست و هرگز خوبی و بدی واقعی را جز در آخرت نمی بینی، زیرا خداوند همه خوبی ها را در بهشت و همه بدی ها را در جهنم قرار داده است. •

36 امام صادق علیه السلام : مَا مِنْ عَبْدٍ أَسَرَ خَيْرًا فَذَهَبَتِ الْآيَامُ أَبَدًا حَتَّى يُظْهَرَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا وَمَا مِنْ عَبْدٍ يُسِرُّ شَرًّا فَذَهَبَتِ الْآيَامُ حَتَّى يُظْهَرَ اللَّهُ لَهُ شَرًّا؛

هر بنده ای که خیری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند خیری را از او آشکار می سازد و هر بنده ای شری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند شری را از او آشکار می گرداند. •

37 امام صادق عليه السلام : اَعْلَمِي أَنَّ الشَّابَّ الحَسَنَ الخُلُقِ مِفْتَاحٌ لِلْخَيْرِ مِغْلَاقٌ لِلشَّرِّ وَ
أَنَّ الشَّابَّ الشَّحِيحَ الخُلُقِ مِغْلَاقٌ لِلْخَيْرِ مِفْتَاحٌ لِلشَّرِّ؛

آگاه باش که جوان خوش اخلاق، کلید خیر و قفل شر است و جوان بداخلاق، قفل خیر و کلید شر است. ❁

40 امام صادق عليه السلام : مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا يَحْصِدُ غِبْطَةً وَ مَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصِدُ نَدَامَةً
وَ لِكُلِّ زَارِعٍ مَا زَرَعَ؛

هر کس خوبی بکارد، خشنودی درو می کند و هر کس بدی بکارد، پشیمانی درومی کند،
هر کس هر چه بکارد، همان را برداشت می کند. ❁

5 امام صادق عليه السلام : الْمَرْأَةُ تَحِيضُ، يَحْرُمُ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يَأْتِيَهَا لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى
«وَلَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ»؛

زنی که در عادت ماهیانه (حیض) است بر شوهرش آمیزش با او حرام است به دلیل این
گفته خداوند متعال: «به زنان حائض نزدیک نشوید تا زمانی که پاک گردند» ❁

11 امام صادق عليه السلام : مَنْ أَكَلَ سَفْرَجَلَةً عَلَى الرَّيْقِ طَابَ مَاؤُهُ وَ حَسُنَ وَلَدُهُ ؛

هر کس ناشتا يك به بخورد ، نطفه اش پاکیزه می شود و فرزندش نیکو می گردد. ❁

16 امام صادق عليه السلام : الرَّضَاعُ وَاحِدٌ وَ عِشْرُونَ شَهْرًا، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ
عَلَى الصَّبِيِّ ؛

شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است. ❁

18 امام صادق عليه السلام : أَلْبَنُونَ نَعِيمٌ وَ الْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَ اللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ ، وَ
يُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ ؛

پسران، نعمت اند و دختران خوبی. خداوند ، از نعمت ها سوال می کند و به خوبی ها
پاداش می دهد

24 امام صادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ ؛

بدون تردید ، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش ، رحم می کند. ❁

36 امام صادق عليه السلام : إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ سِتِّ سِنِينَ فَلَا تُقْبَلُهَا وَ الْغُلَامُ لَا يُقْبَلُ الْمَرْأَةَ
إِذَا جَاوَزَ سَبْعَ سِنِينَ؛

چون دختر [نامحرم] شش ساله شد ، او را مبوس و پسر نیز چون از هفت سالگی گذشت ، زن [نامحرم] را نبوسد .

4. امام صادق علیه السلام : مَنْ اسْتَخَارَ اللَّهَ رَاضِيًا بِمَا صَنَعَ اللَّهُ لَهُ خَارَ اللَّهُ لَهُ حَتْمًا؛

هر کس از خدا خیر بخواهد و به آنچه خدا خواسته راضی باشد، خداوند حتما برای او خیر خواهد خواست .

7. امام صادق علیه السلام : مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ؛

خداوند از هر کس يك نماز و يا يك كار نيك را قبول کند، عذابش نمی نماید .

9. امام صادق علیه السلام : عَلَيْنَاكَ بِالْدُعَاءِ ، فَإِنَّكُمْ لَا تَقْرَبُونَ إِلَيَّ بِمِثْلِهِ ، وَلَا تَتْرَكُوا صَغِيرَةً لِيَصْغُرَ بِهَا ، إِنَّ صَاحِبَ الصَّغَارِ هُوَ صَاحِبُ الْكِبَارِ؛

شما را سفارش می کنم به دعا کردن، زیرا با هیچ چیز به مانند دعا به خدا نزدیک نمی شوید. و دعا کردن برای هیچ امر کوچکی را، به خاطر كوچك بودنش رها نکنید، زیرا حاجت های كوچك نیز به دست همان کسی است كه حاجت های بزرگ به دست اوست .

19. امام صادق علیه السلام : مَنْ أَطَاعَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فِيمَا أَمَرَهُ ثُمَّ دَعَاهُ مِنْ جِهَةِ الدُّعَاءِ أَجَابَهُ، قُلْتُ: وَ مَا جِهَةُ الدُّعَاءِ قَالَ: تَبْدَأُ فَتَحْمَدُ اللَّهَ وَ تَذْكُرُ نِعْمَهُ عِنْدَكَ ثُمَّ تَشْكُرُهُ ثُمَّ تُصَلِّيَ عَلَيْنَا نَبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ثُمَّ تَذْكُرُ ذُنُوبَكَ فَتَقْرَأُ بِهَا ثُمَّ تَسْتَعِيدُ مِنْهَا فَهَذَا جِهَةُ الدُّعَاءِ؛

هر کس اوامر خداوند را اطاعت کند سپس او را از جهت دعا بخواند، اجابتش می کند. پرسیدند: جهت دعا چیست؟ فرمودند: با حمد الهی آغاز و نعمت های او را یاد و او را شکر می کنی، سپس بر پیامبر صلی الله علیه و آله درود می فرستی و گناهانت را یاد و به آنها اعتراف می نمایی، آنگاه از آنها (به خدا) پناه میبری؛ جهت دعا این است .

3. امام صادق علیه السلام : إِنَّ مِمَّا يُزَيِّنُ الْإِسْلَامَ الْأَخْلَاقُ الْحَسَنَةَ فِيمَا بَيْنَ النَّاسِ؛

خوش اخلاقی در بین مردم، زینت اسلام است .

5. امام صادق علیه السلام : أَلَا أُحَدِّثُكَ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ؟ الصَّفْحُ عَنِ النَّاسِ وَ مُوَاسَاةُ الرَّجُلِ أَخَاهُ فِي مَالِهِ وَ ذِكْرُ اللَّهِ كَثِيرًا؛

آیا به شما بگویم كه مكارم اخلاق چیست؟ گذشت كردن از مردم، كمك مالی به برادر (دینی) خود و بسیار به یاد خدا بودن .

11+ امام صادق علیه السلام : مَنْ أَحْسَنَ خُلُقَهُ أَحَبَّهُ الْأَخْيَارُ وَ جَانِبَهُ الْفَجَّارُ؛

انسان خوش اخلاق، از دوستی مردمان خوب برخوردار است و از تعرض آدم های نابکار در امان است. .

12+ امام صادق علیه السلام : وَ قَدْ سُئِلَ عَنْ مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ: أَلْعَفْوُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ وَ صَلَّةُ مَنْ قَطَعَكَوَ إِعْطَاءُ مَنْ حَرَمَكَ وَ قَوْلُ الْحَقِّ وَ لَوْ عَلَى نَفْسِكَ؛

درباره مکارم اخلاق سؤال شد، فرمودند: گذشت از کسی که به تو ظلم کرده، رابطه با کسی که با تو قطع رابطه کرده، عطا به آن کس که از تو دریغ داشته است و گفتن حق اگرچه بر ضد خودت باشد. .

16+ امام صادق علیه السلام : إِنَّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعَ عِلَامَاتٍ: وَجْهٌ مُنْبَسِطٌ وَ لِسَانٌ لَطِيفٌ وَ قَلْبٌ رَحِيمٌ وَ يَدٌ مُعْطِيَةٌ؛

بهشتی ها، چهار نشانه دارند: روی گشاده، زبان نرم، دل مهربان و دست دهنده. .

21+ امام صادق علیه السلام : لَا عَيْشَ أَهْنًا مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ؛

هیچ زندگی گواراتر از اخلاق و رفتار پسندیده نیست. .

24+ امام صادق علیه السلام : قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بُنَيَّ أَيَّاكَ وَ الضَّجَرَ وَ سَوْءَ الْخُلُقِ وَ قِلَّةَ الصَّبْرِ فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ وَ أَلْزِمَ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ وَ صَبْرٌ عِلْمَوْنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسِكَ وَ حَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ؛

لقمان به فرزندش فرمود: فرزندم! از بی حوصلگی و بد اخلاقی و بی تابی دوری کن که هیچ دوستی تحمل این خصلت ها را ندارد. در کارهایت آرام و بردبار، در تحمل زحمات برادران صبور و با همه مردم خوش اخلاق باش. .

29+ امام صادق علیه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى خَصَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ، فَأَمْتَحِنُوا أَنْفُسَكُمْ، فَإِنْ كَانَتْ فِيكُمْ فَأَحْمَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ وَ ارْغَبُوا إِلَيْهِ فِي الزِّيَادَةِ مِنْهَا. فَذَكَرَهَا عَشْرَةً: الْيَقِينُ وَ الْقَنَاعَةُ وَ الصَّبْرُ وَ الشُّكْرُ وَ الْحِلْمُ وَ حُسْنُ الْخُلُقِ وَ السَّخَاءُ وَ الْغَيْرَةُ وَ الشُّجَاعَةُ وَ الْمُرُوءَةُ؛

خدای تبارک و تعالی، رسول خدا صلی الله علیه و آله را به مکارم اخلاق، مخصوص

گردانید. پس شما نیز خود را بیازمایید، اگر این صفات در شما بود خدای عزوجل را

سپاس گوید و از خدا این مکارم را بیشتر بخواهید. سپس آن ده صفت را برشمردند: یقین،

قناعت، صبر، شکر، بردباری، خوش اخلاقی، بخشندگی، غیرت، شجاعت و جوانمردی. .

36+ امام صادق عليه السلام : اِيَّاكَ وَ خَصَلْتَيْنِ : الضَّجْرَ وَ الكَسَلَ، فَإِنَّكَ إِنْ ضَجَرْتَ لَمْ تَصْبِرْ عَلَى حَقِّ وَ إِنْ كَسَلْتَ لَمْ تُؤَدِّ حَقًّا؛

از دو خصلت بپرهیز: بی حوصلگی و تنبلی، زیرا اگر کم حوصله باشی بر حق شکیبایی نکنی و اگر سست و تنبل باشی حقی را ادا نکنی. .

7+ امام صادق عليه السلام : إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا زَهَّدَهُ فِي الدُّنْيَا وَ فَقَّهَهُ فِي الدِّينِ وَ بَصَّرَهُ عِيُوبَهَا وَ مَنْ أُوْتِيَهُنَّ فَقَدْ أُوْتِيَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؛

هرگاه خداوند خیر بنده ای را بخواهد، او را بی رغبت به دنیا، آگاه در دین و دانای به عیوبش می گرداند؛ به چنین کسی خیر دنیا و آخرت داده شده است. .

10+ امام صادق عليه السلام : لَا يَنْبَغِي لِمَنْ لَا يَتَّقِي مَلَامَةَ الْعُلَمَاءِ وَ دَمَّهُمْ أَنْ يُرْجَى لَهُ خَيْرُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؛

کسی که از سرزنش و نکوهش علما پروا نمی کند، نمی توان به خیر دنیا و آخرت او امید داشت. .

25+ امام صادق عليه السلام : مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ فَقَدْ أَحْرَزَ نَفْسَهُ مِنَ النَّارِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ أَصَابَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؛

هر کس تقوای الهی پیشه کند، خود را به خواست خداوند از آتش حفظ کرده و به همه خیر دنیا و آخرت دست یافته است. .

31+ امام صادق عليه السلام : مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ، وَ مَنْ أَرَادَ بِهِ خَيْرَ الْآخِرَةِ أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؛

هر کس حدیث را برای بهره دنیا بخواهد، در آخرت بهره ای نخواهد داشت و هر کس برای خیر آخرت بخواهد، خداوند به او خیر دنیا و آخرت عطا فرماید. .

36+ امام صادق عليه السلام : مَنْ قَرَأَهَا يَعْنِي سُورَةَ الْفَاتِحَةِ فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَقَالَ إِنَّ اسْمَ اللَّهِ الْأَعْظَمَ مُقَطَّعٌ فِي هَذِهِ السُّورَةِ؛

هر کس سوره فاتحه را بخواند خداوند خیر دنیا و آخرت را به روی او می گشاید. اسم اعظم خداوند در این سوره بخش بخش گردیده است. .

39+ امام صادق عليه السلام : فَإِنْ أَرَدْتَ أَنْ تَقَرَّ عَيْنُكَ وَ تَنَالَ خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فَاقْطَعْ الطَّمَعِمَا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَ عُدَّ نَفْسَكَ فِي الْمَوْتَى وَ لَا تُحَدِّثْ لِنَفْسِكَ أَنَّكَ فَوْقَ أَحَدٍ مِنَ النَّاسِ وَ اخْزَنْ لِسَانَكَ كَمَا تَخْزَنْ مَالَكَ؛

اگر می خواهی دیدگان تو روشن شود و به خیر دنیا و آخرت دست یابی، طمع خود را از آنچه در دست مردم است قطع کن و خود را از میرندگان بشمار و گمان نکن که از کسی بهتری و زبان خود را نگه دار همان گونه که مال خود را نگه می داری. •

12+ امام صادق علیه السلام: اِبْنُ أَبِي يَعْفُورَ: رَأَيْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ضَيْفًا، فَقَامَ يَوْمًا فَبِعَضِ الْحَوَائِجِ، فَتَهَاهُ عَنْ ذَلِكَ، وَ قَامَ بِنَفْسِهِ إِلَى تِلْكَ الْحَاجَةِ، وَ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: نَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَنْ أَنْ يُسْتَخْدَمَ الضَّيْفُ؛

ابن ابی یعفور : در خانه امام صادق علیه السلام میهمانی را دیدم که روزی برای انجام کاری برخاست . حضرت او را از آن کار منع کردند و شخصا آن کار را انجام دادند و فرمودند :رسول خدا صلی الله علیه و آله از به کار گرفتن میهمان ، نهی فرموده است. •

15+ امام صادق علیه السلام: صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تُزَكِّي الْأَعْمَالَ وَتُثْمِي الْأَمْوَالَ وَ تَدْفَعُ الْبُلُوِي وَتُسِّرُّ الْحِسَابَ وَتُنْسِي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، اعمال را پاکیزه، اموال را بسیار، بلا را برطرف و حساب (قیامت) را آسان می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد. •

17+ امام صادق علیه السلام: إِنَّ صَلَّةَ الرَّحِمِ وَالْبِرَّ لِيَهْوَنَانِ الْحِسَابَ وَيَعْصِمَانِ مِنَ الذُّنُوبِ؛

صله رحم و نیکی، حساب (قیامت) را آسان و از گناهان جلوگیری می کند. •

19+ امام صادق علیه السلام: صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُسْمِحُ الْكَفَّ وَتُطِيبُ النَّفْسَ وَتَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَتُنْسِي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، انسان را خوش اخلاق، با سخاوت و پاکیزه جان می نماید و روزی را زیاد می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد. •

33+ امام صادق علیه السلام: أَفْضَلُ مَا يُوَصَّلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا؛

بهترین صله رحم، خود داری از آزار و اذیت خویشاوندان است. •

34+ امام صادق علیه السلام: إِذَا آتَاكَ أَخُوكَ فَأْتِهِ بِمَا عِنْدَكَ وَ إِذَا دَعَوْتَهُ فَتَكَلَّفْ لَهُ؛

هرگاه برادرت ناخوانده بر تو وارد شد، همان غذایی که در خانه داری برایش بیاور و هرگاه او را دعوت کردی در پذیرایی از او خودت را به زحمت بینداز. •

35+ امام صادق علیه السلام: صَلُّوا أَرْحَامَكُمْ وَ بَرُّوا بِإِخْوَانِكُمْ وَ لَوْ بِحُسْنِ السَّلَامِ وَ رَدَّ الْجَوَابَ؛

صله رحم نمایید و به برادران (دینی) خود نیکی کنید، هر چند با سلام کردن خوب و یا جواب سلام خوب باشد. .

37+ امام صادق علیه السلام: صَلَّةُ الرَّحِمِ تَعْمُرُ الدِّيَارَ وَ تَزِيدُ فِي الْأَعْمَارِ وَ إِنْ كَانَ أَهْلُهَا غَيْرَ أَخْيَارٍ؛

صله رحم، خانه ها را آباد و عمرها را طولانی می کند، هر چند صله رحم کنندگان مردمان خوبی نباشند. .

38+ امام صادق علیه السلام: إِذَا دُعِيَ أَحَدُكُمْ إِلَى طَعَامٍ فَلَا يَسْتَتِيبِعَنَّ وَ لَدَهُ فَإِنَّهُ إِنْ فَعَلَ ذَلِكَ، كَانَحْرَامًا وَ دَخَلَ غَاصِبًا؛

هرگاه یکی از شما به میهمانی دعوت شد، فرزندش را به دنبال خود راه نیندازد که اگر چنین کند، کار حرامی کرده و غاصبانه وارد خانه میزبان شده است. .

2+ امام صادق علیه السلام: سُنِّيَ الْأَمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ» قَالَ: يُطَاعُ فَلَا يُعْصَى، وَ يُذَكَّرُ فَلَا يُنْسَى، وَ يُشْكَرُ فَلَا يُكْفَرُ؛

از امام صادق علیه السلام درباره آیه «تقوای الهی پیشه کنید چنان که حق اوست» پرسیده شد. فرمودند: از خداوند، اطاعت شود و نافرمانی نشود، یاد شود و فراموش نشود و شکرگزاری گردد و کفران نگردد. .

27+ امام صادق علیه السلام: اتَّقِ اللَّهَ حَيْثُ كُنْتَ فَإِنَّكَ لَا تَسْتَوْحِشُ؛

در هر حال که هستی تقوای الهی پیشه کن تا هرگز احساس هراس و وحشت نکنی. .

7+ امام صادق علیه السلام: النَّاسُ مَأْمُورُونَ وَ مَنْهِيُونَ وَ مَنْ كَانَ لَهُ عُذْرٌ، عَذَرَهُ اللَّهُ؛

مردم به اموری امر و نهی شده اند، ولی هر کس (در انجام دادن آنها) عذری داشته باشد، خداوند عذرش را می پذیرد. .

9+ امام صادق علیه السلام: إِنْ رِضَا النَّاسُ لِأَيْمَانِكَ وَ أَسِنَتِهِمْ لَا تُضْبَطُ وَ كَيْفَ تَسْلَمُونَ مِمَّا لَمْ يَسْلَمْ مِنْهُ أَنْبِيَاءُ اللَّهِ وَ رُسُلُهُ وَ حُجَّجُ اللَّهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ...؛

همانا خشنودی مردم را نتوان به دست آورد و جلو زبان هایشان را نتوان گرفت، چگونه در امان مانید از چیزی (زبان مردم) که پیامبران و فرستادگان و حجت های خدا علیهم السلام از آن در امان نماندند...؟! •

11 امام صادق علیه السلام: النَّاسُ سِوَاءَ كَاسْنَانِ الْمُشْطِ وَ الْمَرءِ كَثِيرٍ بِأَخِيهِ؛

مردم، همانند دندانهای شانه با هم برابرند و انسان با برادرش پر تعداد (و پرتوان) می گردد. •

24 امام صادق علیه السلام: النَّاسُ إِذَا صَلَّحُوا، كَفُّوا عَن تَتَبُعِ عُيُوبِهِمْ؛

مردم، هنگامی که درستکار شوند، از عیب جویی یکدیگر دست می کشند. •

26 امام صادق علیه السلام: النَّاسُ رَجُلَانِ: مُبْتَلَى وَ مُعَافَى، فَارْحَمُوا الْمُبْتَلَى وَ اِحْمَدُوا اللَّهَ عَلَى الْعَافِيَةِ؛

مردم دو دسته اند: گرفتار و سلامت؛ پس به گرفتاران ترحم نمایید و خدا را بر سلامتی سپاس گویند. •

34 امام صادق علیه السلام: إِنَّ النَّاسَ يَعْْبُدُونَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ عَلَى ثَلَاثَةِ أَوْجِهٍ: فَطَبَقَةُ يَعْْبُدُونَهُ رَغْبَةً فِي ثَوَابِهِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْحَرِصَاءِ وَ هُوَ الطَّمَعُ وَ آخَرُونَ يَعْْبُدُونَهُ فَرَقًا مِنَ النَّارِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَ هِيَ الرَّهْبَةُ وَ لِكِنِّي أَعْبُدُهُ حُبًّا لَهُ عَزَّوَجَلَّ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْكِرَامِ وَ هُوَ الْأَمْنُ ... ؛

عبادت کنندگان خداوند سه گروهند: گروهی او را برای پاداش عبادت می کنند، که طمعکارانه است و اینان حریصند. گروهی او را از ترس جهنم عبادت می کنند که این عبادت بردگان و از روی ترس است. ولی من خداوند را از روی محبت عبادت می کنم که چنین عبادتی مایه امنیت و آرامش و عبادت کریمان است. •

7 امام صادق علیه السلام: الْعِلْمُ مَقْرُونٌ إِلَى الْعَمَلِ ، فَمَنْ عِلِمَ عَمِلَ ، وَمَنْ عَمِلَ عِلِمَ ، وَالْعِلْمِيَّهْتَفُ بِالْعَمَلِ فَإِنْ أَجَابَهُ وَ إِلَّا ارْتَحَلَ عَنْهُ؛

دانش، با عمل همراه است ، پس هر که دانست ، عمل کرد و هر که عمل کرد ، دانست و دانش ، به عمل فرا می خواند . پس اگر او را اجابت کرد ، چه بهتر وگرنه از او جدا می گردد. •

18 امام صادق علیه السلام: وَ الْمُتَعَلِّمُ يَحْتَاجُ إِلَى رَغْبَةٍ وَ إِرَادَةٍ وَ فَرَاغٍ وَ نُسْكِ وَ خَشْيَةٍ وَ حِفْظٍ وَ حَزْمٍ؛

دانش اندوز به شوق، اراده، فراغت، عبادت، ترس از خدا، مراقبت و آینده نگری نیاز دارد. ❁

3. امام صادق علیه السلام: لَا تَدَعُ زِيَارَةَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ مُرَاصِحَاتِكَ بِذَلِكَ، يَمُدُّ اللَّهُ فِعْمَرَكَ وَ يَزِيدُ اللَّهُ فِي رِزْقِكَ وَ يُحْيِيكَ اللَّهُ سَعِيدًا وَ لَا تَمُوتُ إِلَّا سَعِيدًا وَ يَكْتُبُكَ سَعِيدًا؛

زیارت امام حسین علیه السلام را رها نکن و دوستان خود را هم به آن سفارش کن، که در این صورت، خداوند عمرت را طولانی و روزی ات را زیاد می کند و زندگی ات را همراه باسعادت می کند و جز سعادت مند نمی میری و نام تو را در شمار سعادت مندان، ثبت می کند. ❁

6. امام صادق علیه السلام: مَنْ حَسَنَ بَرَّهُ بِأَهْلِهِ زَادَ اللَّهُ فِي عُمَرِهِ؛

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، خداوند بر عمرش می افزاید. ❁

8. امام صادق علیه السلام: إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمَرِكَ فَسِرَّ أَبَوَيْكَ؛

اگر دوست داری که خداوند عمرت را زیاد کند، پدر و مادرت را شاد کن. ❁

9. امام صادق علیه السلام: تَجَنَّبُوا الْبَوَائِقَ يُمَدِّ لَكُمْ فِي الْأَعْمَارِ؛

از فتنه ها و بدی ها کناره بگیرید، تا عمرتان طولانی شود. ❁

10. امام صادق علیه السلام: اغْسِلُوا أَيْدِيَكُمْ قَبْلَ الطَّعَامِ وَ بَعْدَهُ فَإِنَّهُ يَنْفِي الْفَقْرَ وَ يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ؛

دست هایتان را قبل و بعد از غذا خوردن بشوید، که فقر را می برد و بر عمر می افزاید. ❁

15. امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ إِنْ يَعْلَمَنَّ الْمُؤْمِنُ كَانَتْ زِيَادَةً فِي عُمَرِهِ وَ بَقَاءَ النِّعْمَةِ عَلَيْهِ: تَطْوِيلُهُ فِي رُكُوعِهِ وَ سَجُودِهِ فِي صَلَاتِهِ وَ تَطْوِيلُهُ لِجُلُوسِهِ عَلَى طَعَامِهِ إِذَا أَطْعَمَ عِلْمَائِدَّتِهِ وَ اصْطِنَاعُهُ الْمَعْرُوفَ إِلَى أَهْلِهِ؛

سه چیز است که اگر مؤمن از آنها مطلع شود، باعث طول عمر و دوام بهره مندی او از نعمت ها می شود: طول دادن رکوع و سجده، زیاد نشستن بر سر سفره ای که در آن دیگران را اطعام می کند و خوش رفتاری اش با خانواده. ❁

26. امام صادق علیه السلام: مَا نَعَلَمَ شَيْئًا يَزِيدُ فِي الْعُمُرِ إِلَّا صَلَاةَ الرَّحِمِ، حَتَّى إِنْ الرَّجُلُ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثَ سِنِينَ فَيَكُونُ وَصُولًا لِلرَّحِمِ فَيَزِيدُ اللَّهُ فِي عُمَرِهِ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَجْعَلُهَا ثَلَاثًا

ثَلَاثِينَ سَنَةً، وَ يَكُونُ أَجَلُهُ ثَلَاثًا وَ ثَلَاثِينَ سَنَةً فَيَكُونُ قَاطِعًا لِلرَّحِمِ، فَيُنْقِصُهُ اللَّهُ ثَلَاثِينَ سَنَةً وَ يَجْعَلُ أَجَلَهُ إِلَى ثَلَاثِ سِنِينَ؛

ما، غیر از صلہ رحم، چیزی نمی شناسیم که بر عمر بیفزاید، تا آن جا که گاهی عمر کسی سه سال است، و وقتی که اهل صلہ رحم می شود، خداوند هم سی سال بر عمرش می افزاید و آن را سی و سه سال می کند و گاهی عمر کسی سی و سه سال است و قطع رحم می کند و خداوند هم سی سال از عمر او می کاهد و عمرش را به سه سال، کاهش می دهد. •

27 امام صادق علیه السلام: مَنْ رَجَعَ مِنْ مَكَّةَ وَ هُوَ يَنْوِي الْحَجَّ مِنْ قَابِلِ زَيْدٍ فِي عُمْرِهِ ؛ هر کس از مکه بر گردد و تصمیم داشته باشد که سال بعد هم به حج برود، بر عمرش افزوده می شود. •

29 امام صادق علیه السلام: الدُّنُوبُ الَّتِي تُغَيِّرُ النِّعَمَ الْبِغْيُ وَ الدُّنُوبُ الَّتِي تَوْرَثُ النَّدَمَ الْقَتْلُ الَّتِي تُنْزِلُ النِّقَمَ الظُّلْمُ وَ الَّتِي تَهْتِكُ السُّتُورَ شَرْبُ الخَمْرِ وَ الَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزَّنا وَ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ وَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ تُظْلِمُ الْهَوَاءَ عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ؛

گناهی که نعمت ها را تغییر می دهد، تجاوز به حقوق دیگران است. گناهی که پشیمانی می آورد، قتل است. گناهی که گرفتاری ایجاد می کند، ظلم است. گناهی که آبرو می برد، شرابخواری است. گناهی که جلوی روزی را می گیرد، زناست. گناهی که مرگ را شتاب می بخشد، قطع رابطه با خویشان است. گناهی که مانع استجابت دعای شود و زندگی را تیره و تار می کند، نافرمانی از پدر مادر است. •

35 امام صادق علیه السلام: أَرْبَعَةٌ تُهْرِمُ قَبْلَ أَوَانِ الْهَرَمِ: أَكْلُ الْقَدِيدِ وَ الْقُعُودُ عَلَى النَّدَاةِ وَ الصُّعُودُ فِي الدَّرَجِ وَ مُجَامَعَةُ الْعَجُوزِ ؛

چهار چیز، انسان را پیش از فرا رسیدن هنگام پیری، پیر می کند: خوردن گوشت خشکیده، نشستن بر جای مرطوب، بالا رفتن از پله و آمیزش با پیر زنان. •

36 امام صادق علیه السلام: الْبِرُّ وَ حُسْنُ الْخُلُقِ يَعْمُرَانِ الدِّيَارَ وَ يَزِيدَانِ فِي الْاَعْمَارِ ؛ نیکوکاری و خوش اخلاقی، خانه ها را آباد و عمرها را طولانی می کنند. •

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَ أَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَ الْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَ أَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَ مَنَافِعٌ لِلنَّاسِ وَ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَ رُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ؛

(قرآن): به راستی ما پیامبران خود را با دلایل آشکار فرستادیم و با آنها کتاب و میزان (شناسایی حق از باطل و قوانین عادلانه) نازل کردیم تا مردم قیام به عدالت کنند و آهن را نازل کردیم که در آن نیروی شدید و منافی برای مردم است، تا خداوند بداند چه کسی او و رسولش را یاری می کند بی آن که او را ببینند، خداوند قوی و شکست ناپذیر است .
وَمَنْ يَظْلِمْ مِنْكُمْ نُذِقْهُ عَذَابًا كَبِيرًا؛

هر کس از شما ظلم کند، عذاب شدیدی به او می چشانیم .

1 امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَالْعَدْلُ وَالْخِصْبُ؛ سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و رفاه .

3 امام صادق علیه السلام: الْعَدْلُ أَحْلَى مِنَ الشَّهْدِ وَالْيَمِينُ مِنَ الزُّبْدِ وَأَطْيَبُ رِيحًا مِنَ الْمِسْكِ؛

عدالت از عسل شیرین تر، از کره نرم تر و از مُسک خوشبو تر است .

5 امام صادق علیه السلام: النَّاسُ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَتُنَزَّلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَتُخْرِجُ الْأَرْضُ بَرَكَتَهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛

هنگامی که در میان مردم عدالت برقرار شود، بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکاتش را بیرون می ریزد .

39 امام صادق علیه السلام: لَمْ يَبْعَثِ اللَّهُ نَبِيًّا قَطُّ إِلَّا بِالْبِرِّ وَالْعَدْلِ؛

خداوند هیچ پیامبری را جز به نیکی و عدالت بر نینگیخت .

4 امام صادق علیه السلام: دِرْهَمٌ رَبًّا أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ سَبْعِينَ زَنِيَّةً بِذَاتِ مَحْرَمٍ فِي بَيْتِ اللَّهِ الْحَرَامِ؛

یک درهم ربا نزد خداوند سنگین تر است از هفتاد بار زنا کردن با محارم در خانه خدا .

8 امام صادق علیه السلام: أَكَلُ الرَّبَا لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَتَخَبَّطَهُ الشَّيْطَانُ؛

ربا خوار از دنیا نرود، تا آن که شیطان دیوانه اش کند .

18 امام صادق علیه السلام: إِنَّهُ لَوْ كَانَ الرَّبَا حَلَالًا لَتَرَكَ النَّاسُ التَّجَارَاتِ وَمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهَا فَحَرَّمَ اللَّهُ الرَّبَا لِيَفِرَّ النَّاسُ مِنَ الْحَرَامِ إِلَى الْحَلَالِ وَ إِلَى التَّجَارَاتِ وَ إِلَى الْبَيْعِ وَالشَّرَاءِ فَيَبْقَى ذَلِكَ بَيْنَهُمْ فِي الْقَرْضِ؛

براستی، اگر ربا حلال بود، مردم تجارت و تلاش برای معاش را رها می کردند. به همین دلیل خداوند ربا را حرام کرد تا مردم از حرام به حلال و تجارت و خرید و فروش رویاوارند و به یکدیگر قرض بدهند. •

20+ امام صادق علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : (يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُزِيلُ الصَّدَقَاتِ) وَقَدْ أَرَى مَنْ يَأْكُلُ الرِّبَا يَرْبُو مَالَهُ؟ - : فَأَيُّ مَحَقٍ أَمْحَقٍ مِنْ دِرْهَمٍ رِيبَا يَمْحَقُ الدَّيْنَفَانَ تَابَ مِنْهُ ذَهَبَ مَالُهُ وَافْتَقَرَ؛

مردی از امام صادق علیه السلام درباره آیه «خداوند ربا را نابود می کند و صدقات را افزایش می دهد» سؤال کرد و گفت: گاه کسی را می بینم که ربا می خورد و با این حال ثروتش زیاد می شود؟ حضرت فرمودند: کدام نابودی، نابود کننده تر از يك درهم ربا که دین را نابود می کند. که اگر توبه هم کند ثروتش از دست می رود و فقیر می شود. •

21+ امام صادق علیه السلام: لِأَنَّ أَقْرَضَ قَرْضًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أَصِلَ بِمِثْلِهِ؛

مالی را قرض بدهم، بیشتر دوست دارم تا آن را ببخشم. •

23+ امام صادق علیه السلام: عَنْ أَبِي مُوسَى، قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: جُعِلَتْ فِدَاكَ يَسْتَقْرِضُ الرَّجُلُ وَ يَحِجُّ؟ قَالَ: نَعَمْ، قُلْتُ: يَسْتَقْرِضُ وَ يَتَزَوَّجُ؟ قَالَ: نَعَمْ، إِنَّهُ يَنْتَظِرُ رِزْقَ اللَّهِ عُدْوَةً وَ عَشِيَّةً؛

ابو موسی می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم، آیا مرد، می تواند قرض بگیرد و حج برود؟ فرمودند: بله، عرض کردم: آیا می تواند قرض بگیرد و ازدواج کند؟ فرمودند: بله، قرض کند و ازدواج نماید و شب و روز منتظر روزی خدا باشد. •

25+ امام صادق علیه السلام ... : فَإِنْ أَعْطَاهُ أَكْثَرَ مِمَّا أَخَذَهُ مِنْ شَرْطٍ بَيْنَهُمَا فَهُوَ مُبَاحٌ لَهُ، وَ لَيْسَ لَهُ عِنْدَ اللَّهِ ثَوَابٌ فِيهَا أَقْرَضَهُ؛

اگر قرض گیرنده بدون قرار قبلی، سودی به قرض دهنده بدهد مباح است، ولی آن قرض دهنده پاداشی از خدا نخواهد گرفت. •

38+ امام صادق علیه السلام: عَنْ أَبِي بصيرٍ قَالَ: قُلْتُ: أَكَلُ الرِّبَا بَعْدَ البَيِّنَةِ؟ قَالَ: يُؤَدَّبُ فَإِنْ عَادَ قَتِلَ؛

ابو بصیر از امام صادق علیه السلام پرسید: حکم رباخوار بعد از روشن بودن حکم ربا برای وی چیست؟ حضرت فرمودند: تأدیب می شود و اگر (برای بار دوم) ربا گرفت باز تأدیب می شود و (برای بار سوم) اگر ربا گرفت، کشته می شود. •

40+ امام صادق علیه السلام: لَوْ أَنَّ رَجُلًا وَرِثَ مِنْ أَبِيهِ مَالًا وَ قَدْ عَرَفَ أَنَّ فِي ذَلِكَ الْمَالِ رِبَا وَلَكِنْ قَدْ اخْتَلَطَ فِي التَّجَارَةِ بِغَيْرِهِ حَلَالٍ كَانَ حَلَالًا طَيِّبًا فَلْيَأْكُلْهُ وَ إِنْ عَرَفَ مِنْهُ شَيْئًا إِنَّهُ رِبَا فَلْيَأْخُذْ رَأْسَ مَالِهِ وَلْيُرِدَّ الرَّبَا؛

اگر کسی از پدرش مالی به ارث ببرد و بداند که در آن مال ربا وجود دارد، ولی مال ربوی با مال های دیگر مخلوط شده، آن مال برای او حلال و پاکیزه است و می تواند از آن استفاده کند، و اگر به ربوی بودن مقدار مشخصی از آن یقین دارد باید اصل مال را برای خود بردارد و مال ربوی را به صاحبش رد نماید. •

32+ امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْمُنَافِقَ لَا يَرَعِبُ فِيمَا قَدْ سَعَدَ بِهِ الْمُؤْمِنُونَ وَ السَّعِيدُ يَتَّعِظُ بِمَوْعِظَةِ التَّقْوَى وَ إِنْ كَانَ يُرَادُ بِالْمَوْعِظَةِ غَيْرُهُ؛

منافق به آنچه مؤمنان بواسطه آن خوشبخت می شوند، میلی ندارد، ولی خوشبخت سفارش به تقوا را می پذیرد هر چند مخاطب موعظه، کس دیگری باشد. •

33+ امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ يَغِبُطُ وَ لَا يَحْسُدُ وَ الْمُنَافِقُ يَحْسُدُ وَ لَا يَغِبُطُ؛
مؤمن غبطه می خورد و حسد نمی ورزد، و منافق حسد می ورزد و غبطه نمی خورد. •

34+ امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْحِكْمَةَ لَتَكُونُ فِي قَلْبِ الْمُنَافِقِ فَتَجَلْجَلُ فِي صَدْرِهِ حَتَّى يَخْرِجَهَا فَيُوعِيهَا الْمُؤْمِنُ وَ تَكُونُ كَلِمَةً الْمُنَافِقِ فِي صَدْرِ الْمُؤْمِنِ فَتَجَلْجَلُ فِي صَدْرِ هِجَتِي يُخْرِجَهَا فَيُعِيهَا الْمُنَافِقُ؛

به راستی حکمتی که در قلب منافق جا می گیرد، در سینه اش بی قراری می کند تا از آن بیرون آید و مؤمن آن را بر گیرد و سخن منافقانه (لغو و بیهوده) در سینه مؤمن بی قراری می کند تا از آن بیرون برود و منافق آن را برگردد. •

39+ امام صادق علیه السلام: أَلْمُؤْمِنُ لَا يُخْلَقُ عَلَى الْكُذْبِ وَلَا عَلَى الْخِيَانَةِ وَ خِصَلَتَانِ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي الْمُنَافِقِ، سَمَتْ حَسَنٌ وَ فِقَهُ فِي السُّنَّةِ؛

مؤمن در سرشتش دروغ و خیانت نیست و دو صفت است که در منافق جمع نگردد: سیرت نیکو و دین شناسی. •

16+ امام صادق علیه السلام: **الْحِنَاءُ يَذْهَبُ بِالسَّهْكِ وَ يَزِيدُ فِي مَاءِ الْوَجْهِ وَ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ يُحَسِّنُ الْوَلَدَ؛**

حنا، بوی بد عرق را از بین می برد، چهره را شاداب، دهان را خوشبو و فرزند را زیبا می کند.

17+ امام صادق علیه السلام: **إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَ التَّجْمِيلَ وَ يَكْرَهُ الْبُؤْسَ وَ التَّبَاؤُسَ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِذَا أَنْعَمَ عَلَى عَبْدٍ نِعْمَةً أَحَبَّ أَنْ يَرَى عَلَيْهِ أَثَرَهَا. قِيلَ: وَ كَيْفَ ذَلِكَ؟ قَالَ: يُنْظَفُ ثَوْبُهُ وَ يُطَيَّبُ رِيحُهُ وَ يُجَصِّصُ دَارُهُ وَ يَكْنِسُ أَفْنِيَّتَهُ حَتَّى إِنَّ السَّرَّاجَ قَبْلَ مَغِيبِ الشَّمْسِ يَنْفِي الْفَقْرَ وَ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛**

خداوند زیبایی و خودآرایی را دوست دارد و از فقر و تظاهر به فقر بیزار است. هرگاه خداوند به بنده ای نعمتی بدهد، دوست دارد اثر آن را در او ببیند. عرض شد: چگونه؟ فرمودند: لباس تمیز بپوشد، خود را خوشبو کند، خانه اش را گچ کاری کند، جلوی در حیاط خود را جارو کند، حتی روشن کردن چراغ قبل از غروب خورشید فقر را می برد و روزی را زیاد می کند.

23+ امام صادق علیه السلام: **إِنَّ لِكُلِّ ثَمَرَةٍ سَمًّا فَإِذَا اتَّيْتُمْ بِهَا فَمَسَّوْهَا بِالْمَاءِ أَوْ أَعْمَسَوْهَا فِي الْمَاءِ؛**

هر میوه ای سمی دارد، هرگاه میوه به دستتان رسید، آن را با آب بشویید و یا در آب فرو برید.

24+ امام صادق علیه السلام: **أَبْصَرَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ رَجُلًا شَعْنَا شَعْرُ رَأْسِهِ وَ سَخَّةَ ثِيَابُهُ، سَيِّئَةً حَالُهُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: مِنَ الدِّينِ الْمُتَعَةُ وَ إِظْهَارُ النُّعْمَةِ؛**

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله مردی را دیدند که موهای ژولیده و جامه ای چرکین و سر و وضع نامرتبی داشت، فرمودند: بهره بردن از نعمت های خدا و آشکار ساختن نعمت جزء دین است.

27+ امام صادق علیه السلام: **غَسَلُ الْأِنَاءِ وَ كَسْحُ الْفِنَاءِ، مَجْلِبَةٌ لِلرِّزْقِ؛**

شستن ظرف و جارو زدن جلو در منزل، باعث جلب روزی می شود.

32+ امام صادق علیه السلام: **خُذْ مِنْ شَارِبِكَ وَ أَظْفَارِكَ فِي كُلِّ جُمُعَةٍ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهَا شَيْءٌ عَفَّكَهَا لَا يُصِيبُكَ جُنُونٌ وَ لَا جُدَامٌ وَ لَا بَرَصٌ؛**

در هر جمعه، اندکی از سبیل و ناخن های خود را بگیر، و اگر هم چیزی وجود نداشته باشد، آن را (کمی) بسای، [که در این صورت] دیوانگی، جذام و پیسی به تو نمی رسد. .

38 امام صادق علیه السلام : غَسَلُ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ أَمَانٌ مِنَ الصُّدَاعِ وَ بَرَاءَةٌ مِنَ الْفَقْرِ وَ طَهْرٌ لِلرَّأْسِ مِنَ الْحَزَازِ؛

شستن سر با خطمی، مایه ایمنی از سر درد، برکنار ماندن از فقر و پاکیزگی سر از شوره است. .

13 امام صادق علیه السلام : مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَهُ ، وَ مَنْ خَافَ اللَّهَ حَثَّهُ الْخَوْفُ مِنَ اللَّهِ عَلَى الْعَمَلِ طَاعَتِهِ وَالْأَخْذِ بِتَأْدِيبِهِ ، فَبَشِّرِ الْمُطِيعِينَ الْمُتَأَدِّبِينَ بِأَدَبِ اللَّهِ وَ الْأَخْذِينَ عَنِ اللَّهِ أَنَّهُ حَقُّ عَلَى اللَّهِ أَنْ يُنَجِّيَهُ مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ؛

آن که خدا را شناخت ، از او ترسید و آن کس که از خدا ترسید ، ترس از خدا او را به عمل به فرمان او و در پیش گرفتن ادبش واداشت . پس فرمان برداران ادب شده به ادب خدا و اطاعت کنندگان دستورهای او را بشارت ده که بر خداست که آنها را از فتنه های گمراه کننده برهاند. .

15 امام صادق علیه السلام : مَا خَسِرَ وَ اللَّهُ مِنْ آتَى بِحَقِيقَةِ السُّجُودِ ... وَ لَا بَعْدَ عَنِ اللَّهِ أَبَدًا مَنَاحِسَنَ تَقَرُّبُهُ فِي السُّجُودِ وَ لَا قَرَبَ إِلَيْهِ أَبَدًا مِنْ أَسَاءِ آدَبِهِ وَ ضَيَعِ حُرْمَتِهِ وَ يَتَعَلَّقُ قَلْبُهُ بِسِوَاهُ؛

سوگند به خدا ، هر کس که حقیقت سجده را به جای آورد ، زیان نکرد و کسی که در سجده، به خوبی به خداوند نزدیک شد، هرگز از خداوند دور نیست. و آن که به [ساحت مقدس] اوبی ادبی کرد و حرمتش را زیر پا گذاشت ، و به غیر او دل بست، هرگز به او نزدیک نشد. .

19 امام صادق علیه السلام : إِنَّ الشَّيْطَانَ لَيَطْمَعُ فِي عَالِمِ بَغَيْرِ آدَبٍ أَكْثَرَ مِنْ طَمَعِهِ فِي عَالِمِ آدَبٍ ، فَتَأَدَّبُوا وَ إِلَّا فَاتَتْكُمْ أَعْرَابٌ ؛

شیطان ، در عالم بی بهره از ادب ، بیشتر طمع می کند تا عالم برخوردار از ادب . پس ادب داشته باشید وگرنه شما، بیابانی (فاقد تمدن) هستید. .

22 امام صادق علیه السلام : آدَبْنِي أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ بِثَلَاثٍ ... وَ نَهَانِي عَنْ ثَلَاثٍ : قَالَ لِي : يَا بُنَيَّ مَنْ يَصْحَبُ صَاحِبَ السُّوءِ لَا يَسْلَمُ وَ مَنْ لَا يَقِيْدُ أَلْفَاظَهُ يَنْدَمُ ، وَ مَنْ يَدْخُلُ مَدَاخِلَ السُّوءِ يَتَّهَمُ... وَ نَهَانِي أَنْ أَصَاحِبَ حَاسِدٍ نِعْمَةٍ وَ شَامِتًا بِمُصِيبَةٍ ، أَوْ حَامِلًا نَمِيمَةٍ ؛

پدرم علیه السلام مرا به سه چیز ادب آموخت و از سه چیز نهی ام فرمود . سه نکته ادب این بود که فرمود : **فرزندم! هرکس با دوست بد بنشیند ، سالم نمی ماند و هر کس گفتارش را کنترل نکند ، پشیمان می شود ، و هر کس به جایگاه های بد وارد شود ، مورد بدگمانی قرار می گیرد (زیر سؤال می رود) و آن سه چیز که مرا از آن نهی فرمود: دوستی با کسی که چشم دیدن نعمت کسی را ندارد، و با کسی که از مصیبت دیگران شاد می شود و با سخن چین .**

25 امام صادق علیه السلام : **إِنْ أُجِّلْتَ فِي عُمْرِكَ يَوْمَيْنِ فَاجْعَلْ أَحَدَهُمَا لِإِدْبِكَ لِتَسْتَعِينَ بِهِ عَلَى يَوْمِ مَوْتِكَ . فَقِيلَ لَهُ : وَ مَا تِلْكَ الْإِسْتِعَانَةُ؟ قَالَ : تَحْسِينُ تَدْبِيرِ مَا تُخَلَّفُ وَ تُحْكِمُهُ؛**

اگر در عمرت دو روز مهلت داده شدی ، يك روز آن را برای ادب خود قرار ده ؛تا از آن برای روز مُردنت کمک بگیری . به امام گفته شد : این کمک گرفتن چگونه است؟ فرمودند : به این که آنچه را از خود برجا می گذاری، خوب برنامه ریزی کنی و محکم کاری نمایی .

29 امام صادق علیه السلام : **كَمَالُ الْأَدَبِ وَالْمُرُوءَةِ سَبْعُ خِصَالٍ : الْعَقْلُ وَ الْحِلْمُ ، وَالصَّبْرُ ، وَالرَّفْقُ ، وَالصَّمْتُ ، وَحَسَنُ الْخُلُقِ وَ الْمُدَارَاةُ؛**

کمال ادب و مروت در هفت چیز است: عقل، بردباری، صبر، ملایمت، سکوت، خوش اخلاقی و مدارا .

40 امام صادق علیه السلام : **إِذَا كَانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ بَعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الْعَالِمَ وَ الْعَابِدَ ، فَأِذَا وَقَفَا بَيْنَيْدِي اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ قِيلَ لِلْعَابِدِ : انْطَلِقْ إِلَى الْجَنَّةِ وَ قِيلَ لِلْعَالِمِ : قِفْ تَشْفَعْ لِلنَّاسِ بِحُسْنِ تَدْبِيرِكَ لَهُمْ؛**

هر گاه روز قیامت گردد ، خدای عزوجل عالم و عابد را برانگیزاند . پس آن گاه که در پیشگاه خداوند ایستادند به عابد گفته می شود : «به سوی بهشت حرکت کن» و به عالم گفته می شود : «بایست و مردم را به خاطر آن که نیکو ادبشان نمودی، شفاعت کن» .

نَحْنُ نَقُصُّ عَلَيْكَ نَبَأَهُمْ بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِتْيَةٌ آمَنُوا بِرَبِّهِمْ وَ زِدْنَاهُمْ هُدًى؛

(قرآن): ما خبر آنان (اصحاب کهف) را بر تو درست حکایت می کنیم، آنان جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آورده بودند و ما بر هدایتشان افزودیم.

1 امام صادق علیه السلام : **عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ ؛**

جوانان را دریاب، زیرا که آنان سریع تر به کارهای خیر روی می آورند .

8 امام صادق علیه السلام : **بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِنَةُ ؛**

به آموختن حدیث (معارف دینی) به جوانانتان ، پیش از آن که منحرفین آنان را گمراه سازند ، اقدام نمایید .

22 امام صادق علیه السلام : اِعْلَمِي أَنَّ الشَّابَّ الْحَسَنَ الْخُلُقِ مِفْتَاحُ الْخَيْرِ ، مِغْلَاقُ الشَّرِّ وَ اِنَّا لَشَابُّ الشَّحِيحِ الْخُلُقِ مِغْلَاقُ الْخَيْرِ مِفْتَاحُ الشَّرِّ ؛

بدان که جوان خوش اخلاق ، کلید خوبی ها و قفل بدی هاست و جوان بداخلاق ، قفل خوبی ها و کلید بدی هاست .

25 امام صادق علیه السلام : لَسْتُ أُحِبُّ اَنْ اَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ اِلَّا غَادِيَا فِي حَالِيْنٍ : اِمَّا عَالِمًا اَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَاِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا ، فَاِنْ فَرَطَ ضَيِّعٌ ، وَ اِنْ ضَيِّعَ اَثِمٌ ، وَ اِنْ اَثِمَ سَكَنَ النَّارَ وَ اَلذَّبَعَتُ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ ؛

دوست ندارم جوانان شما را جز در دو حالت ببینم : دانشمند یا دانش اندوز . اگر جوانی چنین نکند ، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کرد ، تباه ساخته و اگر تباه ساخت ، گناه کرده است و اگر گناه کند ، سوگند به آن کس که محمد صلی الله علیه و آله را به حق برانگیخت ، دوزخ نشین خواهد شد .

26 امام صادق علیه السلام : مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ وَ هُوَ شَابٌّ مُؤْمِنٌ اِخْتَلَطَ الْقُرْآنُ بِلَحْمِهِ وَ دَمِهِ وَ جَعَلَهَا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ ، وَ كَانَ الْقُرْآنُ حَجِيْرًا عَنْهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ؛

هر جوان مؤمنی که در جوانی قرآن تلاوت کند ، قرآن با گوشت و خونس می آمیزد و خداوند عزوجل او را با فرشتگان بزرگوار و نیک قرار می دهد و قرآن نگهبان او در روز قیامت ، خواهد بود .

32 امام صادق علیه السلام : اِجْتَهَدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَ اَنَا شَابٌّ ، فَقَالَ لِي اَبِي : يَا بُنَيَّ دُونَ مَا اَرَاكَ تَصْنَعُ ، فَاِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ اِذَا أَحَبَّ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْيَسِيرِ ؛

در جوانی زیاد عبادت می کردم . پدرم به من فرمود : فرزندم ! کمتر عبادت کن ، زیرا خداوند عزوجل ، اگر بنده ای را دوست بدارد ، با عبادت کم هم از او خشنود می گردد .

34 امام صادق علیه السلام : اِنَّ النَّاسَ يَسْتَعْنُونَ اِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَ تُنَزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَ تُخْرِجُ اِلَّا رِضًا بِرِكَتِهَا بِاِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى ؛

اگر در میان مردم عدالت برقرار شود ، همه بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال آسمان روزی خود را فرو می فرستد و زمین برکت خویش را بیرون می ریزد .

35 امام صادق علیه السلام : اَلْبِرْكَةُ مِنْ قَبْرِ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَشْرَةَ اَمْيَالٍ ؛

تاده میل اطراف قبر حسین بن علی علیه السلام برکت است. •

37 امام صادق علیه السلام: **اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ قَسَمْتَ لِي مِنْ قِسْمِ أَوْ رَزَقْتَنِي مِنْ رِزْقٍ فَأَجْعَلُهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاسِعًا مُبَارَكًا قَرِيبَ الْمَطْلَبِ سَهْلَ الْمَأْخَذِ فِي يُسْرِ مَنَكُو عَافِيَةٍ وَ سَلَامَةٍ وَ سَعَادَةٍ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ؛**

خدایا! بر محمد و خاندان او، درود فرست و آنچه را برایم قسمت کرده و یا روزی نموده ای، حلال، پاک، فراوان، با برکت، دست یافتنی و آسان به دست آمدنی قرار بده، با راحتی، عافیت، تندرستی و خوش بختی از سوی خود مقرر کن! به درستی که تو بر هر چیزی توانایی. •

3 امام صادق علیه السلام: **أَلْكَمَثْرَى يَدْبَغُ الْمَعِدَةَ وَ يُقْوِيهَا، هُوَ وَ السَّفْرَجَلُ سَوَاءً، وَ هُوَ عَلِ الشَّبَعِ أَنْفَعُ مِنْهُ عَلَى الرَّيْقِ وَ مَنْ أَصَابَهُ طَخَاءٌ فَلْيَأْكُلْهُ - يَعْنِي عَلَى الطَّعَامِ؛**

گلابی، معده را پاک و تقویت می کند و به هم مثل گلابی است. خوردنش روی غذا سودمندتر است تا ناشتا. هر کس احساس سنگینی می کند، آن را روی غذا بخورد. •

4 امام صادق علیه السلام: **كُلُوا الرُّمَانَ بِشَحْمِهِ، فَإِنَّهُ يَدْبَغُ الْمَعِدَةَ وَ يَزِيدُ فِي الدَّهْنِ؛** انار را با پیه اش بخورید، چرا که معده را پاک می کند و مایه رشد ذهن می شود. •

7 امام صادق علیه السلام: **أَكَلُ الْبَاقِلِيِّ يُمَخِّخُ السَّاقِينَ وَ يَزِيدُ فِي الدَّمَاغِ وَ يُؤَلِّدُ الدَّمَ الطَّرِيَّ؛**

خوردن باقلا، مایه تقویت مغز استخوان های ساق پا می شود، توان مغز را افزون می سازد و خون تازه تولید می کند. •

11 امام صادق علیه السلام: **أَطْعَمُوا الْمَبْطُونَ خُبْزَ الْأَرُزِّ، فَمَا دَخَلَ جَوْفَ الْمَبْطُونَ شَيْءٌ أَنْفَعَهُ، أَمَا إِنَّهُ يَدْبَغُ الْمَعِدَةَ وَ يَسْلُ الدَّاءَ سَلًّا؛**

به کسی که دل درد (اسهال)، دارد نان برنجی بدهید، چرا که برای دل درد چیزی مفیدتر از آن نیست. بدانید که آن، معده را پاک و درد را کاملاً آرام می کند. •

13 امام صادق علیه السلام: **الْبَصَلُ يَذْهَبُ بِالنَّصَبِ وَ يَشُدُّ الْعَصَبَ وَ يَزِيدُ فِي الْخُطَى وَ يَزِيدُ فِي الْمَاءِ وَ يَذْهَبُ بِالْحَمَى؛**

پیاز، خستگی را می برد، اعصاب را قوی می کند، قدم ها را چابک و نیروی جنسی را زیاد می کند و تب را می برد. •

14+ امام صادق عليه السلام: نِعَمَ الْإِدَامِ السَّمْنُ وَ إِنِّي لَأَكْرَهُهُ لِلشَّيْخِ؛

روغن حیوانی، خوب خورشتی است، ولی من آن را برای پیر، خوشایند نمی دانم. .

20+ امام صادق عليه السلام: سئلَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الْكِرَاثِ، فَقَالَ: كُلُّهُ، فَإِنَّ فِيهِ أَرْبَعُ خِصَالٍ: يُطَيَّبُ النَّكْهَةَ وَ يَطْرُدُ الرِّيَّاحَ وَ يَقْطَعُ الْبَوَاسِيرَ وَ هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجُدَامِ لِمَنْ أَدْمَنَ عَلَيْهِ؛

از امام صادق عليه السلام درباره تره پرسیدند، فرمودند: آن را بخورید، چرا که در آن، چهارویژگی است: دهان را خوشبو می کند، بادها را از بدن می برد، بواسیر را ریشه کن می کند، و برای کسی که پیوسته بخورد، مایه ایمنی از جذام است. .

25+ امام صادق عليه السلام: الْأَجْزُرُ أَمَانٌ مِنَ الْقَوْلنجِ وَ الْبَوَاسِيرِ وَ يُعِينُ عَلَى الْجِمَاعِ؛

هویج، مایه ایمنی از قولنج و بواسیر است و آمیزش جنسی را تقویت می کند. .

27+ امام صادق عليه السلام: نِعَمَ اللَّقْمَةِ الْجُبْنِ، تُغَذِّبُ الْفَمَ وَ تُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ تَهْضِمُ مَا قَبْلَهُ وَ تُشَهِّي الطَّعَامَ؛

چه خوب لقمه ای است پنیر، دهان را تر و تازه و خوشبو می کند، غذای قلبی را هضم و غذا را مطبوع می سازد. .

28+ امام صادق عليه السلام: عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: سَأَلَهُ رَجُلٌ عَنِ الْجُبْنِ... فَقَالَ لِي: هُوَ ضَارٌّ بِالْغَدَاةِ نَافِعٌ بِالْعَشَى...؛

مردی درباره پنیر از امام صادق عليه السلام پرسید. امام فرمودند: خوردن پنیر، صبحگاهان مضر است و شامگاهان مفید. .

29+ امام صادق عليه السلام: شَكَأَ ذَرِيحُ الْمُحَارِبِيُّ قَرَارِقِرَ فِي بَطْنِهِ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ: أَتَوَجِّعُكَ؟ قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: مَا يَمْنَعُكَ مِنَ الْحَبَّةِ السَّوْدَاءِ وَ الْعَسَلِ لَهَا؛

ذریح محاربی، به امام صادق عليه السلام گفت که شکم او غرغر می کند. امام پرسیدند: آیا درد هم دارد؟ گفت: آری. امام فرمودند: چرا برای درمان آن از سیاه دانه و عسل استفاده نمی کنی؟

30+ امام صادق عليه السلام: أَلْأَحْوَكُ بَقْلَةٌ الْأَنْبِيَاءِ، أَمَا إِنَّ فِيهِ ثَمَانِ خِصَالٍ: يُمْرِئُ وَ يَفْتَحُ السُّدَدَ وَ يُطَيِّبُ الْجِشَاءَ وَ يُطَيِّبُ النَّكْهَةَ وَ يُشَهِّي الطَّعَامَ وَ يَسْلُ الدَّاءَ وَ هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْجُدَامِ وَإِذَا اسْتَقَرَّ فِي جَوْفِ الْإِنْسَانِ قَمَعَ الدَّاءَ كُلَّهُ؛

ریحان، سبزی انبیاست و در آن هشت خاصیت است: هضم کننده است، رگ ها و مجاری را باز می کند، بازدم را خوشبو می سازد، بدن را بوی خوش می بخشد، اشتها آوراست، درد را از بدن بیرون می برد، از جذام در امان می دارد و چون وارد معده شود درد را به کلی از بین می برد. ●

32+ امام صادق علیه السلام: **الْفُجْلُ أَصْلُهُ يَقْطَعُ الْبَلْغَمَ وَ لُبُّهُ يَهْضِمُ وَ وَرْفُهُ يَحْدِرُ الْبَوْلَ حَدْرًا؛**

تُرب، ساقه اش بلغم را از بین می برد، خودش غذا را هضم می کند و برگش به دفع کامل ادرار کمک می کند. ●

33+ امام صادق علیه السلام: **لَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِي شَيْءٍ شِفَاءً أَكْثَرَ مِنْ الشَّعِيرِ مَا جَعَلَهُ غِذَاءَ الْأَنْبِيَاءِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛**

اگر خداوند در چیزی بیشتر از جو شفا دهندگی می دید، آن را خوراک پیامبران قرار نمی داد. ●

34+ امام صادق علیه السلام: **عَنْ أَبِي الْحَسَنِ الْأَصْبَهَانِيِّ: كُنْتُ عِنْدَ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ وَأَنَا أَسْمَعُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ! إِنِّي أَجِدُ الضَّعْفَ فِي بَدَنِي. فَقَالَ لَهُ: عَلَيْكَ بِاللَّبَنِ، فَإِنَّهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ يَشُدُّ الْعَظْمَ؛**

ابوالحسن اصفهانی - : نزد امام صادق علیه السلام بودم. شنیدم، مردی به ایشان گفت: فدایت شوم! در بدنم احساس ضعف می کنم. امام علیه السلام به او فرمودند: شیربخور، چرا که گوشت می رویاند و استخوان را محکم می کند. ●

35+ امام صادق علیه السلام: **شَكَأَ نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَلْغَمَ فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِأَكْلِ الْعِنَبِ؛**

پیامبری از پیامبران به درگاه خداوند عزوجل از غم و اندوه شکایت نمود. خداوند عزوجل او را به خوردن انگور، امر فرمود. ●

38+ امام صادق علیه السلام: **الْغُبَيْرَاءُ لَحْمُهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ عَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَ جِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَ مَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يُسَخِّنُ الْكُلَيْتَيْنِ وَ يَدْبِغُ الْمَعِدَةَ وَ هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبَوَاسِيرِ وَ التَّقْتِيرِ وَ يُقْوِي السَّاقَيْنِ وَ يَقْمَعُ عِرْقَ الْجَذَامِ؛**

گوشت سنجد، گوشت را، هسته اش استخوان را و پوستش پوست را تقویت، و کلیه هارا گرم و معده را پاک می کند، از بواسیر و تسلسل ادرار جلوگیری کرده، ساق پا را تقویت و رگ جذام را به کلی از بین می برد. •

25+ امام صادق علیه السلام: كُونُوا دُعَاةَ لِلنَّاسِ بِغَيْرِ اَلْسِنَتِكُمْ، لِيَرَوْا مِنْكُمْ اَلْوَرَعَ وَ اَلْاِجْتِهَادَ وَ الصَّلَاةَ وَ اَلْخَيْرَ، فَاِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ؛

مردم را به غیر از زبان خود، دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند، زیرا اینها خود دعوت کننده است. •

28+ امام صادق علیه السلام: اِذَا اتَّهَمَ الْمُؤْمِنُ اَخَاهُ اِنَّمَا اَلْاِيْمَانُ مِنْ قَلْبِهِ كَمَا يَنْمِثُ اَلْمِلْحُ فِاَلْمَاءِ ؛

هرگاه مؤمن به برادر [دینی] خود تهمت بزند، ایمان در قلب او از میان می رود، همچنان که نمک در آب، ذوب می شود. •

31+ امام صادق علیه السلام: اِنَّ لِلْمُؤْمِنِ عَلٰى الْمُؤْمِنِ سَبْعَةَ حُقُوْقٍ، فَاَوْجِبُهَا اَنْ يَقُوْلَ الرَّجُلُ حَقَّوْا اِنْ كَانَ عَلٰى نَفْسِهِ اَوْ عَلٰى وَالدِّيَةِ، فَلَا يَمِيْلُ لَهُمْ عَنِ الْحَقِّ؛

مؤمن را بر مؤمن، هفت حق است. واجب ترین آنها این است که آدمی تنه‌حق را بگوید، هر چند بر ضد خود یا پدر و مادرش باشد و به خاطر آنها از حق منحرف نشود. •

33+ امام صادق علیه السلام: اِنَّ مِنْ اَكْبَرِ السَّخْرِ النَّمِيْمَةَ يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ وَ يُجَلِّبُ اَلْعَدَاوَةَ عَلٰى الْمُتَصَافِيْنَ وَ يُسْفِكُ بِهَا الدَّمَاءَ وَ يُهْدِمُ بِهَا الدُّوْرَ وَ يُكْشِفُ بِهَا السُّتُوْرَ اَلنَّمَامُ اَشْرُّ مَنْ وَطِىَ اَعْلٰى اَلْاَرْضِ بِقَدَمٍ؛

از بزرگ ترین جادو، سخن چینی است؛ زیرا با سخن چینی، میان دوستان جدایی می افتد، دوستان یکدل با هم دشمن می شوند، به واسطه آن خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. سخن چین، بدترین کسی است که روی زمین راه می رود. •

34+ امام صادق علیه السلام: مَنْ اَحْصٰى عَلٰى اَخِيهِ الْمُؤْمِنِ عَيْبًا لِيَعِيْبَهُ بِهِ يَوْمًا مَا كَانَ مِنْ اَهْلِ هَذِهِ الْاَيَةِ قَالَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ: اِنَّ الَّذِيْنَ يُحِبُّوْنَ اَنْ تَشِيْعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِيْنَ اٰمَنُوْا لَهُمْ عَذَابٌ اَلِيْمٌ فِي الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ وَ اللهُ يُعَلِّمُ وَ اَنْتُمْ لَا تَعْلَمُوْنَ ؛

هر کس درصدد عیب جویی برادر مؤمنش برآید، تا با آن روزی او را سرزنش کند، مشمول این آیه است: کسانی که دوست دارند، زشتی ها در میان مردم با ایمان شیوع

پیدا کند، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت خواهد بود و خداوند می داند و شما نمی دانید .

• مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَ مَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَ مَا رَبُّكَ بِظَلَّامٍ لِّلْعَبِيدِ؛

(قرآن): هر کس خوبی کند به نفع خود او و هر کس بدی کند، به ضرر خود اوست و هرگز پروردگارت به کسی ستم نمی کند.

1 امام صادق علیه السلام: مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا يَحْصِدُ غَبْطَةً وَ مَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصِدُ نَدَامَةً وَ لِكُلِّ زَارِعٍ مَا زَرَعَ؛

هر کس خوبی بکارد، خشنودی درو می کند و هر کس بدی بکارد، پشیمانی می چیند، هر کس هر چه بکارد، همان را درو می کند .

4 امام صادق علیه السلام: مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ وَ حَمِدَ اللَّهَ ظَاهِرًا بِلِسَانِهِ فَتَمَّ كَلَامُهُ حَتَّى يُؤْمَرَ لَهُ بِالْمَزِيدِ؛

چون خداوند به بنده ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد و به زبان سپاس بگوید، هنوز سخنش به پایان نرسیده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می شود .

13 امام صادق علیه السلام: بِرُّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَ عَفُوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ؛

به پدر و مادر خود نیکی کنید تا فرزندانان به شما نیکی کنند و به زنان مردم عفت ورزید تا زنانان عفت ورزند .

25 امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لَمْ يَخْلُقْ خَلْقَهُ عَبَثًا وَ لَمْ يَتْرُكْهُمْ سُدىً بَلْخَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ قُدْرَتِهِ وَ لِيَكْلِفَهُمْ طَاعَتَهُ فَيَسْتَوْجِبُوا بِذَلِكَ رِضْوَانَهُ وَ مَا خَلَقَهُمْ لِجَلْبِ مِنْهُمْ مَنَفَعَةٍ وَ لَا لِيُدْفَعَ بِهِمْ مَضْرَّةٌ بَلْ خَلَقَهُمْ لِيَنْفَعَهُمْ وَ يُوصلَهُمْ إِلَى نَعِيمٍ؛

خداوند تبارک و تعالی آفریدگانش را بیهوده نیافریده و آنها را رها نکرده است. بلکه آنها را برای آشکار ساختن تواناییش آفریده و به فرمانبریش مکلفشان نموده است تا با آن، خشنودی خود را نصیب آنان کند. نیز آنها را نیافریده تا از آنها سودی ببرد و نه ضرری را برطرف سازد، بلکه آنها را آفریده تا سودی به آنان برساند و به نعمت برساندشان .

26 امام صادق علیه السلام: أَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُوسَى لَا تَفْرَحْ بِكَثْرَةِ الْمَالِ وَلَا تَدْعُ ذِكْرِي عَلَى كُلِّ حَالٍ فَإِنَّ كَثْرَةَ الْمَالِ تُنْسِي الذُّنُوبَ وَ إِنَّ تَرَكَ ذِكْرِي يُقْسِي الْقُلُوبَ ؛

خدای عزوجلّ به موسی علیه السلام وحی کرد: ای موسی! به زیادی ثروت شاد مشو و در هیچ حالی مرا فراموش مکن، زیرا با زیادی ثروت گناهان فراموش می شود و از یاد بردن من قساوت قلب می آورد. ❁

8. امام صادق علیه السلام: يَعْيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعْيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ وَ يَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ؛

مردم، بیشتر از آن که با عمر خود زندگی کنند، با احسان و نیکوکاری خود زندگی می کنند و بیشتر از آن که با اجل خود بمیرند، بر اثر گناهان خود می میرند. ❁

21. امام صادق علیه السلام: الرَّوْحُ وَ الرَّاحَةُ فِي الرِّضَا وَ الْيَقِينِ وَ الْهَمُّ وَ الْحَزْنُ فِي الشُّكْوِ السَّخَطِ؛

خوشی و آسایش، در رضایت و یقین است و غم و اندوه در شک و نارضایتی. ❁

26. امام صادق علیه السلام: مَا ضَعُفَ بَدَنٌ عَمَّا قَوِيَتْ عَلَيْهِ النَّيَّةُ؛

اگر اراده قوی باشد، هیچ بدنی برای انجام دادن کار، ناتوان نیست. ❁

30. امام صادق علیه السلام: أَيَّاكَ وَ الْمِرَاءَ، فَإِنَّهُ يُحْبِطُ عَمَلَكَ وَ أَيَّاكَ وَ الْجِدَالَ، فَإِنَّهُ يُوْبِقُكَ وَ أَيَّاكَ وَ كَثْرَةَ الْخُصُومَاتِ فَإِنَّهَا تُبْعِدُكَ مِنَ اللَّهِ؛

از بگو مگو خودداری کن، زیرا که این کار، عملت را نابود می کند. از جدل و ستیز هم خودداری کن؛ زیرا که تو را هلاک می سازد و از دشمنی زیاد کناره بگیر؛ چه این که چنین کاری تو را از خدا دور می کند. ❁

34. امام صادق علیه السلام: أَوَّلُ النَّظَرَةِ لَكَ وَ الثَّانِيَةَ عَلَيْكَ وَ لَا لَكَ وَ الثَّلَاثَةَ فِيهَا الْهَلَاكُ؛

نگاه اول [ناخودآگاه به نامحرم] برای تو [حلال] است و نگاه دوم ممنوع است و حرام و نگاه سوم، هلاکت بار است. ❁

39. امام صادق علیه السلام: أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ مِنَ النَّاسِ؛

بهترین راحتی و آسودگی، بی توقعی از مردم است. ❁

7. امام صادق علیه السلام: أَبِي اللَّهِ أَنْ يُعْرِفَ بَاطِلًا حَقًّا أَبِي اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ الْحَقَّ فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ بَاطِلًا لَا شَكَّ فِيهِ وَ أَبِي اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ الْبَاطِلَ فِي قَلْبِ الْكَافِرِ الْمُخَالِفِ حَقًّا لَا شَكَّ فِيهِ وَ لَوْ لَمْ يَجْعَلْ هَذَا هَكَذَا مَا عُرِفَ حَقٌّ مِنْ بَاطِلٍ؛

خداوند ابا دارد از این که باطلی را حق معرفی نماید، خداوند ابا دارد از این که حق را در دل مؤمن، باطلی تردیدناپذیر جلوه دهد، خداوند ابا دارد از این که باطل را در دل کافر حق ستیز، به صورت حقی تردیدناپذیر جلوه دهد، اگر چنین نمی کرد، حق از باطل شناخته نمی شد. ❁

8+ امام صادق علیه السلام: لَا يَسْتَيِقِنُ الْقَلْبُ أَنَّ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا وَ لَا يَسْتَيِقِنُ أَنَّ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا؛

هرگز دل به باطل بودن حق و به حق بودن باطل یقین نمی کند. ❁

14+ امام صادق علیه السلام: لَيْسَ مِنْ بَاطِلٍ يَقُومُ بِإِزَاءِ الْحَقِّ إِلَّا غَلَبَ الْحَقُّ الْبَاطِلَ وَ ذَلِكَ قَوْلُهُ: «بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ...»؛

هیچ باطلی نیست که در برابر حق بایستد مگر آن که حق بر باطل چیره می شود و این سخن خداوند است: «بلکه حق را بر سر باطل می زنیم که آن را در هم می کوبد...» ❁

31+ امام صادق علیه السلام: إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيْمَانِ أَنْ تُؤَثِّرَ الْحَقُّ وَ إِنْ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَ إِنْ نَفَعَكَ وَ أَنْ لَا يَجُوزَ مَنْطِقُكَ عِلْمَكَ؛

از حقیقت ایمان این است که حق را بر باطل مقدم داری، هر چند حق به ضرر تو و باطل به نفع تو باشد و نیز از حقیقت ایمان آن است که گفتار تو از دانشت بیشتر نباشد. ❁

32+ امام صادق علیه السلام: إِنَّ لِلْحَقِّ دَوْلَةً وَ لِلْبَاطِلِ دَوْلَةً وَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي دَوْلَتِهِ صَاحِبٌ دَلِيلٌ؛

براستی که حق را دولتی است و باطل را دولتی، و هر يك از این دو، در دولت دیگری دلیل است. ❁

33+ امام صادق علیه السلام: لَنْ تَبْقَى الْأَرْضُ إِلَّا وَ فِيهَا عَالِمٌ يَعْرِفُ الْحَقَّ مِنَ الْبَاطِلِ؛

هرگز زمین باقی نمی ماند مگر آن که در آن دانشمندی وجود دارد که حق را از باطل می شناسد. ❁

34+ امام صادق علیه السلام: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أُطْعِمُ سَائِلًا لَا أَعْرِفُهُ

مُسْلِمًا؟ فَقَالَ: نَعَمْ أَعْطَمَنْ لَا تَعْرِفُهُ بِوَلَايَةٍ وَ لَا عِدَاوَةٍ لِلْحَقِّ إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ: «وَ قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا» وَ لَا تُطْعِمُ مَنْ نَصَبَ لِشَيْءٍ مِنْ الْحَقِّ أَوْ دَعَا إِلَى شَيْءٍ مِنَ الْبَاطِلِ؛

به امام صادق علیه السلام گفتم: آیا به فقیری که نمی دانم مسلمان است غذا بدهم؟ حضرت فرمود: آری، به کسی که نمی دانی دوست است یا دشمن حق، غذا بده؛ زیرا

خداوند می فرماید: «با مردم به نیکی سخن بگویند» ولی به کسی که با حق دشمنی می کند و یا به باطلی دعوت می کند غذا مده. .

36 امام صادق علیه السلام: كَلَامٌ فِي حَقِّ خَيْرٍ مِنْ سُكُوتٍ عَلَى بَاطِلٍ؛

سخن گفتن درباره حق، از سکوتی بر باطل بهتر است. .

طوبى لِمَنْ لَمْ تُلْهِهِ الْأَمَانِيُّ الْكَاذِبَةُ؛

خوشا بر آن که آرزوهای دورغین سرگرمش نکند!

يَا ابْنَ جُنْدَبَ! لَا تَقُلْ فِي الْمُنْذِبِينَ مِنْ أَهْلِ دَعْوَتِكُمْ إِلَّا خَيْرًا وَاسْتَكِينُوا إِلَى اللَّهِ فِي تَوْفِيقِهِمْ
وَسَلُّوا التَّوْبَةَ لَهُمْ؛

ای پسر جندب! در حق گنهکارانی که اهل دعوت شمایند، جز نیک مگو و [همه] برای توفیق آنان به درگاه خداوند، زاری کنید و بازگشت از گناه را برایشان درخواست کنید.

يَا ابْنَ جُنْدَبَ! مَنْ حَرَّمَ نَفْسَهُ كَسْبَهُ فَإِنَّمَا يَجْمَعُ لِعَيْرِهِ؛

ای پسر جندب! هر که خود را از دستاورد خویش [که دست مایه آخرت است] محروم دارد، آن را برای دیگری اندوخته است.

أَرْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يُجْرِيكَ عَلَى مَعْصِيَتِهِ وَخَفَهُ خَوْفًا لَا يُؤْيِسُكَ مِنْ رَحْمَتِهِ؛

چندان به خداوند امیدوار باش که [این امید] تو را به نافرمانی اونکشاند، و چندان از او بیم دار که [این بیم] تو را از رحمت او ناامید نسازد.

قِفْ عِنْدَ كُلِّ أَمْرٍ حَتَّى تَعْرِفَ مَدْخَلَهُ مِنْ مَخْرَجِهِ قَبْلَ أَنْ تَقَعَ فِيهِ فَتَنْدَمَ؛

در برابر هر کاری درنگ کن تا [راه] درون شدن و برون آمدن از آن را، پیش از آن که در آن وا مانی و پشیمان شوی، نیک بشناسی.

إِعْمَلِ الْيَوْمَ فِي الدُّنْيَا بِمَا تَرْجُوا بِهِ الْفَوْزَ فِي الْآخِرَةِ؛

امروز در دنیا کاری کن که به وسیله آن، امید رستگاری در آخرت داری.

لِكُلِّ شَيْءٍ أَسَاسٌ وَأَسَاسُ الْإِسْلَامِ حُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ؛

هر چیزی را شالوده ای است و شالوده اسلام، دوستداری ما اهل بیت است.

يَا بَنَ النُّعْمَانِ! إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يَصْفُو لَكَ وَدُّ أَحِيكَ فَلَا تُمَارِحْنَهُ وَلَا تُمَارِئِنَهُ وَلَا تَبَاهِيَنَهُ
وَلَا تُشَارِنَهُ؛

احادیث امام صادق علیه السلام (2591) حدیث (قسمت ۲)

ثَلَاثَةٌ تُورِثُ الْمَحَبَّةَ : الدِّينُ وَالتَّوَاضُّعُ وَالبَدَلُ؛

سه چیز است که محبت می آورد : دین ، فروتنی و بخشش.

ثَلَاثَةٌ تُزْرِي بِالْمَرءِ : الحَسَدُ وَالنَّمِيمَةُ وَالتَّطْيِشُ؛

سه چیز است که مرد را زبون می سازد : رشک (حسد)، سخن چینی و سبک سری.

الجَهْلُ فِي ثَلَاثٍ : فِي تَبَدُّلِ الإِخْوَانِ وَالمُنَابَذَةِ بِغَيْرِ بَيَانٍ وَالتَّجَسُّسِ عَمَّا لايَعْنِي ؛

نادانی در سه چیز است : عوض کردن دوستان ، ابراز مخالفت بی دلیل ، و تجسس در آنچه سودی ندارد.

الأنسُ فِي ثَلَاثٍ : فِي الزَّوْجَةِ المُوَافِقَةِ وَالوَلَدِ البَارِّ وَالصَّدِيقِ المُصَافِي؛

انس (و آرامش) در سه چیز است : در زن سازگار ، فرزند خوش رفتار و دوست باصفای وفادار.

ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ يَحْتَاجُ النَّاسُ طَرًّا إِلَيْهَا : الأَمْنُ وَالعَدْلُ وَالخِصْبُ؛

سه چیز است که همگان به آن نیاز دارند : امنیت ، عدالت و فراوانی نعمت.

تَحْتَاجُ الإِخْوَةَ فِيمَا بَيْنَهُمْ إِلَى ثَلَاثَةِ أَشْيَاءَ فَإِنْ اسْتَعْمَلُوهَا وَإِلَّا تَبَايَنُوا وَتَبَاغَضُوا وَهِيَ : التَّنَاصُفُ وَالتَّرَاحُمُ وَنَقْيُ الحَسَدِ؛

برادران در میان خود به سه چیز نیازمندند . اگر آنها را به کار بندند [بربرادری بیابند] ؛ وگرنه از یکدیگر جدا شوند و دشمن هم گردند . آن سه چیز عبارت اند از : انصاف با یکدیگر ، مهربانی با هم و دور کردن حسد.

العَالِمُ بِزَمَانِهِ لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللُّوَابِسُ ؛

اشتباهات بر آن کس که به زمانه خود داناست ، هجوم نمی آورد.

إِنْ شِئْتَ أَنْ تُكْرَمَ فَلِنْ وَإِنْ شِئْتَ أَنْ تُهَانَ فَاحْشُنْ؛

اگر می خواهی گرامی ات دارند ، نرم خو باش ، و اگر می خواهی خوارت شمارند ،
درشتی کن

مَنْ أَنْصَفَ النَّاسَ مِنْ نَفْسِهِ رُضِيَ بِهِ حَكْمًا لِيْغِيْرِهِ؛

هر که داد مردم را از خود بدهد ، مردم راضی باشند که او داور دیگران شود.

صَلَّاحُ حَالِ النَّعَائِشِ وَالْتَعَاشِرِ مِلْءُ مَكْيَالٍ ثَلَاثُهُ فِطْنَةٌ وَثَلَاثُهُ تَغَافُلٌ؛

اصلاح وضع همزیستی و سازگاری مردم با یکدیگر [مانند] پیمانۀ پُری است که دو
سومش هوشمندی و يك سومش نادیده گرفتن [و چشم پوشی از خطای دیگران] است.

فَوْتُ الْحَاجَةِ خَيْرٌ مِنْ طَلِبِهَا مِنْ غَيْرِ أَهْلِهَا؛

برآورده نشدن حاجت ، بهتر از درخواست آن از نااهل است.

بَرَّوْا آبَائَكُمْ يَبْرِكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ وَعِفُّوْا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ؛

به پدرانتان نیکی کنید تا پسرانتان به شما نیکی کنند ، و از زنان مردم ، دامن پاک دارید تا
زنانتان پاک باشند.

تَصَافَحُوا ؛ فَإِنَّهَا تَذْهَبُ بِالسَّخِيْمَةِ ؛

به یکدیگر دست دهید ، که کینه را از میان می برد.

إِتَّقِ اللَّهَ بَعْضَ النَّقِيِّ وَإِنْ قَلَّ وَدَعِ بَيْنَكَ وَبَيْنَهُ سِتْرًا وَإِنْ رَقَّ؛

از خداوند ، به نوعی ، هر چند اندک باشد ، پروا کن و میان خود و او پرده ای ، هر چند
نازک ، بیاویز.

الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيْرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ طَرِيقٍ فَلَا تَزِيْدُهُ سُرْعَةُ السَّيْرِ الْإِبْعَادَ؛

عمل کننده بی بصیرت ، مانند رونده به بیراهه است و شتابش در رفتن ، جز بر دوری او
از مقصد نیفزاید.

مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَبَ نَفْسَهُ؛

هر که بد خوی شود ، خود را شکنجه دهد.

إِذَا رَأَيْتُمُ الْعَبْدَ يَتَفَقَّدُ الذُّنُوبَ مِنَ النَّاسِ نَاسِيًا لِذَنْبِهِ فَاعْلَمُوا أَنَّهُ قَدْ مُكِرَ بِهِ؛

هرگاه دیدید بنده ای به گناهان مردم پرداخته و گناه خود را فراموش کرده است ، بدانید گرفتار مکر شده است.

الطَّاعِمُ الشَّاكِرُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِ الصَّائِمِ الْمُحْتَسِبِ؛

آن که نعمت خوردن را شکر می گزارد ، پاداشی مانند روزه دارِ حسابِ شمار می برد.

أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ الْعِلْمُ بِاللَّهِ وَالتَّوَاضُّعُ لَهُ؛

بهترین عبادت ها شناخت خدا و فروتنی کردن برای اوست.

إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً وَ زَكَاةَ الْعِلْمِ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَهْلَهُ؛

هر چیز را زکاتی است و زکات دانش ، آن است که آن را به شایستگانش بیاموزند.

داوود الرَّقِيّ : تُدْخِلُ يَدَكَ فِي فَمِ التَّنَّيْنِ إِلَى الْمِرْفَقِ حَيْرٌ لَكَ مِنْ طَلَبِ الْحَوَاجِ إِلَى مَنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَكَانَ؛

به داوود رقی فرمود : «اگر دستت را تا آرنج به کام اژدها فرو کنی برای تو بهتر از آن است که از نوکیسه ای ، حاجت بخواهی».

أَنْفَعُ الْأَشْيَاءِ لِلْمَرْءِ لِمَرِّ سَبْقِهِ النَّاسَ إِلَى عَيْبِ نَفْسِهِ؛

سودمندترین چیز برای مرد ، آن است که در جستن عیب خویش بر دیگر مردم ، پیشی گیرد.

أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ مِنَ النَّاسِ؛

آسودگی بخش ترین آسایش ها ، بُریدن امید از مردم است.

أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي؛

محبوب ترین دوستانم نزد من ، کسی است که عیب هایم را به من هدیه کند.

مُجَامَلَةُ النَّاسِ ثَلَاثُ الْعَقْلِ؛

خوش رفتاری با مردم ، يك سوم خرد است.

لَا خَيْرَ فِي صُحْبَةِ مَنْ لَمْ يَرَ لَكَ مِثْلَ الَّذِي يَرَى لِنَفْسِهِ؛

در دوستی با کسی که تو را هم مصلحت با خود نبیند ، خیری نیست.

مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ مِنْ إِخْوَانِكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَلَمْ يَقُلْ فِيكَ مَكْرُوهًا فَأَعِدَّهُ لِنَفْسِكَ؛

هر يك از دوستانت که سه بار بر تو خشم گرفت و ناروایی درباره تو نگفت ، او را برای خویش ، اندوخته ای آماده گیر.

ضَعِ أَمْرَ أَخِيكَ عَلَى أَحْسَنِهِ وَلَا تَطْلُبَنَّ بِكَلِمَةٍ خَرَجْتَ مِنْ أَخِيكَ سُوءًا وَأَنْتَ تَجِدُ لَهَا فِي الْخَيْرِ مَحْمِلًا؛

کار برادر خود را به بهترین صورتِ محتملِ آن حمل کن ، و سخنی را که از دهان برادرت در می آید ، تا وقتی که می توانی محملِ خیری برای آن بیابی ، به بدی تفسیر مکن.

لَا تَذْهَبِ الْحِشْمَةَ بَيْنَكَ وَبَيْنَ أَخِيكَ وَأَبْقِ مِنْهَا ، فَإِنَّ ذَهَابَ الْحِشْمَةِ ذَهَابُ الْحَيَاءِ؛

ملاحظه کردن (و آزر) را در میان خود و برادرت به يك سو منه و چیزی از آن را بر جای گذار ؛ زیرا از میان رفتن ملاحظه (و آزر) ، به منزله از میان رفتن شرم است.

طَعْمُ الْمَاءِ الْحَيَاءِ وَطَعْمُ الْخُبْزِ الْقُوَّةُ؛

مزه آب ، زندگی است و مزه نان ، نیروست.

الإمام الصادق عليه السلام - عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنْ مَخَلَّفَ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ : كِتَابَ اللَّهِ ، وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي ، فَإِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضَ كَهَاتَيْنِ - وَضَمَّ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ - . فَقَامَ إِلَيْهِ جَابِرُ بْنُ عَبْدِ اللَّهِ الْأَنْصَارِيُّ وَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَنْ عِترَتِكَ ؟ قَالَ : عَلِيُّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَيُّمَةُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام : به نقل از پدرانش عليهم السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: من در میان شما دو چیز گران سنگ به یادگار می نهم: کتاب خدا و عترتم که همان اهل بیت من هستند، این دو هرگز از یکدیگر جدا نشوند تا کنار حوض کوثر بر من وارد شوند، مثل این دو - و دو انگشت سبابه خود را به یکدیگر چسباند - ، جابر بن عبدالله انصاری برخاست و عرض کرد: یا رسول الله ! عترت تو چه کسانی هستند؟ فرمود: علی، حسن، حسین و امامانی که از پشت حسین هستند تا روز رستاخیز .

عنه عليه السلام - عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : سَأَلَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ عَنْ مَعْنَى قَوْلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنْ مَخَلَّفَ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي ، مَنْ الْعِترَةُ ؟

فَقَالَ : أَنَا وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَالْأَيْمَةُ التَّسْعَةُ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ ، تَسَعُهُمْ مَهْدِيَهُمْ وَقَائِمُهُمْ ، لَا يُفَارِقُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَلَا يُفَارِقُهُمْ حَتَّى يَرِدُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ حَوْضَهُ .

امام صادق به نقل از پدران‌ش علیهم السلام می‌فرماید: درباره این سخن پیامبر خدا صلی الله علیه و آله که: «من در میان شما دو چیز گرانسنگ به یادگار می‌نهم: کتاب خدا و عترتم»، از امیر المؤمنین علیه السلام پرسش شد که «عترت» چه کسانی هستند؟ امیر المؤمنین علیه السلام فرمود: من و حسن و حسین و امامان نه‌گانه از فرزندان حسین که نهمین آنها مهدی ایشان و قائم آنهاست و هرگز از کتاب خدا جدا نشوند؛ و کتاب خدا هم از ایشان جدا نشود تا در کنار حوض کوثر بر پیامبر خدا صلی الله علیه و آله وارد آیند.

الإمام الصادق عليه السلام عن أبيه عن جدّه عن الحسن بن عليّ عليهم السلام - في بيان قوله تعالى: «: إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» - : فَلَمَّا نَزَلَتْ آيَةُ التَّطْهِيرِ جَمَعْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنَا وَأَخِي وَأُمِّي وَأَبِي ، فَجَلَلْنَا وَنَفْسَهُ فِي كِسَاءٍ لِأُمِّ سَلْمَةَ خَيْبَرِيٍّ ، وَذَلِكَ فِي حُجْرَتِهَا وَفِي يَوْمِهَا ، فَقَالَ : اللَّهُمَّ هَؤُلَاءِ أَهْلُ بَيْتِي ، وَهَؤُلَاءِ أَهْلِي وَعِترَتِي ، فَأَذْهِبْ عَنْهُمْ الرِّجْسَ وَطَهِّرْهُمْ تَطْهِيرًا . فَقَالَتْ أُمُّ سَلْمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا : أَدْخُلْ مَعَهُمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ فَقَالَ لَهَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَرْحَمُكَ اللَّهُ ، أَنْتِ عَلَى خَيْرٍ ، وَإِلَى خَيْرٍ ، وَمَا أَرْضَانِي عَنْكَ ، وَلَكِنَّهَا خَاصَّةٌ لِي وَلَهُمْ .

امام صادق علیه السلام: به نقل از پدرش و او به نقل از جدش حسن بن علی علیه السلام در بیان این آیه مبارکه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا». فرمود: چون آیه تطهیر نازل شد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله من و برادرم و مادرم و پدرم را گرد آورد و ما و خودش را با عبایی خیبری که از آن ام سلمه بود پوشاند. این در خانه ام سلمه و در روزی بود که پیامبر به خانه او می‌رفت. پس پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: خدایا! اینان اهل بیت، خاندان و عترت من هستند، پس هر گونه پلیدی را از آنها دور کن و کاملاً پاکشان گردان. ام سلمه - رضی الله عنها - گفت: یا رسول الله! آیا من هم همراه ایشان زیر عبا بیایم؟ پیامبر صلی الله علیه و آله به او فرمود: خداوند بر تو رحمت آورد، تو بر خیر و به سوی خیری و من چقدر از تو خوشنودم، ولی این به من و ایشان اختصاص دارد.

الإمام الصادق عليه السلام - في حديثٍ طویلٍ - : إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا ، فَكَانَ عَلِيٌّ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ وَفَاطِمَةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، فَأَدْخَلَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَحْتَ الْكِسَاءِ فِي بَيْتِ أُمِّ سَلْمَةَ ، ثُمَّ قَالَ : اللَّهُمَّ إِنَّ لِكُلِّ نَبِيٍّ

أَهْلًا وَثَقْلًا ، وَهُوَ لِأَهْلِ بَيْتِي وَثَقْلِي . فَقَالَتْ أُمُّ سَلْمَةَ : أَلَسْتُ مِنْ أَهْلِكَ ؟ فَقَالَ : إِنَّكَ إِلَى خَيْرٍ ، وَلَكِنْ هُوَ لِأَهْلِ بَيْتِي وَثَقْلِي .

امام صادق علیه السلام در حدیثی مفصل می فرماید: مقصود از آیه: «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» علی، حسن و حسین و فاطمه بود. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آنها را در خانه ام سلمه زیر عبایی قرار داد و سپس فرمود: خدایا هر پیامبر خانواده ای دارد و گنجینه ای نفیس و اینان اهل بیت و گنجینه نفیس من هستند. ام سلمه گفت: آیا من از اهل بیت تو نیستم؟ پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: تو به سوی خیر روانی، ولی اهل بیت و گنجینه نفیس من اینانند .

الإمام الصادق عن أبيه عن جدّه زين العابدين عن الحسن عليهم السلام - في احتجابه على معاوية عند الصلح - : ثُمَّ مَكَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَعْدَ ذَلِكَ بِقِيَّةِ عُمَرِ حَتَّى قَبِضَهُ اللَّهُ إِلَيْهِ ، يَأْتِينَا كُلَّ يَوْمٍ عِنْدَ طُلُوعِ الْفَجْرِ ، فَيَقُولُ : الصَّلَاةُ يَرْحَمُكُمْ اللَّهُ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» .

امام صادق علیه السلام : به نقل از پدرش به نقل از نیایش زین العابدین به نقل از حسن علیهم السلام در استدلالش با معاویه هنگام صلح: پس از آن (نزول آیه تطهیر) پیامبر خدا صلی الله علیه و آله تا زمانی که زنده بود هر روز هنگام دمیدن سپیده نزد ما می آمد و می فرمود: رحمت خدا بر شما باد، گاه (موقع) نماز است «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» .

عنه عليه السلام - عن أبيه عليهم السلام - : كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقِفُ عِنْدَ طُلُوعِ كُلِّ فَجْرٍ عَلَيَّ وَفَاطِمَةَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ يَقُولُ : الْحَمْدُ لِلَّهِ ۖ الْمُحْسِنِ الْمُجْمَلِ ، الْمُنْعِمِ الْمُفْضِلِ ، الَّذِي بِنِعْمَتِهِ تَتِمُّ الصَّالِحَاتُ ، سَمِيعٌ سَامِعٌ ، بِحَمْدِ اللَّهِ وَنِعْمَتِهِ ، وَحُسْنِ بَلَايَةِ عِنْدَنَا ، نَعُودُ بِاللَّهِ مِنَ النَّارِ ، نَعُودُ بِاللَّهِ مِنَ صَبَاحِ النَّارِ ، نَعُودُ بِاللَّهِ مِنْ مَسَاءِ النَّارِ ، الصَّلَاةُ يَا أَهْلَ الْبَيْتِ «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» .

امام صادق علیه السلام به نقل از پدرانش علیهم السلام: پیامبر صلی الله علیه و آله در هر سپیده دم بر در خانه علی و فاطمه می ایستاد و می فرمود: سپاس و ستایش خدای نیکوکار زیباکار، نعمت دهنده احسان بخش که در پرتو نعمتهای او اعمال صالح کمال می یابد، سمیع سامع است، به حمد الهی و نعمت او و آزمون نیکوی او در میان ما، از آتش به خدا پناه می بریم و از بام و شام آتش به خدا پناه می بریم، ای اهل بیت! هنگام نماز است «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» .

الإمام الصادق عليه السلام : خَرَجَ الْحُسَيْنُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَلَى أَصْحَابِهِ فَقَالَ : أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ذِكْرُهُ مَا خَلَقَ الْعِبَادَ إِلَّا لِيَعْرِفُوهُ ، فَإِذَا عَرَفُوهُ عِبْدُوهُ ، فَإِذَا عَبَدُوهُ اسْتَغْنَوْا بِعِبَادَتِهِ عَنِ عِبَادَةِ مَنْ سِوَاهُ ، فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ : يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ، بِأَبِي أَنْتَ وَأُمِّي ، فَمَا مَعْرِفَةُ اللَّهِ ؟ قَالَ : مَعْرِفَةُ أَهْلِ كُلِّ زَمَانٍ إِمَامَهُمُ الَّذِي يَجِبُ عَلَيْهِمْ طَاعَتُهُ .

امام صادق عليه السلام : حسین بن علی به سوی اصحابش آمد و گفت: ای مردم! خداوند والا نام، بندگان را نیافرید مگر آن که او را بشناسند، پس هر گاه او را شناختند خواهند پرستیدش و هر گاه او را بپرستند با پرستش او از پرستش جز او بی نیاز خواهند گشت. مردی به ایشان عرض کرد: ای فرزند رسول الله! پدر و مادرم فدای تو باد، شناخت خدا چیست؟ امام علیه السلام فرمود: این که مردم هر زمان امامشان را که فرمانبری از او واجب است بشناسند .

الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ الَّذِينَ فَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَنَا ، لَا يَسَعُ النَّاسَ إِلَّا مَعْرِفَتُنَا ، وَلَا يُعَدِّرُ النَّاسُ بِجَهَالَتِنَا ... وَمَنْ لَمْ يَعْرِفْنَا وَلَمْ يُنَكِّرْنَا كَانَ ضَالًّا حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْهُدَى الَّذِي افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ طَاعَتِنَا الْوَاجِبَةِ ، فَإِنْ يَمُتْ عَلَى ضَلَالَتِهِ يَفْعَلُ اللَّهُ بِهِ مَا يَشَاءُ .

امام صادق عليه السلام : ما کسانی هستیم که خداوند فرمانبری از ما را واجب کرده است، مردم را نرسد مگر شناختن ما و مردم در شناختن ما معذور نیستند... و هر که ما را نشناسد و انکارمان هم نکند گمراه است تا به هدایتی که خداوند بر او واجب فرموده است، یعنی وجوب اطاعت از ما، باز گردد و اگر بر گمراهی خویش بمیرد خداوند با او هر چه خواهد کند .

عنه عليه السلام - في قولِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا» : طَاعَةَ اللَّهِ وَمَعْرِفَةَ الْإِمَامِ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه شریفه «وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا» - : مقصود فرمانبری از خدا و شناخت امام است .

عنه عليه السلام - في دُعَاءِ عِلْمَهُ لِزُرَّارَةَ - : اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي نَفْسَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي نَفْسَكَ لَمْ أَعْرِفْ نَبِيَّكَ ، اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي رَسُولَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي رَسُولَكَ لَمْ أَعْرِفْ حُجَّتَكَ ، اللَّهُمَّ عَرِّفْنِي حُجَّتَكَ فَإِنَّكَ إِنْ لَمْ تُعَرِّفْنِي حُجَّتَكَ ضَلَلْتُ عَنْ دِينِي .

امام صادق عليه السلام - در دعایی که به زراره آموخت - : خدایا! خود را به من بشناسان، زیرا اگر تو خود را به من نشناسانی پیامبرت را نخواهم شناخت، خدایا! پیامبرت را به من بشناسان که اگر پیامبرت را به من نشناسانی حجت تو را نخواهم

شناخت، خدایا حجت خود را به من بشناسان که اگر حجت خود را به من نشناسانی از دینت به کز راهه خواهم افتاد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيٌّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ صَلَّى ثُمَّ دَعَا ، ثُمَّ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، شَجَرَةَ النُّبُوَّةِ ، وَمَوْضِعَ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَعْدِنِ الْعِلْمِ ، وَأَهْلِ بَيْتِ الْوَحْيِ . اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، الْفُلْكِ الْجَارِيَةِ فِي الْبَحْرِ الْغَامِرَةِ ، يَأْمَنُ مَنْ رَكِبَهَا ، وَيَغْرَقُ مَنْ تَرَكَهَا ، الْمُتَقَدِّمُ لَهُمْ مَارِقٌ ، وَالْمُتَأَخِّرُ عَنْهُمْ زَاهِقٌ ، وَاللَّازِمُ لَهُمْ لَاحِقٌ .

امام صادق عليه السلام : چون ظهر می شد علی بن الحسین علیه السلام نماز می گزارد و دعا می کرد، سپس به پیامبر صلی الله علیه و آله درود می فرستاد و می فرمود: خدایا بر محمد و خاندان محمد که درخت نبوت و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و کان (معدن) دانش و اهل بیت وحی هستند درود فرست، خدایا درود فرست بر محمد و خاندان محمد که کشتی روان در دریاها عمیق پوشاننده بدان سوار شود ایمنی یابد و هر که از آن چشم پوشد غرق شود، هر که از ایشان پیشی گیرد از دین بیرون رفته است و هر که از ایشان عقب ماند فنا پذیرد و هر که ملتزم رکاب ایشان باشد به مقصد رسد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ مِنْ عَالِمٍ يَمُوتُ وَيَتْرُكُ خَلْفًا إِلَّا نَحْنُ ، كُلَّمَا ذَهَبَ مِنَّا عَالِمٌ طَلَعَ مَكَانَهُ عَالِمٌ ، نَحْنُ النُّجُومُ فِي السَّمَاءِ .

امام صادق عليه السلام : عالمی نیست که بمیرد و جانشینی از خود گذارد مگر ما، پس هر گاه عالمی از ما برود دیگری در جایگاه او ظهور می کند. ما ستارگان هستیم در آسمان .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ مَاتَ وَهُوَ لَا يَعْرِفُ إِمَامَهُ مَاتَ مَيِّتَةً جَاهِلِيَّةً ، فَعَلَيْكُمْ بِالطَّاعَةِ ، قَدْ رَأَيْتُمْ أَصْحَابَ عَلِيٍّ ، وَأَنْتُمْ تَأْتُمُونَ بِمَنْ لَا يُعْذِرُ النَّاسُ بِجَهْلَتِهِ ، لَنَا كَرَامُ الْقُرْآنِ ، وَنَحْنُ أَقْوَامٌ افْتَرَضَ اللَّهُ طَاعَتَنَا ، وَلَنَا الْأَنْفَالُ ، وَلَنَا صَفْوُ الْمَالِ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرموده است: هر که بمیرد و امامش را نشناسد مرده است چونان در جاهلیت. بر شماست فرمانبری، شما اصحاب علی را دیدید و شما کسی را امام می گیرید که مردم در شناختن او معذور نیستند، فضائل

قرآن، از آن ماست و ما گروهی هستیم که خداوند فرمانبری از ما را واجب گردانیده است و انفال و برگزیده اموال از آن ماست .

عنه عليه السلام : مَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي رَقَبَتِهِ بَيْعَةٌ لِإِمَامٍ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً .

امام صادق عليه السلام : هر که بمیرد و بیعت امام بر گردنش نباشد مرده است چونان در جاهلیت .

الإمام الصادق عليه السلام : الْأَنْبِيَاءُ وَالْأَوْصِيَاءُ لَا ذُنُوبَ لَهُمْ ، لِأَنَّهُمْ مَعْصُومُونَ مُطَهَّرُونَ .

امام صادق عليه السلام : انبیا و اوصیا گناهی ندارند، زیرا معصوم و پاکند .

عنه عليه السلام : إِنَّ الشُّكَّ وَالْمَعْصِيَةَ فِي النَّارِ ، لَيْسَا مِنَّا وَلَا إِلَيْنَا .

امام صادق عليه السلام : شك و گناه در آتش است و اینها نه از ما هستند و نه به سوی ما روانند .

عنه عليه السلام - فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» - : الرِّجْسُ هُوَ الشُّكُّ .

امام صادق عليه السلام : درباره آیه «إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا» فرمود: رجز همان شك است .

الإمام الصادق عليه السلام : الْأَئِمَّةُ بِمَنْزِلَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَّا أَنَّهُمْ لَيْسُوا بِأَنْبِيَاءَ ، وَلَا يَحِلُّ لَهُمْ مِنَ النَّسَاءِ مَا يَحِلُّ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَأَمَّا مَا خَلَا ذَلِكَ فَهُمْ فِيهِ بِمَنْزِلَةِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق عليه السلام : امامان به منزله رسول خدا صلى الله عليه و آله هستند جز آن که پیامبر نیستند و از زنان آن چه برای پیامبر صلى الله عليه و آله حلال است بر ایشان حلال نیست و در جز آن به منزله رسول خدا صلى الله عليه و آله شمرده می شوند .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي هَذِهِ الْآيَةِ : «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» - : وَأُولُو الْأَمْرِ هُمْ الْأَئِمَّةُ مِنَ أَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه شریفه «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ» - : اولو الامر، همان امامان از اهل بیت عليهم السلام هستند .

الإمام الصادق عليه السلام: لِلذِّكْرِ مَعْنَيَانِ : الْقُرْآنُ وَمُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَنَحْنُ أَهْلُ الذِّكْرِ بِكَلِمَاتٍ مَعْنِيَةٍ ، أَمَّا مَعْنَاهُ الْقُرْآنُ فَقَوْلُهُ تَعَالَى : « وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلَيْهِمْ » وَقَوْلُهُ تَعَالَى : « وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ » وَأَمَّا مَعْنَاهُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَلَايَةٌ فِي سُورَةِ الطَّلَاقِ : « فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا * رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ . »

امام صادق عليه السلام: «ذکر» دو معنی دارد: قرآن و محمد صلی الله علیه و آله و به هر دو مفهوم اهل ذکر، ما هستیم، اما ذکر به معنای قرآن، خداوند می فرماید: «بر تو قرآن نازل کردیم تا آن چه را برای مردم نازل شده است برایشان بیان کنی» و این سخن پروردگار که «و قرآن، سبب بلند آوازه گشتن تو و قوم توست و زودا که بازخواست شوی» و اما ذکر به معنای محمد صلی الله علیه و آله . در سوره طلاق آمده است: «پس ای خردمندانی که ایمان آورده اید از خدا بترسید، خدا بر شما قرآن را نازل فرموده است و پیامبری که آیات روشن خدا را برایتان می خواند تا کسانی را که ایمان آورده اند و کارهای شایسته کرده اند از تاریکی به روشنایی در آورد.»

عنه عليه السلام - في حديثٍ طویلٍ - : قَالَ جَلَّ ذِكْرُهُ : « فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ » قَالَ : الْكِتَابُ (هُوَ) الذِّكْرُ ، وَأَهْلُهُ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، أَمَرَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِسُؤَالِهِمْ ، وَلَمْ يُؤْمَرُوا بِسُؤَالِ الْجُهَالِ .

امام صادق عليه السلام - در حدیثی طولانی - : خداوند و الانام می فرماید: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ» : کتاب، همان ذکر است و اهل آن همان خاندان محمد است که خداوند دستور داده است از آنها پرسش کنند و به سؤال کردن از نادانان مأمور نگشته اند .

عنه عليه السلام - في قولِ اللَّهِ تَعَالَى : « وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ » - : الذِّكْرُ الْقُرْآنُ ، وَنَحْنُ قَوْمُهُ ، وَنَحْنُ الْمَسْئُولُونَ .

امام صادق عليه السلام: درباره آیه شریفه «وَإِنَّهُ لَذِكْرٌ لَكَ وَلِقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ» - : مقصود از «ذکر» قرآن است و ما قوم آن هستیم و از ما باید سؤال شود !

الإمام الصادق عليه السلام - في رسالةٍ إلى أصحابِهِ - : أَيَّتْهَا الْعِصَابَةُ الْمَرْحُومَةُ الْمُفْلِحَةُ ، إِنَّ اللَّهَ أَتَمَّ لَكُمْ مَا آتَاكُمْ مِنَ الْخَيْرِ ، وَاعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنْ عِلْمِ اللَّهِ وَلَا مِنْ أَمْرِهِ أَنْ يَأْخُذَ أَحَدٌ مِنْ خَلْقِ اللَّهِ فِي دِينِهِ بِهَوَىٍّ وَلَا رَأْيٍ وَلَا مَقَائِيسَ ، قَدْ أَنْزَلَ اللَّهُ الْقُرْآنَ ، وَجَعَلَ فِيهِ تَبْيَانًا

كُلُّ شَيْءٍ ، وَجَعَلَ لِلْقُرْآنِ وَلِتَعْلَمَ الْقُرْآنِ أَهْلًا ، لَا يَسَعُ أَهْلَ عِلْمِ الْقُرْآنِ الَّذِينَ آتَاهُمُ اللَّهُ عِلْمَهُ أَنْ يَأْخُذُوا فِيهِ بِهَوَىٰ وَلَا رَأْيٍ وَلَا مَقَائِسَ ، أَغْنَاهُمُ اللَّهُ عَنْ ذَلِكَ بِمَا آتَاهُمْ مِنْ عِلْمِهِ ، وَخَصَّهُمْ بِهِ ، وَوَضَعَهُ عِنْدَهُمْ ، كَرَامَةً مِنَ اللَّهِ أَكْرَمَهُمْ بِهَا ، وَهُمْ أَهْلُ الذِّكْرِ الَّذِينَ أَمَرَ اللَّهُ هَذِهِ الْأُمَّةَ بِسُؤَالِهِمْ .

امام صادق عليه السلام - در نامه ای به اصحابش - : ای گروه رحمت شده رستگارا! همانا خداوند با خیری که به شما بخشیده نعمتش را بر شما کامل گردانیده است. بدانید که اگر کسی از خلق خدا در دین او به دلخواه و رأی و قیاس عمل کند نه به علم الهی رسیده است و نه به امر او. خداوند قرآن را فرو فرستاده است و در آن بیان هر چیز را نهاده است. خداوند برای قرآن و آموختن آن اهلی را قرار داده است و اهل آگاهی از قرآن را که خداوند علم آن را بدیشان بخشیده، نرسد که به دلخواه و بر اساس رأی و قیاس در آن عمل کنند. خداوند با دادن علم خود بدیشان آنها را از این کار بی نیاز ساخته است و آن را ویژه ایشان کرده و آن علم را نزد ایشان نهاده و این کرامتی است که خداوند با آن ایشان را ارجمند داشته است. اینها همان اهل ذکری هستند که خداوند به این امت دستور داده از ایشان سؤال کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةَ الْأَنْبِيَاءِ ، وَذَلِكَ أَنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَمْ يُورِثُوا دِرْهَمًا وَلَا دِينَارًا ، وَإِنَّمَا أُوْرَثُوا أَحَادِيثَ مِنْ أَحَادِيثِهِمْ ، فَمَنْ أَخَذَ بِشَيْءٍ مِنْهَا فَقَدْ أَخَذَ حَظًّا وَافِرًا ، فَاتَّظَرُوا عِلْمَكُمْ هَذَا عَمَّنْ تَأْخُذُونَهُ ؟ فَإِنَّ فِيْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ فِي كُلِّ خَلْفٍ عُدُولًا ، يَنْفُونَ عَنْهُ تَحْرِيفَ الْغَالِيْنَ وَانْتِحَالَ الْمُبْطِلِيْنَ وَتَأْوِيلَ الْجَاهِلِيْنَ .

امام صادق عليه السلام : دانشمندان علما وارثان انبیا هستند و این از آن روست که پیامبران نه درهمی به ارث می نهند نه دیناری بلکه احادیثی از احادیث خود را به ارث می نهند، پس هر که قدری از آن را فراستاند به بهره ای فراوان دست یافته است، پس بنگرید دانش خود را از چه کسی فرا می ستانید زیرا در هر نسلی افراد عادلّی از ما اهل بیت هست که تحریف زیاده روان و در لباس دین در آمدن مبطلان و تأویل جاهلان را از این دین دور می کنند .

الإمام الصادق عليه السلام : الْأَوْصِيَاءُ هُمْ أَبْوَابُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الَّتِي يُؤْتِي مِنْهَا ، وَلَوْلَاهُمْ مَا عُرِفَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَبِهِمْ احْتَجَّ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَلَى خَلْقِهِ .

امام صادق عليه السلام : اوصیاء همان درهای خداوند عزوجل هستند که از آن وارد می شوند و اگر ایشان نمی بودند خداوند عزوجل شناخته نمی شد، خداوند تبارک و تعالی با آنها بر خلقش حجّت می آورد .

الإمام الصادق عليه السلام - في صِفَةِ الْأَئِمَّةِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : جَعَلَهُمُ اللَّهُ حَيَاةً لِلْأَنَامِ ، وَمَصَابِيحَ لِلظَّلَامِ ، وَمَفَاتِيحَ لِلْكَلامِ .

امام صادق عليه السلام - در توصیف امامان علیهم السلام : خداوند آنها را موجب زندگی مردم و چراغ تاریکی و کلیدهای سخن قرار داده است .

الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ قَوْمٌ فَرَضَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ طَاعَتَنَا ، لَنَا الْأَنْفَالُ ، وَلَنَا صَفْوُ الْمَالِ ، وَنَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ الْمَحْسُودُونَ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ : « أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَى مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ » .

امام صادق عليه السلام : ما گروهی هستیم که خداوند عزوجل فرمانبری از ما را فرض (واجب) کرده است. انفال و برگزیده اموال از آن ماست. ما راسخان در دانشیم. ما رشکیدگانی هستیم که خداوند درباره آنها فرموده: «آیا مردم بر آنها به سبب آن چه خداوند از فضل خود بدیشان داده حسادت می ورزند» .

عنه عليه السلام : إِنَّا أَهْلُ بَيْتِ عِنْدَنَا مَعَاقِلُ الْعِلْمِ ، وَآثَارُ النُّبُوَّةِ ، وَعِلْمُ الْكِتَابِ ، وَفَصْلٌ مَا بَيْنَ النَّاسِ .

امام صادق عليه السلام : ما خاندانی هستیم که سنگرهای دانش و نشانه های نبوت و آگاهی از قرآن و داوری بین مردم در میان ما نهاده شده است .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَوْضَحَ بِأَيِّمَّةِ الْهُدَى مِنْ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّنَا عَنْ دِينِهِ ، وَأَبْلَجَ بِهِمْ عَنْ سَبِيلِ مِنْهَاجِهِ ، وَفَتَحَ بِهِمْ عَنْ بَاطِنِ يَنَابِيعِ عِلْمِهِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل با امامان هدایت که از خاندان پیامبر ما هستند از دینش پرده برداشته و با آنها راه روشنش را آشکار نموده و با ایشان، کلید از نهفته های دانشش برگرفته است .

عنه عليه السلام : نَحْنُ شَجَرَةُ النُّبُوَّةِ ، وَبَيْتُ الرَّحْمَةِ ، وَمَفَاتِيحُ الْحِكْمَةِ ، وَمَعْدِنُ الْعِلْمِ ، وَمَوْضِعُ الرِّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَوْضِعُ سِرِّ اللَّهِ ، وَنَحْنُ وَدِيعَةُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ ، وَنَحْنُ حَرَمُ اللَّهِ الْأَكْبَرُ ، وَنَحْنُ ذِمَّةُ اللَّهِ ، وَنَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ . فَمَنْ وَفَى بِعَهْدِنَا فَقَدْ وَفَى بِعَهْدِ اللَّهِ ، وَمَنْ خَفَرَهَا فَقَدْ خَفَرَ ذِمَّةَ اللَّهِ وَعَهْدَهُ .

امام صادق عليه السلام : ما شجره نبوت و خانه رحمت و کلیدهای حکمت و کان دانش و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و جای اسرار الهی هستیم. ما سپرده خدا در میان بندگان و پردگیان بزرگ خدا و پیمان پروردگاریم. پس هر کس به عهد و پیمان ما

وفا کند به پیمان خدا وفا کرده و هر که آن را پاس بدارد عهد و پیمان الهی را پاس داشته است .

عنه عليه السلام : نَحْنُ شَجَرَةُ النَّبُوَّةِ ، وَمَعْدِنُ الرَّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفُ الْمَلَائِكَةِ ، وَنَحْنُ عَهْدُ اللَّهِ وَذِمَّتُهُ ، وَنَحْنُ وَدَائِعُ اللَّهِ وَحُجَّتُهُ .

امام صادق علیه السلام : ما شجره نبوت و كان رسالت و جایگاه آمد و شد فرشتگان و عهد و پیمان الهی هستیم . ماییم سپرده های خدا و حجت او .

عنه عليه السلام : نَحْنُ حُجَّةُ اللَّهِ فِي عِبَادِهِ ، وَشُهَدَاؤُهُ عَلَى خَلْقِهِ ، وَأَمْنَاؤُهُ عَلَى وَحْيِهِ ، وَخَزَائِنُهُ عَلَى عِلْمِهِ ، وَوَجْهُهُ الَّذِي يُؤْتِي مِنْهُ ، وَعَيْنُهُ فِي بَرِّيَّتِهِ ، وَلِسَانُهُ النَّاطِقُ ، وَقَلْبُهُ الْوَاعِي ، وَبَابُهُ الَّذِي يَدُلُّ عَلَيْهِ . وَنَحْنُ الْعَالِمُونَ بِأَمْرِهِ ، وَالِدَّاعُونَ إِلَى سَبِيلِهِ . بِنَا عَرَفَ اللَّهُ ، وَبِنَا عَبْدَ اللَّهِ . نَحْنُ الْأَدِلَاءُ عَلَى اللَّهِ ، وَلَوْلَانَا مَا عَبْدَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : ما حجت خداييم در ميان بندگان و گواهان او در ميان خلائق و معتمدان او در وحی مقام کبریایی و گنجوران او در دانشش و چهره او که بدان روی می آورند و چشم او در ميان مردم و زبان گویای او و دل دیده ور او و دری که بدان هدایت می کند . ماییم آگاهان از امر او و دعوتگران به راهش . خدا با ما شناخته و با ما پرستیده می شود . ما رهنمایان به سوی خداييم و اگر ما نمی بوديم خداوند پرستش نمی شد .

عنه عليه السلام : نَحْنُ أَوْلُ كُلِّ خَيْرٍ ، وَمِنْ فُرُوعِنَا كُلِّ بَرٍّ ، فَمِنَ الْبِرِّ : التَّوْحِيدُ ، وَالصَّلَاةُ ، وَالصِّيَامُ ، وَكَظْمُ الْغَيْظِ ، وَالْعَفْوُ عَنِ الْمُسِيءِ ، وَرَحْمَةُ الْفَقِيرِ ، وَتَعَهُدُ الْجَارِ ، وَالْإِقْرَارُ بِالْفَضْلِ لِأَهْلِهِ . وَعَدُونَا أَوْلُ كُلِّ شَرٍّ ، وَمِنْ فُرُوعِهِمْ كُلِّ قَبِيحٍ وَفَاحِشَةٍ ، فَمِنْهُمْ : الْكَذِبُ ، وَالْبُخْلُ ، وَالنَّمِيمَةُ ، وَالْقَطِيعَةُ ، وَأَكْلُ الرِّبَا ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ بغيرِ حَقِّهِ ، وَتَعَدِّي الْحُدُودِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ ، وَرُكُوبُ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ ، وَالزُّنَا ، وَالسَّرِقَةُ ، وَكُلُّ مَا وَافَقَ ذَلِكَ مِنَ الْقَبِيحِ . فَكَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مَعَنَا وَهُوَ مُتَعَلِّقٌ بِفُرُوعِ غَيْرِنَا .

امام صادق علیه السلام : ما ریشه هر گونه خیری هستیم و هر نیکی از شاخ و بر ماست . از این نیکیهاست : یکتاپرستی ، نماز ، روزه ، فرو خوردن خشم ، گذشت از بدی کننده ، رحم بر کم توشه ، پرداختن به کار همسایه ، اقرار به فضیلت فضیلت مندان . و دشمن ما ریشه هر گونه بدی است و هر زشتی و پلیدکاری از شاخ و بر ایشان است که از جمله آنهاست : دروغ ، تنگ چشمی ، سخن چینی ، گسستن پیوند ، رباخواری ، خوردن ناروای مال یتیم ، در گذشتن از حدودی که خداوند بدان دستور داده است ، ارتکاب پنهان و پیدای پلیدکاری ، زنا ،

دزدی و هر کار زشتی که با اینها همسو باشد. پس دروغ گفته هر که گمان برده با ماست و به شاخه های دیگران چنگ افکنده است .

• عنه عليه السلام : نَحْنُ مَفْتَا حُ الْكِتَابِ ، فَبِنَا نَطَقَ الْعُلَمَاءُ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَخَرَسُوا .

امام صادق عليه السلام : ما کلید قرآن هستیم. علما در پرتو ما سخن می گویند و اگر این نمی بود هر آینه لال می شدند .

• الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ وَرَثَةُ النَّبِيِّينَ ، وَعِنْدَنَا عَصَا مُوسَى ، وَإِنَّا لَخُزَّانُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ ، لَا بِخُزَّانِ ذَهَبٍ وَلَا فِضَّةٍ .

امام صادق عليه السلام : ما از پیامبران ارث می بریم و عصای موسی نزد ماست، و ما گنجوران خدا در زمین هستیم، نه گنجوران زر و سیم .

• عنه عليه السلام : نَحْنُ شَجَرَةُ الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتِ النَّبِيِّ ، وَفِي دَارِنَا مَهْبُطُ جِبْرَائِيلَ ، وَنَحْنُ خُزَّانُ عِلْمِ اللَّهِ ، وَنَحْنُ مَعَادِنُ وَحْيِ اللَّهِ . مَنْ تَبِعَنَا نَجَا ، وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنَّا هَلَكَ ، حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق عليه السلام : ما شجره علم و اهل بیت پیامبر هستیم، فرودگاه جبرئیل در خانه ماست و ما گنجوران علم خدا و کان وحی الهی هستیم. هر که از ما پیروی کند رهایی می یابد و هر که از ما بازماند نابود شود و بر خدا سزاوار است که چنین کند .

• الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ وُلاةُ أَمْرِ اللَّهِ ، وَخَزَنَةُ عِلْمِ اللَّهِ ، وَعَيْبَةُ وَحْيِ اللَّهِ .

امام صادق عليه السلام : ما والیان امر الهی و گنجوران دانش خدا و ظرف وحی پروردگاریم .

• عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى انْتَجَبَنَا لِنَفْسِهِ ، فَجَعَلَنَا صَفْوَتَهُ مِنْ خَلْقِهِ ، وَأَمْنَاءَهُ عَلَى وَحْيِهِ ، وَخُزَّانَهُ فِي أَرْضِهِ ، وَمَوْضِعَ سِرِّهِ ، وَعَيْبَةَ عِلْمِهِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارک و تعالی ما را برای خود برگزید و سپس ما را برگزیده مردمان و معتمدان بر وحی و گنجوران زمین و جایگاه راز و ظرف علم خود قرارمان داد .

• الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، جَلَّلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَى عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ثَوْبًا ، ثُمَّ عَلَّمَهُ أَلْفَ كَلِمَةٍ ، كُلُّ كَلِمَةٍ تَفْتَحُ أَلْفَ كَلِمَةٍ .

امام صادق علیه السلام : ما وارثان پیامبریم. پیامبر صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را به جامه ای پوشاند و سپس هزار کلمه به او آموخت که هر کلمه آغازگر هزار کلمه بود .

الإمام الصادق علیه السلام : إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ عَالِمًا وَالْعِلْمُ يُتَوَارَثُ ، وَلَنْ يَهْلِكَ عَالِمٌ إِلَّا بَقِيَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ يَعْلَمُ عِلْمَهُ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : علی علیه السلام عالم بود و علم به ارث برده می شود و عالم، هرگز نمیرد مگر این که پس از او کسی بماند که علم او یا آن چه را خدا بخواهد بداند .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْعِلْمَ الَّذِي نَزَلَ مَعَ آدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُرْفَعُ ، وَمَا مَاتَ عَالِمٌ إِلَّا وَقَدْ وَرَّثَ عِلْمَهُ ، إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَبْقَى بِغَيْرِ عَالِمٍ .

امام صادق علیه السلام : علمی که با آدم علیه السلام فرود آمد دیگر بالا نرفت (نابود نشد) و عالمی در نگذشت مگر آن که علمش را به ارث نهاد. زمین بدون عالم باقی نمی ماند .

عنه عليه السلام : نَحْنُ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ ، وَوَرَثَةُ كِتَابِ اللَّهِ ، وَنَحْنُ صَفْوَتُهُ .

امام صادق علیه السلام : ما وارثان انبیا و میراث بر آن کتاب الهی و برگزیدگان خداییم .

الإمام الصادق علیه السلام : حَدِيثِي حَدِيثُ أَبِي ، وَحَدِيثُ أَبِي حَدِيثُ جَدِّي ، وَحَدِيثُ جَدِّي حَدِيثُ الْحُسَيْنِ ، وَحَدِيثُ الْحُسَيْنِ حَدِيثُ الْحَسَنِ ، وَحَدِيثُ الْحَسَنِ حَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، وَحَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَحَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : حدیث من، حدیث پدرم و حدیث پدرم، حدیث نیایم و حدیث نیایم، حدیث حسین و حدیث حسین، حدیث حسن و حدیث حسن، حدیث امیرالمؤمنین و حدیث امیرالمؤمنین، حدیث رسول خدا صلی الله علیه و آله و حدیث رسول خدا، حدیث خداوند عزوجل است .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ فَرَضَ وَلايَتَنَا ، وَأَوْجَبَ مَوَدَّتَنَا . وَاللَّهُ ، مَا نَقُولُ بِأَهْوَانِنَا ، وَلا نَعْمَلُ بِأَرَانِنَا ، وَلا نَقُولُ إِلَّا مَا قَالَ رَبُّنَا عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : خداوند، ولایت و دوستی ما را واجب ساخته است، به خدا سوگند، ما از روی هوی و هوس خود سخن نمی گوئیم و بر طبق آراء خود عمل نمی کنیم و نمی گوئیم مگر آن چه خداوند عزوجل فرموده است .

أبو بصیرٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : قَالَ لِي : إِنَّ الْحَكَمَ بِنَ عَتِيْبَةَ مِمَّنْ قَالَ اللَّهُ : «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ» فَلْيُشْرِقِ الْحَكَمُ وَلْيُغْرِبْ ، أَمَا وَاللَّهِ ، لَا يُصِيبُ الْعِلْمَ إِلَّا مِنْ أَهْلِ بَيْتِ نَزَلَ عَلَيْهِمْ جِبْرَائِيلُ .

ابو بصیر به نقل از امام صادق علیه السلام : حضرت علیه السلام به من فرمود: حکم بن عتیبه از کسانی است که خداوند درباره او فرموده است: «برخی از مردم می گویند که به خدا و روز واپسین ایمان آورده ایم در حالی که ایمان ندارند»، حکم چه به شرق برود چه به غرب، به خدا سوگند، به علمی دست نیابد مگر از اهل بیتی که جبرئیل بر ایشان نازل شده است .

الإمام الصادق عليه السلام : يا يونسُ ، إذا أردتَ العِلْمَ الصَّحِيحَ فَخُذْ عَن أَهْلِ الْبَيْتِ ، فَإِنَّا رُؤِينَاهُ ، وَأُوتِينَا شَرْحَ الْحِكْمَةِ ، وَفَصَلَ الْخِطَابِ ، إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَانَا وَأَتَانَا مَا لَمْ يُؤْتِ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ .

امام صادق علیه السلام : ای یونس! هرگاه طالب علم صحیح بودی آن را از اهل بیت بستان، چه، آن برای ما روایت شده است و به ما شرح حکمت و سخن فصل داده اند. خداوند ما را برگزیده است و به ما آن داده که به هیچ يك از جهانیان نداده است .

عنه عليه السلام - وَعِنْدَهُ أَنَسٌ مِنْ أَهْلِ الْكُوفَةِ - : عَجَبًا لِلنَّاسِ ، إِنَّهُمْ أَخَذُوا عِلْمَهُمْ كُلَّهُ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَعَمِلُوا بِهِ وَاهْتَدَوْا ، وَيَرُونَ أَنَّ أَهْلَ بَيْتِهِ لَمْ يَأْخُذُوا عِلْمَهُ ! وَنَحْنُ أَهْلُ بَيْتِهِ وَذُرِّيَّتُهُ ، فِي مَنْازِلِنَا نَزَلَ الْوَحْيُ ، وَمِنْ عِنْدِنَا خَرَجَ الْعِلْمُ إِلَيْهِمْ ، أَفَيَرُونَ أَنََّّهُمْ عَمِلُوا وَاهْتَدَوْا وَجَهَلْنَا نَحْنُ وَضَلَّلْنَا؟! إِنَّ هَذَا مُحَالٌ .

امام صادق علیه السلام : در حالی که گروهی از کوفیان در خدمت ایشان بودند - : شگفت از مردمی که همه علم خود را از پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ستاندند و بدان عمل کردند و ره یافتند و گمان می کنند اهل بیت او علمش را نستانده اند در حالی که ما اهل بیت و ذریه او هستیم، وحی در خانه های ما فرود آمد و علم از سوی ما بدیشان صادر شد. آیا آنها گمان می کنند که آگاه شده اند و ره یافته اند، ولی ما نمی دانیم و گمراه شده ایم؟ این امری محال است .

الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ نَعْلَمُ تَأْوِيلَهُ .

امام صادق علیه السلام : ما، راسخان در دانش هستیم و ما تأویل قرآن را می دانیم .

● عنه عليه السلام : الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ : أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأئِمَّةُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ مِنْ بَعْدِهِ .

امام صادق علیه السلام : راسخان در دانش، امیرالمؤمنین و امامان پس از او هستند .

● الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا زَالَتِ الشَّمْسُ صَلَّى ، ثُمَّ دَعَا ، ثُمَّ صَلَّى عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، شَجَرَةَ النَّبُوَّةِ ، وَمَوْضِعِ الرَّسَالَةِ ، وَمُخْتَلَفِ الْمَلَائِكَةِ ، وَمَعْدِنِ الْعِلْمِ ، وَأَهْلِ بَيْتِ الْوَحْيِ . ●

امام صادق علیه السلام : چون زوال ظهر می شد علی بن الحسین علیه السلام نماز می گزارد و سپس دعا می کرد و پس از آن بر پیامبر صلی الله علیه و آله چنین درود می فرستاد : خدایا درود فرست بر محمد و خاندان محمد که درخت نبوت و جایگاه رسالت و مکان آمد و شد فرشتگان و کان علم و معرفت و اهل بیت وحی هستند .

● عَبْدُ الرَّحْمَنِ بْنُ كَثِيرٍ عَنِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : « قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَّ إِلَيْكَ طَرْفُكَ » ●

«- : فَفَرَّجَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَصَابِعَهُ فَوَضَعَهَا فِي صَدْرِهِ ، ثُمَّ قَالَ : وَعِنْدَنَا وَاللَّهِ عِلْمُ الْكِتَابِ كُلُّهُ . ●

عبدالرحمن بن کثیر به نقل از امام صادق علیه السلام - درباره این آیه «قال الذي عنده علم من الكتاب أنا آتيك به قبل أن يرتد إليك طرفك» : امام صادق علیه السلام میان انگشتان خود را باز کرد و آنها را روی سینه اش نهاد و سپس فرمود: به خدا سوگند همه علم کتاب نزد ماست .

● الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أُعْطِيَ حَرْفَيْنِ كَانَ يَعْمَلُ بِهِمَا ، وَأُعْطِيَ مُوسَى أَرْبَعَةَ أَحْرَفٍ ، وَأُعْطِيَ إِبْرَاهِيمُ ثَمَانِيَةَ أَحْرَفٍ ، وَأُعْطِيَ نُوحٌ خَمْسَةَ عَشَرَ حَرْفًا ، وَأُعْطِيَ آدَمُ خَمْسَةَ وَعِشْرِينَ حَرْفًا ، وَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَمَعَ ذَلِكَ كُلَّهُ لِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ . وَإِنَّ اسْمَ اللَّهِ الْأَعْظَمَ ثَلَاثَةٌ وَسَبْعُونَ حَرْفًا ، أُعْطِيَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ اثْنَيْ وَسَبْعِينَ حَرْفًا وَحُجِبَ عَنْهُ حَرْفٌ وَاحِدٌ . ●

امام صادق علیه السلام : به عیسی بن مریم دو حرف داده شد که به وسیله آن دو عمل می کرد و به موسی چهار حرف و به ابراهیم هشت حرف و به نوح پانزده حرف و به آدم بیست و پنج حرف و خداوند تبارک و تعالی همه اینها را برای محمد صلی الله علیه و آله

گرد آورده است و اسم اعظم خداوند، هفتاد و سه حرف است که هفتاد و دو حرف از آن را به محمد داده اند و يك حرف را از او ممنوع داشته اند .

أحمدُ بنُ قابوسَ عن أبي عبد الله عليه السلام : دَخَلَ عَلَيْهِ قَوْمٌ مِنْ أَهْلِ خُرَاسَانَ ، فَقَالَ - ابْتِدَاءً قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَ - : مَنْ جَمَعَ مَا لَا يَحْرُسُهُ عَذْبُهُ اللَّهُ عَلَى مِقْدَارِهِ ، فَقَالُوا لَهُ - بِالْفَارِسِيَّةِ - : لَا نَفْهَمُ بِالْعَرَبِيَّةِ ، فَقَالَ لَهُمْ : هَر كَه دَرَمِ اَنْدُوْرْدِ جَزَائِشِ دُوْرخِ بَاشَد .

احمد بن قابوس به نقل از پدرش به نقل از امام صادق عليه السلام می گوید: گروهی از مردم خراسان بر حضرت عليه السلام وارد شدند. پیش از این که آنها چیزی بپرسند، حضرت عليه السلام فرمود: هر کس مالی جمع کند و آن را نگه دارد خداوند به همان مقدار کیفرش کند. آنها به فارسی گفتند: ما عربی نمی فهمیم. امام عليه السلام به زبان فارسی فرمود: «هر که درم اندوزد جزایش دوزخ باشد» .

الإمام الصادق عليه السلام : اللَّهُمَّ يَا مَنْ أَعْطَانَا عِلْمَ مَا مَضَى وَمَا بَقِيَ ، وَجَعَلَنَا وَرَثَةَ الْأَنْبِيَاءِ ، وَخَتَمَ بِنَا الْأُمَّمَ السَّالِفَةَ ، وَخَصَّنَا بِالْوَصِيَّةِ .

امام صادق عليه السلام : بار خدایا! ای کسی که آگاهی از گذشته و آینده را به ما بخشیده است و ما را وارثان پیامبران قرار داده است و امتهای گذشته را با ما به پایان برده است و ما را به جانشینی اختصاص داده است .

الحارثُ بنُ المغيرةَ عن الإمام الصادق عليه السلام : إِنِّي لَأَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ، وَأَعْلَمُ مَا فِي الْجَنَّةِ ، وَأَعْلَمُ مَا فِي النَّارِ ، وَأَعْلَمُ مَا كَانَ وَمَا يَكُونُ . ثُمَّ مَكَثَ هُنَيْئَةً فَرَأَى أَنَّ ذَلِكَ كَبُرَ عَلَى مَنْ سَمِعَهُ مِنْهُ ، فَقَالَ : عَلِمْتُ ذَلِكَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ : فِيهِ تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ .

حارث بن مغیره به نقل از امام صادق عليه السلام می گوید که امام فرمود: بدون تردید من به آن چه در آسمانها و زمین و بهشت و دوزخ است و آن چه تحقق یافته و تحقق خواهد یافت آگاهی دارم. امام سپس لحظه ای درنگ کرد و چون دید این سخن بر شنوندگان گران آمد فرمود: این را من از کتاب خداوند عزوجل یافته ام، چه، خداوند می فرماید: «در آن بیان هر چیزی هست» .

الإمام الصادق عليه السلام : قَدْ وَلَدَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَنَا أَعْلَمُ كِتَابَ اللَّهِ وَفِيهِ بَدَأُ الْخَلْقِ ، وَمَا هُوَ كَائِنٌ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، وَفِيهِ خَبَرُ السَّمَاءِ وَخَبَرُ الْأَرْضِ ، وَخَبَرُ الْجَنَّةِ وَخَبَرُ النَّارِ ، وَخَبَرُ مَا كَانَ (وَخَبَرُ) مَا هُوَ كَائِنٌ ، أَعْلَمُ ذَلِكَ كَمَا أَنْظَرُ إِلَى كَفِّي ، إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ : فِيهِ تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : من فرزند پیامبر خدا صلی الله علیه و آله هستم. من از کتاب خدا آگاهی دارم؛ کتابی که آغاز آفرینش و آن چه تا روز رستاخیز وجود می یابد و خبر از آسمانها و زمین و بهشت و دوزخ و خبر از گذشته و حال در آن نهفته است. اینها را مانند کف دستم می شناسم. خداوند می فرماید: «تَبَيَّنَ كُلُّ شَيْءٍ» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ أَجَلٌ وَأَعْظَمُ مِنْ أَنْ يَحْتَجَّ بِعَبْدٍ مِنْ عِبَادِهِ ثُمَّ يُخْفِي عَنْهُ شَيْئًا مِنْ أَخْبَارِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ .

امام صادق علیه السلام : همانا خداوند برتر و بزرگ تر از آن است که بنده ای از بندگانش را حجت قرار دهد و سپس چیزی از اخبار آسمان و زمین را بر او پوشیده دارد .

عنه عليه السلام : اللَّهُ أَحْكَمُ وَأَكْرَمُ مِنْ أَنْ يَفْرِضَ طَاعَةَ عَبْدٍ يَحْجُبُ عَنْهُ خَبَرَ السَّمَاءِ صَبَاحًا وَمَسَاءً .

امام صادق علیه السلام : خداوند حکیم تر و ارجمندتر از آن است که فرمانبری از بنده ای را واجب گرداند که صبح و شام، خبر آسمان بر او پوشیده ماند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا مِنْ لَيْلَةٍ تَأْتِي عَلَيْنَا إِلَّا وَأَخْبَارُ كُلِّ أَرْضٍ عِنْدَنَا ، وَمَا يَحْدُثُ فِيهَا ، وَأَخْبَارُ الْجِنِّ ، وَأَخْبَارُ أَهْلِ الْهَوَى مِنَ الْمَلَائِكَةِ .

امام صادق علیه السلام : شبی نیست که بر ما بگذرد و اخبار همه زمین و آن چه در آن رخ می دهد و اخبار جن و فرشتگان شیفته نزد ما نباشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ عِلْمَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ (مِنْ) عِلْمِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَاعْلَمْنَاهُ نَحْنُ فِيمَا عَلِمْنَاهُ .

امام صادق علیه السلام : علم علی بن ابی طالب علیه السلام (از) علم رسول خداست. پس آن چه را می دانیم او به ما آموخته است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ فَرَضَ طَاعَتَنَا وَوَلَايَتَنَا وَأَمَرَ مَوَدَّتَنَا مَا أَوْقَفْنَاكُمْ عَلَى أَبْوَابِنَا ، وَلَا أَدْخَلْنَاكُمْ بُيُوتَنَا ، إِنَّا وَاللَّهِ مَا نَقُولُ بِأَهْوَانِنَا ، وَلَا نَقُولُ بِرَأْيِنَا ، وَلَا نَقُولُ إِلَّا مَا قَالَ رَبُّنَا ، وَأَصُولُ عِنْدَنَا نَكْنِزُهَا كَمَا يَكْنِزُ هَوْلَاءُ ذَهَبَهُمْ وَفِضَّتَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : اگر نبود این که خداوند، فرمانبری از ما و ولایت ما و دوستی ما را واجب کرده است ما شما را بر درهای خانه مان نمی ایستاندیم و به سرایمان واردتان نمی کردیم. به خدا سوگند ما از سر هوی و هوس سخن نمی گوئیم و نظر خود را بیان می

داریم و نمی گوییم مگر آن چه خدای ما گفته است و اصولی نزد ماست که آن را می اندوزیم، چنان که این جماعت زر و سیم خود را می اندوزند .

الإمام الصادق عليه السلام : ألواح موسى عليه السلام عندنا ، وعصا موسى عندنا ، ونحن ورثة النبيين .

امام صادق عليه السلام : ده فرمان موسی و عصای او نزد ماست و ما وارثان پیامبران هستیم .

أبو بصير عن أبي عبد الله عليه السلام : قال لي : يا أبا محمد ، إن الله عز وجل لم يعط الأنبياء شيئاً إلا وقد أعطاه محمداً صلى الله عليه وآله . قال : وقد أعطى محمداً جميع ما أعطى الأنبياء ، وعندنا الصحف التي قال الله عز وجل : «صُحُف إبراهيم وموسى .» قلت : جعلت فداك ، هي الألواح ؟ قال : نعم .

ابوبصیر به نقل از امام صادق علیه السلام : امام علیه السلام به من فرمود: ای ابا محمد! همانا خداوند عز و جل به پیامبران چیزی نداده است که به محمد صلی الله علیه و آله نداده باشد. امام علیه السلام فرمود: خداوند هر آن چه به پیامبران داده به محمد صلی الله علیه و آله نیز بخشیده است و نزد ماست صحفی که خداوند درباره آن می فرماید : «صُحُف إبراهيم و موسی» . عرض کردم: قربانت کردم، همان لوحها؟ فرمود آری .

الإمام الصادق عليه السلام : إن رسول الله صلى الله عليه وآله أفضيت إليه صحف إبراهيم وموسى فائتمن عليها علياً ، ثم ائتمن علي الحسن ، ثم ائتمن عليها الحسن الحسين أخاه ، وائتمن الحسين عليها علي بن الحسين ، ثم ائتمن علي بن الحسين محمد بن علي ، وائتمنني عليها أبي فكانت عندي ، وقد ائتمنت ابني هذا عليها على حدثه وهي عنده .

امام صادق علیه السلام : صحف ابراهیم و موسی به رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید و پیامبر آنها را نزد علی به امانت نهاد و علی به حسن و حسن به برادرش حسین و حسین به علی بن حسین و علی بن حسین به محمد بن علی و پدرم به من امانت داد و آنها نزد من بود و من آنها را نزد فرزندانم که هنوز کودک است به امانت نهادم و آنها هم اینک نزد اوست .

عَبْدُ اللَّهِ بْنِ سِنَانٍ عَنِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّهُ سَأَلَهُ عَنِ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ: «وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ» «مَا الزَّبُورُ وَمَا الذِّكْرُ؟ قَالَ: الذِّكْرُ عِنْدَ اللَّهِ ، وَالزَّبُورُ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى دَاوُدَ ، وَكُلُّ كِتَابٍ نَزَلَ فَهُوَ عِنْدَ أَهْلِ الْعِلْمِ ، وَنَحْنُ هُمْ .»

عبدالله بن سنان به نقل از امام صادق می آورد که از حضرت علیه السلام درباره آیه شریفه «و پس از ذکر در زبور نوشتیم» و این که «زبور» و «ذکر» چیست پرسش کرد . حضرت علیه السلام فرمود: ذکر، نزد خداست و زبور، همان کتابی است که بر داود نازل شد و هر کتابی که نازل شود نزد اهل علم است که ماییم .

الإمام الصادق عليه السلام: دَعَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ دَعَا بِدَفْتَرٍ ، فَأَمَلَى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا بَطْنَهُ .»

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را فرا خواند و دستور داد دفتری بیاورند و آن قدر بر علی املا کرد که شکم آن (پوست) پر شد .

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ عِنْدَنَا مَا لَا نَحْتَاجُ مَعَهُ إِلَى النَّاسِ، وَإِنَّ النَّاسَ لَيَحْتَاجُونَ إِلَيْنَا . وَإِنَّ عِنْدَنَا كِتَابًا إِمْلَأْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَحَطَّ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ، صَحِيفَةً فِيهَا كُلُّ حَلَالٍ وَحَرَامٍ .»

امام صادق علیه السلام: نزد ما چیزی است که ما با وجود آن دیگر نیازی به مردم نداریم و مردماند که نیازمند مایند. نزد ما کتابی است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله املا کرده و علی علیه السلام با خط خود نوشته است. کتابی است که هر حلال و حرامی در آن نگاشته آمده است .

عنه عليه السلام: دَفَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِلَى عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ صَحِيفَةً مَخْتُومَةً بِإِثْنَيْ عَشَرَ خَاتَمًا وَقَالَ: فَضُّ الْأَوَّلَ وَاعْمَلْ بِهِ ، وَادْفَعْهَا إِلَى الْحَسَنِ يَفُضُّ الثَّانِي وَيَعْمَلْ بِهِ ، وَيَدْفَعْهَا إِلَى الْحُسَيْنِ يَفُضُّ الثَّلَاثَ وَيَعْمَلْ بِمَا فِيهِ ، ثُمَّ إِلَى وَاحِدٍ وَاحِدٍ مِنْ وُلْدِ الْحُسَيْنِ .»

امام صادق علیه السلام: پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام کتابی داد که با دوازده مهر، مهور شده بود و فرمود: اولی را باز کن و بدان عمل کن و آن را به حسن بده تا دومی را باز کند و بدان عمل کند و آن را به حسین دهد تا سومی را باز کند و به آن چه در آن است عمل کند و همین طور يك يك به فرزندان حسین برسد .

أبو بصيرٍ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ عِنْدَنَا لَمْصَحَفَ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ ، وَمَا يُدْرِيهِمْ مَا مُصَحَفُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ؟! قُلْتُ : وَمَا مُصَحَفُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ ؟ قَالَ : مُصَحَفٌ فِيهِ مِثْلُ قُرْآنِكُمْ هَذَا ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، وَاللَّهِ مَا فِيهِ مِنْ قُرْآنِكُمْ حَرْفٍ وَاحِدٍ .

ابو بصیر به نقل از امام صادق علیه السلام: مصحف فاطمه نزد ماست و آنها چه می دانند مصحف فاطمه چیست؟! عرض کردم: مصحف فاطمه چیست؟ فرمود: مصحفی است که سه برابر قرآن شما در آن است. به خدا سوگند، از قرآن شما يك حرف هم در آن نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : مُصَحَفُ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ مَا فِيهِ شَيْءٌ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ ، وَإِنَّمَا هُوَ شَيْءٌ أَلْقِيَ عَلَيْهَا بَعْدَ مَوْتِ أَبِيهَا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمَا .

امام صادق علیه السلام : در مصحف فاطمه چیزی از کتاب خدا نیامده است و آن کتابی است که پس از مرگ پدرش صلی الله علیه و آله بر فاطمه القا شده است .

عنه عليه السلام - لَوْلِيدِ بْنِ صَبِيحٍ - : يَا وَلِيدُ ، إِنِّي نَظَرْتُ فِي مُصَحَفِ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامِ أَجِدُ لِبَنِي فُلَانٍ فِيهِ إِلَّا كَغَبَارِ النَّعْلِ .

امام صادق علیه السلام - به ولید بن صبیح - : ای ولید! من در مصحف فاطمه نگریستم و اینک مورد سؤال قرار می گیرم و برای بنی فلان در حکومت، بهره ای به اندازه غبار کفش نیافتم .

أبو بصيرٍ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا أبا مُحَمَّدٍ ، وَإِنَّ عِنْدَنَا الْجَامِعَةَ ، وَمَا يُدْرِيهِمْ مَا الْجَامِعَةُ؟ قُلْتُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، وَمَا الْجَامِعَةُ؟ قَالَ : صَحِيفَةٌ طَوَّلُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا بِذِرَاعِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَإِمْلَائِهِ مِنْ فُلُقٍ فِيهِ وَخَطٌّ عَلَيَّ بِيَمِينِهِ ، فِيهَا كُلُّ حَلَالٍ وَحَرَامٍ ، وَكُلُّ شَيْءٍ يَحْتَاجُ النَّاسُ إِلَيْهِ حَتَّى الْأَرَشِ فِي الْخَدَشِ . وَضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَيَّ فَقَالَ : تَأَذَّنْ لِي يَا أبا مُحَمَّدٍ؟ قُلْتُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، إِنَّمَا أَنَا لَكَ فَاصِّنْ مَا شِئْتَ ، فَعَمَزَنِي بِيَدِهِ وَقَالَ : حَتَّى أَرَشِ هَذَا ، كَأَنَّهُ مُغَضَّبٌ ، قُلْتُ : هَذَا وَاللَّهِ الْعِلْمُ ، قَالَ : إِنَّهُ لَعِلْمٌ وَلَيْسَ بِذَلِكَ .

ابو بصیر از امام صادق علیه السلام: ای ابا محمد! «جامعه» نزد ماست و آنها چه می دانند جامعه چیست؟ عرض کردم: قربانت کردم: «جامعه» چیست؟ فرمود: صحیفه ای است با طول هفتاد ذرع به ذرع رسول الله و املاى آن حضرت از دهان مبارکش و دست خط علی. هر حلال و حرام و هر چیزی که مردم بدان نیاز داشته باشند، حتی ديه خراشهای کوچک در آن آمده است. امام با دستش به من زد و فرمود: ای ابا محمد! به من

اجازه می دهی؟ عرض کردم: قربانت کردم، من در اختیار تو هستم، هر چه می خواهی بکن. حضرت علیه السلام همچون کسی که خشمگین است دست مرا نیشگون گرفت و فرمود: حتی دیه این. عرض کردم: به خدا این علم است. فرمود: این علم است ولی نه همه آن .

الإمام الصادق عليه السلام : ضَلَّ عِلْمُ ابْنِ شُبْرُمَةَ • عِنْدَ الْجَامِعَةِ ، إِمْلَاءَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَخَطَّ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيَدِهِ . إِنَّ الْجَامِعَةَ لَمْ تَدَعِ لِأَحَدٍ كَلَامًا ، فِيهَا عِلْمُ الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ .

أقول : إنَّ ما ورد في الروايات من مواصفات الجامعة كإملاء رسول الله وخطَّ عليّ والطول تنطبق بمجملها على كتاب الإمام عليّ عليه السلام . وعلى هذا فإنَّ الجامعة - كما قيل - هي نفس كتاب عليّ على الظاهر ، والله العالم .

امام صادق عليه السلام : دانش «ابن شبرمه» در برابر جامعه که به املاي پیامبر صلی الله علیه و آله و دست خط علی می باشد، گم است. جامعه، برای هیچ کس جای سخنی باقی نگذاشته و در آن علم حلال و حرام نهفته است .

أبو بصير ، عن الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ عِنْدَنَا الْجَفْرَ ، وَمَا يُدْرِيهِمْ مَا الْجَفْرُ ؟ قُلْتُ : وَمَا الْجَفْرُ ؟ قَالَ : وَعَاءٌ مِنْ أَدَمٍ فِيهِ عِلْمُ النَّبِيِّينَ وَالْوَصِيِّينَ ، وَعِلْمُ الْعُلَمَاءِ الَّذِينَ مَضَوْا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ، قُلْتُ : إِنَّ هَذَا هُوَ الْعِلْمُ . قَالَ : إِنَّهُ لَعِلْمٌ وَلَيْسَ بِذَلِكَ .

ابو بصیر از امام صادق علیه السلام : جفر نزد ماست و آنها چه می دانند جفر چیست؟ عرض کردم: جفر چیست؟ فرمود: ظرفی از چرم که علم انبیا و اوصیا و علمای درگذشته بنی اسرائیل در آن نهفته است. عرض کردم: این همان علم است. امام فرمود: البته این علم است ولی همه آن نیست .

الحارث بن المغيرة عن الإمام الصادق عليه السلام ، قُلْتُ : أَخْبِرْنِي عَنْ عِلْمِ عَالِمِكُمْ . قَالَ : وَرَأَيْتَهُ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمِنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ . قُلْتُ : إِنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّهُ يُقَدِّفُ فِي قُلُوبِكُمْ وَيُنَكِّتُ فِي آذَانِكُمْ ! قَالَ : أَوْ ذَاكَ .

حارث بن مغیره به نقل از امام صادق علیه السلام : عرض کردم: مرا از علم عالمتان آگاه گردان. فرمود: ارثی است از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام. عرض کردم: ما می گوئیم که آن به دل شما الهام و در گوشتان نجوا می شود. فرمود: این هم هست .

أَبُو بَصِيرٍ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : كَانَ عَلِيٌّ مُحَدَّثًا وَكَانَ سَلْمَانُ مُحَدَّثًا . قُلْتُ :
فَمَا آيَةُ الْمُحَدَّثِ ؟ قَالَ : يَأْتِيهِ مَلَكٌ ، فَيَنْكُتُ فِي قَلْبِهِ كَيْتَ وَكَيْتَ .

ابو بصیر از امام صادق علیه السلام: علی علیه السلام، محدث بود و سلمان هم محدث بود. عرض کردم: نشانه محدث چیست؟ فرمود: فرشته ای نزد او می آید و به دلش چنین و چنان الهام می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْإِمَامَ إِذَا شَاءَ أَنْ يَعْلَمَ عِلْمَ .

امام صادق علیه السلام : امام هر گاه بخواهد که بداند، می داند .

الإمام الصادق عليه السلام : يُبَسِّطُ لَنَا فَنَعْلَمُ ، وَيُقْبِضُ عَنَّا فَلَا نَعْلَمُ ، وَالْإِمَامُ يُولَدُ وَيَلِدُ ، وَيَصِحُّ وَيَمْرَضُ ، وَيَأْكُلُ وَيَشْرَبُ ، وَيَبُولُ وَيَتَغَوَّطُ ، وَيَفْرَحُ وَيَحْزَنُ ، وَيَضْحَكُ وَيَبْكِي ، وَيَمُوتُ وَيُقْبَرُ ، وَيُزَادُ فَيَعْلَمُ . وَدَلَالَتُهُ فِي خَصَلَتَيْنِ : فِي الْعِلْمِ ، وَاسْتِجَابَةِ الدَّعْوَةِ ، وَكُلُّ مَا أَخْبَرَ بِهِ مِنَ الْحَوَادِثِ الَّتِي تَحْدُثُ قَبْلَ كَوْنِهَا كَذَلِكَ ، بَعْدَ مَعْهُودٍ إِلَيْهِ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَوَارَثَهُ مِنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

امام صادق علیه السلام : علم برای ما گشایش می یابد و ما آگاهی می یابیم و یا گرفتگی می یابد و ما آگاهی نمی یابیم. امام، زاده می شود و می زیاند و تندرستی می یابد و بیمار می شود و می خورد و می آشامد و بول و غائط می کند و شاد می شود و محزون می گردد و می خندد و می گرید و می میرد و به خاک سپرده می شود و رشد می کند و آگاهی می یابد و نشانه او، برخورداری از دو ویژگی است: برخورداری از علم و استجابت دعا و از هر رویدادی که پیشتر خبر دهد، همان شود و این در پرتو عهده است که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به او سپرده و او، آن را از پدرانش به ارث برده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ يَخْرُجُ شَيْءٌ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ حَتَّى يُبْدَأَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، ثُمَّ بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، ثُمَّ بِوَاحِدٍ بَعْدَ وَاحِدٍ لِكَيْ لَا يَكُونَ آخِرُنَا أَعْلَمَ مِنْ أَوْلَانَا .

امام صادق علیه السلام : چیزی از درگاه خداوند عز و جل صادر نمی شود، مگر آن که نخست از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آغاز شود و سپس به امیرالمؤمنین علیه السلام برسد و همین طور، یکی پس از دیگری تا آخرین ما از نخستین ما اعلم نباشد .

الإمام الصادق عليه السلام : اِمْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ : عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافِظَتُهُمْ عَلَيْهَا ، وَعِنْدَ أَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عَن عَدُوِّنَا ، وَإِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مَوَاسَاتُهُمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا .

امام صادق عليه السلام : شیعیان مرا در سه هنگام بیازمایید: هنگام نماز که چگونه آن را پاس می دارند و به هنگام اسرار که چگونه آن را از دشمنان ما پنهان می دارند و در دارایی هاشان که چگونه در آن با برادرانشان همیاری می کنند .

عنه عليه السلام : إِنَّمَا شِيعَةُ جَعْفَرٍ مَن عَفَّ بَطْنُهُ وَفَرَجُهُ ، وَاشْتَدَّ جِهَادُهُ ، وَعَمِلَ لِخَالِقِهِ ، وَرَجَا ثَوَابَهُ ، وَخَافَ عِقَابَهُ . فَإِذَا رَأَيْتَ أَوْلِيكَ فَأَوْلِيكَ شِيعَةَ جَعْفَرٍ .

امام صادق عليه السلام : شیعه جعفری کسی است که شکم و شهوت خویش را نگاه دارد و سخت کوش باشد و برای آفریدگارش کار کند و پاداش او را امید برد و از کیفر او بهراسد . هرگاه آنان را دیدی، هم ایشان شیعیان جعفری هستند .

عنه عليه السلام : شِيعَتُنَا مَن قَدَّمَ مَا اسْتَحْسَنَ ، وَأَمْسَكَ مَا اسْتَقْبَحَ ، وَأَظْهَرَ الْجَمِيلَ ، وَسَارَعَ بِالْأَمْرِ الْجَلِيلِ رَغْبَةً إِلَى رَحْمَةِ الْجَلِيلِ ، فَذَاكَ مِنَّا وَإِلَيْنَا وَمَعَنَا حَيْثُ مَا كُنَّا .

امام صادق عليه السلام : شیعه ما کسی است که آن چه را نیکو می دارد، پیش اندازد و از آن چه زشت می شمارد دست بدارد و زیبایی را آشکار سازد و به امید رحمت نیکوی الهی، به انجام امر نیکو بشتابد . چنین کسی با ماست و به سوی ماست، هر کجا که باشیم .

عنه عليه السلام : شِيعَتُنَا أَهْلُ الْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ ، وَأَهْلُ الْوَفَاءِ وَالْأَمَانَةِ ، وَأَهْلُ الزُّهْدِ وَالْعِبَادَةِ ، أَصْحَابُ إِحْدَى وَخَمْسِينَ رَكْعَةً فِي الْيَوْمِ وَاللَّيْلَةِ ، الْقَائِمُونَ بِاللَّيْلِ ، الصَّائِمُونَ بِالنَّهَارِ ، يُزَكُّونَ أَمْوَالَهُمْ ، وَيُحْجُونَ الْبَيْتَ ، وَيَجْتَنِبُونَ كُلَّ مُحْرَمٍ .

امام صادق عليه السلام : شیعیان ما، اهل پاکدامنی و سخت کوشی و وفاداری و امانتداری و زهد و عبادت هستند و در شب و روز، پنجاه و یک رکعت نماز می گزارند و شب را به عبادت می ایستند و روز را روزه می گیرند و زکات مالشان را می پردازند و به حج خانه خدا می روند و از هر حرامی کناره می گیرند .

عنه عليه السلام : إِنَّمَا شِيعَتُنَا يُعْرَفُونَ بِخِصَالٍ ثَلَاثٍ : بِالسَّخَاءِ ، وَالْبَدْلِ لِإِخْوَانِ ، وَبِأَن يُصَلُّوا الْخَمْسِينَ لَيْلًا وَنَهَارًا .

امام صادق عليه السلام : شیعیان ما با ویژگیهای گوناگونی شناخته می شوند: بخشش، فداکاری در برابر برادران و شبانه روز پنجاه رکعت نماز می گزارند .

عنه عليه السلام : الشَّيْعَةُ ثَلَاثٌ : مُحِبٌّ وَادُّ فَهُوَ مِنَّا ، وَمُتَزَيِّنٌ بِنَا وَنَحْنُ زَيْنٌ لِمَنْ تَزَيَّنَ بِنَا ، وَمُسْتَأْكِلٌ بِنَا النَّاسَ وَمَنْ اسْتَأْكَلَ بِنَا افْتَقَرَ .

امام صادق عليه السلام : شیعیان سه گروهند: آن که دوستدار ماست و به ما مهر می ورزد، چنین کسی از ماست و آن که با ما، خود را می آراید و ما موجب زیبایی کسی هستیم که خود را با ما بیاراید و آن که با نام ما، مال و مردم را می ستاند و هر که با نام ما، مال مردم ستاند، تهی دست گردد .

عنه عليه السلام : افترقَ النَّاسُ فِينَا عَلَى ثَلَاثِ فِرَقٍ : فِرْقَةٌ أَحَبُّونَا انْتِظَارَ قَائِمِنَا لِيُصِيبُوا مِن دُنْيَانَا ، فَقَالُوا وَحَفِظُوا كَلَامَنَا وَقَصَّروا عَن فِعْلِنَا ، فَسَيَحْشُرُهُمُ اللَّهُ إِلَى النَّارِ .
وَفِرْقَةٌ أَحَبُّونَا وَسَمِعُوا كَلَامَنَا وَلَمْ يَقْصِرُوا عَن فِعْلِنَا ، لِيَسْتَأْكِلُوا النَّاسَ بِنَا ، فَيَمْلَأُ اللَّهُ بُطُونَهُمْ نَارًا ، يُسَلِّطُ عَلَيْهِمُ الْجُوعَ وَالْعَطْشَ .

وَفِرْقَةٌ أَحَبُّونَا وَحَفِظُوا قَوْلَنَا وَأَطَاعُوا أَمْرَنَا وَلَمْ يُخَالِفُوا فِعْلِنَا ، فَأُولَئِكَ مِنَّا وَنَحْنُ مِنْهُمْ .

امام صادق عليه السلام : مردم درباره ما، سه گروه شده اند: گروهی که به انتظار قائم ما دوستان دارند تا از دنیای ما بهره گیرند. آنها سخن ما را می گویند و حفظ می کنند ولی از کردار ما کوتاهی می ورزند، خداوند این گروه را به آتش در اندازد و گروهی که ما را دوست دارند و سخن ما را می شنوند و از کردار ما کوتاهی نمی ورزند تا با نام ما، اموال مردم را بستانند، خداوند، شکم آنان را از آتش می آکند و گرسنگی و تشنگی بر ایشان حاکم گرداند. و گروهی که ما را دوست دارند و سخن ما را حفظ می کنند و فرمان ما می برند و با رفتار ما مخالفت نمی ورزند، آنها از ما آیند و ما از ایشان هستیم .

عنه عليه السلام - لِرَجُلٍ ادَّعَى الْحُبَّ لِأَهْلِ الْبَيْتِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ - : مِنْ أَيِّ مُحِبِّينَا أَنْتَ ؟ فَسَكَتَ الرَّجُلُ ، فَسَأَلَهُ سَدِيقٌ : **وَكَمْ مُحِبِّوَكُمُ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ؟** فَقَالَ : **عَلَى ثَلَاثِ طَبَقَاتٍ :**
طَبَقَةٌ أَحَبُّونَا فِي الْعَلَانِيَةِ وَلَمْ يُحِبُّونَا فِي السِّرِّ ، وَطَبَقَةٌ يُحِبُّونَا فِي السِّرِّ وَلَمْ يُحِبُّونَا فِي الْعَلَانِيَةِ ، وَطَبَقَةٌ يُحِبُّونَا فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ هُمُ النَّمَطُ الْأَعْلَى ...

وَالطَّبَقَةُ الثَّانِيَةُ النَّمَطُ الْأَسْفَلُ ، أَحَبُّونَا فِي الْعَلَانِيَةِ وَسَارُوا بِسِيرَةِ الْمُلُوكِ ، فَأَلْسِنَتُهُمْ مَعَنَا وَسُيُوفُهُمْ عَلَيْنَا .

وَالطَّبَقَةُ الثَّلَاثَةُ النَّمَطُ الْأَوْسَطُ ، أَحَبُّونَا فِي السِّرِّ وَلَمْ يُحِبُّونَا فِي الْعَلَانِيَةِ . وَلَعَمْرِي لَنْ كَانُوا أَحَبُّونَا فِي السِّرِّ دُونَ الْعَلَانِيَةِ فَهُمْ الصَّوَامُونَ بِالنَّهَارِ الْقَوَامُونَ بِاللَّيْلِ تَرَى أَثَرَ الرَّهْبَانِيَّةِ فِي وُجُوهِهِمْ ، أَهْلُ سِلْمٍ وَانْقِيَادٍ .

قَالَ الرَّجُلُ : فَأَنَا مِنْ مُحِبِّيكُمْ فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ . قَالَ جَعْفَرٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ لِمُحِبِّينَا فِي

السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ عِلَامَاتٍ يُعْرَفُونَ بِهَا. قَالَ الرَّجُلُ : وَمَا تِلْكَ الْعِلَامَاتُ ؟ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : تِلْكَ خِلَالَ أَوْلِيَّهَا أَنْهُمْ عَرَفُوا التَّوْحِيدَ حَقَّ مَعْرِفَتِهِ وَأَحْكَمُوا عِلْمَ تَوْحِيدِهِ .

امام صادق علیه السلام : به مردی که مدعی حبّ اهل بیت علیهم السلام بود: تو از کدام دوستداران ما هستی؟ آن مرد خاموش ماند. سدید پرسید: ای فرزند رسول خدا، دوستداران شما چند گروه هستند؟ امام علیه السلام فرمود: آنها سه گروهند: گروهی که ما را در ظاهر دوست دارند و در خفا دوستان ندارند و گروهی که ما را در خفا دوست دارند و در ظاهر دوست ندارند و گروهی که هم در ظاهر و هم در خفا ما را دوست می دارند، اینان الگوی والا هستند. گروه دوم، پایین ترین طبقه هستند که فقط در ظاهر ما را دوست دارند و شیوه سلاطین را در پیش می گیرند، زبانشان با ما و شمشیرهایشان بر ماست. طبقه سوم، نمونه میانه هستند که ما را در پنهان دوست می دارند و در آشکار دوستان نمی دارند. به جان خودم سوگند آنها که ما را در پنهان دوست می دارند و نه در ظاهر همانهایی هستند که روزها روزه دار و شبها به عبادت می ایستند و رنگ خدایی را در رخسارشان می بینی و اهل سازگاری و فرمانبرداری اند .

آن مرد گفت: من از آنهایی هستم که در ظاهر و خفا شما را دوست می دارم. امام صادق علیه السلام فرمود: کسانی که ما را در ظاهر و باطن دوست می دارند، نشانه هایی دارند که بدان شناخته می شوند. آن مرد گفت: این نشانه ها کدام است؟ امام علیه السلام فرمود: اینها صفاتی است که نخستین آنها این است که توحید را چنان که باید، شناخته اند و علم توحید را استوار ساخته اند .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عِنْدَ فَاطِمَةَ شَعِيرٌ فَجَعَلُوهُ عَصِيدَةً ، فَلَمَّا أَنْضَجُوهَا وَوَضَعُوهَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ ، جَاءَ مِسْكِينٌ ، فَقَالَ الْمِسْكِينُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ ثُلُثَهَا . فَلَمَّ يَلْبَثُ أَنْ جَاءَ يَتِيمٌ فَقَالَ الْيَتِيمُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ الثُّلُثَ . ثُمَّ جَاءَ أَسِيرٌ فَقَالَ الْأَسِيرُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ، فَأَعْطَاهُ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الثُّلُثَ الْبَاقِيَّ وَمَا ذَاقُوهَا ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ سُبْحَانَهُ الْآيَاتِ فِيهِمْ .

امام صادق علیه السلام :فاطمه، مقداری جو داشت که از آن کاجی فراهم آوردند. پس چون آن را پختند و برای خوردن در پیش روی خود نهادند، مسکینی بیامد و گفت: خداوند به شما رحم کند. علی علیه السلام برخاست و یک سوم خوراک را بدو داد. طولی نکشید که یتیمی آمد و گفت: خداوند به شما رحم کند. علی علیه السلام برخاست و یک سوم خوراک را بدو داد و سپس اسیری بیامد و گفت: خداوند بر شما رحم کند و علی علیه السلام یک

سوم باقیمانده خوراک را بدو داد و هیچ کدام آن خوراک را نچشیدند، پس خداوند این آیات را در حق آنها نازل فرمود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ جِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامَاتِي رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَخَيْرُهُ ، وَأَشَارَ عَلَيْهِ بِالتَّوَضُّعِ ، وَكَانَ لَهُ نَاصِحًا ، فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَأْكُلُ إِكْلَةَ الْعَبْدِ ، وَيَجْلِسُ جِلْسَةَ الْعَبْدِ ، تَوَاضَعًا لِلَّهِ ۖ تَبَارَكَ وَتَعَالَى .

امام صادق عليه السلام : جبرئیل نزد پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله آمد و او را مخیر ساخت و به او اشاره کرد تا فروتنی را برگزیند، جبرئیل، خیرخواه پیامبر بود. پیامبر صلی الله علیه و آله برای فروتنی در برابر خداوند متعال، همچون بندگان، غذا می خورد و همچون بندگان، می نشست .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا أَكَلَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ مُتَّكِيٌّ مُنْذُ بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَكَانَ يَكْرَهُ أَنْ يَتَشَبَّهَ بِالْمُلُوكِ ، وَنَحْنُ لَا نَسْتَطِيعُ أَنْ نَفْعَلَ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله از هنگامی که خداوند عزوجل او را به پیامبری برانگیخت، هرگز تکیه کرده خوراکی نخورد و کراحت داشت به سلاطین، مانند شود و ما توان چنین کاری نداریم

الإمام الصادق عليه السلام : خَرَجَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ هُوَ رَاكِبٌ ، فَمَشُوا مَعَهُ فَقَالَ : أَلَكُمُ حَاجَةٌ ؟ قَالُوا : لَا ، وَلَكِنَّا نَحِبُّ أَنْ نَمْشِيَ مَعَكَ ، فَقَالَ لَهُمْ : انصَرِفُوا ؛ فَإِنَّ مَشِيَ الْمَاشِي مَعَ الرَّكَّابِ مَفْسَدَةٌ لِلرَّكَّابِ وَمَذَلَّةٌ لِلْمَاشِي .

امام صادق عليه السلام : امیرالمؤمنین، سواره از خانه خارج شد و گروهی، پیاده همراه او راه افتادند. حضرت عليه السلام فرمود: آیا شما کاری دارید؟ گفتند: نه، لیکن دوست داریم با شما همراهی کنیم. حضرت عليه السلام به آنها فرمود: باز گردید، پیاده رفتن به همراه سواره، موجب تباهی سواره و خواری پیاده است .

رُوي أَنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ كَانَ يَجْلِسُ إِلَى الْمَسَاكِينِ ، ثُمَّ يَقُولُ : « إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ . »

امام صادق عليه السلام : روایت شده است که حسن بن علی علیه السلام در کنار مساکین می نشست و سپس این آیه را تلاوت می کرد: «خداوند مستکبران را دوست ندارد» .

الإمام الصادق عليه السلام) : إِنَّ (العِبَادَ ثَلَاثَةٌ : قَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَوْفًا فَتَلَّكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى طَلَبَ الثَّوَابِ فَتَلَّكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَاءِ ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ حُبًّا لَهُ فَتَلَّكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ .

امام صادق عليه السلام : بندگان، سه گروهند: گروهی خدا را از سرِ هراس می پرستند که این پرستش بردگان است و گروهی، در جستجوی پاداش اند که این پرستش مزدوران است و گروهی، خداوند را به سبب عشق و محبت می پرستند که این پرستش آزادگان و برترین پرستش است .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُصَلِّي مِنَ النَّطْوَعِ مِثْلِي الْفَرِيضَةِ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله دو برابر نماز واجب، نماز نافله می گزارد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَدِيدَ الْاجْتِهَادِ فِي الْعِبَادَةِ ، نَهَارَهُ صَائِمٌ ، وَلَيْلَهُ قَائِمٌ ، فَأَضْرَّ ذَلِكَ بِجِسْمِهِ ، فَقُلْتُ لَهُ : يَا أَبَه ، كَمْ هَذَا الدُّوْبُ ؟ ! فَقَالَ : أَتَحَبُّ إِلَى رَبِّي لَعَلَّهُ يُزِلْفَنِي .

امام صادق عليه السلام : علی بن الحسین علیه السلام در عبادت، سخت کوش بود، روزش روزه داشت و شبش به عبادت می ایستاد، پس این کار به پیکر او آسیب رساند. به او عرض کردم : ای پدر! این همه تلاش برای چه؟! فرمود: به درگاه خدایم اظهار محبت می کنم، شاید مرا به خود نزدیک کند .

عنه عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا أَخَذَ كِتَابَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَنَظَرَ فِيهِ قَالَ : مَنْ يُطِيقُ هَذَا ؟ مَنْ يُطِيقُ ذَا ؟ قَالَ : ثُمَّ يَعْمَلُ بِهِ ، وَكَانَ إِذَا قَامَ إِلَى الصَّلَاةِ تَغَيَّرَ لَوْنُهُ حَتَّى يُعْرَفَ ذَلِكَ فِي وَجْهِهِ ، وَمَا أَطَاقَ أَحَدٌ عَمَلَ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ وُلْدِهِ مِنْ بَعْدِهِ إِلَّا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : علی بن الحسین علیه السلام هنگامی که کتاب علی علیه السلام را ستاند در آن نگریست و فرمود: چه کسی چنین توانی دارد! چه کسی چنین توانی دارد! امام صادق علیه السلام می فرماید: علی بن الحسین علیه السلام از آن پس، بدان عمل می کرد و هرگاه برای نماز برمی خاست رنگش دگرگون می شد تا آن جا که در چهره اش نمایان می گشت و هیچ کس در میان فرزندان علی علیه السلام، جز علی بن الحسین علیه السلام توان عمل او را نداشت .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَبِي رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَصَلِّي فِي جَوْفِ اللَّيْلِ ، فَيَسْجُدُ السَّجْدَةَ فَيُطِيلُ حَتَّى نَقُولُ : إِنَّهُ رَاقِدٌ .

امام صادق عليه السلام: پدرم در دل شب نماز می گزارد و آن قدر سجده را طولانی می گرداند که ما گمان می کردیم خوابیده است .

عنه عليه السلام : إِنِّي كُنْتُ أَمْهَدُ لِأَبِي فِرَاشَهُ فَأَنْتَظِرُهُ حَتَّى يَأْتِيَ ، فَإِذَا أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ وَنَامَ قُمْتُ إِلَى فِرَاشِي ، وَإِنَّهُ أَبْطَأَ عَلَيَّ ذَاتَ لَيْلَةٍ فَأَتَيْتُ الْمَسْجِدَ فِي طَلَبِهِ ، وَذَلِكَ بَعْدَ مَا هَدَأَ النَّاسُ ، فَإِذَا هُوَ فِي الْمَسْجِدِ سَاجِدٌ وَلَيْسَ فِي الْمَسْجِدِ غَيْرُهُ ، فَسَمِعْتُ حَنِينَهُ وَهُوَ يَقُولُ : سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي حَقًّا حَقًّا ، سَجَدْتُ لَكَ يَا رَبِّ تَعَبُّدًا وَرِقًّا ، اللَّهُمَّ إِنَّ عَمَلِي ضَعِيفٌ فَضَاعِفُهُ لِي ، اللَّهُمَّ قِنِي عَذَابَكَ يَوْمَ تَبْعَثُ عِبَادَكَ ، وَتُبِّ عَلَيَّ إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ .

امام صادق عليه السلام: من بستر پدرم را می گستردم و منتظر آمدنش می ماندم، پس هرگاه در بسترش جای می گرفت و می خوابید، من نیز به بستر خود می رفتم. شبی او دیر کرد و من در جستجوی او به مسجد رفتم و این در حالی بود که مردم خوابیده بودند . ناگاه او را در مسجد یافتم که به سجده رفته و در مسجد کسی جز او نبود. ناله او را شنیدم که می گفت: پاك هستی بار الها، بی شك و تردید تو خدای پاك منی، خدایا در برابر تو از سر تعبد و بندگی به سجده افتاده ام، خدایا عمل من ناچیز است، پس آن را برای من دو چندان کن، خدایا مرا از عذاب روزی که بندگان را برمی انگیزی، حفظ کن و مرا ببخش که تو بخشنده و مهر ورزی .

عنه عليه السلام : كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثِيرَ الذِّكْرِ ، لَقَدْ كُنْتُ أَمْشِي مَعَهُ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَأَكُلُ مَعَهُ الطَّعَامَ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَلَقَدْ كَانَ يُحَدِّثُ الْقَوْمَ وَمَا يَشْغَلُهُ ذَلِكَ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ ، وَكُنْتُ أَرَى لِسَانَهُ لَازِقًا بِحَنَكِهِ يَقُولُ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَكَانَ يَجْمَعُنَا فَيَأْمُرُنَا بِالذِّكْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ ، وَيَأْمُرُ بِالْقِرَاءَةِ مَنْ كَانَ يَقْرَأُ مِنَّا ، وَمَنْ كَانَ لَا يَقْرَأُ مِنَّا أَمَرَهُ بِالذِّكْرِ .

امام صادق عليه السلام: پدرم، ذکر فراوان می گفت، من با او راه می رفتم، در حالی که او ذکر خدا بر لب داشت و با او غذا می خوردم در حالی که او خدا را یاد می آورد، او با مردم سخن می گفت و این هم او را از ذکر الهی باز نمی داشت، زبان او را می دیدم که از ذکر «لا اله الا الله» به سقف دهانش چسبیده بود. او ما را گرد می آورد و از ما می خواست تا بر آمدن آفتاب ذکر گوئیم. هر که را از ما [که می توانست] قرائت کند، دستور قرائت قرآن می داد و به هر که قرائت نمی کرد، دستور ذکر می داد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَا يُؤْتِرُ عَلَى صَلَاةِ الْمَغْرِبِ شَيْئًا إِذَا غَرَبَتِ الشَّمْسُ حَتَّى يُصَلِّيَهَا .

امام صادق عليه السلام : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله هنگامی که خورشید غروب می کرد، هیچ چیز را بر نماز مغرب ترجیح نمی داد تا آن که آن را به جای می آورد .

اریم . الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَرْكَعُ فَيَسِيلُ عَرَقَهُ حَتَّى يَطَأَ فِي عَرَقِهِ مِنْ طَوْلِ قِيَامِهِ .

امام صادق عليه السلام : علی علیه السلام آن قدر رکوع خود را ادامه می داد که عرقش روان می شد تا جایی که در عرق خود گام می نهاد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا تَوَضَّأَ اصْفَرَ لَوْنُهُ ، فَقِيلَ لَهُ : مَا هَذَا الَّذِي يَغْشَاكَ ؟ فَقَالَ : أَتَدْرِي لِمَنْ أَتَأَهَّبُ لِلْقِيَامِ بَيْنَ يَدَيْهِ ؟ !

امام صادق عليه السلام : علی بن الحسین علیه السلام هرگاه وضو می گرفت رنگش زرد می گشت. به ایشان عرض شد: این چه حالی است که شما را در بر می گیرد؟ فرمود: آیا می دانی آماده ایستادن در برابر چه کسی می گردم؟

عنه عليه السلام : كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمَا إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ كَأَنَّهُ سَاقُ شَجَرَةٍ ، لَا يَتَحَرَّكُ مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا مَا حَرَّكَهُ الرِّيحُ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام : پدرم علیه السلام می فرمود: علی بن الحسین صلوات الله علیهما هرگاه به نماز برمی خاست گویی ساقه درختی است، چیزی از آن حرکت نمی کرد مگر آن چه که باد آن را به حرکت در آورد .

جَابِرُ الْجُعْفِيُّ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَقَدْ صَلَّى أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ذَاتَ يَوْمٍ فَوَقَعَ عَلَى رَأْسِهِ شَيْءٌ ، فَلَمْ يَنْزِعْهُ مِنْ رَأْسِهِ حَتَّى قَامَ إِلَيْهِ جَعْفَرٌ فَنَزَعَهُ مِنْ رَأْسِهِ ، تَعْظِيمًا لِلَّهِ ۖ وَإِقْبَالًا عَلَى صَلَاتِهِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ : « أَقِمْ وَجْهَكَ لِلدِّينِ حَنِيفًا . »

جابر جعفی به نقل از امام صادق علیه السلام : روزی امام باقر علیه السلام نماز می گزارد که چیزی روی سرش افتاد. حضرت علیه السلام، آن را از سرش برداشت تا آن که خود امام صادق رفت و آن را از سر مبارك امام باقر علیه السلام برداشت. و این (آرامش و بی توجهی به اطراف برای بزرگداشت مقام الهی و توجه به نمازش بود و این، همان سخن پروردگار است) : به دین حنیف روی آور .

الإمام الباقر والإمام الصادق عليهما السلام - في قوله تعالى: « وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحَهُ وَإِدْبَارَ النُّجُومِ » - : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَانَ يَقُومُ مِنَ اللَّيْلِ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، فَيَنْظُرُ فِي آفَاقِ السَّمَاءِ وَيَقْرَأُ الْخَمْسَ مِنْ آلِ عِمْرَانَ ، الَّتِي آخَرُهَا : « إِنَّكَ لَا تُخَلِّفُ الْمِيعَادَ » ، ثُمَّ يَفْتَتِحُ صَلَاةَ اللَّيْلِ .

امام باقر و امام صادق عليهما السلام - درباره اين فرموده الهی «و تسبیح گوی در پاره ای از شب و به هنگام ناپدید شدن ستارگان» - : پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله ، شبانه، سه بار برمی خاست و در افقهای آسمان می نگریست و پنج آیه از سوره آل عمران تلاوت می کرد که پایان آن «انک لا تخلف الميعاد» است و سپس نماز شب را آغاز می کرد .

الإمام الصادق عليه السلام - وَذَكَرَ صَلَاةَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : كَانَ يُؤْتِي بِطُهْرٍ فَيُخَمِّرُ عِنْدَ رَأْسِهِ ، وَيُوضَعُ سِوَاكُهُ تَحْتَ فِرَاشِهِ ، ثُمَّ يَنَامُ مَا شَاءَ اللَّهُ ، فَإِذَا اسْتَيْقَظَ جَلَسَ ، ثُمَّ قَلَّبَ بَصَرَهُ فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ تَلَا الْآيَاتِ مِنْ آلِ عِمْرَانَ : « إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ » ... ، ثُمَّ يَسْتَنُّ وَيَتَطَهَّرُ ، ثُمَّ يَقُومُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيَرْكَعُ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ عَلَى قَدْرِ قِرَاءَتِهِ رُكُوعُهُ ، وَسُجُودُهُ عَلَى قَدْرِ رُكُوعِهِ . يَرْكَعُ حَتَّى يُقَالَ مَتَى يَرْفَعُ رَأْسَهُ؟! وَيَسْجُدُ حَتَّى يُقَالَ مَتَى يَرْفَعُ رَأْسَهُ؟! ثُمَّ يَعُودُ إِلَى فِرَاشِهِ فَيَنَامُ مَا شَاءَ اللَّهُ ، ثُمَّ يَسْتَيْقِظُ فَيَجْلِسُ ، فَيَتْلُو الْآيَاتِ مِنْ آلِ عِمْرَانَ ، وَيُقَلِّبُ بَصَرَهُ فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ يَسْتَنُّ وَيَتَطَهَّرُ ، وَيَقُومُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيُصَلِّي أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ كَمَا رَكَعَ قَبْلَ ذَلِكَ ، ثُمَّ يَعُودُ إِلَى فِرَاشِهِ فَيَنَامُ مَا شَاءَ اللَّهُ ، ثُمَّ يَسْتَيْقِظُ فَيَجْلِسُ فَيَتْلُو الْآيَاتِ مِنْ آلِ عِمْرَانَ وَيُقَلِّبُ بَصَرَهُ فِي السَّمَاءِ ، ثُمَّ يَسْتَنُّ وَيَتَطَهَّرُ ، وَيَقُومُ إِلَى الْمَسْجِدِ فَيُوتِرُ وَيُصَلِّي الرَّكَعَتَيْنِ ثُمَّ يَخْرُجُ إِلَى الصَّلَاةِ .

امام صادق عليه السلام - در ذکر نماز پیامبر صلی الله علیه و آله - : حضرت صلی الله علیه و آله ، ظرف آبی می آورد و روی آن را می پوشاند و بالای سر خود می گذاشت و مسواکش را زیر بسترش می نهاد و قدری می آرمید، سپس بیدار می شد و می نشست و در پی آن دیده در آسمان می گرداند و این آیه را تلاوت می فرمود «إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ» ، آن گاه دندانهایش را مسواک می زد و وضو می گرفت و به مسجد می رفت و چهار رکعت نماز می گزارد که هر رکوعش، به قدر قیامش بود و هر سجودش، به قدر رکوعش. رکوع او، آن قدر طول می کشید که گفته می شد کی قامت راست می کند؟! و سجده اش آن قدر طولانی می گشت که گفته می شد کی سر از سجده برمی دارد؟! او سپس به بسترش باز می گشت و قدری می آرمید، آن گاه بیدار می شد و می نشست و آیاتی از سوره آل عمران را قرائت می کرد و دیده در آسمان می

گرداند، سپس مسواک می زد و وضو می گرفت و به مسجد می رفت و همانند دفعه قبل چهار رکعت نماز می گزارد، آن گاه به بستر برمی گشت و مقداری می خوابید. سپس بیدار می شد و می نشست و آیات آل عمران را تلاوت می کرد و به اطراف آسمان می نگریست و آن گاه مسواک می زد و وضو می گرفت و به مسجد می رفت و وتر به جای می آورد و دو رکعت نماز می گزارد و آن گاه برای نماز (صبح) بیرون می رود

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْخُلُ إِلَى أَهْلِهِ وَيَقُولُ : عِنْدَكُمْ شَيْءٌ وَإِلَّا صُمْتُ ؟ فَإِنْ كَانَ عِنْدَهُمْ شَيْءٌ أَتَوْهُ بِهِ وَإِلَّا صَامَ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام به خانه در می آمد و می فرمود: آیا چیزی نزد شما هست، وگرنه روزه بگیرم. اگر نزد آنها چیزی یافت می شد، نزد امام علیه السلام می آوردند و در غیر این صورت، روزه می گرفت .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَكْسَلُوا فِي طَلَبِ مَعَايِشِكُمْ ؛ فَإِنَّ آبَاءَنَا كَانُوا يَرْكُضُونَ فِيهَا وَيَطْلُبُونَهَا .

امام صادق علیه السلام : در طلب معاش خود کاهلی نکنید که پدران ما برای آن می دویدند و آن را جستجو می کردند .

الإمام الصادق عليه السلام : قَسَمَ نَبِيُّ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْفَيْءَ ، فَأَصَابَ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ أَرْضًا ، فَاحْتَفَرَ فِيهَا عَيْنًا فَخَرَجَ مَاءٌ يَنْبُعُ فِيالسَّمَاءِ كَهَيْئَةِ عُنُقِ الْبَعِيرِ فَسَمَّاهَا يَنْبُعُ ، فَجَاءَ الْبَشِيرُ يُبَشِّرُ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : بَشِّرِ الْوَارِثَ هِيَ صَدَقَةٌ بَتَّةً بَتْلًا فِي حَجِجِ بَيْتِ اللَّهِ وَعَابِرِي سَبِيلِ اللَّهِ ، لَا تَبَاعُ وَلَا تَوْهَبُ وَلَا تَوْرَثُ ، فَمَنْ بَاعَهَا أَوْ وَهَبَهَا فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ ، لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله غنایم را تقسیم کرد و به علی علیه السلام قطعه زمینی رسید. امام علیه السلام در آن چاهی حفر کرد و از آن، آبی به قطر گردن شتر به آسمان جهید، امام علیه السلام آن را «ینبع» نامید. پس مردی آمد و آن را بشارت داد، امام علیه السلام فرمود: به وارث من بشارت ده که آن را صدقه ای حتمی و قطعی قراردادم برای حاجیان بیت الله و عابران راه الهی، نه فروخته می شود و نه بخشیده می گردد و نه به ارث می رسد. هر که آن را بفروشد یا هبه کند، لعنت خدا، فرشتگان و همه مردم بر او باد؛ که خداوند، نه بازگشت و توبه اش را بپذیرد و نه عوض و فدیة اش را .

الإمام الصادق عليه السلام - عِنْدَ ذِكْرِ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : وَاللَّهِ ، لَقَدْ أَعْتَقَ أَلْفَ مَمْلُوكٍ لَوَجْهِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ دَبَّرَتْ فِيهِمْ يَدَاهُ .

امام صادق عليه السلام - در یادکرد علی علیه السلام - : به خدا سوگند، او هزار برده را در راه خداوند عزوجل آزاد کرد. داستان حضرت علی علیه السلام به خاطر آزاد کردن این برده ها، زخم شده بود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ مُحَمَّدَ بْنَ الْمُنْكَدِرِ كَانَ يَقُولُ : مَا كُنْتُ أَرَى أَنَّ عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامِيَدْعُ خَلْفًا أَفْضَلَ مِنْهُ حَتَّى رَأَيْتُ ابْنَهُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ، فَأَرَدْتُ أَنْ أَعْظُهُ فَوَعَّظَنِي ، فَقَالَ لَهُ أَصْحَابُهُ : بِأَيِّ شَيْءٍ وَعَظَّكَ ؟ قَالَ : خَرَجْتُ إِلَى بَعْضِ نَوَاحِي الْمَدِينَةِ فِي سَاعَةِ حَارَّةٍ ، فَلَقِينِي أَبُو جَعْفَرٍ مُحَمَّدُ ابْنُ عَلِيٍّ - وَكَانَ رَجُلًا بَادِنًا ثَقِيلًا - وَهُوَ مُتَكِّيٌّ عَلَى غُلَامَيْنِ أَسْوَدَيْنِ أَوْ مَوْلِيَيْنِ ، فَقُلْتُ فِي نَفْسِي : سُبْحَانَ اللَّهِ ! شَيْخٌ مِنْ أَشْيَاحِ قُرَيْشٍ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ فِي طَلَبِ الدُّنْيَا ! أَمَا لِأَعْظَنَهُ ، فَدَنَوْتُ مِنْهُ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ عَلِيٌّ السَّلَامَ بِنَهْرٍ • وَهُوَ يَتَّصِبُ عَرَقًا ، فَقُلْتُ : أَصْلَحَكَ اللَّهُ ، شَيْخٌ مِنْ أَشْيَاحِ قُرَيْشٍ فِي هَذِهِ السَّاعَةِ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ فِي طَلَبِ الدُّنْيَا ! أَرَأَيْتَ لَوْ جَاءَ أَجْلُكَ وَأَنْتَ عَلَى هَذِهِ الْحَالِ مَا كُنْتَ تَصْنَعُ ؟ فَقَالَ : لَوْ جَاءَنِي الْمَوْتُ وَأَنَا عَلَى هَذِهِ الْحَالِ ، جَاءَنِي وَأَنَا (فِي طَاعَةٍ مِنْ) طَاعَةِ اللَّهِ ، أَكْفُ بِهَا نَفْسِي وَعِيَالِي عَنْكَ وَعَنِ النَّاسِ ، وَإِنَّمَا كُنْتُ أَخَافُ أَنْ لَوْ جَاءَنِي الْمَوْتُ وَأَنَا عَلَى مَعْصِيَةٍ مِنْ مَعَاصِي اللَّهِ ، فَقُلْتُ : صَدَقْتَ يَرْحَمُكَ اللَّهُ ، أَرَدْتُ أَنْ أَعْظَكَ فَوَعَّظَنِي .

امام صادق عليه السلام : محمد بن منکدر می گفت: من گمان نمی کردم علی بن الحسین علیه السلام جانشینی برتر از خود بنهد تا آن که پسرش محمد بن علی علیه السلام را دیدم و خواستم بدو پند دهم، ولی او مرا پند داد. دوستانش به منکدر گفتند: امام علیه السلام به چه چیزی تو را پند داد؟ گفت: در ساعات گرم روز به یکی از مناطق مدینه رفتم، ابو جعفر محمد بن علی - که مردی جسیم و سنگین بود - مرا دید، او به دو غلام سیاه یا دو برده، تکیه کرده بود. با خود گفتم: سبحان الله، بزرگی از بزرگان قریش در این ساعت، در طلب دنیا است! خوب است او را اندرز دهم. به او نزدیک شدم و سلام کردم. او در حالی که عرق می ریخت به تندی، جواب سلام مرا داد. گفتم: خدا حالت را نیکو گرداند، بزرگی از بزرگان قریش در این ساعت در طلب دنیا است! هیچ می دانی اگر در این وضع مرگ تو فرا رسد چه می کنی؟ فرمود: اگر در این وضع، مرگ من فرا رسد در حالی فرا رسیده است که من در حال فرمانبری از خدا هستم و با این فرمانبری و اطاعت، خود و خانواده ام را از نیاز به تو و مردم باز می دارم، من از این می هراسم که اگر مرگ من در حال معصیت خدا

رسد، چه کنم. عرض کردم: خدا بر تو رحمت آورد، راست می گویی، من خواستم به تو پند دهم لیکن تو به من پند دادی .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَسَمَ رَبَّهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ ، نَعْلًا وَنَعْلًا ، وَثَوْبًا وَثَوْبًا ، وَدِينَارًا وَدِينَارًا .

امام صادق علیه السلام : حسن بن علی علیه السلام سه بار هر آن چه داشت از کفش و جامه و دینار، با خدا تقسیم کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ أَقْلَّ أَهْلِ بَيْتِهِ مَالًا وَأَعْظَمَهُمْ مَوْوَنَةً ، وَكَانَ يَتَصَدَّقُ كُلَّ جُمُعَةٍ بِدِينَارٍ ، وَكَانَ يَقُولُ : الصَّدَقَةُ يَوْمَ الْجُمُعَةِ تُضَاعَفُ ؛ لِفَضْلِ يَوْمِ الْجُمُعَةِ عَلَى غَيْرِهِ مِنَ الْأَيَّامِ .

امام صادق علیه السلام : پدر من در میان اهل بیتش، مالش از همه کمتر و مخارجش از همه بیشتر بود. او هر جمعه، یک دینار صدقه می داد و می فرمود: صدقه در روز جمعه، به سبب فضیلت روز جمعه بر دیگر روزها، دو چندان می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : فِي كِتَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِذَا اسْتَعْمَلْتُمْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فِي شَيْءٍ يَشِقُّ عَلَيْهِمْ فَأَعْمَلُوا مَعَهُمْ فِيهِ ، وَإِنْ كَانَ أَبِي لِيَأْمُرُهُمْ فَيَقُولُ : كَمَا أَنْتُمْ ، فَيَأْتِي فَيَنْظُرُ فَإِنْ كَانَ ثَقِيلًا قَالَ : بِسْمِ اللَّهِ ، ثُمَّ عَمِلَ مَعَهُمْ ، وَإِنْ كَانَ خَفِيفًا تَنَحَّى عَنْهُمْ .

امام صادق علیه السلام : در نامه رسول خدا صلی الله علیه و آله آمده است: هرگاه خدمتگزارانتان را به کاری گماردید که بر آنها دشوار است، شما هم با آنها در آن کار، شرکت جوئید. پدرم هرگاه بدیشان دستوری می داد، به آنها می فرمود: چگونه اید، پس می آمد و بدیشان می نگریست و اگر کار، سنگین بود می فرمود: بسم الله و همراه آنان کار می کرد و اگر کار، سبک بود، آنها را به حال خود می گذاشت .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا أَكَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُتَّكِنًا مُنْذُ بَعَثَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى أَنْ قَبَضَهُ تَوَاضَعًا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَمَأْرَى رُكْبَتَيْهِ أَمَامَ جَلِيسِهِ فِي مَجْلِسٍ قَطُّ ، وَلَا صَافِحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلًا قَطُّ فَنَزَعَ يَدَيْهِ مِنْ يَدِهِ حَتَّى يَكُونَ الرَّجُلُ هُوَ الَّذِي يَنْزَعُ يَدَهُ ، وَلَا كَافَأَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِسَيِّئَةٍ قَطُّ ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ : «إِدْفَعْ بِأَنْتِي هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةِ» «فَفَعَلَ» ، وَمَا مَنَعَ سَائِلًا قَطُّ ، إِنْ كَانَ عِنْدَهُ أُعْطِيَ وَإِلَّا قَالَ :

يَأْتِي اللَّهُ بِهِ . وَلَا أُعْطِيَ عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ شَيْئًا قَطُّ إِلَّا أَجَزَهُ اللَّهُ ، إِنْ كَانَ لِيُعْطِيَ الْجَنَّةَ
فَيُجِيزُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ ذَلِكَ .

امام صادق عليه السلام: پیامبر اکرم از آن هنگام که خداوند عز و جل او را به پیامبری برانگیخت تا آن هنگام که او را به سوی خود برگرفت، برای فروتنی در پیشگاه الهی، هرگز لمیده، چیزی نخورد و در هیچ مجلسی دو زانوی خود را در برابر همنشینش نشان نداد و هیچ گاه پیامبر صلی الله علیه و آله با مردی دست نداد که دستش را از دست او بکشد تا آن که آن مرد، دست خود را [عقب] کشد و هرگز پیامبر صلی الله علیه و آله ، کار کسی را با بدی جبران نکرد، خداوند تبارک و تعالی به او فرموده است: «سخن بد آنان را به هرچه نیکوترت می آید پاسخ گوی» و او نیز چنین کرد و هرگز گدایی را پس نزد، اگر چیزی نزدش بود می بخشید و گرنه می فرمود: خدا بدو بدهد. پیامبر صلی الله علیه و آله هرگز به حساب خداوند عزوجل چیزی را نبخشید، مگر آن که خداوند، آن را اجازه داد و اگر بهشت را هم [به حساب خدا به کسی می بخشید] خداوند عزوجل آن را اجازه می داد .

الإمام الصادق عليه السلام : إنا أهل بيت إذا علمنا من أحد خيرا لم نزل ذلك عنه منّا
أقوال الرجال .

امام صادق عليه السلام: ما خاندانی هستیم که هرگاه خیری در کسی سراغ داشته باشیم، گفته های مردم، این خیر را از نظر ما نمی برد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ فِي الْجُمْلَةِ مِنْ أَخْلَاقِ الصَّالِحِينَ وَلَا مِنْ شِعَارِ الْمُتَّقِينَ
التَّكْلُفُ ! مِنْ أَيِّ بَابٍ كَانَ . قَالَ اللَّهُ تَعَالَى لِنَبِيِّهِ : قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُتَكَلِّفِينَ . « وَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : نَحْنُ مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ وَالْأَمَنَاءِ وَالْأَتْقِيَاءِ
بِرَاءً مِنَ التَّكْلِيفِ .

امام صادق عليه السلام: به طور کلی تکلف و رنج پذیری بیهوده از اخلاق صالحان و شعار پرهیزگاران نیست، هر گونه که باشد . خداوند به پیامبرش فرمود: «بگو من از شما مزدی نمی طلبم و از متکلفان نیستم» پیامبر نیز فرمود: ما پیامبران و امانت داران و پرهیزگاران، از تکلف بیزاریم .

الإمام الصادق عليه السلام : يَا بَنَ جُنْدَبٍ ، بَلِّغْ مَعَاشِرَ شِيعَتِنَا وَقُلْ لَهُمْ : لَا تَذْهَبَنَّ بِكُمْ
الْمَذَاهِبُ ، فَوَاللَّهِ لَا تَنَالُ وَلَا يَتَنَا إِلَّا بِالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ فِي الدُّنْيَا ، وَمُؤَاسَاةِ الْإِخْوَانِ فِي اللَّهِ ،
وَلَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ يَظْلِمُ النَّاسَ .

امام صادق علیه السلام: ای پسر جنذب! به گروه شیعیان ما [پیام] برسان و به آنان بگو: مبادا راههای گوناگون، شما را به بیراهه کشاند، زیرا به خدا سوگند که ولایت و دوستی ما، جز با پارسایی و سخت کوشی در دنیا و همیاری و همدردی با برادران دینی به دست نیاید و کسی که به مردم ستم کند، شیعه ما نیست .

عنه عليه السلام : عَلَيْكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ وَالْإِجْتِهَادِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَحُسْنِ الْخُلُقِ وَحُسْنِ الْجَوَارِ ، وَكُونُوا دُعَاةً إِلَى أَنْفُسِكُمْ بِغَيْرِ أَسْنَتِكُمْ ، وَكُونُوا زَيْنًا وَلَا تَكُونُوا شَيْنًا ، وَعَلَيْكُمْ بِطَوْلِ الرُّكُوعِ وَالسُّجُودِ ، فَإِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا أَطَالَ الرُّكُوعَ وَالسُّجُودَ هَتَفَ إِبْلِيسُ مِنْ خَلْفِهِ وَقَالَ : يَا وَيْلَهُ ! أَطَاعَ وَعَصَيْتُ ، وَسَجَدَ وَأَبَيْتُ .

امام صادق علیه السلام: بر تو باد پروا داشتن از خدا و پارسایی و سخت کوشی [در کار و عمل] و راستگویی و امانتداری و خوشخویی و حسن همسایگی. مردم را [عملاً و] با غیر زبان به (مذهب) خود دعوت کنید و زیور ما باشید و مایه زشتی و ننگ ما نباشید. بر شما باد طول دادن رکوع و سجود؛ زیرا هرگاه فردی از شما رکوع و سجود را به درازا کشاند، شیطان از پشت سر او فریاد برآورد و بگوید: ای وای! او فرمان برد و من نافرمانی کردم، او سجده کرد و من سرپیچی .

عنه عليه السلام : مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ ، كُونُوا لَنَا زَيْنًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا ، قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ، إِحْفَظُوا أَسْنَتَكُمْ وَكُفُّوهُا عَنِ الْفُضُولِ وَقَبِيحِ الْقَوْلِ .

امام صادق علیه السلام: ای گروه شیعیان! زیور ما باشید و مایه ننگ و زشتی ما نباشید، با مردم نیکو سخن بگویید، زبانهایتان را نگهدارید و آنها را از زیاده گویی و زشت گویی باز دارید .

عنه عليه السلام : كُونُوا دُعَاةً لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَسْنَتِكُمْ ، لِيَرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَالْإِجْتِهَادَ وَالصَّلَاةَ وَالْخَيْرَ ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ .

امام صادق علیه السلام: مردم را با غیر زبان خود [به مذهب خویش] دعوت کنید، تا پارسایی و سخت کوشی [در عمل و عبادت] و نماز و خوبی را از شما ببینند؛ زیرا اینها، خود [بهترین] مبلّغند .

عنه عليه السلام : أَي مَفْضَلُ ، قُلْ لِشِيعَتِنَا : كُونُوا دُعَاةً إِلَيْنَا بِالْكَفِّ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ وَاجْتِنَابِ مَعَاصِيهِ وَاتِّبَاعِ رِضْوَانِ اللَّهِ ، فَإِنَّهُمْ إِذَا كَانُوا كَذَلِكَ كَانَ النَّاسُ إِلَيْنَا مُسَارِعِينَ .

امام صادق علیه السلام: ای مفضل! به شیعیان ما بگو: با خویشتنداری از حرام های خدا و دوری از گناهان و در پی [جلب] خشنودی خدا بودن، دعوتگر (مردم) به سوی ما باشید؛ زیرا اگر چنین باشند مردم، خود به جانب ما می شتابند .

عنه عليه السلام : إِيَّاكُمْ أَنْ تَعْمَلُوا عَمَلًا يُعَيِّرُونَا بِهِ ، فَإِنَّ وُلْدَ السَّوِّءِ يُعَيِّرُ وَالِدَهُ بِعَمَلِهِ ، كُونُوا لِمَنْ انْقَطَعَتْ إِلَيْهِ زِينَا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْهِ شِينًا .

امام صادق علیه السلام: مبدا کاری کنید که به سبب آن، ما را سرزنش کنند؛ زیرا به سبب کردار فرزند بد، پدر او سرزنش می شود، برای کسی که به او دل سپرده اید [امام خود] مایه آراستگی باشید و باعث ننگ و زشتی اش نباشید .

الإمام الصادق عليه السلام : صَانِعِ الْمُنَافِقِ بِلِسَانِكَ ، وَأَخْلِصِ وُدَّكَ لِلْمُؤْمِنِ ، وَإِنْ جَالَسَكَ يَهُودِيٌّ فَأَحْسِنِ مُجَالَسَتَهُ .

امام صادق علیه السلام: با منافق، به زیانت سازگاری کن و دوستیت را، برای مؤمن، خالص گردان و اگر یهودی با تو همنشین شد، با او نیکو همنشینی کن .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَوْضَحَ بِأَمَّةِ الْهُدَى مِنْ أَهْلِ بَيْتِ نَبِيِّنَا عَنْ دِينِهِ ، وَأَبْلَجَ بِهِمْ عَنْ سَبِيلِ مِنْهَاجِهِ ، وَفَتَحَ بِهِمْ عَنْ بَاطِنِ يَنَابِيعِ عِلْمِهِ ، فَمَنْ عَرَفَ مِنْ أُمَّةِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَاجِبَ حَقِّ إِمَامِهِ وَجَدَ طَعْمَ حَلَاوَةِ إِيْمَانِهِ وَعَلِمَ فَضْلَ طَلَاوَةِ إِسْلَامِهِ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل به وسیله پیشوایان هدایت از خاندان پیامبر ما دینش را آشکار ساخت و به وسیله ایشان راهش را روشن نمود و به واسطه آنان چشمه های پنهان دانش خود را گشود. پس از امت محمد صلی الله علیه و آله هرکس که حق واجب امامش را بشناسد، مزه شیرین ایمانش را بچشد و به ارزش دلپذیری اسلام خود پی برد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِحْفَظُوا فِينَا مَا حَفِظَ الْعَبْدُ الصَّالِحُ فِي الْيَتِيمِينَ ، وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا .

امام صادق علیه السلام: درباره ما همان چیزی را نگهداری کنید که آن بنده شایسته [خضر علیه السلام] برای آن دو کودک یتیم که پدرشان مردی صالح بود نگهداری کرد .

قرآن: «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَزِدْ لَهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ»

«بگو: من از شما به ازای آن [رسالت] مزدی نمی خواهم مگردوستی کردن با خویشاوندان و هرکس نیکی به جای آورد برای او در ثواب آن خواهیم افزود . قطعاً خدا آمرزنده و قدر دان است» .

قرآن: «قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ»

«بگو: هر مزدی که از شما خواستم از آن خودتان! مزد من جز بر خدا نیست و او بر هر چیزی گواه است» .

قرآن: «قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَىٰ رَبِّهِ سَبِيلًا»

«بگو: برای این [رسالت] مزدی از شما نمی خواهم مگر کسی که بخواهد راهی به سوی پروردگارش در پیش گیرد» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْأَنْصَارَ جَاءُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّا كُنَّا ضَلَالًا فَهَدَانَا اللَّهُ بِكَ ، وَعَيْلَةً فَأَغَانَا اللَّهُ بِكَ ، فَاسْأَلْنَا مِنْ أَمْوَالِنَا مَا شِئْتَ فَهُوَ لَكَ ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى» . ثُمَّ رَفَعَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ يَدَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَبَكَى حَتَّى اخْضَلَّتْ لِحْيَتُهُ وَقَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا

امام صادق عليه السلام : انصار نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند: ای رسول خدا، ما مردمی گمراه بودیم و خداوند به واسطه تو ما را راهنمایی کرد و تنگدست بودیم و خدا به برکت وجود تو توانگرمان ساخت؛ بنابراین از دارایی های ما هرچه می خواهی از ما بخواه تا به تو دهیم .

پس خداوند عز و جل این آیه را فرو فرستاد: «بگو: من به ازای آن از شما مزدی نمی خواهم جز دوستی کردن با خویشاوندان» . در این هنگام امام صادق علیه السلام دستش را به طرف آسمان بالا برد و چندان گریست که محاسنش تر شد و فرمود: سپاس و ستایش خدای را که به ما برتری بخشید .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ (رُبَّمَا) يُحِبُّ الرَّجُلَ وَيُبْغِضُ وُلْدَهُ ، فَأَبَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ حُبَّنَا مَفْتَرَضًا - أَخَذَهُ مَنْ أَخَذَهُ ، وَتَرَكَهُ مَنْ تَرَكَهُ - وَاجِبًا ، فَقَالَ : قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى . «»

امام صادق عليه السلام : انسان گاه مردی را دوست دارد اما فرزند او را دشمن می دارد، لیکن خداوند عزوجل جز این نخواست که دوستی و محبت ما را واجب گرداند که عده ای

آن را گرفتند و عده ای رهایش کردند. فرموده است: «بگو: من در ازای این از شما مزدی نمی خواهم مگر دوستی با خویشاوندانم» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى: «واعتصموا بحبل الله جميعاً» - : نحن الحبل .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «همگی به ریسمان خدا چنگ زنید» - : آن ریسمان ما هستیم .

عنه عليه السلام : ما يمنعكم إذا كلمكم الناس أن تقولوا لهم : ذهبنا من حيث ذهب الله ، واختارنا من حيث اختار الله . إن الله سبحانه اختار محمداً صلى الله عليه وآله واختار لنا آل محمد ، فنحن متمسكون بالخيرة من الله عز وجل .

امام صادق عليه السلام : چه مانعی دارد که هرگاه مردم با شما سخن گفتند به آنها بگویند: ما از همان راهی رفته ایم که خدا رفته است و همان چیزی را برگزیده ایم که خدا برگزیده است. خداوند سبحان محمد صلی الله علیه و آله را برگزید و آل محمد را برای ما گزینش فرموده؛ پس ما به برگزیدگان از جانب خدای عز و جل تمسک جسته ایم .

عنه عليه السلام : كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يَعْرِفُنَا وَهُوَ مُتَمَسِّكٌ بِعُرْوَةِ غَيْرِنَا .

امام صادق عليه السلام : دروغ می گوید کسی که مدعی است ما را شناخته ؛ اما به دامن دیگران چنگ آویخته است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ وَلايَتَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ قُطْبَ الْقُرْآنِ ، وَقُطْبَ جَمِيعِ الْكُتُبِ ، عَلَيْهَا يَسْتَدِيرُ مُحْكَمُ الْقُرْآنِ ، وَبِهَا نَوَّهَتْ الْكُتُبُ وَيَسْتَبِينُ الْإِيْمَانُ . وَقَدْ أَمَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَنْ يُقْتَدَى بِالْقُرْآنِ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَذَلِكَ حَيْثُ قَالَ فِي آخِرِ خُطْبَةِ خُطْبَتِهَا : إِنِّي تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ : الثَّقَلَ الْأَكْبَرَ ، وَالثَّقَلَ الْأَصْغَرَ ، فَأَمَّا الْأَكْبَرُ فَكِتَابُ رَبِّي ، وَأَمَّا الْأَصْغَرُ فَعِترتي أهل بيتي ، فأحفظوني فيهما فلن تضلوا ما تمسكتم بهما .

امام صادق عليه السلام : خداوند ولایت ما اهل بیت را محور قرآن و محور همه کتابها [آسمانی] قرار داد که قرآن استوار بر گرد آن می چرخد و به واسطه آن همه کتابها ارج یافته اند و به واسطه آن حقیقت ایمان روشن می شود. رسول خدا صلی الله علیه و آله دستور داد که به قرآن و آل محمد اقتدا شود، آن گاه که در آخرین خطبه خود فرمود: من در میان شما دو شیء گران سنگ بر جای می نهم: یکی بزرگتر، دیگری کوچکتر، اما

بزرگتر کتاب پروردگار من است و کوچکتر عترت یا همان اهل بیت منند، پس با پاسداشت آن دو مرا پاس دارید؛ زیرا تا زمانی که به این دو چنگ زنی هرگز گمراه نخواهید شد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ تَوَلَّى آلَ مُحَمَّدٍ وَقَدَّمَهُمْ عَلَى جَمِيعِ النَّاسِ بِمَا قَدَّمَهُمْ مِنْ قَرَابَةِ رَسُولِ اللَّهِ فَهُوَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ لِتَوَلِّيهِ آلَ مُحَمَّدٍ ، لَا أَنَّهُ مِنَ الْقَوْمِ بِأَعْيَانِهِمْ وَإِنَّمَا هُوَ مِنْهُمْ بِتَوَلِّيهِ إِلَيْهِمْ وَاتِّبَاعِهِ إِيَّاهُمْ ، وَكَذَلِكَ حُكْمُ اللَّهِ فِي كِتَابِهِ : «وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ» وَقَوْلُ إِبْرَاهِيمَ : «فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَحِيمٌ» .

امام صادق عليه السلام : هرکس ولایت آل محمد را بپذیرد و آنان را به سبب

خویشاوندیشان با رسول خدا صلی الله علیه و آله بر همه مردم مقدم دارد، چنین کسی از آل محمد است چون ولایت آل محمد را دارد؛ نه به این معنا که در واقع جزء این خاندان است بلکه از آنان است به سبب پذیرش ولایتشان و پیروی کردن از آنها. خداوند در کتاب خود این گونه حکم کرده آن جا که فرموده است: «و هرکس از شما آنان را به ولایت گیرد از آنان خواهد بود» و ابراهیم علیه السلام فرمود: «پس هرکه از من پیروی کند او از من است و هر که نافرمانیم کند بی گمان تو آمرزنده مهربانی» .

الإمام الصادق عليه السلام : لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي بِلَادِهِ خَمْسُ حُرْمٍ : حُرْمَةُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَحُرْمَةُ آلِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ ، وَحُرْمَةُ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ ، وَحُرْمَةُ كَعْبَةِ اللَّهِ ، وَحُرْمَةُ الْمُؤْمِنِ .

امام صادق عليه السلام : خدای عز و جل را در سرزمینش پنج حرمت است: حرمت رسول خدا صلی الله علیه و آله ، حرمت آل رسول خدا صلی الله علیه و آله ، حرمت کتاب خدای عز و جل ، حرمت کعبه خدا و حرمت مؤمن .

عنه عليه السلام : إِنَّ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ حُرْمَاتٍ ثَلَاثًا لَيْسَ مِثْلَهُنَّ شَيْءٌ : كِتَابُهُ وَهُوَ حِكْمَتُهُ وَنُورُهُ ، وَبَيْتُهُ الَّذِي جَعَلَهُ قِبْلَةً لِلنَّاسِ لَا يُقْبَلُ مِنْ أَحَدٍ تَوَجُّهًا إِلَى غَيْرِهِ ، وَعِترَةُ نَبِيِّكُمْ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق عليه السلام : خدای عز و جل را سه حرمت است که هیچ چیز [در حرمت مانند آنها نیست: کتاب او که آن حکمت و نور اوست، خانه او که آن را قبله مردم قرار داده و روی کردن به غیر آن را از هیچ کس نمی پذیرد و عترت پیامبرتان صلی الله علیه و آله .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تَدْعُوا آلَ مُحَمَّدٍ مِنْ أَمْوَالِكُمْ ، مَنْ كَانَ غَنِيًّا فَعَلَى قَدْرِ غِنَاهُ ، وَمَنْ كَانَ فَقِيرًا فَعَلَى قَدْرِ فَقْرِهِ ، فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَقْضِيَ اللَّهُ لَهُ أَهْمَ الْحَوَائِجِ إِلَى اللَّهِ فَلْيَصِلْ آلَ مُحَمَّدٍ وَشِيَعَتَهُمْ بِأَحْوَجِ مَا يَكُونُ مِنْ مَالِهِ .

امام صادق عليه السلام : صلّه دادن از اموال خود به آل محمد را فرو مگذارید، هر که داراست به قدر دارایی اش [صله دهد] و هر که نداراست به فراخور ناداریش. هر که می خواهد خداوند مهمترین حاجتهایی را که از خدا می خواهد برآورده سازد از مال خود آن چه را بیشتر از همه مورد نیاز اوست به آل محمد و شیعیان آنان صلّه دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : سَمِعَ أَبِي رَجُلًا مُتَعَلِّقًا بِالْبَيْتِ وَهُوَ يَقُولُ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ ، فَقَالَ لَهُ أَبِي : يَا عَبْدَ اللَّهِ ، لَا تُبْتِرْهَا ، لَا تَظْلِمْنَا حَقَّنَا ، قُلْ : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ .

امام صادق عليه السلام : پدرم مردی را دید که به کعبه آویخته و می گوید: اللهم صلّ علی محمد. پدرم به او فرمود: ای بنده خدا، آن را ناقص مگو، حقّ ما را ضایع مگردان، بگو: اللهم صلّ علی محمد و اهل بیته .

الإمام الصادق عليه السلام (: إِنَّ ذِكْرَنَا مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ) ، إِنَّا إِذَا ذُكِرْنَا ذُكِرَ اللَّهُ ، وَإِذَا ذُكِرَ عَدُوْنَا ذُكِرَ الشَّيْطَانُ .

امام صادق عليه السلام: [همانا یاد کردن از ما یاد کردن از خداست] هرگاه ما یاد شویم، خدا یاد شده است و هرگاه دشمن ما یاد شود، شیطان یاد شده است .

عنه عليه السلام - لِداوُدَ بْنِ سَرْحَانَ - : يَا دَاوُدُ ، أَبْلِغْ مُوَالِيَّ عَنِّي السَّلَامَ ، وَأَنِّي أَقُولُ : رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا اجْتَمَعَ مَعَ آخَرَ فَتَذَاكَّرَا أَمْرًا ، فَإِنَّ ثَالِثَهُمَا مَلَكَ يَسْتَعْفِرُ لَهُمَا . وَمَا اجْتَمَعَ اثْنَانِ عَلَى ذِكْرِنَا إِلَّا بَاهَى اللَّهُ تَعَالَى بِهِمَا الْمَلَائِكَةَ ، فَإِذَا اجْتَمَعْتُمْ فَاسْتَعْلُوا بِالذِّكْرِ ، فَإِنَّ فِي اجْتِمَاعِكُمْ وَمُذَاكِرَتِكُمْ إِحْيَاءَنَا . وَخَيْرُ النَّاسِ مِنْ بَعْدِنَا مَنْ ذَاكَرَ بِأَمْرِنَا وَدَعَا إِلَى ذِكْرِنَا .

امام صادق عليه السلام : به داود بن سرحان - : ای داود، سلام مرا به دوستدارانم برسان و به آنان ابلاغ کن که من می گویم: رحمت خدا بر آن بنده ای که با دیگری گرد آید و دو نفری درباره قضیه ما گفتگو کنند؛ که در این حال سومین نفر آنان فرشته ای است که برای آن دو آمرزش می طلبد. هیچ دو نفری گرد هم نیامدند و از ما یاد نکردند مگر این که خداوند متعال به وجود آنان بر فرشتگان بالید. پس، هرگاه گرد هم آمدید به ذکر مشغول شوید؛ زیرا گردهمایی و مذاکره شما با یکدیگر باعث زنده شدن ما می شود.

بهترین مردم بعد از ما کسی است که درباره کار ما مذاکره کند و به یاد و نام ما فرا خواند .

عنه عليه السلام : إِنَّ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ فِي السَّمَاءِ لَيَطَّلِعُونَ عَلَى الْوَاحِدِ وَالْإِثْنَيْنِ وَالثَّلَاثَةِ وَهُمْ يَذُكَّرُونَ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ ، فَيَقُولُونَ : أَمَا تَرَوْنَ إِلَى هَوْلَاءِ فِي قَلْبِهِمْ وَكَثْرَةِ عَدُوِّهِمْ يَصِفُونَ فَضْلَ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ؟! فَتَقُولُ الطَّائِفَةُ الْأُخْرَى مِنَ الْمَلَائِكَةِ : ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ . » ●

امام صادق عليه السلام : برخی از فرشتگان آسمان یکی دو سه نفر [از اهل زمین] را می بینند که مشغول سخن گفتن از فضایل آل محمد هستند، پس می گویند: نمی بینید این عده را که با تعداد اندکشان و داشتن دشمنان فراوان، از فضایل آل محمد صلی الله علیه و آله یاد می کنند؟! گروه دیگری از فرشتگان می گویند: «این فضل خداست که آن را به هر که بخواهد عطا می کند و خدا دارای فضل بسیار است» .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ دَمَعَتْ عَيْنُهُ دَمْعَةً لِدَمِ سَفِكَ لَنَا ، أَوْ حَقَّ لَنَا أَنْقِصَانَهُ ، أَوْ عَرَضَ أَنْتَهَكَ لَنَا أَوْ لِأَحَدٍ مِنْ شِيعَتِنَا بَوَّأَهُ اللَّهُ تَعَالَى بِهَا فِي الْجَنَّةِ حُقْبًا . ●

امام صادق عليه السلام : هرکس به خاطر خونی که از ما ریخته شده، یا حقی که از ما گرفته شده و یا هتک حرمتی که نسبت به ما یا یکی از شیعیان ما شده باشد قطره ای اشک بریزد، خداوند متعال به سبب آن او را يك حقب [هشتاد تا صد سال] در بهشت جای دهد .

بَكَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْأَزْدِيُّ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : تَجَلِّسُونَ وَتَتَحَدَّثُونَ ؟ قُلْتُ : جُعِلْتُ فِدَاكَ ، نَعَمْ . قَالَ : إِنَّ تِلْكَ الْمَجَالِسَ أَحِبُّهَا فَأَحْيُوا أَمْرَنَا ، إِنَّهُ مَنْ ذُكِرْنَا أَوْ ذُكِرْنَا عِنْدَهُ فَخَرَجَ مِنْ عَيْنَيْهِ مِثْلُ جَنَاحِ الدُّبَابِ غَفَرَ اللَّهُ لَهُ ذُنُوبَهُ وَلَوْ كَانَتْ أَكْثَرَ مِنْ زَبَدِ الْبَحْرِ . ●

بکر بن محمد ازدی از امام صادق عليه السلام : آیا باهم می نشینید و گفتگو می کنید؟

عرض کردم، آری، فدایت شوم. فرمود: من این گونه مجالس را دوست دارم. پس یاد ما را زنده کنید؛ که هرکس از ما یاد کند یا در حضور او از ما یاد شود و به اندازه پر مگسی اشک از دیدگانش بیرون آید خداوند گناهان او را بیامرزد حتی اگر بیشتر از کف دریا باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ ذُكِرْنَا عِنْدَهُ فَفَاضَتْ عَيْنَاهُ حَرَّمَ اللَّهُ وَجْهَهُ عَلَى النَّارِ . ●

امام صادق عليه السلام : هرکس در نزد او از ما یاد شود و او بگرید، خداوند چهره اش را بر آتش حرام گرداند .

أَبَانُ بْنُ تَغْلِبَ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : نَفْسُ الْمَهْمُومِ لِظُلْمِنَا تَسْبِيحٌ ، وَهَمُّهُ لَنَا عِبَادَةٌ ، وَكَيْتَمَانُ سِرِّنَا جِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ . ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَجِبُ أَنْ يُكْتَبَ هَذَا الْحَدِيثُ بِالذَّهَبِ .

ابان بن تغلب از امام صادق علیه السلام: نفس کشیدن غم‌دیده از برای ستمی که بر ما رفته، تسبیح است و اندوه او به خاطر ما عبادت است و پرده پوشی اسرار ما، جهاد در راه خداست. حضرت صادق علیه السلام سپس فرمود: باید این حدیث را باطلا نوشت.

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ عَرَفَ حَقَّنَا وَأَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى .

امام صادق علیه السلام: هر که حق (و مقام) ما را بشناسد و دوستان ما را دوست داشته است. خدای تبارک و تعالی را دوست داشته است.

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ حُبَّنَا (أَهْلَ الْبَيْتِ) يُنَزِّلُهُ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ خَزَائِنِ تَحْتِ الْعَرْشِ كَخَزَائِنِ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ ، وَلَا يُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ ، وَلَا يُعْطِيهِ إِلَّا خَيْرَ الْخَلْقِ ، وَإِنَّ لَهُ عِمَامَةً كَعِمَامَةِ الْقَطْرِ ، فَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَخْصَّ بِهِ مَنْ أَحَبَّ مِنْ خَلْقِهِ أَذِنَ لِيَتْلِكَ الْعِمَامَةَ فَتَهَطَّلَتْ كَمَا تَهَطَّلَتْ السَّحَابُ ، فَتُصِيبُ الْجَنِينَ فِي بَطْنِ أُمِّهِ .

امام صادق علیه السلام: محبت به ما [اهل بیت] را خداوند از خزانه هایی که زیر عرش اوست و مانند خزانه های زر و سیم می باشند، از آسمان فرو می فرستد و آن را جز به اندازه نفرستد و جز به بهترین آفریدگان عطایش نکند. این محبت را ابری است، همچون ابرهای باران زا؛ پس هرگاه خداوند بخواهد آن را به بنده ای که دوستش می دارد اختصاص دهد به آن ابر فرمان می دهد و باران محبت فرو می ریزد، همچنان که ابرهای باران زا می بارند و این باران به جنین در شکم مادرش می رسد.

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ فَوْقَ كُلِّ عِبَادَةٍ عِبَادَةٌ ، وَحُبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ أَفْضَلُ عِبَادَةٍ .

امام صادق علیه السلام: بالا دست هر عبادتی عبادتی است و محبت به ما اهل بیت بالاترین عبادت است.

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ وَجَدَ بَرْدَ حُبِّنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ لِأُمَّهِ ، فَإِنَّهَا لَمْ تَخُنْ أَبَاهُ .

امام صادق علیه السلام: هر که خنکای محبت ما را در دلش یافت، برای مادرش زیاد دعا کند؛ زیرا [معلوم می شود که] به پدرش خیانت نکرده است.

ابن بَكِير عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ كَانَ يُحِبُّنَا وَهُوَ فِي مَوْضِعٍ لَا يَشِينُهُ فَهُوَ مِنْ خَالِصِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى . قُلْتُ : جُعِلْتُ فِدَاكَ ، وَمَا الْمَوْضِعُ الَّذِي لَا يَشِينُهُ؟ قَالَ: لَا يُرْمَى فِيمَوْلِدِهِ . - وفيخب آخر: (لَمْ يُجْعَلْ وَلَدُنَا -) .

ابن بکیر از امام صادق علیه السلام: هرکس ما را دوست بدارد و در وضعی هم نباشد که مایه عیب و ننگ او باشد، چنین کسی از مخلصان خدای تبارک و تعالی است. عرض کردم: فدایت شوم، یعنی چه در وضعی نباشد که مایه عیب و ننگ او باشد؟ فرمود: در نسبش متهم نباشد. در خبری دیگر آمده است: زنازاده نباشد.

الإمام الصادق عليه السلام: وَاللَّهِ لَا يُحِبُّنَا مِنَ الْعَرَبِ وَالْعَجَمِ إِلَّا أَهْلُ الْبُيُوتَاتِ وَالشَّرَفِ وَالْمَعْدِنِ ، وَلَا يُبَغِضُنَا مِنْ هَوْلَاءِ وَهَوْلَاءِ إِلَّا كُلُّ دَنَسٍ مُلْصَقٍ .

امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند که از عرب و عجم ما را دوست ندارند مگر کسانی که خانواده دار و شریف و اصیل هستند و از این رو از اینان و آنان ما را دشمن ندارد، مگر کسی که آلوده و بی نسب باشد.

أَبُو الزُّبَيْرِ الْمَكِّيُّ : رَأَيْتُ جَابِرًا مُتَوَكَّنًا عَلَى عَصَاهُ وَهُوَ يَدُورُ فِي سِكَكِ الْأَنْصَارِ وَمَجَالِسِهِمْ وَهُوَ يَقُولُ : . . . يَا مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ ، أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى حُبِّ عَلِيٍّ ، فَمَنْ أَبِي فَانظُرُوا فِي شَأْنِ أُمِّهِ .

ابو زبیر مکی: جابر را دیدم که عصا زنان در کوی و برزن انصار و در انجمنهای آنان می گشت و می گفت: ... ای گروه انصار، فرزندان خود را دوستدار علی بار آورید و هر یک پذیرفت در حال مادر او بیندیشید.

أَبُو الزُّبَيْرِ وَعَطِيَّةُ الْعَوْفِيُّ وَجَوَّابٌ . قَالَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمْ - : رَأَيْتُ جَابِرًا يَتَوَكَّنُ عَلَى عَصَاهُ وَهُوَ يَدُورُ فِي سِكَكِ الْمَدِينَةِ وَمَجَالِسِهِمْ ، وَهُوَ يَرُوي هَذَا الْخَبَرَ . ثُمَّ يَقُولُ : مَعْشَرَ الْأَنْصَارِ ، أَدَّبُوا أَوْلَادَكُمْ عَلَى حُبِّ عَلِيٍّ ، فَمَنْ أَبِي فَلْيَنْظُرْ فِي شَأْنِ أُمِّهِ .

ابو زبیر و عطیه عوفی و جواب: هر یک جداگانه گفته اند: جابر را دیدم که تکیه زنان بر عصای خویش در کوچه های مدینه و محل تجمع مردم مدینه می گردد و این خبر را روایت می کند و سپس می گوید: ای گروه انصار، فرزندان خود را دوستدار علی بار آورید و هر کدام آنها پذیرفت باید در حال مادر او اندیشه کرد.

الإمام الصادق عليه السلام : يا معشر الشيعة ، علموا أولادكم شعر العبدى ، فإنه على دين الله .

وإليك نماذج من شعره :

هل في سؤالك رسم المنزل الخرب
برء لقلبك من داء الهوى الوصب ؟ !

أم حره يوم وشك البين يبرده
ما استحدثته النوى من دمك السرب ؟ !

هيهات أن ينفد الوجد المثير له
نأى الخليط الذي ولى ولم يوب

يا رائد الحى ، حسب الحى ما ضمنت
له المدامع من ماء ومن عشب
إلى أن يقول :

يا راكباً جسرة تطوي مناسمها
ملاءة البيد بالتقريب والجنب

تقيد المغزل الأدماء في صعد
وتطلح الكاسر الفتخاء في صعب

تثني الرياح إذا مرت بغايتها
حسرى الطلائح بالغيطن والخرب

بلغ سلامي قبراً بالغري حوى
أوفى البرية من عجم ومن عرب

واجعل شعارك لله الخشوع به
وناد خير وصي صنو خير نبي

إلى أن يقول :

ما أنت إلا أخو الهادي وناصره
ومظهر الحق والمنعوت في الكتب

وزوج بضعته الزهراء يكنفها
دون الورى ، وأبو أبنائه النجب

مِن كُلِّ مُجْتَهِدٍ فِي اللَّهِ مُعْتَصِدٍ
بِاللَّهِ مُعْتَقِدٍ، لِلَّهِ ۞ مُحْتَسِبٍ

هَادِينَ لِلرُّشْدِ إِنْ لَيْلُ الضَّلَالِ دَجَا
كَانُوا لَطَارِقِهِمْ أَهْدَى مِنَ الشُّهُبِ

لُقِّبْتُ بِالرَّفْضِ لَمَّا أَنْ مَنَحْتُهُمْ
وُدِّي، وَأَحْسَنُ مَا أَدْعَى بِهِ لِقَبِي !

صَلَاةُ ذِي الْعَرْشِ تَتْرَى كُلَّ أَوْنَةٍ
عَلَى ابْنِ فَاطِمَةَ الْكَشَّافِ لِلْكَرْبِ

وَإِبْنِيهِ : مِنْ هَالِكِ بِالسَّمِّ مُخْتَرِمٍ
وَمِنْ مُعْفَرٍ خَدٌّ فِي الثَّرَى تَرِبِ

وَالْعَابِدِ الزَّاهِدِ السَّجَادِ يَتَّبِعُهُ
وَبَاقِرِ الْعِلْمِ دَانِي غَايَةِ الطَّلَبِ

وَجَعْفَرِ، وَإِبْنِهِ مُوسَى وَيَتَّبِعُهُ أَلِ
بِرِّ الرِّضَا، وَالْجَوَادِ الْعَابِدِ الدَّيْبِ

وَالْعَسْكَرِيِّينَ، وَالْمَهْدِيِّ قَائِمُهُمْ
ذُو الْأَمْرِ، لَا يَسُ أَوْثَابِ الْهُدَى الْقُشُ

مَنْ يَمَلَأُ الْأَرْضَ عَدْلًا بَعْدَمَا مُلِئَتْ
جَوْرًا، وَيَقْمَعُ أَهْلَ الزَّيْغِ وَالشَّغِّ

الْقَائِدُ الْبُهَمِ الشُّوسِ الْكُفَاةِ إِلَى
حَرْبِ الطُّغَاةِ عَلَى قَبِّ الْكُلَا الشَّرِّ

وَمِنْ شَعْرِهِ :

يَا سَادَتِي يَا بَنِي عَلِيٍّ
يَا آلَ طِهٍ وَآلَ صَادٍ

مَنْ ذَا يُوَازِيكُمْ ، وَأَنْتُمْ
خَلَائِفُ اللَّهِ فِي الْبِلَادِ ؟ !

أَنْتُمْ نُجُومُ الْهُدَى الْلَّوَاتِي
يَهْدِي بِهَا اللَّهُ كُلَّ هَادٍ

لَوْلَا هُدَاكُمْ إِذَا ضَلَلْنَا
وَالْتَبَسَ الْعَيُّ بِالرَّشَادِ

لَا زِلْتُ فِي حُبِّكُمْ أُوَالِي
عُمْرِي ، وَفِي بُغْضِكُمْ أَعَادِي

وَمَا تَزَوَّدْتُ غَيْرَ حُبِّي
إِيَّاكُمْ ، وَهُوَ خَيْرُ زَادٍ

وَذَاكَ نُخْرِي الَّذِي عَلَيْهِ
فِي عَرَصَةِ الْمَحْشَرِ اعْتِمَادِي

وَلَاكُمْ وَالْبِرَاءُ مِمَّنْ
يَشْنَأُكُمْ اعْتِقَادِي

امام صادق عليه السلام: ای گروه شیعیان، به فرزندانان اشعار عبدی را بیاموزید؛ چه او بر دین خداست. اینک نمونه هایی از اشعار عبدی :

آیا پرسشیت از نشان خانه ویران یار، درد ناخوش عشقت را درمان می کند؟!

و یا سوز دلت را در آن روز که فراق دوست نزدیک می شود قطره های ریزان اشکت، فرو می نشاند؟!

هیئات ، عشق برانگیخته را پایان نمی بخشد دوری دوستی که رفته و دیگر باز نمی گردد .

ای پیشاهنگ قبیله! چشمان اشکبار، قبیله را از آب و گیاه بی نیاز می کند تا آن جا که می گوید :

ای شترسواری که گامهای مرکب نیرومندت پهنای دشت را به تقریب و جنب [دو نوع از راه سپردن شتر تند و کند] در می نوردد. و در فراز غزال خوش خط و خال را می گیرد و در نشیب شاهین تیز بال را خسته می کند .

و بادهای سهمگین را چون اشتران خسته و رنجور بیابان پشت سر می گذارد،

درود مرا به قبری که در نجف است و بهترین انسان از عرب و عجم را در بردارد برسان.

و در آن جا، شعار خدایی تو، فروتنی در برابرش باشد و بهترین وصی و داماد بهترین پیامبر را ندا ده .

تا آن جا که می گوید :

تو کسی نیستی مگر برادر و یاور آن [پیامبر] راهنما و آشکار کننده حقی و ستایش شده کتابها [ی آسمانی] .

تو همسر پاره تن پیغمبر، زهرایی و تنها نگهبان او و پدر فرزندان بزرگوار اویی .
فرزندانی که در راه خدا سختکوشند و از او یاری می جویند و بدو معتقدند و برای همو کار می کنند .

و چنان راهنمایی هستند که اگر شب دیجور(تاریک) گمراهی همه جا را فرا گیرد شبروان را بهتر از هر کوکب و شهابی راهنمایی می کنند .

از آن روز که مهر خود را به پای آنان ریختم مرا رافضی خواندند و این بهترین لقبی است که بدان خوانده می شوم !

دروود خدای عرش نشین، پیوسته و هماره، بر فرزند غمگسار فاطمه باد .

و آن دو فرزندی که یکی به زهر ستم نابهنگام مُرد و آن دیگری که با گونه خاك آلود به خاك رفت .

و پس از وی، بر آن عبادت پیشه پارسا، سجاد و آن گاه بر شکافنده دانش که به غایت طلب نزدیک شد .

و سپس بر جعفر و فرزندش موسی و آن گاه بر امام نیکوکار حضرت رضا و جواد عابد کوشا .

و بر عسکریین و مهدی که قائم آنان و صاحب امر است و جامه های پاك و سپید هدایت به تن دارد، همو که زمین آکنده شده از ظلم و بیداد را از عدل و داد می آکند و گمراهان و شرآفرینان را سرکوب می کند .

پیشوای دلیران بی باک و رزمنده ای است که برای برکندن گیاهان هرزه به پیکار سرکشان می روند .

نمونه دیگری از اشعار عبدی :

ای سروران من، ای فرزندان علی، ای آل طه و ای آل «صاد» .»

کیست که با شما برابری کند، شمایی که نمایندگان خدا در زمین هستید؟! !

شما ستارگان راهنمایی هستید که خداوند هر ره جویی را به واسطه آن راه می نماید .

اگر رهبری شما نبود ما گمراه می شدیم و راه از بیراهه بازشناخته نمی شد .

پیوسته عمر خویش را با مهر شما می گذرانم و با دشمنان شما دشمنی می ورزم .

توشه ای جز مهر شما ندارم و این بهترین ره توشه است .

مهر شما اندوخته من است که در پهنه قیامت بدان تکیه می کنم .
دوستی شما و بیزاری از آن که دشمن شماست اعتقاد من است .

عَلَمَةٌ : قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَوْصِنِي جُعِلَتْ فِدَاكَ ، فَقَالَ : أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَالْوَرَعِ وَالْعِبَادَةِ وَطَوْلِ السُّجُودِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ وَصِدْقِ الْحَدِيثِ وَحُسْنِ الْجَوَارِ ، صَلُّوا عَشَائِرَهُمْ وَعُودُوا مَرْضَاهُمْ • وَاحْضَرُوا جَنَائِزَهُمْ ، كُونُوا لَنَا زِينًا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شِينًا ، أَحْبَبْنَا إِلَى النَّاسِ وَلَا تُبْغِضُونَا إِلَيْهِمْ ، جُرُّوا إِلَيْنَا كُلَّ مَوَدَّةٍ وَادْفَعُوا عَنَّا كُلَّ قَبِيحٍ ، مَا فِينَا مِنْ خَيْرٍ فَنَحْنُ أَهْلُهُ ، وَمَا قِيلَ فِينَا مِنْ شَرٍّ فَوَاللَّهِ مَا نَحْنُ كَذَلِكَ ، لَنَا حَقٌّ فِي كِتَابِ اللَّهِ وَقَرَابَةٌ مِنْ رَسُولِ اللَّهِ وَوِلَادَةٌ طَيِّبَةٌ ، فَهَكَذَا قُولُوا •

علقمه : به حضرت صادق علیه السلام عرض کردم: فدایت شوم، مرا نصیحت و سفارشی فرما. حضرت فرمود: سفارش می کنم تو را به تقوای الهی و پارسایی و عبادت و طول دادن سجده و ادای امانت و راستگویی و حسن همسایگی. با کسانشان رفت و آمد کنید و از بیمارانشان عیادت کنید و در تشییع جنازه هایشان حاضر شوید. برای ما زیور باشید و مایه زشتی ما نباشید؛ کاری کنید که مردم دوستان بدانند و کاری نکنید که مبعوض آنها واقع شویم؛ همه محبتها را به سوی ما بکشانید و هرگونه زشتی را از ما بگردانید؛ هر خوبی که در حق ما گفته شود ما اهل آن هستیم و هر بدی که درباره ما گفته شود نه چنانیم. ما را در کتاب خدا حقی است و با پیامبر خدا خویشاوندیم و پاک زاده شده ایم. این چنین بگویید.

الإمام عليّ عليه السلام : مَنْ أَحَبَّنَا فَلْيَعْمَلْ بِعَمَلِنَا ، وَلْيَتَجَلَّبِبِ الْوَرَعَ •

امام علی علیه السلام : هر که ما را دوست دارد باید به کردار ما عمل کند و ردای پارسایی در بربند.

حَنَشُ بْنُ الْمُعْتَمِرِ : دَخَلْتُ عَلَى أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقُلْتُ :

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةَ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ ، كَيْفَ أَمْسَيْتَ ؟ قَالَ : أَمْسَيْتُ مُحِبًّا

لِمُحِبِّينَا ، وَمُبْغِضًا لِمُبْغِضِنَا ، وَأَمْسَى مُحِبُّنَا مُغْتَبِطًا بِرَحْمَةِ اللَّهِ كَمَا يَنْتَظِرُهَا ، وَأَمْسَى

عَدُوْنَا يُوسِّسُ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا جُرْفٍ هَارٍ ، وَكَأَنَّ ذَلِكَ الشَّفَا قَدْ انْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ، وَكَأَنَّ

أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ قَدْ فُتِحَتْ لِأَهْلِهَا ، فَهَنِينًا لِأَهْلِ الرَّحْمَةِ رَحْمَتُهُمْ ، وَالتَّعَسُّ لِأَهْلِ النَّارِ وَالنَّارِ

لَهُمْ .

يا حنش ، مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ مُحِبُّ لَنَا أَمْ مُبْغِضٌ فَلْيَمْتَحِنْ قَلْبَهُ ، فَإِنْ كَانَ يُحِبُّ وَلِيًّا لَنَا فَلَيْسَ

بِمُبْغِضٍ لَنَا ، وَإِنْ كَانَ يُبْغِضُ وَلِيًّا فَلَيْسَ بِمُحِبِّ لَنَا ، إِنَّ

اللَّهُ تَعَالَى أَخَذَ الْمِيثَاقَ لِمُحِبِّينَا بِمَوَدَّتِنَا ، وَكُتِبَ فِي الذِّكْرِ اسْمُ مُبْغِضِنَا ، نَحْنُ النَّجْبَاءُ وَأَفْرَاطُنَا
أَفْرَاطُ الْأَنْبِيَاءِ .

حَنَشُ بْنُ مُعْتَمِرٍ: بر امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام
وارد شدم و عرض کردم: سلام و رحمت و برکات خداوند بر تو باد ای امیرالمؤمنین،
چگونه روز خود را به شب رساندی؟ فرمود: روز خود را به شب رساندم در حالی که
دوستدار خود را دوست می دارم و دشمنم را دشمن و دوستدار ما در حالی روز خود را به
شب می رساند که نسبت به رحمت خداوند که در انتظار آن است، شادمان می باشد و
دشمن ما در حالی روز خود را به شب می رساند که بنای کار خود را بر لبه پرتگاهی در
حال ریزش می سازد و آن لبه، او را در آتش فرو می افکند و درهای رحمت به روی اهل
آن گشوده شده است. پس اهل رحمت را رحمتشان گوارا باد و هلاکت و دوزخ، ارزانی
دوزخیان باد .

ای حنش! هر که خوشحال می شود بداند که آیا دوستدار ماست یا دشمن ما، دلش را
ببازماید، اگر دوست ما را دوست داشته باشد، دشمن ما نیست و اگر دوست ما را دشمن
داشته باشد دوستدار ما نمی باشد. خداوند متعال از دوستدار ما بردوستی ما پیمان گرفته
و در لوح محفوظ نام دشمن ما را نوشته است. ماییم برگزیدگان [خدا] و پیشتازان ما [به
سوی حوض کوثر] پیشتازان پیامبرانند .

صَالِحُ بْنُ مَيْثِمِ التَّمَارِ رَحِمَهُ اللَّهُ : وَجَدْتُ فِي كِتَابِ مَيْثِمِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ : تَمَسَّيْنَا لَيْلَةً
عِنْدَ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ لَنَا : لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ اِمْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ
بِالْإِيمَانِ إِلَّا أَصْبَحَ يَجِدُ مَوَدَّتَنَا عَلَى قَلْبِهِ ، وَلَا أَصْبَحَ عَبْدٌ مِمَّنْ سَخَطَ اللَّهُ عَلَيْهِ إِلَّا يَجِدُ بُغْضَنَا
عَلَى قَلْبِهِ ، فَأَصْبَحْنَا نَفْرَحُ بِحُبِّ الْمُؤْمِنِ لَنَا ، وَنَعْرِفُ بُغْضَ الْمُبْغِضِ لَنَا ، وَأَصْبَحَ مُحِبِّينَا
مُغْتَبِطِينَ بِحُبِّنَا بِرَحْمَةٍ مِنَ اللَّهِ يَنْتَظِرُهَا كُلُّ يَوْمٍ ، وَأَصْبَحَ مُبْغِضِينَ يُؤَسُّسُ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَا
جُرْفٍ هَارٍ ، فَكَأَنَّ ذَلِكَ الشَّفَا قَدْ انْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ ، وَكَأَنَّ أَبْوَابَ الرَّحْمَةِ قَدْ فُتِحَتْ
لِأَصْحَابِ الرَّحْمَةِ ، فَهَنِينًا لِأَصْحَابِ الرَّحْمَةِ رَحْمَتُهُمْ ، وَتَعَسًا لِأَهْلِ النَّارِ مَثْوَاهُمْ . إِنَّ عَبْدًا لَنْ
يُقَصِّرَ فِي حُبِّنَا لِخَيْرٍ جَعَلَهُ اللَّهُ فِي قَلْبِهِ ، وَلَنْ يُحِبَّنَا مَنْ يُحِبُّ مُبْغِضَنَا ، إِنَّ ذَلِكَ لَا يَجْتَمِعُ فِي
قَلْبٍ وَاحِدٍ وَ « مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ » يُحِبُّ بِهَذَا قَوْمًا وَيُحِبُّ بِالْآخِرِ
عَدُوَّهُمْ ، وَالَّذِي يُحِبُّنَا فَهُوَ يُخْلِصُ حُبَّنَا كَمَا يَخْلِصُ الذَّهَبُ لَا غِشَّ فِيهِ .

نَحْنُ النَّجْبَاءُ وَأَفْرَاطُنَا أَفْرَاطُ الْأَنْبِيَاءِ ، وَأَنَا وَصِيُّ الْأَوْصِيَاءِ ، وَأَنَا حِزْبُ اللَّهِ وَرَسُولِهِ ،
وَالْفِئَةُ الْبَاغِيَّةُ حِزْبُ الشَّيْطَانِ ، فَمَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ حَالَهُ فِي حُبِّنَا فَلْيَمْتَحِنْ قَلْبَهُ ، فَإِنْ وَجَدَ فِيهِ
حُبًّا مِنْ أَلْبِ عَالَيْنَا فَلْيَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَدُوُّهُ وَجِبْرَائِيلُ وَمِيكَائِيلُ ، وَاللَّهُ عَدُوُّ الْكَافِرِينَ .

صالح بن میثم تمّار (رحمه الله) : در کتاب میثم رضی الله عنه دیدم که می گوید: شبی را در خدمت امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام بودیم. آن حضرت به ما فرمود: هیچ بنده ای نیست که خداوند دلش را برای ایمان صاف و خالص کرده باشد مگر این که محبت ما را در قلبش احساس می کند و هیچ بنده ای نیست که خداوند از او در خشم و ناخشنودی باشد مگر این که در قلبش نسبت به ما احساس بغض می کند. بنابراین، ما از این که مؤمن دوستان می دارد شاد می شویم و دشمنی کسی را که با ما بغض می ورزد می دانیم. دوستان ما از رحمت خداوند که به واسطه محبت ما هر روز انتظار آن را می کشد شادمان است و دشمن ما بنای خود را در لبه پرتگاهی در حال ریزش پی ریزی می کند که این لبه، او را در آتش دوزخ فرو می افکند و درهای رحمت به روی اهل رحمت گشوده شده است؛ پس گوارا باد اهل رحمت را، رحمتشان و نابود باد جایگاه اهل دوزخ. هر بنده ای که خداوند در دل او خیری قرار داده باشد هرگز در دوست داشتن ما کوتاهی نمی کند و کسی که دشمن ما را دوست بدارد هیچ گاه ما را دوست نخواهد داشت. این دو در يك قلب با هم جمع نمی شوند و «خدا برای هیچ مردی در درونش دو دل ننهاده است» که با این یکی عده ای را دوست بدارد و با آن دیگری دشمن آنها را. کسی که ما را دوست می دارد این محبت نسبت به ما را، همچون زر نابی که در آن ناخالصی نیست، خالص می گرداند.

ماییم برگزیدگان [خدا] و پیشتازان ما (به سوی حوض کوثر) پیشتازان پیامبرانند؛ من وصی پیامبران هستم، من حزب خدا و رسول او هستم و آن گروه سرکش و یاغی حزب شیطانند. پس هر که دوست دارد حال خود را درباره محبت ما بداند دلش را بیازماید، اگر در آن نسبت به کسی که مردم را بر ضد ما می شوراند احساس دوستی کرد، بداند که خدا و جبرئیل و میکائیل دشمن او هستند و خداوند دشمن کافران می باشد.

الإمام زین العابدین علیه السلام : مَنْ أَحَبَّنَا لِلَّهِ نَفَعَهُ حُبُّنَا وَلَوْ كَانَ فِي جَبَلِ الدَّيْمِ ، وَمَنْ أَحَبَّنَا لِغَيْرِ ذَلِكَ فَإِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ ، إِنَّ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ يُسَاقِطُ عَنِ الْعِبَادِ الذُّنُوبَ كَمَا يُسَاقِطُ الرِّيحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ .

امام سجاد علیه السلام: هر که ما را به خاطر خدا دوست بدارد، این محبت او نسبت به ما، وی را سود بخشد حتی اگر در کوه دیلم باشد و هر که ما را به خاطر چیزی غیر از خدا دوست بدارد، خداوند هر گونه که بخواهد عمل خواهد کرد. همانا دوست داشتن ما اهل بیت، گناهان را از بندگان فرو می ریزاند همان گونه که باد، برگهای درخت را می ریزد.

الإمام الباقر علیه السلام : بِحُبِّنَا تُغْفَرُ لَكُمْ الذُّنُوبُ .

امام باقر علیه السلام: به واسطه دوست داشتن ما، گناهان شما آمرزیده می شود.

عنه عليه السلام: مَنْ أَحَبَّنَا لِلَّهِ ۖ وَأَحَبَّ مُحِبَّنَا لَا لِعَرَضٍ دُنْيَا يُصِيبُهَا مِنْهُ ، وَعَادَى عَدُوَّنَا لَا لِإِحْنَةٍ كَانَتْ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ ثُمَّ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَعَلَيْهِ مِنَ الذُّنُوبِ مِثْلُ رَمْلِ عَالِجٍ وَزَبَدِ الْبَحْرِ غَفَرَ اللَّهُ تَعَالَى لَهُ .

امام صادق علیه السلام: هر کس ما را و دوستدار ما را به خاطر خدا دوست بدارد، نه برای دست یافتن به غرضی دنیایی و دشمن ما را نیز دشمن بدارد، اما نه به خاطر کینه ای شخصی که میان آنهاست، اگر در روز قیامت با گناهانی به اندازه ریگهای ریگستان و کف دریا بیاید، خداوند متعال او را بیامرزد.

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى: «الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ» -: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِعَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَدْرِي فِيمَنْ نَزَلَتْ؟ قَالَ: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ، قَالَ: فِيمَنْ صَدَّقَ لِي، وَآمَنَ بِي، وَأَحَبَّكَ وَعِثْرَتَكَ مِنْ بَعْدِكَ، وَسَلَّمِ الْأَمْرَ لَكَ وَلِلْأُمَّةِ مِنْ بَعْدِكَ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه « کسانی که ایمان آورده اند و دل‌هایشان به یاد خدا آرام می گیرد؛ هان با یاد خداست که دلها آرام می گیرد» - فرمود: رسول خدا صلی الله علیه و آله به علی علیه السلام فرمود: می دانی درباره چه کسی نازل شده است؟ عرض کرد: خدا و رسول او بهتر می دانند. پیامبر فرمود: درباره کسی که مرا تصدیق کند و به من ایمان آورد و تو و عترت تو را دوست بدارد و کار را به تو و امامان پس از تو واگذارد و تسلیم فرمان شما باشد .

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ أَحَبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَحَقَّقَ حُبَّنَا فِي قَلْبِهِ جَرَتْ يَنَابِيعُ الْحِكْمَةِ عَلَى لِسَانِهِ ، وَجُدَّدَ الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ .

امام صادق علیه السلام: هر که ما اهل بیت را دوست بدارد و دوستی ما را در قلبش تحقق بخشد، چشمه های حکمت بر زبانش جاری گردد و ایمان در دلش نو شود .

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ حُبَّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ لَيُنْتَفَعُ بِهِ فِي سَبْعَةِ مَوَاطِنَ : عِنْدَ اللَّهِ ، وَعِنْدَ الْمَوْتِ ، وَعِنْدَ الْقَبْرِ ، وَيَوْمَ الْحَشْرِ ، وَعِنْدَ الْحَوْضِ ، وَعِنْدَ الْمِيزَانِ ، وَعِنْدَ الصَّرَاطِ .

امام صادق علیه السلام: دوست داشتن ما اهل بیت، در هفت جا مفید واقع می شود: در پیشگاه خدا، هنگام مُردن، در قبر، روز محشر، در کنار حوض کوثر، نزد میزان و در عبور از صراط .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تَجِدُ وَلِيًّا لَنَا تَزِلُّ قَدَمَاهُ جَمِيعًا ، وَلَكِنْ إِذَا زَلَّتْ بِهِ قَدَمٌ اعْتَمَدَ عَلَى الْأُخْرَى حَتَّى تَرْجِعَ الَّتِي زَلَّتْ .

امام صادق علیه السلام: هیچ يك از دوستان ما را نخواهی یافت که هر دو پایش بلغزد، بلکه هرگاه يك پایش بلغزد، به پای دیگر خود تکیه کند تا این که پای لغزیده اش به حال اول برگردد .

الإمام الصادق عليه السلام : وَاللَّهِ ، لا يَمُوتُ عَبْدٌ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَوَلَّى الْأَئِمَّةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَتَمَسَّهُ النَّارُ .

امام صادق علیه السلام: به خدا سوگند، هر بنده ای که خدا و رسولش را دوست داشته و ولایت ائمه عليهم السلام را پذیرفته باشد و از دنیا برود، آتش دوزخ به او نمی رسد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَحَبَّنَا لَمْ يُحِبَّنَا لِقَرَابَةٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُ وَلَا لِمَعْرُوفٍ أَسَدِينَاهُ إِلَيْهِ ، إِنَّمَا أَحَبَّنَا لِلَّهِ ۖ وَلِرَسُولِهِ ، فَمَنْ أَحَبَّنَا جَاءَ مَعَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَهَاتَيْنِ - وَقَرْنَ بَيْنَ سَبَابَتَيْهِ - .

امام صادق علیه السلام: هرکس ما را دوست بدارد، نه به خاطر قرابتی که میان ما و اوست و یا به خاطر خوبی و احسانی که به او کرده ایم، بلکه فقط به خاطر خدا و رسول او ما را دوست بدارد، در روز قیامت با ما مانند این دو - حضرت دو انگشت اشاره خود را به هم نزدیک کرد - وارد خواهد شد .

الإمام الصادق عليه السلام : بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي سَفَرٍ إِذْ نَزَلَ فَسَجَدَ خَمْسَ سَجَدَاتٍ ، فَلَمَّا رَكِبَ قَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ : رَأَيْنَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَنَعْتَ مَا لَمْ تَكُنْ تَصْنَعُهُ ! قَالَ : نَعَمْ ، أَتَانِي جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَبَشَّرَنِي أَنَّ عَلِيًّا فِي الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ ۖ تَعَالَى ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَفَاطِمَةُ فِي الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ ۖ تَعَالَى ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ ۖ تَعَالَى ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَمَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ ، فَسَجَدْتُ لِلَّهِ ۖ تَعَالَى شُكْرًا ، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ : وَمَنْ يُحِبُّ مَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ (فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ ۖ تَعَالَى) .

امام صادق علیه السلام: رسول خدا صلی الله علیه و آله در سفری از مرکب خود پیاده شد و پنج سجده به جای آورد. چون بر مرکب نشست، یکی از اصحابش عرض کرد: ای رسول خدا، ما کاری از شما دیدیم که قبلاً نکرده بودید! حضرت فرمود: آری، جبرئیل علیه السلام نزد من آمد و بشارت داد که علی، اهل بهشت است و من به شکرانه آن در پیشگاه خدای متعال سجده کردم. چون سر برداشتم گفتم: فاطمه هم اهل بهشت است و من به شکرانه آن نیز خدای متعال را سجده کردم. چون سر برداشتم گفتم: حسن و حسین، سرور جوانان بهشتی اند و من باز به شکرانه آن خدای متعال را سجده کردم، چون سر برداشتم گفتم: دوستدار آنان نیز اهل بهشت است و من برای خدای متعال، سجده شکر به جای آوردم. چون سر برداشتم گفتم: و هرکس دوستدار ایشان را دوست بدارد، او نیز اهل بهشت است و من باز به شکرانه آن، در پیشگاه خدای متعال سجده کردم.

الإمام الصادق علیه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَشْفَعُ لِحَمِيمِهِ إِلَّا أَنْ يَكُونَ نَاصِبًا ، وَلَوْ أَنَّ نَاصِبًا شَفَعَ لَهُ كُلُّ نَبِيٍّ مُرْسَلٍ وَمَلَكَ مُقَرَّبٍ مَا شُفِّعُوا .

امام صادق علیه السلام: مؤمن برای خویشاوند خود شفاعت می کند، مگر این که ناصبی (دشمن علی علیه السلام و اولاد علی علیهما السلام) باشد. در حق ناصبی، حتی اگر پیامبری مرسل یا فرشته ای مقرب هم شفاعت کنند، شفاعت پذیرفته نمی شود.

الإمام الصادق علیه السلام: مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ فَلْيَعْمَلْ بِطَاعَةِ اللَّهِ وَلِيَتَّبِعْنَا ، أَلَمْ يَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ « قَالَ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبُّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ » ؟ وَاللَّهُ لَا يُطِيعُ اللَّهَ عَبْدٌ أَبَدًا إِلَّا أَدَخَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي طَاعَتِهِ اتِّبَاعَنَا ، وَلَا وَاللَّهِ لَا يَتَّبِعُنَا عَبْدٌ أَبَدًا إِلَّا أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَلَا وَاللَّهِ لَا يَدْعُ أَحَدٌ اتِّبَاعَنَا أَبَدًا إِلَّا أَبْغَضْنَا ، وَلَا وَاللَّهِ لَا يُبْغِضُنَا أَحَدٌ أَبَدًا إِلَّا عَصَى اللَّهَ ، وَمَنْ مَاتَ عَاصِيًا لِلَّهِ ۖ أَخْرَاهُ اللَّهُ وَأَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فَيَأْتَارِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ۖ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

امام صادق علیه السلام: هرکس خوشحال می شود که بداند خداوند او را دوست می دارد، طاعت خدا را به کار بندد و از ما پیروی کند. مگر این سخن خدای عز و جل را به پیامبرش نشنیده است که: «بگو: اگر خدا را دوست دارید پس از من پیروی کنید تا خدا شما را دوست بدارد و گناهانتان را بیامرزد»؟ به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که خدا را اطاعت کند، مگر این که خداوند در اطاعت او، پیروی از ما را وارد کند و به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که از ما پیروی کند، مگر این که خداوند دوستش بدارد و به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که پیروی از ما را فرو گذارد، مگر این که دشمن ما شود و به خدا قسم، هیچ بنده ای نیست که ما را دشمن بدارد، مگر این که خدا را نافرمانی کند و هرکه

با معصیت خدا از دنیا رود، خداوند او را خوار سازد و در آتش سرنگون کند و سپاس و ستایش خدای را که پروردگار جهانیان است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَظَرَ إِلَى عَلِيٍّ وَالْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ فَقَالَ : أَنْتُمْ الْمُسْتَضْعَفُونَ بَعْدِي .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله به علی و حسن و حسین علیهم السلام نگاه کرد و سپس گریست و فرمود: پس از من، شما را تضعیف خواهند کرد .

عنه عليه السلام : لَمَّا احْتَضَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عُشِيَّ عَلَيْهِ ، فَبَكَتْ فَاطِمَةُ عَلَيْهَا السَّلَامُ فَاقْتَفَتْ وَهِيَ تَقُولُ : مَنْ لَنَا بَعْدَكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ ! فَقَالَ : أَنْتُمْ الْمُسْتَضْعَفُونَ بَعْدِي وَاللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله هنگام احتضار، از هوش رفت و فاطمه علیها السلام شروع به گریه کرد. پیامبر به هوش آمد، [شنید] فاطمه می گوید: ای رسول خدا، بعد از تو، چه بر سر ما خواهد آمد؟! پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: به خدا قسم که شما را بعد از من، تضعیف خواهند کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَتَعْطِفَنَّ عَلَيْنَا الدُّنْيَا بَعْدَ شِمَاسِهَا عَطْفَ الضَّرُوسِ عَلَى وَادِّهَا ، ثُمَّ قَرَأَ : «وَنُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ» .

امام صادق علیه السلام : امیرالمؤمنین علیه السلام فرمود: دنیا پس از چموشیهایش، دوباره به ما روی خواهد کرد و مهربان خواهد شد، آن گونه که ماده شتر بدخوی، با بچه خود مهربان می شود. سپس این آیه را قرائت کرد: «و می خواهیم بر کسانی که در زمین فرودست نگه داشته شده اند، منت نهیم و آنان را پیشوایان (مردم) قرار دهیم و ایشان را وارث (زمین) کنیم» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ لَنَا أَيَّامًا وَدَوْلَةً يَأْتِي بِهَا اللَّهُ إِذَا شَاءَ .

امام صادق علیه السلام : ما را ایام و دولتی است که هر زمان خداوند بخواهد، آن را خواهد آورد .

عنه عليه السلام : بِنَا يَبْدَأُ الْبَلَاءُ ثُمَّ بِكُمْ ، وَبِنَا يَبْدَأُ الرَّخَاءُ ثُمَّ بِكُمْ ، وَالَّذِي يُحْلَفُ بِهِ لَيَنْتَصِرَنَّ اللَّهُ بِكُمْ كَمَا انْتَصَرَ بِالْحِجَارَةِ .

امام صادق علیه السلام: بلا و گرفتاریها از ما آغاز می شود و سپس به شما می رسد و آسایش و رفاه نیز از ما آغاز می گردد و آن گاه به شما می رسد. سوگند به آن کس که بدو سوگند یاد می شود، بی گمان خداوند به دست شما پیروزی حاصل می کند، همان گونه که با سنگریزه (در واقعه اصحاب فیل) پیروزی به بار آورد.

عنه عليه السلام: سُنِلَ أَبِي عَنِ قَوْلِ اللَّهِ: « قَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَأَفَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَأَفَّةً »
«حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ» . «فَقَالَ: إِنَّهُ لَمْ يَجِئْ تَأْوِيلُ هَذِهِ الْآيَةِ، وَلَوْ قَدْ قَامَ قَائِمُنَا بَعْدَهُ سَيَرَى مَنْ يُدْرِكُهُ مَا يَكُونُ مِنْ تَأْوِيلِ هَذِهِ الْآيَةِ، وَلَيَبْلُغَنَّ دِينُ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا بَلَغَ اللَّيْلُ حَتَّى لَا يَكُونَ شَرِيكٌ (مُشْرِكٌ - خ ل) عَلَى ظَهْرِ الْأَرْضِ، كَمَا قَالَ اللَّهُ» .

امام صادق علیه السلام: از پدرم درباره آیه «و همگی با مشرکان بجنگید، همان گونه که آنان همگی با شما می جنگند» و آیه «تا فتنه ای بر جای نماند و دین، یکسره از آن خدا گردد» سؤال شد؛ فرمود: زمان تأویل (و تحقق) این آیه هنوز نرسیده است. بعد از قیام قائم ما، کسانی که او را درک می کنند خواهند دید که تأویل (و تحقق) این آیه چگونه است. و دین محمد تا به هرجا که شب می رسد گسترش می یابد تا این که - همچنان که خداوند می گوید - اثری از شرک [مشرک]، بر روی زمین باقی نماند.

عنه عليه السلام - في معنى قوله عز وجل: « وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيَسْتَخْلِفَنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلَنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ خَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا » :- «: نَزَلَتْ فِي الْقَائِمِ وَأَصْحَابِهِ» .

امام صادق علیه السلام: درباره معنای آیه «خدا به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند، وعده داده است که حتماً آنان را در زمین جانشین قرار دهد، همان گونه که کسانی را که پیش از آنان بودند، جانشین قرار داد و آن دینی را که برایشان پسندیده است به سودشان مستقر کند و بیمشان را به ایمنی مبدل گرداند تا مرا عبادت کنند و چیزی را با من شریک نسازند» - فرمود: این آیه، درباره قائم و یاران او نازل شده است

الإمام الصادق عليه السلام: تُرِبَةُ قُمَّ مَقْدَسَةٌ، وَأَهْلُهَا مِنَّا وَنَحْنُ مِنْهُمْ، لَا يُرِيدُهُمْ جَبَّارٌ بِسُوءٍ إِلَّا عَجَّلَتْ عُقُوبَتُهُ مَا لَمْ يَخُونُوا إِخْوَانَهُمْ (يُحَوَّلُوا أَحْوَالَهُمْ - خ ل)، فَإِذَا فَعَلُوا ذَلِكَ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ جَبَابِرَةً سَوْءٍ. أَمَا إِنَّهُمْ أَنْصَارُ قَائِمِنَا وَدُعَاةَ حَقِّنَا. ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ وَقَالَ: اللَّهُمَّ اعصِمْهُمْ مِنْ كُلِّ فِتْنَةٍ، وَنَجِّهِمْ مِنْ كُلِّ هَلَكَةٍ .

امام صادق علیه السلام: خاک قم، مقدّس است و مردم آن، از ما هستند و ما از آنها ایم. هر جباری که بخواهد به آنان بدی و گزند برساند، زود کیفر بیند و این تا زمانی است که آنان [اهل قم] به برادران خود خیانت نکنند؛ اگر این کار را بکنند، خداوند پادشاهانی نابکار بر ایشان مسلط گرداند. بدانید که مردم قم، یاران قائم ما و دعوتگران به حق ما هستند. حضرت سپس سرش را به طرف آسمان بلند کرد و گفت: بار خدایا، آنان را از هر فتنه ای نگه دار و از هر نابودی و هلاکتی نجاتشان بخش.

عنه عليه السلام: سَتَخْلُو كَوْفَةَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ ، وَيَأْرِزُ •
عَنْهَا الْعِلْمُ كَمَا تَأْرِزُ الْحَيَّةُ فِي جُحْرِهَا ، ثُمَّ يَظْهَرُ الْعِلْمُ بِبِلْدَةِ يُقَالُ لَهَا قُمْ ، وَتَصِيرُ مَعْدِنًا لِلْعِلْمِ وَالْفَضْلِ حَتَّى لَا يَبْقَى فِي الْأَرْضِ مُسْتَضْعَفٌ فِي الدِّينِ حَتَّى الْمُخَدَّرَاتُ فِي الْحِجَالِ ، وَذَلِكَ عِنْدَ قُرْبِ ظُهُورِ قَائِمِنَا ، فَيَجْعَلُ اللَّهُ قُمْ وَأَهْلَهُ قَائِمِينَ مَقَامَ الْحُجَّةِ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا ، وَلَمْ يَبْقَ فِي الْأَرْضِ حُجَّةٌ ، فَيَفِيضُ الْعِلْمُ مِنْهُ إِلَى سَائِرِ الْبِلَادِ فِي الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ ، فَيَتِمُّ حُجَّةُ اللَّهِ عَلَى الْخَلْقِ حَتَّى لَا يَبْقَى أَحَدٌ عَلَى الْأَرْضِ لَمْ يَبْلُغْ إِلَيْهِ الدِّينَ وَالْعِلْمَ ، ثُمَّ يَظْهَرُ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ •

امام صادق علیه السلام: به زودی کوفه از مؤمنان خالی گردد و بساط علم از آن برچیده شود همان گونه که مار در سوراخش می خزد. سپس علم و دانش در شهری به نام قم آشکار گردد و این شهر به کانون علم و فضل تبدیل شود، تا جایی که در روی زمین، مستضعف دینی باقی نماند، حتی زنان پرده نشین. اینها همه در زمانی اتفاق افتد که ظهور قائم ما، نزدیک است. خداوند، قم و اهل آن را به منزله حجّت قرار می دهد. اگر نه چنین بود، بی گمان زمین، مردم را در کام خود فرو می برد و در زمین، حجّتی باقی نمی ماند. علم و دانش از قم به سایر نقاط شرق و غرب عالم سرازیر می شود و بدین سان حجّت خدا بر خلق تمام می شود، تا جایی که در روی زمین کسی باقی نمی ماند که دین و علم به او نرسیده باشد؛ پس از آن، قائم علیه السلام ظهور می کند.

عنه عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ احْتَجَّ بِالْكَوْفَةِ عَلَى سَائِرِ الْبِلَادِ ، وَبِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَهْلِهَا عَلَى غَيْرِهِمْ مِنْ أَهْلِ الْبِلَادِ ، وَاحْتَجَّ بِبِلْدَةِ قُمْ عَلَى سَائِرِ الْبِلَادِ ، وَبِأَهْلِهَا عَلَى جَمِيعِ أَهْلِ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ ، وَلَمْ يَدْعِ اللَّهُ قُمْ وَأَهْلَهُ مُسْتَضْعَفًا بَلْ وَفَقَّهُمْ . . . وَسَيَأْتِي زَمَانٌ تَكُونُ بِلْدَةُ قُمْ وَأَهْلِهَا حُجَّةً عَلَى الْخَلَائِقِ وَذَلِكَ فِي زَمَانٍ غَيْبَةِ قَائِمِنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى ظُهُورِهِ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا . وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَدْفَعُ الْبَلَايَا عَنْ قُمْ وَأَهْلِهَا ، وَمَا قَصَدَهُ جَبَّارٌ بِسُوءٍ إِلَّا قَصَمَهُ قَاصِمُ الْجَبَّارِينَ •

امام صادق علیه السلام: خداوند، کوفه را برای سایر شهرها حجت قرار داد و مردم مؤمن آن را برای مؤمنان دیگر شهرها و شهر قم را برای دیگر شهرها حجت قرار داد و مردم آن را برای همه مردم شرق و غرب عالم از جنّ و انس. خداوند، قم و مردم آن را مستضعف [در دین و معارف دینی] رها نکرد، بلکه به آنان توفیق داد... و زمانی خواهد رسید که شهر قم و مردم آن، حجت بر مردمان باشند و این در زمان غیبت قائم علیه السلام ما تا هنگام ظهور او باشد؛ اگر چنین نبود، بی گمان زمین، اهلش را در کام خود فرو می برد. فرشتگان، بلایا را از قم و اهل آن دور می کنند و هیچ جباری نسبت به آنان قصد سوء نکند، مگر این که [خداوند] درهم شکننده جباران او را درهم شکنند .

عنه علیه السلام - في قوله تعالى: «: بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَنَا أُولِي بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا خِلَالَ الدِّيَارِ» -: قَوْمٌ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ قَبْلَ خُرُوجِ الْقَائِمِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَلَا يَدْعُونَ وَتِرًا لِإِلٍ مُحَمَّدٍ إِلَّا قَتَلُوهُ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «بندگانی از خود را که سخت نیرومندند بر شما می گماریم تا در میان خانه ها [یتان برای قتل و کشتار شما] به جستجو درآیند» -: اینان مردمی هستند که خداوند، قبل از ظهور قائم علیه السلام، آنان را می فرستد و هرکس را که در حق آل محمد ستم کرده باشد، می کشند .

الإمام الصادق عليه السلام: لِكُلِّ أُنَاسٍ دَوْلَةٌ يَرْقُبُونَهَا وَدَوْلَتُنَا فِي آخِرِ الدَّهْرِ تَظْهَرُ .

امام صادق علیه السلام: هر مردمی را دولتی است که منتظر فرا رسیدن آن هستند و دولت ما در پایان روزگار، آشکار می شود .

عنه عليه السلام: ما يَكُونُ هَذَا الْأَمْرُ حَتَّى لَا يَبْقَى صِنْفٌ مِنَ النَّاسِ إِلَّا وَقَدَ وُلُّوا عَلَى النَّاسِ ، حَتَّى لَا يَقُولَ قَائِلٌ : «إِنَّا لَوْ وُلِّينَا لَعَدَلْنَا» ، ثُمَّ يَقُومُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ وَالْعَدْلِ .

امام صادق علیه السلام: این امر (حکومت ما اهل بیت) فرا نرسد، تا این که هیچ گروهی از مردم باقی نماند، مگر این که بر مردم حکومت کرده باشد، تا کسی نگوید: «اگر ما به حکومت می رسیدیم، به عدل و داد رفتار می کردیم». پس از آن، قائم علیه السلام قیام می کند و حقّ و عدالت را برپا می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ مَنِ انتَظَرَ أَمْرَنَا وَصَبَرَ عَلَى مَا يَرَى مِنَ الْأَذَى وَالْخَوْفِ هُوَ عَدَاً فِي زَمَرَتِنَا .

امام صادق علیه السلام: هرکس منتظر امر (حکومت و دولت) ما باشد و بر آزارها و رعب و وحشتی که به او می رسد شکیبایی کند، فردا در زمره ما باشد .

عنه عليه السلام : (الْمُنْتَظِرُ) الْمُقَرَّرُ - خ ل) لِلثَّانِي عَشَرَ مِنْهُمْ كَالشَّاهِرِ سَيْفُهُ بَيْنَ يَدَي رَسولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يَذُبُّ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام: کسی که در انتظار دوازدهمین آنان (امام مهدی علیه السلام) باشد، همانند کسی است که پیشاپیش رسول خدا صلی الله علیه و آله شمشیر بکشد و از او دفاع کند .

عنه عليه السلام : مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِهَذَا الْأَمْرِ كَانَ كَمَنْ كَانَ مَعَ الْقَائِمِ فِي فِسطاطِهِ ، لَا بَلْ كَانَ كَالضَّارِبِ بَيْنَ يَدَي رَسولِ اللَّهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِالسَّيْفِ .

امام صادق علیه السلام: کسی که در حال انتظار این امر [ظهور قائم] از دنیا برود، همانند کسی است که با قائم در خیمه او باشد، نه، بلکه همانند کسی است که پیشاپیش رسول خدا صلی الله علیه و آله شمشیر زند .

عنه عليه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ الْقَائِمِ فَلْيَنْتَظِرْ وَلْيَعْمَلْ بِالْوَرَعِ وَمَحَاسِنِ الْأَخْلَاقِ وَهُوَ مُنْتَظِرٌ ، فَإِنْ مَاتَ وَقَامَ الْقَائِمُ بَعْدَهُ كَانَ لَهُ مِنَ الْأَجْرِ مِثْلُ أَجْرِ مَنْ أَدْرَكَهُ ، فَجُدُّوا وَانْتَظِرُوا هَنِيئًا لَكُمْ أَيُّهَا الْعِصَابَةُ الْمَرْحُومَةُ .

امام صادق علیه السلام: هرکه دوست دارد از یاران قائم باشد، پس باید انتظار کشد و در حالی که منتظر است، پارسایی و اخلاق نیک را در پیش گیرد. اگر (با چنین حالتی) از دنیا برود و بعد از مرگ او، قائم قیام کند، همانند اجر کسی را دارد که قائم را درک کند. پس (در کار و عمل) بکوشید و منتظر باشید؛ گوارایتان باد ای جماعت مشمول رحمت .

الإمام الصادق عليه السلام - في دعاء له - : اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَعَلَى إِمَامِ الْمُسْلِمِينَ ، وَاحْفَظْهُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ وَعَنْ يَمِينِهِ وَعَنْ شِمَالِهِ وَمِنْ فَوْقِهِ وَمِنْ تَحْتِهِ ، وَافْتَحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيرًا ، وَانصُرْهُ نَصْرًا عَزِيمًا ، وَاجْعَلْ لَهُ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا . اللَّهُمَّ عَجِّلْ فَرَجَ آلِ مُحَمَّدٍ ، وَأَهْلِكَ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ .

امام صادق علیه السلام - در یکی از دعاهاى خود - : بار خدایا، بر محمد و آل محمد و بر امام مسلمانان، درود و صلوات فرست و او را از پیش رو و از پشت سرش و از جانب راست و از جانب چپش و از بالای سر و از زیر پایش (از همه جهت) محافظت فرما و پیروزی و فتحی آسان (و بی رنج) نصیبش گردان و نصرتی عزت بخش عطایش کن و از

جانب خود برای او تسلطی (و قدرتی) یاری گر قرار ده؛ بار خدایا، فرج آل محمد را شتاب بخش و دشمنان آنان را، از جنّ و انس، نیست و نابود گردان .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ قَالَ إِنَّا أَنْبِيَاءُ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ ، وَمَنْ شَكََّ فِي ذَلِكَ فَعَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که بگوید ما پیامبر هستیم، لعنت خدا بر او باد و لعنت خدا بر کسی که در این باره (که ما پیامبر نیستیم) شکّ کند .

عنه عليه السلام - فِي ذِكْرِ الْغُلَاةِ - : إِنَّ فِيهِمْ مَنْ يَكْذِبُ ، حَتَّى إِنَّ الشَّيْطَانَ لَاحْتِاجَ إِلَى كَذِبِهِ .

امام صادق علیه السلام : در وصف گزاف گویان - بعضی از آنها دروغهایی می گویند که حتی شیطان به دروغ آنها احتیاج دارد [و باید نزد آنها درس دروغ گویی بخواند] .

الإمام الصادق عليه السلام - بَعْدَ ذَمِّ بَعْضِ الْغُلَاةِ - : فَوَاللَّهِ مَا نَحْنُ إِلَّا عِبِيدُ الَّذِي خَلَقَنَا وَاصْطَفَانَا ، مَا نَقْدِرُ عَلَى ضَرٍّ وَلَا نَفْعٍ ، وَإِنْ رَحِمْنَا فَبِرَحْمَتِهِ ، وَإِنْ عَذَّبْنَا فَبِذُنُوبِنَا . وَاللَّهِ ، مَا لَنَا عَلَى اللَّهِ مِنْ حُجَّةٍ ، وَلَا مَعْنَا مِنَ اللَّهِ بِرَاءَةٌ ، وَإِنَّا لَمَيِّتُونَ وَمَقْبُورُونَ وَمُنْشَرُونَ وَمَبْعُوثُونَ وَمَوْقُوفُونَ وَمَسْئُولُونَ .

امام صادق علیه السلام : بعد از نکوهش یکی از غالیان - به خدا قسم، ما نیستیم مگر بندگانی که خداوند ما را آفرید و برگزیدمان، نه می توانیم سودی برسائیم و نه زیانی وارد کنیم، اگر به ما رحم کند، از رحمت و مهربانی اوست و اگر عذابمان کند، به واسطه گناهانمان می باشد. به خدا سوگند، ما را بر خدا حجّتی نیست و از او با خود براتی [برای آزادی از دوزخ] نداریم، ما نیز می میریم و دفن می شویم و در روز قیامت محشور و برانگیخته می شویم و برای حساب رسی نگهمان می دارند و بازخواست می شویم .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تُصَلِّ خَلْفَ الْغَالِي وَإِنْ كَانَ يَقُولُ بِقَوْلِكَ ، وَالْمَجْهُولِ وَالْمُجَاهِرِ بِالْفِسْقِ وَإِنْ كَانَ مُقْتَصِدًا .

امام صادق علیه السلام : پشت سر غالی مذهب نماز مخوان، اگر چه به ظاهر عقیده تو [تشیع] را داشته باشد؛ همچنین پشت سر کسی که مذهب و عقیده اش معلوم نیست و کسی که آشکارا گناه می کند، نماز مخوان، اگر چه میانه رو باشد .

عنه عليه السلام: احذروا على شبابكم الغلاة لا يفسدونهم، فإن الغلاة شر خلق الله، يصغرون عظمة الله ويدعون الربوبية لعباد الله. والله، إن الغلاة أشر من اليهود والنصارى والمجوس والذين أشركوا.

امام صادق عليه السلام: مواظب باشيد غاليان، جوانانتان را فاسد نکنند؛ زیرا غاليان بدترین خلق خدايند، عظمت خدا را پايين می آورند و برای بندگان خدا ادعای ربوبیت می کنند؛ به خدا قسم که غاليان از يهود و نصاری و مجوس و مشرکان بدترند.

الإمام الصادق عليه السلام: أدنى ما يخرج به الرجل من الإيمان أن يجلس إلى غال فيستمع إلى حديثه ويصدقه على قوله، إن أبي حدثني عن أبيه عن جدّه عليهم السلام أن رسول الله صلى الله عليه وآله قال: صنفان من أمتي لا نصيب لهما في الإسلام: الغلاة، والقدرية.

امام صادق عليه السلام: کمترین چیزی که آدمی را از ایمان خارج می سازد این است که نزد غالی مذهب بنشیند و به سخنانش گوش دهد و گفته اش را تأیید کند. پدرم، از پدرش، از جدش عليهم السلام برایم روایت کرد که رسول خدا صلى الله عليه وآله فرمود: دو گروه از امت من هستند که بهره ای از اسلام ندارند: غالی مذهبان و قدریه.

عنه عليه السلام - للمفضل بن مزيد بعد ما ذكر أصحاب أبي الخطاب والغلاة - : يا مفضل، لا تقاعدوهم ولا تواكلوهم ولا تشاربوهم ولا تصافحوهم ولا تؤاثرهم.

امام صادق عليه السلام: به مفضل بن مزید که از پیروان ابوالخطاب و غالی مذهبان سخن به میان آورد، فرمود: ای مفضل، با آنان همنشینی نکن و در سر يك سفره با آنان غذا نخور و با آنها دست نده و با آنان به هم سخنی و مبادله اخبار مپرداز.

عنه عليه السلام: لعن الله المغيرة بن سعيد، إنه كان يكذب على أبي، فأذاقه الله حرّ الحديد. لعن الله من قال فينا ما لا نقوله في أنفسنا، ولعن الله من أزالنا عن العبودية لله الذي خلقنا وإليه مآبنا ومعادنا وبه نواصينا.

امام صادق عليه السلام: خدا مغیره بن سعید را لعنت کند. او به پدرم دروغ می بست و خداوند، داغی آهن (طعم شمشیر) را به او چشاند. لعنت خدا بر کسی که درباره ما چیزهایی بگوید که ما خود نمی گوییم [و چنان اعتقادی نداریم]؛ لعنت خدا بر کسی که ما را بنده خدا نداند؛ خدایی که ما را آفریده و بازگشت و معاد ما به سوی اوست و زمام اختیار ما در کف اوست.

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ اتَّقَى مِنْكُمْ وَأَصْلَحَ فَهُوَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ . قِيلَ لَهُ : مِنْكُمْ يَا بَنَ رَسُولِ اللَّهِ ؟ ! قَالَ : نَعَمْ مِنَّا ، أَمَا سَمِعْتَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : « وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ » ، وَقَوْلَ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : « فَمَنْ تَبِعَنِي فَإِنَّهُ مِنِّي » .

امام صادق عليه السلام : هر يك از شما که پرهیزگار و درستکار باشد، او از ما اهل بیت است. راوی عرض کرد: یا بن رسول الله ، از شماست؟ فرمود: آری، از ماست. آیا نشنیده ای این سخن خدای عز و جل را که : «و هر کس از شما آنها را به دوستی گیرد، از آنان خواهد بود» و این سخن ابراهیم را که : «پس هر که از من پیروی کند او از من است» ؟ !

الإمام الصادق عليه السلام : اِعْلَمُوا أَنَّهُ لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُحْسِنِ مُجَاوِرَةَ مَنْ جَاوَرَهُ .

امام صادق عليه السلام : بدانید از ما نیست کسی که برای همسایه خود، همسایه خوبی نباشد .

عنه عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُصَلِّ صَلَاةَ اللَّيْلِ .

امام صادق عليه السلام : از ما نیست کسی که نماز شب نخواند .

عنه عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا - وَلَا كِرَامَةً - مَنْ كَانَ فِي مِصْرٍ فِيهِ مِائَةٌ أَلْفٍ وَكَانَ فِي ذَلِكَ الْمِصْرِ أَحَدٌ أَوْرَعَ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام : از ما نیست - و ارزشی ندارد - کسی که در شهری صد هزار نفری زندگی کند و در آن شهر، پارساتر از او وجود داشته باشد .

عنه عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَنْ تَرَكَ دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ ، وَلَا آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ .

امام صادق عليه السلام : از ما نیست کسی که دنیای خود را به خاطر آخرتش و یا آخرت خود را به خاطر دنیایش، رها کند .

عنه عليه السلام : لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ وَاَفَقْنَا بِلِسَانِهِ وَخَالَفَنَا فِي أَعْمَالِنَا وَأَثَارِنَا .

امام صادق عليه السلام : شیعه ما نیست کسی که به زبان، دم از ما زند ولی برخلاف کردار و رفتار ما عمل کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَوْجَبَ عَلَيْكُمْ حُبَّنَا وَمُؤَالَاتِنَا ، وَفَرَضَ عَلَيْكُمْ طَاعَتِنَا ، أَلَا فَمَنْ كَانَ مِنَّا فَلْيَقْتَدِ بِنَا ، وَإِنَّ مِنْ شَأْنِنَا الْوَرَعَ

وَالْإِجْتِهَادَ وَأَدَاءَ الْأَمَانَةِ إِلَى الْبِرِّ وَالْفَاجِرِ ، وَصِلَةَ الرَّحِمِ وَإِقْرَاءَ الضَّيْفِ وَالْعَفْوَ عَنِ الْمُسِيءِ ،
وَمَنْ لَمْ يَقْتَدِ بِنَا فَلَيْسَ مِنَّا .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی دوستی و ولایت ما را بر شما واجب فرمود؛ و اطاعت از ما را بر شما فرض (واجب) کرده است. پس آگاه باشید که هرکس از ماست، باید به ما اقتدا کند و از جمله صفات ماست: پارسایی و کوشش در عمل و بازگرداندن امانت به نیکوکار و بدکار و به جای آوردن صلّه رحم و مهمان داری و گذشت کردن از کسی که (به ما) بدی کند. هرکه به ما اقتدا نکند، از ما نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : رَحِمَ اللَّهُ الْفُضَيْلَ بْنَ يَسَارٍ ، هُوَ مِنَّا أَهْلَ الْبَيْتِ .

امام صادق علیه السلام : خدا فضیل بن یسار را رحمت کند، او از ما اهل بیت بود .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ - وَإِنْ سَاعَدْتَهُ الْأُمُورُ - بِمُسْتَخْلَصِ غَضَارَةٍ •
عَيْشٍ إِلَّا مِنْ خِلَالِ مَكْرُوهِ •

امام صادق علیه السلام : هیچ کس نیست که به نوشی بی نیش دست یابد، اگر چه همه عوامل به یاری اش بیاید .

الإمام الصادق عليه السلام : فِي وَصِيَّةِ لُقْمَانَ لِابْنِهِ : يَا بُنَيَّ اعْلَمْ أَنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمْرُكَ مِنْهَا قَلِيلٌ مِنْ قَلِيلٍ ، وَيَقْرُ مِنْ الْقَلِيلِ قَلِيلٌ •

امام صادق علیه السلام - در سفارش لقمان به فرزندش - : فرزندم! بدان که دنیا اندک است و عمر تو در آن ، اندکی از اندک است، و از اندک، اندک می ماند .

عنه عليه السلام : قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : . . . يَا بُنَيَّ إِنَّ الدُّنْيَا قَلِيلٌ ، وَعُمْرُكَ قَصِيرٌ •

امام صادق علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت: ... فرزندم! دنیا اندک است و عمر تو کوتاه .

الإمام الصادق عليه السلام : أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا دَارُ فِرَاقٍ وَدَارُ التَّوَاءِ لَا دَارَ اسْتِوَاءٍ ، عَلَى أَنَّ فِرَاقَ الْمَالُوفِ حُرْقَةٌ لَا تُدْفَعُ ، وَلَوْعَةٌ لَا تُرَدُّ •

امام صادق علیه السلام : ای مردم! این دنیا ، سرای فراق و خانه پیچ در پیچ است ، نه خانه ای سر راست. فراق عزیزان ، داغی است که مانعش نمی توان شد و سوزی است که جلوی آن را نمی توان گرفت .

الإمام الصادق عليه السلام : عاشَ نوحٌ عليه السلام ألفي سنةٍ وثلاث مئة سنةٍ ؛ منها ثمانمئة وخمسون سنةً قبلَ أن يُبعثَ ، وألف سنةٍ إلا خمسينَ عاما وهو في قومه يدعوهم ، وخمسمئة عامَ بعدما نزلَ من السَّفينةِ ونصبَ الماءُ ، فمصرَ الأمصارَ ، وأسكنَ ولدهُ البُلدانَ .

ثُمَّ إِنَّ مَلَكَ الْمَوْتِ جَاءَهُ وَهُوَ فِي الشَّمْسِ ، فَقَالَ : السَّلَامُ عَلَيْكَ !
فَرَدَّ عَلَيْهِ نُوحٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَقَالَ : مَا جَاءَ بِكَ يَا مَلَكَ الْمَوْتِ ؟
قَالَ : جِئْتُكَ لِإِعْقَابِ رُوحِكَ .
قَالَ : دَعْنِي أَدْخُلْ مِنَ الشَّمْسِ إِلَى الظِّلِّ .
فَقَالَ لَهُ : نَعَمْ .

فَتَحَوَّلَ ، ثُمَّ قَالَ : يَا مَلَكَ الْمَوْتِ ، كُلُّ مَا مَرَّ بِي مِنَ الدُّنْيَا مِثْلُ تَحْوِيلِي مِنَ الشَّمْسِ إِلَى الظِّلِّ ، فَاْمُضْ لِمَا أَمَرْتَنِي بِهِ . فَقَبِضْ رُوحَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : نوح عليه السلام دو هزار و سیصد سال ، عمر کرد . هشتصد و پنجاه سال آن را پیش از آن که برانگیخته شود، نهصد و پنجاه سال را به دعوت قومش پرداخت و پانصد سال پس از آن که از کشتی فرود آمد و آب ، فروکش کرد و شهرها را ساخت و فرزندان را در آبادی ها اسکان داد .

سپس ، مَلَكُ الْمَوْتِ ، نزد او که در گوشه آفتاب نشسته بود، آمد و گفت: سلام بر تو !
نوح عليه السلام جواب سلامش را داد و گفت: «برای چه آمده ای ، ای ملك الموت؟» .
گفت: آمده ام که جان تو را بگیرم .

نوح عليه السلام گفت: «اجازه بده که از آفتاب به سایه بروم» .
ملك الموت گفت: باشد .

نوح عليه السلام به سایه رفت و سپس گفت: ای ملك الموت! این همه عمری که در دنیا سپری کردم ، همانند این رفتنم از آفتاب به سایه بود . حالا مأموریتت را اجرا کن .
ملك الموت نیز جان نوح عليه السلام را گرفت .

الإمام الصادق عليه السلام : اصْبِرُوا عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ وَتَصَبَّرُوا عَنِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ ، فَإِنَّمَا الدُّنْيَا سَاعَةٌ ؛ فَمَا مَضَى فَلَيْسَ تَجِدُ لَهُ سُرُورًا وَلَا حُزْنَ ، وَمَا لَمْ يَأْتِ فَلَيْسَ تَعْرِفُهُ ، فَاصْبِرْ عَلَى تِلْكَ السَّاعَةِ الَّتِي أَنْتَ فِيهَا ، فَكَأَنَّكَ قَدْ اغْتَبَطْتَ .

امام صادق عليه السلام : بر طاعت خدا بشکیبید (صبور باشید) و بر ترك معصیت او صبوری کنید ؛ چرا که دنیا ساعتی بیش نیست؛ زیرا برای آنچه گذشته است ، نه شادی

ای می یابی و نه اندوهی، و آنچه هم که نیامده است، نمی دانی چگونه است. پس، بر آن ساعتی که در آنی صبر کن، گویا که تو رشک برده شده ای .

الإمام الصادق عليه السلام : أَحْكَمَ أَمْرَ دِينِكَ كَمَا أَحْكَمَ أَهْلُ الدُّنْيَا أَمْرَ دُنْيَاهُمْ ، فَإِنَّمَا جُعِلَتْ الدُّنْيَا شَاهِدًا يُعْرَفُ بِهَا مَا غَابَ عَنْهَا مِنَ الْآخِرَةِ ، فَأَعْرِفِ الْآخِرَةَ بِهَا ، وَلَا تَنْظُرْ إِلَى الدُّنْيَا إِلَّا بِالْإِعْتِبَارِ .

امام صادق علیه السلام : کار دینت را استوار ساز ، چنان که دنیاداران ، کار دنیایشان را استوار می سازند؛ زیرا دنیا، در حقیقت، علامت و گواهی قرار داده شده تا با آن ، غیب دنیا، یعنی آخرت، شناخته شود . پس به وسیله دنیا ، آخرت را بشناس و به دنیا ، جز با دیده اعتبار (پند) منگر .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا وَإِنْ أَمْتَعْتَ بِبَهْجَتِهَا وَعَرَّتْ بِزِبْرَجِهَا ، فَإِنَّ آخِرَهَا لَا يَعْدُو أَنْ يَكُونَ كَأَخْرِ الرَّبِيعِ الَّذِي يَرُوقُ بِخُضْرَتِهِ ثُمَّ يَهِيْجُ عِنْدَ انْتِهَاءِ مُدَّتِهِ . وَعَلَى مَنْ نَصَحَ لِنَفْسِهِ وَعَرَفَ حَقَّ مَا عَلَيْهِ وَلَهُ ، أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا نَظْرَ مَنْ عَقَلَ عَنِ رَبِّهِ جَلًّا وَعَلَا ، وَحَذَرَ سُوءَ مُنْقَلَبِهِ ؛ فَإِنَّ هَذِهِ الدُّنْيَا قَدْ خَدَعَتْ قَوْمًا فَارَقَوْهَا أَسْرًا مَا كَانُوا إِلَيْهَا ، وَأَكْثَرَ مَا كَانُوا اغْتِبَاطًا بِهَا ، طَرَقَتْهُمْ آجَالُهُمْ بَيَاتًا وَهُمْ نَائِمُونَ ، أَوْ ضَحَى وَهُمْ يَلْعَبُونَ . . .

امام صادق علیه السلام : این دنیا، اگرچه با خرّمی هایش لذت می بخشد و با زرق و برقش می فریبد، اما فرجامی جز فرجام بهار ندارد که سرسبزی آن ، دل نشین است ؛ لیکن در پایان عمر بهار ، آن همه خرّمی می خشکد. آن که دلسوز خویش است و وظایف و حقوق خویشتن را می شناسد ، باید به دنیا چونان کسی بنگرد که خداپسندانه می اندیشد و از بدفرجامی خویش بترسد؛ زیرا این دنیا ، مردمانی را فریفت و در حالی از دنیا جدا شدند که در اوج سرخوشی از دنیا و شادمانی نسبت به آن بودند ، شب هنگام که خفته بودند یا روز هنگام که سرگرم بازی [و تفریح] بودند، اجل هایشان ، ناگاه به سراغشان آمد . . .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . اجْعَلِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ قَنْطَرَةٍ عَلَى نَهْرٍ ، جُزْتَ عَلَيْهَا وَتَرَكَتْهَا ، وَلَمْ تَرْجِعْ إِلَيْهَا آخِرَ الدَّهْرِ .

امام صادق علیه السلام - از اندرزهای لقمان به فرزندش - : فرزندم! ... دنیا را به سان پلی بر رودخانه ای بدان که از آن بگذری و رهایش کنی و دیگر ، هرگز به سویش باز نگردی .

الزهد عن عبدالله بن سنان : سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ عَلَى حَصِيرٍ قَدْ أَثَرَ فِي جِسْمِهِ ، وَوَسَادَةَ لَيْفٍ قَدْ أَثَرَتْ فِي خَدِّهِ . فَجَعَلَ يَمْسُحُ وَيَقُولُ : مَا رَضِيَ بِهَذَا كِسْرَى وَلَا قَيْصَرَ ، إِنَّهُمْ يَنَامُونَ عَلَى الْحَرِيرِ وَالذَّبْيَاجِ وَأَنْتَ عَلَى هَذَا الْحَصِيرِ !

قال : فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَأَعْنَا خَيْرٌ مِنْهُمَا وَاللَّهِ ، لَأَعْنَا أَكْرَمٌ مِنْهُمَا وَاللَّهِ ، مَا أَنَا وَالدُّنْيَا ، إِنَّمَا مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رَجُلٍ رَاكِبٍ مَرَّ عَلَى شَجَرَةٍ وَلَهَا فِيَّ فَاَسْتَظَلَّ تَحْتَهَا ، فَلَمَّا أَنْ مَالَ الظِّلُّ عَنْهَا ارْتَحَلَ فَذَهَبَ وَتَرَكَهَا .

الزهد حسين بن سعيد - به نقل از عبدالله بن سنان - : شنیدم امام صادق علیه السلام می فرمود : مردی بر پیامبر صلی الله علیه و آله وارد شد ، در حالی که ایشان بر بوریایی خفته بود و بالشی از لیف خرما زیر سر داشت و اثر [زبری] آن بوریای و بالش بر بدن و گونه پیامبر صلی الله علیه و آله مانده بود . مرد ، شروع به دست کشیدن [بر جای بوریای] کرد و می گفت : کسرا و قیصر به این چیزها رضایت ندارند . آنان بر بستر حریر و دیبا می خفتند و تو بر چنین بوریایی؟! !

پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : «سوگند به خدا که من از آنها بهترم . به خدا سوگند که من ، از آنان گرامی ترم . مرا چه به دنیا؟ حکایت دنیا، در حقیقت، حکایت مردی سواره است که از درختی می گذرد و آن درخت را سایه ای است و در سایه آن ، فرود می آید و چون سایه اش می رود ، او می کوچد و می رود و درخت را رها می کند» .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيما وَعَظَ اللَّهُ بِهِ عِيسَى بْنُ مَرِيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : ... يَا عِيسَى ، لَا تُشْرِكْ بِي شَيْئًا ، وَكُنْ مِنِّي عَلَى حَذَرٍ ، وَلَا تَغْتَرَّ بِالصِّحَّةِ وَلَا تُغْبِطَ نَفْسَكَ ؛ فَإِنَّ الدُّنْيَا كَفِيٍّ زَائِلٍ ، وَمَا أَقْبَلَ مِنْهَا كَمَا أُدْبِرَ .

امام صادق علیه السلام : از جمله اندرزهای خداوند به عیسی بن مریم علیه السلام : ... ای عیسی ! چیزی را شریک من مگردان ، از من برحذر باش و به تن درستی غره مشو و خویشتن را خوش بخت مپندار ؛ زیرا دنیا همانند سایه ای ناپایدار است و آنچه از آن بیاید ، به مانند آن است که رفته است .

مصباح الشريعة - فيما نسبته إلى الإمام الصادق عليه السلام - : إِنَّ الدُّنْيَا خَلَقَهَا اللَّهُ تَعَالَى بِمَنْزِلَةِ ظِلِّكَ ، إِنْ طَلَبْتَهُ أَتَبَعَكَ وَلَا تَلْحَقُهُ أَبَدًا ، وَإِنْ تَرَكَتَهُ يَتَّبِعُكَ وَأَنْتَ مُسْتَرِيحٌ .

مصباح الشريعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده - دنیا را خداوند متعال به سان سایه تو قرار داده است که اگر در پی آن بدوی ، تو را خسته می کند و هرگز بدان نمی رسی و اگر رهایش کنی ، او در پی تو می آید و تو آسوده باشی .

الإمام الصادق عليه السلام - في بيان مَوَاعِظِ لُقْمَانَ لِابْنِهِ - : يَا بَنِيَّ ، إِنَّ الدُّنْيَا بَحْرٌ عَمِيقٌ ، قَدْ هَلَكَ فِيهَا عَالَمٌ كَثِيرٌ ، فَاجْعَلْ سَفِينَتَكَ فِيهَا الْإِيمَانَ ، وَاجْعَلْ شِرَاعَهَا التَّوَكُّلَ ، وَاجْعَلْ زَادَكَ فِيهَا تَقْوَى اللَّهِ ، فَإِنَّ نَجْوَتَ فَبِرَحْمَةِ اللَّهِ ، وَإِنْ هَلَكْتَ فَبِدُنُوبِكَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان اندرزهای لقمان به فرزندش - : فرزندم! دنیا ، دریایی ژرف است که خلقی بسیار در آن نابود شدند . پس کشتی خود را در آن ، ایمان قرار ده و بادبانش را توکل و توشه ات را تقوای الهی . [با این حال] اگر رستی ، به لطف خدا رسته ای و اگر هلاک شدی ، به سبب گناهانت هلاک شده ای .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ : يَا مُبْتَغِي الْعِلْمِ ، كَأَنَّ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ شَيْئًا ، إِلَّا مَا يَنْفَعُ خَيْرُهُ وَيَضُرُّ شَرُّهُ إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ .
يَا مُبْتَغِي الْعِلْمِ ، لَا يَشْعَلُكَ أَهْلٌ وَلَا مَالٌ عَن نَفْسِكَ ، أَنْتَ يَوْمَ تُفَارِقُهُمْ كَضِيفٍ بَتَّ فِيهِمْ ثُمَّ غَدَوْتَ عَنْهُمْ إِلَى غَيْرِهِمْ ، وَالدُّنْيَا وَالْآخِرَةُ كَمَنْزِلٍ تَحَوَّلَتْ مِنْهُ إِلَى غَيْرِهِ ، وَمَا بَيْنَ الْمَوْتِ وَالْبَعْثِ إِلَّا كَنَوْمَةٍ نِمْتَهَا ثُمَّ اسْتَيْقَظْتَ مِنْهَا .
يَا مُبْتَغِي الْعِلْمِ ، قَدِّمَ لِمَقَامِكَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ ، فَإِنَّكَ مُثَابٌّ بِعَمَلِكَ ، كَمَا تَدِينُ تُدَانُ يَا مُبْتَغِي الْعِلْمِ .

امام صادق علیه السلام : ابو ذر در سخنرانی اش می گفت: ای جوینده دانش! هیچ چیز دنیا را چیز مینگار؛ جز آنچه خیرش سود رساند؛ و شرش زیان زند ، مگر به کسی که خدایش بدو رحم کند. ای جوینده علم! زهار، زن و فرزند و مال ، تو را از خویشتن باز ندارد؛ چه، روزی که از آنها جدا می شوی ، [خواهی دانست که] همانند میهمانی بوده ای که شبی را در میان ایشان گذرانده ای و صبحگاهان از نزدشان به جای دیگران رفته ای . دنیا و آخرت ، به سان منزلگاهی است که از آن به منزلگاهی دیگر منتقل شده ای . فاصله ای میان مرگ و رستخیز نیست ،

مگر به اندازه خوابی کوتاه که بخوابی و سپس ، بیدار شوی .

ای جوینده دانش! برای آن روز که در پیشگاه خداوند قرارگیری ، چیزی پیش فرست؛ زیرا که تو در برابر عملت پاداش می یابی . ای جوینده دانش! از هر دست که بدهی ، با همان دست پس می گیری .

الإمام الصادق عليه السلام : في مُنَاجَاةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، إِنَّ الدُّنْيَا دَارُ عُقُوبَةٍ ، عَاقَبْتُ فِيهَا آدَمَ عِنْدَ خَطِيئَتِهِ ، وَجَعَلْتُهَا مَلْعُونَةً ؛ مَلْعُونٌ مَا فِيهَا إِلَّا مَا كَانَ فِيهَا لِي .

امام صادق عليه السلام : در مناجات خدا با موسی علیه السلام آمده است: «ای موسی! دنیا، سرای کیفر است . در آن ، آدم را بر خطایش کیفر دادم. دنیا و آنچه را در آن است ، لعنت شده قرار دادم ، مگر آنچه از آن که برای من باشد» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ اسْتَنْطَعْتَ ۖ أَلَّا تَنَالَ مِنَ الدُّنْيَا شَيْئًا تُسْأَلُ عَنْهُ عَدَا فَاَفْعَلْ ۖ .

امام صادق عليه السلام : اگر توانستی از دنیا چیزی به دست نیاوری که فردا [ی قیامت] برای آن بازخواست شوی ، چنین کن .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ يَتَّقِ اللَّهَ فَقَدْ أَحْرَزَ نَفْسَهُ مِنَ النَّارِ بِإِذْنِ اللَّهِ ، وَأَصَابَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۖ .

امام صادق عليه السلام : هر که از خدا پروا کند، به اذن خداوند، خویشتن را از آتش مصون دانسته است و در دنیا و آخرت به همه خوبی ها دست یافته است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ مِمَّا مَن تَرَكَ دُنْيَاهُ لِآخِرَتِهِ ، وَلَا آخِرَتَهُ لِدُنْيَاهُ ۖ .

امام صادق عليه السلام : کسی که دنیایش را به خاطر آخرتش و یا آخرتش را به خاطر دنیایش ترك کند ، از ما نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّكُمْ فِي آجَالٍ مَقْبُوضَةٍ ، وَأَيَّامٍ مَعْدُودَةٍ ، وَالْمَوْتُ يَأْتِي بَغْتَةً ، مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا يَحْصُدُ غَبْطَةً ، وَمَنْ يَزْرَعُ شَرًّا يَحْصُدُ نَدَامَةً ، وَلِكُلِّ زَارِعٍ مَا زَرَعَ ۖ .

امام صادق عليه السلام : شما در عمرهایی به سر آمدنی و روزهای چند به سر می برید و مرگ ، به ناگاه فرا می رسد. هر که نیکی بکارد ، شادی می درود، و هر که بدی بکارد ، پشیمانی درو می کند. هر کشتگری ، آن درود که کاشت .

الإمام الصادق عليه السلام : نِعَمَ الْعَوْنِ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ ۖ .

امام صادق عليه السلام : نیکو کمکی است دنیا برای آخرت !

الاحتجاج - في ذكر أسئلة زنديق للإمام الصادق عليه السلام - : قال [الزنديق] : فَلَإِيَّ عِلَّةٍ خَلَقَ الْخَلْقَ وَهُوَ غَيْرُ مُحْتَاجٍ إِلَيْهِمْ وَلَا مُضْطَرٌّ إِلَى خَلْقِهِمْ ، وَلَا يَلِيْقُ بِهِ التَّعَبُّثُ بِنَا؟

قال عليه السلام : خَلَقَهُمْ لِإِعْظَاهِرِ حِكْمَتِهِ ، وَإِنْفَادِ عِلْمِهِ ، وَإِمْضَاءِ تَدْبِيرِهِ .

قال : وَكَيْفَ لَا يَقْتَصِرُ عَلَى هَذِهِ الدَّارِ فَيَجْعَلُهَا دَارَ ثَوَابِهِ وَمُحْتَبَسَ عِقَابِهِ؟

قال : إِنَّ هَذِهِ الدَّارَ دَارُ ابْتِلَاءٍ ، وَمَتَجَرُّ الثَّوَابِ ، وَمُكْتَسَبُ الرَّحْمَةِ ، مُلْتَمَاتِ

آفَاتٍ ، وَطُبِّقَتْ شَهَوَاتٍ ، لِيُخْتَبَرَ فِيهَا عِبِيدَهُ بِالطَّاعَةِ ؛ فَلَا يَكُونُ دَارُ عَمَلٍ دَارَ جَزَاءِ الْاِحْتِجَاجِ

- در بیان پرسش های زندیق از امام صادق علیه السلام - : زندیق گفت: پس به چه علت

خداوند ، خلق را آفرید ، در حالی که نه به آنها نیاز داشت ، نه به آفریدنشان مجبور بود،

و بازیچه قرار دادن ما هم شایسته او نیست؟

فرمود: «آنها را آفرید تا حکمت خویش را نمایان سازد و دانش خویش را به اجرا درآورد

و تدبیرش را به کار برد» .

زندیق گفت: چرا به همین سرا بسنده نمی کند و آن را سرای پاداش و زندان کیفر خویش

قرار نمی دهد [و به آخرت موکول کرده است]؟

فرمود: «این سرا، سرای آزمایش، تجارت خانه ثواب و محل کسب رحمت است ؛ آکنده از

آفات و پُر از شهوات ، قرار داده شده است . تا خداوند ، در آن بندگانش را به طاعت

بیازماید . پس، خانه عمل، خانه پاداش نیست» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - أَعْطَى مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

شَرَائِعَ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى عَلَيْهِمُ السَّلَامُ : التَّوْحِيدَ وَالْإِخْلَاصَ وَخَلَعَ الْأَنْدَادَ

وَالْفِطْرَةَ الْحَنِيفِيَّةَ السَّمْحَةَ ، وَلَا رَهْبَانِيَّةَ وَلَا سِيَّاحَةَ ، أَحَلَّ فِيهَا الطَّيِّبَاتِ وَحَرَّمَ فِيهَا الْخَبَائِثَ

، وَوَضَعَ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ .

امام صادق علیه السلام : خدای - تبارک و تعالی - شریعت های نوح و ابراهیم و موسی و

عیسی علیهم السلام را به محمد صلی الله علیه و آله عطا کرد: یکتاپرستی را ، اخلاص را

، شرک ستیزی را و فطرت حنیفی آسان (آیین اسلام و خداپرستی) را . رهبانیت و سیاحت

، روا نیست . در این شریعت ها ، چیزهای پاک و پاکیزه را حلال کرد و پلیدی ها را حرام

گردانید و سختگیری ها و زنجیرهایی را که بر گردن آنها بود، از ایشان برداشت .

عنه عليه السلام - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحَلَّ اللَّهُ لَكُمْ»

- : نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ فِي أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَبِلَالٍ وَعُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ ، فَأَمَّا أَمِيرُ

الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَحَلَفَ أَلَّا يَنَامَ بِاللَّيْلِ أَبَدًا ، وَأَمَّا بِلَالٌ فَإِنَّهُ حَلَفَ أَلَّا يُفِطِرَ بِالنَّهَارِ أَبَدًا ،

وَأَمَّا عُثْمَانُ بْنُ مَظْعُونٍ فَإِنَّهُ حَلَفَ أَلَّا يَنْكِحَ أَبَدًا .

فَدَخَلَتْ امْرَأَةٌ عُثْمَانَ عَلَى عَائِشَةَ وَكَانَتْ امْرَأَةً جَمِيلَةً ، فَقَالَتْ عَائِشَةُ :

مَا لِي أَرَاكِ مُعْطَلَةً؟ فَقَالَتْ : وَلِمَنْ أَتْرَيْنُ؟ فَوَاللَّهِ مَا قَارَبَنِي زَوْجِي مُنْذُ كَذَا وَكَذَا ، فَإِنَّهُ قَدْ

تَرَهَّبَ وَلَيْسَ الْمُسُوخَ وَزَهَدَ فِي الدُّنْيَا .

فَلَمَّا دَخَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَخْبَرَتْهُ عَائِشَةُ بِذَلِكَ ، فَخَرَجَ فَنَادَى الصَّلَاةَ جَامِعَةً ، فَاجْتَمَعَ النَّاسُ ، فَصَعِدَ الْمِنْبَرَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ :
مَا بَالُ أَقْوَامٍ يُحَرِّمُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمُ الطَّيِّبَاتِ؟! أَلَا إِنِّي أَنَامُ بِاللَّيْلِ ، وَأُنْكِحُ ، وَأُفْطِرُ بِالنَّهَارِ ،
فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي .

فَقَامُوا هَوْلَاءِ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، فَقَدْ حَلَفْنَا عَلَى ذَلِكَ ! فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى : « لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ فَكَفَّرْتُهُ إِطْعَامَ عَشْرَةِ مَسْكِينٍ مِنْ أَوْسَطِ مَا تَطْعَمُونَ أَهْلِيكُمْ أَوْ كِسْوَتُهُمْ أَوْ تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامَ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَّرَهُ أَيْمَانَكُمْ إِذَا حَلَفْتُمْ » (الآية) .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه شریف «ای کسانی که ایمان آورده اید! پاکیزه های را که خدا برای شما حلال کرده است ، حرام شمارید» - : این آیه درباره امیر مؤمنان علیه السلام و بلال و عثمان بن مظعون ، نازل شد. امیر مؤمنان ، سوگند خورد که شب ، هرگز نخوابد ؛ بلال ، سوگند خورد که همیشه روزه بگیرد عثمان بن مظعون نیز سوگند خورد که هرگز نزدیکی نکند .

[روزی] همسر عثمان - که زن زیبایی بود - نزد عایشه آمد. عایشه گفت: چرا به خودت نمی رسی؟

گفت: برای چه کسی آرایش کنم؟ به خدا سوگند که شوهرم از فلان و بهمان وقت با من نزدیکی نکرده است ، رهبانیت پیشه کرده و پشمینه پوشیده و زاهد شده است .

چون پیامبر خدا آمد، عایشه ، موضوع را به ایشان گفت. پیامبر صلی الله علیه و آله بیرون آمد و مردم را به مسجد فرا خواند. مردم جمع شدند. ایشان بر منبر رفت و حمد و ثنای الهی به جای آورد و سپس فرمود: «عده ای را چه می شود که چیزهای پاک و روا را بر خود ، حرام می شمارند؟! بدانید که من ، شب می خوابم و نزدیکی می کنم، و روز ، غذا می خورم. پس، هر که از راه و رسم من روی گرداند ، از من نیست .

آن سه نفر برخاستند و گفتند: ای پیامبر خدا! ما بر این کار ، سوگند خورده ایم .

در این هنگام ، خداوند متعال این آیات را فرو فرستاد: «خدا ، شما را بر سوگندهای

بیهوده تان مؤاخذه نمی کند ؛ بلکه به سوگندهایی که [از روی اراده] ، می خورید [و می

شکنید] ، شما را مؤاخذه می کند و کفاره اش ، خوراک دادن به ده بینوا - از غذاهای

متوسطی است که به کسان خود می خورانید ، یا پوشانیدن آنان ، یا آزاد کردن بنده ای، و

کسی که [هیچ يك از اینها را] نیابد ، سه روز روزه بدارد. این است کفاره سوگندهای

شما ، وقتی که سوگند می خورید» .

الإمام الصادق عليه السلام : جاءتِ امرأةُ عُثْمَانَ بْنِ مَظْعُونٍ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَتْ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، إِنَّ عُثْمَانَ يَصُومُ النَّهَارَ وَيَقُومُ اللَّيْلَ !
فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُغْضَبًا يَحْمِلُ نَعْلَيْهِ ، حَتَّى جَاءَ إِلَى عُثْمَانَ فَوَجَدَهُ يُصَلِّي ، فَأَنْصَرَفَ عُثْمَانُ حِينَ رَأَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ لَهُ : يَا عُثْمَانُ ، لِمَ يُرْسِلَنِي اللَّهُ تَعَالَى بِالرَّهْبَانِيَّةِ ، وَلَكِنْ بَعَثَنِي بِالْحَنِيفِيَّةِ السَّهْلَةِ السَّمْحَةِ ، أَصُومُ وَأُصَلِّي وَأَلْمَسُ أَهْلِي ، فَمَنْ أَحَبَّ فِطْرَتِي فَلَيْسَتْ بِسُنَّتِي وَمِنْ سُنَّتِي النَّكَاحُ .

امام صادق عليه السلام : زن عثمان بن مظعون ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و گفت: ای پیامبر خدا! عثمان، کارش این شده که روزها را روزه بگیرد و شب ها را به عبادت بگذراند .

پیامبر خدا ، پای افزار به دست و خشمناک ، بیرون شد تا نزد عثمان آمد . او را مشغول نماز خواندن یافت . عثمان با دیدن پیامبر خدا ، نمازش را سلام داد و به او فرمود: «ای عثمان! خداوند متعال ، مرا با رهبانیت نفرستاده؛ بلکه با آیین مستقیم و ساده و آسانگیر ، فرستاده است . من ، هم نماز می خوانم، هم روزه می گیرم و هم به همسر می رسم . پس، هر که آیین مرا دوست دارد ، باید از سنت من پیروی کند، و از سنت من است نزدیکی کردن» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ ثَلَاثَ نِسْوَةٍ أَتَيْنَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَتْ إِحْدَاهُنَّ : إِنَّ زَوْجِي لَا يَأْكُلُ اللَّحْمَ ، وَقَالَتِ الْآخَرَى : إِنَّ زَوْجِي لَا يَشُمُّ الطَّيِّبَ ، وَقَالَتِ الْآخَرَى : إِنَّ زَوْجِي لَا يَقْرَبُ النِّسَاءَ .

فَخَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَجْرُ رِدَاءَهُ حَتَّى صَعِدَ الْمَنْبَرَ ، فَحَمِدَ اللَّهُ وَأَثْنَى عَلَيْهِ ، ثُمَّ قَالَ : مَا بَالُ أَقْوَامٍ مِنْ أَصْحَابِي لَا يَأْكُلُونَ اللَّحْمَ وَلَا يَشْمُونَ الطَّيِّبَ وَلَا يَأْتُونَ النِّسَاءَ ! أَمَا إِنِّي أَكَلْتُ اللَّحْمَ وَأَشَمُّ الطَّيِّبَ وَآتَيْتُ النِّسَاءَ ، فَمَنْ رَغِبَ عَن سُنَّتِي فَلَيْسَ مِنِّي .

امام صادق عليه السلام : سه زن نزد پیامبر خدا آمدند . یکی از آنها گفت: شوهرم گوشت نمی خورد .

دیگری گفت: شوهرم بوی خوش نمی بوید .

سومی گفت: شوهرم به زنان نزدیک نمی شود .

پیامبر خدا ، رداکشان بیرون رفت و بر منبر شد و حمد و ثنای الهی به جای آورد و سپس فرمود: «عده ای از یاران مرا چه شده است که گوشت نمی خورند و عطر نمی بویند و به زنان نزدیک نمی شوند؟! بدانید که من، خود، گوشت می خورم و عطر می بویم و پیش زنان می روم . پس، هر که از سنت من روی گرداند ، از من نیست» .

عنه عليه السلام - لَمَّا كَتَبَ إِلَيْهِ سُكَيْنُ النَّخَعِيِّ ؛ وَكَانَ تَعَبَّدَ وَتَرَكَ النَّسَاءَ وَالطَّيِّبَ وَالطَّعَامَ ، فَكَتَبَ إِلَى أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَسْأَلُهُ عَنِ ذَلِكَ ، فَكَتَبَ إِلَيْهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : أَمَّا قَوْلُكَ فِي النَّسَاءِ فَقَدْ عَلِمْتَ مَا كَانَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنَ النَّسَاءِ ، وَأَمَّا قَوْلُكَ فِي الطَّعَامِ فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَأْكُلُ اللَّحْمَ وَالْعَسَلَ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ نامه سுகين نخعی که به عبادت روى آورده و زن و استعمال بوى خوش و خوردن غذا [های لذیذ] را ترك کرده و در این باره از امام عليه السلام پرسیده بود چنین نوشت - : اما سخن تو درباره زن - تو خود می دانی که پیامبر خدا زنای داشته است؛ و اما سخن تو درباره خوراکی ها - پیامبر خدا ، گوشت و عسل می خورد .

الإمام الصادق عليه السلام : - فِي بَيَانِ مَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ - : خُذْ مِنَ الدُّنْيَا بَلَاغًا ، وَلَا تَرْفُضْهَا فَتَكُونَ عِيَالًا عَلَى النَّاسِ ، وَلَا تَدْخُلْ فِيهَا دُخُولًا يَضُرُّ بِأَخْرَتِكَ .

امام صادق عليه السلام - در ذکر اندرزهای لقمان به فرزندش - : از دنیا به قدر کفاف برگیر؛ نه آن را به کلی کنار نه که نانخور مردم شوی، و نه آن سان به دنیا درآی که به آخرت زیان بزند .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي قَوْلِ اللَّهِ : «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً» - : رِضْوَانِ اللَّهِ وَالْجَنَّةِ فِي الْآخِرَةِ ، وَالْمَعَاشِ وَحُسْنِ الْخُلُقِ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام :- درباره این سخن خداوند «ای پروردگار ما! در دنیا به ما نیکی ده و در آخرت نیز نیکی» - : [یعنی] خشنودی خدا و بهشت در آخرت، و اخلاق خوش در دنیا .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ حُسْنَ الْمَعِيشَةِ ، مَعِيشَةً اتَّقَوِي بِهَا عَلَى جَمِيعِ حَوَائِجِي ، وَأَتَوَصَّلُ بِهَا فِي الْحَيَاةِ إِلَى آخِرَتِي ، مِنْ غَيْرِ أَنْ تُتْرِفَنِي فِيهَا فَأَطْغَى ، أَوْ تُقْتِرَ بِهَا عَلَيَّ فَأَشْقَى ، أَوْ تُعْطِيَ مِنِّي مِنْ حَلَالِ رِزْقِكَ وَأَفِضْ عَلَيَّ مِنْ سَيِّبِ فَضْلِكَ ؛

نِعْمَةً مِنْكَ سَابِعَةً وَعَطَاءً غَيْرَ مَمْنُونٍ ، ثُمَّ لَا تَشْغَلْنِي عَنْ شُكْرِ نِعْمَتِكَ بِإِكْثَارِ مِنْهَا تُلْهِينِي بِهَجَّتِهِ وَتَفْتِنِي زَهْرَاتُ زَهْوَتِهِ ، وَلَا بِإِقْلَالِ عَلَيَّ مِنْهَا يَقْصُرُ بِعَمَلِي كَدُّهُ وَيَمْلَأُ صَدْرِي هَمُّهُ ، أَعْطِنِي مِنْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي غِنَىً عَنِ شِرَارِ خَلْقِكَ ، وَبَلَاغًا أَنْالُ بِهِ رِضْوَانَكَ ، وَأَعُوذُ بِكَ يَا إِلَهِي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ مَا فِيهَا . لَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا وَلَا فِرَاقَهَا عَلَيَّ حُزْنًا ، أَخْرِجْنِي مِنْ فِتْنَتِهَا مَرْضِيًّا عَنِّي مَقْبُولًا فِيهَا عَمَلِي إِلَى دَارِ الْحَيَاةِ وَمَسَاكِنِ الْأَخْيَارِ ، وَأَبْدَلْنِي بِالدُّنْيَا

الفَاتِيَةِ نَعِيمَ الدَّارِ الْبَاقِيَةِ . اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَزْلِهَا وَزَلْزَالِهَا ، وَسَطَوَاتِ شَيْطَانِهَا
وَسَلْطَانِهَا وَنَكَالِهَا ، وَمِنْ بَغْيِ مَنْ بَغَى عَلَيَّ فِيهَا . اللَّهُمَّ مَنْ كَادَنِي فَكِدُهُ وَمَنْ أَرَادَنِي
فَأْرَدَهُ ، وَفُلَّ عَنِّي حَدًّا مِنْ نَصَبٍ لِي حَدَّهُ ، وَأَطْفَبَ عَنِّي نَارَ مَنْ شَبَّ لِي وَقودُهُ ، وَاكْفَنِي مَكْرَ
الْمَكْرَةِ وَافْقًا عَنِّي عُيُونَ الْكُفْرَةِ ، وَاكْفَنِي هَمًّا مَنْ أَدْخَلَ عَلَيَّ هَمَّهُ ، وَادْفَعْ عَنِّي شَرَّ الْحَسَدَةِ ،
وَاعصمني مِنْ ذَلِكَ بِالسَّكِينَةِ ، وَأَلْبِسْنِي دِرْعَكَ الْحَصِينَةَ ، وَاخْبَأْنِي فِي سِتْرِكَ الْوَاقِي ،
وَأصْلِحْ لِي حَالِي ، وَصَدِّقْ قَوْلِي بِفِعَالِي ، وَبَارِكْ لِي فِي أَهْلِي وَمَالِي .

امام صادق عليه السلام : علی بن حسین علیهما السلام این دعا را می خواند :

«بار خدایا! از تو نیکویی معیشت را درخواست می کنم؛ معیشتی که با آن بتوانم همه
نیازهایم را برآورم، و بدان وسیله ، در این زندگی به آخرتم نایل آیم؛ نه آن چنان مرا در
آن غوطه ور سازی که دچار طغیان شوم، و نه آن سان بر من تنگ گیری که به رنج و
سختی بیفتم، از روزی حلاوت به من گشایش ده و از باران فضلت بر من بریزان. نعمتی
بی نقض و دَهْشِ بی وقفه از جانب خودت [به من ارزانی دار] ؛ اما نه چندان بر آن
بیفزای که خرمی اش مرا به خود سرگرم سازد و شکوه و زیبایی اش فریفته ام گرداند و
در نتیجه ، از شکر نعمتت بازمانم، و نه چندان آن را بر من بکاه که رنج تحصیلش باعث
کوتاهی ام در عمل [و عبادت] شود و هم و غمش سینه ام را پُر کند .

ای معبود من! از این روزی ات آن قدر به من عطا فرما ، که از بدانِ خَلَقْتِ بی نیاز شوم
و به وسیله آن ، به خشنودی (بهشت) رضوان تو نایل آیم .

پناه می برم به تو ، ای معبود من! از شرّ دنیا و شرّ آنچه در دنیا است . دنیا را بر من
زندان مگردان و جدایی آن را مایه اندوهم قرار مده. مرا از این سرای آزمایش ، در حالی
به سرای زندگانی و سکونتگاه نیکان [آخرت] بَبَر که از من ، خشنود باشی و اعمالم
پذیرفته باشد ، و نعمت های آن سرای ماندگار را جایگزین این دنیای فنا پذیرم کن .

بار خدایا! به تو پناه می برم از سختی و بلاهای دنیا و یورش های شیاطین و سلاطین آن
، و تنبیه و مجازات هایش، و از زورگویی و ستم کسی که در این دنیا به من ستم کند و
زورگویی کند .

بار خدایا! هرکه برایم نقشه کشید ، تو برایش نقشه بکش، و هرکه قصد من کرد ، قصد او
کن و تیغ آن کس را که بر رویم تیغ کشید، کُند کن و آتش آن کس را که برای من آتش
افروخت ، خاموش کن و دسیسه دسیسه گران را از من بگردان و چشم های کافران را از
من ، کور گردان و بدسگالی کسی را که نسبت به من در سر پرورانده ، از من دور کن و
گزند بدخواهان (یا: شور چشمان) را از من دفع کن و با آرامش [خود] ، مرا از آن نگه

دار و زره محکم خود را بر من بپوشان و مرا در پرده نگه دارنده ات پنهان بدار، حالم را نکو گردان و کردارم را مطابق گفتارم قرار ده و به خانواده ام و اموالم برکت عطا فرما .

الإمام الصادق عليه السلام - مِنْ دُعَاءِ عَلَّمَهُ يُونُسَ بْنِ عَمَّارٍ - : أَعْطِنِي مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ ، وَاصْرِفْ عَنِّي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ .

امام صادق علیه السلام - بخشی از دعایی که امام علیه السلام به یونس بن عمار آموخت - : از نیکی دنیا و آخرت ، آنچه را که تو اهل آنی ، به من عطا فرما و از بدی دنیا و آخرت نیز ، آنچه را که تو اهل آنی ، از من بگردان .

عنه عليه السلام - مِنْ دُعَائِهِ فِي زِيَارَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ وَدَاعِهِ - : اللَّهُمَّ لَا تَشْغَلْنِي فِي الدُّنْيَا عَنْ شُكْرِ نِعْمَتِكَ ، وَلَا بِإِكْتَارٍ فِيهَا فَتُلْهِئَنِي عَجَائِبُ بَهْجَتِهَا وَتَفْتِنَنِي زَهْرَتُهَا ، وَلَا بِإِقْلَالٍ يُضِرُّ بِعَمَلِي ضَرُّهُ وَيَمْلَأُ صَدْرِي هَمُّهُ ، أَعْطِنِي مِنْ ذَلِكَ غِنًى عَنِ شِرَارِ خَلْقِكَ ، وَبِلَاغًا أَنْالَ بِهِ رِضَاكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ .

امام صادق علیه السلام - از دعای ایشان در زیارت خداحافظی با امام حسین علیه السلام - : بار خدایا! در دنیا مرا از گزاردن شکر نعمت هایت باز مدار، نه چندان در دنیا فزونی ام بخش که شکوه خیره کننده آن ، مرا سرگرم سازد و زرق و برقش فریفته ام گرداند، و نه چندان تهی دستم کن که به عملم لطمه بزند و دغدغه اش ذهنم را پُر کند ؛ [بلکه] از آن به اندازه ای به من ببخش که از بدان خلقت بی نیازم گرداند و در حدی باشد که با آن ، به خشنودی تو دست یابم، ای مهربان ترین مهربانان !

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَرَادَ الْحَدِيثَ لِمَنْفَعَةِ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ لَهُ فِي الْآخِرَةِ نَصِيبٌ ، وَمَنْ أَرَادَ بِهِ خَيْرَ الْآخِرَةِ أَعْطَاهُ اللَّهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرکه حدیث را برای سود دنیا بخواهد [و فرا گیرد] ، در آخرت ، او را بهره ای نیست و هرکه با آن خیر آخرت را بخواهد ، خدا ، خیر دنیا و آخرت را به او عطا می کند .

تحف العقول - فِي ذِكْرِ حِكْمِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : سَأَلَهُ رَجُلٌ أَنْ يُعَلِّمَهُ مَا يَنَالُ بِهِ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَلَا يُطَوَّلَ عَلَيْهِ ، فَقَالَ : لَا تَكْذِبُ .

تحف العقول - در بیان حکمت های امام صادق علیه السلام - : مردی از امام علیه السلام تقاضا کرد به او چیزی بیاموزد که با آن به خیر دنیا و آخرت ، دست یابد ، و مختصر هم باشد . امام علیه السلام فرمود : «هیچ گاه دروغ مگو» .

الإمام الباقر والإمام الصادق عليهما السلام : مَنْ قَرَأَ سُورَةَ «وَالطُّورِ» ، جَمَعَ اللَّهُ لَهُ خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام باقر و امام صادق علیهما السلام : هرکس سوره «والتور» را بخواند ، خداوند ، خیر دنیا و آخرت را برایش گرد می آورد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ قَالَ : «يَا رَبِّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ» مِئَةَ مَرَّةٍ ، قُضِيَ لَهُ مِئَةُ حَاجَةٍ ؛ ثَلَاثُونَ لِلدُّنْيَا وَالْبَاقِي لِلْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرکس صد مرتبه بگوید : «پروردگارا ! بر محمد و آل محمد ، درود فرست» ، صد حاجت او برآورده شود ، سی تا برای دنیا و بقیه برای آخرت .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ مَنْ تَمَسَّكَ بِهِنَّ نَالَ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ بُغْيَتَهُ : مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ ، وَرَضِيَ بِقَضَاءِ اللَّهِ ، وَأَحْسَنَ الظَّنَّ بِاللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که هرکس به آنها چنگ زند ، در دنیا و آخرت به آرزوی خود برسد : آن که به خدا متمسک شود ؛ و به قضای خدا رضایت دهد ؛ و به خدا حسن ظن داشته باشد .

مصباح الشريعة - فيما نسبته إلى الإمام الصادق عليه السلام - : ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءٌ فِي كُلِّ زَمَانٍ عَزِيزَةٌ ، وَهِيَ : الإِخَاءُ فِي اللَّهِ ، وَالزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ الأَلَيْفَةُ فِي دِينِ اللَّهِ ، وَالوَلَدُ الرَّشِيدُ . وَمَنْ أَصَابَ إِحْدَى الثَّلَاثَةِ ، فَقَدْ أَصَابَ خَيْرَ الدَّارَيْنِ وَالْحِظَّ الأَوْفَرَ مِنَ الدُّنْيَا .

مصباح الشريعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : سه چیز است که در هر زمانی کمیاب است : برادری برای خدا (برادری به خاطر خدا) ؛ زن شایسته و یار و همراه در دینداری ؛ و فرزند سر به راه . هرکس به یکی از این سه چیز برسد ، به خیر هر دو سرا و به بیشترین سهم از دنیا رسیده است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ سَيَجْمَعُ لَنَا وَلِشِيعَتِنَا الدُّنْيَا وَالْآخِرَةَ .

امام صادق علیه السلام : به زودی خداوند ، دنیا و آخرت را به ما و شیعیان ما خواهد داد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمَسْجُونُ مَنْ سَجَّنَتْهُ دُنْيَاهُ عَنْ آخِرَتِهِ .

امام صادق علیه السلام: زندانی [واقعی] کسی است که دنیایش او را از آخرتش باز داشته باشد .

عنه عليه السلام : لا يَشْغُكَ طَلَبُ دُنْيَاكَ عَنْ طَلَبِ دِينِكَ ؛ فَإِنَّ طَالِبَ الدُّنْيَا رُبَّمَا أُدْرِكَ ، وَرُبَّمَا فَاتَتْهُ فَهْلَكَ بِمَا فَاتَهُ مِنْهَا .

امام صادق علیه السلام: طلب دنیایت ، تو را از طلب دینت باز ندارد؛ زیرا که طالب دنیا ، گاه [آن را] به دست می آورد و گاه از دستش می دهد و به واسطه همان چیزی که از دست داده است ، نابود می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إن كَانَتِ الدُّنْيَا فَانِيَةً فَالطَّمَأْنِينَةُ إِلَيْهَا لِمَاذَا؟ !

امام صادق علیه السلام: اگر دنیا نابود شدنی است ، پس دل خوش کردن به آن ، چرا؟! !

عنه عليه السلام : كَانَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَعْصَابِهِ : يَا بَنِي آدَمَ اهْرَبُوا مِنَ الدُّنْيَا إِلَى اللَّهِ ، وَأَخْرِجُوا قُلُوبَكُمْ عَنْهَا ؛ فَإِنَّكُمْ لَا تَصْلُحُونَ لَهَا وَلَا تَصْلُحُ لَكُمْ ، وَلَا تَبْقُونَ فِيهَا وَلَا تَبْقَى لَكُمْ ، هِيَ الْخَدَاعَةُ الْفَجَاعَةُ ، الْمَعْرُورُ مَنْ اغْتَرَّ بِهَا ، الْمَغْبُورُ مَنْ اِطْمَأَنَّ إِلَيْهَا ، الْهَالِكُ مَنْ أَحَبَّهَا وَأَرَادَهَا ، فَتَوَبُوا إِلَى بَارِيكُمْ وَاتَّقُوا رَبَّكُمْ ، وَاخْشَوْا يَوْمًا لَا يَجْزِي وَالِدٌ عَنِ وَلَدِهِ ، وَلَا مَوْلُودٌ هُوَ جَازٍ عَنِ وَالِدِهِ شَيْئًا .

امام صادق علیه السلام: عیسی بن مریم علیها السلام به یارانش می گفت: «ای فرزندان آدم! از دنیا به خدا بگریزید و دل هایتان را از دنیا بیرون برید؛ زیرا که نه شما شایسته دنیایید ، نه دنیا شایسته شماست . نه شما در دنیا می مانید ، نه دنیا برای شما می ماند . دنیا ، فریبکار و مصیبت بار است . فریب خورده [ی واقعی] کسی است که فریب دنیا را بخورد؛ زیان دیده ، کسی است که به دنیا آرمید؛ به هلاکت در افتاده ، کسی است که دنیا را دوست داشت و خواستارش شد . پس به درگاه آفریدگارتان توبه آرید و از پروردگارتان پروا کنید و بترسید از آن روزی که هیچ پدری به کار فرزندش نمی آید و هیچ فرزندی نیز به کار پدرش نخواهد آمد .

الإمام الصادق عليه السلام : فِيمَا نَاجَى اللَّهُ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، لَا تَرَكَنَّ إِلَى الدُّنْيَا رُكُونََ الظَّالِمِينَ وَرُكُونََ مَنْ اتَّخَذَهَا أَبَا وَأُمًّا . . . وَاتْرُكْ مِنَ الدُّنْيَا مَا بِكَ الْغِنَى عَنْهُ ، وَلَا تَنْظُرْ عَيْنَكَ إِلَى كُلِّ مَفْتُونٍ بِهَا وَمُؤَكَّلٍ إِلَى نَفْسِهِ ، وَاعْلَمْ أَنَّ كُلَّ فِتْنَةٍ بَدْوُهَا حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام: از نجواهای خداوند با موسی علیه السلام این بود که: «ای موسی! به دنیا دل میند، همانند دل بستگی ستمگران و دل بستگی کسی که دنیا را پدر و مادر خویش گرفته است... از دنیا، آنچه را که بدان نیازی نداری، رها کن و به آنان که فریفته دنیا گشته اند و به خود، وا نهاده شده اند، منگر و بدان که هر گرفتاری ای، آغازش دنیا دوستی است».

الإمام الصادق عليه السلام - مِنْ دُعَائِهِ عَقِيبَ صَلَاتِهِ - :اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ دُنْيَا تَمْنَعُ خَيْرَ الْآخِرَةِ ، وَمِنْ عَاجِلٍ يَمْنَعُ خَيْرَ الْآجِلِ ، وَحَيَاةٍ تَمْنَعُ خَيْرَ الْمَمَاتِ ، وَأَمَلٍ يَمْنَعُ خَيْرَ الْعَمَلِ .

امام صادق علیه السلام - از دعای ایشان در تعقیب نمازش - :خدایا! پناه می برم به تو از دنیایی که مانع خیر آخرت شود و از اکنونی که مانع خیر آینده شود و از زندگی ای که مانع خیر مرگ گردد و از آرزویی که مانع نیکویی عمل گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بغيرِ حَقٍّ ، حُرِمَ الْآخِرَةَ بِحَقٍّ .

امام صادق علیه السلام: هرکس دنیا را به ناحق بجوید، از آخرت به حق محروم می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : خَرَجَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَهُوَ مَحْزُونٌ ، فَأَتَاهُ مَلَكٌ وَمَعَهُ مَفَاتِيحُ خَزَائِنِ الْأَرْضِ ، فَقَالَ : يَا مُحَمَّدُ ، هَذِهِ مَفَاتِيحُ خَزَائِنِ الْأَرْضِ ، يَقُولُ لَكَ رَبُّكَ : اِفْتَحْ وَخُذْ مِنْهَا مَا شِئْتَ مِنْ غَيْرِ أَنْ تَنْقُصَ شَيْئًا عِنْدِي . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : الدُّنْيَا دَارٌ مِنْ لَا دَارَ لَهُ ، وَلَهَا يَجْمَعُ مَنْ لَا عَقْلَ لَهُ . فَقَالَ الْمَلَكُ : وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ نَبِيًّا ، لَقَدْ سَمِعْتُ هَذَا الْكَلَامَ مِنْ مَلِكٍ يَقُولُهُ فِي السَّمَاءِ الرَّابِعَةِ حِينَ أُعْطِيَتْ الْمَفَاتِيحُ !

امام صادق علیه السلام: روزی پیامبر صلی الله علیه وآله در حالی که غمگین بود، بیرون آمد. فرشته ای باکلیدهای خزانه های زمین، نزد ایشان آمد و گفت: «ای محمد! اینها کلیدهای خزانه های زمین است. پروردگارت به تو می گوید: [خزانه ها را] باز کن و از آنها هر اندازه که می خواهی، بردار، بی آن که از آنچه [از مقام و پاداش] نزد من داری، چیزی کم شود».

پیامبر خدا فرمود: دنیا، سرای کسی است که سرایی ندارد و کسی برای آن گرد می آورد که خرد ندارد .

فرشته گفت: «سوگند به آن که تو را به حق به پیامبری برانگیخت، هنگامی که در آسمان چهارم کلیدها به من داده شد، از فرشته ای نیز شنیدم که همین سخن را می گفت.»

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيمَا وَعَظَ اللَّهُ بِهِ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ . . . : يَا عِيسَى ، إِنَّ الدُّنْيَا سِجْنٌ ضَيْقٌ مُنْتِنُ الرِّيحِ وَحِشٌّ ، وَفِيهَا مَا قَدَتْرَى مِمَّا قَدَّ أَلَحَّ عَلَيْهِ الْجَبَّارُونَ ، فَأَيَّاكَ وَالدُّنْيَا ، فَكُلُّ نَعِيمِهَا يَزُولُ ، وَمَا نَعِيمُهَا إِلَّا قَلِيلٌ .

امام صادق عليه السلام : از جمله اندرزهای خداوند به عیسی بن مریم علیهما السلام این بود که به او فرمود: «... ای عیسی! دنیا، زندانی تنگ و بدبو و وحشتناک است و در آن ، گاه چیزهایی می بینی که گردنگشان بر آنها پای می فشارند. پس، از دنیا بپرهیز که همه ناز و نعمت دنیا ، از بین رفتنی است و ناز و نعمتش جز اندک نیست.»

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ فِي كِتَابِ عَلِيِّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ : إِنَّمَا مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ الْحَيَّةِ ؛ مَا أَلَيْنَ مَسَّهَا وَفِي جَوْفِهَا السَّمُّ النَّاقِعُ ، يَحْدَرُهَا الرَّجُلُ الْعَاقِلُ ، وَيَهْوِي إِلَيْهَا الصَّبِيُّ الْجَاهِلُ .

امام صادق عليه السلام : در کتاب علی - که دروذهای خدا بر او باد - آمده است: حکایت دنیا، در حقیقت، حکایت مار است که پوستی بس نرم دارد ؛ اما در درونش زهر کُشنده است . آدم خردمند ، از آن پرهیز می کند ؛ اما کودک نادان ، دست به سویش دراز می نماید .

الإمام عليّ عليه السلام - فِي الدِّيوانِ الْمَنسُوبِ إِلَيْهِ - :

قَدْ رَأَيْتُ الْقُرُونَ كَيْفَ تَفَانَتْ دَرَسَتْ ثُمَّ قِيلَ كَانَ وَكَانَتْ

هِيَ دُنْيَا كَحَيَّةٍ تَنْفُثُ السَّمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْمَجَسَّةُ لَأَنْتَ

كَمْ أُمُورٍ لَقَدْ تَشَدَّدْتُ فِيهَا
ثُمَّ هَوَّنْتُهَا عَلَيَّ فَهَانَتْ

امام صادق عليه السلام - در دیوان منسوب به ایشان - :

دیدم که چه سان نسل ها نابود شدند / از میان رفتند و آن گاه ، گفته شد: فسانه گشتند .

این دنیا است که چون مار ، زهر می ریزد / هرچند پوستی نرم دارد .

چه بسیار کارها که در آنها سخت گرفتیم / اما بعد که آسانشان گرفتیم ، بر من آسان شدند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ مَاءِ الْبَحْرِ ؛ كُلَّمَا شَرِبَ مِنْهُ الْعَطْشَانُ ازْدَادَ عَطْشًا حَتَّى يَقْتُلَهُ .

امام صادق علیه السلام : حکایت دنیا، حکایت آب دریاست که هرچه تشنه از آن بیشتر بنوشد ، تشنه تر می شود تا سرانجام ، او را بکشد .

مصباح الشريعة - فيما نسبته إلى الإمام الصادق عليه السلام - :الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ صُورَةٍ ؛ رَأْسُهَا الْكِبْرُ ، وَعَيْنُهَا الْحِرْصُ ، وَأُذُنُهَا الطَّمَعُ ، وَلِسَانُهَا الرِّيَاءُ ، وَيَدُهَا الشَّهْوَةُ ، وَرِجْلُهَا الْعُجْبُ ، وَقَلْبُهَا الْغَفْلَةُ ، وَلَوْنُهَا الْفَنَاءُ ، وَحَاصِلُهَا الزَّوَالُ . فَمَنْ أَحَبَّهَا أَوْرَثَتْهُ الْكِبَرَ ، وَمَنْ اسْتَحْسَنَهَا أَوْرَثَتْهُ الْحِرْصَ ، وَمَنْ طَلَبَهَا أَوْرَثَتْهُ الطَّمَعُ ، وَمَنْ مَدَحَهَا أَلْبَسَتْهُ الرِّيَاءَ ، وَمَنْ أَرَادَهَا مَكَّنَتْهُ مِنَ الْعُجْبِ ، وَمَنْ اطمَنَّ إِلَيْهَا أَرْكَبَتْهُ الْغَفْلَةَ ، وَمَنْ أَعْجَبَهُ مَتَاعُهَا فَتَنَتْهُ وَلَا تَبْقَى لَهُ ، وَمَنْ جَمَعَهَا وَبَخَلَ بِهَا أَوْرَدَتْهُ إِلَى مُسْتَقَرِّهَا وَهِيَ النَّارُ .

مصباح الشريعة - در سخنی به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : دنیا ، به منزله شکلی است که سر آن ، تکبر است و چشمش ، آزمندی و گوشش ، طمع و زبانش ، ریا و دستش ، شهوت و پایش ، خودپسندی و قلبش ، غفلت و رنگش ، نابودی و حاصلش ، زوال . پس ، هرکه دنیا دوست شد ، دنیا به او تکبر داد و هر که دنیا را پسندید ، به او آزمندی داد و هرکه دنیا را طلبید ، به او طمع داد و هرکه دنیا را ستود ، جامه ریا بر قامت او پوشاند و هرکه خواهان دنیا شد ، به او خودپسندی داد و هرکه به دنیا اطمینان کرد ، او را بر مرکب غفلت نشاند و هرکه کالای دنیا خوشایندش شد ، او را فریفت و برایش باقی نماند و هرکه دنیا را گرد آورد و بخل ورزید ، او را به قرارگاهش ، یعنی آتش ، در آورد .

الإمام الصادق عليه السلام : تَمَثَّلَتِ الدُّنْيَا لِعِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي صُورَةِ امْرَأَةٍ زُرْقَاءَ ، فَقَالَ لَهَا : كَمْ تَزَوَّجْتِ؟ قَالَتْ : كَثِيرًا ، قَالَ : فَكُلِّ طَلِّقِكِ؟ قَالَتْ : بَلْ كَلَّا قَتَلْتُ . قَالَ : فَوَيْحُ أَزْوَاجِكِ الْبَاقِينَ ، كَيْفَ لَا يَعْتَبِرُونَ بِالْمَاضِيْنَ !

امام صادق علیه السلام : دنیا به صورت زنی چشم آبی در برابر عیسی علیه السلام مجسم شد . عیسی علیه السلام از او پرسید : چند شوی کرده ای ؟ گفت : بسیار .

پرسید : « همه آنها تو را طلاق دادند؟ » .

گفت: نه . همه را کُشتم. عیسی علیه السلام گفت: «بیچاره شوهران باقی مانده تو که از [سرنوشت] گذشتگان ، عبرت نمی گیرند!» .

الإمام الصادق علیه السلام : إِذَا أَقْبَلْتَ دُنْيَا قَوْمٍ كُسُوا مَحَاسِنَ غَيْرِهِمْ ، وَإِذَا أَدْبَرْتَ سُلْبُوا مَحَاسِنَ أَنْفُسِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه دنیا به قومی رو کند ، خوبی های دیگران بر قامت آنان پوشانده می شود و هرگاه پشت کند ، خوبی های خودشان هم از آنان رُبوده می شود .

الإمام الصادق علیه السلام : مَرَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِجَدِي أَسْكَ مُلْقَى عَلَى مَزْبَلَةٍ مَيِّتًا ، فَقَالَ لِأَعْصَابِهِ : كَمْ يُسَاوِي هَذَا؟ فَقَالُوا لَعَلَّهُ لَوْ كَانَ حَيًّا لَمْ يُسَاوِ دِرْهَمًا !
فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ لَلدُّنْيَا أَهْوَنُ عَلَى اللَّهِ مِنْ هَذَا الْجَدِيِّ عَلَى أَهْلِهِ .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا بر لاشه بزغاله گوش بریده ای که در خرابه ای افتاده بود، گذشت. به یارانش فرمود: «این، به چند می ارزد؟» .

گفتند: شاید اگر زنده بود ، به درهمی هم نمی ارزید !

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: «سوگند به آن که جانم در دست اوست، دنیا در نزد خداوند ، بی ارزش تر از این بزغاله در نزد صاحب آن است» .

قول تعالی: «و لَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَ حِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقْفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَ مَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ * وَ لِبُيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَ سُرُرًا عَلَيْهَا يَتَّكِنُونَ * وَ زُخْرَفًا وَ إِنْ كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَتَّعَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ» .

«و اگر نبود بیم آن که [همه] مردم [در انکار خدا] امتی واحد گردند ، قطعاً برای خانه های کسانی که به [خدای] رحمان کفر می ورزند ، سقف ها و نردبان هایی از نقره - که بر آنها بالا روند - ، و برای خانه هایشان ، درها و تخت هایی که بر آنها تکیه زنند ، و [نیز] زیورهایی [دیگر] قرار می دادیم. و همه اینها جز متاع زندگی دنیا نیست، و آخرت در پیش پروردگار تو ، برای پرهیزگاران است»

الإمام الصادق علیه السلام - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «و لَوْلَا أَنْ يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَ حِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَنْ يَكْفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبُيُوتِهِمْ سُقْفًا مِّنْ فِضَّةٍ وَ مَعَارِجَ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ» - : لَوْ فَعَلَ لَكَفَرَ النَّاسُ جَمِيعًا .

امام صادق علیه السلام :- درباره این سخن خدای متعال «و اگر نبود بیم آن که [همه مردم امتی واحد گردند ، قطعاً برای خانه های کسانی که به [خدای] رحمان کفر می ورزند ، سقف ها و نردبان هایی از نقره - که بر آنها بالا روند - قرار می دادیم» - :[یعنی اگر خداوند این کار را بکند ، همه مردم ، کافر می شوند .

عنه عليه السلام - أيضا - :لَوْ فَعَلَ اللَّهُ ذَلِكَ لَمَا آمَنَ أَحَدٌ ، وَلَكِنَّهُ جَعَلَ فِي الْمُؤْمِنِينَ أَغْنِيَاءَ وَفِي الْكَافِرِينَ فُقَرَاءَ ، وَجَعَلَ فِي الْكَافِرِينَ أَغْنِيَاءَ وَفِي الْمُؤْمِنِينَ فُقَرَاءَ ، ثُمَّ امْتَحَنَهُم بِالْأَمْرِ وَالنَّهْيِ وَالصَّبْرِ وَالرِّضَا .

امام صادق علیه السلام :- درباره همین آیه - اگر خداوند این کار را می کرد ، دیگر هیچ کس ایمان نمی آورد ؛ لیکن در میان مؤمنان، توانگر و تهی دست قرار داد و در میان کافران نیز توانگر و تهی دست . سپس از طریق امر و نهی و صبر و رضایت ، آنان را آزمود .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ اللَّهُ : لَوْلَا أَنْ يَجِدَ عَبْدِي الْمُؤْمِنُ فِي قَلْبِهِ ، لَعَصَبْتُ رَأْسَ الْكَافِرِ بِعَصَابَةِ حَدِيدٍ لَا يُصَدِّعُ رَأْسَهُ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند فرمود: «اگر بنده مؤمنم دل آزرده نمی شد ، بر سر کافر ، دستمالی آهنین می بستم تا هرگز سردرد نگیرد» .

عنه عليه السلام : قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : لَوْلَا أَنْ يَجِدَ عَبْدِي الْمُؤْمِنُ فِي نَفْسِهِ ، لَعَصَبْتُ الْمُنَافِقَ عِصَابَةً لَا يَجِدُ أَلْمًا حَتَّى يَمُوتَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال فرمود: «اگر بنده مؤمنم خاطر نمی شد ، هر آینه بر سر منافق ، دستاری می بستم که تا زنده است ، دردی نگیرد» .

عنه عليه السلام : إِنَّهُ - تَبَارَكَ وَتَعَالَى - لَمْ يُبَالِ بِنَعِيمِ الدُّنْيَا لِعَدُوِّهِ سَاعَةً قَطُّ . . . وَلَوْلَا ذَلِكَ لَمَا جَاءَ فِي الْحَدِيثِ: لَوْلَا أَنْ يَحْزَنَ الْمُؤْمِنُ لَجَعَلْتُ لِلْكَافِرِ عِصَابَةً مِنْ حَدِيدٍ لَا يُصَدِّعُ رَأْسَهُ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : خداوند - تبارك و تعالی - به برخورداری دشمنش از دنیا هرگز لحظه ای اهمیت نداده است... . اگر چنین نبود ، در حدیث نمی آمد که: «اگر بیم آن نبود که مؤمن اندوهگین شود ، هر آینه برای کافر ، دستاری آهنین قرار می دادم که هرگز سردرد نگیرد» .

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ لَيَتَعَاهَدُ عَبْدَهُ الْمُؤْمِنَ بِالْبَلَاءِ كَمَا يَتَعَاهَدُ الْغَائِبُ أَهْلَهُ بِالطَّرْفِ ، وَإِنَّهُ لَيَحْمِيهِ الدُّنْيَا كَمَا يَحْمِي الطَّبِيبُ الْمَرِيضَ .

امام صادق عليه السلام: خداوند ، بنده مؤمنش را با بلا (گرفتاری) می نوازد ، همچنان که مسافر با تحفه ها خانواده اش را می نوازد ، و او را از دنیا پرهیز می دهد ، همچنان که پزشک ، بیمار را پرهیز می دهد .

عنه عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ يَطَّلِعُ عَلَى الدُّنْيَا فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ، فَيَقُولُ: يَا دُنْيَا ، أَنْتِ دَنِيَّةٌ فَتَكْدِرِي عَلَى عَبْدِي الْمُؤْمِنِ وَلَا تَحْلِي لَهُ فَيُفْتَنَنَّ .

امام صادق عليه السلام: خداوند هر روز، یکی دو باره دنیا سرکشی می کند و می فرماید: «ای دنیا! تو پستی. پس، بر بنده مؤمنم تیره شو و خود را برایش میارای که فریفته شود» .

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّا لَنُحِبُّ الدُّنْيَا وَالْأَنْعَاطَهَا خَيْرٌ لَنَا ، وَمَا أُعْطِيَ أَحَدٌ مِنْهَا شَيْئًا إِلَّا نَقَصَ مِنْ حَظِّهِ فِي الْآخِرَةِ .

امام صادق عليه السلام: ما البته دنیا را دوست داریم ؛ اما این که به ما داده نمی شود ، برایمان بهتر است . به هیچ کس چیزی از دنیا داده نشد، مگر آن که از بهره او در آخرت کم شد .

الإمام الصادق عليه السلام: رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام: ریشه هر خطایی، دنیادوستی است .

الإمام الصادق عليه السلام: فِيمَا نَجَى اللَّهُ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى . . . اِعْلَمْ أَنَّ كُلَّ فِتْنَةٍ بَدْوُهَا حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام: در نجواهای خداوند با موسی عليه السلام آمده است: «ای موسی!... بدان که هر فتنه ای ، آغازش دنیادوستی است» .

الإمام الصادق عليه السلام: وَاللَّهِ ، مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام: سوگند به خدا کسی که دنیا را دوست دارد ، خدا را دوست ندارد .

الإمام الصادق عليه السلام: كَانَ فِيمَا وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . لَا تَكُنْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ شَاةٍ وَقَعَتْ فِي زَرْعٍ أَخْضَرَ فَأَكَلَتْ حَتَّى سَمِنَتْ ، فَكَانَ حَتْفُهَا عِنْدَ سِمَنِهَا .

امام صادق علیه السلام: از اندرزه‌های لقمان به فرزندش این بود که: «فرزندم!... در این دنیا به سان گوسفندی مباش که در سبزه زاری افتاده و چندان چریده که پروار گشته است و همان پرواری، مایه مرگ اوست».

الإمام الصادق عليه السلام: أبناء الدنيا عبید ما يأكلون ويلبسون.

امام صادق علیه السلام: دنیاپرستان، بنده خوراک و پوشاک اند.

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِالدُّنْيَا تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِثَلَاثِ خِصَالٍ: هَمٌّ لَا يَفْنَى، وَأَمَلٌ لَا يُدْرِكُ، وَرَجَاءٌ لَا يُنَالُ.

امام صادق علیه السلام: هر که به دنیا دل بسته شود، دلش به سه چیز بسته می شود: اندوه پایان ناپذیر، آرزوی دست نیافتنی، و امید نارسیدنی.

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ كَثُرَ اشْتِبَاكُهُ بِالدُّنْيَا، كَانَ أَشَدَّ لِحَسْرَتِهِ عِنْدَ فِرَاقِهَا.

امام صادق علیه السلام: کسی که زیاد گرفتار دنیا شود، هنگام جدا شدن از آن، بیشترین افسوس را می خورد.

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ صَفَّتْ لَهُ دُنْيَاهُ فَاتَّهَمَهُ فِي دِينِهِ.

امام صادق علیه السلام: هر که دنیایش به کام او شد، وی را در دینش متهم کن.

عنه عليه السلام: إِذَا صَلَحَ أَمْرُ دُنْيَاكَ فَاتَّهَمَ دِينَكَ.

امام صادق علیه السلام: هر گاه کار دنیایت درست شد، به دینداری ات بدگمان شو.

الإمام الصادق عليه السلام: قَالَ لُقْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ... مَنِ اخْتَارَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ يَخْسَرُهَا كِلْتَيْهِمَا، تَزُولُ هَذِهِ وَلَا تُدْرِكُ تِلْكَ.

امام صادق علیه السلام: لقمان علیه السلام گفت: «... هر که دنیا را بر آخرت برگزیند، هر دوی آنها را می بازد: این، از بین می رود، و به آن، دست نمی یابد».

الإمام الصادق عليه السلام: كَانَ الْمَسِيحُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَعْصَابِهِ: وَيْلٌ لِمَنْ كَانَتْ الدُّنْيَا هَمَّهُ وَالْخَطَايَا عَمَلَهُ، كَيْفَ يَفْتَضِحُ عِنْدَ رَبِّهِ؟

امام صادق علیه السلام: مسیح علیه السلام به یارانش می گفت: «وای بر کسی که دنیا دغدغه او باشد و خطا، رفتارش! فردای قیامت، چه رسوایی ای نزد پروردگارش خواهد داشت!».

الإمام الصادق عليه السلام : مَرَّ عَيْسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى قَرْيَةٍ قَدْ مَاتَ أَهْلُهَا وَطَيْرُهَا وَدَوَابُّهَا ، فَقَالَ : أَمَا إِنَّهُمْ لَمْ يَمُوتُوا إِلَّا بِسَخَطَةِ ۝ ، وَلَوْ مَاتُوا مُتَفَرِّقِينَ لَتَدَافَنُوا . فَقَالَ الْحَوَارِيُّونَ : يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتَهُ ، ادْعُ اللَّهَ أَنْ يُحْيِيَهُمْ لَنَا فَيُخْبِرُونَا مَا كَانَتْ أَعْمَالُهُمْ فَتَجْتَنِبَهَا .

فَدَعَا عَيْسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ رَبَّهُ فَنُودِيَ مِنَ الْجَوِّ : أَنْ نَادِهِمْ ، فَقَامَ عَيْسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ بِاللَّيْلِ عَلَى شَرْفٍ ۝ مِنَ الْأَرْضِ ، فَقَالَ : يَا أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ ! فَأَجَابَهُ مِنْهُمْ مُجِيبٌ : لَبَّيْكَ يَا رُوحَ اللَّهِ وَكَلِمَتَهُ .

فَقَالَ : وَيَحْكُمُ مَا كَانَتْ أَعْمَالُكُمْ؟

قَالَ : عِبَادَةُ الطَّاعُوتِ وَحُبُّ الدُّنْيَا ، مَعَ خَوْفٍ قَلِيلٍ ، وَأَمَلٍ بَعِيدٍ ، وَغَفْلَةٍ فِي لَهْوٍ وَلَعِبٍ . فَقَالَ : كَيْفَ كَانَ حُبُّكُمْ لِلدُّنْيَا؟

قَالَ : كَحُبِّ الصَّبِيِّ لِأُمِّهِ ؛ إِذَا أَقْبَلَتْ عَلَيْنَا فَرِحْنَا وَسُررْنَا ، وَإِذَا أَدْبَرَتْ عَنَّا بَكَيْنَا وَحَزْنَا . قَالَ : كَيْفَ كَانَتْ عِبَادَتُكُمْ لِلطَّاعُوتِ؟

قَالَ : الطَّاعَةُ لِأَهْلِ الْمَعَاصِي .

قَالَ : كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِكُمْ؟

قَالَ : بَتْنَا لَيْلَةً فِي عَافِيَةٍ ، وَأَصْبَحْنَا فِي الْهَٰوِيَةِ .

فَقَالَ : وَمَا الْهَٰوِيَةُ؟

فَقَالَ : سَجِينٌ .

قَالَ : وَمَا سَجِينٌ؟

قَالَ : جِبَالٌ مِنْ جَمْرٍ تَوْقَدُ عَلَيْنَا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

قَالَ : فَمَا قُلْتُمْ وَمَا قِيلَ لَكُمْ؟

قَالَ : قُلْنَا : رُدَّنَا إِلَى الدُّنْيَا فَنَزْهَدَ فِيهَا ، قِيلَ لَنَا : كَذَبْتُمْ .

قَالَ : وَيَحْكُ ، كَيْفَ لَمْ يُكَلِّمَنِي غَيْرُكَ مِنْ بَيْنِهِمْ؟ !

قَالَ : يَا رُوحَ اللَّهِ ، إِنَّهُمْ مُلْجَمُونَ بِلِجَامٍ مِنْ نَارٍ بِأَيْدِي مَلَائِكَةٍ غَلَظِ شِدَادٍ ، وَإِنِّي كُنْتُ فِيهِمْ

وَلَمْ أَكُنْ مِنْهُمْ ، فَلَمَّا نَزَلَ الْعَذَابُ عَمَّنِي مَعَهُمْ ، فَأَنَا مُعَلَّقٌ بِشَعْرَةٍ عَلَى شَفِيرٍ ۝ جَهَنَّمَ ، لَا

أَدْرِي أَكَبِّبُ فِيهَا أَمْ أَنْجُو مِنْهَا .

فَالْتَفَتَ عَيْسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ ، فَقَالَ : يَا أَوْلِيَاءَ اللَّهِ ، أَكُلُ الْخُبْزِ الْيَابِسِ بِالْمِلْحِ

الْجَرِيشِ ۝ وَالنُّومُ عَلَى الْمَزَابِلِ ، خَيْرٌ كَثِيرٌ مَعَ عَافِيَةِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ۝ .

امام صادق عليه السلام : عيسى بن مريم عليه السلام بر آبادی ای گذشت که مردمان و مرغان و چارپایان آن ، همگی مرده بودند. فرمود: «قطعاً اینها بر اثر خشم [الهی] مرده اند، که اگر جدا جدا مرده بودند ، حتما یکدیگر را دفن می کردند» .

حواریان گفتند: ای روح و کلمه خدا! دعا کن که خداوند ، آنها را برایمان زنده گرداند تا به ما بگویند که چه اعمالی داشته اند ، تا ما از آنها دوری گزینیم .
عیسی علیه السلام به درگاه پروردگارش دعا کرد. از آسمان ندا آمد که: آنان را صدا بزن .

عیسی علیه السلام شب هنگام ، بر تپه ای از زمین ایستاد و گفت: «ای اهالی این آبادی!» .

از میان آنان ، یکی پاسخش را داد که: بله، ای روح خدا و کلمه او !
عیسی گفت: «وای بر شما! اعمالتان چه بود [که به این روز افتادید]؟» .
گفت: پرستش طاغوت و دنیادوستی، و ترس اندک [از خدا]، و آرزوی دراز، و غفلت و فرو رفتن در لهو و لعب .
عیسی گفت: «دنیادوستی تان چگونه بود؟» .

جواب داد: همانند علاقه مندی کودک به مادرش. هر گاه دنیا به ما رو می آورد، خوش حال و شاد می شدیم و هر گاه از ما روی بر می گرداند، گریه می کردیم و اندوهناک می شدیم .

عیسی گفت: «طاغوت پرستی شما چگونه بود؟» .
گفت: از گناهکاران اطاعت می کردیم .
عیسی گفت: «فرجام کارتان چگونه بود؟» .
گفت : شب به سلامت خفتیم و صبح در هاویه بودیم .
عیسی گفت: «هاویه چیست؟» .
گفت: سجّین .
عیسی گفت: «سجّین چیست؟» .

گفت: کوه هایی از اخگر(آتش) که تا روز قیامت بر ما فروزان اند .
عیسی گفت: «شما چه گفتید و چه پاسخ شنیدید؟» .

گفت: ما گفتیم: ما را به دنیا باز گردان تا در آن ، زهد ورزیم. و به ما گفته شد: دروغ می گوئید .

عیسی گفت: «وای بر تو! چرا از میان آنان ، فقط تو با من سخن گفتی؟» .

گفت: ای روح خدا! بر آنان لگامی از آتش زده شده که در دست فرشتگانی خشن و سختگیر است . من در میان آنان بودم ؛ اما از آنان نبودم و چون عذاب فرود آمد، مرا هم در بر گرفت، و من به موئی بر کناره دوزخ آویخته ام و نمی دانم که در آن خواهم افتاد ، یا نجات خواهم یافت .

عیسی علیه السلام به حواریان رو کرد و گفت: «ای اولیای خدا! خوردن نان خشک با نمک نیم کوفته و خفتن در خرابه ها به همراه عافیت دنیا و آخرت، بسیار بهتر است» .

مصباح الشریعة - فیما نَسَبَهُ إِلَى الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : الطَّمَعُ وَالرَّغْبَةُ فِي الدُّنْيَا أَصْلَانِ لِكُلِّ شَرٍّ ، وَصَاحِبُهُمَا لَا يَنْجُو مِنَ النَّارِ إِلَّا أَنْ يَتُوبَ عَنْ ذَلِكَ .

مصباح الشریعة - در آنچه به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - : طمع و دنیاخواهی ، ریشه هر بدی هستند، و دارنده آنها از آتش نمی رهد ، مگر آن که از این دو خصلت ، توبه کند .

الإمام الصادق عليه السلام - في ذكر جنود العقل والجهل - : الزُّهْدُ وَضِدُّهُ الرَّغْبَةُ .

امام صادق علیه السلام - در یادکرد از سربازان خرد و نابخردی - : زهد که ضد آن ، رغبت است .

مصباح الشریعة - فیما نَسَبَهُ إِلَى الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ - : الزَّاهِدُ ؛ الَّذِي يَخْتَارُ الْآخِرَةَ عَلَى الدُّنْيَا ، وَالذُّلَّ عَلَى الْعِزِّ ، وَالْجَهْدَ عَلَى الرَّاحَةِ ، وَالْجُوعَ عَلَى الشَّبَعِ ، وَعَاقِبَةَ الْأَجْلِ عَلَى مَحَبَّةِ الْعَاجِلِ ، وَالذِّكْرَ عَلَى الْغَفْلَةِ ، وَيَكُونُ نَفْسُهُ فِي الدُّنْيَا وَقَلْبُهُ فِي الْآخِرَةِ .

مصباح الشریعة - در آنچه به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده - : زاهد ، کسی است که آخرت را بر دنیا بر می گزیند و خواری [و گم نامی] را بر عزت [و جاه و جلال] ، و رنج و زحمت را بر تن آسایی، و گرسنگی را بر سیری، و سعادت آخرت را بر محبت دنیا، و یاد [خدا بودن] را بر غفلت؛ و پیکرش در دنیاست و دلش در آخرت .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الزُّهَادَ فِي الدُّنْيَا نُورُ الْجَلَالِ عَلَيْهِمْ ، وَأَثَرُ الْخِدْمَةِ بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ ، وَكَيْفَ لَا يَكُونُونَ كَذَلِكَ ؟ وَإِنَّ الرَّجُلَ لَيَنْقَطِعُ إِلَى بَعْضِ مُلُوكِ الدُّنْيَا فَيُرَى عَلَيْهِ أَثَرُهُ ، فَكَيْفَ بَمَنْ يَنْقَطِعُ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى لَا يُرَى أَثَرُهُ عَلَيْهِ؟ !

امام صادق علیه السلام : زاهدان به دنیا ، از نور جلال و عظمت ، منورند و نشانه چاکری بر پیشانی آنان ، هویداست. چگونه چنین نباشند؟ آدمی ، وقتی خود را وقف چاکری حکمرانی از حکمرانان دنیا می کند ، آثار آن در او دیده می شود . پس چگونه ممکن است کسی خود را وقف خدمت به خدای متعال کند و اثر آن بر وی دیده نشود؟ !

امام صادق علیه السلام : در حال طواف بودم که دیدم مردی لباس مرا می کشد. نگاه کردم، دیدم عبّاد بن کثیر بصری است. گفت: ای جعفر بن محمّد! در يك چنین جایی ، آن هم با نسبتی که با علی داری، يك چنین جامه هایی می پوشی؟ !

گفتم: «از جنس کتان مصری است و به يك دينار خریده ام. علی علیه السلام در زمانی زندگی می کرد که پوشیدن آن چنان جامه هایی برایش ایرادی نداشت. اگر من در این زمان ، چنان لباس هایی بپوشم ، مردم خواهند گفت: این هم مثل عبّاد ، ریاکار است» .

الإمام الصادق عليه السلام : جُعِلَ الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي بَيْتٍ وَجُعِلَ مِفْتَاحُهُ الزُّهْدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : همه خوبی ها در يك اتاق نهاده شده و کلید آن ، زهد به دنیا قرار داده شده است .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ رَجُلٌ لِأَبِي : مَنْ أَعْظَمَ النَّاسِ فِي الدُّنْيَا قَدْرًا؟ فَقَالَ : مَنْ لَمْ يَجْعَلِ الدُّنْيَا لِنَفْسِهِ فِي نَفْسِهِ خَطْرًا .

امام صادق علیه السلام : مردی به پدرم گفت: پُر منزلت ترین مردم در دنیا ، چه کسی است؟

فرمود: «کسی که دنیا در دل و دیده اش بی قدر و منزلت باشد» .

الإمام الصادق عليه السلام : طَلَبْتُ الرَّاحَةَ فَوَجَدْتُهَا فِي الزُّهْدِ .

امام صادق علیه السلام : آسایش را جستم و آن را در زهد یافتم .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ يَطَّلِعُ عَلَى الدُّنْيَا فِي كُلِّ يَوْمٍ مَرَّةً أَوْ مَرَّتَيْنِ ، فَيَقُولُ : يَا دُنْيَا . . . مَنْ خَدَمَكَ فَاسْتَخْدِمِيهِ ، وَمَنْ خَدَمَنِي فَاسْتَخْدِمِيهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند در هر روز، یکی دو بار به دنیا سری می زند و می فرماید : «ای دنیا!... هر که خدمت تو می کند ، او را به خدمت گیر، و هر که خدمت من می کند ، خدمت من کن» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيَا سَمًا ، وَوَجَدَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ ، وَكَانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَأَنَّهُ قَدْ خَوْلَ ، وَإِنَّمَا خَالَطَ الْقَوْمَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ فَلَمْ يَشْتَعَلُوا بِغَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه مؤمن از دنیا دست بشوید ، بلندی می گیرد و شیرینی محبت خدا را می چشد، و در نظر اهل دنیا دیوانه می نماید ، حال آن که در واقع ، شیرینی محبت خداوند با [جان] آنان آمیخته است و از این رو ، به غیر او نمی پردازند .

الإمام الصادق عليه السلام - في وصيته لعبد الله بن جندب - :يَا بْنَ جُنْدَبِ ، إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ تُجَاوِرَ الْجَلِيلَ فِي دَارِهِ ، وَتَسْكُنَ الْفِرْدَوْسَ فِي جِوَارِهِ ، فَلْتَهُنْ عَلَيْكَ الدُّنْيَا ، وَاجْعَلِ الْمَوْتَ نُصْبَ عَيْنِكَ ، وَلَا تَدَّخِرْ شَيْئًا لِعَدِّ ، وَاعْلَمْ أَنَّ لَكَ مَا قَدَّمْتَ وَعَلَيْكَ مَا أَخَّرْتَ .

امام صادق عليه السلام - در توصیه هایش به عبد الله بن جندب - :ای پسر جندب! اگر دوست داری که همجوار خداوند باشکوه در سرایش گردی، و در بهشت در همسایگی او ساکن شوی ، باید دنیا در نظرت خوار باشد، و [نیز] مرگ را در برابر چشمت قرار بده ، و چیزی برای فردایت پس انداز مکن، و بدان که آنچه را [برای قیامت] پیش بفرستی ، همان از آن توست و آنچه بر جای بگذاری ، به زیان توست .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ أَعْلَمَ النَّاسُ بِاللَّهِ أَخَوْفُهُمْ مِنْهُ ، وَأَخْشَاهُمْ لَهُ ، وَأَزْهَدُهُمْ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : داناترین مردم به خدا ، با خوف و خشیت ترین مردم از او و بی رغبت ترین آنان به دنیاست .

عنه عليه السلام : إِنْ أَعْلَمَ النَّاسُ بِاللَّهِ أَخَوْفُهُمْ لِلَّهِ ، وَأَخَوْفُهُمْ لَهُ أَعْلَمُهُمْ بِهِ ، وَأَعْلَمُهُمْ بِهِ أَزْهَدُهُمْ فِيهَا .

امام صادق عليه السلام : خدانشناس ترین مردم، خداترس ترین آنهاست، و خداترس ترین مردم ، خدانشناس ترین آنهاست، و خدانشناس ترین مردم ، زاهدترین آنان در دنیاست .

عنه عليه السلام : مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَ اللَّهَ ، وَمَنْ خَافَ اللَّهَ سَخَتْ نَفْسُهُ عَنِ الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : هر که خدا را شناخت ، از خدا ترسید و هر که از خدا ترسید ، دل از دنیا بر کند .

الإمام الصادق عليه السلام : في مُنَاجَاةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : . . . يَا مُوسَى ، إِنْ عِبَادِي الصَّالِحِينَ زَهَدُوا فِي الدُّنْيَا بِقَدْرِ عِلْمِهِمْ ، وَسَائِرَ الْخَلْقِ رَغِبُوا فِيهَا بِقَدْرِ جَهْلِهِمْ ، وَمَا مِنْ أَحَدٍ عَظَّمَهَا فَقَرَّتْ عَيْنَاهُ فِيهَا ، وَلَمْ يُحَقِّرْهَا أَحَدٌ إِلَّا انْتَفَعَ بِهَا .

امام صادق عليه السلام : در مناجات [خدا با] موسی علیه السلام است که : «ای موسی! بندگان نیک من ، به اندازه دانششان (معرفتشان) به دنیا زهد ورزیدند، و دیگر مردمان ، به اندازه نادانی شان به آن راغب گشتند. و هیچ کس نیست که دنیا را بزرگ شمارد و چشمش در آن ، روشن گردد؛ و هیچ کس [نیست که] آن را خرد نشمرد ، مگر این که بدان بهره مند می شود.» .

الإمام الصادق عليه السلام - في حديثٍ يذكُرُ فيه قصَّةَ داوودَ عليه السلام - : إِنَّهُ خَرَجَ يَقْرَأُ الزَّبُورَ ، وَكَانَ إِذَا قَرَأَ الزَّبُورَ لَا يَبْقَى جَبَلٌ وَلَا حَجَرٌ وَلَا طَائِرٌ إِلَّا جَاوَبَتْهُ .
فَأَنْتَهَى إِلَى جَبَلٍ ، فَإِذَا عَلَى ذَلِكَ الْجَبَلِ نَبِيٌّ عَابِدٌ ، يُقَالُ لَهُ : حِرْقِيلُ ، فَلَمَّا سَمِعَ دَوِيَّ الْجِبَالِ وَأَصْوَاتَ السَّبَّاحِ وَالطَّيْرِ عَلِمَ أَنَّهُ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا حِرْقِيلُ ، تَأْتِنِي لِي فَأَصْعَدُ إِلَيْكَ؟ قَالَ : لَا .

فَبَكَى دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ : يَا حِرْقِيلُ ، لَا تُعَيِّرْ دَاوُودَ وَسَلَّنِي الْعَافِيَةَ .
قَالَ : فَأَخَذَ حِرْقِيلُ بِيَدِ دَاوُودَ وَرَفَعَهُ إِلَيْهِ .

فَقَالَ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا حِرْقِيلُ ، هَلْ هَمَمْتَ بِخَطِيئَةٍ قَطُّ؟
قَالَ : لَا .

قَالَ : فَهَلْ دَخَلْتَ الْعُجْبُ بِمَا أَنْتَ فِيهِ مِنْ عِبَادَةِ اللَّهِ؟
قَالَ : لَا .

قَالَ : فَهَلْ رَكَنْتَ إِلَى الدُّنْيَا فَأَحْبَبْتَ أَنْ تَأْخُذَ مِنْ شَهَوَاتِهَا وَلَذَائِهَا؟
قَالَ : بَلَى ، رَبِّمَا عَرَضَ ذَلِكَ بِقَلْبِي .

قَالَ : فَمَا كُنْتَ تَصْنَعُ إِذَا كَانَ ذَلِكَ؟
قَالَ : أَدْخُلُ هَذَا الشَّعْبَ فَأَعْتَبِرُ بِمَا فِيهِ .

قَالَ : فَدَخَلَ دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ الشَّعْبَ ، فَإِذَا سَرِيرٌ مِنْ حَدِيدٍ عَلَيْهِ جُمُجْمَةٌ بَالِيَةٌ وَعِظَامٌ فَانِيَةٌ ، وَإِذَا لَوْحٌ مِنْ حَدِيدٍ فِيهِ كِتَابَةٌ ، فَقَرَأَهَا دَاوُودُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِذَا هِيَ :

أَنَا أَرَوِي بِنُ سَلَمٍ ، مَلَكَتُ أَلْفَ سَنَةٍ ، وَبَنَيْتُ أَلْفَ مَدِينَةٍ ، وَافْتَضَضْتُ أَلْفَ بَكْرٍ ، فَكَانَ آخِرُ عُمْرِي أَنْ صَارَ التُّرَابُ فِرَاشِي ، وَالْحِجَارَةُ وَسَادَتِي ، وَالذِّيدَانُ وَالْحَيَّاتُ جِيرَانِي ، فَمَنْ رَأَنِي فَلَا يَغْتَرَّ بِالدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام - در حدیثی که در آن ، قصه داوود علیه السلام را فرمود - :
او(حضرت داود) بیرون رفت و به خواندن زبور پرداخت، و هر گاه زبور می خواند ، همه کوه ها و سنگ ها و پرندگان ، با او هم صدا می شدند .

به کوهی رسید. بر آن کوه ، پیامبری عابد بود که به او حزقیل می گفتند. او چون همه کوه ها و صدای درندگان و پرندگان را شنید ، (حزقیل) دانست که داوود علیه السلام است .
داوود علیه السلام گفت: ای حزقیل! اجازه می دهی که به نزد تو فراز آیم؟
حزقیل گفت: نه .

داوود علیه السلام گریست .

خداوند به حزقیل وحی فرمود که: «ای حزقیل! داوود را سرزنش مکن، و از من ، عافیت بخواه» .

پس ، حزقیل ، دست داوود را گرفت و به سوی خود ، بالا کشید .
داوود علیه السلام گفت: ای حزقیل! آیا هرگز قصد گناهی کرده ای؟
گفت: نه .

داوود گفت: آیا از این که عبادت خدا را در پیش گرفته ای هرگز دچار غرور شده ای؟
گفت: نه .

داوود گفت: آیا هرگز میل به دنیا کرده ای و دوست داشته ای که از خواسته ها و خوشی
های آن برگیری؟

گفت: آری ، گاهی به دلم خطور کرده است .

داوود گفت: در این صورت ، چه می کنی؟

گفت: به این درّه می آیم و از آنچه در آن است ، عبرت می گیرم .

داوود علیه السلام وارد درّه شد . تختی آهنین دید که بر آن ، جمجمه ای فرسوده و
استخوان های پوسیده است، و نیز لوحی از آهن که در آن چیزی نوشته بود. داوود علیه
السلام آن نوشته را خواند . چنین آمده بود :

«من آروی پسر سلم هستم . هزار سال پادشاهی کردم، و هزار شهر بساختم، و با هزار
دختر ، عروسی کردم؛ اما سرانجام خاك ، بستم شد و سنگ ، بالشم و گرم ها و مارها
همسایگانم. پس ، هر که مرا می بیند ، نباید فریب دنیا را بخورد» .

قرآن: «مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا
إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ * لَّكَيْلًا تَأْسَوْا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَ لَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ
مُخْتَالٍ فَخُورٍ» .

«هیچ مصیبتی ، نه در زمین و نه در نفس های شما [به شما] نمی رسد ، مگر آن که
پیش از این که آن را پدید آوریم، در کتابی است ، و البته این کار ، برای خدا آسان است ،
تا بر آنچه از دست شما رفته ، اندوهگین نشوید و به سبب آنچه به شما داده است ،
شادمانی نکنید و خدا هیچ خودپسند فخر فروشی را دوست ندارد»

الإمام الصادق عليه السلام: لَمَّا أُدْخِلَ رَأْسُ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى يَزِيدٍ - لَعْنَهُ
اللَّهُ -

وَأُدْخِلَ عَلَيْهِ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ . . . قَالَ يَزِيدُ : يَا عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ «وَمَا أَصَبَكُمْ
مِّنْ مُّصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ» !

فَقَالَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : كَلَّا ، مَا هَذِهِ فَبِمَا نَزَلَتْ ، إِنَّمَا نَزَلَتْ فَبِمَا : «مَا أَصَابَ
مِنْ مُّصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّن قَبْلِ أَنْ نَبْرَأَهَا إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى اللَّهِ

سِيرٌ * لَكَيْلًا تَأْسُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَ اللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ مُخْتَالٍ فَخُورٍ » ،
فَنَحْنُ الَّذِينَ لَا نَأْسِي عَلَى مَا فَاتَنَا وَلَا نَفْرَحُ بِمَا آتَانَا مِنْهَا .

امام صادق علیه السلام : چون سر حسین بن علی علیهما السلام را نزد یزید - که لعنت خدا بر او باد - بردند و علی بن حسین علیهما السلام را نیز آوردند... ، یزید گفت: ای علی بن حسین! «و هر مصیبتی که به شما می رسد ، به سبب اعمال خودتان است» !
علی بن حسین علیهما السلام فرمود: «هرگز! این آیه در باره ما نازل نشد؛ بلکه درباره ما این آیه دیگر نازل شده است» :هیچ مصیبتی ، نه در زمین و نه در نفس های شما [به شما] نمی رسد ، مگر آن که پیش از این که آن را پدید آوریم، در کتابی است ، و البته این کار ، برای خدا آسان است ، تا بر آنچه از دست شما رفته ، اندوهگین نشوید و به سبب آنچه به شما داده است ، شادمانی نکنید . و خدا هیچ خودپسند فخرفروشی را دوست ندارد . «ما ، کسانی هستیم که برای آنچه از دست می دهیم ، افسوس نمی خوریم و برای آنچه به ما می رسد ، شادمانی نمی کنیم» .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيما وَعَظَ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . لَا تَأْسَ عَلَى مَا فَاتَكَ مِنَ الدُّنْيَا ؛ فَإِنَّ قَلِيلَ الدُّنْيَا لَا يَدُومُ بَقَاؤُهُ ، وَكَثِيرُهَا لَا يُؤْمَنُ بِلَاؤُهُ .

امام صادق علیه السلام : از جمله پندهای لقمان به فرزندش ، این بود که: «فرزندم!... برای از دست دادن چیزی از دنیا افسوس مخور؛ چرا که اندک دنیا بقایش دوام ندارد، و بسیار آن ، خالی از رنج نیست» .

الإمام الصادق عليه السلام : تَشَوَّفَتْ الدُّنْيَا لِقَوْمٍ حَلَالًا مَحْضًا فَلَمْ يُرِيدُوا فَدَرَجُوا ، ثُمَّ تَشَوَّفَتْ لِقَوْمٍ حَلَالًا وَشُبْهَةً ، فَقَالُوا : لَا حَاجَةَ لَنَا فِي الشُّبْهَةِ وَتَوَسَّعُوا مِنَ الْحَلَالِ ، ثُمَّ تَشَوَّفَتْ لِقَوْمٍ آخِرِينَ حَرَامًا وَشُبْهَةً ، فَقَالُوا : لَا حَاجَةَ لَنَا فِي الْحَرَامِ وَتَوَسَّعُوا فِي الشُّبْهَةِ ، ثُمَّ تَشَوَّفَتْ لِقَوْمٍ حَرَامًا مَحْضًا ؛ فَيَطْلُبُونَهَا فَلَا يَجِدُونَهَا . وَالْمُؤْمِنُ فِي الدُّنْيَا يَأْكُلُ بِمَنْزِلَةِ الْمُضْطَرِّ .

امام صادق علیه السلام : دنیا برای عده ای ، به صورت حلال محض خودنمایی کرد؛ ولی آنها آن را نخواستند و مردند. سپس برای عده ای به صورت حلال و شبهه ناک نمایان شد و آنها گفتند: «ما را به [مال] شبهه ناک ، نیازی نیست» و از حلال ، تا توانستند ، برگرفتند. سپس برای عده ای دیگر به صورت حرام و شبهه ناک خودنمایی نمود و آنها گفتند: «ما را به حرام نیازی نیست» و در [مال] شبهه ناک ، غوطه ور شدند . و سپس

برای عده ای ، به صورت حرام محض نمایان خواهد گردید و آنان آن را می طلبند؛ اما آن را نمی یابند . مؤمن در دنیا از سر ناچاری می خورد .

الإمام الصادق عليه السلام : أَنْزَلَ الدُّنْيَا كَمَنْزِلِ نَزَلَتْهُ فَارْتَحَلَتْ عَنْهُ ، أَوْ كَمَالِ أُصْبَتِهِ فِي مَنَامِكَ فَاسْتَيْقَظْتَ وَلَيْسَ فِي يَدِكَ شَيْءٌ مِنْهُ . فَكَمْ مِنْ حَرِيصٍ عَلَى أَمْرِ قَدْ شَقِيَ بِهِ حِينَ أَتَاهُ ، وَكَمْ مِنْ تَارِكٍ لِأَعْمَرٍ قَدْ سَعِدَ بِهِ حِينَ أَتَاهُ .

امام صادق علیه السلام : دنیا را به سان منزلگاهی بدان که ، در آن فرود می آیی و سپس از آن می کوچی، یا مانند مالی بدان که در خوابت می یابی و چون بیدار می شوی ، اثری از آن نمی بینی . ای بسا آزمند چیزی که چون بدان رسید ، مایه بدبختی او گردید، و ای بسا ترك کننده چیزی که چون آن چیز به او رسید ، مایه خوشبختی اش گردید !

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيهَا وَعَظٌ بِهِ لُقْمَانَ ابْنَهُ : يَا بُنَيَّ . . . اجْعَلِ الدُّنْيَا بِمَنْزِلَةِ قَنْطَرَةٍ عَلَى نَهْرٍ جُرَّتْ عَلَيْهَا وَتَرَكَتْهَا وَلَمْ تَرْجِعْ إِلَيْهَا آخِرَ الدَّهْرِ .

امام صادق علیه السلام : از اندرزه‌های لقمان به فرزندش ، این بود که : «فرزندم!... دنیا را به سان پلی بر رودخانه ای بدان که از آن ، گذشته ای و آن را پشت سر نهاده ای و دیگر هرگز به سوی آن بر نمی گردی» .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَبُو ذَرٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ : يَا مُبْتَغِيَ الْعِلْمِ ، كَأَنَّ شَيْئًا مِنَ الدُّنْيَا لَمْ يَكُنْ شَيْئًا إِلَّا مَا يَنْفَعُ خَيْرُهُ وَيَضُرُّ شَرُّهُ ، إِلَّا مَنْ رَحِمَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : ابو ذر ، در سخنرانی خود می گفت: ای جوینده دانش! گویا هیچ چیز دنیا ، چیزی نبوده است ، جز این که خوبی اش سود می رساند و بدی اش زیان می زند، مگر کسی که خدا به او رحم کند .

عنه عليه السلام - أَنَّهُ كَانَ يَقُولُ - :

إِعْمَلْ عَلَى مَهَلٍ فَإِنَّكَ مَيِّتٌ وَآخِرَ لِنَفْسِكَ أَيُّهَا الْإِنْسَانُ

فَكَأَنَّ مَا قَدْ كَانَ لَمْ يَكُ إِذْ مَضَوْكَأَنَّ مَا هُوَ كَائِنٌ قَدْ كَانَ

امام صادق علیه السلام - می فرمود - :

در مهلتی که داری ، بکوش؛ چرا که تو مردنی هستی /

و برای خودت - ای انسان - نیکی برگزین

آنچه بود وگذشت، گویا اصلاً نبوده است / و هر آینده ای، گویا از ابتدا بوده است !

الإمام الصادق عليه السلام : قِيلَ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : عِظْنَا وَأَوْجِزْ ، فَقَالَ :
الدُّنْيَا حَلَالُهَا حِسَابٌ ، وَحَرَامُهَا عِقَابٌ .

امام صادق علیه السلام : به امیر مؤمنان علیه السلام گفته شد: ما را اندرزی کوتاه ده .
فرمود: «دنیا، حلالش حساب دارد و حرامش کیفر» .

الإمام الصادق عليه السلام : دَخَلَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلٌ وَهُوَ عَلَى حَصِيرٍ
قَدْ أَثَرَ فِي جِسْمِهِ ، وَوَسَادَةٌ لَيْفٍ قَدْ أَثَرَتْ فِي خَدِّهِ ، فَجَعَلَ يَمَسُحُ وَيَقُولُ : مَا رَضِيَ بِهَذَا
كِسْرِي وَلَا قَيْصَرَ ، إِنَّهُمْ يَنَامُونَ عَلَى الْحَرِيرِ وَالذَّبْيَاجِ وَأَنْتَ عَلَى هَذَا الْحَصِيرِ ؟ !
قَالَ : فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَأَعْنَا خَيْرٌ مِنْهُمَا ، وَاللَّهِ لَأَعْنَا أَكْرَمٌ مِنْهُمَا ،
وَاللَّهِ مَا أَنَا وَالذُّنْيَا ، إِنَّمَا مَثَلُ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رَجُلٍ رَاكِبٍ مَرَّ عَلَى شَجَرَةٍ وَلَهَا فِيَّءٌ فَاسْتَظَلَّ
تَحْتَهَا ، فَلَمَّا أَنْ مَالَ الظِّلُّ عَنْهَا ارْتَحَلَ فَذَهَبَ وَتَرَكَهَا .

امام صادق علیه السلام : مردی بر پیامبر صلی الله علیه و آله وارد شد . دید که پیامبر
صلی الله علیه و آله بر بوریایی خفته است و بالشی از لیف خرما زیر سر دارد که بر بدن
و صورت ایشان جا انداخته است . شروع به دست کشیدن بر بوریا کرد و در این حال می
گفت: کسرا و قیصر ، به چنین چیزی رضایت نمی دهند. آنها بر حریر و دیبا می خوابند و
شما بر این بوریا؟! !

پیامبر خدا فرمود: «من از آنها بهترم. به خدا ، من از آنها ارجمندترم . به خدا، مرا چه به
دنیا؟! حکایت دنیا، در حقیقت، حکایت مرد سواری است که از درختی می گذرد که سایه
ای دارد و در سایه آن می آرمد، و چون سایه بر می گردد ، بار بر می بندد و درخت را
ترک می کند و می رود» .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ ... :
أَعُوذُ بِكَ يَا إِلَهِي مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ مَا فِيهَا ، لَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا وَلَا فِرَاقَهَا عَلَيَّ
حُزْنًا ، أَخْرِجْنِي مِنْ فِتْنَتِهَا مَرْضِيًّا عَنِّي ، مَقْبُولًا فِيهَا عَمَلِي إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ .

امام صادق علیه السلام : علی بن الحسین (امام زین العابدین) علیه السلام این دعا را می
خواند: «... معبود من! از شر دنیا و از شر هر آنچه در دنیا است ، به تو پناه می برم .
دنیا را بر من ، زندان مگردان و جدایی از آن را مایه اندوهم قرار مده . مرا از فتنه سرای
دنیا چنان به سرای زندگی [حقیقی] ببر؛ که از من خشنود باشی و اعمالم در آن ، پذیرفته
شده باشد» .

عنه عليه السلام : اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ الدُّنْيَا وَشَرِّ أَهْلِهَا وَشَرِّ مَا فِيهَا ، وَلَا تَجْعَلِ الدُّنْيَا عَلَيَّ سِجْنًا ، وَلَا تَجْعَلِ فِرَاقَهَا لِي حُزْنًا ، أَجْرِنِي مِنْ فِتْنَتِهَا ، وَاجْعَلْ عَمَلِي فِيهَا مَقْبُولًا وَسَعْيِي فِيهَا مَشْكُورًا ، حَتَّى أَصِلَ بِذَلِكَ إِلَى دَارِ الْحَيَوَانِ وَمَسَاكِنِ الْأَخْيَارِ .

امام صادق عليه السلام : بارخدایا! از شرّ دنیا و شرّ اهل دنیا و شرّ آنچه در دنیاست ، به تو پناه می برم . بارخدایا! دنیا را بر من ، زندان مگردان و جدایی از آن را مایه اندوهم مساز . از فتنه دنیا پناهم بده و اعمالم در آن را پذیرفته درگاهت ، و تلاش هایم را مورد قدردانی خود قرار بده تا بدین وسیله به سرای زندگی [حقیقی] و سکونتگاه نیکان ، نایل آیم .

الإمام الصادق عليه السلام - في وصيته لابن جندب - يَا بْنَ جُنْدَبٍ ، الْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامَكَ ، وَإِنَّ الشَّرَّ كُلَّهُ أَمَامَكَ ، وَلَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَالشَّرَّ إِلَّا بَعْدَ الْآخِرَةِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ - جَلَّ وَعَزَّ - جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ ، وَالشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ ؛ لِأَنَّهُمَا الْبَاقِيَانِ .

امام صادق عليه السلام - در وصیتش به پسر جندب - : ای پسر جندب ، همه خوبی ، فرا روی توست و همه بدی نیز فراروی توست و تو خوب و بد را جز پس از آخرت نمی بینی ؛ زیرا که خداوند تمام خوب را در بهشت ، و تمام بد را در جهنم قرار داد ؛ چرا که این دو ، ماندگارند .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «عُلُوًّا فِي الْأَعْرَاضِ وَلَا فُسَادًا» . - : الْعُلُوُّ : الشَّرْفُ . وَالْفُسَادُ : النَّسَاءُ .

امام صادق عليه السلام :- درباره آیه شریف «در زمین ، خواستار برتری (سرکشی) و فساد نیستند» - : مراد از «عُلُوُّ» ، بزرگی و برتری است ، و مراد از «فساد» ، زنا (زنبارگی و فساد جنسی) .

الإمام الصادق عليه السلام - في الدعاء - : رَبِّ دَعْتَنِي دَوَاعِي الدُّنْيَا فَأَجَبْتُنِي سَرِيعًا وَرَكَنْتُ إِلَيْهَا طَائِعًا ، وَدَعْتَنِي دَوَاعِي الْآخِرَةِ فَتَثَبْتُ عَنْهَا وَأَبْطَأْتُ فِي الْإِجَابَةِ وَالْمُسَارَعَةَ إِلَيْهَا ، كَمَا سَارَعْتُ إِلَى دَوَاعِي الدُّنْيَا وَحُطَّامِهَا الْهَامِدِ وَهَشِيمِهَا الْبَائِدِ وَسَرَابِهَا الدَّاهِبِ .

امام صادق عليه السلام - در دعا - : پروردگارا! دعوتگران دنیا مرا فرا خواندند و من سراسیمه دعوت آنان را پذیرفتم و داوطلبانه اطاعتشان کردم ؛ و دعوتگران آخرت مرا فرا خواندند و من درنگ کردم و در پذیرفتن دعوت آنان و شتافتن به سوی آنان کندی ورزیدم ، چنان که [بر عکس] به سوی دعوتگران دنیا و خس و خاشاک و علف های خشکیده نابودشونده آن (متاع پوچ و بی ارزش دنیا) و سراب از بین رفتنی اش ، شتاب کردم .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ كَانَتْ الْآخِرَةُ أَكْبَرَ هَمِّهِ ، كَشَفَ اللَّهُ عَنْهُ ضِيقَهُ ، وَجَمَعَ لَهُ أَمْرَهُ ، وَأَتَتْهُ الدُّنْيَا وَهِيَ رَاغِمَةٌ .

امام صادق عليه السلام : کسی که آخرت ، بزرگ ترین هم و غم او باشد ، خداوند سختی و تنگنایی را از او برطرف می سازد و امورش را سامان می بخشد و دنیا به رغم میلش ، به او روی می آورد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَمْ مِنْ طَالِبٍ لِلدُّنْيَا لَمْ يُدْرِكْهَا ، وَمُدْرِكٍ لَهَا قَدْ فَارَقَهَا ، فَلَا يَشْغَلُكَ طَلِبُهَا عَنْ عَمَلِكَ ، وَالتَّمْسِهَا مِنْ مُعْطِيهَا وَمَالِكِهَا ، فَكَمْ مِنْ حَرِيصٍ عَلَى الدُّنْيَا قَدْ صَرَغَتْهُ ، وَاشْتَغَلَ بِمَا أُدْرِكَ مِنْهَا عَنْ طَلَبِ آخِرَتِهِ ، حَتَّى فَنِيَ عُمُرُهُ وَأُدْرِكَهُ أَجَلُهُ .

امام صادق عليه السلام : چه بسیار دنیاطلبانی که به آن نرسیدند و چه بسیار کسانی که به دنیا رسیدند و از آن جدا شدند [و رفتند] ! پس مبدا که طلب دنیا ، تو را از عمل کردن [برای آخرت] باز ندارد . و دنیا را از دهنده آن و مالکش (خداوند) بخواه . ای بسا آزمند به دنیا که دنیا او را به خاک افکند و به جهت آنچه از دنیا به دست آورد ، از طلب آخرتش باز ماند ، تا آن که عمرش سپری شد و مرگش فرا رسید !

الإمام الصادق عليه السلام : تَقُولُ إِذَا أَصْبَحْتَ وَأَمْسَيْتَ : ... اللَّهُمَّ إِنَّ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ خَلْقَانِ مِنْ خَلْقِكَ فَلَا تَبْتَلِيَنِي فِيهِمَا بِجُرْأَةٍ عَلَى مَعَاصِيكَ ، وَلَا رُكُوبٍ لِمَحَارِمِكَ ، وَارْزُقْنِي فِيهِمَا عَمَلًا مُتَقَبَّلًا وَسَعِيًا مَشْكُورًا وَتِجَارَةً لَنْ تَبُورَ .

امام صادق عليه السلام : در هر بام و شام می گویی : « ... بارخدايا! شب و روز ، دو آفریده از آفریده های تو هستند . پس ، در آنها مرا گرفتار گستاخی بر معاصی ات و ارتکاب حرام هایت مگردان ، و در آنها مرا عملی پذیرفته ، تلاشی در خور تقدیر ، و تجارتی که هرگز کساد نمی شود ، روزی فرما .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنِّي لَأُملِقُ أحياناً فَأَتاجرُ اللهُ بِالصَّدَقَةِ .

امام صادق عليه السلام : من گاهی اوقات ، تنگ دست می شوم و [برای رفع تنگ دستی خود ،] با صدقه دادن ، به تجارت با خداوند می پردازم .

الإمام الصادق عليه السلام : « وَ لَبِئْسَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ » بِالْعَذَابِ ، إِذْ باعُوا الْآخِرَةَ بِالْدُّنْيَا وَرَهَنُوا بِالْعَذَابِ الدَّائِمِ أَنْفُسَهُمْ « لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ » . « أَنَّهُمْ قَدْ باعُوا أَنْفُسَهُمْ بِالْعَذَابِ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ ذَلِكَ لِكُفْرِهِمْ بِهِ ، فَلَمَّا تَرَكَوا النَّظَرَ فِي حُجَجِ اللَّهِ حَتَّى يَعْلَمُوا ، عَذَّبَهُمْ عَلَى اعْتِقَادِهِمُ الْبَاطِلَ وَجَدَّهِمُ الْحَقَّ .

امام صادق علیه السلام : «چه بد است آنچه جان هایشان را به آن فروختند» ، یعنی به عذاب ؛ زیرا که آخرت را به دنیا فروختند و جان هایشان را به گرو عذاب همیشگی دادند . (ای کاش می دانستند) که جان هایشان را به عذاب فروخته اند؛ اما به دلیل کافر بودنشان به آن (عذاب) ، این را [که جان خود را به بد چیزی فروخته اند] نمی دانند . پس ، چون اندیشیدن در حجت های خدا را فرو نهادند تا [در نتیجه این اندیشه و تأمل ، این حقیقت را] بدانند ، خداوند آنان را به سبب اعتقاد باطلشان و انکار حق ، عذاب کرد .

عنه عليه السلام - في زيارة الإمام الحسين عليه السلام يوم الأربعاء - :اللَّهُمَّ ، إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ ... بَدَلٌ مُهَجَّتُهُ فَيْكَ لَيْسَتْ نَقْدَ عِبَادِكَ مِنَ الْجَهَالَةِ وَحَيْرَةِ الضَّلَالَةِ ، وَقَدْ تَوَازَرَ عَلَيْهِ مَن عَرَّتَهُ الدُّنْيَا وَبَاعَ حَظَّهُ بِالْأَرْدَلِ الْأَدْنَى .

امام صادق علیه السلام - در زیارت امام حسین علیه السلام در روز اربعین - : بارخدايا! من گواهی می دهم که آن بزرگوار ... خون خود را در راه تو نثار کرد تا بندگانت را از جهالت و سرگشتگی گمراهی برهاند ، در حالی که آنان که دنیا فریبشان داد و بهره خود [از آخرت] را به [دنیای] پست فروختند ، علیه او همیار شدند .

عنه عليه السلام - في زيارة الإمام الحسين عليه السلام - : فَأَعْدَرَ فِي الدُّعَاءِ ، وَبَدَّلَ مُهَجَّتَهُ فَيْكَ ... حَتَّى ثَارَ عَلَيْهِ مِنْ خَلْقِكَ مَن عَرَّتَهُ الدُّنْيَا ، وَبَاعَ الْآخِرَةَ بِالثَّمَنِ الْأَوْكَسِ .

امام صادق علیه السلام - در زیارت امام حسین علیه السلام - : پس ، با دعوت [مردم به حق] ، [حجت را تمام کرد و خون و جان خود را در راه تو بخشید ... تا آن که کسانی از خلق تو که دنیا فریبشان داد و آخرت را به کمترین بهاء فروختند ، بر او شوریدند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ رُوحَ الْإِيمَانِ وَاحِدَةٌ ، خَرَجَتْ مِنْ عِنْدِ وَاحِدٍ ، وَتَتَفَرَّقُ فِي أَبْدَانٍ شَتَّى ، فَعَلَيْهِ ائْتَلَفَتْ ، وَبِهِ تَحَابَّتْ .

امام صادق علیه السلام : روح ایمان ، یکی است که از نزد [خدا] یگانه فرود آمده و در پیکرهای گوناگونی جای گرفته است. پس بر اساس آن ، خو گرفته می شود و بدان ، دوستی ها پدید می آید .

عنه عليه السلام : الْمُؤْمِنُونَ يَأْلَفُونَ وَيُؤْلَفُونَ وَيُعْشَى رَحْلُهُمْ .

امام صادق علیه السلام : مؤمنان ، با یکدیگر انس می گیرند و با آنان ، انس گرفته می شود و خانه شان محل رفت و آمد دوستان است .

عنه عليه السلام : مَا التَّقَى مُؤْمِنَانِ قَطُّ إِلَّا كَانَ أَفْضَلُهُمَا أَشَدَّهُمَا حُبًّا لِأَخِيهِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه دو شخص مؤمن یکدیگر را ببینند ، برترین آن دو ، کسی است که برادرش را بیشتر دوست می دارد .

جامع الأحادیث للقمي عن إبراهيم بن شعيب المزني : أَنَّهُ سَمِعَ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامِ يَقُولُ : سَأَلَ دَاوُدَ النَّبِيَّ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ - وَأَرَادَ عِلْمَ مَا بَلَغَ مِنَ الْحِكْمَةِ - قَالَ : ... : أَيُّ شَيْءٍ أَحْلَى ؟

قال : الْمَحَبَّةُ ، هِيَ رَوْحُ اللَّهِ بَيْنَ عِبَادِهِ ، حَتَّى إِنَّ الْفَرَسَ لَيَرْفَعُ حَافِرَهُ عَن وُلْدِهِ .
قال : فَضَحِكَ دَاوُدُ عِنْدَ إِجَابَةِ سُلَيْمَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

جامع الأحادیث - به نقل از ابراهیم بن شعیب المزنی ، از امام صادق علیه السلام - : داوود پیامبر علیه السلام ، برای این که بداند سلیمان علیه السلام به چه حد از حکمت رسیده است ، از او پرسید : «... چه چیز شیرین تر است؟» .

سلیمان پاسخ داد: «دوستی ، همان آرامش [فرورستاده] خدا میان بندگانش است ، تا آن جا که اسب ، سُم خود را برای گُره اش برمی دارد» .
آن گاه ، داوود از پاسخگویی سلیمان ، شاد شد .

الإمام الصادق عليه السلام : أَكْثَرُوا مِنَ الْأَصْدِقَاءِ فِي الدُّنْيَا ؛ فَإِنَّهُمْ يَنْفَعُونَ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ ، أَمَّا الدُّنْيَا فَحَوَائِجُ يَقُومُونَ بِهَا ، وَأَمَّا الْآخِرَةُ فَإِنَّ أَهْلَ جَهَنَّمَ قَالُوا : «فَمَا لَنَا مِنْ شَفِيعِينَ * وَ لَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام : در دنیا بر شمار دوستان بیفزایید که در دنیا و آخرت ، سود می رسانند . اما در دنیا نیازهایی برمی آورند ، و اما در آخرت ، دوزخیان می گویند : «پس ما را نه شفیعانی است و نه دوستی نزدیک» .

الإمام الصادق عليه السلام : اسْتَكْثَرُوا مِنَ الْإِخْوَانِ ؛ فَإِنَّ لِكُلِّ مُؤْمِنٍ دَعْوَةً مُسْتَجَابَةً .

امام صادق علیه السلام : بر شمار برادران بیفزایید که هر مؤمنی را دعایی اجابت شده است .

عنه عليه السلام : مَنْ لَمْ يَرْغَبْ فِي الْإِسْتِكْثَارِ مِنَ الْإِخْوَانِ ابْتُلِيَ بِالْخُسْرَانِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس به افزایش شمار برادران رغبت نشان ندهد ، دچار زیان می شود .

عنه عليه السلام : أَكْثَرُوا مُوَاخَاةَ الْمُؤْمِنِينَ ؛ فَإِنَّ لَهُمْ عِنْدَ اللَّهِ تَعَالَى يَدًا يُكَافِيهِمْ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام : بر برادری [و دوستی] با مؤمنان بیفزایید که آنان را نزد خدا دست توانی است که روز قیامت ، بدان پاداششان می دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : خَمْسَةٌ لَا يَنَامُونَ : الْهَامُّ بِدَمٍ يَسْفِكُهُ ، وَذُو الْمَالِ الْكَثِيرِ لَا أَمِينَ لَهُ ، وَالْقَائِلُ فِي النَّاسِ الزَّوْرَ وَالْبُهْتَانَ عَن عَرَضٍ مِنَ الدُّنْيَا يَنَالُهُ ، وَالْمَأْخُوذُ بِالْمَالِ الْكَثِيرِ وَلَا مَالَ لَهُ ، وَالْمُحِبُّ حَبِيبًا يَتَوَقَّعُ فِرَاقَهُ .

امام صادق عليه السلام : پنج تن خواب ندارند : آن که در پی ریختن خونی است؛ شخص بسیار دولتمندی که امینی ندارد ؛ آن که برای به چنگ آوردن متاع دنیا ، میان مردم به باطل و بهتان سخن می گوید ؛ آن که ناگزیر از پرداخت مالی فراوان است و هیچ مالی ندارد ؛ و دوستداری که در آستانه جدایی دوست خود است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَنْبَغِي لِمَنْ لَمْ يَكُنْ عَالِمًا أَنْ يُعَدَّ سَعِيدًا ، وَلَا لِمَنْ لَمْ يَكُنْ وَدُودًا أَنْ يُعَدَّ حَمِيدًا .

امام صادق عليه السلام : سزاوار نیست آن کس که دانا نیست ، نیک بخت ، و آن کس که پُر محبت نیست ، ستوده به شمار آیند .

عنه عليه السلام : رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا اجْتَرَّ مَوَدَّةَ النَّاسِ إِلَى نَفْسِهِ ؛ حَدَّثُوهُمْ بِمَا يَعْرِفُونَ ، وَاسْتُرُوا عَنْهُمْ مَا يُنْكِرُونَ .

امام صادق عليه السلام : خداوند رحمت کند بنده ای را که دوستی مردم را به سوی خود جلب کند . با آنان (مخالفان) ، از آنچه نیک می شمارند ، سخن بگویید و آنچه را برای آنان خوشایند نیست نماند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَزَالُ إِبْلِيسُ فَرِحًا مَا اهْتَجَرَ الْمُسْلِمَانِ ، فَإِذَا التَّقِيَا اصْطَلَّتْ رُكْبَتَاهُ ، وَتَخَلَّعَتْ أَوْصَالُهُ ، وَنَادَى : يَا وَيْلَهُ ، مَا لَقِيَ مِنَ الثُّبُورِ؟ !

امام صادق عليه السلام : تا هنگامی که دو مسلمان از یکدیگر بریده اند ، شیطان ، همواره شادمان است و چون آن دو یکدیگر را دیدار کنند ، زانوانش [از ترس] به یکدیگر می خورد و [گویا] اعضایش از یکدیگر جدا می شود و بانگ می زند : وای بر من ، چه سان هلاک شدم؟! !

عنه عليه السلام : قامَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ هَمَّامٌ - وكانَ عابِداً ناسِكا مُجْتَهداً - إلى أميرِ المُؤمِنينَ عليه السلامِ هوَ يَخُطُبُ ، فَقَالَ : يا أميرَ المُؤمِنينَ ، صِفْ لَنَا صِفَةَ المُؤمِنِ كَأَنَّنا نَنظُرُ إِلَيْهِ . فَقَالَ : يا هَمَّامُ ، المُؤمِنُ . . . لا يَهْجُرُ أخاهُ ، ولا يَغْتَابُهُ ، ولا يَمْكَرُ بِهِ .

امام صادق عليه السلام : در حالی که امیر مؤمنان خطبه می خواند ، مردی عبادت پیشه ، پرهیزگار و کوشا [در راه خدا] به نام همّام ، برخاست و گفت : ای «امیر مؤمنان! شخص مؤمن را چنان برای ما وصف کن که گویی او را می بینیم» .
حضرت فرمود : «ای همّام ! مؤمن . . . از برادرش نمی بُرد ، غیبتش را نمی کند و به او نیرنگ نمی زند» .

الإمام الصادق عليه السلام : ثلاثةٌ مَكسَبَةٌ لِلبَغْضاءِ : النِّفاقُ ، وَالظُّلْمُ ، وَالعُجْبُ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز ، دشمنی به بار می آورد: نفاق ، ستمگری و خودپسندی .

الإمام الصادق عليه السلام - في حديثٍ يذكر فيه فضلُ العبادةِ في السِّرِّ مع الإمامِ المستترِ في دولةِ الباطلِ - : أَمَا تُحِبُّونَ أَنْ يُظَهَرَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى الحَقُّ وَالعَدْلُ فِي البِلادِ ، وَيَجْمَعَ اللَّهُ الكَلِمَةَ ، وَيُؤَلِّفَ اللَّهُ بَيْنَ قُلُوبٍ مُخْتَلِفَةٍ ؟ !

امام صادق عليه السلام : - در حدیثی درباره به ارزش عبادتِ پنهانی با امام پنهان در دولت باطل - آیا دوست ندارید که خداوند متعال ، حق و عدالت را بر بسیط زمین ، آشکار [و پیروز] کند و وحدت کلمه ایجاد کند و میان دل های پراکنده ، الفت برقرار سازد ؟ !

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الأرواحَ جُنودَ مُجَنَّدَةٍ ، فَمَا تَعَارَفَ مِنْها فِي الميثاقِ ائْتَلَفَ هاهُنَا ، وما تَناعَرَ مِنْها فِي الميثاقِ (اِخْتَلَفَ هاهُنَا) .

امام صادق عليه السلام :جان ها [همچون] سپاهیانی فراهم آمده اند. پس آنها که در [عالم ميثاق] ، یکدیگر را بشناسند ، در این جا با یکدیگر الفت می گیرند و آنها که [در عالم ميثاق] ، [یکدیگر را نشناسند ، در این جا اختلاف خواهند کرد .

عنه عليه السلام : الأرواحُ جُنودُ مُجَنَّدَةٍ ، تَلتَقِي فَتَتَشامُ كَمَا تَتَشامُ الخَيْلُ ، فَمَا تَعَارَفَ مِنْها ائْتَلَفَ ، وما تَناعَرَ مِنْها اِخْتَلَفَ ، وَلَوْ أَنَّ مُؤمِنا جاءَ إلى مَسجِدٍ فِيهِ أناسٌ كَثيرٌ لَيسَ فِيهِم إلا مُؤمِنٌ واحِدٌ لَمالَت رِوحُهُ إلى ذلِكَ المُؤمِنِ حَتّى يَجلسَ إِلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : جان ها [همچون] سپاهیانی فراهم آمده اند که یکدیگر را می بینند و چنان که اسبان یکدیگر را می بویند، یکدیگر را می بویند . پس آنها که یکدیگر را

شناختند ، با یکدیگر الفت می گیرند و آنها که یکدیگر را شناختند ، با هم اختلاف خواهند کرد ، [تا آن جا که] اگر مؤمنی به مسجد بیاید که در آن ، مردمان بسیاری هستند و جز يك مؤمن در میان آنان نیست ، جان او به سوی آن مؤمن ، میل پیدا می کند ، تا کنارش بنشیند .

• امام صادق علیه السلام - به عمر بن یزید - : هر چیز ، به چیزی آرام می گیرد ، مؤمن نیز به برادر مؤمنش آرام می گیرد ، همان گونه که پرنده به همانند خود آرام می گیرد .
آیا این [حالت] را تجربه کرده ای ؟

• الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ سَبَبُ نُزُولِ هَذِهِ الْآيَةِ أَنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ جَالِسًا بَيْنَ يَدَي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ لَهُ : «قُلْ يَا عَلِيُّ : اللَّهُمَّ اجْعَلْ لِي فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ وَدًّا» ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ : «إِنَّ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا» .

امام صادق علیه السلام : سبب نزول این آیه آن بود که امیر مؤمنان ، مقابل پیامبر خدا نشسته بود که حضرت به او فرمود : «ای علی ! بگو : پروردگارا ! برایم در دل های مؤمنان محبتی قرار ده» . پس از آن ، خداوند این آیه را فرود آورد : «آنان که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده اند ، [خدای] رحمان به زودی برایشان محبتی قرار می دهد» .

• الإمام الصادق عليه السلام : طَلَبْتُ صُحْبَةَ النَّاسِ فَوَجَدْتُهَا فِي حُسْنِ الْخُلُقِ .

امام صادق علیه السلام : خواستار همراهی مردم شدم ، پس [ریشه] آن را در خوش خویی یافتم .

• عنه عليه السلام : حُسْنُ الْخُلُقِ مَجْلَبَةٌ لِلْمَوَدَّةِ .

امام صادق علیه السلام : خوش خویی ، جلب کننده دوستی است .

• الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ كَرِهَ اللَّهُ إِلَيْهِ الشَّرَّ . . . رَزَقَهُ اللَّهُ مَوَدَّةَ النَّاسِ وَمُجَامَلَتَهُمْ ، وَتَرَكَ مُقَاطَعَةَ النَّاسِ وَالْخُصُومَاتِ ، وَلَمْ يَكُنْ مِنْهَا وَلَا مِنْ أَهْلِهَا فِي شَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : هر که خداوند ، بدی را منفورش ساخته باشد ، . . . دوستی و سازگاری با مردم را روزی او ساخته است . چنین کسی ، از گسستن از مردم و دشمنی ها به دور است و هیچ نسبتی با این خصلت ها و صاحبان آنها ندارد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ صَاحِبَ الدِّينِ . . . إِطْرَحَ الحَسَدَ فَظَهَرَتِ المَحَبَّةُ .

امام صادق عليه السلام : شخص دیندار ، . . . حسادت را رها کرده است. در نتیجه ، دوستی پدیدار شده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تَجْتَمِعُ الرَّغْبَةُ وَالرَّهْبَةُ فِي قَلْبٍ إِلَّا وَجَبَتْ لَهُ الجَنَّةُ ، فَإِذَا صَلَّيْتَ فَأَقْبِلْ بِقَلْبِكَ عَلَى اللَّهِ عِزُّ وَجَلُّ ؛ فَإِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عَبْدٍ مُؤْمِنٍ يُقْبَلُ بِقَلْبِهِ عَلَى اللَّهِ عِزُّ وَجَلُّ فِي صَلَاتِهِ وَدُعَائِهِ إِلَّا أَقْبَلَ اللَّهُ عِزُّ وَجَلُّ عَلَيْهِ بِقُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَيْهِ ، وَأَيْدُهُ مَعَ مَوَدَّتِهِمْ إِيَّاهُ بِالْجَنَّةِ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه بیم و امید در دل جمع شود، بهشت برایش واجب می گردد. پس هرگاه به نماز ایستادی، با دل خود به خداوند عز و جل روی بیاور؛ زیرا هیچ بنده مؤمنی در نمازش با دل خود به خداوند روی نمی آورد و او را به دعا نمی خواند ، مگر آن که خداوند عز و جل ، دل های مؤمنان را متوجه او می سازد و افزون بر دوستی آنان نسبت به او ، با بهشت [نیز] تأییدش می کند .

عنه عليه السلام : إِنِّي لَأُحِبُّ لِلرَّجُلِ الْمُؤْمِنِ مِنْكُمْ إِذَا قَامَ فِي صَلَاتِهِ أَنْ يُقْبَلَ بِقَلْبِهِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى ، وَلَا يَشْغَلُهُ بِأَمْرِ الدُّنْيَا ؛ فَلَيْسَ مِنْ مُؤْمِنٍ يُقْبَلُ بِقَلْبِهِ فِي صَلَاتِهِ إِلَى اللَّهِ إِلَّا أَقْبَلَ اللَّهُ إِلَيْهِ بِوَجْهِهِ ، وَأَقْبَلَ بِقُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ إِلَيْهِ بِالمَحَبَّةِ لَهُ بَعْدَ حُبِّ اللَّهِ إِيَّاهُ .

امام صادق عليه السلام : دوست دارم که مؤمن شما هرگاه به نماز ایستاد ، با دل خود به خدای متعال ، روی بیاورد و دلش او را به امور دنیا مشغول نکند ؛ چون هیچ مؤمنی در نماز با همه قلبش به خدا روی نمی آورد ، مگر آن که خداوند با وجه [کریم] خود ، به او روی خواهد آورد و پس از آن که خداوند او را دوست داشت ، دل های مؤمنان را نیز متوجه او خواهد ساخت .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ لِأَصْحَابِهِ : مَنْ سَجَدَ بَيْنَ الْأَذَانِ وَالْإِقَامَةِ فَقَالَ فِي سُجُودِهِ : «رَبِّ لَكَ سَجَدْتُ خَاضِعًا خَاشِعًا دَلِيلًا» ، يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى : مَلَائِكَتِي ، وَعِزَّتِي وَجَلَالِي لِأَجْعَلَنَّ مَحَبَّتَهُ فِي قُلُوبِ عِبَادِي الْمُؤْمِنِينَ ، وَهَيَّبَتَهُ فِي قُلُوبِ الْمُنَافِقِينَ .

امام صادق عليه السلام : امیر مؤمنان ، علی علیه السلام ، به یارانش می فرمود : هر کس میان اذان و اقامه، سجده کند و بگوید: «پروردگارا! از سر خواری، افتادگی و فرمانبرداری برایت سجده کردم» ، خداوند متعال می گوید : «ای ملائکه من ! به عزت و

جلالم سوگند که محبت او را در دل های مؤمنان ، و شکوه او را در دل های منافقان ،
خواهم نهاد» .

الإمام الصادق عليه السلام : إن أردت أن يصفوك لك وُدُّ أخيك فلا تُمازِحَنَّه ، ولا تُمارِئِنَّه ،
ولا تُباهِئِنَّه ، ولا تُشارِئِنَّه .

امام صادق عليه السلام : اگر می خواهی دوستی برادرت برایت خالص شود ، با او [زیاد]
شوخی مکن ، بگو مگو منما ، بر او فخر مفروش و با او دشمنی موز .

الإمام الصادق عليه السلام : ثلاثة تورث المحبة : الدين ، والتواضع ، والبذل .

امام صادق عليه السلام : سه چیز ، دوستی به بار می آورد : دینداری ، فروتنی و
بخشش .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تُفْتَشِ النَّاسَ ؛ فَتَبْقَى بِلا صَدِيقٍ .

امام صادق عليه السلام : نهان مردم را مكاو ، كه بی دوست می مانی .

عنه عليه السلام - لأبي بصير - : يا أبا محمد لا تُفْتَشِ النَّاسَ عَن أديانِهِمْ ؛ فَتَبْقَى بِلا صَدِيقٍ
.

امام صادق عليه السلام - به ابو بصير - : ای ابو محمد! از دین مردمان بازجویی مکن ، كه
بی دوست می مانی .

عنه عليه السلام : مَنْ لَمْ يُؤَاحِ إِلَّا مَنْ لا عَيْبَ فِيهِ قَلَّ صَدِيقُهُ .

امام صادق عليه السلام : هر كه تنها با افراد بی عیب برادری كند ، دوستانش اندك شوند .

عنه عليه السلام : لا تَطْلُبْ مِنَ الدُّنْيَا أَرْبَعَةً ؛ فَإِنَّكَ لا تَجِدُهَا و أنتَ لا بُدَّ لَكَ مِنْهَا : عالِماً
يَسْتَعْمِلُ عِلْمَهُ ؛ فَتَبْقَى بِلا عالِمٍ ، و عَمَلاً بِغَيْرِ رِياءٍ ؛ فَتَبْقَى بِلا عَمَلٍ ، و طَعاماً بِلا شُبُهَةٍ ؛
فَتَبْقَى بِلا طَعامٍ ، و صَدِيقاً بِلا عَيْبٍ ؛ فَتَبْقَى بِلا صَدِيقٍ .

امام صادق عليه السلام : در دنیا جویای چهار چیز مباش که آنها را نخواهی یافت ، حال
آن که به آنها نیازمندی : عالمی که علم خود را به کار بندد ، پس بی عالم می مانی ؛
عملی پاک از ریاکاری ، که در این صورت ، بی عمل می مانی ؛ غذایی دور از شبهه
[حرمت] ، که بی غذا می مانی ؛ و دوستی بی عیب ، که بی دوست می مانی .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ احْتَشَمَ أَخَاهُ حَرُمَتْ وَصَلَّتُهُ ، وَمَنْ اغْتَمَّهُ سَقَطَتْ حُرْمَتُهُ .

امام صادق عليه السلام : هرکه برادرش را خجالت دهد ، پیوند با او نارواست و هرکه غمگینش سازد ، حرمتش شکسته است .

عنه عليه السلام : إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ : أَفٌّ ، خَرَجَ مِنْ وِلَايَتِهِ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه شخص [از سر تنگ دلی و درد] به برادر مؤمنش اف بگوید ، از [حریم] دوستی اش بیرون می رود .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تُشَاوِرِ أَحْمَقَ ، وَ لَا تَسْتَعِنَ بِكَذَّابٍ ، وَ لَا تَتَّقِ بِمَوَدَّةِ مَلُولٍ ؛ فَإِنَّ . . . الْمَلُولَ أَوْثَقَ مَا كُنْتَ بِهِ خَذَلَكَ ، وَ أَوْصَلَ مَا كُنْتَ لَهُ قَطَعَكَ .

امام صادق عليه السلام : با هیچ احمق مشورت مکن ، از هیچ دروغگویی یاری مخواه و به دوستی هیچ افسرده دلی ، اعتماد مکن ؛ زیرا ... افسرده دل ، زمانی که بیشترین اتکا را به او داشته باشی ، تو را وامی گذارد و هنگامی که بیشترین پیوند را با او داری ، از تو می بُرد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَطْمَعَنَّ ذُو الْكِبَرِ فِي الثَّنَاءِ الْحَسَنِ . . . وَ لَا الْمُسْتَهْزِئُ بِالنَّاسِ فِي صِدْقِ الْمَوَدَّةِ .

امام صادق عليه السلام : شخص متکبر ، نباید امید نیک ستایی را از دیگران داشته باشد ... ؛ همچنین کسی که مردم را دست می اندازد ، نباید انتظار دوستی راستین داشته باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا قَالَ الرَّجُلُ لِأَخِيهِ : أَفٌّ ، انْقَطَعَ مَا بَيْنَهُمَا مِنَ الْوِلَايَةِ ، وَ إِذَا قَالَ : أَنْتَ عَدُوِّي ، كَفَرَا أَحَدُهُمَا ، فَإِذَا اتَّهَمَهُ انْمَاثَ الْإِيمَانُ فِي قَلْبِهِ كَمَا يَنْمِثُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه کسی به برادرش [از سر دل تنگی و درد] اف بگوید ، دوستی میان آنها گسسته می شود و اگر بگوید : « تو دشمن منی » ، یکی از آن دو کافر شده است ، و هر گاه به او تهمتی بزند ، ایمان در دلش چنان آب می شود که نمک در آب ، ذوب می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَعْتَدْ بِمَوَدَّةِ أَحَدٍ حَتَّى تُغْضِبَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ .

امام صادق علیه السلام : به دوستی کسی اعتماد مکن ، تا آن که او را سه بار به خشم آوری .

عنه عليه السلام : لا تَسِمِ الرَّجُلَ صَدِيقًا - سِمَةً مَعْرِفَةٍ - حَتَّى تَخْتَبِرَهُ بِثَلَاثٍ : تُغْضِبُهُ فَتَنْظُرَ غَضِبُهُ يُخْرِجُهُ مِنَ الْحَقِّ إِلَى الْبَاطِلِ ، وَ عِنْدَ الدِّينَارِ وَ الدَّرْهَمِ ، وَ حَتَّى تُسَافِرَ مَعَهُ .

امام صادق علیه السلام : بر کسی از سر شناخت ، عنوان دوست مگذار ، تا آن که او را به سه چیز بیازمایی: او را به خشم آوری و ببینی که آیا این خشم، او را از حق به سوی باطل می برد [یا نه]؛ و به نزد درهم و دینار (در امور مالی) ؛ و تا آن که با او همسفر شوی .

عنه عليه السلام : مَنْ غَضِبَ عَلَيْكَ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ فَلَمْ يَقُلْ فِيكَ سُوءًا فَاتَّخِذْهُ لَكَ خِلًا .

امام صادق علیه السلام : هرکس سه بار بر تو خشمگین شد و درباره ات سخنی ناروا نگفت ، او را به دوستی بگیر .

عنه عليه السلام : إِذَا كَانَ لَكَ صَدِيقٌ فَوَلِّيْهِ وِلَايَةً فَأَصَابَتْهُ عَلَى الْعُشْرِ مِمَّا كَانَ لَكَ عَلَيْهِ قَبْلَ وِلَايَتِهِ فَلَيْسَ بِصَدِيقٍ سَوْءٍ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه دوستی داشتی و بعدها مقامی دولتی یافت و دیدی که حتی يك دهم دوستی پیش از کسب مقام خود را حفظ کرده است، پس دوست بدی نیست !

عنه عليه السلام : يُمْتَحَنُ الصَّدِيقُ بِثَلَاثِ خِصَالٍ ، فَإِنْ كَانَ مُوَاتِيًا فِيهَا فَهُوَ الصَّدِيقُ الْمُصَافِي ، وَ إِلاَّ كَانَ صَدِيقَ رَخَاءٍ لَا صَدِيقَ شِدَّةٍ : تَبْتَغِي مِنْهُ مَالًا ، أَوْ تَأْمَنُهُ عَلَى مَالٍ ، أَوْ تُشَارِكُهُ فِي مَكْرُوهِ .

امام صادق علیه السلام : دوست ، به سه خصلت سنجیده می شود. پس اگر از آنها سرافراز بیرون آمد، دوستی است یکرنگ و باصفا ، و گرنه دوست دوران آسایش است ، نه سختی : این که از او مالی بخواهی، یا او را بر مالی امین گردانی ، و یا او را در کاری ناخوشایند ، شریک سازی .

الإمام الصادق عليه السلام : يَأْتِي عَلَى النَّاسِ زَمَانٌ لَيْسَ فِيهِ شَيْءٌ أَعَزُّ مِنْ أَخٍ أُنَيْسٍ ، وَ كَسْبِ دِرْهَمٍ حَلَالٍ .

امام صادق علیه السلام : روزگاری بر مردم خواهد آمد که در آن ، چیزی کمیاب تر از برادری دمساز و به دست آوردن درهمی حلال نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : الإخوانُ ثلاثةٌ : فواحدٌ كالغذاءِ الَّذي يُحتاجُ إليه كُلَّ وقتٍ فهو العاقلُ ، والثاني في معنى الداءِ وهو الأحمقُ ، والثالثُ في معنى الدواءِ فهو اللبيبُ .

امام صادق عليه السلام : برادران ، سه گونه اند : یکی چون غذاست که در همه وقت به آن نیاز است و او شخص عاقل است . دوم به معنای درد است ، و او شخص احمق است . سوم به معنای دواست و او شخص خردمند است .

عنه عليه السلام : الإخوانُ ثلاثةٌ : مُواسٍ بنفسِهِ ، وآخِرُ مُواسٍ بِمالِهِ - وهما الصّادقانِ في الإخاءِ - وآخِرُ يأخذُ مِنْكَ البُلْغَةَ ، وَيُرِيدُكَ لِبَعْضِ اللَّذَةِ ، فَلَا تَعُدَّهُ مِنْ أَهْلِ الثَّقَةِ .

امام صادق عليه السلام : برادران ، سه گونه اند : آن که [در راه دوست] از جان خود می گذرد . دیگری آن که از مال خود می گذرد و این دو در برادری خود صادق هستند . دیگری آنچه را که نیاز دارد ، از تو می گیرد و تو را برای پاره ای لذت ها [خود] می خواهد . پس او را از افراد قابل اعتماد مشمار .

عنه عليه السلام : إِنَّ الَّذِينَ تَرَاهُمْ لَكَ أَصْدِقَاءَ إِذَا بَلَوْتَهُمْ وَجَدْتَهُمْ عَلَى طَبَقَاتٍ شَتَّى ؛ فَمِنْهُمْ كَالْأَسَدِ فِي عِظْمِ الْأَكْلِ وَشِدَّةِ الصَّوْلَةِ ، وَمِنْهُمْ كَالذَّبِّ فِي الْمَضْرَةِ ، وَمِنْهُمْ كَالكَلْبِ فِي الْبَصْبَصَةِ ، وَمِنْهُمْ كَالثَّعْلَبِ فِي الرَّوْغَانِ وَالسَّرِقَةِ ، صُورُهُمْ مُخْتَلِفَةٌ وَالْحِرْفَةُ وَاحِدَةٌ . مَا تَصْنَعُ عَدَا إِذَا تَرِكْتَ فَرْدًا وَحِيدًا لَا أَهْلَ لَكَ وَلَا وَلَدًا إِلَّا اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ ؟ !

امام صادق عليه السلام : کسانی را که دوستان خود می بینی ، اگر آنان را بیازمایی، آنان را گونه های متفاوتی خواهی یافت : برخی در پرخوری و پرخاشگری ، همچون شیر (درنده) هستند. برخی در زیان زدن ، چون گرگ هستند . برخی در چاپلوسی چون سگ هستند . برخی در نیرنگبازی و دزدی ، چون روباه هستند . چهره هایشان گوناگون است ؛ اما پیشه یکی است . فردا که تنها و بی خانواده و فرزند ، رها خواهی شد و جز پروردگار عالمیان را نخواهی داشت ، چه خواهی کرد ؟

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلًا فَأَخْبِرْهُ بِذَلِكَ ؛ فَإِنَّهُ أَثْبَتُ لِلْمَوَدَّةِ بَيْنَكُمَا .

امام صادق عليه السلام : هرگاه کسی را دوست داشتی ، از آن [محبت] باخبرش ساز ، که این کار ، دوستی میان شما را پایدارتر می کند .

عنه عليه السلام : إِذَا أَحْبَبْتَ أَحَدًا مِنْ إِخْوَانِكَ فَأَعْلِمْهُ ذَلِكَ ؛ فَإِنَّ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ : «رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَى قَالَ أَوْ لَمْ تُؤْمِنْ قَالَ بَلَى وَلَكِنْ لِيَطْمَئِنَّ قَلْبِي . .»

امام صادق علیه السلام : هرگاه یکی از برادرانت را دوست داشتی ، از آن [محبّت] ،
باخبرش کن ؛ زیرا ابراهیم علیه السلام نیز گفت : «پروردگارا ! به من نشان بده که
چگونه مردگان را زنده می کنی ؟» . گفت : آیا ایمان نیاورده ای ؟ . گفت : چرا ؛ ولی
می خواهم دلم آرامش یابد» .

الإمام الصادق عليه السلام : عَلَيْكَ بِالتَّلَادِ ، وَ إِيَّاكَ وَ كُلَّ مُحَدَّثٍ لَا عَهْدَ لَهُ وَ لَا أَمَانَةَ وَ لَا
ذِمَّةَ وَ لَا مِيثَاقَ ، وَ كُنْ عَلَى حَدَرٍ مِنْ أَوْثَقِ النَّاسِ فِي نَفْسِكَ ؛ فَإِنَّ النَّاسَ أَعْدَاءُ النَّعْمِ .

امام صادق علیه السلام : دوست کهن و آزموده ات را نگه دار و از هر دوست نو یافته که
پاس هیچ عهد و پیمان و امانتی را نگه نمی دارد ، بپرهیز و درباره خودت ، از مورد
اعتمادترین مردمان نیز بهوش باش ؛ زیرا مردم ، دشمن نعمت اند .

عنه عليه السلام : مَوَدَّةُ يَوْمِ صَلَاةٍ ، وَ مَوَدَّةُ شَهْرِ قَرَابَةِ ، وَ مَوَدَّةُ سَنَةِ رَحِمٍ ثَابِتَةٌ ، مَنْ
قَطَعَهَا قَطَعَهُ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : دوستی يك روزه ، رابطه است . دوستی يك ماهه ، خویشی است
و دوستی يك ساله ، خویشاوندی پایداری است که هرکس آن را ببرد ، خداوند ، [رشته
عمر] او را به سر می آورد .

عنه عليه السلام : صُحْبَةُ عِشْرِينَ سَنَةً قَرَابَةٌ .

امام صادق علیه السلام : دوستی بیست ساله ، [نوعی] خویشاوندی است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِ أَخِيهِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَةٌ .

امام صادق علیه السلام : هرکه به روی برادرش لبخند بزند ، برایش ثوابی (پاداشی)
خواهد بود .

الكافي عن ابن محبوب عن بعض أصحابه عن أبي عبد الله عليه السلام : قُلْتُ لَهُ : مَا حَدُّ
حُسْنِ الْخُلُقِ ؟

قَالَ : تَلِينُ جَنَاحِكَ ، وَ تَطْيِيبُ كَلَامِكَ ، وَ تَلْقَى أَخَاكَ بِبِشْرِ حَسَنِ .

الكافي - به نقل از ابن محبوب، از یکی از یاران امام صادق علیه السلام - : به ایشان (امام
صادق) گفتم : «حدّ خوش خویی چیست ؟»

فرمود : «در رفتارت افتادگی کنی ، سختت را شیرین نمایی و برادرت را با روی گشاده
دیدار کنی .»

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ الْعِبَادَ تَحَابُّوا بِالْأَلْسُنِ وَتَبَاغَضُوا بِالْقُلُوبِ ، وَ أَظْهَرُوا الْعَمَلَ لِلدُّنْيَا وَ أَبْطَنُوا الْغِشَّ وَ الدَّعَلَ .

امام صادق عليه السلام : خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی فرمود : بندگان به زبان دوستی می کنند و به دل ، دشمنی می ورزند و عمل برای دنیا را آشکار کرده اند و فریب و نیرنگ را نهان ساخته اند .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ سَلْمَانُ فِي خُطْبَتِهِ : أَيُّهَا النَّاسُ ، لَا تَكِلْ أَظْفَارَكُمْ عَن عَدُوِّكُمْ ، وَ لَا تَسْتَعِشُّوا صَدِيقَكُمْ ؛ فَيَسْتَحُوذُ الشَّيْطَانُ عَلَيْكُمْ .

امام صادق عليه السلام : سلمان [فارسی] در خطبه اش گفت : ای مردم ! ناخن هایتان از [جنگ با] دشمنان ، کُند نشود و دوستتان را فریب مدهید که [در این صورت] ، شیطان بر شما چیره می گردد .

عنه عليه السلام : لَا تُعَشِّشِ النَّاسَ فَنَتَّبِعِي بغيرِ صَدِيقٍ .

امام صادق عليه السلام : مردم را فریب مده ، که بی دوست می مانی .

عنه عليه السلام : لَا يَطْمَعَنَّ ذُو الْكِبَرِ فِي الثَّنَاءِ الْحَسَنِ ، وَ لَا الْخَبُّ فِي كَثْرَةِ الصَّدِيقِ .

امام صادق عليه السلام : نه شخص متکبر ، امید ستوده شدن به نیکی را داشته باشد، و نه شخص فریبکار ، امید دوستان فراوان را .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَثِقْ بِأَخِيكَ كُلَّ الثَّقَةِ ؛ فَإِنَّ صِرْعَةَ الْإِسْتِرْسَالِ لَنْ تُسْتَقَالَ .

امام صادق عليه السلام : به برادرت اعتماد مطلق نداشته باش ؛ زیرا زمین خوردن بر اثر اعتماد [به همه گفته ها و کرده های دوست] ، قابل جبران نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ وَضَعَ حُبَّهُ فِي غَيْرِ مَوْضِعِهِ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْقَطِيعَةِ .

امام صادق عليه السلام : هرکه دوستی اش را نا به جا به کار گیرد ، خود را در معرض جدایی قرار داده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ مِنَ الْإِنصَافِ مُطَالِبَةُ الْإِخْوَانِ بِالْإِنصَافِ .

امام صادق عليه السلام : انصاف خواهی از برادران ، از انصاف به دور است .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ؛ لَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَخْذُلُهُ ، وَلَا يَغْتَابُهُ ، وَلَا يَخُونُهُ ، وَلَا يَحْرِمُهُ .

امام صادق عليه السلام : مسلمان ، برادرِ مسلمان است ؛ به او ستم نمی کند ، او را تنها نمی گذارد ، غیبت او را نمی کند ، به او خیانت نمی ورزد و او را محروم نمی سازد .

عنه عليه السلام : الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ ، عَيْنُهُ وَ دَلِيلُهُ ؛ لَا يَخُونُهُ ، وَلَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَعْشُهُ ، وَلَا يَعِدُهُ عِدَّةً فَيُخْلِفُهَا .

امام صادق عليه السلام : مؤمن ، برادرِ مؤمن است ؛ دیده بان و راهنمای اوست ، به او خیانت نمی ورزد ، به او ستم نمی کند ، او را فریب نمی دهد و به او وعده ای که آن را به جای نیاورد ، نمی دهد .

عنه عليه السلام : الْمُسْلِمُ أَخُو الْمُسْلِمِ ؛ لَا يَظْلِمُهُ ؛ وَلَا يَخْذُلُهُ ، وَلَا يَخُونُهُ . وَيَحِقُّ عَلَى الْمُسْلِمِينَ الْإِجْتِهَادُ فِي التَّوَاصُلِ ، وَالتَّعَاوُنُ عَلَى التَّعَاطُفِ ، وَالمُؤَاسَاةُ لِأَهْلِ الْحَاجَةِ ، وَتَعَاطُفُ بَعْضِهِمْ عَلَى بَعْضٍ ، حَتَّى تَكُونُوا كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ رُحَمَاءَ بَيْنَكُمْ مُتَرَاحِمِينَ ، مَعْتَمِينَ لِمَا غَابَ عَنْكُمْ مِنْ أَمْرِهِمْ ، عَلَى مَا مَضَى عَلَيْهِ مَعْشَرُ الْأَنْصَارِ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله .

امام صادق عليه السلام : مسلمان ، برادرِ مسلمان است ؛ به او ستم نمی کند ، او را تنها نمی گذارد و به او خیانت نمی ورزد . بر مسلمانان لازم است که برای پیوند و همکاری در جهت توجه به یکدیگر و همدردی با نیازمندان و سهم کردن آنان در مال خود و مهربانی برخی نسبت به برخی ، کوشش کنند ، تا همان گونه باشید که خداوند عز و جل به شما فرمان داده است : مهربان و مهرورز میان خودتان ، و اندوهگین از گرفتاری هایشان که از شما پنهان مانده است ، به گونه ای که انصار در روزگار پیامبر خدا بودند .

عنه عليه السلام : قَالَ الْحَارِثُ الْأَعْوَرُ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ ، أَنَا وَاللَّهِ أَحِبُّكَ .

فَقَالَ لَهُ : يَا حَارِثُ ، أَمَا إِذَا أَحْبَبْتَنِي فَلَا تُخَاصِمْنِي ، وَلَا تُلَاعِبْنِي ، وَلَا تُجَارِنِي ، وَلَا تُمَارِحْنِي ، وَلَا تُوَاضِعْنِي ، وَلَا تُرَافِعْنِي .

امام صادق عليه السلام : حارثِ أَعْوَرَ به امیر مؤمنان گفت : ای امیر مؤمنان ! به خدا سوگند ، من تو را دوست دارم .

حضرت فرمود : «هان ! حال که مرا دوست داری ، پس با من ستیزه نمی کنی ، مرا بازی

نمی دهی ، با من مجادله نمی نمایی ، با من شوخی نمی کنی ، و مرا از منزلت حقیقی ام پایین تر و بالاتر نمی نهی .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ لَمْ يَرْضَ مِنْ صَدِيقِهِ إِلَّا الْإِيثَارَ عَلَى نَفْسِهِ دَامَ سَخَطُهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که همواره انتظار داشته باشد که دوستش او را بر خود مقدم دارد ، همیشه خشمگین خواهد بود .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ تَعَالَى فَرَضَ وِلَايَتَنَا وَأَمَرَ بِمَوَدَّتِنَا مَا وَقَفْنَاكُمْ عَلَى أَبْوَابِنَا ، وَلَا أَدْخَلْنَاكُمْ بُيُوتَنَا .

امام صادق علیه السلام : اگر نه آن که خداوند متعال ، ولایت ما را واجب کرده و به دوست داشتن ما فرمان داده بود ، شما را بر درگاه خود ، نگه نمی داشتیم و به خانه هایمان راه نمی دادیم .

الإمام الصادق عليه السلام : صَانِعِ الْمُنَافِقِ بِلِسَانِكَ ، وَ أَخْلِصِ وُدَّكَ لِلْمُؤْمِنِ . وَ إِنْ جَالَسَكَ يَهُودِيٌّ فَأَحْسِنِ مُجَالَسَتَهُ .

امام صادق علیه السلام : با منافق به زبان ، مدارا کن و دوستی ات را برای مؤمن ، خالص ساز و اگر یهودی ای نیز با تو همنشین شد ، با او خوش مجلس باش .

الإمام الصادق عليه السلام : أَعِذْ عَالِمًا ، أَوْ مُتَعَلِّمًا ، أَوْ أَحِبَّ أَهْلَ الْعِلْمِ ، وَلَا تَكُنْ رَابِعًا فَتَهْلِكَ بِبُغْضِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : عالم باش ، یا آموزنده ، و یا دوستدار اهل علم . چهارمین مباش که به سبب دشمنی با آنان هلاک می شوی .

الإمام الصادق عليه السلام : حُبُّ الْأَبْرَارِ لِلْأَبْرَارِ ثَوَابٌ لِلْأَبْرَارِ ، وَ حُبُّ الْفُجَّارِ لِلْأَبْرَارِ فَضِيلَةٌ لِلْأَبْرَارِ ، وَ بُغْضُ الْفُجَّارِ لِلْأَبْرَارِ زَيْنٌ لِلْأَبْرَارِ ، وَ بُغْضُ الْأَبْرَارِ لِلْفُجَّارِ خِزْيٌ عَلَى الْفُجَّارِ .

امام صادق علیه السلام : دوست داشتن نیکان ، برای نیکان ، ثواب است ؛ و دوست داشتن بدان ، برای نیکان ، فضیلت است ؛ و دشمنی بدان با نیکان ، زیور نیکان است ؛ و دشمنی نیکان با بدان ، ننگی است برای بدان .

الإمام الصادق عليه السلام : عَلَيْكُمْ بِحُبِّ الْمَسَاكِينِ الْمُسْلِمِينَ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ حَقَّرَهُمْ وَ تَكَبَّرَ عَلَيْهِمْ فَقَدْ زَلَّ عَنِ دِينِ اللَّهِ ، وَ اللَّهُ لَهُ حَاقِرٌ مَاقِتٌ ، وَ قَدْ قَالَ أَبُوْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عليه و آله : «أمرني ربي بحب المساكين المسلمين (منهم)» . و اعلموا أن من حقر أحدا من المسلمين ألقى الله عليه المقت منه و المحقرة حتى يمقتة الناس ، و الله له أشد مقتا . فاتقوا الله في إخوانكم المسلمين المساكين ؛ فإن لهم عليكم حقا أن تحببهم ؛ فإن الله أمر رسوله صلى الله عليه و آله بحبهم ، فمن لم يحب من أمر الله بحبه فقد عصى الله و رسوله ، و من عصى الله و رسوله و مات على ذلك مات و هو من الغاوين .

امام صادق عليه السلام : مسكينان مسلمان را دوست بداريد، كه هر كس آنان را حقير شمارد و بر آنان بزرگي بفروشد ، از دين خدا لغزيده است و خداوند، او را حقير مي كند و دشمنش مي دارد . پدريمان پيامبر خدا فرمود : «پروردگارم به من فرمان داد تا مسكينان مسلمان را دوست بدارم» .

بدانيد هر كس مسلماني را حقير شمارد، خداوند ، دشمني و حقارت را بر او خواهد فرستاد ، تا آن جا كه مردم دشمنش مي دارند ، حال آن كه دشمني خدا شديدتر است . پس درباره برادران مسلمان و مسكين خود ، از خدا بترسيد ، كه آنان را بر شما اين حق است كه دوستشان بداريد ؛ زيرا خداوند به فرستاده اش فرمان داد كه آنان را دوست بدارد . پس هر كه آن را كه خداوند به دوستي اش فرمان داده ، دوست نداشته باشد ، نافرمانی خدا و پيامبرش کرده است ، و هر كه از خدا و فرستاده اش نافرمانی كند و بر آن حالت بميرد ، در حال گمراهی مرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : العبدُ كُلُّمَا ازدادَ للنِّساءِ حُبًّا ، ازدادَ في الإيْمَانِ فَضْلًا .

امام صادق عليه السلام : هر چه زن دوستی بنده افزایش می یابد ، بر ارزش ایمانش افزوده می شود .

عنه عليه السلام : من أخلاقِ الأنبياءِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِمْ حُبُّ النِّسَاءِ .

امام صادق عليه السلام : زن دوستی ، از اخلاق پيامبران - صلوات الله عليهم - است .

عنه عليه السلام : كُلُّ مَنْ اشْتَدَّ لَنَا حُبًّا اشْتَدَّ لِلنِّسَاءِ حُبًّا .

امام صادق عليه السلام : هر كه دوستی اش نسبت به ما شديدتر شود ، زن دوستی اش شديدتر می گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : قال موسى بن عمران عليه السلام : يا رَبِّ ، أَيُّ الأَعْمَالِ أَفْضَلُ عِنْدَكَ ؟ قالَ : حُبُّ الأَطْفَالِ ؛ فَإِنِّي فَطَرْتُهُمْ عَلَى تَوْحِيدِي ، فَإِن أُمَّتُهُمْ أَدْخَلْتُهُمْ بِرَحْمَتِي جَنَّتِي .

امام صادق عليه السلام : موسى بن عمران عليه السلام گفت : «پروردگارا ! کدام يك از اعمال ، نزدت برتر است ؟» . خداوند فرمود : دوست داشتن کودکان ، كه آنان را بر توحيد خود سرشته ام و چون آنان را بميرانم ، به رحمت خویش ، آنان را به بهشت خود وارد می كنم .

عنه عليه السلام : جاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فَقَالَ : مَا قَبَّلْتُ صَبِيًّا قَطُّ . فَلَمَّا وَلَّى قالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : هَذَا رَجُلٌ عِنْدِي إِنَّهُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ .

امام صادق عليه السلام : مردی نزد پیامبر خدا آمد و گفت : «هرگز کودکی را نبوسیده ام» . چون آن مرد رفت ، پیامبر خدا فرمود : «به نظر من ، این مرد ، دوزخی است» .
الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللهَ لَيَرْحَمُ العَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند به بنده ای كه به فرزندش محبت شدید دارد، رحم می كند .

الإمام الصادق عليه السلام - لِدَاوُدَ بْنِ سَرْحَانَ - : يَا دَاوُدُ ، إِنَّ خِصَالَ المَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِبَعْضٍ ، يَقْسِمُهَا اللهُ حَيْثُ يَشَاءُ . . . وَ التَّوَدُّدُ إِلَى الجَارِ وَ الصَّاحِبِ .

امام صادق عليه السلام - به داوود بن سرحان - : ای داوود ! صفت های اخلاقی والا به یکدیگر پیوسته اند كه خداوند ، آن جا كه بخواهد ، آنها را قسمت می كند ... و [از جمله آنهاست :] ابراز دوستی به همسایه و دوست .

الإمام الصادق عليه السلام - كَانَ يَقُولُ - : اصْحَبْ مَنْ تَتَزَيَّنُ بِهِ ، وَلَا تَصْحَبْ مَنْ يَتَزَيَّنُ بِكَ .

امام صادق عليه السلام می فرمود : با کسی مصاحبت كن كه خودت را بدو بیارایی . با کسی مصاحبت مكن كه خود را به تو می آراید .

الأمالِي لِلصَّدُوقِ عَنِ العَلَاءِ بْنِ الفَضِيلِ عَنِ الإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ أَحَبَّ كَافِرًا فَقَدْ أَبْغَضَ اللهُ ، وَمَنْ أَبْغَضَ كَافِرًا فَقَدْ أَحَبَّ اللهُ . ثُمَّ قالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : صَدِيقُ عَدُوِّ اللهِ عَدُوُّ اللهِ .

الأمالی صدوق - به نقل از علاء بن فضیل، از امام صادق علیه السلام - «هرکس کافری را دوست بدارد ، با خدا دشمنی کرده است . و هرکه با کافری دشمنی کند ، خدا را دوست داشته است» . سپس فرمود : «دوستِ دشمنِ خدا ، دشمنِ خداست» .

قرآن: (وَ لَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيَاءَ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ) .

(به ستمکاران ، میل مکنید که آتش ، می سوزاندتان و در برابر خدا ، شما را دوستانی نخواهد بود ، و آن گاه ، یاری نخواهد شد) .

الإمام الصادق عليه السلام - في قولِ اللَّهِ عز و جل : «وَ لَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ» - : هُوَ الرَّجُلُ يَأْتِي السُّلْطَانَ فَيُحِبُّ بَقَاءَهُ إِلَى أَنْ يُدْخَلَ يَدَهُ إِلَى كَيْسِهِ فَيُعْطِيهِ .

امام صادق علیه السلام - در تفسیر آیه «به ستمکاران ، میل مکنید که آتش می سوزاندتان» - : مقصود ، شخصی است که نزد سلطانی می رود و به مقداری که سلطان ، دستش را در کیسه اش می کند تا به او عطایی بدهد ، آرزومند زنده ماندنش است .

الإمام الصادق عليه السلام : أَرْبَعٌ يَذْهَبْنَ ضِيَاعًا : مَوَدَّةٌ تُمْنَحُ مَنْ لَا وَفَاءَ لَهُ ، وَ مَعْرُوفٌ يُوَضَّعُ عِنْدَ مَنْ لَا يَشْكُرُهُ ، وَ عِلْمٌ يُعَلَّمُ مَنْ لَا يَسْتَمِعُ لَهُ ، وَ سِرٌّ يُودَعُ مَنْ لَا حِصَانَةَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : چهار چیز هدر می رود : دوستی ای که نثار شخص بی وفا شود ؛ نیکی کردن در حق آن که سپاس آن را نمی گزارد ؛ آموختن دانش به آن که بدان گوش نمی سپارد؛ و رازی که با شخص کم ظرفیت در میان گذاشته شود .

الإمام الصادق عليه السلام : أَلَا كُلُّ خُلَّةٍ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا فِي غَيْرِ اللَّهِ فَإِنَّهَا تَصِيرُ عَدَاوَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هان ! هر دوستی ای که در دنیا در راه خدا نباشد ، روز قیامت به دشمنی تبدیل می گردد .

عنه عليه السلام : أَنْظِرْ إِلَى كُلِّ مَنْ لَا يُفِيدُكَ مَنَفَعَةً فِي دِينِكَ فَلَا تَعْتَدَنَّ بِهِ ، وَ لَا تَرْغَبَنَّ فِي صُحْبَتِهِ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مَا سِوَى اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى مُضْمَحِلٌّ وَخِيمٌ عَاقِبَتُهُ .

امام صادق علیه السلام : بنگر ، هرکه در دینت به تو سودی نمی رساند ، به او توجه مکن و به مصاحبت او رغبت منما؛ زیرا هرچه جدای از خداوند تبارک و تعالی است ، نابود شونده و بد فرجام است .

الإمام الصادق عليه السلام - فيما يُنسبُ إليه في مصباح الشريعة - :إحذر أن تؤاخي من أرادك لطمع أو خوف أو أكل أو شرب ، واطلب مؤاخاة الأتقياء - ولو في ظلمات الأرض - وإن أفنيت عمرك لطلبهم ؛ فإن الله عز و جل لم يخلق على وجه الأرض أفضل منهم بعد النبیین صلوات الله عليهم والأولياء ، وما أنعم الله على العبد بمثل ما أنعم به من التوفيق لصحبتهم ؛ قال الله عز و جل : «الأخلاء يومئذ بعضهم لبعض عدو إلا المتقين .» .»

امام صادق عليه السلام - بنا بر آنچه در مصباح الشريعة به ایشان نسبت داده شده است - از برادری کردن با آن که برای طمعی ، یا از ترس ، یا برای خوردن و نوشیدن تو را می خواهد ، بپرهیز . جویای برادری با پرهیزگاران باش ، گرچه در تاریکی های [زیر زمین باشد و] گرچه [عمر خود را در جستجوشان به سر آوری ؛ زیرا خداوند عز و جل ، بر گستره زمین ، پس از پیامبران - صلوات الله عليهم - و اولیا ، کسی برتر از آنان نیافریده است و خداوند به بنده ای نعمتی همانند توفیق مصاحبت با آنان ، نداده است . خداوند عز و جل می فرماید : «آن روز ، دوستان - جز پرهیزگاران - دشمن یکدیگرند» .

الإمام الصادق عليه السلام : كان أمير المؤمنين عليه السلام إذا صعد المنبر قال : يَنْبَغِي لِلْمُسْلِمِ أَنْ يَتَجَنَّبَ مُوَاخَاةَ ثَلَاثَةٍ : الْمَاجِنِ الْفَاجِرِ ، وَ الْأَحْمَقِ ، وَ الْكَذَّابِ . فَأَمَّا الْمَاجِنُ الْفَاجِرُ فَيَزِينُ لَكَ فِعْلَهُ ، وَ يُحِبُّ أَنَّكَ مِثْلُهُ ، وَ لَا يُعِينُكَ عَلَى أَمْرِ دِينِكَ وَ مَعَادِكَ ، وَ مُقَارَبَتِهِ جَفَاءً وَ قِسْوَةً ، وَ مَدْخَلُهُ وَ مَخْرَجُهُ عَارٌّ عَلَيْكَ . وَ أَمَّا الْأَحْمَقُ فَإِنَّهُ لَا يُشِيرُ عَلَيْكَ بِخَيْرٍ ، وَ لَا يُرْجِي لِيَصْرِفَ السَّوْءَ عَنْكَ وَ لَوْ أَجْهَدَ نَفْسَهُ ، وَ رَبَّمَا أَرَادَ مَنْفَعَتَكَ فَضَرَكَ ، فَمَوْتُهُ خَيْرٌ مِنْ حَيَاتِهِ ، وَ سُكُوتُهُ خَيْرٌ مِنْ نُطْقِهِ ، وَ بَعْدُهُ خَيْرٌ مِنْ قُرْبِهِ .

وَأَمَّا الْكَذَّابُ فَإِنَّهُ لَا يَهْنُوكَ مَعَهُ عَيْشٌ ، يَنْقُلُ حَدِيثَكَ ، وَ يَنْقُلُ إِلَيْكَ الْحَدِيثَ ، كَلَّمَا أَفْنَى أَحَدُوتهَ مَطْرَهَا بِأُخْرَى مِثْلِهَا ، حَتَّى أَنَّهُ يُحَدِّثُ بِالصِّدْقِ فَمَا يُصَدِّقُ ، وَ يُفَرِّقُ بَيْنَ النَّاسِ بِالْعَدَاوَةِ فَيُنْبِتُ السَّخَائِمَ فِي الصُّدُورِ . فَاتَّقُوا اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ انظُرُوا لِأَنْفُسِكُمْ .

امام صادق عليه السلام : چون امیر مؤمنان بر منبر بالا می رفت ، می فرمود : «شایسته مسلمان ، آن است که از برادری با سه تن بپرهیزد : بدکار بی شرم ، احمق و دروغگو . اما بدکار بی شرم ، رفتار خود را برایت می آراید و دوست دارد که تو نیز چون او باشی ، در کار دین و قیامتت به تو کمک نمی کند و نزدیک شدن به او ، مایه جفا و سخت دلی است و رفت و آمدش ننگی است برای تو .

اما احمق ، تو را به خیری راهنمایی نمی کند ، و گرچه خود را رنجه و خسته کند ، انتظار آن که بدی را از تو دور کند ، از او نمی رود و چه بسا بخواهد به تو سودی

برساند ، اما به تو ضرر بزند ؛ پس مرگش بهتر از زندگی اش و خاموشی اش بهتر از سخن گفتنش و دوری اش بهتر از نزدیکی اش است .

اما دروغگو ، با او زندگی برایت گوارا نخواهد بود . سخنت را پیش دیگران می برد و سخن دیگران را نزد تو می آورد . هرگاه دروغی بباقد و آن را به سر رساند ، آن را با دروغ دیگری همچون آن ، درمی پیوندد ، تا آن جا که گاه ، سخن راست می گوید ؛ اما تصدیقش نمی کنند . میان مردم ، با دشمنی جدایی می اندازد و در دل ها تخم کینه می کارد . پس ، از خدای عز و جل بترسید و خود را بپایید» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّمَا سُمِّوا إِخْوَانًا لِئَنزَاهَتِهِمْ عَنِ الْخِيَانَةِ ، وَسُمُّوا أَصْدِقَاءَ لِأَنَّهُمْ تَصَادَقُوا حُقُوقَ الْمَوَدَّةِ .

امام صادق علیه السلام : [دوستان] به دلیل دوری شان از خیانت ، «برادر» و به دلیل پاسداشت حقوق دوستی و راستی ، «صدیق» نامیده شده اند .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ذِكْرُهُ لِيَحْفَظَ مَنْ يَحْفَظُ صَدِيقَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند والا نام ، حافظ کسی است که دوست خود را حفظ کند .

عنه عليه السلام : مَا أَقْبَحَ بِالرَّجُلِ أَنْ يَعْرِفَ أَخُوهُ حَقَّهُ ، وَلَا يَعْرِفَ حَقَّ أَخِيهِ !

امام صادق علیه السلام : چه قدر برای انسان ، زشت است که برادرش حق دوستی او را بشناسد ؛ اما او حق برادرش را نشناسد !

الإمام الصادق عليه السلام : مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَخْذُلُ أَخَاهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نُصْرَتِهِ إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمنی ، برادر مؤمنش را - در حالی که توانایی یاری دادن او را دارد - تنها گذارد ، خداوند ، او را در دنیا و آخرت ، تنها خواهد گذاشت .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ عَظَّمَ دِينَهُ عَظَّمَ إِخْوَانَهُ ، وَمَنْ اسْتَخَفَّ بِدِينِهِ اسْتَخَفَّ بِإِخْوَانِهِ .

امام صادق علیه السلام : هرکه دین خود را بزرگ شمارد ، برادران خود را بزرگ می شمارد و هرکه دین خود را سبک شمارد ، برادران خود را سبک می شمارد .

عنه عليه السلام : مَنْ قَالَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ : «مَرَحَبًا» ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مَرَحَبًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر که به برادر مؤمن خود ، خوش آمدی بگوید ، خداوند متعال
برایش تا روز قیامت ، آفرین خواهد نوشت .

الإمام الصادق عليه السلام : اذْكُرُوا أَخَاكُمْ إِذَا غَابَ عَنْكُمْ بِأَحْسَنَ مَا تُحِبُّونَ أَنْ تُذَكَّرُوا بِهِ
إِذَا غَيْبْتُمْ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : در نبود برادران ، به بهترین شکلی که دوست دارید در نبودتان
از شما یاد کند ، از او یاد کنید .

الإمام الصادق عليه السلام : أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ غُيُوبِي .

امام صادق علیه السلام : محبوب ترین برادرانم در نظر من ، کسی است که عیب هایم را
به من هدیه کند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يَكْرَهُهُ فَلَمْ يَرُدَّهُ عَنْهُ - وَهُوَ يَقْدِرُ
عَلَيْهِ - فَقَدْ خَانَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که برادرش را در کاری ناپسند ببیند و بتواند او را از آن
بازدارد و این کار را نکند ، به او خیانت کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : التَّمِسُوا لِإِخْوَانِكُمُ الْعُذْرَ فِي زَلَاتِهِمْ وَهَفَوَاتِ تَقْصِيرَاتِهِمْ ،
فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا لَهُمُ الْعُذْرَ فِي ذَلِكَ فَاعْتَقِدُوا أَنَّ ذَلِكَ عَنْكُمْ ؛ لِقُصُورِكُمْ عَنِ مَعْرِفَةِ وُجُوهِ الْعُذْرِ .

امام صادق علیه السلام : برای لغزش ها و تقصیرهای پیش آمده برادرانتان ، عذری
(توجیهی) بیابید . اگر هم برای آن عذری نیافتید ، باور کنید که این مسئله ، بر اثر
ناآگاهی شما نسبت به گونه های عذر است .

الإمام الصادق عليه السلام : حَقُّ الْمُسْلِمِ عَلَى الْمُسْلِمِ أَنْ لَا يَشْبَعَ وَيَجُوعَ أَخُوهُ ،
وَلَا يَرُوى وَيَعْطَشُ أَخُوهُ ، وَلَا يَكْتَسِي وَيَعْرِى أَخُوهُ . فَمَا أَعْظَمَ حَقَّ الْمُسْلِمِ عَلَى أَخِيهِ
الْمُسْلِمِ ! أَحَبُّ لِأَخِيكَ الْمُسْلِمِ مَا تُحِبُّ لِنَفْسِكَ . وَإِذَا احْتَجَّتْ فَسَلُّهُ ، وَإِنْ سَأَلَكَ فَأَعْطِهِ ، لَا
تُمَلِّهِ خَيْرًا وَلَا يُمَلِّهِ لَكَ . كُنْ لَهُ ظَهْرًا ؛ فَإِنَّهُ لَكَ ظَهْرٌ . إِذَا غَابَ فَاحْفَظْهُ فِي غَيْبَتِهِ ، وَإِذَا
شَهِدَ فزُرْهُ وَأَجِلَّهُ وَأَكْرِمَهُ ؛ فَإِنَّهُ مِنْكَ وَأَنْتَ مِنْهُ . فَإِنْ كَانَ عَلَيْكَ عَاتِبًا فَلَا تُفَارِقْهُ حَتَّى تَسْأَلَ
سَمِيحَتَهُ . وَإِنْ أَصَابَهُ خَيْرٌ فَاحْمَدِ اللَّهَ ، وَإِنْ ابْتَلَى فَاعْضُدْهُ ، وَإِنْ تَمَحَّلَ لَهُ فَأَعِنَهُ .

الكافی - به نقل از ابراهیم بن عمر یمانی، از امام صادق علیه السلام - : «حقّ مسلمان بر مسلمان ، آن است که خود ، سیر نباشد و برادرش گرسنه ؛ خود ، سیراب نباشد و برادرش تشنه ، و خود ، پوشیده نباشد و برادرش برهنه . چه قدر حقّ مسلمان بر برادر مسلمانش بزرگ است!» .

نیز حضرت فرمود : «آنچه را برای خود دوست داری ، برای برادرِ مسلمانانت دوست بدار . هرگاه نیازمند شدی ، از او درخواست کن و اگر از تو چیزی درخواست کرد ، به او ببخش . در نیکی به او تأخیر مکن و او نیز تأخیر میندازد . پشتیبان او باش که او پشتیبان توست . هرگاه غایب گشت ، او را در غیابش حفظ کن و هرگاه حضور یافت ، به دیدارش شتاب . بزرگش شمار و گرامی اش دار که او از توست و تو از اویی . اگر تو را توبیخ کرد ، تا از او عذرِ تقصیر نخواستی ، از او جدا نشو . اگر خیری به او رسید ، خدا را سپاس گوی و اگر مبتلا شد ، حمایتش کن و اگر برایش دمی چیده شد ، او را یاری ده» .

الإمام الصادق علیه السلام : لا تَكُونُ الصَّدَاقَةَ إِلَّا بِحُدُودِهَا ، فَمَنْ كَانَتْ فِيهِ هَذِهِ الْحُدُودُ أَوْ شَيْءٌ مِنْهَا فَانْسِبُهُ إِلَى الصَّدَاقَةِ ، وَمَنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ شَيْءٌ مِنْهَا فَلَا تَنْسِبُهُ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الصَّدَاقَةِ ؛ فَأَوَّلُهَا : أَنْ تَكُونَ سَرِيرَتُهُ وَعَلَانِيَتُهُ لَكَ وَاحِدَةً . وَالثَّانِي : أَنْ يَرَى زَيْنَكَ زَيْنَهُ ، وَشَيْنَكَ شَيْنَهُ . وَالثَّالِثَةُ : أَنْ لَا تُغَيِّرَهُ عَلَيْكَ وَلايَةً وَلا مَالًا . وَالرَّابِعَةُ : أَنْ لَا يَمْنَعَكَ شَيْئًا تَنَالَهُ مَقْدَرَتُهُ . وَالخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ - : أَنْ لَا يُسَلِّمَكَ عِنْدَ النُّكَبَاتِ .

امام صادق علیه السلام : دوستی ، جز با صفات و حدود آن ، راست نمی آید و هرکه همه یا بخشی از آنها در او بود ، عنوان دوست بر او بنه و اگر هیچ يك از آنها در او نبود ، هرگز عنوان دوست بر او منه .

نخستین حدّ دوستی ، آن است که آشکار و نهان دوست ، برایت یکی باشد .

دوم آن که زیورِ تو را زیورِ خود و نقصِ تو را نقصِ خود بداند .

سوم آن که مال و مقام ، دوستی او را نسبت به تو تغییر ندهد .

چهارم آن که آنچه را در اختیار دارد ، از تو باز ندارد .

پنجم - که عصاره همه این صفات است - ، آن که تو را در گرفتاری ها رها نکند .

الإمام الصادق علیه السلام : لا تَطْعَنُوا فِي عُيُوبٍ مِنْ أَقْبَلِ إِلَيْكُمْ بِمَوَدَّتِهِ ، وَلا تَوَقَّفُوهُ عَلَى سَيِّئَةٍ يَخْضَعُ لَهَا ؛ فَإِنَّهَا لَيْسَتْ مِنْ أَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمِنْ أَخْلَاقِ أَوْلِيَائِهِ .

امام صادق علیه السلام: بر عیب های آن که به دوستی شما روی آورده است ، طعنه مزیند و او را به سبب کار زشتی که از او سر می زند ، از دوستی خود ، باز مدارید ، که این کار ، از اخلاق پیامبر خدا و دوستانش نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : أَنْظِرْ قَلْبَكَ ، فَإِذَا أَنْكَرَ صَاحِبِكَ فَإِنَّ أَحَدَكُمَا قَدْ أَحْدَثَ .

امام صادق علیه السلام: به دل خود بنگر . هرگاه دوستت را ناپسند داشت ، بی گمان ، یکی از شما [زمینه دشمنی را] پدید آورده است .

الإمام الصادق عليه السلام : حَقُّ عَلَى اللَّهِ عِزُّو جَلُّ أَنْ تَصِيرُوا مَعَ مَنْ عِشْتُمْ مَعَهُ فِي دُنْيَاهُ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل بر خود لازم کرده است که سرانجام ، همراه کسی شوید که در دنیا با او زیسته اید .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ اتَّخَذَ فِي بَيْتِهِ طَيْرًا فَلْيَتَّخِذْ وَرْشَانًا ؛ فَإِنَّهُ أَكْثَرُ شَيْئًا لِيَذْكُرَ اللَّهَ عِزُّو جَلُّوا أَكْثَرَ تَسْبِيحًا ، وَهُوَ طَيْرٌ يُحِبُّنَا أَهْلَ الْبَيْتِ .

امام صادق علیه السلام: هر که می خواهد در خانه اش پرنده ای نگه دارد ، قمری نگه دارد ؛ زیرا این پرنده ، بیش از هر چیز به ذکر و تسبیح خدای عز و جل مشغول است و ما اهل بیت را دوست می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عِزُّو جَلُّ عَلَى عَبْدٍ أَجَلَ مَنْ أَنْ لَا يَكُونَ فِي قَلْبِهِ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى غَيْرُهُ .

امام صادق علیه السلام: خداوند عز و جل به هیچ بنده ای نعمتی بزرگ تر از این ارزانی نداشته است که در دلش همراه خداوند متعال ، چیزی دیگری نباشد .

عنه عليه السلام : الْحُبُّ أَفْضَلُ مِنَ الْخَوْفِ .

امام صادق علیه السلام: دوستی [خدا] برتر از ترس [از خدا] است .

عنه عليه السلام : أَوْحَى اللَّهُ عِزُّو جَلُّ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا دَاوُدُ ، بِي فَافْرَحْ ، وَبِذِكْرِي فَتَلَذَّذْ ، وَبِمُنَاجَاتِي فَتَنَعَّمْ ، فَعَنْ قَرِيبٍ أُخْلِى الدَّارَ مِنَ الْفَاسِقِينَ ، وَأَجْعَلُ لِعَنْتِي عَلَى الظَّالِمِينَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به داوود علیه السلام وحی کرد : «ای داوود ! به من شادمان باش و از یادم لذت ببر و با مناجات من متنعم شو که به زودی ، خانه را از فاسقان خواهم پرداخت و نفرین خود را بر ظالمان قرار خواهم داد» .

عنه عليه السلام : الْقَلْبُ حَرَمُ اللَّهِ ، فَلَا تُسْكِنِ حَرَمَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : دل ، حرم خداست . پس در حرم خدا ، جز خدا را جای مده .

الإمام الصادق عليه السلام - في دعائه - : إلهي فَتَدَارِكُنِي بِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا تَجْمَعُ الْخَيْرَاتِ لِأَوْلِيَائِكَ ، وَبِهَا تَصْرِفُ السَّيِّئَاتِ عَن أَحِبَّائِكَ .

امام صادق علیه السلام : بارالها! با رحمت خود که با آن ، همه نیکی ها را برای اولیایت گرد آورده ای و با آن ، بدی ها را از دوستانت دور ساخته ای ، مرا دریاب .

عنه عليه السلام : لَا يَمَحْضُ رَجُلٌ الْإِيمَانَ بِاللَّهِ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَوَلَدِهِ وَأَهْلِهِ وَمَالِهِ وَ مِنْ النَّاسِ كُلِّهِمْ .

امام صادق علیه السلام : ایمان کسی برای خدا خالص نمی شود ، تا آن که خداوند ، نزدش از خودش ، پدرش ، مادرش ، فرزندانش ، خانواده اش و هر آنچه از مردم دارد ، محبوب تر باشد .

فلاح السائل - لَمَّا سُئِلَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنِ الصَّدَقِ فَقَالَ مَا مَعْنَاهُ - هُوَ أَنْ لَا تَخْتَارَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَهُ فَإِنَّهُ تَعَالَى قَالَ (هُوَ اجْتِبَاكُمْ) فَإِذَا كَانَ اجْتِبَاكَ فَاجْتَبِهِ أَنْتَ لَا تَخْتَرُ عَلَيْهِ هَوَاكَ وَلَا دُنْيَاكَ .

فلاح السائل - در پاسخ امام صادق علیه السلام به سؤال از معنای صدق - : صدق ، یعنی جز خدا را به جای او برنگزینی ؛ چرا که خدای متعال ، شما را برگزیده است . پس چون او تو را برگزیده ، تو هم او را برگزین ؛ و هوا و دنیای خودت را به جای او مگزین .

الإمام الصادق عليه السلام - في دعائه - : اللَّهُمَّ هَدَاتِ الْأَصْوَاتِ ، وَسَكَنَاتِ الْحَرَكَاتِ ، وَخَلَا كُلُّ حَبِيبٍ بِحَبِيبِهِ وَخَلَوْتُ بِكَ ، أَنْتَ الْمَحْبُوبُ إِلَيَّ ، فَاجْعَلْ خَلَوْتِي مِنْكَ اللَّيْلَةَ الْعِتْقَ مِنَ النَّارِ .

امام صادق علیه السلام - در دعایش - : بارالها ! صداها فرو نشست و جنبش ها آرام گرفت و هر دوستی ، با محبوب خود خلوت کرد . من نیز با تو خلوت کرده ام . تو محبوب منی . پس [تحفه] خلوت امشب مرا با خود ، رهایی از دوزخ قرار ده .

عنه عليه السلام - أيضا - :اللَّهُمَّ اَمَلًا قَلْبِي حُبًّا لَكَ ، وَخَشِيَةً مِنْكَ ، وَتَصَدِيقًا وَاِيْمَانًا بِكَ ، وَفَرَقًا مِنْكَ ، وَشَوْقًا اِلَيْكَ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْاِكْرَامِ . اللَّهُمَّ حَبِّبْ اِلَيَّ لِقَاءَكَ ، وَاجْعَلْ لِي فِي لِقَائِكَ خَيْرَ الرَّحْمَةِ وَالْبَرَكََةِ .

امام صادق عليه السلام - در دعایش - :بارالها ! ای صاحب کرامت و جلال! قلبم را از دوستی تو، ترس از تو ، تصدیق تو و ایمان به تو ، هراس از تو و اشتیاق به خودت سرشار کن . بارالها ! دیدارت را محبوبم ساز و برایم در دیدارت ، بهترین رحمت و برکت را قرار ده .

عنه عليه السلام - أيضا - :سَيِّدِي ، اَنَا مِنْ حُبِّكَ جَائِعٌ لَا اَشْبَعُ ، اَنَا مِنْ حُبِّكَ ظَمَانٌ لَا اُرْوِي ، وَ اَشَوْقَاهُ اِلَى مَنْ يَرَانِي وَلَا اَرَاهُ ! يَا حَبِيبَ مَنْ تَحَبَّبَ اِلَيْهِ ، يَا قُرَّةَ عَيْنٍ مَنْ لَا ذِي بِهِ وَانْقَطَعَ اِلَيْهِ ، قَدْ تَرَى وَحَدَّتِي مِنَ الْاَدَمِيِّينَ وَوَحَشْتِي فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَاغْفِرْ لِي وَآئِسْ وَوَحَشْتِي وَارْحَمْ وَحَدَّتِي وَغُرْبَتِي .

امام صادق عليه السلام - در دعایش - :سرورم ! من گرسنه دوستی توام و سیر نمی شوم . من تشنه دوستی توام و سیراب نمی شوم . آه ، چه اشتیاقی دارم به آن که مرا می بیند و من او را نمی بینم ! ای محبوب آن که او را دوست بدارد ! ای روشنی چشم آن که به او پناه ببرد و یکسره به او بپیوندد ! تو تنهایی و بی کسی مرا در میان آدمیزادگان می بینی . پس بر محمد و آل محمد ، درود بفرست و مرا بیامرز و وحشتم را به انس بدل کن و به تنهایی و غربتم ، رحم نما .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْعِبَادَ ثَلَاثَةٌ : قَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خَوْفًا فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى طَلَبَ الثَّوَابِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَاءِ ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ حُبًّا لَهُ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ .

امام صادق عليه السلام : بندگان ، سه گونه اند : مردمی که از سر ترس، خدا را می پرستند که این، پرستش بندگان است. مردمی ، خداوند عز و جل را برای به دست آوردن پاداش می پرستند که این ، پرستش مزدبگیران است . مردمی که خداوند عز و جل را برای آن که دوستش دارند ، می پرستند . پس این ، پرستش آزادگان است و برترین نوع پرستش است .

عنه عليه السلام : إِنَّ النَّاسَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ عَلَى ثَلَاثَةِ أَوْجُهٍ : فَطَبَقَةٌ يَعْبُدُونَهُ رَغْبَةً فِي ثَوَابِهِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْحُرْصَاءِ وَهُوَ الطَّمَعُ ، وَآخَرُونَ يَعْبُدُونَهُ فَرَقًا مِنَ النَّارِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ وَهِيَ الرَّهْبَةُ ، وَلِكِنِّي أَعْبُدُهُ حُبًّا لَهُ عَزَّ وَجَلَّ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْكِرَامِ وَهُوَ

الْأَمْنُ ؛ لِقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ : « وَ هُمْ مِّنْ فَرْعٍ يَوْمَئِذٍ ءَامِنُونَ . » ، وَلِقَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ : « قُلْ إِن كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ . » ، فَمَنْ أَحَبَّ اللَّهَ أَحَبَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كَانَ مِنَ الْآمِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : مردم ، خداوند عز و جل را سه گونه می پرستند : طبقه ای خدا را به امید پاداشش می پرستند که این ، پرستش آزمندان است و [انگیزه] آن ، آزمندی است . دیگرانی ، خدا را از ترس دوزخ می پرستند که این ، پرستش بندگان است و [انگیزه] آن ، ترس . لیکن من ، خدای عز و جل را از سر دوستی اش می پرستم که این ، پرستش بزرگواران است و [انگیزه] آن ، ایمنی است ؛ چون که خداوند عز و جل می فرماید : «آنان در آن روز ، از هراس ، ایمن هستند» . نیز به سبب این گفته خدای عز و جل : «بگو : اگر خدا را دوست می دارید ، از من پیروی کنید تا دوستتان بدارد و گناهان شما را بیامزد» . پس هر که خدا را دوست بدارد ، خداوند عز و جل ، دوستش خواهد داشت و هر که خداوند عز و جل دوستش بدارد ، از آن افراد ایمن ، به شمار خواهد رفت .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي فَضْلِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا مَدَّوْا أَعْيُنَهُمْ إِلَى مَا مَتَعَ اللَّهُ بِهِ الْأَعْدَاءَ مِنْ زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَعِيمِهَا ، وَكَانَتْ دُنْيَاهُمْ أَقْلَ عِنْدَهُمْ مِمَّا يَطْوُونَهُ بِأَرْجُلِهِمْ ، وَلَتَعْمُوا بِمَعْرِفَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَزَّ ، وَتَلَذُّوْا بِهَا تَلَذُّدٌ مِّنْ لَّمْ يَزَلْ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّةِ مَعَ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ .
إِنَّ مَعْرِفَةَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ آسٌ مِّنْ كُلِّ وَحْشَةٍ ، وَصَاحِبٌ مِّنْ كُلِّ وَحْدَةٍ ، وَنُورٌ مِّنْ كُلِّ ظُلْمَةٍ ، وَقُوَّةٌ مِّنْ كُلِّ ضَعْفٍ ، وَشِفَاءٌ مِّنْ كُلِّ سَقَمٍ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم از فضیلت شناخت خدای عز و جل باخبر می شدند ، به نعمت ها و خوشی های زندگی دنیوی که خداوند ، دشمنان را از آن برخوردار ساخته است ، چشم نمی دوختند و دنیایشان از آنچه با گام هایشان بر آن پای می نهند نیز کمتر می شد و با نعمت معرفت خدا عز و جل منتعم می شدند و از آن ، لذت می بردند ؛ لذت بردن کسی که همواره در باغ های بهشت ، در کنار اولیای خداست !
در حقیقت ، شناخت خدا ، مونس در برابر هر بی کسی ، همدمی در برابر هر تنهایی ، نوری در برابر هر تاریکی ، نیرویی در برابر هر ناتوانی ، و درمانی برای هر بیماری است !

مصباح الشريعة : العارفُ شَخْصُهُ مَعَ الْخَلْقِ وَقَلْبُهُ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى ، وَلَوْ سَهَا قَلْبُهُ عَنِ اللَّهِ تَعَالَى طَرْفَةً عَيْنٍ لَمَاتَ شَوْقًا إِلَيْهِ . وَالْعَارِفُ أَمِينٌ وَدَائِعِ اللَّهِ تَعَالَى ، وَكَنْزُ أَسْرَارِهِ ، وَمَعْدِنُ نُورِهِ ، وَدَلِيلُ رَحْمَتِهِ عَلَى خَلْقِهِ ، وَمَطِيئَةُ عُلُومِهِ ، وَمِيزَانُ فَضْلِهِ وَعَدْلِهِ ، وَقَدْ غَنِيَ عَنِ الْخَلْقِ وَالْمُرَادِ وَالْدُّنْيَا فَلَا مَوْسَى لَهُ سِوَى اللَّهِ ، وَلَا نُطْقَ وَلَا إِشَارَةَ وَلَا نَفْسَ إِلَّا بِاللَّهِ تَعَالَى

، وَلِلَّهِ ۖ ، وَمِنَ اللَّهِ ، وَمَعَ اللَّهِ ، فَهُوَ فِي رِيَاضِ قُدْسِهِ مُتَرَدِّدٌ ، وَمِنَ لَطَائِفِ فَضْلِهِ مُتَزَوِّدٌ .
وَالْمَعْرِفَةُ أَصْلٌ فَرَعُهُ الْإِيمَانُ .

مصباح الشريعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام منسوب است - : پیکر عارف ، با خلق ، و قلبش با خداست . اگر چشم به هم زدنی قلبش از خداوند متعال غافل شود ، از اشتیاق به او خواهد مُرد . عارف ، امین سپرده های خداوند متعال ، گنجینه رازهایش ، معدن نورش ، راهنمای رحمت او بر خلقش ، حامل علومش ، و ترازوی فضل و عدلش است . از خلق و خواسته و دنیا بی نیاز است و مونس جز خدا ندارد و نطق ، اشاره و دم زدنش جز با خدا ، از خدا ، برای خدا و همراه خدا نیست . پس او در باغ های قُدسِ خدا گام می زند و از لطائف فضلش بهره مند می شود . معرفت ، ریشه ای است که شاخه اش ایمان است .

الإمام الصادق عليه السلام - في دُعَائِهِ عِنْدَ دُخُولِهِ عَلَى الْمَنْصُورِ - : اللَّهُمَّ ... أَعْلَمُ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ الْإِرَادَةِ ، وَخُضُوعُ الْإِسْتِغَاثَةِ ، وَقَدْ نَاجَاكَ بِعَزْمِ الْإِرَادَةِ وَخُضُوعِ الْإِسْتِكَاةِ قَلْبِي .

امام صادق علیه السلام - در دعایش هنگام رفتن به نزد منصور ، خلیفه عباسی - : بارالها ! ... می دانم برترین توشه رهرو به سوی تو ، اراده استوار و فروتنی یاری خواهانه است ، و اینک ، قلبم با اراده ای استوار و فروتنی متواضعانه با تو رازگویی می کند .

عنه عليه السلام - مِنْ دُعَائِهِ عِنْدَ الصَّبَاحِ - : اللَّهُمَّ وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّ أَفْضَلَ زَادِ الرَّاحِلِ إِلَيْكَ عَزْمُ إِرَادَةٍ ، وَإِخْلَاصُ نِيَّةٍ ، وَصَادِقُ طَوِيَّةٍ .

امام صادق علیه السلام - در دعایش به هنگام بامداد - : بارالها ! می دانم که برترین توشه رهرو به سوی تو ، اراده استوار ، نیت خالصانه و ضمیر پاک است .

الإمام الصادق عليه السلام - مِنْ دُعَائِهِ عِنْدَ حُضُورِ شَهْرِ رَمَضَانَ - : صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَاشْغَلْ قَلْبِي بِعَظِيمِ شَأْنِكَ ، وَأَرْسِلْ مَحَبَّتَكَ إِلَيْهِ حَتَّى أَلْقَاكَ وَأُودَجِي تَشْخَبَ دَمًا .

امام صادق علیه السلام - در دعایش به هنگام رسیدن ماه رمضان - : [خدایا!] بر محمد و آل محمد ، درود بفرست و قلبم را به شکوه مندی جایگاهت مشغول بدار و محبتت را بر آن بفرست، تا در حالی دیدارت کنم که از رگ های گردنم، خون بیرون می زند .

عنه عليه السلام - كَانَ يَقُولُ - : اللَّهُمَّ اَمَلًا قَلْبِي حُبًّا لَكَ ، وَخَشْيَةً مِنْكَ ، وَتَصَدِيقًا وَإِيمَانًا بِكَ ، وَفَرَقًا مِنْكَ ، وَشَوْقًا إِلَيْكَ ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ .

امام صادق علیه السلام : بارالها ! قلبم را از محبت نسبت به خودت ، ترس از خودت ، تصدیق و ایمان به خودت ، هراس از خودت و شوق به خودت ، لبریز ساز ، ای صاحب جلال و کرامت !

عنه علیه السلام : تَدْعُو بِهَذَا الدُّعَاءِ فِي دُبُرِ رَكَعَتِي طَوَافِ الْفَرِيضَةِ ، تَقُولُ بَعْدَ التَّشَهُدِ :
اللَّهُمَّ ارْحَمْنِي بِطَوَاعِيَّتِي إِيَّاكَ وَطَوَاعِيَّتِي رَسُولِكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، اللَّهُمَّ جَنِّبْنِي أَنْ
أَتَعَدَّى حُدُودَكَ ، وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ يُحِبُّكَ وَيُحِبُّ رَسُولَكَ وَمَلَائِكَتَكَ وَعِبَادَكَ الصَّالِحِينَ .

امام صادق علیه السلام : پس از تشهد و پایان دادن دو رکعت نماز طواف واجب ، این دعا را می خوانی : بارالها ! به سبب فرمانبری ام از تو و فرمانبری ام از پیامبرت به من رحم کن . بارالها ! مرا از تجاوز به حدودت بازدار و مرا از کسانی قرار ده که دوستت دارند و پیامبرت و فرشتگانت و بندگان صالحت را نیز دوست دارند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا تَابَ الْعَبْدُ تَوْبَةً نَصُوحًا أَحَبَّهُ اللَّهُ ، فَسَتَرَ عَلَيْهِ فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه بنده خالصانه توبه کند ، خداوند ، او را دوست می دارد و گناهانش را در دنیا و آخرت بر او می پوشاند .

مكارم الأخلاق عن عثمان بن عيسى عن بعض من حَدَّثَهُ عن الإمامِ الصادقِ عليه السلام :
قُلْتُ لَهُ : مَنْ أَحَبُّ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ ؟
قَالَ : أَطْوَعُهُمْ لِلَّهِ .

مكارم الأخلاق - به نقل از عثمان بن عیسی ، از کسی که این حدیث را از امام صادق علیه السلام برایش نقل کرد - : به حضرت گفتم : محبوب ترین خلق در نزد خدا کیست ؟
فرمود : «فرمانبرترین آنان نسبت به خدا» .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : مَا تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِأَحَبِّ مِمَّا
افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال می فرماید : بنده ام با هیچ چیزی مانند [انجام دادن] آنچه بر او واجب کرده ام ، به من دوستی نمی ورزد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ فَلْيَعْمَلْ بِطَاعَةِ اللَّهِ ، وَلْيَتَّبِعْنَا ؛
أَلَمْ يَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : « قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي

يُحِبُّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ»؟! وَاللَّهُ لَا يُطِيعُ اللَّهَ عَبْدٌ أَبَدًا إِلَّا أَدَخَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ فِي طَاعَتِهِ
 اتِّبَاعَنَا ، وَلَا وَاللَّهِ لَا يَتَّبِعُنَا عَبْدٌ أَبَدًا إِلَّا أَحَبَّهُ اللَّهُ . وَلَا وَاللَّهِ لَا يَدْعُ أَحَدٌ اتِّبَاعَنَا أَبَدًا إِلَّا
 أَبْغَضَنَا ، وَلَا وَاللَّهِ لَا يُبْغِضُنَا أَحَدٌ أَبَدًا إِلَّا عَصَى اللَّهَ ، وَمَنْ مَاتَ عَاصِيًا لِلَّهِ ۖ أَخْرَاهُ اللَّهُ
 وَأَكْبَهُ عَلَى وَجْهِهِ فِي النَّارِ ، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ ۖ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

امام صادق علیه السلام : کسی که از دانستن این که خداوند دوستش می دارد ، شادمان
 می شود ، پس به فرمانبری از خدا پردازد و از ما پیروی کند . آیا سخن خداوند عز و
 جل را به پیامبرش صلی الله علیه و آله نشنیده است : «بگو : اگر خدا را دوست دارید ،
 از من پیروی کنید تا خدا شما را دوست بدارد و گناهانتان را بیامرزد» ؟ به خدا سوگند ،
 هیچ بنده ای از خدا فرمانبری نمی کند ، مگر آن که خداوند ، پیروی از ما را نیز جزو
 طاعتش قرار می دهد . به خدا سوگند ، هیچ بنده ای از ما پیروی نمی کند ، مگر آن که
 خداوند ، دوستش خواهد داشت . به خدا سوگند ، هیچ بنده ای پیروی از ما را فرو نمی
 گذارد ، مگر آن که با ما دشمنی کرده باشد . به خدا سوگند ، هیچ کس با ما دشمنی نمی
 کند ، مگر آن که از خدا نافرمانی کرده باشد ، و هرکه در حال نافرمانی خدا بمیرد ،
 خداوند ، خوارش می کند و او را به رو در آتش می اندازد . ستایش ، ویژه پروردگار
 عالمیان است .

الإمام الصادق عليه السلام : عَلَيْكُمْ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّهَا ، وَإِيَّاكُمْ
 وَمَذَامَّ الْأَفْعَالِ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُهَا .

امام صادق علیه السلام : خوی های والا را به دست آورید که خداوند عز و جل آنها را
 دوست دارد ، و از کارهای نکوهیده بپرهیزید که خداوند عز و جل آنها را دشمن می دارد .
 عنه عليه السلام : مَا يَقْدَمُ الْمُؤْمِنُ عَلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِعَمَلٍ - بَعْدَ الْفَرَايِضِ - أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ
 تَعَالَى مِنْ أَنْ يَسَعَ النَّاسَ بِخُلُقِهِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن ، پس از عمل به واجبات ، عملی محبوب تر از این که با
 مردم با اخلاق [نیک] خود رو به رو شود ، به پیشگاه خداوند عز و جل تقدیم نداشته است .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ رَجُلٌ لِلنَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، عَلَّمَنِي
 شَيْئًا إِذَا فَعَلْتُهُ أَحَبَّنِي اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ ، وَأَحَبَّنِي أَهْلُ الْأَرْضِ .
 قَالَ : ارْغَبْ فِيمَا عِنْدَ اللَّهِ يُحِبُّكَ اللَّهُ ، وَارْهَدْ فِيمَا عِنْدَ النَّاسِ يُحِبُّكَ النَّاسُ .

امام صادق علیه السلام : مردی به پیامبر صلی الله علیه و آله گفت : ای پیامبر خدا ! به من کاری بیاموز که چون انجامش دهم ، هم خدا در آسمان و هم زمینیان ، دوستم بدانند .

حضرت فرمود : «به آنچه نزد خداوند است ، راغب باش ، تا خداوند ، دوستت بدارد و به آنچه نزد مردم است ، بی میلی نشان بده ، تا مردم ، دوستت بدانند» .

الإمام الصادق عليه السلام: طَلَبْتُ حُبَّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ فَوَجَدْتُهُ فِي بُغْضِ أَهْلِ الْمَعَاصِي .

امام صادق علیه السلام : دوستی خدا را جستیم و آن را در دشمنی با معصیت کاران یافتیم .

الإمام الصادق عليه السلام: مَا مِنْ جُرْعَةٍ يَتَجَرَّعُهَا الْعَبْدُ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ جُرْعَةٍ غَيْظٍ ، يَتَجَرَّعُهَا عِنْدَ تَرُدِّهَا فِي قَلْبِهِ إِمَّا بِصَبْرٍ وَإِمَّا بِحِلْمٍ .

امام صادق علیه السلام : هیچ جرعه ای که بنده آن را فرو می خورد، نزد خداوند ، محبوب تر از جرعه خشمی نیست که چون در قلبش به جنبش در می آید، آن را با شکیبایی و یا با بردباری فرو خورد .

الإمام الصادق عليه السلام: شَابُّ سَخِيٍّ مُرْهَقٌ فِي الذُّنُوبِ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنْ شَيْخٍ عَابِدٍ بَخِيلٍ .

امام صادق علیه السلام : جوان بخشنده فرو رفته در گناه ، نزد خداوند ، از پیر پارسای بخیل، محبوب تر است .

الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى غَيُورٌ يُحِبُّ كُلَّ غَيُورٍ ، وَلِغَيْرَتِهِ حَرَمٌ الْفَوَاحِشَ ظَاهِرَهَا وَبَاطِنَهَا .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال ، باغیرت است و هر باغیرتی را دوست دارد و به سبب غیرتش بود که همه کارهای زشت - چه آشکار و چه نهان - را حرام کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام: مَنْ قَرَأَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ جُمُعَةَ الْوَاقِعَةِ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَأَحَبَّهُ إِلَى النَّاسِ أَجْمَعِينَ ، وَلَمْ يَرَفِ فِي الدُّنْيَا بُؤْسًا أَبَدًا وَلَا فَقْرًا وَلَا فَاقَةً وَلَا آفَةً مِنْ آفَاتِ الدُّنْيَا ، وَكَانَ مِنْ رُفَقَاءِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ . وَهَذِهِ السُّورَةُ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَاصَّةً ، لَا يَشْرِكُ فِيهَا أَحَدٌ .

امام صادق علیه السلام : هرکس در هر شب جمعه ، سوره واقعه را بخواند، خداوند ، او را دوست می دارد و محبوب همه مردمانش می گرداند، و هرگز در دنیا گرفتار درویشی،

فقر، درماندگی و هیچ آفتی از آفات دنیا نخواهد شد و از همراهان امیر مؤمنان خواهد بود. این سوره، ویژه امیرمؤمنان است و کسی در آن، شریکش نیست.

عنه عليه السلام : لا تَدْعُوا قِرَاءَةَ سُورَةِ طه ؛ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّهَا ، وَيُحِبُّ مَنْ قَرَأَهَا . وَمَنْ أَدَمَّنَ قِرَاءَتَهَا أَعْطَاهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ ، وَلَمْ يُحَاسِبْهُ بِمَا عَمِلَ فِي الْإِسْلَامِ ، وَأُعْطِيَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْأَجْرِ حَتَّى يَرْضَى .

امام صادق عليه السلام : خواندن سوره طه را ترك مكنيد كه خداوند، آن را و هر كه آن را بخواند ، دوست دارد. هر كه پيوسته آن را بخواند، خداوند در روز قيامت ، نامه اعمالش را به دست راستش خواهد داد و تنها از آنچه در زمان اسلام انجام داده است، از او حسابرسی خواهد كرد ، و در آخرت ، چندان به او پاداش داده می شود تا خشنود گردد .

عنه عليه السلام : مَنْ قَرَأَ فِي فَرَائِضِهِ «أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ» . . . شَهِدَ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كُلُّ سَهْلٍ وَجَبَلٍ وَمَدْرٍ بَأَنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُصَلِّينَ ، وَ يُنَادِي لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مُنَادٍ : صَدَقْتُمْ عَلَيَّ عَبْدِي ، قَبِلْتُ شَهَادَتَكُمْ لَهُ وَعَلَيْهِ ، أَدْخَلُوهُ الْجَنَّةَ ، وَلَا تُحَاسِبُوهُ ؛ فَإِنَّهُ مِمَّنْ أَحَبُّهُ وَأُحِبُّ عَمَلَهُ .

امام صادق عليه السلام : هر كه در نمازهای واجب خویش ، «آیا ندیدی پروردگارت با اصحاب فیل چه كرد...» (سوره فیل) را بخواند، روز قيامت ، هر دشت و كوه و كلوخی برایش شهادت خواهد داد كه او از نمازگزاران بوده است و فریادگری روز قيامت برایش ندا خواهد داد: «درباره بنده ام راست گفتید. شهادت شما را درباره او و بر او می پذیرم. او را به بهشت درآورید و از او حسابرسی مكنید كه او از کسانی است كه آنان را و کردارشان را دوست دارم» .

الإمام الصادق عليه السلام : أَوْحَى اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ إِلَى ذِي الْقَرْنَيْنِ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي ، مَا خَلَقْتُ

خَلَقَا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنَ الْمَعْرُوفِ ، وَسَأَجْعَلُ لَهُ عِلْمًا ؛ فَمَنْ رَأَيْتَنِي حَبَبْتُ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفَ وَاصْطِنَاعَهُ ، وَحَبَبْتُ إِلَى النَّاسِ الطَّلَبَ إِلَيْهِ فَأَحَبَّهُ وَتَوَلَّاهُ ؛ فَإِنِّي أَحَبُّهُ وَأَتَوَلَّاهُ . وَمَنْ رَأَيْتَنِي كَرَّهْتُ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفَ ، وَبَغَّضْتُ إِلَى النَّاسِ الطَّلَبَ إِلَيْهِ فَأَبْغَضَهُ وَلَا تَتَوَلَّاهُ ؛ فَإِنَّهُ مِنْ شَرِّ مَنْ خَلَقْتُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل به ذوالقرنین وحی كرد : به عزت و جلالم سوگند، هیچ آفریده ای كه نزد من محبوب تر از كار نيك باشد، نيافریدم. از این رو ، نشانی برایش خواهم گذاشت. پس هر كه را دیدی كه كار نيك و انجام دادن آن را برایش محبوب

گردانده ام و درخواست کردن از او را محبوب مردم ساخته ام، او را دوست بدار و با او دوستی کن که من دوستش دارم و با او دوستی می کنم؛ و هر که را دیدی که کار نیک را ناخوشایندش ساخته ام و درخواست از او را ناخوشایند مردم گردانده ام، با او دشمنی کن و با او دوستی مکن که او از بدترین آفریده های من است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ مِمَّا حَصَّ اللَّهُ عِزُّهُ وَ جَلُّهُ بِهِ الْمُؤْمِنِ أَنْ يُعْرِفَهُ بِرِّ إِخْوَانِهِ وَإِنْ قَلَّ ، وَلَيْسَ الْبِرُّ بِالكَثْرَةِ ؛ وَذَلِكَ أَنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يَقُولُ فِي كِتَابِهِ : « وَ يُؤَثِّرُونَ عَلَي أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ » ، ثُمَّ قَالَ : « وَ مَنْ يُوقِ شَحَّ نَفْسِهِ فَأَوْلَىٰكَ هُمْ الْمُفْلِحُونَ » ، وَ مَنْ عَرَفَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ بِذَلِكَ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَ مَنْ أَحَبَّهُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَىٰ وَفَاهُ أَجْرَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ بِغَيْرِ حِسَابٍ .

امام صادق عليه السلام : از جمله ویژگی هایی که خداوند به مؤمن بخشیده ، آن است که نیکی کردن به برادرانش را - گرچه کم باشد - به او آموخته است . نیکی کردن ، به زیاد بودن آن نیست ؛ زیرا خداوند عز و جل در کتابش می فرماید : «دیگران را بر خویشتن مقدم می دارند ، گرچه بدان نیازمند باشند» . آن گاه می فرماید : «آنان که جانشان از بخل ایمن گردد ، پس آنان همان رستگاران اند» . خداوند عز و جل هر که را بدین صفت بشناسد ، او را دوست می دارد و هر که خداوند متعال ، دوستش بدارد ، روز قیامت ، پاداش او را بی حساب ، و به کمال ، پرداخت خواهد کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْقَصْدَ أَمْرٌ يُحِبُّهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل ، میانه روی را دوست دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند ، خانه ای را که در آن عروسی است ، دوست دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : مِنْ أَحَبِّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَىٰ زِيَارَةُ قَبْرِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : از محبوب ترین کارها نزد خداوند متعال ، زیارت آرامگاه حسین عليه السلام است .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سَأَلَ لَهُ يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ الْوَاسِطِيُّ عَنِ الْفَلَاحِيِّنَ - هُمْ

الزَّارِعُونَ كُنُوزَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ . وَ مَا فِي الْأَعْمَالِ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الزَّرَاعَةِ ، وَ مَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا زَرَّاعًا ، إِلَّا إِدْرِيسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّهُ كَانَ خَيَّاطًا .

امام صادق علیه السلام - چون یزید بن هارون واسطی ، درباره کشاورزان از ایشان پرسید - : آنان ، کشتگران ، گنجینه های خدا در زمینش هستند . هیچ يك از کارها در نزد خداوند ، محبوب تر از کشاورزی نیست و هیچ پیامبری برانگیخته نشد ، مگر آن که کشاورز بود ، جز ادریس علیه السلام که خیاط بود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْعَبْدَ أَنْ يَطْلُبَ إِلَيْهِ فِي الْجُرْمِ الْعَظِيمِ ، وَيُبْغِضَ الْعَبْدَ أَنْ يَسْتَخِفَّ بِالْجُرْمِ الْيَسِيرِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ، دوست دارد که بنده اش درباره گناه بزرگ از او [بخشش] بخواهد ، و بنده ای را که گناه کوچک را سبک شمارد ، دشمن می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : عِيَالُ الرَّجُلِ أَسْرَاؤُهُ ، وَأَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عِزُّهُ وَجَلَّاسَتُهُمْ صُنْعًا إِلَى أَسْرَائِهِ .

امام صادق علیه السلام : نانخوران انسان ، بندگان اویند و محبوب ترین بندگان در نزد خداوند عز و جل ، نیکوکارترینشان نسبت به بندگان خویش است .

عنه صلى الله عليه وآله : إِنَّ أَحَبَّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ عِزُّهُ وَجَلُّ مَنْ حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفَ ، وَحَبَّبَ إِلَيْهِ فِعَالَهُ .

امام صادق علیه السلام : محبوب ترین بندگان خدا نزد خدای عز و جل ، کسی است که خداوند ، کار نیک و انجام دادن آن را محبوبش ساخته است .

الإمام الصادق عليه السلام : سئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ ؟ قَالَ : أَنْفَعُ النَّاسِ لِلنَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پرسیدند : محبوب ترین مردم ، نزد خدا کیست ؟

فرمود : «سودمندترین مردم ، برای مردم است» .

عنه عليه السلام : قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : الْخَلْقُ عِيَالِي ، فَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ الْطَفُّهُمُ بِهِمْ ، وَأَسْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل فرمود : «خلق ، نانخور من هستند ، از این رو محبوب ترینشان نزد من ، مهربان ترینشان نسبت به آنان است و کسی که بیشتر برای برآوردن نیازهایشان می کوشد» .

عنه عليه السلام : إِنَّ فِيما أَوْحَى اللهُ عَزَّ وَجَلَّ إلى موسى بنِ عِمْرانَ عليه السلام : يا موسى بنَ عِمْرانَ ، ما خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عِبْدِي الْمُؤْمِنِ ؛ فَإِنِّي إِنَّمَا أُبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأَعافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأَزْوي عَنْهُ ما هُوَ شَرٌّ لَهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ . وَأنا أَعْلَمُ بما يَصْلَحُ عَلَيْهِ عِبْدِي ؛ فَلْيَصْبِرْ عَلَى بَلائِي ، وَلْيَشْكُرْ نِعْمائِي ، وَلْيَرْضَ بِقَضائِي ، أَكْتُبُهُ فِي الصِّدِّيقِينَ عِنْدِي إِذا عَمِلَ بِرِضائِي وَأَطاعَ أَمْرِي .

امام صادق عليه السلام : از جمله آنچه خداوند عز و جل به موسی بن عمران علیه السلام وحی کرد ، آن بود : «ای موسی بن عمران ! هیچ آفریده ای محبوب تر از بنده مؤمنم نیافریدم . من او را به آنچه خیرش در آن است ، مبتلا می کنم؛ بدانچه خیرش در آن است ، عافیت می بخشم؛ برای خیرش آنچه را که شرّ او در آن است ، از او دور می کنم . من بدانچه بنده ام را به صلاح می آورد ، داناتم . پس در برابر بلایم شکیبایی و برای نعمتم سپاسگزاری کند و به قضایم خشنود باشد ، تا چون بر طبق خشنودی من رفتار کند و از من فرمانبری نماید ، او را از زمره صدیقان نزد خودم بنویسم» .

الإمام الصادق عليه السلام : أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ ، مُحَافِظٌ عَلَى صَلَواتِهِ وَمَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، مَعَ أَداءِ الْأَمَانَةِ .

امام صادق عليه السلام : محبوب ترین بندگان در نزد خداوند عز و جل کسی است که در گفتارش راستگوست و مواظب نمازهای خود و واجباتی است که خداوند ، بر او واجب داشته و امانتدار است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيا سَما ، وَوَجَدَ حَلاوَةَ حُبِّ اللَّهِ ، وَكانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيا كَأَنَّهُ قَدْ حَوَّلَ ، وَإِنَّمَا خالَطَ القَوْمَ حَلاوَةَ حُبِّ اللَّهِ فَلَمَّ يَشْتَغِلُوا بِغَيرِهِ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه مؤمن خود را از دنیا خالی کند ، والا گردد و شیرینی دوستی خدا را دریابد و از نظر اهل دنیا، گویی دیوانه به شمار آید؛ حال آن که شیرینی دوستی خدا، با اینان درآمیخته است و در نتیجه ، به کسی جز او نمی پردازند .

عنه عليه السلام : إِذا رَأَيْتُمُ الْعالِمَ مُحَبِّبا لِدُنْياهُ فَاتَّهَمُوهُ عَلَى دِينِكُمْ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مُحَبِّ لِشَيْءٍ يَحْوَطُ ما أَحَبَّ .

وقال صلى الله عليه و آله : أَوْحَى اللهُ إلى داودَ عليه السلام : لا تَجْعَلْ بَينِي وَبَينَكَ عالِما مَفْتونا بِالدُّنْيا ؛ فَيُصَدِّكَ عَن طَريقِ مَحَبَّتِي ؛ فَإِنَّ أَوْلِيكَ قُطَّاعُ طَريقِ عِبادِي المُريدِينَ . إِنَّ أَدنى ما أَنا صانِعٌ بِهِم أَن أُنزَعَ حَلاوَةَ مُناجاتِي عَن قُلُوبِهِم .

امام صادق علیه السلام : هرگاه عالمی را دوستدار دنیایش دیدید ، در دین خود، به او اعتماد مکنید؛ زیرا هر دوستدار چیزی، آنچه را دوست دارد، حفظ می کند .

نیز [حضرت] فرمود : خداوند به داوود علیه السلام وحی کرد که : «میان من و خودت ، عالمی را که دل‌باخته دنیاست قرار مده ، که تو را از طریق محبتم باز می دارد . اینان ، در حقیقت ، راهزنان راه بندگان جویای من هستند . کمترین کیفری که به آنان می دهم ، این است که شیرینی مناجات با خودم را از دل هایشان بر می دارم» .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ لَيُبْغِضُ الْمُؤْمِنَ الضَّعِيفَ الَّذِي لَا دِينَ لَهُ . فَقِيلَ لَهُ : وَمَا الْمُؤْمِنُ الَّذِي لَا دِينَ لَهُ ؟ قَالَ : الَّذِي لَا يَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ .

امام صادق علیه السلام : پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «خداوند عز و جل مؤمن ناتوانی را که دین ندارد ، دشمن می دارد» .
به ایشان گفتند : مؤمنی که دین ندارد ، کیست ؟
فرمود : «آن که نهی از منکر نمی کند» .

الخصال عن ابن أبي عمير عن الحسين بن عثمان عن الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ الْغَنِيَّ الظُّلْمَ ، وَالشَّيْخَ الْفَاجِرَ ، وَالصُّعْلُوكَ الْمُخْتَالَ . ثُمَّ قَالَ : أَتَدْرِي مَا الصُّعْلُوكُ الْمُخْتَالُ ؟
فَقُلْنَا : الْقَلِيلُ الْمَالِ .
قَالَ : لَا ، هُوَ الَّذِي لَا يَتَّقَرُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِشَيْءٍ مِنْ مَالِهِ .

الخصال - به نقل از ابن ابی عمیر از حسین بن عثمان ، از امام صادق علیه السلام - :
«خداوند عز و جل دولت‌مند ستمکار ، پیر زناکار و صعْلوکِ فخر فروش را دشمن می دارد» .
سپس فرمود : «می دانی صعْلوکِ فخر فروش کیست ؟» .
گفتیم : شخص مستمند است .

فرمود : «نه! کسی است که با بخشیدن پاره ای از اموالش ، به خداوند عز و جل نزدیکی نمی جوید» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَيُبْغِضُ الْمُنْفِقَ سِلْعَتَهُ بِالْإِيمَانِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال ، فروشنده ای را که کالایش را با سوگند خوردن به فروش می رساند ، دشمن می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا أَبْغَضَ اللهُ عَبْدًا حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَالَ ، وَبَسَطَ لَهُ الْأَمَالَ ،
وَأَلْهَمَهُ دُنْيَاهُ ، وَوَكَّلَهُ إِلَى هَوَاهُ ؛ فَرَكِبَ الْعِنَادَ ، وَبَسَطَ الْفَسَادَ ، وَظَلَّمَ الْعِبَادَ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه خداوند ، بنده ای را دشمن داشته باشد ، مال را محبوب
او می گرداند ، آرزوهایش را می گستراند ، اندیشه دنیا خواهی را در او می افکند و او را
با هوای نفسش وامی گذارد . در نتیجه ، او بر توسن سرکشی سوار می شود ، فساد را
می گسترد و به بندگان ، ستم می کند .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كَثْرَةَ النَّوْمِ ، وَكَثْرَةَ الْفِرَاقِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل پُرخوابی و بیکاری بسیار را دشمن می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا خَلَقَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ شَيْئًا أَبْغَضَ إِلَيْهِ مِنَ الْأَحْمَقِ ؛ لِأَنَّهُ
سَلَبَهُ أَحَبَّ الْأَشْيَاءِ إِلَيْهِ ؛ وَهُوَ الْعَقْلُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل کسی را که در نزدش دشمن تر از احمق باشد
، نیافرید؛ زیرا وی را از عقل، محروم ساخت که محبوب ترین چیز در نزد اوست .

عنه عليه السلام : لَمَّا صَعِدَ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى الطَّوْرِ فَنَادَى رَبَّهُ . . . قَالَ : يَا رَبِّ ،
أَيُّ خَلْقِكَ أَبْغَضُ إِلَيْكَ؟

قال : الَّذِي يَتَّهَمُنِي .

قال : وَمِنْ خَلْقِكَ مَنْ يَتَّهَمُكَ ؟ !

قال : نَعَمْ ، الَّذِي يَسْتَخِيرُنِي فَأَخِيرُ لَهُ ، وَالَّذِي أَقْضِي الْقَضَاءَ لَهُ وَهُوَ خَيْرٌ لَهُ فَيَتَّهَمُنِي .

امام صادق عليه السلام : چون موسی علیه السلام بر بالای طور رفت ، پروردگارش را
خواند و گفت : پروردگارا ! دشمن ترین آفریدگان در نزدت کیست ؟
فرمود : «کسی که مرا متهم می دارد» .

پرسید : آیا از آفریدگانت ، کسی هست که تو را متهم بدارد ؟

فرمود : «آری . کسی که از من خیر می طلبد کند و من برایش خیری برمی گزینم و
برایش سرنوشتی رقم می زنم که خیرش در آن است و باز مرا متهم می دارد» .

احادیث امام صادق علیه السلام (2591) حدیث (قسمت ۳)

المحاسن عن عثمان بن عيسى عَمَّنْ ذَكَرَهُ عَنْ بَعْضِ أَصْحَابِنَا : قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ أَبْغَضُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ ؟

قَالَ : مَنْ يَتَّهَمُ اللَّهَ .

قُلْتُ : وَأَحَدٌ يَتَّهَمُ اللَّهَ ؟ !

قَالَ : نَعَمْ ، مَنْ اسْتَخَارَ اللَّهَ فَجَاءَتْهُ الْخَيْرَةُ بِمَا يَكْرَهُ فَسَخِطَ ، فَذَلِكَ يَتَّهَمُ اللَّهَ .

المحاسن - به نقل از عثمان بن عیسی ، به نقل از یکی از راویان شیعه - : از امام صادق علیه السلام پرسیدم : دشمن ترین خلق در نزد خداوند کیست ؟

فرمود : «کسی که خدا را متهم می دارد» .

پرسیدم : مگر کسی خدا را متهم می دارد ؟

فرمود : «آری . آن که از خداوند ، خیرخواهی می کند و چون خیر با سختی و به صورت ناخوشایند او برایش پدیدار شد ، خشمگین می شود . این همان کسی است که خدا را متهم می دارد» .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا مِنْ شَيْءٍ مِمَّا أَحَلَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَبْغَضُ إِلَيْهِ مِنَ الطَّلَاقِ . وَإِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الْمَطْلُوقَ الدَّوَاقِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ حلالی نزد خداوند ، منفورتر از طلاق نیست . بی گمان ، خداوند ، کسی را که زود به زود طلاق می دهد و همسر عوض می کند ، دشمن می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ ، وَيُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنَ الطَّلَاقِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل خانه ای را که در آن عروسی است ، دوست می دارد و خانه ای را که در آن طلاق است ، دشمن می دارد . هیچ چیز در نزد خداوند عز و جل منفورتر از طلاق نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ فِيهِنَّ الْمَقْتُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : نَوْمٌ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ ، وَضِحْكٌ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ ، وَأَكْلٌ عَلَى الشَّبَعِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز ، خشم خداوند عز و جل را در خود دارد : خواب بدون شب زنده داری ، خنده بدون [موجببات] شگفتی ، و خوردن در حال سیری .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كَثْرَةَ الْأَكْلِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل پر خوری را دشمن می دارد .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يُبْغِضُ شَهْرَةَ اللَّبَاسِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند متعال ، لباسی را که مایه انگشت نما شدن شخص می شود ، دشمن می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام عن آبائه عليهم السلام : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ :
إِنَّ أَحَبَّ السُّبْحَةِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ جُلُوسُ الْحَدِيثِ ، وَأَبْغَضُ الْكَلَامِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ
التَّحْرِيفُ .

قيل : يا رسول الله وما سُبْحَةُ الْحَدِيثِ ؟

قال : الرَّجُلُ يَسْمَعُ حِرْصَ الدُّنْيَا وَبَاطِلَهَا فَيَعْتَمُّ عِنْدَ ذَلِكَ ، فَيَذْكُرُ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ . وَأَمَّا
التَّحْرِيفُ فَكَقُولِ الرَّجُلِ : إِنِّي لَمَجْهُودٌ ، وَمَا لِي ، وَمَا عِنْدِي .

امام صادق عليه السلام - به نقل از پدرانش - : پیامبر خدا فرمود : «محبوب ترین تسبیح
در نزد خداوند عز و جل "سُبْحَةُ حَدِيثِ" و منفورترین سخن در نزد خداوند عز و
جل "تجذیف" است» .

پرسیدند : ای پیامبر خدا ! معنای سُبْحَةُ حَدِيثِ چیست ؟

فرمود : «آن است که انسان ، چون درباره آزمندی و باطل دنیا بشنود ، غمگین گردد و
در آن هنگام ، به یاد خدا افتد . تجذیف هم مانند این است که شخص بگوید : من درمانده
ام ، دستم نمی رسد و چیزی ندارم» .

الكافي عن عبدالله بن محمد عن الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ رَجُلًا مِنْ خَتَمِ جَاءَ إِلَى
رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَخْبِرْنِي مَا أَفْضَلُ الْإِسْلَامِ ؟
قال : الْإِيمَانُ بِاللَّهِ .

قال : ثُمَّ مَاذَا ؟

قال : ثُمَّ صَلَاةُ الرَّحِمِ .

قال : ثُمَّ مَاذَا ؟

قال : الْأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمُنْكَرِ .

قال : فَقَالَ الرَّجُلُ : فَأَيُّ الْأَعْمَالِ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ ؟

قال : الشَّرْكَ بِاللَّهِ .

قال : ثُمَّ مَاذَا ؟

قال : قَطِيعَةُ الرَّحِمِ .

قال : ثُمَّ ماذا؟

قال : الأَمْرُ بِالْمُنْكَرِ ، وَالنَّهْيُ عَنِ الْمَعْرُوفِ .

الكافی - به نقل از عبدالله بن محمد ، از امام صادق علیه السلام - : مردی از قبیله خثعم به نزد پیامبر خدا آمد و گفت : ای پیامبر خدا ! مرا از برترین مرحله اسلام ، باخبر ساز . فرمود : «ایمان به خدا» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «آن گاه ، پیوند با خویشان و صله رحم» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «امر به معروف و نهی از منکر» .

آن گاه آن مرد گفت : منفورترین کار در نزد خداوند چیست ؟

فرمود : «شرك و رزیدن به خداوند» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «بریدن از خویشان» .

پرسید : پس از آن چیست ؟

فرمود : «امر به منکر و نهی از معروف» .

الإمام الصادق علیه السلام : أَبْغَضُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ عِزًّا وَ جَلًّا إِذَا امْتَلَأَ بَطْنُهُ .

امام صادق علیه السلام : منفورترین حالت بنده در نزد خداوند عز و جل هنگامی است که شکمش پر باشد .

الإمام الصادق علیه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَوْحَى إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا لِي أَرَاكَ وَحَدَانَا ؟ !

قالَ هَجَرْتُ النَّاسَ وَهَجَرُونِي فِيكَ .

قالَ : فَمَا لِي أَرَاكَ سَاكِتًا ؟ !

قالَ : خَشِيْتُكَ أَسْكَتَنِي .

قالَ : فَمَا لِي أَرَاكَ نَصِيبًا ؟ !

قالَ : حُبُّكَ أَنْصَبَنِي .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال به داوود علیه السلام وحی کرد : «چرا تنهایت می بینم ؟» .

گفت : در راه تو از مردم بریده ام و آنان از من بریده اند .

خداوند فرمود : «چرا خاموشت می بینم ؟» .

گفت : ترس از تو خاموشم کرده است .

خداوند فرمود : «چرا خسته ات می بینم ؟» .

گفت : محبتت خسته ام ساخته است .

عنه عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ شَدِيدَ الْاجْتِهَادِ فِي الْعِبَادَةِ ؛ نَهَارَهُ صَائِمٌ وَلَيْلَهُ قَائِمٌ ، فَأَضْرَّ ذَلِكَ بِجَسَمِهِ ، فَقَالَتْ لَهُ : يَا أَبَءَ ، كَمْ هَذَا الدُّوْبُ ؟ !
فَقَالَ : أَتَحَبُّبُ إِلَى رَبِّي لَعَلَّهُ يُزَلِّفَنِي .

امام صادق عليه السلام : امام سجاد عليه السلام در کار عبادت ، بسیار می کوشید . روز را روزه دار بود و شب را شب زنده دار . این کار به بدنش زیان زد . از این رو به او گفتم : پدر ! این پیوستگی و خستگی در عبادت ، تا کی و برای چیست ؟
فرمود : «بدین ترتیب ، با پروردگارم دوستی می کنم ، تا مرا به خود ، نزدیک سازد» .

الإمام الصادق عليه السلام : وَاللَّهِ مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ الدُّنْيَا وَوَالِيَ غَيْرِنَا ، وَمَنْ عَرَفَ حَقَّنَا وَأَحَبَّنَا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى .

امام صادق عليه السلام : به خدا سوگند ، آن که دنیا را دوست دارد و با جز ما دوستی می کند ، خدا را دوست ندارد . هر که حق ما را بشناسد و ما را دوست بدارد ، در حقیقت ، خداوند متعال را دوست داشته است .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيهَا نَاجِي اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ بِهِ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ : يَا بَنَ عِمْرَانَ ، كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي فَإِذَا جَنَّهُ اللَّيْلُ نَامَ عَنِّي ؛ أَلَيْسَ كُلُّ مُحِبٍّ يُحِبُّ خَلْوَةَ حَبِيبِهِ ؟ ! هَا أَنَا ذَا - يَا بَنَ عِمْرَانَ - مُطَّلِعٌ عَلَى أَحِبَّائِي ، إِذَا جَنَّهُمُ اللَّيْلُ حَوَّلَتْ أَبْصَارُهُمْ مِنْ قُلُوبِهِمْ ، وَمَثَلَتْ عُقُوبَتِي بَيْنَ أَعْيُنِهِمْ ، يُخَاطِبُونِي عَنِ الْمَشَاهِدَةِ ، وَيُكَلِّمُونِي عَنِ الْحُضُورِ .

يَابْنَ عِمْرَانَ ، هَبْ لِي مِنْ قَلْبِكَ الْخُشُوعَ ، وَمِنْ بَدَنِكَ الْخُضُوعَ ، وَمِنْ عَيْنِكَ الدَّمُوعَ فِي ظُلْمِ اللَّيْلِ ، وَادْعُنِي ؛ فَإِنَّكَ تَجِدُنِي قَرِيبًا مُجِيبًا .

امام صادق عليه السلام : از جمله رازگویی های خداوند عز و جل با موسی بن عمران علیه السلام آن بود که به او فرمود : «ای پور عمران ! دروغ می گوید آن که می پندارد دوستم می دارد و چون شب درآید ، از من غفلت می کند و می خوابد . مگر هر دوستداری ، خلوت با محبوبش را دوست ندارد ؟ ای پور عمران ! اینک این منم که بر دوستانم آگاهم که چون شب آنان را فرو پوشد ، دیده دلشان می گردد و کیفرم (مجازاتم) پیش چشمانشان پدیدار می شود و چنان با من سخن می گویند که گویی مرا می بینند و چنان مرا مخاطب می سازند که گویی در حضورم هستند .

ای پور عمران! از قلبت شکستگی ، از تنت افتادگی و از چشمانت اشک ها را در تاریکی شب ، نثار من کن و مرا بخوان که مرا نزدیک و اجابت کننده خواهی یافت» .

الإمام الصادق عليه السلام - فيما نُسِبَ إليه في مصباح الشريعة - :المُشتاق لا يَشْتَهِي طَعَامًا ، ولا يَلْتَذُّ شَرَابًا ، ولا يَسْتَطِيبُ رُقَادًا ، ولا يَأْنَسُ حَمِيمًا ، ولا يَأْوِي دارًا ، ولا يَسْكُنُ عُمَرَانًا ، ولا يَلْبَسُ لِيْنَا ، ولا يَقْرُ قَرَارًا ، وَيَعْبُدُ اللهَ لَيْلًا وَنَهَارًا راجيًا بأن يَصِلَ إلى ما اشْتاقَ إليه ، وَيُنَاجِيَهُ بِلسانِ الشَّوقِ مُعْبِرًا عَمَّا في سَرِيرَتِهِ ، كما أَخْبَرَ اللهُ تَعَالَى عَن موسى عليه السلام في ميعادِ رَبِّهِ بِقَوْلِهِ : « وَ عَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضَى » ، وَفَسَّرَ النَّبِيُّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ عَن حالِهِ أَنَّهُ ما أَكَلَ وَما شَرِبَ وَلا نَامَ وَلا اشْتَهَى شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ في ذهابِهِ وَمَجِيئِهِ أَرْبَعِينَ يَوْمًا شَوْقا إلى رَبِّهِ .

وإذا دَخَلْتَ مَيْدَانَ الشَّوقِ فَكَبِّرْ عَلَى نَفْسِكَ وَمُرَادِكَ مِنَ الدُّنْيَا ، وَوَدِّعْ جَمِيعَ المَأْلُوفاتِ ، وَأَجْزِمِ عَن سِوَى مَعْشُوقِكَ ، وَلَبِّ بَيْنَ حَيَاتِكَ وَمَوْتِكَ «لَبِّيكَ اللهُمَّ لَبِّيكَ» ، وَأَعْظَمِ اللهُ أَجْرَكَ . وَمَثَلُ المُشْتاقِ مَثَلُ الغَرِيقِ ؛ لَيْسَ لَهُ هِمَّةٌ إِلَّا خِلاصُهُ ، وَقد نَسِيَ كُلَّ شَيْءٍ دُونَهُ .

امام صادق عليه السلام - در آنچه به ایشان نسبت داده شده است - :مشتاق ، نه میل به غذا دارد ، نه از نوشیدنی ای لذت می برد ، نه خوابی خوش دارد ، نه با دوستی انس می گیرد ، نه به خانه ای روی می آورد ، نه در جایی آبادان ، منزل می کند ، نه لباسی نرم به تن می کند و نه هیچ قرار و آرامی دارد . شب و روز ، خدا را عبادت می کند و آرزومند رسیدن به چیزی است که اشتیاقش را دارد و با زبان شوق خود که از نهانش خبر می دهد ، با او راز می گوید ؛ همان گونه که خداوند ، از ميعاد موسی بن عمران عليه السلام با پروردگارش ، چنین خبر می دهد» : پروردگارا ! به سویت شتافتم تا خشنود گردی . «پیامبر صلی الله علیه و آله حال شوق موسی علیه السلام را به پروردگارش چنین توضیح داده که آن حضرت در مدت چهل روز که رفت و آمدش به میقات طول کشید ، نه چیزی خورد ، و نه چیزی آشامید ، و نه خوابید ، و نه به چیزی از این کارها میل پیدا کرد .

پس هرگاه به میدان شوق گام نهادی ، بر نفست و خواسته دنیایی ات [به نشانه ترك آنها] تکبیر بزن و آنچه را بدان انس داری ، واگذار و از هر چیزی جز معشوقت پرهیز نما و میان زندگی و مرگت ، بانگ «لَبِّيكَ ، اللهُمَّ لَبِّيكَ!» سر ده که خداوند متعال ، پاداشت را عظیم گرداند . حکایت مشتاق ، حکایت غریق است که اندیشه ای جز رهایی خویش ندارد و هر چیزی جز آن را فراموش می کند .

معانی الأخبار عن أحمد بن محمد بن عیسی عن المفضل بن عمر : قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ مَنْ قَبَلْنَا يَقُولُونَ : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا نَوَّهَ بِهِ مَنُوءَهُ مِنَ السَّمَاءِ : إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ فُلَانًا فَأَحْبَبُوهُ ، فَتَلْقَى لَهُ الْمَحَبَّةَ فِي قُلُوبِ الْعِبَادِ ، فَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا نَوَّهَ مَنُوءَهُ مِنَ السَّمَاءِ : إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ فُلَانًا فَأَبْغَضُوهُ ، قَالَ : فَيُلْقِي اللَّهُ لَهُ الْبَغْضَاءَ فِي قُلُوبِ الْعِبَادِ ؟

قال : كان عليه السلام مُتَكِنًا فَاسْتَوَى جَالِسًا ، فَفَضَّ يَدَهُ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ يَقُولُ : لا ، لَيْسَ كَمَا يَقُولُونَ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا أَغْرَى بِهِ النَّاسَ فِي الْأَرْضِ ؛ لِيَقُولُوا فِيهِ فَيُؤْتِمُّهُمْ وَيَأْجُرَّهُ ، وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَهُ إِلَى النَّاسِ ؛ لِيَقُولُوا فِيهِ فَيُؤْتِمُّهُمْ وَيُؤْتِمَّهُ . ثُمَّ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ كَانَ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنْ يَحْيَى بْنِ زَكَرِيَّا عَلَيْهِ السَّلَامُ ؟ ! أَغْرَاهُمْ بِهِ حَتَّى قَتَلُوهُ . وَمَنْ كَانَ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؟ ! فَلَاقِي مَنْ النَّاسِ مَا قَدْ عَلِمْتُمْ . وَمَنْ كَانَ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الْحُسَيْنِ بْنِ عَلِيٍّ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ ؟ ! فَأَغْرَاهُمْ بِهِ حَتَّى قَتَلُوهُ .

معانی الأخبار - به نقل از احمد بن محمد بن عیسی ، از مفضل بن عمر - : به امام صادق علیه السلام گفتم : اطرافیان ما می گویند: هرگاه خداوند متعال ، بنده ای را دوست بدارد ، کسی در آسمان ، او را بلند آوازه می سازد و می گوید : خداوند ، فلانی را دوست دارد . پس دوستش بدارید . در نتیجه ، محبتش در دل های بندگان خدا افکنده می شود و چون خداوند متعال ، بنده ای را دشمن بدارد ، کسی در آسمان اعلام می دارد . خداوند ، فلانی را دشمن می دارد . پس او را دشمن بدارید . در نتیجه ، دشمنی او در دل های بندگان خدا افکنده می شود .

حضرت تکیه داده بود . نشست و سه بار دستانش را تکان داد و بر یکدیگر زد و فرمود : «نه ! چنین نیست که می گویند؛ لیکن خداوند عز و جل هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، مردم را بر آن می دارد تا از او بدگویی کنند و در نتیجه ، آنان را گناهکار کند و به او پاداش دهد ، و هرگاه خداوند عز و جل بنده ای را دشمن بدارد ، او را محبوب مردم می گرداند تا درباره اش به نیکی سخن بگویند و در نتیجه ، او را و آنان را گناهکار کند .» . سپس حضرت فرمود : «چه کسی نزد خداوند ، محبوب تر از یحیی بن زکریا علیه السلام بود ؟ مردم را بر او شوراند تا او را کشتند . چه کسی نزد خداوند عز و جل محبوب تر از علی بن ابی طالب علیه السلام بود ؟ در حالی که می دانید که از دست مردم چه کشید . چه کسی نزد خداوند متعال ، محبوب تر از حسین بن علی علیهما السلام بود ؟ اما مردم را بر او شوراند تا او را کشتند .» .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ وَهُوَ سَاجِدٌ : اِرْحَمِ ذُلِّي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَتَضَرَّعِي إِلَيْكَ، وَوَحْشَتِي مِنَ النَّاسِ ، وَأُنْسِي بِكَ يَا كَرِيمٌ .

امام صادق عليه السلام : امير مؤمنان در حال سجده می گفت : «بر ذلتم در برابر خودت، مویه ام برایت ، گریزم از مردم و همدمی ام با تو، رحم کن ، ای کریم!» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الدُّنْيَا يُعْطِيهَا اللهُ عِزُّهُ وَجَلُّهُ مِنْ أَحَبِّ وَمَنْ أَبْغَضَ ، وَإِنَّ الإِيمَانَ لَا يُعْطِيهِ إِلاَّ مَنْ أَحَبَّهُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل دنیا را هم به کسی که دوستش دارد و هم به کسی که دشمنش می دارد، می بخشد؛ اما ایمان را جز به کسی که دوستش دارد، نمی بخشد .

، فَيَقُولُ : أَسْقِمُهُ ، وَشَدَّدَ

الْبَلَاءَ عَلَيْهِ ، فَإِذَا بَرَأَ مِنْ شَيْءٍ فَبَاتِلَهُ لِمَا هُوَ أَشَدُّ مِنْهُ وَقَوَّ عَلَيْهِ حَتَّى يَذْكَرَنِي ؛ فَإِنِّي أَشْتَهِي أَنْ أَسْمَعَ دُعَاءَهُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، فرشته ای به سوی او می فرستد و می گوید : «بیمارش کن و بلا را بر او سخت کن . پس هرگاه از بیماری بهبود یابد ، او را به سخت تر از آن گرفتار کن و بیماری را بر او سخت گردان تا مرا یاد کند ؛ زیرا که من خوش دارم دعایش را بشنوم» .

عنه عليه السلام : إِنَّ عَظِيمَ الأَجْرِ لَمَعَ عَظِيمِ البَلَاءِ ، وَمَا أَحَبَّ اللهُ قَوْمًا إِلاَّ ابْتَلَاهُمْ .

امام صادق عليه السلام : پاداش بزرگ ، همراه بلای بزرگ است و خداوند ، مردمی را دوست نمی دارد ، مگر آن که مبتلایشان می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أَحَبَّ اللهُ تَعَالَى عَبْدًا أَهَمَّهُ العَمَلُ بِثَمَانِ خِصَالٍ : عَضُّ البَصْرِ عَنِ المَحَارِمِ ، وَالخَوْفُ مِنَ اللهِ جَلَّ ذِكْرُهُ ، وَالحَيَاءُ ، وَالحَلْفُ ، وَ [الصَّبْرُ ، وَالأَمَانَةُ ، وَالصَّدْقُ ، وَالسَّخَاءُ] .

امام صادق عليه السلام : هرگاه خداوند ، بنده ای را دوست بدارد ، عمل به هشت صفت را به او الهام می فرماید : چشم فرو پوشیدن از گناهان (دوری از گناه) ، ترس از خداوند عز و جل ، شرم ، بردباری ، شکیبایی ، امانتداری ، راستی و بخشندهگی .

عنه عليه السلام : إِنَّ مِمَّا أَوْحَى اللَّهُ إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ وَأَنْزَلَ عَلَيْهِ فِي التَّوْرَةِ : إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا ، خَلَقْتُ الْخَلْقَ ، وَخَلَقْتُ الْخَيْرَ وَأَجْرِيئُهُ عَلَى يَدَيَّ مِنْ أَحَبِّ ، فَطُوبَى لِمَنْ أَجْرِيئُهُ عَلَى يَدَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : از جمله آنچه خداوند به موسی علیه السلام وحی کرد و در تورات بر او نازل فرمود ، این بود : «من خدایی هستم که جز من خدایی نیست . خلق را آفریدم و خیر را آفریدم و عمل به آن را بر دستان آن که دوست دارم ، جاری ساختم . پس خوشا به حال آن که خیر را بر دستانش جاری می سازم! » .

عنه عليه السلام : الْفَقْرُ مَخْرُوفٌ عِنْدَ اللَّهِ كَالشَّهَادَةِ ، وَلَا يُعْطِيهِمَا إِلَّا مَنْ أَحَبَّ مِنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ .

امام صادق عليه السلام : فقر ، همچون شهادت ، در خزانه خداوند است و آن را جز به بندگان مؤمنی که دوستشان دارد ، نمی بخشد .

عنه عليه السلام : اجْتَهَدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَأَنَا شَابٌّ ، فَقَالَ لِي أَبِي : يَا بُنَيَّ ، دُونَ مَا أَرَاكَ تَصْنَعُ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْيَسِيرِ .

امام صادق عليه السلام : در جوانی ، سخت در عبادت کوشا بودم . پدرم به من فرمود : «پسرکم ! کمتر از آنچه می بینم ، خودت را رنجه ساز که خداوند عز و جل هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، از او به کم ، خشنود می شود» .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا فَعَمِلَ عَمَلًا قَلِيلًا جَزَاهُ بِالْقَلِيلِ الْكَثِيرَ ، وَلَمْ يَتَعَاطَمَهُ أَنْ يَجْزِيَ بِالْقَلِيلِ الْكَثِيرَ لَهُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل هرگاه بنده ای را دوست بدارد و او اندک کار خیری انجام دهد ، در برابر آن اندک ، به او پاداش بسیار می دهد و دادن پاداش بسیار در برابر کار اندک ، بر او سنگین نمی آید .

عنه عليه السلام : إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ تَعَالَى عَبْدًا أَهْمَهُ الطَّاعَةَ ، وَالزَّمَهُ الْقَنَاعَةَ ، وَفَقَّهَهُ فِي الدِّينِ ، وَقَوَّاهُ بِالْيَقِينِ ؛ فَأَكْتَفَى بِالْكَفَافِ ، وَاکْتَسَى بِالْعَفَافِ . وَإِذَا أَبْغَضَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبَ إِلَيْهِ الْمَالَ ، وَبَسَطَ لَهُ الْأَمَالَ ، وَأَهْمَهُ دُنْيَاهُ ، وَوَكَّلَهُ إِلَى هَوَاهُ ؛ فَرَكِبَ الْعِنَادَ ، وَبَسَطَ الْفَسَادَ ، وَظَلَمَ الْعِبَادَ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه خداوند متعال ، بنده ای را دوست بدارد ، فرمانبری را به او الهام می کند ، قناعت را همراهش می سازد ، فهم عمیق در دین را ارزانی اش می دارد و با یقین ، او را نیرومند می کند . در نتیجه آن بنده به روزی مورد نیازش بسنده

می کند و لباس عفت می پوشد . و هرگاه خداوند ، بنده ای را دشمن بدارد ، مال را محبوبش می گرداند و آرزوهایش را می گستراند و دنیاخواهی را به او الهام می کند و او را به هوای نفسش وا می گذارد . در نتیجه ، آن بنده بر توسن سرکشی می نشیند ، دامنه فساد را می گستراند و به بندگان ، ستم می کند .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا عَصَمَهُ ، (وَجَعَلَ غَنَاهُ فِي نَفْسِهِ) ، وَجَعَلَ ثَوَابَهُ بَيْنَ عَيْنَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ، هرگاه بنده ای را دوست بدارد ، او را از گناهان ، حفظ می کند ، و بی نیازی اش را درجانش قرار می دهد ، و پاداشش را برابرچشمانش می نهد .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَدَّبَ نَبِيَّهُ عَلَى مَحَبَّتِهِ ، فَقَالَ : « وَ إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ . . . » وَقَالَ عَزَّ وَجَلَّ : « مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ » . . .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل پیامبرش را بر اساس محبت خود ، تربیت کرد و فرمود : «در حقیقت ، تو را خویی است والا» و نیز خداوند عز و جل فرمود : «هرکه از پیامبر فرمان برد ، از خداوند فرمان برده است» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّمَا أَوْلُوا الْأَبَابِ الَّذِينَ عَمَلُوا بِالْفِكْرَةِ حَتَّى وَرِثُوا مِنْهُ حُبَّ اللَّهِ ؛ فَإِنَّ حُبَّ اللَّهِ إِذَا وَرِثَهُ الْقَلْبُ اسْتِضَاءً ، وَأَسْرَعَ إِلَيْهِ اللَّطْفُ ، فَإِذَا نَزَلَ مَنْزِلَةَ اللَّطْفِ صَارَ مِنْ أَهْلِ الْفَوَائِدِ ؛ تَكَلَّمَ بِالْحِكْمَةِ ، فَإِذَا تَكَلَّمَ بِالْحِكْمَةِ صَارَ صَاحِبَ فِطْنَةٍ ، فَإِذَا نَزَلَ مَنْزِلَةَ الْفِطْنَةِ عَمِلَ بِهَا فِي الْقُدْرَةِ ، فَإِذَا عَمِلَ بِهَا فِي الْقُدْرَةِ عَرَفَ الْأَطْبَاقَ السَّبْعَةَ ، فَإِذَا بَلَغَ إِلَى هَذِهِ الْمَنْزِلَةِ صَارَ يَتَقَلَّبُ فِكْرُهُ بِلُطْفٍ وَحِكْمَةٍ وَبَيَانٍ ، فَإِذَا بَلَغَ هَذِهِ الْمَنْزِلَةَ جَعَلَ شَهْوَتَهُ وَمَحَبَّتَهُ فِي خَالِقِهِ ، فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ نَزَلَ الْمَنْزِلَةَ الْكُبْرَى ؛ فَعَايَنَ رَبَّهُ فِي قَلْبِهِ ، وَوَرِثَ الْحِكْمَةَ بِغَيْرِ مَا وَرِثَهُ الْحُكَمَاءُ ، وَوَرِثَ الْعِلْمَ بِغَيْرِ مَا وَرِثَهُ الْعُلَمَاءُ ، وَوَرِثَ الصِّدْقَ بِغَيْرِ مَا وَرِثَهُ الصِّدِّيقُونَ .

امام صادق علیه السلام : خردمندان ، در حقیقت ، کسانی هستند که اندیشه شان را به کار بستند ، تا آن که از آن ، خدا دوستی را به میراث بردند ؛ زیرا چون قلب خدا دوستی را به میراث برد ، روشنی می گیرد و لطف و توجه به سویش می شتابد . پس چون به منزلت لطف و توجه برسد ، از فایده مندان می گردد؛ یعنی حکیمانه سخنی می گوید . پس چون حکیمانه سخن بگوید ، دارای هشیاری و زیرکی می شود . پس چون به منزلت زیرکی برسد ، آن را در راه قدرت به کار می برد و چون آن را در راه قدرت به کار برد ، طبقات هفتگانه را می شناسد و چون به این منزلت برسد ، اندیشه اش با لطف ، حکمت و بیان ،

همراه می شود و آنها را به کار می بندد و چون به این منزلت برسد ، خواسته و دوستی اش را در راه خالق خود قرار می دهد . پس چون چنین کرد ، به منزلتِ بزرگ تر می رسد و خدا را با چشم دلش می بیند و حکمت را از راهی جز راه حکیمان به میراث می برد ، و علم را از راهی جز راه عالمان به میراث می برد و صدق را از راهی جز راه صدیقان به میراث می برد .

قرآن ﴿ وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصْرَىٰ نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبُّهُوَ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِّمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَن يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَن يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴾ .

(یهودیان و مسیحیان گفتند : ما فرزندان و دوستان خدا هستیم . بگو : «پس چرا شما را به سبب گناهانتان عذاب می کند ؟ بلکه شما انسان هایی از جمله آفریدگان هستید . هرکس را بخواهد ، می آمرزد و هرکس را بخواهد ، عذاب می کند . فرمانروایی آسمان ها و زمین و آنچه در میان آنهاست ، از آن خداست و بازگشت به سوی اوست») .

قرآن ﴿ قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِن زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أَوْلِيَاءُ لِلَّهِ مِن دُونِ النَّاسِ فَتَمَنَّوْا الْمَوْتَ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ ﴾ .

(بگو : ای کسانی که یهودی شده اید! اگر می پندارید که شما دوستان خدايید ، نه مردم دیگر ، پس تمنای مرگ کنید ، اگر راست می گوئید) .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَحَبَّ اللَّهَ أَحَبَّهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَحَبَّهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ كَانَتْ مِنَ الْأَمِينِ .

امام صادق عليه السلام : هرکس خدا را دوست بدارد ، خدا دوستش می دارد و هرکس خدا دوستش بدارد ، از ایمان خواهد بود .

الإمام الصادق عليه السلام - فيما نسب إليه في مصباح الشريعة - : نَجْوَى الْعَارِفِينَ تَدَوُّرٌ عَلَى ثَلَاثَةِ أَصُولٍ : الْخَوْفِ ، وَالرَّجَاءِ ، وَالْحُبِّ . فَالْخَوْفُ فَرَعُ الْعِلْمِ ، وَالرَّجَاءُ فَرَعُ الْيَقِينِ ، وَالْحُبُّ فَرَعُ الْمَعْرِفَةِ . فَدَلِيلُ الْخَوْفِ الْهَرَبُ ، وَدَلِيلُ الرَّجَاءِ الطَّلَبُ ، وَدَلِيلُ الْحُبِّ إِثَارُ الْمَحْبُوبِ عَلَى مَا سِوَاهُ .

فَإِذَا تَحَقَّقَ الْعِلْمُ فِي الصَّدْرِ خَافَ . وَإِذَا صَحَّ الْخَوْفُ هَرَبَ . وَإِذَا هَرَبَ نَجَا . . . وَإِذَا تَمَكَّنَ مِنْهُ رَجَا . وَإِذَا وَجَدَ حَلَاوَةَ الرَّجَاءِ طَلَبَ . وَإِذَا وَفَّقَ لِلطَّلَبِ وَجَدَ . وَإِذَا تَجَلَّى ضِيَاءُ الْمَعْرِفَةِ فِي الْفُؤَادِ هَاجَ رِيحُ الْمَحَبَّةِ ، وَإِذَا هَاجَ رِيحُ الْمَحَبَّةِ اسْتَأْنَسَ (فِي) ظِلَالِ الْمَحْبُوبِ ، وَآثَرَ الْمَحْبُوبَ عَلَى مَا سِوَاهُ ، وَبَاشَرَ أَمْرَهُ ، وَاجْتَنَبَ نَوَاهِيَهُ . وَإِذَا اسْتَقَامَ عَلَى بَسَاطِ الْأَنْسِ بِالْمَحْبُوبِ - مَعَ أَدَاءِ أَمْرِهِ وَاجْتِنَابِ نَوَاهِيهِ - وَصَلَ إِلَى رُوحِ الْمُنَاجَاةِ .

مصباح الشريعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - :

مناجات عارفان ، بر سه اصل می چرخد : بیم ، امید و دوستی .

بیم، خود، زاده دانش است . و امید ، زاده یقین . و دوستی ، زاده شناخت .

نشانِ بیم ، گریز است و نشانِ امید ، جستجوست و نشانِ دوستی ، مقدّم داشتن محبوب بر جز اوست .

پس چون دانش در سینه پدیدار شد ، شخصِ بیمناک می شود و چون بیم درست گردد ، شخصِ گریزان می گردد و چون بگریزد ، نجات می یابد ... و چون دلش استوار گردد ، امید می بندد و چون شیرینی امید را دریابد ، به جستجو برمی آید و چون توفیق جستجویش دهند ، می یابد . هرگاه روشنی شناخت بر دل بتابد ، نسیم دوستی می وزد و چون نسیم دوستی بوزد ، شخص در سایه سار محبوب ، انس می گیرد و محبوب را بر جز او رجحان می نهد و با فرمان هایش همگام می شود و از نافرمانی هایش دوری می گزیند و چون کنار بساط انس با محبوب ، استقامت ورزد و فرمان هایش را به جای آورد و از نافرمانی او بپرهیزد ، به روح مناجات ، دست می یابد .

عنه عليه السلام - أيضا - : حُبُّ اللَّهِ إِذَا أَضَاءَ عَلَى سِرِّ عَبْدٍ أَخْلَاهُ عَنْ كُلِّ شَاغِلٍ . وَكُلُّ ذِكْرِ سِوَى اللَّهِ تَعَالَى ظُلْمَةٌ . وَالْمَحِبُّ أَخْلَصَ النَّاسِ سِرًّا لِلَّهِ تَعَالَى ، وَأَصْدَقُهُمْ قَوْلًا ، وَأَوْفَاهُمْ عَهْدًا ، وَأَزْكَاهُمْ عَمَلًا ، وَأَصْفَاهُمْ ذِكْرًا ، وَأَعْبَدُهُمْ نَفْسًا ، يَتَّبَعِي الْمَلَائِكَةَ بِهِ عِنْدَ مُنَاجَاتِهِ ، وَيَفْخَرُ بِرُؤْيَيْتِهِ ، وَبِهِ يَعْمُرُ اللَّهُ بِلَادَهُ ، وَبِكِرَامَتِهِ يُكْرِمُ عِبَادَهُ ، يُعْطِيهِمْ إِذَا سَأَلُوا بِحَقِّهِ ، وَيَدْفَعُ عَنْهُمْ الْبَلَايَا بِرَحْمَتِهِ . فَلَوْ عَلِمَ الْخَلْقُ مَا مَحَلَّهُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَنْزِلَتَهُ لَدَيْهِ مَا تَقَرَّبُوا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى إِلَّا بِتُرَابِ قَدَمَيْهِ .

مصباح الشريعة - در سخنی که به امام صادق علیه السلام نسبت داده شده است - :

دوستی خدا چون بر ضمیر بنده ای بتابد ، او را از هر مشغولیتی می پردازد (خالی می کند) . هر یادی جز یاد خداوند متعال ، تاریکی است . شخص دوستدار ، ضمیرش از همه مردم برای خدا خالص تر، سخنش راست تر، عهدش وفادارانه تر ، کردارش پاک تر، یادش پاکیزه تر و جانش بنده تر است . چون مناجات کند ، فرشتگان به او مباحثات می ورزند و به دیدارش افتخار می کنند . خداوند به سبب او ، سرزمین ها را آباد می کند ، و به سبب گرامیداشت او ، بندگان را گرامی می دارد و به سبب حقّ او ، چون بندگان از او درخواستی کنند ، به آنان می بخشد ، و به سبب رحمت بر او ، بلاها را از آنان برطرف می کند . اگر خلق می دانستند که وی در نزد خداوند ، چه جایگاه و منزلتی دارد ، جز با خاک پای او ، به خداوند عز و جل تقرب نمی جستند .

الإمام الصادق عليه السلام : حُبُّ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَ الْوَلَايَةُ لَهُمْ وَاجِبَةٌ ، وَ الْبِرَاءَةُ مِنْ أَعْدَائِهِمْ وَاجِبَةٌ .

امام صادق عليه السلام : دوست داشتن اولیای خدا و همدلی با آنان ، واجب است ؛
بیزاری از دشمنانشان نیز واجب است .

الإمام الصادق عليه السلام : كُلُّ مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَلَمْ يُبْغِضْ عَلَى الدِّينِ فَلَا دِينَ لَهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که بر اساس دین ، دوستی نکند و بر اساس دین ، دشمنی نوزد ، دین ندارد .

عنه عليه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَلْقَى اللَّهَ وَ هُوَ مُؤْمِنٌ حَقًّا فَلْيَتَوَلَّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ الَّذِينَ آمَنُوا ، وَ لِيَبْرَأَ إِلَى اللَّهِ مِنْ عَدُوِّهِمْ ، وَ يُسَلِّمَ لِمَا أَنْتَهَى إِلَيْهِ مِنْ فَضْلِهِمْ .

امام صادق عليه السلام : هر که شادمان می شود که خدا را در حالی ببیند که به حقیقت مؤمن است ، باید با خدا و پیامبرش و کسانی که ایمان آورده اند ، دوستی کند و از دشمنان آنها ، بیزاری جوید و فضایی را که از آنها به وی رسیده است ، بپذیرد .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ لِأَصْحَابِهِ : أَيُّ عُرَى الْإِيمَانِ أَوْثَقُ ؟

فَقَالُوا : اللَّهُ وَ رَسُولُهُ أَعْلَمُ ، وَ قَالَ بَعْضُهُمْ : الصَّلَاةُ ، وَ قَالَ بَعْضُهُمْ : الزَّكَاةُ ، وَ قَالَ بَعْضُهُمْ : الصِّيَامُ ، وَ قَالَ بَعْضُهُمْ : الْحَجُّ وَ الْعُمْرَةُ ، وَ قَالَ بَعْضُهُمْ : الْجِهَادُ .
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : لِكُلِّ مَا قُلْتُمْ فَضْلٌ وَ لَيْسَ بِهِ ، وَ لَكِنْ أَوْثَقُ عُرَى الْإِيمَانِ الْحُبُّ فِي اللَّهِ وَ الْبُغْضُ فِي اللَّهِ ، وَ تَوَالِي (وَتَوَلَّى) أَوْلِيَاءِ اللَّهِ وَ النَّبْرِي مِنْ أَعْدَاءِ اللَّهِ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا به یارانش فرمود : «استوارترین دستاویز ایمان ، کدام است ؟» گفتند : خدا و پیامبرش داناترند .

برخی از آنان گفتند : نماز است .

پاره ای گفتند : زکات است .

عده ای گفتند : روزه است .

گروهی گفتند : حج و عمره است .

برخی نیز گفتند : جهاد است .

پیامبر خدا فرمود : «هر آنچه گفتید ، فضیلتی دارد؛ اما آن نیست . بلکه استوارترین

دستاویز ایمان ، دوستی در راه خدا و دشمنی در راه خدا و دوستی کردن با دوستان خدا و بیزاری جستن از دشمنان خداست» .

الإمام الصادق عليه السلام : **مِنْ أَوْثَقِ عُرَى الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ وَ تُبْغِضَ فِي اللَّهِ ، وَ تُعْطِيَ فِي اللَّهِ وَ تَمْنَعَ فِي اللَّهِ .**

امام صادق عليه السلام : از استوارترین دستاویزهای ایمان ، آن است که در راه خدا دوست بداری ، در راه خدا دشمن بداری ، در راه خدا ببخشی و در راه خدا نبخشی .

الإمام الصادق عليه السلام : **الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ كَالْجَسَدِ الْوَاحِدِ ؛ إِنْ اشْتَكَى شَيْئًا مِنْهُ وَجَدَ أَلَمَ ذَلِكَ فِي سَائِرِ جَسَدِهِ . وَأَرْوَاحُهُمَا مِنْ رُوحٍ وَاحِدَةٍ ، وَإِنَّ رُوحَ الْمُؤْمِنِ لِأَشَدُّ اتِّصَالًا بِرُوحِ اللَّهِ مِنْ اتِّصَالِ شُعَاعِ الشَّمْسِ بِهَا .**

امام صادق عليه السلام : مؤمن ، برادر مؤمن است ، همچون يك پیکر که اگر عضوی از آن بنالد ، [شخص دردمند] درد آن را در سایر اعضای خود می بیند ؛ و روح هایشان از يك روح است و پیوستگی روح مؤمن به روح خدا ، بیشتر از پیوستگی پرتو خورشید به خورشید است .

عنه عليه السلام : **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ بَنُو أَبِي وَأُمِّ ، وَإِذَا ضَرَبَ عَلَى رَجُلٍ مِنْهُمْ عِرْقٌ سَهَرَ لَهُ الْآخَرُونَ .**

امام صادق عليه السلام : در حقیقت ، مؤمنان ، برادرند ؛ فرزندان يك پدر و مادر ، و هرگاه یکی از آنان بیمار شود ، دیگران برایش بی خوابی می کشند .

الإمام الصادق عليه السلام : **قَدْ يَكُونُ حُبُّ فِي اللَّهِ وَ رَسُولِهِ ، وَ حُبُّ فِي الدُّنْيَا ، فَمَا كَانَ فِي اللَّهِ وَ رَسُولِهِ فَتَوَابُهُ عَلَى اللَّهِ ، وَ مَا كَانَ فِي الدُّنْيَا فَلَيْسَ بِشَيْءٍ .**

امام صادق عليه السلام : دوستی ، گاه در راه خدا و پیامبرش است و گاه در راه دنیاست . پس آنچه در راه خدا و پیامبرش باشد ، پاداش آن بر عهده خداست و آنچه در راه دنیا باشد ، پوچ و بی اثر است .

عنه عليه السلام - لِأَصْحَابِهِ - : **اتَّقُوا اللَّهَ ، وَ كُونُوا إِخْوَةً بَرَّةً ، مُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ مُتَوَاصِلِينَ مُتَرَاحِمِينَ ، تَزَاوَرُوا وَ تَلَاقُوا وَ تَذَاكَرُوا أَمْرًا وَ أَحْيَا .**

امام صادق عليه السلام - به اصحاب خود - : از خدا بترسید و برادرانی نیکوکار باشید . در راه خدا یکدیگر را دوست بدارید ، به یکدیگر بپیوندید ، با هم مهربان باشید ، یکدیگر را

ببینید و به دیدار یکدیگر بروید و مسئله [امامت] ما را به یکدیگر یادآوری کنید و آن را زنده نگه دارید .

عنه عليه السلام : مِنْ حُبِّ الرَّجُلِ دِينَهُ حُبُّهُ إِخْوَانُهُ .

امام صادق علیه السلام : دوست داشتن برادران ، از جمله دین انسان است .

عنه عليه السلام : مِنْ فَضْلِ الرَّجُلِ عِنْدَ اللَّهِ مَحَبَّتُهُ لِإِخْوَانِهِ .

امام صادق علیه السلام : محبت انسان به برادرانش ، برایش نزد خداوند، فضیلتی به شمار می رود .

الإمام الصادق عليه السلام : أَخِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَيْنَ سَلْمَانَ وَأَبِي ذَرٍّ ، وَاشْتَرَطَ عَلَى أَبِي ذَرٍّ أَنْ لَا يَعِصِيَ سَلْمَانَ .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا ، میان سلمان و ابوذر ، پیمان برادری بست و با ابوذر شرط کرد که از سلمان ، نافرمانی نکند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَحَبَّ لِلَّهِ ِ وَأَبْغَضَ لِلَّهِ ِ وَأَعْطَى لِلَّهِ ِ فَهُوَ مِمَّنْ كَمَلَ إِيمَانُهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که برای خدا دوست بدارد ، برای خدا دشمن بدارد و برای خدا ببخشد ، از کسانی است که ایمانشان کامل شده است .

الإمام الصادق عليه السلام عن آبائه عليهم السلام : إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ لِأَصْحَابِهِ : أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِشَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ فَعَلْتُمُوهُ تَبَاعَدَ الشَّيْطَانُ مِنْكُمْ كَمَا تَبَاعَدَ الْمَشْرِقُ مِنَ الْمَغْرِبِ ؟

قالوا : بلى .

قال : الصَّوْمُ يُسْوَدُ وَجْهَهُ ، وَالصَّدَقَةُ تَكْسِرُ ظَهْرَهُ ، وَالْحُبُّ فِي اللَّهِ وَالْمُؤَاذَرَةُ عَلَى الْعَمَلِ الصَّالِحِ يَقْطَعُ دَابِرَهُ ، وَالِاسْتِغْفَارُ يَقْطَعُ وَتِينَهُ .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدرانش - : پیامبر صلی الله علیه و آله به یارانش فرمود : «هان! شما را از کاری خبر دهم که اگر انجامش دهید ، شیطان از شما دور می شود، آن گونه که مشرق از مغرب دور شده است؟» .

گفتند : آری .

فرمود : «روزه ، روسیاهش می کند . صدقه ، پشتش را می شکند . دوستی در راه خدا و

همیاری در انجام دادن کارهای شایسته ، دنباله [سُلطه] اش را قطع می کند و استغفار ، رگ گردنش را می بُرد» .

الإمام الصادق عليه السلام : لَقَدْ عَظَمْتَ مَنزِلَةَ الصَّادِقِ ، حَتَّى إِنَّ أَهْلَ النَّارِ لَيَسْتَعِينُونَ بِهِ وَيَدْعُونَ فِي النَّارِ قَبْلَ الْقَرِيبِ وَالْحَمِيمِ ؛ قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مُخْبِرًا عَنْهُمْ : «فَمَا لَنَا مِنْ شَفِيعِينَ * وَ لَا صَدِيقٍ حَمِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام : چنان منزلت دوست ، والا و بزرگ است که حتی دوزخیان در آتش ، پیش از آن که خویشاوندان و نزدیکان را بخوانند ، آنان را می خوانند و از آنان یاری می خواهند . خداوند عز و جل از زبان آنان چنین خبر می دهد : «ما را ، نه شفیعی است و نه دوستی مهربان» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْمُتَحَابِّينَ فِي اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَى مَنَابِرٍ مِنْ نُورٍ ، قَدْ أَضَاءَ نُورٌ وَجُوهَهُمْ وَنُورٌ أَجْسَادِهِمْ وَنُورٌ مَنَابِرِهِمْ كُلَّ شَيْءٍ حَتَّى يُعْرَفُوا بِهِ ، فَيُقَالُ : هَؤُلَاءِ الْمُتَحَابُّونَ فِي اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : روز قیامت ، دوستان در راه خدا بر منبرهایی از نور قرار دارند و نور چهره هایشان و نور پیکرهایشان و نور منبرهایشان ، همه چیز را روشن کرده و بر آنها تابیده است ، تا آن جا که با این نور شناخته می شوند و گفته می شود : «اینان ، دوستان در راه خداوند هستند» .

قرآن: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ) .

«ای کسانی که ایمان آورده اید! از خدا آن گونه که حق پروا کردن از اوست ، پروا کنید و زینهار ، جز مسلمان نمیرید» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ قَوْلِهِ تَعَالَى « : اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ » - : يُطَاعُ فَلَا يُعْصَى ، وَيُذَكَّرُ فَلَا يُنْسَى ، وَيُشْكَرُ فَلَا يُكْفَرُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «از خدا آن گونه که حق پروا کردن از اوست ، پروا کنید» - فرمود : [حق تقوا از خدا این است] که اطاعت شود و نافرمانی نشود و پیوسته یاد شود و هرگز فراموش نگردد و سپاسگزاری شود و ناسپاسی نشود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ بِتَقْوَاهُ عَصَمَهُ اللَّهُ ، وَمَنْ أَقْبَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَعَصَمَهُ لَمْ يُبَالِ لَوْ سَقَطَتِ السَّمَاءُ عَلَى الْأَرْضِ ، وَإِنْ نَزَلَتْ نازِلَةٌ عَلَى أَهْلِ الْأَرْضِ فَشَمَلَهُمْ بَلِيَّةٌ كَانَ فِي حِرْزِ اللَّهِ بِالتَّقْوَى مِنْ كُلِّ بَلِيَّةٍ ، أَلَيْسَ اللَّهُ تَعَالَى يَقُولُ : « : إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ ؟ ! »

امام صادق علیه السلام : هر که با تقوا داشتن از خدا به او پناه برد، خداوند او را نگه دارد و هر کس که خداوند به او رو کند و نگهدارش باشد، وی را از افتادن آسمان بر زمین باکی نباشد و اگر بر اهل زمین بلایی فرود آید و همگان را در بر گیرد، او به سبب تقوا از هر بلایی در امان ماند، مگر نه اینکه خداوند متعال می فرماید : «براستی که پرهیزگاران در جایگاهی امن هستند» !

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ لَا عُذْرَ لِأَحَدٍ فِيهَا : أداءُ الأمانةِ إلى البرِّ والفاجرِ ، والوفاءُ بالعهدِ للبرِّ والفاجرِ ، وبرُّ الوالدينِ برِّينِ كاتا أو فاجرين .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که هیچ کس در آنها معذور نیست: برگرداندن امانت به نیک و بد، وفای به عهد با نیک و بد ، و خوشرفتاری با پدر و مادر، خوب باشند یا بد .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى « : وما توفّيقى إلا بالله » وقوله « : إن ينصركم الله فلا غالب لكم وإن يخذلكم فمن ذا الذي ينصركم من بعده وعلى الله فليتوكل المؤمنون » - إذا فعل العبد ما أمره الله عزّوجلّ به من الطاعة كان فعله وفقاً لأمر الله عزّوجلّ وسُمّي العبد به موفّقاً ، وإذا أراد العبد أن يدخل في شيءٍ من معاصي الله فحال الله تبارك وتعالى بينه وبين تلك المعصية فتركها كان تركه لها بتوفيق الله تعالى ذكره ، ومتى خلى بينه وبين تلك المعصية فلم يحل بينه وبينها حتى يرتكبها فقد خذله ولم ينصره ولم يوفّقه .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «توفیق من جز به [یاری] خدا نیست» و آیه «اگر خدا شما را یاری کند هیچ کس بر شما غالب نخواهد شد و اگر واگذاردتان چه کسی بعد از او شما را یاری خواهد کرد؟ و مؤمنان باید فقط به خدا توکل کنند» - فرمود : هرگاه بنده طاعتی را که خداوند عزوجلّ بدان فرمان داده است انجام دهد، عمل او موافق فرمان خداوند عز و جل می باشد و بدین سبب بنده را موفّق نامیده اند و هرگاه بنده بخواد در موردی نافرمانی خداوند کند و خدای تبارک و تعالی میان او و آن معصیت حایل شود و در نتیجه بنده آن را مرتکب نشود این ترك گناه او به توفیق خداوند تبارک و تعالی بوده است. اما هرگاه جلو او را از آن معصیت نگیرد و به حال خود رهاش کند تا مرتکب آن گناه شود، خداوند او را واگذارده و یاریش نرسانده و توفیقش نداده است .

الإمام الصادق عليه السلام : إنّ العالم إذا لم يعمل بعلمه زلت موعظته عن القلوب كما يزل المطر عن الصفا .

امام صادق علیه السلام : عالم هرگاه به علم خود عمل نکند، پند او از دل ها فرو غلتد، آن گونه که باران از روی تخته سنگ فرو می غلتد .

الإمام الصادق عليه السلام: أصدق القول ، وأبلغ الموعظة ، وأحسن القصص: كتاب الله .

امام صادق عليه السلام : راست ترین سخن و رساترین پند و بهترین حکایت، کتاب خداست .

الإمام الصادق عليه السلام : عِدَّةُ الْمُؤْمِنِ أَخَاهُ نَذْرًا لَا كَفَّارَةَ لَهُ ، فَمَنْ أَخْلَفَ فَبِخْلَفِ اللَّهِ بَدَأَ ، وَلِمَقْتِهِ تَعَرَّضَ ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ : «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ» .

امام صادق عليه السلام : وعده مؤمن نذری است که کفارہ ای برایش [متصور] نیست؛ زیرا هر که خلف وعده کند، قبل از هر چیز با خدا خلف وعده کرده و خود را در معرض خشم و دشمنی او قرار داده است و این سخن خداوند متعال است آنجا که می فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده اید! چرا چیزی می گوئید که انجام نمی دهید؟» .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَعِدَنَّ أَخَاكَ وَعَدَا لَيْسَ فِي يَدِكَ وَفَاؤُهُ .

امام صادق عليه السلام : هرگز به برادرت وعده ای نده که انجام آن به دست تو نیست .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ التَّوَاضُّعِ - : هُوَ أَنْ تَرْضَى مِنَ الْمَجْلِسِ بَدُونِ شَرَفِكَ ، وَأَنْ تُسَلِّمَ عَلَى مَنْ لَقِيتَ ، وَأَنْ تَتْرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كُنْتَ مُحِقًّا .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از فروتنی - فرمود: فروتنی این است که از مجلس به نشستن در جایی پایین تر از مقام و موقعیت خود رضایت دهی، به هر که برخوردی سلام کنی و مجادله را رها کنی، اگرچه حق با تو باشد .

عنه عن آبائه عليهم السلام : إِنَّ مِنَ التَّوَاضُّعِ أَنْ يَرْضَى الرَّجُلُ بِالْمَجْلِسِ دُونَ الْمَجْلِسِ ، وَأَنْ يُسَلِّمَ عَلَى مَنْ يَلْقَى ، وَأَنْ يَتْرَكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا ، وَلَا يُحِبُّ أَنْ يُحَمَدَ عَلَى التَّقْوَى .

امام صادق عليه السلام - به نقل از پدران بزرگوار خویش عليهم السلام - فرمود: از فروتنی است که انسان به پایین مجلس رضایت دهد، به هر که برمی خورد سلام کند، مجادله را رها کند اگر چه حق با او باشد و دوست نداشته باشد که او را به پرهیزگاری بستايند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ مِنَ التَّوَاضُّعِ أَنْ يَجْلِسَ الرَّجُلُ دُونَ شَرَفِهِ .

امام صادق عليه السلام : از فروتنی است که آدمی درجایی از مجلس بنشیند که پایین تر از مقام و منزلت او باشد .

عنه عليه السلام : الوُضوءُ عَلَى الوُضوءِ نُورٌ عَلَى نُورٍ .

امام صادق عليه السلام : وضو روی وضو، روشنائی روی روشنائی است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ جَدَّدَ وُضوءَهُ لَغَيْرِ حَدَثٍ جَدَّدَ اللهُ تَوْبَتَهُ مِنْ غَيْرِ اسْتِغْفَارٍ .

امام صادق عليه السلام : هر که بدون سرزدن حدّی از او، تجدید وضو کند، خداوند توبه او را، بی آنکه استغفار کند، تجدید گرداند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ أوصى بِالثُّلُثِ فَقَدْ أَضْرَبَ بِالْوَرَثَةِ ، وَالْوَصِيَّةُ بِالْخُمْسِ وَالرُّبْعِ أَفْضَلُ مِنَ الْوَصِيَّةِ بِالثُّلُثِ ، وَمَنْ أوصى بِالثُّلُثِ فَلَمْ يَتْرُكْ .

امام صادق عليه السلام : هر که به يك سوم [دارایش] وصیت کند به وارثان ضرر زده است و وصیت کردن به يك پنجم و يك چهارم، از وصیت کردن به يك سوم افضل است . کسی که به يك سوم وصیت کند، چیزی [از مورد مأذون و مجاز] را باقی نگذاشته است .

عنه عليه السلام : خَصَلْتانِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ وَإِلَّا فَاعْزُبْ ثُمَّ اعْزُبْ ثُمَّ اعْزُبْ ! قِيلَ : وَمَا هُمَا ؟ قَالَ : الصَّلَاةُ فِي مَوَاقِيتِهَا وَالْمُحَافَظَةُ عَلَيْهَا ، وَالْمُؤَاسَاةُ .

امام صادق عليه السلام : دو خصلت است که در هر که نباشد ، از او دوری کن ، دوری کن ، دوری کن ! عرض شد : آن دو چیست ؟ فرمود : نماز به وقت و مواظبت کردن بر (آداب و شرایط) آن و همدردی (دستگیری از برادران) .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : تَقَرَّبُوا إِلَى اللهِ تَعَالَى بِمُؤَاسَاةِ إِخْوَانِكُمْ .

امام صادق عليه السلام : با دستگیری از برادرانتان خود را به خداوند متعال نزدیک سازید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - وَقَدْ سُئِلَ عَنِ الْوَسْوَسةِ وَإِنْ كَثُرَتْ - : لَا شَيْءَ فِيهَا ، تَقُولُ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از وسوسه زیاد - فرمود: اشکالی ندارد. می گویی: «لا اله الا الله» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْوَرَعِ مِنَ النَّاسِ - : الَّذِي يَتَوَرَّعُ عَنِ مَحَارِمِ اللهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از مرد پارسا - فرمود: کسی که از حرام های خداوند عز و جل پرهیز کند .

عنه عليه السلام - أيضا - :الَّذِي يَتَوَرَّعُ عَنِ مَحَارِمِ اللَّهِ ، وَيَجْتَنِبُ هَوَاءَ ، وَإِذَا لَمْ يَتَّقِ الشُّبُهَاتِ وَقَعَ فِي الْحَرَامِ وَهُوَ لَا يَعْرِفُهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به همین پرسش - فرمود: پارسا کسی است که از حرام های خدا پرهیز و دوری می کند و اگر از شبهات [نیز] پرهیز نکند، ندانسته به حرام افتد .

عنه عليه السلام - في وصيته لعمر بن سعيد - :أوصيك بتقوى الله والورع والاجتهاد ، واعلم أنه لا ينفع اجتهاد لا ورع فيه .

امام صادق علیه السلام - به عمرو بن سعید - فرمود : تو را به تقوای الهی و پارسایی و کوشش [در عبادت] سفارش می کنم و بدان که کوششی که در آن پارسایی نباشد، سودی نمی دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : لا ينفع اجتهاد لا ورع فيه .

امام صادق علیه السلام : کوشش در عبادت اگر با پارسایی همراه نباشد، سودبخش نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : اتقوا الله - وصونوا دينكم بالورع .

امام صادق علیه السلام : از خدا پروا کنید و دین خود را با پارسایی نگه دارید .

عنه عليه السلام : ليس منا - ولا كرامة - من كان فيمصر فيه مائة ألف أو يزيدون ، وكان في ذلك المصر أحد أروع منه .

امام صادق علیه السلام : از ما نیست - و ارزشی ندارد - کسی که در شهری صد هزار نفری یا بیشتر زندگی کند و در آن شهر، شخصی پارساتر از او وجود داشته باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : عليكم بالورع ؛ فإنه الدين الذي نلزمه ، وندين الله به ، ونريد من يوالينا .

امام صادق علیه السلام : بر شما باد پارسایی؛ زیرا پارسایی همان دینی است که ما از آن پیروی می کنیم و خدا را با آن بندگی و اطاعت می نماییم و [پایبندی به] آن را از دوستداران خود می خواهیم .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الْمُسْلِمُ يَحْبُبُ الْكَافِرَ وَيَرِثُهُ ، وَالْكَافِرُ لَا يَحْبُبُ الْمُؤْمِنَ وَلَا يَرِثُهُ .

امام صادق عليه السلام : فرد مسلمان مانع [ارث بردن] کافر می شود و از او (کافر) ارث می برد ؛ ولی کافر نه مانع [ارث بردن] مؤمن می شود و نه از او ارث می برد .

قرآن:

(يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أَوْلَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ فَإِن كُنَّ نِسَاءً فَوْقَ اثْنَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلُثَا مَا تَرَكَ وَإِن كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النِّصْفُ وَلِأَبَوَيْهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا السُّدُسُ مِمَّا تَرَكَ إِن كَانَ لَهُ وَلَدٌ .)

«خدا به شما درباره فرزندانتان سفارش می کند: سهم پسر مانند سهم دو دختر است. و اگر [همه وارثان] دختر [و] از دو تن بیشتر بودند سهم آنان دو سوم ماترك است و اگر [دختری که ارث می برد] یکی باشد نیمی از میراث از آن اوست و برای هر يك از پدر و مادر وی (متوفی) يك ششم از ماترك است. این در صورتی است که [متوفی] فرزندی داشته باشد...»

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام . لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ إِعْطَاءِ الذَّكَرِ مِثْلَ حَظِّ الْأُنثِيَيْنِ . : إِنَّ الْمَرْأَةَ لَيْسَ عَلَيْهَا جِهَادٌ وَلَا نَفَقَةٌ وَلَا مَعْقَلَةٌ ، وَإِنَّمَا ذَلِكَ عَلَى الرِّجَالِ .

امام صادق عليه السلام . در پاسخ به این سؤال که چرا سهم الارث مرد دو برابر زن است . فرمود : چون بر زن نه جهادی واجب است نه نفقه ای [برای تأمین هزینه زندگی] و نه پرداخت دیه ای [در مورد عاقله] بلکه اینها به عهده مردان گذاشته شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِحْذَرُوا أَهْوَاءَكُمْ كَمَا تَحْذَرُونَ أَعْدَاءَكُمْ ، فَلَيْسَ شَيْءٌ أَعْدَى لِلرِّجَالِ مِنْ اتِّبَاعِ أَهْوَائِهِمْ ، وَحَصَائِدِ أَسْنَتِهِمْ .

امام صادق عليه السلام : همان گونه که از دشمنان خودحذر می کنید، از هوس هایتان حذر کنید؛ زیرا برای مردان دشمنی بدتر از پیروی از هوس هایشان و محصولات زبان هایشان (سخنان بیهوده و یاوه) نیست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ثَلَاثٌ يَحْجُزْنَ الْمَرْءَ عَنِ طَلَبِ الْمَعَالِي : قِصْرُ الْهِمَّةِ ، وَقِلَّةُ الْحِيلَةِ ، وَضَعْفُ الرَّأْيِ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز انسان را از رفتن در پی مقامات عالیه و اهداف بلند باز می دارد: کوتاهی همت، چاره اندیش نبودن، و سستی اندیشه .

عنه عليه السلام : يُهْلِكُ اللَّهُ سِتًّا بَسِيتًا : الْأَمْرَاءَ بِالْجَوْرِ ، وَالْعَرَبَ بِالْعَصْبِيَّةِ ، وَالذَّهَاقِينَ بِالْكِبْرِ ، وَالتُّجَّارَ بِالْخِيَانَةِ ، وَأَهْلَ الرُّسْتَقِ بِالْجَهْلِ ، وَالْفُقَهَاءَ بِالْحَسَدِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند شش گروه را به سبب شش خصلت نابود می کند: فرمانروایان را به سبب ستمگری، عرب ها را به سبب تعصب، ملاکان را به سبب کبر، بازرگانان را به سبب خیانت، روستاییان را به سبب نادانی و فقیهان را به سبب حسادت .

الإمام الصادق عليه السلام : خَصَلْتَيْنِ مُهْلِكَتَيْنِ : تُفْتِي النَّاسَ بِرَأْيِكَ ، أَوْ تَدِينُ بِمَا لَا تَعْلَمُ .

امام صادق عليه السلام : دو کار ، هلاکت بار است: به رأی خود برای مردم فتوا دهی ، یا ندانسته از چیزی (عقیده ای) پیروی کنی .

الإمام الصادق عليه السلام : أَرْبَعَةٌ تُهْرِمُ قَبْلَ أَوَانِ الْهَرَمِ : أَكْلُ الْقَدِيدِ ، وَالْقَعُودُ عَلَى النَّدَاوَةِ ، وَالصُّعُودُ فِي الدَّرَجِ ، وَمُجَامَعَةُ الْعَجُوزِ .

امام صادق عليه السلام : چهار چیز است که پیری زودرس می آورد: خوردن گوشت نمک سود، نشستن روی زمین نمناک، بالا رفتن از پلکان، و نزدیکی کردن با پیر زنان .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي الرَّجُلِ يَخْرُجُ بِالصَّدَقَةِ لِيُعْطِيَهَا السَّائِلَ فَيَجِدَهُ قَدْ ذَهَبَ . : فليُعْطِهَا غَيْرَهُ ، وَلَا يَرُدَّهَا فِي مَالِهِ .

امام صادق عليه السلام - درباره مردی که صدقه ای می آورد تا به سائل بدهد، اما وقتی دم در می آید می بیند او رفته است - فرمود : باید آن را به سائل دیگری بدهد و به مالش برنگرداند .

قرآن: (وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا النَّاسَ جَمِيعًا) .

«و هرکس، کسی را زنده کند، چنان است که همه مردم را زنده کرده است» .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْآيَةِ - : مَنْ أَخْرَجَهَا مِنْ ضَلَالٍ إِلَى هُدًى فَكَأَنَّمَا أَحْيَاهَا ، وَمَنْ أَخْرَجَهَا مِنْ هُدًى إِلَى ضَلَالٍ فَقَدْ قَتَلَهَا .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سوال از همین آیه - فرمود : یعنی کسی که دیگری را از گمراهی به راه راست درآورد، مانند این است که او را زنده کرده است و کسی که دیگری را از راه راست به گمراهی کشاند، او را کشته است .

قرآن: (قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ حَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى) .

«گفت: پروردگار ما آن کسی است که هر چیزی را خلقتی که در خور اوست داد، سپس هدایت کرد» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله عز وجلّ : «إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ...» . - عَرَّفَنَاهُ إِمَّا أَخِذَاوَأِمَّا تَارِكَا .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «براستی که ما راه را به او نشان دادیم...» . - فرمود : یعنی ما راه را به او شناساندیم؛ یا آن را در پیش می گیرد و یا رهاش می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يزال إبليسُ فرحاً ما اهتجرَ المسلمانِ ، فإذا التَّقِيَا اصطَلَّتْ رُكْبَتَاهُ وَتَخَلَّعتْ أوصالُهُ ، ونادى يا ويله ، ما لَقِي من الثُّبُورِ ؟ !

امام صادق عليه السلام : تا زمانی که دو مسلمان با یکدیگر قهر باشند، ابلیس خوشحال است و هرگاه با هم دیدار (آشتی) کنند، زانوهایش به هم خورد و بندهایش از هم بگسلد و فریاد زند: ای وای بر من، هلاک شدم .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُتَعَرَّبُ بَعْدَ الْهَجْرَةِ التَّارِكُ لِهَذَا الْأَمْرِ بَعْدَ مَعْرِفَتِهِ .

امام صادق عليه السلام : متعرب بعد از هجرت، کسی است که بعد از شناختن این امر (ولایت اهل بیت) آن را رها کند .

قرآن: (إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنْفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا) .

(يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّايَ فَاعْبُدُونِ .)

«کسانی که بر خویشان ستمکار بوده اند [وقتی] فرشتگان جانشان را می گیرند، می گویند: در چه [وضعی] بودید؟ پاسخ می دهند: ما در زمین از مستضعفان بودیم. می گویند: مگر زمین خدا وسیع نبود تا در آن مهاجرت کنید؟ پس، آنان جایگاهشان دوزخ است و دوزخ بد سرانجامی است» .

«ای بندگان من که ایمان آورده اید! به راستی که زمین من پهناور است. پس [تنها] مرا بپرستید» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : « يا عِبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي ... » - إذا عَصِيَ اللَّهُ فِي أَرْضٍ أَنْتَ فِيهَا فَاخْرُجْ مِنْهَا إِلَى غَيْرِهَا .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «ای بندگان من که ایمان آورده اید ! به راستی که زمین من...» - فرمود : هرگاه در سرزمینی که تو در آن به سر می بری خداوند نافرمانی شد، از آنجا به جای دیگر کوچ کن .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَنْوِي الذَّنْبَ فَيُحْرَمُ رِزْقَهُ .

امام صادق علیه السلام : به راستی که مؤمن نیت گناه می کند و بدان سبب از روزی خود محروم می شود .

عنه عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ حَدِّ الْعِبَادَةِ الَّتِي إِذَا فَعَلَهَا فَاعِلُهَا كَانَ مُؤَدِّيَا - : حُسْنُ النِّيَّةِ بِالطَّاعَةِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از اندازه عبادتی که چون کسی انجام دهد وظیفه خود را انجام داده است - فرمود : حسن نیت داشتن در طاعت .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ حَسَنَتْ نِيَّتُهُ زَادَ اللَّهُ فِي رِزْقِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که نیتش نیکو شود، خداوند بر روزیش بیفزاید .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا بُدَّ لِلْعَبْدِ مِنَ خَالِصِ النِّيَّةِ فِي كُلِّ حَرَكَةٍ وَسُكُونٍ ؛ لِأَنَّهُ إِذَا لَمْ يَكُنْ هَذَا الْمَعْنَى يَكُونُ غَافِلًا .

امام صادق علیه السلام : بنده باید در تمام حرکات و سکونات خود نیت خالص [برای خدا] داشته باشد؛ زیرا اگر این معنا در کار نباشد، در شمار غافلان است .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي الْجَوَابِ عَنْ عِلَّةِ فَضْلِ نِيَّةِ الْمُؤْمِنِ عَلَى عَمَلِهِ - : لِأَنَّ الْعَمَلَ رَبِّمَا كَانَ رِيَاءً لِلْمَخْلُوقِينَ، وَالنِّيَّةَ خَالِصَةً لِرَبِّ الْعَالَمِينَ، فَيُعْطَى تَعَالَى عَلَى النِّيَّةِ مَا لَا يُعْطَى عَلَى الْعَمَلِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از علت برتری نیت مؤمن بر عمل او - فرمود : چون عمل گاه ممکن است برای ریا و خودنمایی به مخلوقین صورت گیرد، اما نیت به طور خالص از آن پروردگار جهانیان است. بنابراین، خدای متعال برای نیت چیزی عطا می کند که برای عمل عطا نمی کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ يَحْشُرُ النَّاسَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند در روز قیامت مردم را مطابق نیت هایشان محشور می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : ما ضَعَفَ بَدَنٌ عَمَّا قَوِيَتْ عَلَيْهِ النِّيَّةُ .

امام صادق عليه السلام : هیچ بدنی در انجام آنچه نیت بر آن قوی باشد، ناتوان نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أَوَيْتَ إِلَى فِرَاشِكَ فَانظُرْ مَا سَلَكْتَ فِي بَطْنِكَ وَمَا كَسَبْتَ فِي يَوْمِكَ ، وَادْكُرْ أَنَّكَ مَيِّتٌ وَأَنَّ لَكَ مَعَادًا .

امام صادق عليه السلام : هرگاه به بسترت رفتی بیندیش که در آن روز چه غذایی روانه شکم خود کرده ای و چه به دست آورده ای و به یاد آر که خواهی مرد و معادی در پیش داری .

عنه عليه السلام : مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ ، بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ ، فَإِنْ ذَكَرَ أَنَّهُ عَلَى غَيْرِ وُضوءٍ فَلْيَتَيَمَّمْ مِنْ دِثَارِهِ كَائِنَا مَا كَانَ ، فَإِنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يَزَلْ فِي الصَّلَاةِ وَذَكَرِ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق عليه السلام : هرکه طهارت بگیرد و سپس به بسترش رود، در آن شب بستر او به منزله مسجد اوست و اگر یادش آید که وضو ندارد، به همان لحاف خود، هرچه باشد، تیمم کند، که اگر چنین کرد پیوسته در نماز و ذکر خداوند عز و جل باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ تَطَهَّرَ ثُمَّ أَوَى إِلَى فِرَاشِهِ بَاتَ وَفِرَاشُهُ كَمَسْجِدِهِ .

امام صادق عليه السلام : هرکس طهارت (وضو) بگیرد و سپس به بسترش رود، در آن شب بستر او چون مسجدش باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَثْرَةُ النَّوْمِ مَذْهَبَةٌ لِلدِّينِ وَالدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : پر خوابی، باعث از دست رفتن دین و دنیا است .

الإمام الصادق عليه السلام - لِرَجُلٍ قَالَ لَهُ : أَتَرَى هَذَا الْخَلْقَ كُلَّهُ مِنَ النَّاسِ ؟ : إِلْقَ مِنْهُمْ التَّارِكَ لِلسَّوَاكِ ، وَالمُتْرَبِّعَ فِي مَوْضِعِ الضِّيْقِ ، وَالدَّاخِلَ فِيمَا لَا يَعْنيهِ ، وَالمُمَارِيَ فِيمَا لَا عِلْمَ لَهُ ، وَالمُتَمَرِّضَ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ ، وَالمُتَشَعِّثَ مِنْ غَيْرِ مُصِيبَةٍ ، وَالمُخَالَفَ عَلَى أَصْحَابِهِ فِي الْحَقِّ وَقَدْ اتَّفَقُوا عَلَيْهِ ، وَالمُفْتَخِرَ يَفْتَخِرُ بِأَبَائِهِ وَهُوَ خَلُوٌّ مِنْ صَالِحِ أَعْمَالِهِمْ ، فَهُوَ بِمَنْزِلَةِ الْخَلْنَجِ • يُقَشِّرُ لِحَاءً عَنِ لِحَاءٍ حَتَّى يُوصَلَ إِلَى جَوْهَرِيَّتِهِ ، وَهُوَ كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : « إِنَّهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا » •

امام صادق عليه السلام - به مردی که عرض کرد : آیا این خلائق همه در شمار آدمیانند؟ - فرمود : از شمار آنان بیفکن کسی را که مسواک نمی زند، کسی که در جای تنگ چهار زانو می نشیند، کسی که به چیزهای بی ربط و بیهوده می پردازد، کسی که در

موضوعاتی که نمی داند بحث و مجادله می کند، کسی که بی جهت خود را در بستر بیماری می اندازد، کسی که بدون مصیبتی سر و وضعش ژولیده و پریشان باشد، کسی که با یاران خود درباره حقیقتی که همه آنها بر آن همداستانند مخالفت کند، کسی که به مفاخر پدران خود ببالد اما از کارهای نیک و شایسته آنان بی بهره باشد، چنین کسی به خَلَنگ می ماند که پوسته های آن لایه لایه برداشته شود تا به مغزش برسد و نیز چنان است که خداوند عز و جل فرموده است : «اینان نیستند مگر مانند چارپایان و بلکه اینان گمراه ترند» ● .

● عنه عليه السلام : عَلَيْكُمْ بِالْأَشْكَالِ مِنَ النَّاسِ وَالْأَوْسَاطِ مِنَ النَّاسِ ، فَعِنْدَهُمْ تَجِدُونَ مَعَادِنَ الْجَوْهَرِ ● .

امام صادق علیه السلام : با همتایان [خود] از مردم و طبقات متوسط جامعه باشید؛ که معدن های گوهر را در میان اینان می یابید .

● الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا : الْأَمْنُ ، وَالْعَدْلُ ، وَالْخِصْبُ ● .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند : امنیت و عدالت و رفاه .

● الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : طَلَبْتُ نُورَ الْقَلْبِ فَوَجَدْتُهُ فِي التَّفَكُّرِ وَالْبُكَاءِ ، وَطَلَبْتُ الْجَوَازَ عَلَى الصَّرَاطِ فَوَجَدْتُهُ فِي الصَّدَقَةِ ، وَطَلَبْتُ نُورَ الْوَجْهِ فَوَجَدْتُهُ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ ● .

امام صادق علیه السلام : روشنائی دل را جستم و آن را در اندیشیدن و گریستن یافتم، و گذر از صراط را جستم و آن را در صدقه دادن یافتم، و نورانیت چهره را جستم و آن را در نماز شب یافتم .

● الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَيْسَ الْعِلْمُ بِالتَّعَلُّمِ ، إِنَّمَا هُوَ نُورٌ يَقَعُ فِي قَلْبِ مَنْ يُرِيدُ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْ يَهْدِيَهُ ● .

امام صادق علیه السلام : علم به آموختن نیست، بلکه آن، در حقیقت، نوری است که خداوند تبارک و تعالی در دل هر کس که خواهان هدایتش باشد، می نهد .

● الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : السَّاعِي قَاتِلُ ثَلَاثَةٍ : قَاتِلُ نَفْسِهِ ، وَقَاتِلُ مَنْ يَسْعَى بِهِ ، وَقَاتِلُ مَنْ يَسْعَى إِلَيْهِ ● .

امام صادق علیه السلام : سعایت کننده(سخن چین)، قاتل سه نفر است : قاتل خودش و قاتل کسی که از او سعایت می کند و قاتل کسی که پیش او سعایت می کند .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : إنّ من أكبرِ السّحرِ النّميمةُ؛ يُفرّقُ بها بينَ المتحابّين ، ويُجلبُ العداوةَ على المتصافيين ، ويُسفكُ بها الدّماءَ ، ويُهدمُ بها الدّورَ ، ويُكشفُ بها السّتورَ ، والنّمامُ أشرُّ من وطئَ على الأرضِ بقدمٍ .

امام صادق علیه السلام : از بزرگترین جادو، سخن چینی است، [زیرا] با سخن چینی میان دوستان جدایی افکنده می شود، یاران یکدل را با هم دشمن می کند، به واسطه آن خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. آدم سخن چین بدترین کسی است که روی زمین گام برمی دارد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : لو أنّ النّاسَ أخذوا ما أمرهمُ اللهُ بهِ فأنفقوه فيما نهاهمُ عنه ما قبله منهم ، ولو أخذوا ما نهاهمُ اللهُ عنه فأنفقوه فيما أمرهمُ اللهُ بهِ ما قبله منهم ؛ حتّى يأخذوه من حقّ ويُنفقوه في حقّ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم از راهی که خداوند به آنان فرمان داده است کسب درآمد کنند و آنها را در راهی که خداوند از آن بازشان داشته است(نهی کرده است) انفاق کنند، آن را از ایشان نمی پذیرد و اگر از راهی که آنها را از آن نهی کرده است درآمد به دست آورند و آن درآمد را در راهی که خداوند بدان فرمانشان داده است به مصرف رسانند باز از آنان نمی پذیرد، مگر اینکه از راه حلال به دست آورند و در راه حلال انفاق کنند .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : ما من عبدٍ يمنعُ درهماً فيحقّه إلا أنفقَ اثنين في غيرِ حقّه .

امام صادق علیه السلام : هیچ بنده ای نیست که از خرج کردن يك درهم در راهی که حق آن است دریغ ورزد مگر اینکه دو درهم به ناحق خرج کند .

عنه عليه السلام : إنّ الصّدقةَ تقضي الدّينَ وتخلّفُ بالبركة .

امام صادق علیه السلام : صدقه دادن، بدهی را ادا می کند و برکت می آورد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : أنفقْ وأيقنْ بالخلفِ .

امام صادق علیه السلام : انفاق کن و به عوض یقین داشته باش .

الإمام الصادق عليه السلام : مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ مَنْ وَهَبَ اللَّهُ لَهُ مَالاً فَلَمْ يَتَصَدَّقْ مِنْهُ بِشَيْءٍ .

امام صادق عليه السلام : ملعون است، ملعون کسی که خداوند مالی به او ببخشد و او از آن مال صدقه ای ندهد .

قرآن: (قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ) .

«بگو : در حقیقت پروردگار من است که روزی را برای هر کس از بندگانش که بخواهد گشایش می دهد یا بر او تنگ می گرداند و هر چه را انفاق کردید عوضش را او می دهد. و او بهترین روزی دهندگان است» .

مكارم الأخلاق عن رجلٍ من أصحاب الإمام الصادق عليه السلام : قلت لأبي عبد الله عليه السلام : ... قوله تعالى « : وما أنفقتم من شيء فهو يخلفه » ... فأراني أنفق ولا أرى خلفاً! قال : أفترى الله أخلف وعده ؟! قلت : لا ، قال : فمِمَّ ؟ قلت : لا أدري ، قال : لو أن أحدكم اكتسب المال من حله وأنفق في حقه لم ينفق درهمًا إلا أخلف الله عليه .

مكارم الأخلاق به نقل از مردی از اصحاب امام صادق عليه السلام : به امام صادق عليه السلام عرض کردم [به استناد] آیه «و آنچه انفاق کنید عوضش را او می دهد...» انفاق می کنم اما عوضی نمی بینم. حضرت فرمود : آیا خیال می کنی خداوند خلف وعده می کند؟ عرض کردم : نه. فرمود : پس علت چیست؟ عرض کرد : نمی دانم. حضرت فرمود : اگر فردی از شما مال حلال به دست آورد و به حق انفاق کند، درهمی انفاق نکند مگر اینکه خداوند عوض آن را بدهد .

الإمام الصادق عليه السلام : أربَعٌ مِنْ عِلَامَاتِ النِّفَاقِ : قَسَاوَةُ الْقَلْبِ ، وَجُمُودُ الْعَيْنِ ، وَالْإِصْرَارُ عَلَى الذَّنْبِ ، وَالْحِرْصُ عَلَى الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : چهار چیز از نشانه های نفاق است : سخت دلی، خشکیدگی چشم، مداومت بر گناه، و آزمندی به دنیا .

الإمام الصادق عليه السلام : النَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا الْأَمْنُ وَصِحَّةُ الْجِسْمِ ، وَتَمَامُ النَّعْمَةِ فِي الْآخِرَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ ، وَمَا تَمَّتِ النَّعْمَةُ عَلَى عَبْدٍ قَطُّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ .

امام صادق عليه السلام : نعمت دنیا، امنیّت و تندرستی است و کمال نعمت آخرت، وارد شدن به بهشت است و بنده ای که به بهشت نرود هرگز نعمت بر او تمام نشده است .

عنه عليه السلام : إني لأكره للرجل أن يكون عليه نعمة من الله فلا يظهرها .

امام صادق عليه السلام : من خوش ندارم که کسی نعمتی از خدا داشته باشد و آن را اظهار نکند .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا أنعم الله على عبده بنعمة فظهرت عليه سمي حبيب الله محدثا بنعمة الله ، وإذا أنعم الله على عبد بنعمة فلم تظهر عليه سمي بغيض الله مكذبا بنعمة الله .

امام صادق عليه السلام : هرگاه خداوند به بنده خود نعمتی عطا کند و آن نعمت در وجود او به چشم خورد، او حبيب خدا و بازگو کننده نعمت خدا نامیده می شود. و هرگاه خداوند به بنده ای نعمتی دهد و آن نعمت در وجودش نمایان نباشد، وی دشمن خدا و تکذیب کننده نعمت او خوانده می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تدوم النعم إلا بعد ثلاث (إلا بثلاث) : معرفة بما يلزم لله سبحانه فيها ، وأداء شكرها ، والتعب فيها .

امام صادق عليه السلام : نعمت ها نپایند مگر بعد از سه کار : شناخت جایگاه شایسته خداوند در نعمت ها، گزاردن شکر آنها، و رنج و زحمت کشیدن برای آنها .

عنه عليه السلام : من عظمت نعمة الله عليه اشتدت مؤونة الناس عليه ، فاستديموا النعمة باحتمال المؤونة ولا تعرضوها للزوال ، فقل من زالت عنه النعمة فكادت أن تعود إليه .

امام صادق عليه السلام : هر که نعمت خدا به او زیاد شود، بار زحمت و هزینه مردم بر دوش او سنگین تر شود؛ بنابراین، با به دوش کشیدن بار زحمت و هزینه مردم نعمت [خود] را پایدار سازید و آن را در معرض زوال قرار ندهید؛ زیرا به ندرت پیش می آید که نعمتی از کسی زوال یابد و دوباره به او باز گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : غسل الإناء وكسح الفناء، مجلبة للرزق .

امام صادق عليه السلام : شستن ظرف و جارو زدن جلو در منزل، باعث جلب روزی می شود .

الإمام الصادق عليه السلام - لما سأله الطيار عن كراهة مناظرة الناس - : أما كلام مثلك فلا يكره ، من إذا طار يحسن أن يقع ، وإن وقع يحسن أن يطير ، فمن كان هكذا لا يكرهه .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به طیار که پرسید آیا مناظره کردن با مردم ناخوشایند است؟ - فرمود : صحبت های امثال تو ناخوشایند نیست. کسی که هرگاه به پرواز درآید به خوبی فرود آید و هرگاه بنشیند به خوبی به پرواز درآید. کسی که چنین قدرتی داشته باشد ما مناظره کردن های او را ناخوش نداریم .

الإمام الصادق عليه السلام : أَوَّلُ النَّظَرَةِ لَكَ، وَالثَّانِيَةُ عَلَيْكَ وَلَا لَكَ ، وَالثَّلَاثَةُ فِيهَا الْهَلَاكُ .

امام صادق علیه السلام : نگاه اول از آن توست، نگاه دوم به زیان توست نه به سود تو و نگاه سوم مایه هلاکت است .

عنه عليه السلام : النَّظَرَةُ بَعْدَ النَّظَرَةِ تَزْرَعُ فِي الْقَلْبِ الشَّهْوَةَ ، وَكَفَى بِهَا لِصَاحِبِهَا فِتْنَةً .

امام صادق علیه السلام : نگاه بعد از نگاه، بذر شهوت در دل می کارد و این خود برای به فتنه کشاندن صاحبش کافی است .

الإمام الصادق عليه السلام : النَّظَرَةُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومٌ ، مَنْ تَرَكَهَا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ لَا لغيرِهِ أَعْقَبَهُ اللَّهُ إِيْمَانًا يَجِدُ طَعْمَهُ .

امام صادق علیه السلام : نگاه کردن، تیری از تیرهای زهرآلود ابلیس است. هرکه برای خداوند عز و جل و نه برای غیر او، چشم خود را فرو بندد خداوند در پی آن ایمانی به او ارزانی دارد که مزه اش را بچشد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَمْ مِنْ نَظَرَةٍ أَوْرَثَتْ حَسْرَةً طَوِيلَةً !

امام صادق علیه السلام : بسی نگاه که حسرتی طولانی به بار آورده است !

الإمام الصادق عليه السلام : صِلْ مَنْ قَطَعَكَ ... وَأَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ .

امام صادق علیه السلام : با کسی که از تو بریده ، رابطه برقرار کن ... و با کسی که با تو خصومت ورزیده ، به انصاف رفتار نما .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا نَاصَحَ اللَّهُ عَبْدٌ مُسْلِمٌ فِي نَفْسِهِ ، فَأَعْطَى الْحَقَّ مِنْهَا وَأَخَذَ الْحَقَّ لَهَا ، إِلَّا أُعْطِيَ خَصْلَتَيْنِ : رِزْقًا مِنَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ يَقْتَعُ بِهِ وَرِضَىَّ عَنِ اللَّهِ يُنْجِيهِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ بنده مسلمانی برای خدا خیرخواه نفس خود نشد و حق را از نفس خویش و برای آن نگرفت مگر اینکه دو نعمت به او داده شد : رزقی از جانب خداوند عز و جل که او را کفایت کند و خشنودی و رضایتی از خدا که وی را نجات بخشد .

الإمام الصادق عليه السلام : النَّصِيحَةُ مِنَ الْحَاسِدِ مُحَالٌ .

امام صادق عليه السلام : خیرخواهی (ارشاد) از حسود محال است .

عنه عليه السلام : عَلَيْكُمْ بِالنُّصْحِ لِلَّهِ فِي خَلْقِهِ ، فَلَنْ تَلْقَاهُ بِعَمَلٍ أَفْضَلَ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام : برای خدا خیرخواه خلق اوباشید ؛ زیرا هرگز خداوند را با عملی بهتر از این کار ملاقات نخواهی کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : يَجِبُ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ النَّصِيحَةُ لَهُ فِي الْمَشْهَدِ وَالْمَغِيبِ .

امام صادق عليه السلام : بر مؤمن واجب است که در حضور و غیاب مؤمن خیرخواه او باشد .

عنه عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ زَنْدِيقٌ عَنْ عِلْمِ النُّجُومِ - : هُوَ عِلْمٌ قَلَّتْ مَنَافِعُهُ وَكَثُرَتْ مَضَرَّاتُهُ ؛ لِأَنَّهُ لَا يُدْفَعُ بِهِ الْمَقْدُورُ وَلَا يُتَّقَى بِهِ الْمَحْذُورُ ، إِنْ أَخْبَرَ الْمُنْجَمُ بِالْبَلَاءِ لَمْ يُنْجِهِ التَّحَرُّزُ مِنَ الْقَضَاءِ ، وَإِنْ أَخْبَرَ هُوَ بِخَيْرٍ لَمْ يَسْتَطِعْ تَعْجِيلَهُ ، وَإِنْ حَدَّثَ بِهِ سُوءٌ لَمْ يُمَكِّنْهُ صَرْفُهُ ، وَالْمُنْجَمُ يَضَادُّ اللَّهَ فِي عِلْمِهِ بِزَعْمِهِ أَنَّهُ يُرَدُّ قَضَاءَ اللَّهِ عَنِ خَلْقِهِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سوال زندیقی از اخترشناسی - فرمود : آن علمی است که منافعش اندک و مضراتش بسیار است؛ زیرا آنچه مقدر باشد به وسیله این علم دفع نمی شود و جلو بلا را به کمک آن نمی توان گرفت . اگر منجم از بلا خبر دهد محافظت و مراقبت از خود ، او را از قضای الهی نجات نمی دهد و اگر از خیر و خوبی خبر دهد، نمی تواند به آن شتاب بخشد و اگر بدی برایش پیش آید، نمی تواند آن را برگرداند . منجم با علم خدا می ستیزد و به خیال خودش قضای خدا را از خلق او برمی گرداند .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَمَّا اشْتَهَرَ بَيْنَ النَّاسِ مِنْ حُرْمَةِ النَّظَرِ فِي النُّجُومِ وَعَنْ ضَرَرِهِ بِالدِّينِ - : أَيْسَ كَمَا يَقُولُونَ ، لَا تَضُرُّ بِدِينِكَ . إِنَّكُمْ تَنْظُرُونَ فِي شَيْءٍ مِنْهَا كَثِيرُهُ لَا يُدْرِكُ ، وَقَلِيلُهُ لَا يَنْتَفَعُ بِهِ .

امام صادق عليه السلام - وقتی به ایشان عرض شد : دربین مردم چنین شهرت دارد که پرداختن به علم نجوم حرام است و به دین انسان آسیب می رساند - فرمود : چنان نیست که می گویند، به دینت آسیبی نمی رساند . شما به موضوعی می پردازید که زیاد آن دست نیافتنی است و اندک آن هم کارآیی ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي غَزْوَةِ ذَاتِ الرِّقَاعِ تَحْتَ شَجَرَةٍ عَلَى شَفِيرِ وَادٍ ، فَأَقْبَلَ سَيْلٌ فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَصْحَابِهِ فَرَأَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ وَالْمُسْلِمُونَ قِيَامًا عَلَى شَفِيرِ الْوَادِي يَنْتَظِرُونَ مَتَى يَنْقَطِعُ السَّيْلُ ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ لِقَوْمِهِ : أَنَا أَقْتُلُ مُحَمَّدًا ، فَجَاءَ وَشَدَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالسَّيْفِ ، ثُمَّ قَالَ : مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا مُحَمَّدُ ؟ ! فَقَالَ : رَبِّي وَرَبُّكَ ، فَسَفَّهَ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ فَرَسِهِ فَسَقَطَ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَخَذَ السَّيْفَ وَجَلَسَ عَلَى صَدْرِهِ وَقَالَ : مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا غُورثُ ؟ ! فَقَالَ : جُودُكَ وَكِرْمُكَ يَا مُحَمَّدُ ، فَتَرَكَهُ فَقَامَ وَهُوَ يَقُولُ : وَاللَّهِ ، لَأَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي وَأَكْرَمُ .

امام صادق عليه السلام : در جنگ ذات الرقاع، رسول خدا صلی الله علیه و آله در کنار دره ای زیر درختی توقف کرد. در همین هنگام سیلی آمد و میان آن حضرت و یارانش فاصله انداخت .

مردی از مشرکان متوجه شد که یاران پیامبر از او دور افتاده و منتظر بند آمدن سیل هستند، به هم‌زمان خود گفت : من محمد را می‌کشم. و آمد و به روی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله شمشیر کشید و گفت : ای محمد! کیست که تو را از دست من نجات دهد؟ پیامبر فرمود : آنکه پروردگار من و توست. در این هنگام جبرئیل آن مرد را از اسبش پرت کرد و او به پشت روی زمین افتاد. رسول خدا صلی الله علیه و آله برخاست و شمشیر را برداشته روی سینه او نشست و فرمود : ای غورث! کیست که تو را از دست من نجات دهد؟ عرض کرد : بخشنده‌گی و آقایی تو ای محمد! پیامبر او را رها کرد. مرد از جا برخاست، در حالی که می‌گفت : به خدا قسم که تو از من بهتر و بزرگوارتری .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُقَسِّمُ لَحَظَاتِهِ بَيْنَ أَصْحَابِهِ ، يَنْظُرُ إِلَى ذَا وَيَنْظُرُ إِلَى ذَا بِالسَّوِيَّةِ .

امام صادق عليه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله نگاه های خود را میان اصحابش تقسیم می کرد و به این و آن یکسان می نگریست .

عنه عليه السلام ... : حَتَّى جَاءَ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَجَاءَ بِالْقُرْآنِ وَبِشَرِيعَتِهِ وَمِنْهَاجِهِ ، فَحَلَّاهُ حَلَالًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ ، وَحَرَامُهُ حَرَامًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام ... : تا اینکه محمد صلی الله علیه و آله آمد و قرآن و شریعت و طریقت خود را آورد. پس، حلال [دین] او تا روز قیامت حلال است و حرام [دین] او تا روز قیامت حرام .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ ذِكْرُهُ خَتَمَ بِنَبِيِّكُمُ النَّبِيِّينَ فَلَا نَبِيَّ بَعْدَهُ أَبَدًا ، وَخَتَمَ بِكِتَابِكُمْ الْكُتُبَ فَلَا كِتَابَ بَعْدَهُ أَبَدًا .

امام صادق عليه السلام : خداوند - عزّ ذکرة - با پیامبر شما، به پیامبران خاتمه داد. بنابراین، بعد از او هرگز پیامبری برانگیخته نخواهد شد و [نیز] با کتاب شما به همه کتاب‌ها [ی آسمانی] پایان بخشید. پس، بعد از کتاب شما هرگز کتابی نازل نخواهد شد.

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَمَاتَ اللَّهُ إِرْمِيَاءَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّذِي نَظَرَ إِلَى خَرَابِ بَيْتِ الْمَقْدِسِ وَمَا حَوْلَهُ حِينَ عَزَاهُمْ بِخْتِ نَصْرٍ ، وَقَالَ : أُنِّي يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا ؟! فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ أَحْيَاهُ ، وَنَظَرَ إِلَى أَعْضَائِهِ كَيْفَ تَلْتَنَمُ وَكَيْفَ تَلْبَسُ اللَّحْمَ ، وَإِلَى مَفَاصِلِهِ وَعُرُوقِهِ كَيْفَ تُوصَلُ ، فَلَمَّا اسْتَوَى قَاعِدًا قَالَ : «أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ» .

امام صادق عليه السلام : هنگامی که ارمیای نبی به ویرانه های بیت المقدس و پیرامونش که بخت نصر در جنگ با یهود ویرانش کرده بود، نگاهی افکند و گفت : چگونه خداوند این ها را پس از مرگشان زنده می کند؟ خداوند او را به مدت صد سال میراند و سپس زنده اش کرد و او اعضایش را دید که چگونه به هم می پیوندند و چگونه گوشت بر آنها می روید و چگونه بندها و رگ هایش به هم وصل می شود. پس چون راست نشست گفت : «می دانم که خدا بر هر کاری تواناست» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى نَقْلًا عَنْ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَمَا كُنْتُ» . - : نَفَاعًا .

امام صادق عليه السلام - درباره این سخن خداوند متعال به نقل از عیسی : «و مرا هر جا که باشم با برکت قرار داد» - فرمود : یعنی پر سود و منفعت .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام عن آبائه : - فِي ذِكْرِ حَدِيثٍ لِيَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَعَ الشَّيْطَانِ - : قَالَ يَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَهَلْ ظَفِرْتَ بِي سَاعَةً قَطُّ ؟ قَالَ : لَا ، وَلَكِنْ فِيكَ خَصْلَةٌ تُعْجِبُنِي . قَالَ يَحْيَى : فَمَا هِيَ ؟ قَالَ : أَنْتَ رَجُلٌ أَكُولٌ ، فَإِذَا أَفْطَرْتَ أَكَلْتَ وَبَشِمْتَ فَيَمْنَعُكَ ذَلِكَ مِنْ بَعْضِ صَلَاتِكَ وَقِيَامِكَ بِاللَّيْلِ . قَالَ يَحْيَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَإِنِّي أُعْطِيَ اللَّهُ عَهْدًا أَنِّي لَا أَشْبَعُ مِنَ الطَّعَامِ حَتَّى أَلْقَاهُ . قَالَ لَهُ إِبْلِيسُ : وَأَنَا أُعْطِيَ اللَّهُ عَهْدًا أَنِّي لَا أَنْصَحُ مُسْلِمًا حَتَّى أَلْقَاهُ ، ثُمَّ خَرَجَ فَمَا عَادَ إِلَيْهِ بَعْدَ ذَلِكَ .

امام صادق - از پدران بزرگوارش عليهم السلام در گفتگویی میان يحيی عليه السلام و شیطان - فرمود : يحيی عليه السلام گفت : آیا هرگز شده است که لحظه ای بر من چیره آیی؟ شیطان گفت : نه، اما در تو خصلتی است که خوشایند من است. يحيی گفت : آن خصلت چیست؟ شیطان گفت : تو مرد پرخوری هستی. هرگاه افطار می کنی، آن قدر می

خوری که دچار تخمه می شوی و این کار تو را از برخی نمازها و شب زنده داری هایت باز می دارد. یحیی علیه السلام گفت : با خدا عهد می بندم که از این پس تا زنده هستم هرگز از غذایی سیر نخورم. ابلیس نیز به او گفت : من هم با خدا عهد می بندم که از این پس تا زنده هستم، هرگز مسلمانی را اندرز ندهم. آن گاه بیرون رفت و بعد از آن دیگر نزد یحیی بازنگشت .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَانَ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُطْعِمُ أَضْيَافَهُ اللَّحْمَ بِالْحَوَّارِي ، وَعِيَالَهُ الْخُشَكَارَ ، وَيَأْكُلُ هُوَ الشَّعِيرَ (غَيْرَ مَنْخُولٍ) .

امام صادق علیه السلام : سلیمان علیه السلام به میهمانان خود گوشت و نان سفید می خوراند و به خانواده اش نان گندم سبوس دار و خودش نان جو نابیخته می خورد .

عنه عليه السلام : آخِرُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنَ النَّبِيِّينَ سُلَيْمَانُ بْنُ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، وَذَلِكَ لِمَا أُعْطِيَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : آخرین پیامبری که وارد بهشت می شود ، سلیمان بن داود علیه السلام است و این به سبب چیزی است که در دنیا به او داده شد .

عنه عليه السلام : إِنَّ سُلَيْمَانَ بْنَ دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ ذَاتَ يَوْمٍ لِأَصْحَابِهِ : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى قَدْ وَهَبَ لِي مُلْكَاً لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِنِّ بَعْدِي ، سَخَّرَ لِي الرِّيحَ وَالْإِنْسَ وَالْجِنَّ وَالطَّيْرَ وَالْوُحُوشَ ، وَعَلَّمَنِي مَنْطِقَ الطَّيْرِ ، وَأَتَانِي مِن كُلِّ شَيْءٍ ، وَمَعَ جَمِيعِ مَا أُوتِيتُ مِنَ الْمُلْكِ مَا تَمَّ لِي سُرُورِي يَوْمَ إِلَى اللَّيْلِ ، وَقَدْ أَحْبَبْتُ أَنْ أَدْخُلَ قَصْرِي فِي غَدٍ فَأَصْعَدَ أَعْلَاهُ وَأَنْظُرَ إِلَى مَمَالِكِي ، فَلَا تَأْذَنُوا لِأَحَدٍ عَلَيَّ لِنَلَا يَرِدَ عَلَيَّ مَا يُنْغِصُ عَلَيَّ يَوْمِي ، فَقَالُوا : نَعَمْ . فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْغَدِ أَخَذَ عَصَاهُ بِيَدِهِ وَصَعِدَ إِلَى أَعْلَى مَوْضِعٍ مِنْ قَصْرِهِ ، وَوَقَفَ مُتَّكِئاً عَلَى عَصَاهُ يَنْظُرُ إِلَى مَمَالِكِهِ مَسْرُوراً بِمَا أُوتِيَ فَرِحاً بِمَا أُعْطِيَ ، إِذْ نَظَرَ إِلَى شَابٍّ حَسَنِ الْوَجْهِ وَاللَّبَاسِ قَدْ خَرَجَ عَلَيْهِ مِنْ بَعْضِ زَوَايَا قَصْرِهِ ، فَلَمَّا أَبْصَرَهُ سُلَيْمَانُ قَالَ لَهُ : مَنْ أَدْخَلَكَ إِلَى هَذَا الْقَصْرِ ، وَقَدْ أَرَدْتُ أَنْ أَخْلُوَ فِيهِ الْيَوْمَ ؟! وَبِإِذْنٍ مَنْ دَخَلْتَ ؟! فَقَالَ الشَّابُّ : أَدْخَلَنِي هَذَا الْقَصْرَ رَبُّهُ وَبِإِذْنِهِ دَخَلْتُ . فَقَالَ : رَبُّهُ أَحَقُّ بِهِ مِنِّي ، فَمَنْ أَنْتَ ؟ قَالَ : أَنَا مَلِكُ الْمَوْتِ ، قَالَ : وَفِيمَا جِئْتَ ؟ قَالَ : جِئْتُ لِأَقْبِضَ رُوحَكَ . قَالَ : إِمِضْ لِمَا أَمَرْتُ بِهِ فَهَذَا يَوْمُ سُرُورِي ، وَأَبَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يَكُونَ لِي سُرُورٌ دُونَ لِقَائِهِ . فَقَبِضَ مَلِكُ الْمَوْتِ رُوحَهُ وَهُوَ مُتَّكِيٌّ عَلَى عَصَاهُ ، فَبَقِيَ سُلَيْمَانُ مُتَّكِئاً عَلَى عَصَاهُ وَهُوَ مَيِّتٌ مَا شَاءَ اللَّهُ وَالنَّاسُ يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَهُمْ يُقَدِّرُونَ أَنَّهُ حَيٌّ ، فَافْتَتَنُوا فِيهِ وَاخْتَلَفُوا ؛ فَمِنْهُمْ مَنْ قَالَ : إِنَّ سُلَيْمَانَ قَدْ بَقِيَ مُتَّكِئاً عَلَى عَصَاهُ هَذِهِ الْأَيَّامَ الْكَثِيرَةَ وَلَمْ يَتَّعِبْ وَلَمْ يَنِّمْ وَلَمْ يَشْرَبْ وَلَمْ يَأْكُلْ ، إِنَّهُ لَرَبُّنَا الَّذِي يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَعْبُدَهُ ! وَقَالَ قَوْمٌ : إِنَّ سُلَيْمَانَ سَاحِرٌ وَإِنَّهُ يُرِينَا أَنَّهُ واقِفٌ مُتَّكِيٌّ عَلَى عَصَاهُ ، يَسْحَرُ

أَعَيْنَا وَلَيْسَ كَذَلِكَ ! وَقَالَ الْمُؤْمِنُونَ : إِنَّ سُلَيْمَانَ ، هُوَ عَبْدُ اللَّهِ وَنَبِيُّهُ يُدَبِّرُ اللَّهُ أَمْرَهُ بِمَا شَاءَ ؛ فَلَمَّا اخْتَلَفُوا بَعَثَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ الْأَرْضَةَ فَدَبَّتْ فِي عَصَاةِ سُلَيْمَانَ ، فَلَمَّا أَكَلَتْ جَوْفَهَا انْكَسَرَتِ الْعَصَا وَخَرَّ سُلَيْمَانُ عَلَيْهِ السَّلَامُ مِنْ قَصْرِهِ عَلَى وَجْهِهِ .

امام صادق علیه السلام : روزی سلیمان بن داود علیه السلام به اطرافیان خود گفت : خداوند تبارک و تعالی سلطنتی به من بخشید که پس از من شایسته هیچ کس نیست؛ باد و انس و جن و مرغان و ددان را به تسخیر من درآورد و زبان پرندگان را به من آموخت و از هر چیزی به من عطا فرمود. اما با همه سلطنتی که به من داده شده يك روز نشد که تا شب شاد و مسرور باشم. بنابراین، دوست دارم فردا به کاخ خود اندر شوم و بر بام آن روم و به قلمرو خود بنگرم. بنابراین، به احدی اجازه ندهید نزد من آید تا مبدا مطلبی برایم بیاورد که روزم را بر من تلخ و منغص سازد. اطرافیان گفتند : اطاعت می شود. روز بعد، سلیمان عصایش را برداشت و به بلندترین نقطه بام قصر خود رفت و بر عصای خویش تکیه داد و شادمان از آنچه به او داده شده بود شروع به نگرستن به قلمرو پادشاهی خود کرد. ناگاه چشمش به جوانی خوبروی و خوش پوش افتاد که از یکی از گوشه های قصرش پیش او آمد. سلیمان چون او را دید گفت : چه کسی تو را به این کاخ درآورد، در حالی که من می خواستم امروز را در آن تنها بگذرانم؟ با اجازه چه کسی وارد شدی؟ آن جوان گفت : خداوند این کاخ مرا به آن درآورد و با اجازه او وارد شدم. سلیمان گفت : البته خداوند این کاخ به آن از من سزاوارتر است. تو کیستی؟ گفت : من ملك الموت هستم. سلیمان گفت : برای چه آمده ای؟ گفت : آمده ام جانت را بگیرم. سلیمان گفت : مأموریت خود را انجام بده که امروز روز شادی من است و خداوند عز و جل نخواست است که مرا شادی و سروری جز دیدار او باشد. پس، در حالی که سلیمان به عصای خود تکیه داده بود ملك الموت جان او را گرفت و سلیمان مدت ها همچنان مرده بر عصایش تکیه داشت و مردم او را می دیدند و خیال می کردند زنده است. پس از مدتی درباره او دچار تردید و اختلاف شدند. بعضی گفتند : روزهای زیادی است که سلیمان همچنان بر عصای خود تکیه داده است و نه خسته شده و نه خوابیده و نه چیزی آشامیده و نه چیزی خورده است. او همان خداوند ماست که باید عبادتش کنیم. عده ای گفتند : سلیمان جادوگر است و با جادو کردن چشمان ما چنین وانمود می کند که به عصایش تکیه داده اما چنین نیست. مؤمنان گفتند : سلیمان بنده خدا و پیامبر اوست و خداوند کار او را به دلخواه خود تدبیر و اداره می کند. پس، چون این اختلاف نظرها درباره سلیمان پیدا شد، خداوند عز و جل موریانه ای فرستاد و او عصای سلیمان را از درون خورد و عصا شکست و سلیمان علیه السلام از فراز کاخ خود به رو درافتاد .

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ اللهَ تبارك وتعالى أوحى إلى داوودَ عليه السلام : ما لي أراك وحدانا ؟ قال : هَجَرْتُ النَّاسَ وَهَجَرُونِي فَيْكَ . قالَ : فما لي أراك ساكتا ؟ قالَ : خَشِيْتُكَ أَسَكَّتَنِي . قالَ : فما لي أراك نصيبا ؟ قالَ : حُبُّكَ أَنْصَبَنِي . قالَ : فما لي أراك فقيرا وقد أهدتكَ ؟ قالَ : الْقِيَامَ بِحَقِّكَ أَفْقَرَنِي . قالَ : فما لي أراك مُتَدَلِّلاً ؟ قالَ : عَظِيمُ جَلَالِكَ الَّذِي لَا يُوصَفُ ذَلَّلَنِي ، وَحَقُّ ذَلِكَ لَكَ يَا سَيِّدِي . قالَ اللهُ جَلَّ جَلالُهُ : فَأَبَشِرْ بِالْفَضْلِ مِنِّي ، فَلكَ ما تُحِبُّ يَوْمَ تَلْقَانِي ، خالطِ النَّاسَ وَخالقَهُم بِأَخلاقِهِم وَزائِلُهُم فِي أَعمالِهِم تَتَلَّ ما تُرِيدُ مِنِّي يَوْمَ الْقِيامَةِ .

امام صادق عليه السلام : خدای تبارک و تعالیٰ به داوود علیه السلام وحی فرمود : چه شده است که تو را تنها می بینم؟ عرض کرد : به خاطر تو، مردم را ترک کرده ام و آنان نیز مرا ترک کرده اند. فرمود: چه شده است که تو را خاموش می بینم؟ عرض کرد : ترا از تو، مرا خاموش ساخته است. فرمود : چه شده است که تو را رنجور می بینم؟ عرض کرد : عشق و محبت تو، مرا رنجور ساخته است. فرمود : چه شده است که تو را فقیر می بینم، حال آنکه تو را بهره مند ساخته ام؟ عرض کرد : گزاردن حق تو، مرا فقیر کرده است. فرمود : چه شده است که تو را خوار می بینم؟ عرض کرد : عظمت وصف ناشدنی جلال تو، مرا خوار کرده است و این حق توست ای آقای من! خداوند جل جلاله فرمود : پس، مژده بادا تو را به فضل من. در آن روز که مرا ملاقات کنی، هرچه دوست داشته باشی به تو بخشم. با مردم بیامیز و با اخلاق آنان بساز، اما در اعمال و کردارشان با آن همراهی مکن تا روز قیامت بدان چه از من خواهی دست یابی .

عنه عليه السلام : إنَّ إِسْماعِيلَ كانَ رَسولاً نَبِيًّا ، سُلِّطَ عَلَيْهِ قَوْمُهُ فَقَشَرُوا جِلْدَةَ وَجْهِهِ وَفَرَوَةَ رَأْسِهِ ، فَأَتاهُ رَسولٌ مِنَ رَبِّ الْعالَمِينَ ، فَقالَ لَهُ : رَبُّكَ يُقرِّئُكَ السَّلَامَ وَيَقولُ : قَدْ رَأيتُ ما صَنَعَ بِكَ وَقد أَمَرَنِي بِطاعَتِكَ فَمُرْنِي بما شِئتَ ، فَقالَ : يَكونُ لي بِالْحُسَيْنِ بنِ عَلِيِّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أُسوةً .

امام صادق عليه السلام : اسماعیل، فرستاده ای پیامبر بود. قومش بر او مسلط شدند و پوست سر و صورتش را کردند. پس ، فرشته ای از جانب پروردگار جهانیان آمد و گفت: پروردگارت تو را سلام می رساند و می گوید: آنچه را با تو شد دیدم. خداوند به من دستور داده که از تو اطاعت کنم. پس هر دستوری می خواهی به من بده. او گفت : حسین بن علی علیهما السلام مقتدای من است .

قرآن: (وَادْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا * وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا) .

«و در این کتاب از اسماعیل یاد کن زیرا که او درست وعده و فرستاده ای پیامبر بود. و خاندان خود را به نماز و زکات فرمان می داد و همواره نزد پروردگارش پسندیده [رفتار بود].»

الإمام الصادق عليه السلام : إن اسماعيلَ الذي قالَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ في كتابِهِ : «وَأَذْكُرُ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ...» لَمْ يَكُنْ إِسْمَاعِيلَ بْنَ إِبْرَاهِيمَ ، بَلْ كَانَ نَبِيًّا مِنَ الْأَنْبِيَاءِ بَعَثَهُ اللهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى قَوْمِهِ ، فَأَخَذُوهُ فَسَلَخُوا فَرْوَةَ رَأْسِهِ وَوَجْهَهُ ، فَأَتَاهُ مَلَكٌ فَقَالَ : إِنَّ اللَّهَ بَعَثَنِي إِلَيْكَ فَمُرْنِي بِمَا شِئْتَ ، فَقَالَ : لِي أَسْوَةٌ بِمَا يُصْنَعُ بِالْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : آن اسماعیل که خداوند عز و جل در کتاب خود فرموده است: «در این کتاب از اسماعیل یاد کن...» آن اسماعیل فرزند ابراهیم نیست. بلکه پیامبری از پیامبران است که خداوند عز و جل او را به سوی قومش فرستاد و آنها او را گرفتند و پوست سر و رویش را کردند. فرشته ای نزد وی آمد و گفت : خداوند مرا نزد تو فرستاده است، هر دستوری که می خواهی به من بده. او گفت : من به آنچه با حسین علیه السلام می شود اقتدا می کنم .

عنه عليه السلام : مَسْجِدُ السَّهْلَةِ مَنَاحُ الرَّكِيبِ . قِيلَ : وَمَنْ الرَّكِيبُ ؟ قَالَ : الْخَضِرُ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : مسجد سهله، اقامتگاه آن سواره است، عرض شد : آن سواره کیست؟ فرمود : خضر عليه السلام .

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ الخضرَ كانَ نَبِيًّا مُرْسَلًا ، بَعَثَهُ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى قَوْمِهِ فَدَعَاهُمْ إِلَى تَوْحِيدِهِ وَالْإِقْرَارِ بِأَنْبِيَائِهِ وَرُسُلِهِ وَكُتُبِهِ ، وَكَانَتْ آيَتُهُ أَنَّهُ كَانَ لَا يَجْلِسُ عَلَى حَشْبَةٍ يَابِسَةٍ وَلَا أَرْضٍ بَيْضَاءَ إِلَّا أَزْهَرَتْ حَضْرًا ، وَإِنَّمَا سُمِّيَ حَضْرًا لِذَلِكَ .

امام صادق عليه السلام : خضر، پیامبری مرسل بود که خداوند تبارک و تعالی وی را به سوی قومش فرستاد و او آنان را به یگانه دانستن خدا و اقرار به پیامبران و فرستادگان او و کتاب هایش فراخواند و معجزه اش این بود که روی هر چوب خشک یا هر زمین بی علفی می نشست، سبز می شد و از این رو «خضر» نامیده شد .

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ فِرْعَوْنَ لَمَّا وَقَفَ عَلَى أَنَّ زَوَالَ مُلْكِهِ عَلَى يَدِ مُوسَى أَمَرَ بِإِحْضَارِ الْكَهَنَةِ ، فَدَلَّوهُ عَلَى نَسَبِهِ وَأَنَّ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ ، فَلَمْ يَزَلْ يَأْمُرُ أَصْحَابَهُ بِشِقِّ بَطُونِ الْحَوَامِلِ مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ حَتَّى قَتَلَ فِي طَلَبِهِ نَيْفًا وَ عِشْرِينَ أَلْفَ مَوْلُودٍ ، وَتَعَدَّرَ عَلَيْهِ الْوُصُولُ إِلَى قَتْلِ مُوسَى ؛ لِحِفْظِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِيَّاهُ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که فرعون فهمید سلطنت او به دست موسی از بین خواهد رفت، دستور داد کاهنان را احضار کنند و آنان او را از نسب موسی و اینکه او از بنی اسرائیل است آگاه ساختند. از آن پس، فرعون پیوسته به نیروهای خود دستور می داد شکم زنان باردار بنی اسرائیل را بدرند تا جایی که برای نابودی موسی بیست و چند هزار جنین را کشت، اما موفق به کشتن موسی نشد؛ زیرا که خدای تبارک و تعالی او را حفظ می کرد .

قرآن: (وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضِيَاءً وَذِكْرًا لِّلْمُتَّقِينَ) .
(وَرُسُلًا قَدْ قَصَصْنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرُسُلًا لَمْ نَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا) .

«و در حقیقت به موسی و هارون فرقان دادیم [و کتابشان] برای پرهیزگاران روشنایی و اندرزی است» .

«و پیامبرانی را [فرستادیم] که در حقیقت [ماجرای] آنان را قبلاً بر تو حکایت نمودیم و پیامبرانی را [نیز برانگیخته ایم] که [سرگذشت] ایشان را برای تو بازگو نکرده ایم. و خدا با موسی سخن گفت سخن گفتنی» .

الإمام الصادق عليه السلام : أوحى الله إلى موسى بن عمران عليه السلام : أتدري يا موسى لم انتجبتك من خلقي واصطفيتك لكلامي ؟ فقال : لا يارب ، فأوحى الله إليه : إني أطلعت إلى الأرض فلم أجد عليها أشد تواضعا لي منك .

امام صادق علیه السلام : خداوند به موسی بن عمران علیه السلام وحی فرمود : ای موسی! آیا می دانی چرا از میان آفریدگاتم تو را برگزیدم و برای [شنیدن] سخنم تو را انتخاب کردم؟ عرض کرد : نه، ای پروردگار! خداوند به او وحی فرمود : من به زمین نگریستم و در روی آن کسی را نیافتم که در برابر من متواضع تر از تو باشد .

عنه عليه السلام : ما سأل أيوب عليه السلام العافية في شيء من بلائه .

امام صادق علیه السلام : ایوب علیه السلام در هیچ موردی از بلایش، عافیت (بهبودی) مسألت نکرد .

قرآن: (وَالِى مَدْيَنَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتْكُمْ بَيِّنَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ ... *الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَأَنْ لَمْ يَغْنَوْا فِيهَا الَّذِينَ كَذَّبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ) .

«و به سوی [مردم] مَدین، برادرشان شعیب را [فرستادیم]. گفت: ای قوم من! خدا را بپرستید که برای شما هیچ معبودی جز او نیست. در حقیقت، شما را از جانب پروردگارتان برهانی روشن آمده است. پس پیمانۀ و ترازو را تمام نهدید و اموال مردم را کم مدهید و در زمین، پس از اصلاح آن فساد مکنید. این [رهنمودها] اگر مؤمنید برای شما بهتر است... کسانی که شعیب را تکذیب کرده بودند، گویی خود در آن [دیار] سکونت نداشتند. کسانی که شعیب را تکذیب کرده بودند، خود، همان زیانکاران بودند» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَمْ يَبْعَثِ اللهُ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الْعَرَبِ إِلَّا خَمْسَةَ أَنْبِيَاءَ : هُودًا وَصَالِحًا وَإِسْمَاعِيلَ وَشُعَيْبًا وَمُحَمَّدًا خَاتَمَ النَّبِيِّينَ صَلَوَاتُ اللهِ عَلَيْهِمْ ، وَكَانَ شُعَيْبٌ بَكَّاءً .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل از عرب جز پنج پیامبر مبعوث نکرد : هود و صالح و اسماعیل و شعیب و محمد خاتم پیامبران صلوات الله علیهم؛ و شعیب بسیار پرگریه بود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ابْتُلِيَ أَيُّوبُ سَبْعَ سِنِينَ بِبَلَاءٍ .

امام صادق علیه السلام : ایوب بی هیچ گناهی، هفت سال مبتلا شد .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ابْتَلَى أَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِبَلَاءٍ ، فَصَبَرَ حَتَّى غَيْرَ ، وَإِنَّ الْأَنْبِيَاءَ لَا يَصْبِرُونَ عَلَى التَّعْيِيرِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی ایوب را، بی هیچ گناهی، گرفتار بلا کرد و او شکیبایی ورزید تا جایی که سرزنش شد و پیامبران سرزنش را تحمل نمی کنند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ بَنِي يَعْقُوبَ لَمَّا سَأَلُوا أَبَاهُمْ يَعْقُوبَ أَنْ يَأْذَنَ لِيُوسُفَ فِي الْخُرُوجِ مَعَهُمْ ، قَالَ لَهُمْ : «إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذَّنْبُ وَأَنْتُمْ غَافِلُونَ» ... قَرَّبَ يَعْقُوبُ لَهُمُ الْعِلَّةَ اعْتَلَّوا بِهَا فِي يُوسُفَ .

امام صادق علیه السلام : وقتی پسران یعقوب از پدرشان خواستند که اجازه دهد یوسف همراه آنان بیرون (از شهر) برود ، یعقوب به آنان گفت : «من می ترسم شما از یوسف غافل شوید و گرگ او را بخورد» . یعقوب با این سخن بهانه به دست آنان داد و آنها نیز از همین بهانه برای حیلۀ در کار یوسف بهره بردند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَا بَعَثَ اللهُ نَبِيًّا بَعْدَ لُوطٍ إِلَّا فِي عِزٍّ مِنْ قَوْمِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند بعد از لوط هیچ پیامبری نفرستاد مگر اینکه میان قومش عزت داشت .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام إنَّ اللهَ تباركُ وتعالى اتَّخَذَ إبراهيمَ عبداً قَبْلَ أن يَتَّخِذَهُ نَبِيًّا ،
وإنَّ اللهَ اتَّخَذَهُ نَبِيًّا قَبْلَ أن يَتَّخِذَهُ رَسولاً ، وإنَّ اللهَ اتَّخَذَهُ رَسولاً قَبْلَ أن يَتَّخِذَهُ خَلِيلاً ، وإنَّ
اللهَ اتَّخَذَهُ خَلِيلاً قَبْلَ أن يَجْعَلَهُ إماماً ، فَلَمَّا جَمَعَ لَهُ الأشياءَ قالَ : «إني جاعِلُكَ لِلنَّاسِ إماماً»

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارك و تعالی ابراهیم علیه السلام را پیش از آنکه به پیامبری برگزیند، به بندگی [خود] گرفت و پیش از آنکه به رسولی برگزیندش به پیامبری برگزید و پیش از آنکه خلیش گرداند او را به رسولی برگزید و پیش از آنکه امامش قرار دهد او را به خلیلی گرفت و چون همه این مقامات را برایش فراهم آورد، فرمود : «من تو را امام مردم قرار دادم» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَمَّا بَعَثَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ هُوداً عَلَيْهِ السَّلَامُ أَسْلَمَ لَهُ الْعَقِبُ مِنْ
وُلْدِ سَامَ ، وَأَمَّا الْآخَرُونَ فَقَالُوا : مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً ؟! فَأَهْلِكُوا بِالرِّيحِ الْعَقِيمِ ، وَأوصاهُم هُودٌ
وَبَشَّرَهُمْ بِصَالِحٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : هنگامی که خداوند عز و جل هود را برانگیخت، بازماندگان از فرزندان سام در برابر او سر تسلیم فرود آوردند. بقیه گفتند : از ما قوی تر کیست؟! پس، به وسیله بادی سترون (و عذاب آور) هلاک شدند و هود [نیز] پیروان خود را سفارش کرد و به آمدن صالح علیه السلام بشارت داد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَسْجِدُ السَّهْلَةِ مَوْضِعُ بَيْتِ إِدْرِيسَ النَّبِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ الَّذِي
كَانَ يَخِيطُ فِيهِ .

امام صادق عليه السلام : مسجد سهله جایگاه خانه ادريس پیامبر عليه السلام است که در آن خیاطی می کرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّمَا سُمِّيَ آدَمُ آدَمَ لِأَنَّهُ خُلِقَ مِنْ أَدِيمِ الْأَرْضِ .

امام صادق عليه السلام : آدم را آدم نامیده اند، چون از اديم (روی) زمین آفریده شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَا بَعَثَ اللهُ نَبِيًّا قَطُّ حَتَّى يَسْتَرِعِيَهُ الْغَنَمَ ، يُعَلِّمُهُ بِذَلِكَ رِغِيَةَ
النَّاسِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند هرگز پیامبری را مبعوث نکرد، مگر اینکه قبلاً او را به شبانی گوسفندان گماشت تا از این طریق اداره مردم را به او تعلیم دهد .

قرآن: (وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِيَ بَأْذَنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلِيُّ حَكِيمٌ) .

«و هیچ بشری را نرسد که خدا با او سخن گوید، جز [از راه] وحی یا از فراسوی حجابی یا فرستاده ای بفرستد و به اذن او هرچه بخواهد وحی نماید. آری اوست بلند مرتبه سنجیده کار» .

الإمام الصادق عليه السلام : الأنبياء والمرسلون على أربع طبقات : فنبى منبأ في نفسه لا يعدو غيرها . ونبي يرى في النوم ويسمع الصوت ولا يعاينه في اليقظة ، ولم يبعث إلى أحدٍ وعليه إمام ، مثل ما كان إبراهيم على لوط عليهما السلام . ونبي يرى في منامه ويسمع الصوت ويعاين الملك ، وقد أرسل إلى طائفة قتلوا أو كثروا ، كيونس ، قال الله ليونس : «وأرسلناه إلى مائة ألفٍ أو يزيدون» . قال : يزيدون : ثلاثين ألفاً . وعليه إمام . والذي يرى في نومه ويسمع الصوت ويعاين في اليقظة وهو إمام مثل أولي العزم . وقد كان إبراهيم عليه السلام نبياً وليس بإمام حتى قال الله : «إني جاعلك للناس إماماً...» .

امام صادق عليه السلام : پیامبران و رسولان چهار طبقه اند: پیامبری که تنها برای خودش پیغمبر است و به دیگری سرایت نمی کند، و پیامبری که در خواب می بیند و صدا [ی هاتف] را می شنود ولی خود او را در بیداری نمی بیند و بر هیچ کس مبعوث نیست و خود او امام و پیشوایی دارد . چنان که ابراهیم بر لوط علیهما السلام امام بود . و پیامبری که در خواب می بیند و صدا را می شنود و فرشته را می بیند و به سوی گروهی کم یا زیاد مبعوث است، مانند یونس که خدا درباره او فرموده : «ما او را به سوی صدهزار نفر یا بیشتر فرستادیم» . مراد از آن «بیشتر» سی هزار است [یعنی یکصد و سی هزار نفر] و یونس نیز خود امام و پیشوایی داشت، و [سرانجام] پیامبری که در عالم خواب می بیند و صدا را می شنود و در بیداری مشاهده می کند و امام هم می باشد، مانند پیامبران اولوالعزم. ابراهیم علیه السلام [در ابتدا] فقط پیامبر بود و امام نبود تا آنکه خدا فرمود : «من تو را امام مردم قرار دادم...» .

الإمام الصادق عليه السلام - للزّنديق الذي سأله: من أين أثبت الأنبياء ؟ - : إنا لما أثبتنا أنّ لناخالقا صانعا متعاليا عنا وعن جميع ما خلق ، وكان ذلك الصانع حكيمًا متعاليا لم يجز أن يشاهده خلقه ، ولا يلامسوه ، فببأشرفهم وببأشروه ، ويحاجهم ويحاجوه ، ثبت أنّ له سفراء في خلقه يعبرون عنه إلى خلقه وعباده ، ويدلونهم على مصالحهم ومنافعهم ، وما به بقاؤهم وفي تركه فناؤهم .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به زندقی که پرسید : پیامبران را از چه راهی ثابت می کنی؟ - فرمود : چون ثابت کردیم که ما را آفریدگار و سازنده ای است برتر از ما و از همه آنچه آفریده، و آن سازنده حکیم و متعال است به طوری که ممکن نیست آفریدگانش او را ببینند یا لمسش کنند و در نتیجه، بتوانند با یکدیگر ارتباط مستقیم و بی واسطه برقرار سازند و با هم بحث و محاجّه کنند، ثابت شد که در میان خلق خود سفیران و فرستادگانی دارد که سخنان او را برای آفریدگان و بندگانش بیان می کنند و آنان را به مصالح و منافعشان و عوامل ماندگاری و نابودیشان رهنمون می شوند .

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : إِمَّا أَعْطَاكُمْ اللهُ هَذِهِ الْفُضُولَ مِنَ الْأَمْوَالِ لِتُوجِّهُوا حَيْثُ وَجَّهَهَا اللهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَلَمْ يُعْطِكُمْوَهَا لِتُكْنِزُوهَا .

امام صادق علیه السلام : در حقیقت، خداوند این مال های زیادی را به شما داده است تا آنها را در جهتی که خداوند عز و جل معلوم کرده است به کار اندازید. آنها را به شما نداده است که ببندوزید .

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : مَنْ كَسَبَ مَالًا مِنْ غَيْرِ حِلِّهِ سُلِّطَ عَلَيْهِ الْبِنَاءُ وَالطِّينُ وَالْمَاءُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس مالی را از راه غیر حلال به دست آورد، بنایی و گل و آب بر او مسلط شود .

عنه علیه السلام : مَنْ طَلَبَ الْمَالَ بِغَيْرِ حَقٍّ حَرِمَ بَقَاءَهُ لَهُ بِحَقِّ .

امام صادق علیه السلام : هر کس مال و دارایی را به ناحق تحصیل کند، از ماندن آن برایش به حق محروم گردد .

عنه علیه السلام : طَلَبْتُ فَرَاغَ الْقَلْبِ فَوَجَدْتُهُ فِي قِلَّةِ الْمَالِ .

امام صادق علیه السلام : آسایش دل را جستجو کردم و آن را در کمی مال و ثروت یافتم .

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : مَا كَثُرَ مَالُ رَجُلٍ قَطُّ إِلَّا عَظُمَتِ الْحُجَّةُ لِلَّهِ تَعَالَى عَلَيْهِ ، فَإِنْ قَدَرْتُمْ أَنْ تَدْفَعُوهَا عَنْ أَنْفُسِكُمْ فافْعَلُوا ، فَقِيلَ : بِمَاذَا ؟ قَالَ : بِقَضَاءِ حَوَائِجِ إِخْوَانِكُمْ مِنْ أَمْوَالِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : هیچ گاه ثروت مردی زیاد نشد، مگر اینکه حجّت خدای متعال بر او بزرگ شد . پس، اگر می توانید این حجّت را از خود دور کنید، این کار را بکنید. عرض شد : با چه چیز؟ فرمود : با برآوردن نیازهای برادران خود از اموالتان .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا خَيْرَ فِيمَنْ لَا يُحِبُّ جَمَعَ الْمَالِ مِنْ حَلَالٍ ، يَكْفُ بِهِ وَجْهَهُ وَيَقْضِي بِهِ دَيْنَهُ وَيَصِلُ بِهِ رَحْمَهُ .

امام صادق عليه السلام : در کسی که دوست نداشته باشد از راه حلال مال به دست آورد، تا به وسیله آن آبرویش را نگه دارد و بدهکاریش را بپردازد و صلّه رحم به جا آورد خیری نیست .

قرآن: (وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ) .

«و کسانی که زر و سیم را گنجینه می کنند و آن را در راه خدا هزینه نمی کنند، ایشان را از عذابی دردناک خبر ده» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : فِيمَا نَجَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِهِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : ... لَا تَغْبِطُ أَحَدًا بِكَثْرَةِ الْمَالِ ؛ فَإِنَّ مَعَ كَثْرَةِ الْمَالِ تَكْثُرُ الذُّنُوبُ لِوَأَجِبِ الْحُقُوقِ .

امام صادق عليه السلام : از نجوای خداوند متعال با موسی علیه السلام این بود : به ثروت انبوه هیچ کس غبطه مخور؛ زیرا ثروت زیاد مایه گناهان زیاد می شود؛ زیرا حق و حقوقی بر آن واجب می گردد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : سِتَّةٌ يَلْحَقْنَ الْمُؤْمِنَ بَعْدَ وَفَاتِهِ : وَلَدٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ ، وَمَصْحَفٌ يُخْلَفُهُ ، وَغَرَسٌ يَغْرِسُهُ ، وَصَدَقَةٌ مَاءٍ يُجْرِيهِ ، وَقَلْبٌ يَحْفَرُهُ ، وَسِنَّةٌ يُؤْخَذُ بِهَا مِنْ بَعْدِهِ .

امام صادق عليه السلام : شش چیز است که [ثواب آنها] بعد از وفات مؤمن به او می رسد : فرزندی که برایش آمرزش طلبد، مصحفی که از خود بر جای گذارد، نهالی که بکارد، صدقه آبی [مانند نهر و قنات] که جاری سازد، چاهی که حفر کند و سنتی (کردار نیکی) که بعد از او به کار بسته شود .

عنه عليه السلام : يَنْبَغِي لِأَوْلِيَاءِ الْمَيِّتِ أَنْ يُؤَدِّنُوا إِخْوَانَ الْمَيِّتِ بِمَوْتِهِ ، فَيَشْهَدُونَ جَنَازَتَهُ وَيُصَلُّونَ عَلَيْهِ ، فَيُكْسَبُ لَهُمُ الْأَجْرَ وَيُكْسَبُ لِمَيِّتِهِ الْإِسْتِغْفَارَ .

امام صادق عليه السلام : شایسته است که صاحبان عزا برادران دینی میت را از مرگ او با خبر سازند، تا در تشییع جنازه اش حاضر شوند و بر او نماز خوانند و بدین ترتیب، هم برای آنان اجری حاصل شود و هم برای میت استغفار به عمل آید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَوَّلُ مَا يُتَحَفُّ بِهِ الْمُؤْمِنُ يُغْفَرُ لِمَنْ تَبِعَ جَنَازَتَهُ .

امام صادق عليه السلام : نخستین تحفه ای که به مؤمن داده می شود، آمرزش تشییع کنندگان جنازه اوست .

عنه عليه السلام : ما يموتُ موالٍ لنا مُبغِضٌ لأعدائنا إلا ويحضرهُ رسولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عليه و آله وأميرُ المؤمنينَ والحسنُ والحسينُ عليهم السلامُ فَيَسْرُوهُ وَيُبَشِّرُوهُ، وإن كانَ غيرَ موالٍ لنا يَراهُم بِحَيْثُ يَسُووُهُ .
والدليلُ على ذلكَ قولُ أميرِ المؤمنينَ عليه السلامُ لحارثِ الهمدانيِّ :
يا حارَ همدانَ مَنْ يَمُتُ يَرِنِي
مِنَ مؤمنٍ أو مُنافِقٍ قُبُلا .

امام صادق عليه السلام : هیچ کس نیست که دوستدار ما و دشمن دشمنان ما باشد و بمیرد، مگر اینکه [در هنگام مرگش] رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیرمؤمنان و حسن و حسین - صلوات الله عليهم - حاضر شوند و اگر دوستدار ما نباشد، آنان را به گونه ای که ناراحت شود، مشاهده کند. دلیل بر این مطلب، فرموده امیرمؤمنان علیه السلام به حارث همدانی است که :
ای حارث همدانی! هر کس بمیرد مرا
رو در رو می بیند، مؤمن باشد یا منافق .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - لَمّا سئِلَ : هل يُكرَهُ المؤمنُ على قبضِ رُوحِهِ ؟ - : لا واللهِ ، إنَّهُ إذا أتاه ملكُ الموتِ لقبضِ رُوحِهِ جَزَعٌ عِنْدَ ذلكَ ، فيقولُ لَهُ ملكُ الموتِ : يا وليَّ اللهِ لا تَجزَعُ ، فوالَّذي بَعَثَ محمّداً صَلَّى اللهُ عليه و آله لَأنّا أبرُّ بِكَ وأشفقُ عَلَيْكَ مِنَ والِدِ رَحيمٍ لو حَضَرَكَ ، افتَحَ عَينَكَ فَانظُرْ . قالَ : ويُمَثِّلُ لَهُ رسولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عليه و آله وأميرُ المؤمنينَ وفاطمَةَ والحسنُ والحسينُ والأئمّةُ من دُرِّيَتِهِم عليهم السلامُ فيقالُ لَهُ : هذا رسولُ اللهِ و ... رُفقاؤُكَ ... فما شيءٌ أَحَبُّ إِلَيهِ مِنَ اسْتِلالِ رُوحِهِ واللُّحوقِ بالمُنادي .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این پرسش که آیا مؤمن از جان کردن خود ناراحت می شود؟ - فرمود : نه، به خدا، زمانی که ملك الموت برای ستاندن جانش می آید، او بی تاب می کند. اما ملك الموت به او می گوید : ای دوست خدا! بی تابی مکن؛ زیرا سوگند به آنکه محمد صلی الله علیه و آله را برانگیخت، من از پدر مهربانی که به بالینت بیاید، با تو خوشرفتارتر و مهربانترم. چشمت را باز کن و بنگر. رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیرمؤمنان و فاطمه و حسن و حسین و امامان از نسل آنها، عليهم السلام ، در برابرش نمایان می شوند و به او گفته می شود : این رسول خدا و... رفیقان و همراهان تو هستند... در این هنگام، چیزی برای او خوشتر از این نیست که جانش ستانده شود و به منادی پیوند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ذَكَرَ الْمَوْتَ يُمِيتُ الشَّهَوَاتِ فِي النَّفْسِ ، وَيَقْلَعُ مَنَابِتَ الْغَفْلَةِ ، وَيُقَوِّي الْقَلْبَ بِمَوَاعِدِ اللَّهِ ، وَيُرِقُّ الطَّبْعَ ، وَيَكْسِرُ أَعْلَامَ الْهَوَى وَيُطْفِئُ نَارَ الْحَرِصِ ، وَيُحَقِّرُ الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : یاد مرگ، خواهش های نفس را می میراند و رویشگاه های غفلت را ریشه کن می کند و دل را با وعده های خدا نیرو می بخشد و طبع را نازک می سازد و پرچم های هوس را درهم می شکند و آتش آزمندی را خاموش می سازد و دنیا را در نظر کوچک می کند .

عنه عليه السلام : أَكثَرُوا ذِكْرَ الْمَوْتِ ؛ فَإِنَّهُ مَا أَكْثَرَ ذِكْرَ الْمَوْتِ إِنْسَانٌ إِلَّا زَهَدًا فِي الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : مرگ را فراوان یاد کنید؛ زیرا هیچ انسانی مرگ را بسیار یاد نمی کند، مگر اینکه به دنیا بی رغبت می شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - في قوله تعالى: « لَهْمُ الْبَشَرِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا » - : هُوَ أَنْ يُبَشِّرَاهُ بِالْجَنَّةِ عِنْدَ الْمَوْتِ ، يَعْنِي مُحَمَّدًا وَعَلِيًّا عَلَيْهِمَا السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «برایشان بشارت است در زندگی دنیا» - فرمود : هنگام مردن، محمد و علی علیهما السلام او را به بهشت بشارت می دهند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَا خَلَقَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ يَقِينًا لَا شَكَّ فِيهِ أَشْبَهَ بِشَكِّ لَا يَقِينَ فِيهِ مِنَ الْمَوْتِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل هیچ چیزی مانند مرگ نیافریده است که در عین آن که یقینی است و هیچ شکی در آن نیست ، چونان شکی است که در آن (کمترین) یقینی نباشد .

قرآن: (كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوَفَّوْنَ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحِرَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ) .

«هر جانداري، چشنده [طعم] مرگ است. و همانا روز رستاخیز پاداش هایتان به طور کامل به شما داده می شود. پس هر که را از آتش به دور دارند و در بهشت در آورند، قطعاً کامیاب شده است و زندگی دنیا جز مایه فریب نیست.» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - في قوله تعالى: «قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفِرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِيكُمْ •...» : تَعُدُّ السَّنِينَ ، ثُمَّ تَعُدُّ الشُّهُورَ ، ثُمَّ تَعُدُّ الْأَيَّامَ ، ثُمَّ تَعُدُّ السَّاعَاتِ ، ثُمَّ تَعُدُّ النَّفْسَ «فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ» • •

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «بگو : آن مرگی که از آن می گریزید، قطعاً به سر وقت شما می آید...» • فرمود : سال ها را می شمردی، بعد ماه ها را می شمردی، بعد روزها را می شمردی، سپس ساعت ها را می شمردی و آن گاه نفس ها را می شمردی «پس، چون اجلشان فرا رسد نه [می توانند] ساعتی آن را پس اندازند و نه پیش» • •

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ قَوْمًا أَتَوْا نَبِيًّا فَقَالُوا : أَدْعُ لَنَا رَبَّكَ يَرْفَعُ عَنَّا الْمَوْتَ ، فَدَعَا لَهُمْ فَرَفَعَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى عَنْهُمْ الْمَوْتَ ، وَكَثُرُوا حَتَّى ضَاقَتْ بِهِمُ الْمَنَازِلُ وَكَثُرَ النَّسْلُ ، وَكَانَ الرَّجُلُ يُصْبِحُ فَيَحْتَاجُ أَنْ يُطْعِمَ أَبَاهُ وَأُمَّهُ وَجَدَّهُ وَجَدَّةً وَيُرْضِيَهُمْ وَيَتَعَاهَدَهُمْ ، فَشُغِلُوا عَنِ طَلَبِ الْمَعَاشِ ، فَاتَوْهُ فَقَالُوا : سَلْ رَبَّكَ أَنْ يَرُدَّنَا إِلَى آجَالِنَا الَّتِي كُنَّا عَلَيْهَا ، فَسَأَلَ رَبَّهُ عَزَّوَجَلَّ فَرَدَّهُمْ إِلَى آجَالِهِمْ • •

امام صادق عليه السلام : گروهی نزد پیغمبری آمدند و گفتند : دعا کن پروردگارت مرگ را از ما بردارد . آن پیامبر برایشان دعا کرد . پس خداوند تبارک و تعالی مرگ را از آن جماعت برداشت . جمعیتشان چندان زیاد شد که خانه ها بر آنان تنگ گشت و نسلشان افزایش یافت . [به طوری که] صبح که می شد مرد [خانه] مجبور بود پدر و مادر و پدربزرگ و پدربزرگ پدربزرگش را غذا بدهد و آنها را راضی گرداند [یا به نظافت آنها برسد] و به ایشان رسیدگی نماید . لذا از کسب و کار باز ماندند . این بود که آمدند و گفتند : از پروردگارت بخواه ما را به عمرهایی که داشتیم برگرداند . آن پیغمبر از پروردگارش عز و جل، چنین تقاضا کرد و خداوند آنها را به مدت های [معین شده] عمرشان باز گرداند •

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَا يَأْكُلُونَ ، وَلَا يَشْرَبُونَ ، وَلَا يَنْكِحُونَ ، وَإِنَّمَا يَعِيشُونَ بِنَسِيمِ الْعَرْشِ • •

امام صادق عليه السلام : فرشتگان نه می خورند، نه می آشامند و نه ازدواج می کنند؛ بلکه با نسیم عرش زندگی می کنند •

عنه عليه السلام : وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لَمَلَائِكَةُ اللَّهِ فِي السَّمَاوَاتِ أَكْثَرُ مِنْ عَدَدِ الثُّرَابِ فِي الْأَرْضِ ، وَمَا فِي السَّمَاءِ مَوْضِعٌ قَدَمٍ إِلَّا وَفِيهَا مَلَكٌ يُسَبِّحُهُ وَيُقَدِّسُهُ ، وَلَا فِي الْأَرْضِ شَجَرٌ وَلَا مَدْرٌ إِلَّا وَفِيهَا مَلَكٌ مُوَكَّلٌ بِهَا • •

امام صادق عليه السلام : سوگند به آنکه جانم در دست اوست، فرشتگان خدا در آسمان ها بیشتر از شمار خاک در زمین هستند و در آسمان هیچ جای پای نیست، مگر اینکه در آنجا

فرشته ای مشغول تسبیح و تقدیس خداست، و در زمین هیچ درخت و کلوخی نیست مگر اینکه در آن فرشته ای است گماشته بر آن .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَلَقَ الْمَلَائِكَةَ مِنَ النُّورِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل، فرشتگان را از نور آفرید .

الإمام الصادق عليه السلام : أَفْضَلُ الْمُلُوكِ مَنْ أُعْطِيَ ثَلَاثَ خِصَالٍ : الرَّأْفَةَ ، وَالْجُودَ ، وَالْعَدْلَ .

امام صادق علیه السلام : برترین شهریاران کسی است که سه خصلت داشته باشد : مهربانی، بخشندگی و دادگری .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ لِلْبَحْرِ جَارٌ، وَلَا لِلْمَلِكِ صَدِيقٌ ، وَلَا لِلْعَافِيَةِ ثَمَنٌ .

امام صادق علیه السلام : دریا، همسایه نمی شناسد و برای پادشاه، دوستی نیست و عافیت، قیمت ندارد !

عنه عليه السلام : إِذَا أَحْبَبْتَ رَجُلًا فَلَا تُمَارِحْهُ وَلَا تُمَارِهِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مردی را دوست داشتی، با او نه شوخی کن نه مجادله .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمِرَاخُ السَّبَابُ الْأَصْغَرُ .

امام صادق علیه السلام : شوخی، دشنام کوچک است .

عنه عليه السلام : لَا تَمْزُحْ فَيَذْهَبَ نُورُكَ .

امام صادق علیه السلام : شوخی مکن؛ زیرا نورانیتت از بین می رود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ مِنْ التَّوَاضُعِ... أَنْ يَتْرُكَ الْمِرَاءَ وَإِنْ كَانَ مُحِقًّا

امام صادق علیه السلام : از فروتنی است که... مجادله رارها کند هرچند حق با او باشد .

عنه عليه السلام : تَمَامُ الْعِيَادَةِ لِلْمَرِيضِ أَنْ تَضَعَ يَدَكَ عَلَى ذِرَاعِهِ وَتُعَجِّلَ الْقِيَامَ مِنْ عِنْدِهِ ؛ فَإِنَّ عِيَادَةَ النَّوْكَى أَشَدُّ عَلَى الْمَرِيضِ مِنْ وَجَعِهِ .

امام صادق علیه السلام : عیادت کامل، این است که دستت را روی بازوی بیمار بگذاری و زود از پیش او برخیزی؛ زیرا عیادت احمق ها برای بیمار سخت تر از درد خود اوست .

الإمام الصادق عليه السلام : الْعِيَادَةُ قَدْرُ فُؤَادِ نَاقَةٍ أَوْ حَلْبِ نَاقَةٍ .

امام صادق علیه السلام : زمان عیادت باید به اندازه زمان رگ کردن پستان شتر یا یک دوشیدن شتر باشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ عَادَ مَرِيضًا شَيْعَهُ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ يَسْتَغْفِرُونَ لَهُ حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى مَنْزِلِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس به عیادت بیماری برود، هفتاد هزار فرشته او را مشایعت می کنند و برایش آمرزش می طلبند تا آن گاه که به منزل خود برگردد .

الإمامُ الباقرُ أو الإمامُ الصَّادِقُ عليهما السلام : سَهْرٌ لَيْلِهِ مِنْ مَرَضٍ أَوْ وَجَعٍ أَفْضَلُ وَأَعْظَمُ أَجْرًا مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : شبی را از بیماری یا درد نخفتن، برتر و اجرش بزرگتر از یک سال عبادت است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْمُرُوءَةِ - : لَا يِرَاكَ اللَّهُ حَيْثُ نَهَاكَ ، وَلَا يَفْقِدُكَ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش: مردانگی چیست؟ - فرمود : این که خداوند تو را در جایی که نهیت کرده است، حاضر نبیند و در آن جا که فرمانت داده است، غایب نیابد .

عنه عليه السلام : مِنْ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِمْ حُبُّ النِّسَاءِ .

امام صادق علیه السلام : از اخلاق پیامبران - که درود خدایر آنان باد - ، زن دوستی است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كُلُّ مَنْ اشْتَدَّ لَنَا حُبًّا اشْتَدَّ لِلنِّسَاءِ حُبًّا وَلِلْحُلُوعِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس علاقه اش به ما بیشتر باشد، علاقه اش به زن و شیرینی بیشتر است .

قرآن: (الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الْأَعْتَمِ وَالْفَوَاحِشَ إِلَّا اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذْ أَنْشَأَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَإِذْ أَنْتُمْ أَجْنَةٌ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ فَلَا تُزَكُّوا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى)

«آنان که از گناهان بزرگ و زشتکاری ها - جز لغزش های کوچک - خودداری می ورزند، پروردگارت [نسبت به آنها] فراخ آمرزش است. وی آن دم که شما را از زمین پدید آورد

و همان گاه که در شکمهای مادرانتان [در زهدان] نهفته بودید، به [حال] شما داناتر بود. پس خودتان را پاک بشمارید. او به [حال] کسی که پرهیزگاری نموده داناتر است» .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «فَلَا تُزَكُّوا...» : قولُ الإنسانِ : صَلَّيْتُ الْبَارِحَةَ وَصُمْتُ أَمْسٍ وَنَحْوَ هَذَا . إِنَّ قَوْمًا كَانُوا يُصْبِحُونَ فَيَقُولُونَ : صَلَّيْنَا الْبَارِحَةَ وَصُمْنَا أَمْسٍ ، فَقَالَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَكُنِي أَنَامُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ ، وَلَوْ أُجِدُ بَيْنَهُمَا شَيْئًا لَنَمْتُهُ !

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «پس خود را پاک بشمارید...» - فرمود : مانند این که انسان بگوید: دیشب نماز خواندم، دیروز روزه گرفتم و امثال این سخنان. عده ای بودند که چون صبح می شد، می گفتند: ما دیشب نماز خواندیم و دیروز روزه گرفتیم. پس، علی علیه السلام فرمود: اما من شب و روز می خوابم و اگر بین شب و روز نیز فرصتی بیابم در آن هم می خوابم .

الإمام الصادق عليه السلام : خَالِطِ النَّاسَ تَخْبِرُهُمْ ، وَمَتَى تَخْبِرُهُمْ تَقْلِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : با مردم آمیزش کن تا آنها را بیازمایی و چون امتحانشان کردی با آنان دشمن می شوی .

عنه عليه السلام : اِمْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ : عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَاةِ كَيْفَ مُحَافَظَتُهُمْ عَلَيْهَا ، وَعِنْدَ أَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عِنْدَ عَدُوِّنَا ، وَإِلَى أَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مُوَاسَاتَتِهِمْ لِإِخْوَانِهِمْ فِيهَا .

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما را در سه چیز بیازمایید: در اوقات نمازشان که چگونه بر آن مواظبت می کنند. در رازهایشان که چگونه آنها را از دشمنان ما حفظ می کنند و در اموالشان که چگونه با آن به برادران خود کمک می کنند .

الإمام الصادق عليه السلام : حَرَّمَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ دُبْرٍ مُسْتَكْحِحِ الْجُلُوسِ عَلَى اسْتَبْرَقِ الْجَنَّةِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند نشستن بر استبرق بهشت را بر دُبُرهای لواط شده حرام کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام - فَيَمَنْ طَلَبَ الصَّيْدَ لَاهِيَا - : وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَفِي شُغْلٍ عَنِ ذَلِكَ ، شَعْلُهُ طَلَبُ الْآخِرَةِ عَنِ الْمَلَاهِي . . . وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ عَنِ جَمِيعِ ذَلِكَ لَفِي شُغْلٍ ، مَا لَهُ وَلِلْمَلَاهِي ؟! فَإِنَّ الْمَلَاهِي تُوْرِتُ قَسَاوَةَ الْقَلْبِ وَتُوْرِتُ النَّفَاقَ .

امام صادق علیه السلام - درباره کسی که برای سرگرمی دنبال شکار می رود - فرمود : مؤمن، فرصت چنین کارهایی را ندارد. آخرت جویی او را از سرگرمی باز داشته است . مؤمن به هیچ یک از این کارها نمی رسد، او را چه به سرگرمی ها؟! کارهای لهُو و سرگرم کننده، سختدلی می آورد و نفاق بر جای می گذارد .

مجمع البيان : قال الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى « : وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ » - : هُوَ أَنْ يَتَقَوَّلَ الرَّجُلُ عَلَيْكَ بِالْبَاطِلِ ، أَوْ يَأْتِيكَ بِمَا لَيْسَ فَيْكَ ، فَتُعْرِضَ عَنْهُ اللَّهُ .

وفي روايةٍ أخرى : إِنَّهُ الْغِنَاءُ وَالْمَلَاهِي .

مجمع البيان : امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و کسانی که از بیهوده اعراض می کنند» - فرمود : یعنی آن که کسی درباره تو نادرستی ببافد، یا چیزی که در تو نیست به تو نسبت دهد و تو به خاطر خدا، از او اعراض کنی .

در روایتی دیگر آمده است: مقصود، خنیاگری و کارهای لهُو و غفلت آور است .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يلبسُ الرَّجُلُ الحَرِيرَ وَالدِّيَابَجَ إِلَّا فِي الحَرْبِ .

امام صادق علیه السلام : مرد به جز در جنگ نباید، جامه حریر و دیبا بپوشد .

الإمام الصادق عليه السلام : عَمَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ بِيَدِهِ ، فَسَدَلَهَا مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَقَصَّرَهَا مِنْ خَلْفِهِ قَدْرَ أَرْبَعِ أَصَابِعَ ، ثُمَّ قَالَ : أَدْبِرْ فَأَدْبِرْ ، ثُمَّ قَالَ : أَقْبِلْ فَأَقْبِلْ ، ثُمَّ قَالَ : هَكَذَا تَيْجَانُ الْمَلَائِكَةِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله با دست خود بر سر علی علیه السلام ، عمامه بست و از جلو، سر پر آن را آویزان کرد و از پشت سر به اندازه چهار انگشت کوتاه کرد و آن گاه فرمود: برگرد. علی علیه السلام برگشت. فرمود : رویت را به طرف من کن. و علی علیه السلام به طرف پیامبر رو کرد. رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: تاجهای فرشتگان، این گونه است .

الإمام الصادق عليه السلام : المَالُ مَالُ اللَّهِ يَضَعُهُ عِنْدَ الرَّجُلِ وَدَائِعِ ، وَجَوَزَ لَهُمْ أَنْ يَأْكُلُوا قَصْدًا وَيَلْبَسُوا قَصْدًا .

امام صادق علیه السلام : دارایی ها از آن خداست و آنها رانزد مردم به امانت می سپارد و به آنها اجازه داده است که با میانه روی، بخورند و با میانه روی، بپوشند .

الإمام الصادق عليه السلام : الكَتَانُ مِنْ لِبَاسِ الْأَنْبِيَاءِ ، وَهُوَ يُنْبِتُ اللَّحْمَ .

امام صادق علیه السلام : کتان از لباسهای پیامبران است و گوشت را می رویاند .
الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ثَلَاثُ خِصَالٍ مِنْ رُزْقِهَا كَانَ كَامِلًا : الْعَقْلُ ، وَالْجَمَالُ ،
وَالْفَصَاحَةُ .

امام صادق علیه السلام : سه خصلت است که به هر کس روزی شود کامل است:
خرمندی، زیبایی و شیوا سخنی .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ ، كُونُوا لِنَازِينَا وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا ، قُولُوا
لِلنَّاسِ حُسْنًا ، وَاحْفَظُوا أَلْسِنَتَكُمْ ، وَكُفُّوا عَنِ الْفُضُولِ وَقَبِيحِ الْقَوْلِ .

امام صادق علیه السلام : ای گروه شیعه! مایه زیور ماباشید و باعث عیب و ننگ،
نباشید. با مردم نیکو سخن بگویید و زبانهایتان را نگه دارید و از زیاده گویی و سخن
زشت، بازشان دارید .

الإمامُ عليُّ عليه السلام : إِيَّاكَ وَفُضُولَ الْكَلَامِ ؛ فَإِنَّهُ يُظْهِرُ مِنْ عُيُوبِكَ مَا بَطَّنَ ، وَيُحَرِّكُ
عَلَيْكَ مِنْ أَعْدَائِكَ مَا سَكَنَ .

امام صادق علیه السلام : دانا، زیاده گویی نمی کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَا أَمَرَ الْعِبَادَ إِلَّا بِدُونِ سَعَتِهِمْ ، فَكُلُّ شَيْءٍ أَمَرَ النَّاسُ بِأَخْذِهِ
فَهُمْ مُتَّسِعُونَ لَهُ ، وَمَا لَا يَتَّسِعُونَ لَهُ فَهُوَ مَوْضِعٌ عَنْهُمْ .

امام صادق علیه السلام : بندگان، جز به کمتر از توانشان فرمان داده نشده اند. پس، هر
چیزی که مردم به انجام آن مأمور شده اند، توانایی آن را دارند و آنچه که در توانشان
نیست، از عهده آنان برداشته شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : بَرُّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ، وَعَفْوًا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعِفَّ نِسَاؤُكُمْ.

امام صادق علیه السلام : با پدرانتان خوشرفتاری کنید تا فرزندانتان با شما خوشرفتاری
کنند، و نسبت به زنان مردم عفت ورزید تا نسبت به زنان شما عفت ورزند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ كَافَأَ السَّفِيهَةَ بِالسَّفِيهِ فَقَدَرَضِيَ بِمَا أَتَى إِلَيْهِ حَيْثُ احْتَدَى
مِثَالَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس [رفتار] شخص نابخرد [نسبت به خود] را با نابخردی
تلافی کند، به رفتاری که [از جانب نابخرد] با او شده رضایت داده است؛ زیرا از نمونه او
پیروی کرده است .

عنه عليه السلام : مَنْ أكرمَكَ فَأكرمَهُ ، وَمَنْ استخَفَّكَ فَأكرمَ نَفْسَكَ عَنْهُ .

امام صادق عليه السلام : هر کس تو را گرامی داشت، تونیز او را گرامی مدار و هر کس به تو بی احترامی کرد، خودت را در مرتبه او قرار مده .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام إنَّ في التَّوراةِ مَكْتُوباً : يابنَ آدمَ... إذا ظَلَمْتَ بِمَظْلَمَةٍ فارضَ بِانتِصاري لَكَ؛ فَإِنَّ انتِصاري لَكَ خَيْرٌ مِنْ انتِصاركَ لِنَفْسِكَ .

امام صادق عليه السلام : در تورات آمده است: ای آدمی زاده! هر گاه به تو ستمی شد، به انتقامی که من برایت بگیرم رضایت ده؛ زیرا من بهتر از تو برایت انتقام می گیرم .

عنه عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عن مَنزِلَةِ رَجُلٍ إن حَدَّثَ كَذِبًا ، وَإِن وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِن اتُّمِنَ خانَ - : هي أدنى المنازلِ مِنَ الكُفْرِ وليسَ بكافرٍ .

امام صادق عليه السلام - وقتی از ایشان منزلت کسی را پرسیدند که هرگاه سخن بگوید، دروغ گوید و هر گاه وعده دهد، خلف وعده کند و هر گاه امین شمرده شود، خیانت کند - فرمود : منزلتش نزدیکترین منازل به کفر است، اما کافر نیست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عن أدنى الإلحادِ - : الكِبْرُ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از کمترین درجه الحاد - فرمود : کبر از [جمله [آن است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ شَكََّ في اللَّهِ وفي رسولِهِ صلى اللهُ عليه و آله فهو كافرٌ .

امام صادق عليه السلام : کسی که در خدا و رسول او شک کند، کافر است .

عنه عليه السلام - لِبَعْضِ وُلْدِهِ - : إِيَّاكَ وَالكَسَلَ وَالضَّجَرَ ؛ فَإِنَّهُمَا يَمْنَعَانِكَ مِنْ حَظِّكَ مِنَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق عليه السلام - خطاب به یکی از فرزندان خود - فرمود: از تنبلی و بی حوصلگی بپرهیز؛ زیرا که این دو خصلت، تو را از بهره دنیا و آخرت باز می دارند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : عَدُوُّ العَمَلِ الكَسَلُ .

امام صادق عليه السلام : دشمن کار، تنبلی است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ أميرَ المؤمنينَ عليه السلامَ أعتَقَ ألفَ مَمْلوكٍ مِنْ كَدِّ يَدِهِ .

امام صادق علیه السلام : امیرالمؤمنین علیه السلام ، از دسترنج خود هزار بنده خرید و آزاد کرد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : ثلاثةٌ تُدلُّ على كَرَمِ المرءِ : حُسْنُ الخُلُقِ ، وَكَظْمُ الغَيْظِ ، وَغَضُّ الطَّرْفِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز نشانگر بزرگواری آدمی است: خوشخویی، فرو خوردن خشم و فروهشتن چشم .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ عبدُاللهِ بنُ بكيرٍ عنِ الرجلِ يُستأذِنُ عليه فيقولُ لِجاريتهِ قولي: ليسَ هو هاهنا؟ - لا بأسَ، ليسَ بكذبٍ .

امام صادق علیه السلام - وقتی عبدالله بن بکیر به امام علیه السلام عرض کرد: کسی به خانه مردی می آید و او را می خواهد، اما آن مرد به کنیزش می گوید: بگو او این جا (نقطه ای که به آن اشاره می کند) نیست [این چه حکمی دارد؟] - فرمود: اشکالی ندارد. این دروغ نیست .

عنه عليه السلام : المصلح ليس بكاذبٍ .

امام صادق علیه السلام : اصلاح دهنده [میان مردم مسلمان]، دروغگو به شمار نمی آید .

عنه عليه السلام : الكلامُ ثلاثةٌ : صدقٌ ، وكذبٌ ، وإصلاحٌ بينَ الناسِ .

امام صادق علیه السلام : سخن بر سه گونه است: راست و دروغ و آشتی دادن میان مردم .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : الكذبُ مذمومٌ إلا فيأمرينِ : دفعِ شرِّ الظلِّمةِ، وإصلاحِ ذاتِ البينِ .

امام صادق علیه السلام : دروغ نکوهیده است، مگر در دو جا: دور کردن شرّ ستمگران و آشتی دادن میان مسلمانان .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : الكذبُ على اللهِ وعلى رسولهِ صلى الله عليه وآله من الكبائرِ .

امام صادق علیه السلام : دروغ بستن به خدا و رسول او صلى الله عليه وآله ، از گناهان کبیره است .

عنه عليه السلام : إنَّ مما أعانَ اللهُ (به) على الكذابينَ النسيانَ .

امام صادق علیه السلام : از جمله کمکهای خداوند بر ضدّ دروغگویان فراموشی است .

عنه علیه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ الْكِذْبَةَ فَيُحْرَمُ بِهَا صَلَاةَ اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : همانا فرد دروغی می گوید و به سبب آن، از نماز شب محروم می شود .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : لا تَكْذِبْ فَيَذْهَبَ بِهَا وَكَ .

امام صادق علیه السلام : دروغ مگو، که شکوهت از بین می رود .

عنه علیه السلام : مُذِيعُ السَّرِّ شَاكٌّ ، وَقَائِلُهُ عِنْدَ غَيْرِ أَهْلِهِ كَافِرٌ .

امام صادق علیه السلام : فاش کننده راز [ما] شك کننده [و سست عقیده نسبت به حقایق ائمه علیهم السلام] است و کسی که آن را نزد نااهل بازگو کند، کافر است .

عنه علیه السلام - في قوله تعالى « : ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّينَ بِغَيْرِ الْحَقِّ » - : وَاللَّهِ مَا قَتَلُوهُمْ بِأَيْدِيهِمْ وَلَا ضَرَبُوهُمْ بِأَسْيَافِهِمْ ، وَلَكِنَّهُمْ سَمِعُوا أَحَادِيثَهُمْ فَأَذَاعُوهَا ، فَأَخَذُوا عَلَيْهَا فَقَتَلُوا .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «این بدان سبب است که به آیات خدا کفر می ورزیدند و پیامبران را بناحق می کشتند» - فرمود : به خدا قسم که آنها را با دستهای خود نکشتند و با شمشیرهای خویش نزدند، بلکه سخنان ایشان را شنیدند و آنها را فاش ساختند و در نتیجه، آن پیامبران دستگیر و کشته شدند .

عنه علیه السلام : مَا قَتَلْنَا مَنْ أَذَاعَ حَدِيثَنَا قَتَلَ خَطِئًا لَكِنْ قَتَلْنَا قَتْلَ عَمْدٍ .

امام صادق علیه السلام : کسی که حدیث ما را فاش کند، ما را به خطا نگشته، بلکه عمدا کشته است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : إِنَّ أَمْرَنَا مَسْتَوْرٌ مُقْتَنَعٌ بِالْمِيثَاقِ ، فَمَنْ هَتَكَ عَلَيْنَا أَذْلَهُ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : بر امر (ولایت) ما پیمان گرفته شده که در پرده و پشت نقاب باشد. پس هر کس به زیان ما پرده دری کند ، خداوند خوارش گرداند .

عنه علیه السلام : كِتْمَانُ سِرِّنَا جِهَادٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : پوشیده نگه داشتن اسرار ما، جهاد در راه خداست .

عنه علیه السلام : مَنْ أَذَاعَ عَلَيْنَا حَدِيثَنَا فَهُوَ بِمَنْزِلِهِ مَنْ جَحَدَنَا حَقًّا .

امام صادق علیه السلام : کسی که حدیث ما را به زیانمان فاش سازد، به منزله کسی است که حق ما را انکار کند .

عنه علیه السلام : رَدُّ جَوَابِ الْكِتَابِ وَاجِبٌ كَوُجُوبِ رَدِّ السَّلَامِ .

امام صادق علیه السلام : جواب دادن به نامه، همچون جواب دادن به سلام، واجب است .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَا تَدْعُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِنْ كَانَ بَعْدَهُ شِعْرٌ .

امام صادق علیه السلام : بسم الله الرحمن الرحيم رافرو مگذار اگر چه قبل از يك شعر باشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : التَّوَاصُلُ بَيْنَ الْإِخْوَانِ فَيَالْحَضَرَ التَّزَاوُرُ ، وَالتَّوَاصُلُ فِي السَّفَرِ الْمَكَاتِبَةُ .

امام صادق علیه السلام : ارتباط میان برادران در حَضَرِید و بازدید است و در سفر نامه نگاری .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : اَكْتُبُوا ؛ فَإِنَّكُمْ لَا تَحْفَظُونَ حَتَّى تَكْتُبُوا .

امام صادق علیه السلام : بنویسید؛ زیرا تا ننویسید، نگهداری نمی کنید .

عنه علیه السلام : الْقَلْبُ يَتَّكِلُ عَلَى الْكِتَابَةِ .

امام صادق علیه السلام : دل، به نوشتن آرام می گیرد .

قرآن : (فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ .)

«پس، از درهای دوزخ وارد شوید و در آن همیشه بمانید و حقا که چه بد است جایگاه متکبران» .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ فِي جَهَنَّمَ لَوَادِيًا لِلْمُتَكَبِّرِينَ يُقَالُ لَهُ سَقْرٌ ، شَكَا إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ شِدَّةَ حَرِّهِ وَسَأَلَهُ أَنْ يَأْذَنَ لَهُ أَنْ يَتَنَفَّسَ ، فَتَنَفَّسَ فَأَحْرَقَ جَهَنَّمَ .

امام صادق علیه السلام : در دوزخ درّه ای است برای متکبران به نام «سقر». این درّه از شدت گرمای خود به خداوند عز و جل شکایت کرد و خواهش نمود که به وی اجازه دهد تا نفسی بکشد. پس نفس کشید و [از نفس خود] دوزخ را سوزاند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَا يَطْمَعَنَّ ذُو الْكِبَرِ فَيَالْتِنَاءِ الْحَسَنِ .

امام صادق علیه السلام : متکبر، هرگز نباید توقع تعریف و تمجید [دیگران را] داشته باشد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : ما مِنْ رَجُلٍ تَكَبَّرَ أَوْ تَجَبَّرَ إِلَّا لِدَلَّةٍ وَجَدَهَا فِي نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ مردی تکبر یا گردنفرازی نکرد، مگر به سبب احساس خواری و حقارتی که در خود یافت .

عنه عليه السلام : الكِبْرُ رِداءُ اللهِ ، فَمَنْ نازَعَ اللهُ شَيْئاً مِنْ ذَلِكَ أَكَبَّهُ اللهُ فِي النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : بزرگی ، ردای خداست. پس هر که بر سر چیزی از آن با خدا کشمکش کند، خداوند او را در آتش سرنگون سازد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : مَنْ بَرِيَ مِنَ الْكِبْرِ نَالَ الْكِرَامَةَ .

امام صادق علیه السلام : هر که از تکبر پاک شود، به بزرگواری دست یابد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : اقْنَعْ بِمَا قَسَمَ اللهُ لَكَ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَا عِنْدَ غَيْرِكَ وَلَا تَتَمَنَّ مَا لَسْتَ نَائِلُهُ ؛ فَإِنَّهُ مَنْ قَنَعَ شَيْئاً وَمَنْ لَمْ يَقْتَعْ لَمْ يَشْبَعْ ، وَخُذْ حَظَّكَ مِنْ آخِرَتِكَ .

امام صادق علیه السلام : به آنچه خداوند قسمت تو کرده قانع باش و به آنچه دیگران دارند چشم مدوز و آنچه را که بدان نمی رسی، آرزو مکن؛ زیرا کسی که قانع باشد، سیر می شود و کسی که قانع نباشد، سیر نمی شود و به فکر بهره آخرت باش .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : مَنْ رَضِيَ مِنَ اللهِ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْمَعِاشِ رَضِيَ اللهُ مِنْهُ بِالْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که به معاش (روزی) اندک خدا خرسند باشد، خداوند به عمل اندک او خرسند شود .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : أَنْظِرْ إِلَى مَنْ هُوَ دُونَكَ فِي الْمَقْدَرَةِ وَلَا تَنْظُرْ إِلَى مَنْ هُوَ فَوْقَكَ فِي الْمَقْدَرَةِ ، فَإِنَّ ذَلِكَ أَقْنَعُ لَكَ بِمَا قُسِمَ لَكَ .

امام صادق علیه السلام : به ناتوانتر از خودت بنگر و به توانگر از خویش منگر؛ زیرا که این کار تو را به آنچه قسمت تو شده است قانع تر می سازد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - في قوله تعالى « : وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُم بَيْنَكُم بِالْبَاطِلِ » - : كَانَتْ فُرَيْشٌ تُقَامِرُ الرَّجُلَ بِأَهْلِهِ وَمَالِهِ ، فَهَا هُمْ اللهُ عَزَّوَجَلَّ عَنْ ذَلِكَ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و امواتان را میان خود به ناروا مخورید» - فرمود :
قریش بر سر زن و مال خود با یکدیگر قمار می زدند و خداوند عزوجل آنها را از این کار نهی فرمود .

عنه علیه السلام - لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ - : لَا تَكُونَنَّ إِمْعَةً ، تَقُولُ : أَنَا مَعَ النَّاسِ وَأَنَا كَوَاحِدٍ مِنَ النَّاسِ !

امام صادق علیه السلام - خطاب به یکی از اصحاب خود - فرمود : هرگز هم رنگ جماعت نباش که بگویی: من تابع مردم هستم و من هم مثل بقیه مردم .

قرآن: (وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَىٰ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوَّلُوْا كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ) .

«و چون به آنان گفته شود: به سوی آنچه خدا نازل کرده و به سوی پیامبر بیایید، می گویند: آنچه پدران خود را بر آن یافته ایم ما را بس است. آیا هر چند پدرانشان چیزی نمی دانستند و هدایت نیافته بودند؟»

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - في قوله تعالى : «اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ» - : وَاللَّهُ مَا صَلَّوْا لَهُمْ وَلَا صَامُوا ، وَلَكِنَّهُمْ أَحَلُّوْا لَهُمْ حَرَامًا ، وَحَرَّمُوا عَلَيْهِمْ حَلَالًا فَاتَّبَعُوهُمْ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «احبار و راهبان خود را به جای خدا خداوندان خویش قرار دادند» - فرمود : به خدا قسم که برایشان نماز نمی خواندند و روزه نمی گرفتند بلکه برای مردم حرامی را حلال و حلالی را حرام می کردند و مردم هم از ایشان پیروی می نمودند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ لِلْقُلُوبِ صَدَاءً كَصَدَاءِ النُّحَاسِ ، فَاجْلُوهَا بِالِاسْتِغْفَارِ .

امام صادق علیه السلام : دلها نیز، همچون مس، زنگار می بندد، پس آنها را با استغفار صیقل دهید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ لَكَ قَلْبًا وَمَسَامِعَ ، وَإِنَّ اللَّهَ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَهْدِيَ عَبْدًا فَتَحَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ ، وَإِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ خَتَمَ مَسَامِعَ قَلْبِهِ فَلَا يَصْلُحُ أَبَدًا ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ تَعَالَى «أَمْ عَلَىٰ قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا» .

امام صادق علیه السلام : همانا تو را دلی است و گوشهایی. هر گاه خداوند بخواهد بنده ای را هدایت کند، گوشهای دل او را باز می کند و هر گاه جز این برای او بخواهد، گوشهای

دلش را می بندد و دیگر هرگز اصلاح نمی شود و این است معنای سخن خداوند متعال: «یا بر دلهایشان قفلهاست؟» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِمَّا شِيعَتُنَا أَصْحَابُ الْأَرْبَعَةِ الْأَعْيُنِ : عَيْنَانِ فِي الرَّأْسِ ، وَعَيْنَانِ فِي الْقَلْبِ ، أَلَا وَالْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ كَذَلِكَ ، أَلَا إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَتَحَ أَبْصَارَكُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما در حقیقت دارای چهار چشمند: دو چشم در سر و دو چشم در دل. البته همه مردمان چنین اند، اما خداوند عز و جل چشمهای شما را باز کرده و چشمهای آنان را کور کرده است .

عنه عليه السلام - أيضا - : هُوَ الْقَلْبُ الَّذِي سَلِمَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام - درباره همین آیه - فرمود : قلب سالم، قلبی است که از دنیا دوستی سالم باشد .

قرآن: (وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ يُبْعَثُونَ * يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَلَا بَنُونَ * إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ .)

«و روزی که [مردم] برانگیخته می شوند، رسوایم مکن. روزی که هیچ مالی و فرزندی سود نمی دهد. مگر کسی که دلی سالم به سوی خدا بیاورد» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى: «إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» - : الْقَلْبُ السَّلِيمُ الَّذِي يَلْقَى رَبَّهُ ، وَلَيْسَ فِيهِ أَحَدٌ سِوَاهُ ، وَكُلُّ قَلْبٍ فِيهِ شِرْكٌ أَوْ شَكٌّ فَهُوَ سَاقِطٌ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه : «مگر کسی که دلی سالم به سوی خدا بیاورد» - فرمود : دل سالم، دلی است که پروردگارش را دیدار کند در حالی که احدی جز او در خود نداشته باشد و هر دلی که در آن شرك یا شك باشد، منقض است .

عنه عليه السلام : إِنَّ مَنزِلَةَ الْقَلْبِ مِنَ الْجَسَدِ بِمَنزِلَةِ الْإِمَامِ مِنَ النَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : جایگاه دل نسبت به بدن، همچون جایگاه امام و پیشواست نسبت به مردم .

الإمام الصادق عليه السلام : مَوْضِعُ الْعَقْلِ الدِّمَاغُ ، وَالْقَسْوَةُ وَالرَّقَّةُ فِي الْقَلْبِ .

امام صادق علیه السلام : جایگاه خرد، مغز است و قساوت و رقّت در دل است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ألقى صَبِيانَ الكُتَّابِ أَلِوَّاحَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ لِيُخَيَّرَ بَيْنَهُمْ ، فقالَ : أَمَا إِنَّها حُكُومَةٌ ! وَالجَوْرُ فِيها كالجَوْرِ فِي الحُكْمِ ! أبلِغُوا مُعَلِّمَكُم إِنْ ضَرَبَكُم فَوْقَ ثَلَاثِ ضَرَبَاتٍ فِي الأَدَبِ اقْتَصَصَ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام : کودکان مکتبی دست خطهای خود را در مقابل امیرالمؤمنین علیه السلام نهادند، تا بهترین آنها را انتخاب کند؛ حضرت فرمود: هان! این یک نوع داوری است! و ظلم در این باره، مانند ظلم در قضاوت است! به معلم خود بگویید که اگر برای تنبیه بیش از سه ضربه بزند، قصاص می شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِذا قامَ قائمُ آلِ مُحَمَّدٍ - عَلَيْهِ وَعَليهِمُ السَّلَامُ - حَكَمَ بَيْنَ النَّاسِ بِحُكْمِ داوَدَ ، لا يَحْتَاجُ إِلى بَيِّنَةٍ ، يُلِهُمُ اللهُ تَعَالَى فَيَحْكُمُ بِعِلْمِهِ .

امام صادق عليه السلام : زمانی که قائم آل محمد علیه السلام ، قیام کند، به حکم داوود میان مردم داوری می کند و نیازی به بیینه (گواه و مدرک) ندارد. خداوند متعال حکم را به او الهام می کند و او به علمش قضاوت می کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : القُضَاةُ أَرْبَعَةٌ : ثَلَاثَةٌ فِيالنَّارِ وَواحدٌ فِي الجَنَّةِ : رَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ وَهُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِجَوْرٍ وَهُوَ لا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ وَهُوَ لا يَعْلَمُ فَهُوَ فِي النَّارِ ، وَرَجُلٌ قَضَى بِالْحَقِّ وَهُوَ يَعْلَمُ فَهُوَ فِي الجَنَّةِ .

امام صادق عليه السلام : قاضیان چهار گروهند: سه گروه در آتشند و یک گروه در بهشت. مردی که دانسته حکم ناحق صادر کند، این قاضی در آتش است. مردی که ندانسته [و بی اطلاع از احکام و قوانین] حکم ناحق دهد، این نیز در آتش است. مردی که ندانسته حکم درست و حق صادر کند، این هم در آتش است و مردی که دانسته حکم حق و درست را صادر کند، این قاضی در بهشت است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ رَجُلًا نَزَلَ بِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَمَكَثَ عِنْدَهُ أَيَّامًا ، ثُمَّ تَقَدَّمَ إِليهِ فِي خُصُومَةٍ لَمْ يَذْكَرْها لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فقالَ لَهُ : أَخْصَمَ أَنْتَ ؟ قالَ : نَعَمْ ، قالَ : تَحَوَّلْ عَنَّا ، إِنَّ رَسولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَهَى أَنْ يُضَافَ الخَصْمُ إِلاَّ وَمَعَهُ خِصْمُهُ .

امام صادق عليه السلام : مردی بر امیرالمؤمنین علیه السلام وارد شد و چند روزی میهمان آن حضرت بود. سپس نزد ایشان دعوایی مطرح کرد که قبلاً [یعنی از روز اول ورودش] با امیرالمؤمنین در میان نگذاشته بود. حضرت فرمود: تو شاکی هستی؟ عرض کرد: آری. امام فرمود: از پیش ما برو؛ زیرا رسول خدا صلی الله علیه و آله نهی فرمود از این که شاکی میهمان [قاضی] باشد مگر آن که طرف دعوایش نیز با او باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يطمعن قليل الفقه في القضاء .

امام صادق عليه السلام : کسی که فقه (مسائل حقوقی و احکام قضایی) اندک می داند، هرگز نباید به کار قضاوت چشم طمع داشته باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ النَّوَّائِسَ شَكَتَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ شِدَّةَ حَرِّهَا ، فَقَالَ لَهَا عَزَّوَجَلَّ : اسْكُتِي ؛ فَإِنَّ مَوَاضِعَ الْقَضَاةِ أَشَدُّ حَرًّا مِنْكَ !

امام صادق عليه السلام : نواویس (جایگاهی است در دوزخ) از گرمای سخت خود به درگاه خداوند عز و جل شکایت کرد. پس خداوند عز و جل خطاب بدان فرمود: خاموش (ساکت) باش؛ همانا جایگاه قاضیان گرمایش سخت تر از توست !

عنه عليه السلام : إِيَّاكُمْ أَنْ يُحَاكِمَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا إِلَى أَهْلِ الْجَوْرِ ، وَلَكِنْ انظُرُوا إِلَى رَجُلٍ مِنْكُمْ يَعْلَمُ شَيْئًا مِنْ قَضَايَانَا فَاجْعَلُوهُ بَيْنَكُمْ ، فَإِنِّي قَدْ جَعَلْتُهُ قَاضِيًا فَتَحَاكَمُوا إِلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : مبادا فردی از شما (شیعیان) نزد سلطنت ستمگر شکایت کند. بلکه ببینید چه کسی از خود شما با احکام و داوریهای ما آشناست همو را میان خود داور قرار دهید؛ زیرا که من او را قاضی شما قرار داده ام. پس برای داورى میان خود، نزد او روید .

قرآن: (أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا نُزِّلَ إِلَيْكَ وَمَا نُزِّلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ) .

«آیا ندیده ای کسانی را که می پندارند به آنچه به سوی تو نازل شده و [به] آنچه پیش از تو نازل گردیده، ایمان آورده اند و [با این همه] می خواهند داورى میان خود را به پیش طاغوت ببرند، با آن که قطعاً فرمان یافته اند بدان کفر ورزند» .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي تَحَاكِمِ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِهِ إِلَى الطَّاغُوتِ وَبَيْنَهُمَا مُنَازَعَةٌ فِي دِينٍ أَوْ مِيرَاثٍ - : مَنْ تَحَاكَمَ إِلَى الطَّاغُوتِ فَحُكْمَ لَهُ فَإِنَّمَا يَأْخُذُ سُحْتًا وَإِنْ كَانَ حَقُّهُ ثَابِتًا لَهُ ، لِأَنَّهُ أَخَذَ بِحُكْمِ الطَّاغُوتِ ، وَقَدْ أَمَرَ اللَّهُ أَنْ يَكْفُرَ بِهِ .

امام صادق عليه السلام - درباره دو نفر از اصحابش که با هم بر سر وام یا ارثیه ای اختلاف داشتند و داورى میان خود را پیش طاغوت بردند - فرمود : هر که داورى پیش طاغوت (حاکم ستمگر) برد و او به نفعش حکم صادر کند، آنچه می گیرد حرام است هر چند حق مسلم او باشد؛ زیرا به حکم طاغوت گرفته است حال آن که خداوند دستور داده است به طاغوت کفر ورزیده شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : اتَّقُوا الحُكُومَةَ ؛ فَإِنَّ الحُكُومَةَ إِنَّمَا هِيَ لِلإِمَامِ العَالِمِ بالقَضَاءِ ، العَادِلِ فِي المُسْلِمِينَ ، لِنَبِيِّ أَوْ وَصِيِّ نَبِيِّ .

امام صادق عليه السلام : از داوری کردن بپرهیزید؛ زیرا [منصب] داوری در حقیقت از آن امامی است که در قضاوت دانا باشد و در میان مسلمانان به عدالت حکم کند؛ از آن پیغمبری یا وصی پیغمبری .

عنه عليه السلام : مَا قَضَى اللهُ لِمُؤْمِنٍ قَضَاءً فَرَضِي بِهِ إِلَّا جَعَلَ اللهُ لَهُ الخَيْرَةَ فيما يَقْضِي .

امام صادق عليه السلام : خداوند برای مؤمن هیچ قضایی نراند که از آن خشنود باشد، مگر این که خدا در آنچه حکم و مقدر فرموده خیر او را قرار دهد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : عَجِبْتُ لِلْمَرْءِ المُسْلِمِ لَا يَقْضِي اللهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ قَضَاءً إِلَّا كَانَ خَيْرًا لَهُ ، وَإِنْ قُرِضَ بِالْمَقَارِيضِ كَانَ خَيْرًا لَهُ ، وَإِنْ مَلَكَ مَشَارِقَ الأَرْضِ وَمَغَارِبَهَا كَانَ خَيْرًا لَهُ .

امام صادق عليه السلام : در شگفتم از مرد مسلمان که خداوند عز و جل هیچ قضایی برای او نراند جز این که خیر او در آن باشد. اگر با قیچی تکه تکه شود برایش خیر است و اگر از شرق تا غرب عالم را در اختیار گیرد باز برایش خیر است .

عنه عليه السلام : إِذَا كَانَ يَوْمُ القِيَامَةِ وَجَمَعَ اللهُ الخَلَائِقَ سَأَلَهُمْ عَمَّا عَاهَدَ إِلَيْهِمْ وَلَمْ يَسْأَلَهُمْ عَمَّا قَضَى عَلَيْهِمْ .

امام صادق عليه السلام : چون روز قیامت شود و خداوند خلائق را گرد آورد، از آنچه به آنها سفارش کرده و فرمان داده است بازخواستشان کند و از آنچه برایشان مقدر و حکم فرموده است، نپرسدشان .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللهَ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا قَدَّرَهُ ، فَإِذَا قَدَّرَهُ قَضَاهُ ، فَإِذَا قَضَاهُ أَمْضَاهُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند هرگاه چیزی را اراده کند، آن را مقدر می نماید و چون مقدرش سازد حکم آن را صادر می کند و چون حکمش را داد به اجرائش در می آورد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ القَضَاءَ والقَدَرَ خَلْقَانِ مِنَ خَلْقِ اللهِ ، وَاللهُ يُزِيدُ فِي الخَلْقِ مَا يَشَاءُ .

امام صادق عليه السلام : قضا و قدر دو آفریده از آفریدگان خدا هستند و خدا بر آفریده خود آنچه بخواهد می افزاید .

الإمام الصادق عليه السلام - لما سُئِلَ عن قولِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : « فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَهُ » - : يُكْفِّرُ عَنْهُ مِنْ ذُنُوبِهِ بِقَدْرِ مَا عَفَا .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه: «پس هر که از آن [قصاص] درگذرد، آن کفار [گناهان] او خواهد بود» - فرمود: به قدر گذشتی که کرده است از گناهانش پاک می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : ضَمِنْتُ لِمَنْ اقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقِرَ .

امام صادق عليه السلام : من برای کسی که میانه روی کند، ضمانت می کنم که فقیر نشود .

الإمام الصادق عليه السلام : على بابِ الْجَنَّةِ مَكْتُوبٌ : الْقَرْضُ بِثَمَانِيَةِ عَشْرَ ، وَالصَّدَقَةُ بِعَشْرَةٍ ، وَذَلِكَ أَنَّ الْقَرْضَ لَا يَكُونُ إِلَّا فِي يَدِ الْمُحْتَاجِ ، وَالصَّدَقَةَ رَبَّمَا وَقَعَتْ فِي يَدِ غَيْرِ مُحْتَاجٍ .

امام صادق عليه السلام : بر در بهشت نوشته است: [ثواب] وام، هجده برابر است و صدقه، ده برابر . علتش این است که وام جز به دست نیازمند، نمی رسد اما صدقه، ممکن است به دست غیر محتاج بیفتد .

عنه عليه السلام : لَأَنْ اقْرِضَ قَرْضًا أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْ أَنْ أُصِلَ بِمِثْلِهِ .

امام صادق عليه السلام : اگر وامی پرداخت کنم، خوشتر دارم از این که به همان مقدار صله و بخشش دهم .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ هُمْ أَقْرَبُ الْخَلْقِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حَتَّى يَفْرُغَ (النَّاسُ) مِنَ الْحِسَابِ : رَجُلٌ لَمْ تَدْعُهُ قُدْرَتُهُ فِي حَالِ غَضَبِهِ إِلَى أَنْ يَحِيفَ عَلَى مَنْ تَحْتَ يَدَيْهِ ، وَرَجُلٌ مَشَى بَيْنَ اثْنَيْنِ فَلَمْ يَمِلْ مَعَ أَحَدِهِمَا عَلَى الْآخَرِ بِشَعِيرَةٍ ، وَرَجُلٌ قَالَ الْحَقَّ فِيمَا لَهُ وَعَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : سه نفرند که در روز قیامت، نزدیکترین خلق به خداوند تا آن گاه که کار حسابرسی مردم تمام شود: مردی که در حال خشم، قدرتش او را به ستم کردن بر زیر دستش وا ندارد، مردی که میان دو نفر (برای انجام رسالتی) حرکت کند و به اندازه جوی به یکی از آن دو تمایل نداشته باشد و مردی که حق را بگوید ؛ به سودش باشد یا به زیانش .

الإمام الصادق عليه السلام : فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَى دَاوُدَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا دَاوُدُ ، كَمَا أَنَّ أَقْرَبَ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْمُتَوَاضِعُونَ كَذَلِكَ أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ الْمُتَكَبِّرُونَ .

امام صادق علیه السلام : از وحی های خداوند عز و جل به داوود علیه السلام این بود:
ای داوود! همچنان که نزدیکترین مردم به خدا فروتنانند، دورترین مردم از خدا گردن
فرازانند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ فَسَّرَ الْقُرْآنَ بِرَأْيِهِ فَأَصَابَ لَمْ يُوجَرْ ، وَإِنْ أَخْطَأَ كَانَ إِثْمُهُ
عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که قرآن را به رأی خود تفسیر کند و تفسیرش درست
باشد، مأجور نیست و اگر نادرست باشد، گناهش به گردن اوست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ زُرَّارَةُ عَنْ وُجُوبِ الْإِنصَاتِ وَالِاسْتِمَاعِ عَلَى مَنْ
يَسْمَعُ الْقُرْآنَ - : نَعَمْ ، إِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ عِنْدَكَ فَقَدْ وَجَبَ عَلَيْكَ الْإِسْتِمَاعُ وَالْإِنصَاتُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ سؤال زراره از وجوب خاموش ماندن و گوش دادن بر
کسی که قرآن را می شنود - فرمود : آری، هرگاه قرآن در حضورت خوانده شد، واجب
است که گوش کنی و خاموش بمانی .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قِرَاءَةِ الْقُرْآنِ فِي لَيْلَةٍ - : لَا يُعْجِبُنِي أَنْ تَقْرَاهُ فِي
أَقْلٍ مِنْ شَهْرٍ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از ختم کردن قرآن در يك شب - فرمود :
خوش ندارم که آن را در کمتر از يك ماه بخوانی .

قرآن: (فَإِذَا قَرَأْتَ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ) .

«پس هر گاه قرآن خواندی، از شیطان رجیم به خدا پناه بر» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ التَّعَوُّذِ عِنْدَافْتِتَاحِ كُلِّ سُورَةٍ - : نَعَمْ ، فَتَعَوُّذٌ بِاللَّهِ
مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ ، وَذَكَرَ أَنَّ الرَّجِيمَ أَخْبَثُ الشَّيَاطِينِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از استعاذه هنگام شروع هر سوره - فرمود :
آری، از شیطان رجیم که پلیدترین شیاطین است، به خدا پناه بر .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : نَظَّفُوا طَرِيقَ الْقُرْآنِ ،
قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا طَرِيقُ الْقُرْآنِ ؟ قَالَ : أَفْوَاهُكُمْ ، قِيلَ : بِمَاذَا ؟ قَالَ : بِالسَّوَاكِ .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: گذرگاه قرآن را نظافت
کنید . عرض شد: ای رسول خدا! گذرگاه قرآن چیست؟ فرمود: دهانهایتان . عرض شد: با
چه تمیزش کنیم؟ فرمود: با مسواک زدن .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - في قوله تعالى: «الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُونَهُ حَقَّ تِلَاوَتِهِ» -
 :يُرْتَلُونَ آيَاتِهِ ، وَيَتَفَهَّمُونَ مَعَانِيَهُ ، وَيَعْمَلُونَ بِأَحْكَامِهِ ، وَيَرْجُونَ وَعْدَهُ ، وَيَخْشَوْنَ عَذَابَهُ ،
 وَيَتَمَثَّلُونَ قِصَصَهُ ، وَيَعْتَبِرُونَ أَمْثَالَهُ ، وَيَأْتُونَ أَوْامِرَهُ ، وَيَجْتَنِبُونَ نَوَاهِيَهُ . مَا هُوَ وَاللَّهِ
 بِحِفْظِ آيَاتِهِ وَسَرِّدِ حُرُوفِهِ ، وَتِلَاوَةِ سُورِهِ وَدَرَسِ أَعْشَارِهِ وَأَخْمَاسِهِ ، حَفِظُوا حُرُوفَهُ
 وَأَضَاعُوا حُدُودَهُ ، وَإِنَّمَا هُوَ تَدَبُّرُ آيَاتِهِ ، يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى : «كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ مُبَارَكٌ لِيَدَّبَّرُوا
 آيَاتِهِ» .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه : «کسانی که به آنان کتاب دادیم، آن را تلاوت می
 کنند آن گونه که حق تلاوت آن است» - فرمود : آیاتش را روشن و شمرده می خوانند،
 سعی می کنند معانی اش را بفهمند، احکام و فرامینش را به کار می بندد، به وعده اش
 امیدوارند، از عذابش می ترسند، از داستانهایش سرمشق می گیرند، از مثلهایش پند می
 گیرند، امرهایش را به جا می آورند و از نهی هایش دوری می کنند. به خدا سوگند که حق
 تلاوت قرآن به حفظ آیات و پشت سر هم خواندن حروف و کلماتش و تلاوت سوره ای و
 مطالعه حواشی و هوامش آن، نیست. حروف و کلماتش را حفظ می کردند و حدود و
 معانیش را فرو گذاشتند، بلکه به تدبیر و تأمل در آیات آن است؛ خداوند متعال می فرماید :
 «کتابی است خجسته که سوی تو فرو فرستادیم، تا در آیات آن تدبیر کنند» .

عنه عليه السلام : مَنْ نَسِيَ سُورَةً مِنَ الْقُرْآنِ مَثَلَتْ لَهُ فِي صُورَةٍ حَسَنَةٍ وَدَرَجَةٍ رَفِيعَةٍ ،
 فَإِذَا رَأَاهَا قَالَ : مَنْ أَنْتِ ؟ مَا أَحْسَنَكَ ! لَيْتَكَ لِي ! فَتَقُولُ : أَمَا تَعْرِفُنِي ؟ أَنَا سُورَةٌ كَذَا وَكَذَا ،
 لَوْ لَمْ تَنْسِنِي لَرَفَعْتُكَ إِلَى هَذَا الْمَكَانِ .

امام صادق عليه السلام : هر کس سوره ای از قرآن را فراموش کند، آن سوره [در بهشت
 ] به صورتی زیبا و درجه ای رفیع در برابرش مجسم می شود و چون او را ببیند، گوید:
 تو کیستی؟ چقدر زیبایی! کاش از آن من بودی. جواب دهد: مرا نمی شناسی؟ من فلان و
 بهمان سوره هستم. اگر مرا فراموش نکرده بودی، تو را به این مکان بالا می آوردم .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الْحَافِظُ لِلْقُرْآنِ الْعَامِلُ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ .

امام صادق عليه السلام : حافظ قرآن که به آن عمل کند، همراه فرشتگان پیغام آور ارجمند
 و نیکوکار است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ لَا يَمُوتَ حَتَّى يَتَعَلَّمَ الْقُرْآنَ ، أَوْ يَكُونَ فِي
 تَعَلُّمِهِ .

امام صادق عليه السلام : سزاوار است که مؤمن پیش از آن که بمیرد، قرآن را بیاموزد یا
 در حال آموختن آن بمیرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ : مَا بَالُ الْقُرْآنِ لَا يَزِدَادُ عَلَى النَّشْرِ وَالدَّرْسِ إِلَّا غَضَاضَةً؟ - :لَأَنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى لَمْ يَجْعَلْهُ لِزْمَانٍ دُونَ زَمَانٍ ، وَلَا لِإِنْسٍ دُونَ نَاسٍ ، فَهُوَ فِي كُلِّ زَمَانٍ جَدِيدٌ ، وَعِنْدَ كُلِّ قَوْمٍ غَضٌّ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد: چه سرّی است که قرآن هر چه بیشتر خوانده و بحث شود، برتازگی و طراوت آن افزوده می شود؟ - فرمود: چون خداوند تبارک و تعالی، آن را تنها برای زمانی خاص و مردمی خاص قرار نداده است. از این رو، در هر زمانی و برای هر مردمی، تا روز قیامت، تازه و باطراوت است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ قَتَلَ نَفْسَهُ مُتَعَمِّدًا فَهُوَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا .

امام صادق عليه السلام : هر که عمداً خودش را بکشد، در آتش دوزخ جاودانه است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ : الْمُؤْمِنُ يَقْتُلُ الْمُؤْمِنَ مُتَعَمِّدًا هَلْ لَهُ تَوْبَةٌ؟ - :إِنْ كَانَ قَتَلَهُ لِإِيمَانِهِ فَلَا تَوْبَةَ لَهُ ، وَإِنْ كَانَ قَتَلَهُ لِغَضَبٍ أَوْ لِسَبَبٍ شَيْءٍ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا فَإِنَّ تَوْبَتَهُ أَنْ يُقَادَ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این پرسش که : اگر مؤمن عمداً مؤمنی را بکشد آیا توبه دارد؟ - فرمود: اگر به خاطر ایمانش او را کشته باشد، توبه ندارد. ولی اگر از روی خشم یا به انگیزه امری از امور دنیا بکشد، توبه اش این است که قصاص شود .

عنه عليه السلام : لَا يُسْأَلُ فِي الْقَبْرِ إِلَّا مَنْ مَحَضَ الْإِيمَانَ مَحْضًا ، أَوْ مَحَضَ الْكُفْرَ مَحْضًا .

امام صادق عليه السلام : در قبر پرسش نمی شود، مگر از کسی که مؤمن محض باشد یا کافر محض .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : يُسْأَلُ الْمَيِّتُ فِي قَبْرِهِ عَنْ خَمْسٍ : عَنْ صَلَاتِهِ ، وَزَكَاتِهِ ، وَحَجِّهِ ، وَصِيَامِهِ ، وَوَلَايَتِهِ إِيَّانَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَتَقُولُ الْوَلَايَةُ مِنْ جَانِبِ الْقَبْرِ لِلْأَرْبَعِ : مَا دَخَلَ فِيكَ مِنْ نَقْصٍ فَعَلَيْ تَمَامِهِ .

امام صادق عليه السلام : در قبر از مرده پنج سؤال می کنند: از نماز، زکات، حج، روزه و ولایتش نسبت به ما خاندان. پس، ولایت از گوشه قبر به آن چهار چیز می گوید: هر یک از شما کم و کاستی داشتید، کامل کردن آن با من .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ لِلْقَبْرِ كَلَامًا فِي كُلِّ يَوْمٍ ، يَقُولُ : أْنَا بَيْتُ الْعَرَبَةِ ، أْنَا بَيْتُ الْوَحْشَةِ ، أْنَا بَيْتُ الدُّودِ ، أْنَا الْقَبْرُ ، أْنَا رَوْضَةٌ مِنْ رِيَاضِ الْجَنَّةِ أَوْ حُفْرَةٌ مِنْ حُفْرِ النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : قبر را هر روز سخنی است که می گوید: من خانه غربتم، من خانه تنهایی ام، من خانه کرمها هستم، من قبرم، من باغی از باغهای بهشت یا گودالی از گودالهای دوزخم .

• عنه عليه السلام : تَفَكَّرُ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةِ سَنَةٍ «إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أَوْلُوا الْأَبَابِ» .

امام صادق علیه السلام : يك ساعت اندیشیدن بهتر از سالی عبادت است . «جز این نیست که خردمندان پند می گیرند» .

• الإمام الصادق عليه السلام : أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست .

• الإمام الصادق عليه السلام : الْفِكْرَةُ مِرْآةُ الْحَسَنَاتِ وَكَفَّارَةُ السَّيِّئَاتِ .

امام صادق علیه السلام : اندیشه، آینه خوبیها و پوشاننده بدیهاست .

• عنه عليه السلام : مَا مِنْ أَحَدٍ يَمُوتُ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَحَبَّ إِلَى إِبْلِيسَ مِنْ مَوْتِ فُقَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : برای شیطان، مرگ هیچ مؤمنی خوشایندتر از مرگ يك فقيه نیست .

• الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا مَاتَ الْمُؤْمِنُ الْفَقِيهُ ثَلَمَ فِي الْإِسْلَامِ ثَلَمَةٌ لَا يَسُدُّهَا شَيْءٌ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمن فقيه بمیرد، رخنه ای در اسلام پدید آید که هیچ چیز آن را نبندد .

• الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَكُونُ الرَّجُلُ مِنْكُمْ فَقِيهَا حَتَّى يَعْرِفَ مَعَارِيضَ كَلَامِنَا .

امام صادق علیه السلام : هیچ فردی از شما فقيه نباشد، مگر آن گاه که تعریضات کلام ما را بفهمد .

• الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ آخِرَ الْأَنْبِيَاءِ دُخُولًا إِلَى الْجَنَّةِ سُلَيْمَانُ ، وَذَلِكَ لِمَا أُعْطِيَ مِنَ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : آخرین پیامبری که وارد بهشت می شود، سلیمان است و این به سبب دنیایی است که به او داده شد .

• الإمام الصادق عليه السلام : أَشَدُّ شَيْءٍ مَوْوَنَةً إِخْفَاءُ الْفَاقَةِ .

امام صادق علیه السلام : دشوارترین و پر زحمت ترین کارها، پوشیده داشتن فقر است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ لَيَعْتَذِرُ إِلَى عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ الْمُحَوِّجِ فِي الدُّنْيَا كَمَا يَعْتَذِرُ الْأَخُ إِلَى أَخِيهِ ، فَيَقُولُ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي ، مَا أَحْوَجْتُكَ فِي الدُّنْيَا مِنْ هَوَانٍ كَانَ بِكَ عَلَيَّ ، فَارْفَعْ هَذَا السَّجْفَ فَانظُرْ إِلَى مَا عَوَّضْتُكَ مِنَ الدُّنْيَا . قَالَ : فَيَرْفَعُ فَيَقُولُ : مَا ضَرَّنِي مَا مَنَعْتَنِي مَعَ مَا عَوَّضْتَنِي ؟ !

امام صادق علیه السلام : [در روز قیامت] خداوند، جلّ ثناؤه، همچنان که برادری از برادرش پوزش می خواهد، از بنده مؤمن نیازمند خود در دنیا، پوزش می خواهد و می فرماید: به عزّت و جلالم سوگند که من تو را در دنیا از سر خواریت نزد من، محتاج نکردم . اکنون این روپوش را بردار و ببین به جای دنیا به تو چه داده ام . او روپوش را برمی دارد و می گوید: با این عوضی که به من دادی مرا چه زیان که در دنیا ، چیزهایی را از من گرفتی !

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلِيَّ وَوَلَدَهُ أَوْرَثَهُ الْفَقْرَ .

امام صادق علیه السلام : هر مردی که فرزند خود را نفرین کند، فقر برایش به ارث می گذارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - عن آبائه عليهم السلام - : مَنْ لَمْ يَسْأَلِ اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ افْتَقَرَ .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدران بزرگوارش - : هر که از فضل خدا نطلبد ، فقیر شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ضَمِنْتُ لِمَنْ اقْتَصَدَ أَنْ لَا يَفْتَقَرَ .

امام صادق علیه السلام : من برای کسی که میانه روی (صرفه جویی) کند، ضمانت می کنم که فقیر نشود .

عنه عليه السلام : الْفَقْرُ الْمَوْتُ الْأَحْمَرُ ، [قَالَ الرَّاوِي:] فَقُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الْفَقْرُ مِنَ الدِّينَارِ وَالدَّرْهَمِ ؟ فَقَالَ : لَا ، وَلَكِنْ مِنَ الدِّينِ .

امام صادق علیه السلام : فقر ، مرگ سرخ است . راوی می گوید : به ابو عبدالله علیه السلام عرض کردم : (منظورتان) فقر دینار و درم است ؟ فرمود : نه ؛ بلکه (مرادم) فقر دینی است .

عنه عليه السلام : غِنَى يَحْجُزُكَ عَنِ الظُّلْمِ خَيْرٌ مِنْ فَقْرٍ يَحْمِلُكَ عَلَى الْإِثْمِ .

امام صادق علیه السلام : ثروتی که تو را از ستم باز دارد ، بهتر از فقری است که تو را به گناه کشاند .

عنه عليه السلام : الْفَقْرُ مَعَنَا خَيْرٌ مِنَ الْغِنَى مَعَ غَيْرِنَا ، وَالْقَتْلُ مَعَنَا خَيْرٌ مِنَ الْحَيَاةِ مَعَ غَيْرِنَا .

امام صادق علیه السلام : فقیر بودن و با ما بودن بهتر است ، از توانگر بودن و با غیر ما بودن . و کشته شدن و با ما بودن بهتر است ، از زنده بودن و با غیر ما بودن .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَمَّا يُرَوَى عَنْ أَبِي ذَرٍّ : ثَلَاثَةٌ يُبَغِضُهَا النَّاسُ وَأَنَا أُحِبُّهَا : أَحِبُّ الْمَوْتَ وَأُحِبُّ الْفَقْرَ وَأُحِبُّ الْبَلَاءَ - : إِنَّ هَذَا لَيْسَ عَلَى مَا يَرَوْنَ ؛ إِنَّمَا عَنِي : الْمَوْتُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْحَيَاةِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ ، وَالْفَقْرُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الْغِنَى فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ ، وَالْبَلَاءُ فِي طَاعَةِ اللَّهِ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنَ الصَّحَّةِ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام - درباره سؤال از این سخن نقل شده از ابوذر که : «سه چیز است که مردم از آنها نفرت دارند و من دوستشان دارم : من مرگ و فقر و بلا را دوست دارم» - : این مطلب آن گونه که مردم (از سخن ابوذر) می فهمند ، نیست . بلکه مقصود او این است که مرگ در راه طاعت خدا را خوشتر دارم ، تا زندگی توأم با معصیت خدا ؛ و فقر در طاعت خدا را دوست تر دارم ، تا توانگری همراه با معصیت خدا ؛ و بلا و بیماری در راه طاعت خدا را خوشتر دارم ، از تندرستی همراه با معصیت خدا .

الإمام الصادق عليه السلام : فِي مُنَاجَاةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، إِذَا رَأَيْتَ الْفَقْرَ مُقْبِلًا فَقُلْ : مَرَحَبًا بِشِعَارِ الصَّالِحِينَ ، وَإِذَا رَأَيْتَ الْغِنَى مُقْبِلًا فَقُلْ : ذَنْبٌ عَجَلَتْ عُقُوبَتُهُ .

امام صادق علیه السلام : در نجوای خداوند متعال باموسی علیه السلام آمده است : ای موسی ! هرگاه دیدی که فقر روی آورده است ، بگو : خوش آمدی ، ای بالاپوش صالحان ! و هرگاه دیدی که ثروت و توانگری روی آورده است ، بگو : (این به خاطر) گناهی است که کیفرش به سوی من شتافته است .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمَصَائِبُ مَنَحٌ مِنَ اللَّهِ ، وَالْفَقْرُ مَخْرُوجٌ عِنْدَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : مصیبت ها هدیه های خداوندند و فقر، گنجینه ای است نزد خدای .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ (ل) يَدْفَعُ بَمَنْ يُصَلِّينَ شَيْعَتَنَا عَمَّنْ لَا يُصَلِّي مِنْ شَيْعَتِنَا وَلَوْ أَجْمَعُوا عَلَى تَرْكِ الصَّلَاةِ لَهَلَكُوا ، وَإِنَّ اللَّهَ لَيَدْفَعُ بَمَنْ يُزَكِّي مِنْ شَيْعَتِنَا عَمَّنْ

لَا يُزَكِّي ... وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : وَلَوْلَا دَفَعُ اللَّهُ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ »

امام صادق علیه السلام : خداوند به برکت وجود شیعیان نمازگزار ما، عذاب را از شیعیانی که نماز نمی خوانند دفع می کند. اگر همه آنها نماز را ترک می کردند، قطعاً هلاک می شدند ، و خداوند به برکت وجود شیعیان زکات پرداز ما [عذاب را] از شیعیانی که زکات نمی دهند دور می گرداند... و این است معنای سخن خداوند عز و جل که : «اگر خداوند برخی از مردم را به وسیله برخی دیگر دفع نمی کرد، قطعاً زمین تباه می گردید»

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : مَا تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي بِأَحَبِّ مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی فرموده است: بنده ام به چیزی محبوبتر از آنچه بر او فرض کرده ام خود را محبوب من نکرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَنْتَظَرَ بِمُعَاجَلَةِ الْفُرْصَةِ مُوَاجَلَةَ الْإِسْتِقْصَاءِ سَلَبَتْهُ الْأَيَّامُ فُرْصَتَهُ ؛ لِأَنَّ مِنْ شَأْنِ الْأَيَّامِ السَّلْبَ ، وَسَبِيلُ الزَّمَنِ الْفَوْتُ .

امام صادق علیه السلام : به هر کس فرصتی دست دهد و او به انتظار دست دادن فرصت کامل آن را تأخیر اندازد، روزگار همان فرصت را نیز از او برباید؛ زیرا کار ایام، ربودن است و شیوه زمان، از دست رفتن .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثٌ هُنَّ فَخْرُ الْمُؤْمِنِ وَزِينَةُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : الصَّلَاةُ فِي آخِرِ اللَّيْلِ ، وَيَأْسُهُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، وَوَلَايَتُهُ الْإِمَامَ مِنْ آلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز است که افتخار مؤمن و زیور او در دنیا و آخرت است : نماز آخر شب و چشم نداشتن به آنچه مردم دارند و ولایت و دوستی او نسبت به امام از خاندان محمد صلی الله علیه و آله .

الإمام الصادق عليه السلام : الْفَحْشُ وَالْبِدْءُ وَالسَّلَاطَةُ مِنَ النِّفَاقِ .

امام صادق علیه السلام : دشنام گویی و بدزبانی و دریدگی ، از [نشانه های] نفاق است .

عنه عليه السلام : مَنْ خَافَ النَّاسَ لِسَانَهُ فَهُوَ فِي النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس که مردم از زبانش بترسند، در آتش باشد .

الإمام الصادق عليه السلام: أهرَبُ مِنَ الْفُتْيَا هَرَبَكَ مِنَ الْأَسَدِ ، وَلَا تَجْعَلْ رَقَبَتَكَ لِلنَّاسِ جِسْرًا .

امام صادق عليه السلام : از فتوا دادن چنان بگریز که از شیر می گریزی و گردنت را پل مردم قرار مده .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَفْتَى النَّاسَ بِرَأْيِهِ فَقَدَانَ بِمَا لَا يَعْلَمُ ، وَمَنْ دَانَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فَقَدْ ضَادَّ اللَّهَ حَيْثُ أَحَلَّ وَحَرَّمَ فِيمَا لَا يَعْلَمُ .

امام صادق عليه السلام : کسی که براساس رأی خود به مردم فتوا دهد، از چیزی که نمی داند پیروی کرده است و کسی که از آنچه نمی داند پیروی کند، با خدا به ضدیت برخاسته است؛ زیرا ندانسته چیزی را حلال و حرام کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا غَيْرَةَ فِي الْحَلَالِ . . .

امام صادق عليه السلام : در حلال، غیرت و تعصب نیست . . .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى غَيْرُ يُحِبُّ كُلَّ غَيُورٍ ، وَلِغَيْرَتِهِ حَرَّمَ الْفَوَاحِشَ ظَاهِرَهَا وَبَاطِنَهَا .

امام صادق عليه السلام : خدای تبارک و تعالی غیرتمند است و هر غیرتمندی را دوست می دارد. و از غیرتمندی اوست که زشتکاریها را ، چه پیدا و چه ناپیدا، حرام فرموده است .

عنه عليه السلام : قَالَ رَجُلٌ لِعَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ : إِنَّ فُلَانًا يَنْسُبُكَ إِلَى أَنَّكَ ضَالٌّ مُبْتَدِعٌ ! فَقَالَ لَهُ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ : مَا رَعَيْتَ حَقَّ مُجَالَسَةِ الرَّجُلِ حَيْثُ نَقَلْتَ إِلَيْنَا حَدِيثَهُ ، وَلَا أَدَيْتَ حَقِّي حَيْثُ أْبَلَّغْتَنِي عَنْ أَخِي مَا لَسْتُ أَعْلَمُهُ ! ... إِيَّاكَ وَالْغَيْبَةَ فَإِنَّهَا إِدَامُ كِلَابِ النَّارِ ، وَاعْلَمْ أَنَّ مَنْ أَكْثَرَ مِنْ ذِكْرِ عُيُوبِ النَّاسِ شَهِدَ عَلَيْهِ الْإِكْثَارُ أَنَّهُ إِذَا يَطْلُبُهَا بِقَدْرِ مَا فِيهِ .

امام صادق عليه السلام : مردی به علی بن الحسین علیهما السلام گفت: فلانی به شما نسبت می دهد که گمراه و بدعتگذار هستی. علی بن الحسین به او فرمود: حق همنشینی با آن مرد را پاس نداشتی؛ زیرا سخن او را به ما منتقل کردی. حق مرا نیز به جا نیاوردی زیرا از برادرم چیزی به من رساندی که من آن را نمی دانستم!... از غیبت پرهیز، که آن نواله سگهای دوزخ است و بدان کسی که از مردم زیاد عیب گوئی کند، این عیبگویی زیاد بر این نکته گواهی دهد که او این عیبها را به همان اندازه ای که در خودش هست، می جوید (به همان اندازه عیب دارد) .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا تَغْتَبِ فَتُغْتَبَ ، ولا تَحْفِرْ لِأَخِيكَ حُفْرَةً فَتَقَعَ فِيهَا ؛ فَإِنَّكَ كما تَدِينُ تُدانُ .

امام صادق عليه السلام : غیبت نکن، که از تو غیبت می شود. و برای برادرت چاه مکن که خود در آن می افتی؛ زیرا به هر دست بدهی، با همان دست پس می گیری .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ : هل يَعْلَمُ الإمامُ بِالغَيْبِ - : لا ، ولكن إذا أراد أن يَعْلَمَ الشَّيْءَ أَعْلَمَهُ اللهُ ذَلِكَ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این پرسش که آیا امام غیب می داند - فرمود : نه، اما هرگاه بخواهد چیزی را بداند، خداوند آن را به او می آموزد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الغِنَاءُ يُورِثُ النِّفَاقَ .

امام صادق عليه السلام : آوازه خوانی، از خود نفاق برجای می گذارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ضَلَّتْ نَاقَةٌ رَسُولِ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي غَزْوَةِ تَبُوكَ ، فَقَالَ الْمُنَافِقُونَ : يُحَدِّثُنَا عَنِ الْغَيْبِ وَلَا يَعْلَمُ مَكَانَ نَاقَتِهِ ! فَأَتَاهُ جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخْبَرَهُ بِمَا قَالُوا ، وَقَالَ : إِنَّ نَاقَتَكَ فِي شِعْبِ كَذَا ، مُتَعَلِّقٌ زَمَامُهَا بِشَجَرَةٍ بَحْرٍ . فَنَادَى رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : الصَّلَاةَ جَامِعَةً ، قَالَ : فَاجْتَمَعَ النَّاسُ ، فَقَالَ : أَيُّهَا النَّاسُ ، إِنَّ نَاقَتِي بِشِعْبِ كَذَا ، فَبَادِرُوا إِلَيْهَا حَتَّى أَتُوهَا .

امام صادق عليه السلام : در جنگ تبوک ناقه پیامبر خدا صلی الله علیه و آله گم شد.

منافقان گفتند : برای ما از غیب می گوید اما جای شترش را نمی داند! جبرئیل بر پیامبر صلی الله علیه و آله فرود آمد و گفته منافقان را به اطلاع حضرت رساند و گفت : ناقه ات در فلان درّه می باشد و مهارش به درخت تنومندی گیر کرده است. پس پیامبر خدا صلی الله علیه و آله ندای نماز جماعت سر داد. مردم جمع شدند. حضرت فرمود : ای مردم! ناقه من در فلان درّه است. مردم به طرف آن شتافتند و شتر را یافتند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الغِنَاءُ مِمَّا أَوْعَدَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ عَلَيْهِ النَّارَ ، وَهُوَ قَوْلُهُ عَزَّوَجَلَّ : «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوعًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ» .

امام صادق عليه السلام : آوازه خوانی از جمله گناهانی است که خداوند عز و جل برای آن وعده آتش داده است، آن جا که می فرماید : «و از مردم کسانی هستند که سخن بیهوده را خریدارند تا [مردم را] بی[هیچ] دانشی از راه خدا گمراه کنند و راه خدا را به ریشخند گیرند. برای آنان عذابی خوارکننده خواهد بود» .

قرآن: (وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ) .

«و اموال و فرزندانان چیزی نیست که شما را به پیشگاه ما نزدیک گرداند، مگر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده باشند. پس، آنان را برای آنچه کرده اند، دو برابر پاداش است و آنان در غرفه ها [بهشتی] آسوده خاطر خواهند بود.» .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا ذَكَرَ رَجُلٌ عِنْدَهُ الْأَغْنِيَاءَ وَوَقَعَ فِيهِمْ - :أَسْكُتُ ! فَإِنَّ الْغَنَىٰ إِذَا كَانَ وَصُولًا لِرَحْمِهِ بَارًا بِأَخْوَانِهِ ، أضعفَ اللهُ لَهُ الْأَجْرَ ضِعْفَيْنِ ؛ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ : « وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَلَا أَوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقَرَّبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَىٰ إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَٰئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الضَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرَفَاتِ آمِنُونَ » الآية .

امام صادق عليه السلام - وقتی مردی در حضورش از توانگران سخن به میان آورد و از آنان بدگویی کرد - فرمود : خاموش! ثروتمند، چنانچه به خویشان خود رسیدگی کند و به برادرانش احسان نماید، خداوند دو برابر به او مزد می دهد؛ زیرا خدا می فرماید : « و اموال و فرزندانان چیزی نیست که شما را به پیشگاه ما نزدیک گرداند، مگر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته کرده باشند. پس، آنان را برای آنچه کرده اند دو برابر پاداش است و آنان در غرفه ها [بهشتی] آسوده خاطر خواهند بود.» .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ رُزِقَ ثَلَاثًا نَالَ ثَلَاثًا وَهُوَ الْغَنَى الْأَكْبَرُ : الْقَنَاعَةُ بِمَا أُعْطِيَ ، وَالْيَأْسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ ، وَتَرْكُ الْفُضُولِ .

امام صادق عليه السلام : هر که از سه چیز برخوردار شود، به سه چیز دست یابد و این بزرگترین ثروت است : قانع بودن به آنچه عطایش شده است، چشم امید برکندن از آنچه مردم دارند و ترك زياديتها (آنچه برای زندگی ضروری نیست) .

الإمام الباقر (أ) و الإمام الصادق عليهما السلام : مَنْ قَنَعَ بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ فَهُوَ مِنْ أَغْنَى النَّاسِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : هر که به آنچه خداوند روزیش کرده است قانع باشد، توانگرترین مردم است .

الإمام الصادق عليه السلام : سَلُّوا اللَّهَ الْغِنَى فِي الدُّنْيَا وَالْعَافِيَةَ ، وَفِي الْآخِرَةِ الْمَغْفِرَةَ وَالْجَنَّةَ .

امام صادق عليه السلام : از خداوند توانگری و تندرستی در دنیا، و آمرزش و بهشت در آخرت را بخواهید .

الإمام الصادق عليه السلام : جاء رجلٌ مؤسّرٌ إلى رسولِ الله صلى الله عليه وآله نقيًّا الثوبِ فجلسَ إلى رسولِ الله صلى الله عليه وآله ، فجاءَ رجلٌ مُعسِرٌ دَرَنُ الثَّوبِ فجلسَ إلى جنبِ المؤسّرِ ، فقبَضَ المؤسّرُ ثيابهُ من تحتِ فخذيه ، فقالَ لَهُ رسولُ الله صلى الله عليه وآله : أخفتَ أن يمسَّكَ من فقرِهِ شيءٌ؟! قالَ : لا ، قالَ : فأخفتَ أن يُصيبَهُ من غناكَ شيءٌ؟! قالَ : لا ، قالَ : فأخفتَ أن يُوسِّخَ ثيابَكَ؟! قالَ : لا ، قالَ : فما حمَّكَ على ما صنَّعتَ؟ فقالَ : يا رسولَ الله ، إن لي قريناً يُزيِّنُ لي كُلَّ قبيحٍ ، ويُقبِّحُ لي كُلَّ حَسَنٍ ، وقد جَعَلتُ لَهُ نِصفَ مالي !

فقالَ رسولُ الله صلى الله عليه وآله للمُعسِرِ : اتَّقبَلُ؟ قالَ : لا ، فقالَ لَهُ الرَّجُلُ : ولمَ؟! قالَ : أخافُ أن يَدْخُلَنِي ما دَخَلَكَ !

امام صادق عليه السلام : مرد ثروتمندی با لباسهای نو و پاکیزه خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و کنار آن حضرت نشست. پس از او مردی تهیدست با جامه های ژولیده و چرکین وارد شد و کنار آن ثروتمند نشست. مرد ثروتمند جامه خود را از زیر ران او کشید و جمع کرد. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به او فرمود : ترسیدی که چیزی از فقر او به تو رسد؟ عرض کرد : نه. فرمود : ترسیدی از دارایی تو چیزی به او رسد؟ عرض کرد : نه. فرمود : ترسیدی لباست را کثیف کند؟ عرض کرد : نه. فرمود : پس چرا این کار را کردی؟ عرض کرد : ای پیامبر خدا! من همدمی (شیطانی) دارم که هر کار زشتی را در نظرم زیبا جلوه می دهد و هر کار خوبی را برایم زشت نمایش می دهد. اکنون نصف مال خود را به این مرد بخشیدم. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله به آن مرد تهیدست فرمود : تو می پذیری؟ عرض کرد : نه. مرد ثروتمند به او گفت : چرا؟! گفت : می ترسم حالتی که به تو راه یافت، به من هم یابد !

الإمام الصادق عليه السلام : الغُلُولُ كُلُّ شَيْءٍ غُلَّ عَنِ الْإِمَامِ ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ شُبُهَةٌ ، وَالسُّحْتُ شُبُهَةٌ .

امام صادق عليه السلام : غلول عبارت است از هرچیزی که از امام دزدیده شود و خوردن مال یتیم به شبهه ؛ و خوردن حرام به شبهه .

الإمام الصادق عليه السلام : صلاحُ حالِ التَّعَايشِ والتَّعَاشِرِ مِلْءُ مِكيالٍ : ثَلَاثَةُ فِطْنَةٍ وَثَلَاثَةُ تَغافلٍ .

امام صادق عليه السلام : درستی وضع زندگی اجتماعی و معاشرت، پیمانانه پُری را ماند که دو سوم آن زیرکی و هوشیاری است، و یک سومش چشم پوشی .

الإمام الصادق عليه السلام : إن كانَ الشَّيْطَانُ عَدُوًّا فَالْغَفْلَةُ لِمَاذَا؟! !

امام صادق علیه السلام : اگر شیطان دشمن است، پس غفلت چرا؟

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ العبدَ إذا أذنبَ ذنباً أُجِّلَ منْ عُدْوَةِ إلی اللیلِ ، فإنِ استَغفَرَ اللهُ لم یُکْتَبْ علیه .

امام صادق علیه السلام : هرگاه بنده گناهی مرتکب شود، از بامداد تا شب به او مهلت داده می شود. اگر آمرزش خواست، آن گناه برایش نوشته نمی شود .

الإمام الصادق عليه السلام : نِعَمَ الجُرْعَةُ العَیْظُ لِمَنْ صَبَرَ علیها . . .

امام صادق علیه السلام : نیکو جرعه ای است خشم، برای کسی که بر آن شکیبایی ورزد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ لَمْ یَمَلِكْ عَضْبَهُ لَمْ یَمَلِكْ عَقْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که اختیاردار خشم خود نباشد ، اختیاردار خرد خود نیست .

عنه علیه السلام : العَضْبُ مَمْحَقَةٌ لِقلبِ الحَکیمِ .

امام صادق علیه السلام : خشم، نابود کننده دل شخص حکیم است .

الإمام الصادق عليه السلام : العَضْبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ .

امام صادق علیه السلام : خشم، کلید هر بدی است .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَمَّنْ أَخَذَ أَرْضابَغیرِ حَقِّها وَبَنى فیها - : یُرفَعُ بناؤُهُ ، وَتُسَلَّمُ التُّرْبَةُ إلی صاحبِها ؛ لیسَ لِعِرْقِ ظالمٍ حَقٌّ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سوال از حکم کسی که زمینی را به ناحق گرفته و ساختمانی در آن ساخته است - فرمود : ساختمانش ویران می گردد و زمین به صاحبش برگردانده می شود. برای عرق ظالم (غاصب) حقی وجود ندارد .

الإمام الصادق عليه السلام : لیسَ مِنَّا مَنْ عَشَّنا .

امام صادق علیه السلام : از ما نیست کسی که با ما دغلکاری کند .

الإمام الصادق عليه السلام : ما مرَّ بالنَّبِيِّ صلی اللهُ علیه و آله یومَ کانَ أشدَّ علیه منْ یومِ حُنینٍ ، وذلكَ أَنَّ العَرَبَ تَباعَتْ علیه .

امام صادق علیه السلام : روزی سخت تر از روز جنگ حنین بر پیامبر صلی الله علیه و آله نگذشت؛ چرا که عربها برای ستم به آن حضرت همداستان شدند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَمَّا حَفَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْخَنْدَقَ مَرُّوا بِكُدْيَةٍ ، فَتَنَاولَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْمِعْوَلَ مِنْ يَدِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَوْ مِنْ يَدِ سُلَيْمَانَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ فَضْرَبَ بِهَا ضَرْبَةً فَتَفَرَّقَتْ بِثَلَاثِ فِرْقٍ ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَقَدْ فُتِحَ عَلَيَّ فِي ضَرْبَتِي هَذِهِ كُنُوزٌ كِسْرَى وَقَيْصَرَ ، فَقَالَ أَحَدُهُمَا لِصَاحِبِهِ : يَعِدُنَا بِكُنُوزِ كِسْرَى وَقَيْصَرَ وَمَا يَقْدِرُ أَحَدُنَا أَنْ يَخْرُجَ يَتَخَلَّى !

امام صادق عليه السلام : هنگامی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله خندق را می کند مسلمانان به مانعی برخوردند. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله کلنگ را از دست امیرالمؤمنین یا از دست سلمان گرفت و ضربه ای بر آن فرود آورد که سه تکه شد. در این هنگام پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : خداوند با این ضربه من گنجهای کسری و قیصر را برایم گشود. یکی از افراد به رفیقش گفت : وعده گنجهای کسری و قیصر را به ما می دهد، در حالی که هیچ يك از ما [از بیم دشمن] قادر نیست برای قضای حاجت بیرون رود !

الإمام الصادق عليه السلام : نَزَلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي غَزْوَةِ ذَاتِ الرِّقَاعِ تَحْتَ شَجَرَةٍ عَلَى شَفِيرِ وادٍ ، فَأَقْبَلَ سَيْلٌ فَحَالَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَصْحَابِهِ ، فَرَأَهُ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ ؛ وَالْمُسْلِمُونَ قِيَامٌ عَلَى شَفِيرِ الوادِي يَنْتَظِرُونَ مَتَى يَنْقَطِعُ السَّيْلُ ، فَقَالَ رَجُلٌ مِنَ الْمُشْرِكِينَ لِقَوْمِهِ : أَنَا أَقْتُلُ مُحَمَّدًا ! فَجَاءَ وَشَدَّ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالسَّيْفِ ، ثُمَّ قَالَ : مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا مُحَمَّدٌ ؟ ! فَقَالَ : رَبِّي وَرَبُّكَ ، فَنَسَفَهُ جَبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ فَرَسِهِ فَسَقَطَ عَلَى ظَهْرِهِ ، فَقَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَأَخَذَ السَّيْفَ وَجَلَسَ عَلَى صَدْرِهِ ، وَقَالَ : مَنْ يُنَجِّيكَ مِنِّي يَا غُورثُ ؟ فَقَالَ : جُودُكَ وَكَرَمُكَ يَا مُحَمَّدُ ، فَتَرَكَهُ ، فَقَامَ وَهُوَ يَقُولُ : وَاللَّهِ لَأَنْتَ خَيْرٌ مِنِّي وَأَكْرَمُ .

امام صادق عليه السلام : در جنگ ذات الرقاع پیامبر خدا صلی الله علیه و آله زیر درختی در کنار درّه ای پیاده شد. در این هنگام سیلی آمد و میان آن حضرت و یارانش جدایی انداخت. مردی از مشرکان پیامبر صلی الله علیه و آله را در آن حال دید و مسلمانان نیز در آن طرف درّه ایستاده و منتظر بودند تا جریان سیل قطع شود. آن مرد مشرک به همراهان خود گفت : من محمد را می کشم. و آن گاه نزد پیامبر آمد و به روی پیامبر خدا صلی الله علیه و آله شمشیر کشید و گفت : ای محمد! اینک چه کسی تو را از چنگ من می رهاند؟ حضرت فرمود : پروردگار من و تو. در این هنگام جبرئیل آن مرد را از اسبش پرت کرد و او به پشت افتاد. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله برخاست و شمشیر کشید و روی سینه او نشست و فرمود : ای غورث! چه کسی تو را از چنگ من می رهاند؟ عرض

کرد : بخشندگی و کرم تو ای محمد! حضرت از آن مرد دست کشید و او برخاست در حالی که می گفت : به خدا قسم که تو از من بهتر و گرامی تری .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ وَثِقَ بِثَلَاثَةٍ كَانَ مَغْرُورًا: مَنْ صَدَّقَ بِمَا لَا يَكُونُ ، وَرَكَنَ إِلَى مَنْ لَا يَثِقُ بِهِ ، وَطَمَعَ فِيمَا لَا يَمْلِكُ .

امام صادق علیه السلام : هر که به سه چیز اعتماد کند، گول خورده است : کسی که آنچه را شدنی نیست، باور کند و به کسی که بدو اعتماد ندارد، تکیه کند و در آنچه مالک آن نیست، چشم طمع بندد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا عَيْشَ أَهْنًا مِنْ حُسْنِ الْخُلُقِ .

امام صادق علیه السلام : زندگی ای گواراتر از خوشخویی، نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ تُكَدِّرُ الْعَيْشَ : السُّلْطَانُ الْجَائِرُ ، وَالْجَارُ السَّوِّءُ ، وَالْمَرْأَةُ الْبَدِيَّةُ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز زندگی را تیره می کند : فرمانروای ستمگر، همسایه بد و زن بد دهن و وقیح .

عنه عليه السلام : لَا تُبْدِي الشَّمَاتَةَ لِأَخِيكَ فَيَرْحَمَهُ اللَّهُ وَيُصَيِّرَهَا بِكَ . مَنْ شَمَتَ بِمُصِيبَةٍ نَزَلَتْ بِأَخِيهِ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُفْتَنَ .

امام صادق علیه السلام : از گرفتاری برادرت اظهار شادی مکن که خداوند به او رحم می کند و آن گرفتاری را به تو می رساند. هر کس از گرفتاری و مصیبتی که به برادرش رسیده است شاد شود، از دنیا نرود تا خود گرفتار آن شود .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أُنِّبَ مُؤْمِنًا أُنَّبَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس مؤمنی را سرزنش کند، خداوند او را در دنیا و آخرت سرزنش کند .

الإمام الصادق عليه السلام : أَبْعُدُ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ مِنَ اللَّهِ أَنْ يَكُونَ الرَّجُلُ يُوَاخِي الرَّجُلَ وَهُوَ يَحْفَظُ (عَلَيْهِ) زَلَّاتِهِ لِيُعَيِّرَهُ بِهَا يَوْمًا .

امام صادق علیه السلام : دورترین بنده از خدا ، آن مردی است که با مردی طرح دوستی افکند و [حساب] لغزشهای او را نگه دارد تا روزی به واسطه آنها او را سرزنش کند .

الإمام الصادق عليه السلام : أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عَيْوَبِي .

امام صادق علیه السلام : محبوبترین برادرانم نزد من، کسی است که عیبهایم را به من هدیه کند .

عنه عليه السلام : إذا رأيتم العبد مُتَفَقِّداً لِذُنُوبِ (النَّاسِ) نَاسِيَا لِذُنُوبِهِ، فَاعْلَمُوا أَنَّهُ قَدْ مُكِرَ بِهِ

امام صادق علیه السلام : هر گاه دیدید بنده گناهان مردم را می جوید و گناهان خودش را از یاد برده است، بدانید که گرفتار مکر [خدا] شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَنْفَعُ الْأَشْيَاءِ لِلْمَرْءِ لِمَرَّءٍ سَبَقَهُ النَّاسَ إِلَى عَيْبِ نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : سودمندترین چیزها برای آدمی، این است که در رسیدگی به عیب های خود بر مردم پیشی گیرد (پیش از پرداختن به عیوب مردم به عیبهای خود بپردازد) .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِذَا كَانَ يَوْمُ النَّيْرُوزِ فَاغْتَسِلْ وَالْبَسْ أَنْظَفَ ثِيَابِكَ ، وَتَطَيَّبْ بِأَطْيَبِ طَيِّبِكَ ، وَتَكُونُ ذَلِكَ الْيَوْمَ صَائِمًا .

امام صادق علیه السلام : چون نوروز فرا رسد، بدن خود را بشوی و پاکیزه ترین جامه هایت را بپوش و با خوشبوترین عطرها خودت را معطر کن و در آن روز روزه دار باش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى ... إِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ شَرًّا حَاسِبَهُ عَلَى رُؤُوسِ النَّاسِ ، وَبِكَتِّهِ ، وَأَعْطَاهُ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «وَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ فَسَوْفَ يَدْعُو ثُبُورًا * وَيَصْلَى سَعِيرًا * إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا» .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی... هر گاه برای بنده ای بد بخواهد ، در حضور مردم از او حسابرسی کند و محکومش نماید و کارنامه اش را به دست چپ او دهد. این است مراد سخن خداوند عز و جل که می فرماید : «و اما کسی که نامه اش از پشت سر به او داده شود، زودا که بگوید : وای بر من هلاک شدم و به آتش افروخته در آید، که او در دنیا نزد کسانی که شادمان زیسته بود» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يُحَاسِبَ الْمُؤْمِنَ أَعْطَاهُ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ وَحَاسِبَهُ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ ، فَيَقُولُ : عَبْدِي ، فَعَلْتَ كَذَا وَكَذَا وَعَمِلْتَ كَذَا وَكَذَا ! فَيَقُولُ : نَعَمْ يَا رَبِّ قَدْ فَعَلْتُ ذَلِكَ ، فَيَقُولُ : قَدْ غَفَرْتُهَا لَكَ وَأَبْدَلْتُهَا حَسَنَاتٍ ، فَيَقُولُ النَّاسُ : سُبْحَانَ اللَّهِ أَمَا كَانَ لِهَذَا الْعَبْدِ سَيِّئَةٌ وَاحِدَةٌ ؟ ! وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «فَأَمَّا مَنْ أُوْتِيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَسَوْفَ يُحَاسِبُ حِسَابًا يَسِيرًا وَيُنْقَلِبُ إِلَى أَهْلِهِ مَسْرُورًا» .

امام صادق علیه السلام : خدای تبارک و تعالی چون بخواهد به حساب مؤمن رسیدگی کند کارنامه اش را به دست راست او دهد و میان خود و او به حسابش رسیدگی نماید. پس گوید : بنده من! چنین و چنان کرده ای و فلان و بهمان کار را انجام داده ای! عرض می کند : آری، پروردگارا من این کارها را کرده ام. خداوند می فرماید : من آنها را بر تو بخشیدم و تبدیل به کارهای نیک کردم. پس، مردم گویند : سبحان الله! این بنده حتی یک گناه هم نداشت؟ این است معنای سخن خداوند عز و جل : «اما آن کس که نامه اش به دست راست او داده شود زودا که آسان حسابرسی شود و به سوی کسان خود شادمان برگردد» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى - : «إِقْرَأْ كِتَابَكَ كَفَىٰ بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ» - : يُذَكِّرُ الْعَبْدَ جَمِيعَ مَا عَمِلَ وَمَا كُتِبَ عَلَيْهِ ؛ كَأَنَّهُ فَعَلَهُ تِلْكَ السَّاعَةَ ، فَلِذَلِكَ قَالُوا : «يَا وَيَلْتَنَّا مَا لِهَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا» ؟ !

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «بخوان نامه ات را امروز تو برای رسیدگی به حسابت بسنده ای» - فرمود : تمام کارهایی را که بنده انجام داده و آنچه برای او نوشته شده است، به او یادآوری می شود به طوری که گویی در همان لحظه انجامشان داده است. به همین دلیل می گویند : «وای بر ما! این چه نامه ای است که هیچ ریز و درشتی را از قلم نینداخته است» .

عنه عليه السلام : إِذَا كَانَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ نَادَى مُنَادٍ : أَيْنَ الصَّادِقِ لِأَوْلِيَائِي ؟ فَيَقُومُ قَوْمٌ لَيْسَ عَلَى وُجُوهِهِمْ لَحْمٌ ، فَيُقَالُ : هَؤُلَاءِ الَّذِينَ آذَوْا الْمُؤْمِنِينَ وَنُصَبُوا لَهُمْ وَعَانَدُوهُمْ وَعَنَّفُوهُمْ فِي دِينِهِمْ ، ثُمَّ يُؤْمَرُ بِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ .

امام صادق علیه السلام : چون روز قیامت شود، آوازدهنده ای بانگ بر آورد که : کجایند کسانی که از دوستان من روی گرداندند (آنها را از حقوقشان محروم ساختند، یا آنان را ریشخند کردند)؟ پس، گروهی که در چهره شان گوشتی وجود ندارد، برخیزند؛ گفته شود : اینان کسانی هستند که مؤمنان را آزار دادند و با آنان دشمنی و عناد ورزیدند و به خاطر دینشان ایشان را سخت سرزنش کردند؛ آن گاه فرمان داده شود که آنها را به دوزخ برند .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْمُتَكَبِّرِينَ يُجْعَلُونَ فِيصُورِ الذَّرِّيَّتِ وَطَوُّهُمْ النَّاسُ حَتَّى يَفْرُغَ اللَّهُ مِنَ الْحِسَابِ .

امام صادق علیه السلام : [روز قیامت] افراد متکبر به شکل مورچه در آورده می شوند و مردم پیوسته آنها را لگدمال می کنند، تا زمانی که خدا از رسیدگی به حساب بندگان فارغ شود .

عنه عليه السلام : مَنْ أَكَلَ مِنْ مَالِ أَخِيهِ ظُلْمًا وَلَمْ يَرُدَّهُ عَلَيْهِ ، أَكَلَ جَذْوَةً مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس چیزی از مال برادر خود را به ناحق بخورد و آن را به او برنگرداند، روز قیامت شراره ای از آتش بخورد .

عنه عليه السلام : مَنْ قَرَأَ الْقُرْآنَ لِيَأْكُلَ بِهِ النَّاسَ جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَوَجْهُهُ عَظْمٌ لَا لَحْمَ فِيهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس برای تکدی از مردم قرآن بخواند، روز قیامت در حالی بیاید که چهره اش استخوان است و گوشتی بر آن نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ لَقِيَ الْمُسْلِمِينَ بِوَجْهَيْنِ وَلِسَانَيْنِ ، جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَهُ لِسَانَانِ مِنَ النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : هر که با مسلمانان دو رو و دو زبان برخورد کند، روز قیامت آورده شود در حالی که دو زبان از آتش دارد .

قرآن: (يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا)

«مردم درباره زمان قیامت از تو می پرسند. بگو : علم آن نزد خداست. و تو چه می دانی، شاید زمان قیامت نزدیک باشد» .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ عِيسَى بْنُ مَرْيَمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَجِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَتَى قِيَامُ السَّاعَةِ ؟ فَانْتَفَضَ جِبْرِئِيلُ انْتِفَاضَةً أُعْمِيَ عَلَيْهِ مِنْهَا ، فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ : يَا رُوحَ اللَّهِ ، مَا الْمَسْئُولُ أَعْلَمُ بِهَا مِنَ السَّائِلِ ، وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ، لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَعْتَةٌ .

امام صادق علیه السلام : عیسی بن مریم علیهما السلام از جبرئیل علیه السلام پرسید : کی قیامت بر پا می شود؟ جبرئیل چنان بی تاب و مضطرب شد که از هوش رفت و چون به هوش آمد، گفت : ای روح الله ! سؤال شونده در این باره بیشتر از سؤال کننده نمی داند. و هر کس در آسمانها و زمین است، از آن خداست . قیامت سراغ شما نمی آید مگر ناگهانی و بی خبر .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : «يَأْتِيهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعُقُودِ»
- :العُهُودِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از آیه «ای کسانی که ایمان آورده اید! به
قراردادها وفا کنید» - فرمود : مقصود پیمانهاست .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى : «وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ
وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ» - :إِنَّا عَنَى .

امام صادق عليه السلام : در پاسخ به سؤال از آیه «بگو : عمل کنید ، بزودی خدا و
پیامبر او و مؤمنان عمل شما را می بینند» - فرمود : مقصود [از مؤمنان] ما هستیم .

الإمام الصادق عليه السلام : لَمَّا مَاتَ إِبْرَاهِيمُ ابْنُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَأَى
النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي قَبْرِهِ خَلًّا فَسَوَّاهُ بِيَدِهِ ، ثُمَّ قَالَ : إِذَا عَمِلَ أَحَدُكُمْ عَمَلًا فَلْيُتَقَنَّ .

امام صادق عليه السلام : چون ابراهیم فرزند پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درگذشت،
پیامبر در گور او شکافی دید و آن را با دست پر و هموار کرد. سپس فرمود : هرگاه کسی
از شما کاری کرد، محکم کاری کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنْ مُؤْمِنٍ عَمَلًا وَهُوَ مُضْمِرٌ عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ
سُوءًا .

امام صادق عليه السلام : خداوند از مؤمنی که نسبت به برادر مؤمن خود نیت بد داشته
باشد، هیچ عملی را نمی پذیرد .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ - :الصَّلَاةُ لَوْ قَتَلَهَا ، وَبِرُّ الْوَالِدَيْنِ
، وَالْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به پرسش از بهترین اعمال - فرمود : نماز به وقت،
نیکی کردن به پدر و مادر، و جهاد در راه خداوند عز و جل .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا كَانَ الرَّجُلُ عَلَى عَمَلٍ فَلْيَدُمَّ عَلَيْهِ سَنَةً ، ثُمَّ يَتَحَوَّلْ عَنْهُ إِنْ
شَاءَ إِلَى غَيْرِهِ ؛ وَذَلِكَ أَنَّ لَيْلَةَ الْقَدْرِ يَكُونُ فِيهَا فِي عَامِهِ ذَلِكَ مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَكُونَ .

امام صادق عليه السلام : هر گاه شخصی عملی را آغاز کند، تا يك سال آن را ادامه دهد.
سپس، اگر خواست، به عمل دیگری پردازد؛ زیرا شب قدر که آنچه خداوند می خواهد
مقدر می کند، در آن يك سال وجود دارد .

عنه عليه السلام : اَعْمَلُوا قَلِيلًا تَتَّعَمُوا كَثِيرًا .

امام صادق عليه السلام : اندکی عمل کنید و بسیار منتعم شوید .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ ، وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً ... لَمْ يُعَذِّبْهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که خداوند يك نماز از او بپذیرد، عذابش نکند و از هر که يك کار خوب بپذیرد... عذابش نکند .

الإمام الصادق عليه السلام : تَأَمَّلِ الْآنَ يَا مُفَضَّلُ مَا سُتِرَ عَنِ الْإِنْسَانِ عِلْمُهُ مِنْ مُدَّةِ حَيَاتِهِ ؛ فَإِنَّهُ لَوْ عَرَفَ مِقْدَارَ عُمُرِهِ وَكَانَ قَصِيرَ الْعُمُرِ لَمْ يَتَهَنَّأْ بِالْعَيْشِ مَعَ تَرَقُّبِ الْمَوْتِ وَتَوَقُّعِهِ لَوْ قَدْ عَرَفَهُ ، بَلْ كَانَ يَكُونُ بِمَنْزِلَةِ مَنْ قَدْ فَنِيَ مَالُهُ أَوْ قَارَبَ الْفَنَاءَ ، فَقَدْ اسْتَشَعَرَ الْفَقْرَ وَالْوَجَلَ مِنْ فَنَاءِ مَالِهِ وَخَوْفِ الْفَقْرِ ، عَلَى أَنْ الَّذِي يَدْخُلُ عَلَى الْإِنْسَانِ مِنْ فَنَاءِ الْعُمُرِ أَعْظَمُ مِمَّا يَدْخُلُ عَلَيْهِ مِنْ فَنَاءِ الْمَالِ ، لِأَنَّ مَنْ يَقِلُّ مَالُهُ يَأْمَلُ أَنْ يَسْتَخْلِفَ مِنْهُ فَيَسْكُنُ إِلَى ذَلِكَ ، وَمَنْ أَيْقَنَ بِفَنَاءِ الْعُمُرِ اسْتَحْكَمَ عَلَيْهِ الْيَأْسُ ، وَإِنْ كَانَ طَوِيلَ الْعُمُرِ ثُمَّ عَرَفَ ذَلِكَ وَثِقَ بِالْبَقَاءِ ، وَانْهَمَكَ فِي اللَّذَاتِ وَالْمَعَاصِي ، وَعَمِلَ عَلَى أَنَّهُ يَبْلُغُ مِنْ ذَلِكَ شَهْوَتَهُ ثُمَّ يَتُوبُ فِي آخِرِ عُمُرِهِ ...

فإن قلت : وها هو الآن قد ستر عنه مقدار حياته وصار يتربق الموت ، في كل ساعة يقارف الفواحش وينتهك المحارم ! قلنا : إن وجه التدبير في هذا الباب هو الذي جرى عليه الأمر فيه ، فإن كان الإنسان مع ذلك لا يرعوي ولا ينصرف عن المساوي فإنما ذلك من مَرَحِهِ • وَمِنْ قَسَاوَةِ قَلْبِهِ ، لَا مِنْ خَطَأٍ فِي التَّدْبِيرِ • .

امام صادق عليه السلام : اينك اي مفضل! درباره مخفی بودن مدت عمر انسان از او، بیندیش؛ زیرا اگر آدمی بداند که مدت عمرش چقدر است و عمرش کوتاه باشد زندگی بر او ناگوار شود چون منتظر است که مرگ در زمانی که می داند فرا رسد. بلکه مانند کسی است که مالش از بین رفته یا در آستانه نابود شدن باشد. چنین کسی از ترس نابود شدن اموالش و گرفتار شدن به فقر عملاً احساس فقر می کند. این در حالی است که ترس ناشی از به سر آمدن عمر به مراتب بیشتر از ترس ناشی از نابود شدن اموال است؛ زیرا کسی که ثروتش کم شود به امید این که آن را جایگزین کند آرامش پیدا می کند ، اما کسی که به تمام شدن عمرش [در زمان مشخص و معلوم] یقین داشته باشد، یأس وجودش را فرا می گیرد .

اما اگر عمرش دراز باشد و او از این موضوع اطلاع داشته باشد، مطمئن می شود که هنوز خواهد بود و لذا غرق لذتها و گناهان می شود و سعی می کند کامرواییهایش را بکند

و سپس در آخر عمر توبه نماید ...

ممکن است بگویی: هم اینک نیز که مدت عمرش برای او نامعلوم است و هر لحظه انتظار فرا رسیدن مرگ را دارد، باز مرتکب زشتکاری و نافرمانی می شود. در پاسخ می گوئیم: حکمتی که برای نامعلوم بودن مدت عمر بیان کردیم همچنان به قوت خود باقی است. اما اگر انسان با این حال، از زشتکاری باز نایستد و خویشنداری نکند این دیگر ناشی از سرمستی و سختدلی اوست نه این که تدبیر و فلسفه کار، نادرست است .

عنه عليه السلام : **إِنْ أَحْبَبْتَ أَنْ يَزِيدَ اللَّهُ فِي عُمْرِكَ فَسِرَّ أَبْوَيْكَ** .

امام صادق علیه السلام : **اگر دوست داری خداوند بر عمرت بیفزاید، پدر و مادرت را خوشحال کن .**

الإمام الصادق عليه السلام : **مَنْ حَسَنَتْ نَيْتَهُ زِيدَ فِي عُمَرِهِ** .

امام صادق علیه السلام : **هر که خوش نیت باشد، عمرش زیاد شود .**

عنه عليه السلام : **مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ زِيدَ فِي عُمَرِهِ** .

امام صادق علیه السلام : **هر که با خانواده اش نیکوکار باشد، عمرش زیاد شود .**

عنه عليه السلام : **لَيْسَ الْعِلْمُ بِالتَّعَلُّمِ ، إِنَّمَا هُوَ نُورٌ يَقَعُ فِي قَلْبٍ مَنْ يُرِيدُ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى أَنْ يَهْدِيَهُ ، فَإِنْ أَرَدْتَ الْعِلْمَ فَاطْلُبْ أَوَّلًا فِي نَفْسِكَ حَقِيقَةَ الْعُبُودِيَّةِ ، وَاطْلُبِ الْعِلْمَ بِاسْتِعْمَالِهِ ، وَاسْتَفْهِمِ اللَّهَ يُفْهِمَكَ** .

امام صادق علیه السلام : **دانش به آموختن نیست، بلکه نوری است که در دل هر کس که خداوند تبارک و تعالی بخواهد هدایتش کند، می افتد. بنابراین، اگر خواهان دانش هستی، نخست حقیقت عبودیت را در جانت جويا شو و [آن گاه] در پی دانش باش از طریق به کار بستن آن و از خداوند فهم و دانایی بخواه تا تو را فهم و دانایی دهد .**

الإمام الصادق عليه السلام : **لَيْتَ السَّيِّطَ عَلَى رُؤُوسِ أَصْحَابِي حَتَّى يَتَفَقَّهُوا فِي الْحَلَالِ وَالْحَرَامِ** .

امام صادق علیه السلام : **کاش بالای سر اصحابم تازیانه بود تا در احکام حلال و حرام دانا شوند .**

الإمام الصادق عليه السلام : **جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا**

رَسُولَ اللَّهِ ، مَا الْعِلْمُ ؟ قَالَ : الْإِنْصَاتُ ، قَالَ : ثُمَّ مَه ؟ قَالَ : الْإِسْتِمَاعُ ، قَالَ : ثُمَّ مَه ؟ قَالَ : الْحِفْظُ ، قَالَ : ثُمَّ مَه ؟ قَالَ : الْعَمَلُ بِهِ ، قَالَ : ثُمَّ مَه يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : نَشْرُهُ .

امام صادق علیه السلام : مردی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! علم چیست؟ فرمود: خاموشی. عرض کرد: سپس چه؟ فرمود: گوش سپردن. عرض کرد: دیگر چه؟ فرمود: حفظ و مراقبت. عرض کرد: آن گاه چه؟ فرمود: به کار بستن آن. عرض کرد: سپس چه، ای رسول خدا؟ فرمود: انتشار دادن آن .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ عَالِمٌ يَوْمَ سُلْطَانَا جَائِرًا ، مُعِينًا لَهُ عَلَى جَوْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : ملعون است، ملعون است، آن عالمی که پیشوای سلطانی ستمگر باشد و او را در ستمگریش یاری دهد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إِنَّهُ يُغْفَرُ لِلْجَاهِلِ سَبْعُونَ ذَنْبًا قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لِلْعَالِمِ ذَنْبٌ وَاحِدٌ .

امام صادق علیه السلام : از نادان هفتاد گناه آمرزیده می شود پیش از آن که يك گناه از دانا آمرزیده شود .

عنه عليه السلام : أَشَدُّ النَّاسِ عَذَابًا عَالِمٌ لَا يُنْتَفِعُ مِنْ عِلْمِهِ بِشَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : در میان مردمان [گنهگار] سخت ترین عذاب را عالمی دارد، که از علم خود کمترین سودی نبرد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : الْعَامِلُ عَلَى غَيْرِ بَصِيرَةٍ كَالسَّائِرِ عَلَى غَيْرِ الطَّرِيقِ ، وَلَا يَزِيدُهُ سُرْعَةَ السَّيْرِ مِنَ الطَّرِيقِ إِلَّا بُعْدًا .

امام صادق علیه السلام : کسی که بدون بینش عمل کند، همچون کسی است که در بیراهه رود، چنین کسی هر چه تندتر رود، از راه دورتر می افتد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : عُلَمَاءُ شِيعَتِنَا مُرَابِطُونَ فِيالْثَغْرِ الَّذِي يَلِي إِبْلِيسَ وَعَفَارِيَّتَهُ ، يَمْنَعُونَهُمْ عَنِ الْخُرُوجِ عَلَى ضَعْفَاءِ شِيعَتِنَا ، وَعَنْ أَنْ يَتَسَلَّطَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ وَشِيعَتُهُ .

امام صادق علیه السلام : علمای شیعه ما، نگهبانان مرزی هستند که در آن سویش ابلیس و دیوهایش قرار دارند و [این علما] جلوی یورش آنها به شیعیان ناتوان ما و تسلط یافتن ابلیس و پیروان او بر ایشان را می گیرند .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى « : وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ » - : لِيَكُنِ النَّاسُ عِنْدَكَ فِي الْعِلْمِ سَوَاءً .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «به تکبر از مردم روی مگردان» - فرمود : باید مردمی که برای آموختن علم نزد تو می آیند، در نظرت یکسان باشند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : عَلَى الْعَالِمِ إِذَا عَلَّمَ أَنْ لَا يَعْنفَ ، وَإِذَا عَلَّمَ أَنْ لَا يَأْتَفَ .

امام صادق علیه السلام : بر دانشمند است که هر گاه آموزش می دهد، درشتی و خشونت نکند و هر گاه کسی بخواهد به او علم آموزد، ننگش نیاید .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : مَنْ تَعَلَّمَ لِلَّهِ ِ وَعَمِلَ لِلَّهِ ِ وَعَلَّمَ لِلَّهِ ِ دُعِيَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ عَظِيمًا ، فَقِيلَ : تَعَلَّمَ لِلَّهِ ِ ، وَعَمِلَ لِلَّهِ ِ ، وَعَلَّمَ لِلَّهِ ِ !

امام صادق علیه السلام : هر که برای خدا علم بیاموزد و برای خدا [به آن] عمل کند و برای خدا به دیگران آموزش دهد، در ملکوت آسمانها از او به بزرگی یاد شود و گفته شود : برای خدا آموخت، برای خدا عمل کرد و برای خدا آموزش داد !

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً ، وَزَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَهْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر چیزی، زکاتی دارد و زکات دانش، آموختن آن است به اهلس .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : لَوْ عَلَّمَ النَّاسُ مَا فِي طَلَبِ الْعِلْمِ لَطَلَّبُوهُ وَلَوْ بِسَفَكِ الْمُهْجِ وَخَوْضِ الْجُجِّ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم می دانستند که علم چه فوایدی دارد، هر آینه در جستجوی آن بر می آمدند گرچه در راه آن خون بریزند و در ژرفای دریاها فرو روند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : النَّظْرُ فِي وَجْهِ الْعُلَمَاءِ عِبَادَةٌ - : هُوَ الْعَالِمُ الَّذِي إِذَا نَظَرْتَ إِلَيْهِ دَكَّرَكَ الْآخِرَةَ ، وَمَنْ كَانَ خِلَافَ ذَلِكَ فَالْنَّظْرُ إِلَيْهِ فِتْنَةٌ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از این سخن پیامبر صلی الله علیه و آله که: نگریستن به چهره علما عبادت است - فرمود : منظور عالمی است که چون به او بنگری، تو را به یاد آخرت اندازد و کسی که بر خلاف این باشد، نگاه کردن به او فتنه (گمراهی) است .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إِنَّ الْعُلَمَاءَ وَرَثَةُ الْأَنْبِيَاءِ .

امام صادق علیه السلام : همانا علماء وارثان پیامبرانند .

• عنه عليه السلام : لَا اعْتِكَافَ إِلَّا فِي مَسْجِدِ جَمَاعَةٍ قَدْ صَلَّى فِيهِ إِمَامٌ عَدِلٌ بِصَلَاةِ جَمَاعَةٍ .

• امام صادق عليه السلام : اعتكاف کردن فقط باید در مسجد جامع باشد که در آن پیشنمازی عادل به جماعت نماز خوانده است .

• الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا كَانَ الْعَشْرُ الْأَوَاخِرُ [يَعْنِي مِنْ رَمَضَانَ] اعْتَكَفَ فِي الْمَسْجِدِ ، وَضَرَبَتْ لَهُ قُبَّةٌ مِنْ شَعْرِ ، وَشَمَّرَ الْمِيزَرَ وَطَوَى فِرَاشَهُ .

• امام صادق عليه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله ده روز آخر ماه رمضان را در مسجد اعتکاف می کرد. در این مدت برای آن حضرت چادری سیاه برپا می شد و ایشان دامن به کمر می زد و بسترش را بر می چید ...

• الإمام الصادق عليه السلام : الْهَوَى يَقْطَانٌ وَالْعَقْلُ نَائِمٌ .

• امام صادق عليه السلام : هوای نفس، بیدار است و خرد خفته .

• عنه عليه السلام : كَثْرَةُ النَّظْرِ فِي الْحِكْمَةِ تَلْقَحُ الْعَقْلَ .

• امام صادق عليه السلام : بسیار اندیشیدن در حکمت ، خرد را بارور می کند .

• عنه عليه السلام : كَمَالُ الْعَقْلِ فِي ثَلَاثَةٍ : التَّوَاضُّعُ لِلَّهِ ، وَحُسْنُ الْيَقِينِ ، وَالصَّمْتُ إِلَّا مِنْ خَيْرٍ .

• امام صادق عليه السلام : کمال خرد در سه چیز است: خاکساری در برابر خدا، داشتن یقین نیکو، و خاموش ماندن بجز از سخن نیک .

• الإمام الصادق عليه السلام : كَثْرَةُ النَّظْرِ فِي الْعِلْمِ يَفْتَحُ الْعَقْلَ .

• امام صادق عليه السلام : بسیارنگریستن (اندیشیدن) در دانش، خرد را باز و شکوفا می کند .

• الإمام الصادق عليه السلام : عَلَى الْعَاقِلِ أَنْ يَكُونَ عَارِفًا بِزَمَانِهِ ، مُقْبِلًا عَلَى شَأْنِهِ ، حَافِظًا لِّلْسَانِهِ .

• امام صادق عليه السلام : بر خردمند است که زمان خود را بشناسد، به کار خویش پردازد و زبانش را نگه دارد .

• الإمام الصادق عليه السلام : لَا يُلْسَعُ الْعَاقِلُ مِنْ جُحْرَمَرَّتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام : خردمند، از يك سوراخ دوبارگزیده نمی شود .

عنه عليه السلام : الْعَقْلُ دَلِيلُ الْمُؤْمِنِ .

امام صادق علیه السلام : خرد ، راهنمای مؤمن است .

عنه عليه السلام : لا مالَ أَعُوذُ مِنَ الْعَقْلِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ مالی، سودمندتر از خرد نیست .

عنه عليه السلام : لا غِنَى أَخْصَبُ مِنَ الْعَقْلِ ، ولا فَقْرَ أَحْطُ مِنَ الْحُمَقِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ ثروتی پر برکت تر از خردمندی نیست و هیچ فقری پست تر از بی خردی .

عنه عليه السلام : خَلَقَ اللَّهُ تَعَالَى الْعَقْلَ مِنْ أَرْبَعَةِ أَشْيَاءَ : مِنَ الْعِلْمِ ، وَالْقُدْرَةِ ، وَالنُّورِ ، وَالْمَشِيئَةِ بِالْأَمْرِ ، فَجَعَلَهُ قَائِمًا بِالْعِلْمِ ، دَائِمًا فِي الْمَلَكُوتِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال عقل را از چهار چیز آفرید: از دانایی و توانایی و روشنائی و مشیت به امر. پس، آن را به دانایی پایدار ساخت و در ملکوت پاینده .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ جَلَّ ثَنَاؤُهُ خَلَقَ الْعَقْلَ، وَهُوَ أَوَّلُ خَلْقِ خَلْقِهِ مِنَ الرُّوحَانِيِّينَ عَنِ يَمِينِ الْعَرْشِ مِنْ نُورِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند، جلّ ثناءه، خرد را آفرید و آن نخستین موجود روحانی است که خداوند از سمت راست عرش، از نور خویش خلق کرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ سَرَّهُ طَوْلُ الْعَافِيَةِ فَلْيَتَّقِ اللَّهَ .

امام صادق علیه السلام : هر که خوش دارد از عافیت طولانی برخوردار شود، تقوای خدا در پیش گیرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الْعَافِيَةُ نِعْمَةٌ خَفِيَّةٌ ، إِذَا وَجِدْتَ نُسَبَتَ ، وَإِذَا فُقِدَتْ دُكِرَتْ .

امام صادق علیه السلام : عافیت نعمتی پنهان (ناشناخته) است. هر گاه باشد به دست فراموشی سپرده می شود (کسی قدرش را نمی داند) و هر گاه نباشد به یاد آورده می شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - كَانَ يَقُولُ - :اللَّهُمَّ إِنَّكَ بِمَأْنَتَ لَهُ أَهْلٌ مِنَ الْعَفْوِ ، أَوْلَى مِنِّي بِمَا أَنَا لَهُ أَهْلٌ مِنَ الْعُقُوبَةِ .

امام صادق علیه السلام - بارها - می گفت : بار خدایا! سزامندی تو به گذشت بیشتر از سزامندی من به مجازات است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ثَلَاثٌ مِنْ مَكَارِمِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ : تَعْفُو عَمَّن ظَلَمَكَ ، وَتَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ ، وَتَحِلُّ إِذَا جُهِلَ عَلَيْكَ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز از خصلت‌های ارزشمند دنیا و آخرت است: گذشت از کسی که به تو ستم کرده است، پیوستن به کسی که از تو بریده است و بردباری ورزیدن هر گاه نسبت به تو رفتار جاهلانه ای شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : عَفَّوا عَنِ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ .

امام صادق علیه السلام : نسبت به زنان مردم عفت ورزید، تا نسبت به زنان شما عفت ورزند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْقِيَامِ تَعْظِيمًا لِلرَّجُلِ - : مَكْرُوهٌ إِلَّا لِرَجُلٍ فِي الدِّينِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش درباره بلند شدن به احترام کسی - فرمود : این کار ناپسند است، مگر برای شخصیتی دینی .

عنه عليه السلام : نَحْنُ تَرَاجِمُهُ أَمْرَ اللَّهِ ، نَحْنُ قَوْمٌ مَعْصُومُونَ .

امام صادق علیه السلام : ما ترجمان فرمان خداییم، ما جماعتی معصوم هستیم .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - فِي صِفَةِ الْإِمَامِ - : مَعْصُومَاتِ الزَّلَّاتِ ، مَصُونَا عَنِ الْفَوَاحِشِ كُلِّهَا .

امام صادق علیه السلام - در وصف امامان - فرمود : از لغزشها محفوظند و از هر گونه زشتی و زشتکاری مصون .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ هِشَامٌ عَنْ مَعْنَى الْمَعْصُومِ - : الْمَعْصُومُ هُوَ الْمُتَمَتِّعُ بِاللَّهِ مِنْ جَمِيعِ مَحَارِمِ اللَّهِ ، وَقَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : «وَمَنْ يَعْتَصِمْ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ» .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال هشام از معنای معصوم - فرمود: معصوم کسی است که به کمک خدا از همه محرّمات الهی خود را نگه دارد . خداوند تبارک و تعالی فرموده است: «و هر که به خدا عصمت و پناه جوید، هر آینه به راه راست هدایت شده است» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ العِشْقِ - : قُلُوبٌ خَلَّتْ مِنْ ذِكْرِ اللَّهِ فَأَذَاقَهَا اللَّهُ حُبَّ غَيْرِهِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از عشق - فرمود : دل‌هایی از یاد خدا تهی می‌گردد و خداوند محبت غیر خود را به آنها می‌چشاند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ أُنشِدَ فِي الحُسَيْنِ عليه السلام بَيْتًا مِنْ شِعْرِ فَبَكَى وَأَبَكَى عَشْرَةَ فَلَهُ وَلَهُمُ الجَنَّةُ .

امام صادق عليه السلام : هر کس درباره حسین علیه السلام بی‌تی شعر بسراید و خود بگرید و ده نفر را بگریاند، برای او و آن ده نفر بهشت باشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مُجَامَلَةُ النَّاسِ ثَلَاثُ العَقْلِ .

امام صادق عليه السلام : خوش برخوردی با مردم، يك سوم خردمندی است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ المَرءَ يَحْتَاجُ فِي مَنزِلِهِ وَعِيَالِهِ إِلَى ثَلَاثِ خِلالٍ يَتَكَفَّفُهَا وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِي طَبَعِهِ ذَلِكَ : مُعَاشَرَةَ جَمِيلَةٍ ، وَسَعَةَ بِتَقْدِيرٍ ، وَغَيْرَةَ بِتَحَصُّنٍ .

امام صادق عليه السلام : مرد برای اداره خانه و خانواده اش باید سه کار انجام دهد، هر چند بر خلاف طبع او باشد: خوشرفتاری، گشاده دستی اما به اندازه، و غیرت و ناموس داری .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَفَاكَ مِنَ التَّعْزِيَةِ بَأَنَّ يِرَاكَ صَاحِبُ المُصِيبَةِ .

امام صادق عليه السلام : برای تسلیت گفتن، همین اندازه کافی است که صاحب مصیبت تو را ببیند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ عِلَّةِ اعْتِزَالِهِ - : فَسَدَ الزَّمَانُ وَتَغَيَّرَ الإِخْوَانُ ، فَرَأَيْتُ الإِنْفِرَادَ أُسْكِنَ لِلْفُؤَادِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از علت گوشه نشینی ایشان - فرمود : زمانه فاسد شده و برادران تغییر کرده اند. بنابراین، آرامش دل را در تنهایی یافتم .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : حِشْمَةُ الانْقِباضِ أَبْقَى لِلعِزِّ مَنْ أُنْسِ التَّلَاقِي .

امام صادق عليه السلام : تنهایی و دوری گزیدن از مردم عزت و احترام را بیشتر نگه می‌دارد تا دمخور شدن با آنان .

عنه عليه السلام : ما مِنْ عَبْدٍ كَظَمَ غَيْظًا إِلا زَادَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ عِزًّا فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ بنده ای خشم خود را فرو نخورد، مگر این که خداوند عز و جل بر عزت او در دنیا و آخرت افزود .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَرَادَ عِزًّا بِلا عَشِيرَةٍ ، وَغِنًى بِلا مَالٍ ، وَهَيْبَةً بِلا سُلْطَانٍ ، فَلْيُنْقِلْ مِنْ ذُلِّ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَى عِزِّ طَاعَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که می خواهد بی آن که ایل و تباری داشته باشد عزتمند باشد و بدون آن که مال و ثروتی داشته باشد بی نیاز باشد و بدون آن که قدرتی داشته باشد هیبت و شکوه داشته باشد، باید از خواری معصیت خدا به عزت طاعت او در آید .

الإمام الصادق عليه السلام : العِزُّ أَنْ تَذِلَّ لِلْحَقِّ إِذَا لَزِمَكَ .

امام صادق علیه السلام : عزت آن است که هر گاه با حق رو به رو شوی، در برابر آن خوار باشی .

الإمام الصادق عليه السلام : حَسْبُ الْمُؤْمِنِ عِزًّا إِذَا رَأَى مُنْكَرًا أَنْ يَعْلَمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنْ قَلْبِهِ إِنْكَارَهُ .

امام صادق علیه السلام : برای عزت مؤمن همین کافی است که هر گاه منکری را ببیند، خداوند عز و جل بداند که در دل آن را انکار می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّمَا يَأْمُرُ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَى عَنِ الْمُنْكَرِ مَنْ كَانَتْ فِيهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : عَامِلٌ بِمَا يَأْمُرُ بِهِ وَتَارِكٌ لِمَا يَنْهَى عَنْهُ ، عَادِلٌ فِيمَا يَأْمُرُ عَادِلٌ فِيمَا يَنْهَى ، رَفِيقٌ فِيمَا يَأْمُرُ وَرَفِيقٌ فِيمَا يَنْهَى .

امام صادق علیه السلام : کسی [باید] امر به معروف و نهی از منکر کند که سه خصوصیت در او باشد: به آنچه فرمان می دهد، خود عمل کند. آنچه را نهی می کند، خود نیز ترک گوید. در امر و نهی خود عدالت را رعایت کند و در امر و نهیش، طریق ملائمت پیش گیرد .

الإمام الصادق عليه السلام : رَأَيْتُ الْمَعْرُوفَ كَاسْمِهِ ، وَلَيْسَ شَيْءٌ أَفْضَلَ مِنَ الْمَعْرُوفِ إِلَّا نَوَابَهُ .

امام صادق علیه السلام : خوبی را همچون نامش [خوب] دیدم و هیچ چیز برتر از خوبی کردن نیست مگر پاداش آن [که خدا می دهد] .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ عَلَامَةِ قَبُولِ الْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ - : عَلَامَةُ قَبُولِ الْعَبْدِ عِنْدَ اللَّهِ أَنْ يُصِيبَ بِمَعْرُوفِهِ مَوَاضِعَهُ ، فَإِنْ لَمْ يَكُنْ كَذَلِكَ فَلَيْسَ كَذَلِكَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که نشانه پذیرفته شدن بنده به درگاه خدا چیست - فرمود: نشانه پذیرفته شدن بنده به درگاه خدا این است که احسان و کمکش به جا صورت گیرد، اگر چنین نباشد چنان نیز نخواهد بود .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ جَرَى الْمَعْرُوفُ عَلَى ثَمَانِينَ كَفًّا لَأَجْرُوا كُلَّهُمْ فِيهِ ، مِنْ غَيْرِ أَنْ يُنْقَصَ صَاحِبُهُ مِنْ أَجْرِهِ شَيْئًا .

امام صادق علیه السلام : اگر احسان و کمک هشتاد دست بگردد، همه آنها به سبب آن پاداش می یابند، بی آن که از اجر صاحبش چیزی کم شود .

الإمام الصادق عليه السلام : أَوَّلُ مَنْ يَدْخُلُ الْجَنَّةَ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ .

امام صادق علیه السلام : نیکوکاران ، نخستین کسانی اند که به بهشت در می آیند .

عنه عليه السلام : أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الدُّنْيَا هُمْ أَهْلُ الْمَعْرُوفِ فِي الْآخِرَةِ ؛ لِأَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ تَرَجَّحُ لَهُمُ الْحَسَنَاتُ ، فَيَجُودُونَ بِهَا عَلَى أَهْلِ الْمَعَاصِي .

امام صادق علیه السلام : اهل خوبی در دنیا، در آخرت نیز اهل خوبی هستند؛ زیرا در آخرت کارهای خوبشان سنگین می شود. لذا از آنها به گنهکاران می بخشند .

الإمام الصادق عليه السلام : رَبُّنَا نُورِي الدَّاتِ ، حَيَّ الدَّاتِ ، عَالِمُ الدَّاتِ ، صَمَدِي الدَّاتِ .

امام صادق علیه السلام : پروردگار ما ذاتش نور است، ذاتش زنده است، ذاتش داناست، ذاتش صمد است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ إبليسَ قَالَ لِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : أَيَقْدِرُ رَبُّكَ عَلَى أَنْ يَدْخَلَ الْأَرْضَ بَيْضَةً ؛ لَا يُصَغَّرُ الْأَرْضَ وَلَا يُكَبِّرُ الْبَيْضَةَ ؟ فَقَالَ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَيَلَيْكَ ! إِنَّ اللَّهَ لَا يُوصَفُ بِعَجْزٍ ، وَمَنْ أَقْدَرُ مِمَّنْ يُلَطِّفُ الْأَرْضَ وَيُعْظِمُ الْبَيْضَةَ ؟ !

امام صادق علیه السلام : ابلیس به عیسی بن مریم علیه السلام گفت: آیا پروردگار تو می تواند [کره] زمین را داخل تخم مرغی جای دهد، بدون آن که زمین را کوچک و تخم مرغ را بزرگ کند؟ عیسی علیه السلام فرمود: وای بر تو! خدا به صفت ناتوانی وصف نمی شود؛ کسی که بتواند زمین را کوچک گرداند و تخم مرغ را بزرگ [چندان که زمین داخل آن جای گیرد] تواناتر از چنین کسی کیست؟

الإمام الصادق عليه السلام - وقد سئل عن أساس الدين - : التَّوْحِيدُ وَالْعَدْلُ . . . أَمَّا التَّوْحِيدُ فَأَنْ لَا تُجَوِّزَ عَلَى رَبِّكَ مَا جَازَ عَلَيْكَ ، وَأَمَّا الْعَدْلُ فَأَنْ لَا تَنْسِبَ إِلَى خَالِقِكَ مَا لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به پرسش از بنیاد دین - فرمود : بنیاد دین توحید و عدل است... توحید به این معناست که آنچه را درباره خودت روا می دانی درباره پروردگارت روا نشماری و معنای عدل این است که آنچه را آفریدگارت به سبب آنها تو را نکوهش کرده است، به او نسبت ندهی .

عنه علیه السلام : وَالْعِلْمُ ذَاتُهُ وَلَا مَعْلُومٌ ... فَلَمَّا أَحَدَّثَ الْأَشْيَاءَ وَكَانَ الْمَعْلُومُ وَقَعَ الْعِلْمُ مِنْهُ عَلَى الْمَعْلُومِ .

امام صادق علیه السلام : علم ، ذاتی خداست و پیش از آن که معلومی (متعلق علمی) در کار باشد، عالم بوده است... پس چون اشیاء را پدید آورد و معلوم موجود شد علم او به معلوم تعلق گرفت .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ عِلْمِهِ بِالْمَكَانِ: أَكَانَ قَبْلَ تَكْوِينِهِ أَمْ حِينَهِ وَبَعْدَهُ؟ - :تَعَالَى اللَّهُ! بَلْ لَمْ يَزَلْ عَالِمًا بِالْمَكَانِ قَبْلَ تَكْوِينِهِ كَعِلْمِهِ بِهِ بَعْدَ مَا كَوَّنَهُ، وَكَذَلِكَ عِلْمُهُ بِجَمِيعِ الْأَشْيَاءِ كَعِلْمِهِ بِالْمَكَانِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که: آیا علم خدا به مکان ، پیش از ایجاد آن بوده یا همزمان با ایجادش یا بعد از آن؟ - فرمود : بلند مرتبه است خدا! او پیوسته عالم بوده است و علم او به مکان پیش از ایجاد آن همانند علم اوست به آن بعد از ایجادش. علم او به همه اشیاء نیز همچون علم او به مکان است .

قرآن: (اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ) .

«اللَّهُ خدایی است که هیچ خدایی جز او نیست. زنده و پاینده است» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عِلْمٌ لَا جَهْلَ فِيهِ ، حَيَاةٌ لَا مَوْتَ فِيهِ ، نُورٌ لَا ظِلْمَةَ فِيهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند علمی است که هیچ نادانی در او نیست، زندگی ای است که مرگی با او نیست و روشنایی ای است که هیچ تاریکی در او نباشد .

عنه علیه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الدَّلِيلِ عَلَى أَنَّ اللَّهَ وَاحِدٌ - :إِتِّصَالُ التَّدْبِيرِ ، وَتَمَامُ الصَّنْعِ ، كَمَا قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا» .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که دلیل بر یگانگی خدا چیست - فرمود : پیوستگی و هماهنگی تدبیر و نظام حاکم بر هستی و کامل بودن آفرینش ؛ چنان که

خداوند عز و جل فرموده است : « اگر در زمین و آسمان خدایانی جز الله می بود ، هر دو تباہ می شدند » .

الإمام الصادق عليه السلام - من مُنَاطِرَتِهِ زَنَدِيقًا - : إن قُلْتَ : إِنَّهُمَا اثْنَانِ لَمْ يَخْلُ مِنْ أَنْ يَكُونَا مُتَّفِقَيْنِ مِنْ كُلِّ جِهَةٍ ، أَوْ مُفْتَرِقَيْنِ مِنْ كُلِّ جِهَةٍ ، فَلَمَّا رَأَيْنَا الْخَلْقَ مُنْتَظِمًا ، وَالْفَلَكَ جَارِيًا ، وَاخْتِلَافَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالشَّمْسِ وَالْقَمَرِ ، دَلَّ صِحَّةَ الْأَمْرِ وَالتَّدْبِيرِ وَائْتِلَافَ الْأَمْرِ عَلَى أَنَّ الْمُدَبِّرَ وَاحِدٌ .

ثُمَّ يَلْزِمُكَ إِنْ ادَّعَيْتَ اثْنَيْنِ فَلابُدَّ مِنْ فُرْجَةٍ بَيْنَهُمَا حَتَّى يَكُونَا اثْنَيْنِ ، فَصَارَتِ الْفُرْجَةُ ثَالِثًا بَيْنَهُمَا قَدِيمًا مَعَهُمَا فَيَلْزِمُكَ ثَلَاثَةٌ ، فَإِنْ ادَّعَيْتَ ثَلَاثَةً لَزِمَكَ مَا قُلْنَا فِي الْاِثْنَيْنِ حَتَّى يَكُونَ بَيْنَهُمْ فُرْجَتَانِ فَيَكُونُ حَمْسًا ، ثُمَّ يَنْتَاهِي فِي الْعَدَدِ إِلَى مَا لَا نِهَايَةَ فِي الْكَثْرَةِ .

امام صادق عليه السلام - در بخشی از مناظره خود با یک زندیق - فرمود : اگر بگویی خدا دو تاست، از این دو حالت بیرون نیست که یا هر دو از هر جهت یکسانند یا از تمام جهات متفاوتند. از آن جا که ما آفرینش را نظام مند می بینیم و فلک را در گردش و آمد و شد شب و روز و خورشید و ماه را مرتب، درستی کار و تدبیر و هماهنگی امور، دلالت بر این دارد که مدبر یکی است .

وانگهی، اگر ادعا کنی خدا دو تاست لازمه اش این است که فاصله ای میان آنها باشد تا دوتا بودن آنها صدق کند. در این صورت، آن فاصله خود خدای سومی است که همچون آنها قدیم است و در نتیجه، اعتقاد به خدای سومی بر تو لازم می آید و اگر سه خدا ادعا کنی همان چیزی لازم می آید که در مورد اعتقاد به دو خدا گفتیم؛ یعنی باید میان آنها، دو فاصله باشد که در این صورت وجود پنج خدا لازم می آید و به این ترتیب تعداد خدایان تا بی نهایت پیش می رود .

الإمام الصادق عليه السلام - لِرَجُلٍ - : أَمَّا التَّوْحِيدُ فَإِنَّ لَا تُجَوِّزَ عَلَى رَبِّكَ مَا جَازَ عَلَيْكَ ، وَأَمَّا الْعَدْلُ فَإِنَّ لَا تَنْسِبَ إِلَى خَالِقِكَ مَا لَمْ يَكُنْ عَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام - خطاب به مردی - فرمود : توحید آن است که آنچه را بر خود روا می دانی بر پروردگارت روا ندانی، و عدل آن است که آنچه را آفریدگارت به سبب آن تو را ملامت و سرزنش کرده به او نسبت ندهی .

عنه عليه السلام : مَنْ نَظَرَ فِي اللَّهِ كَيْفَ هُوَ هَلَكٌ .

امام صادق عليه السلام : هر که در چگونگی خدا بیندیشد، نابود شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِيَّاكُمْ وَالتَّفَكَّرَ فِي اللَّهِ ؛ فَإِنَّ التَّفَكَّرَ فِي اللَّهِ لَا يَزِيدُ إِلَّا تِيهًا ، إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَلَا يُوصَفُ بِمِقْدَارٍ .

امام صادق علیه السلام : از اندیشیدن درباره [ذات] خدا بپرهیزید؛ زیرا اندیشه کردن در خدا جز بر حیرت و گمراهی نمی افزاید. همانا خداوند عز و جل را نه دیدگان در می یابند و نه به اندازه داشتن وصف می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : ثِقُّ بِاللَّهِ تَكُنْ عَارِفًا .

امام صادق علیه السلام : به خدا اعتماد کن، تا خدا شناس باشی .

عنه عليه السلام : إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَرْضَاهُمْ بِقَضَاءِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : داناترین مردم به خدا، خرسندترین آنها به قضا و حکم خداوند عز و جل است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَ اللَّهَ ، وَمَنْ خَافَ اللَّهَ سَخَتْ نَفْسُهُ عَنِ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : هر که خدا را بشناسد، از او بترسد و هر که از خدا بترسد، دنیا را رها کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي فَضْلِ مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مَا مَدُّوا أَعْيُنَهُمْ إِلَى مَا مَتَّعَ اللَّهُ بِهِ الْأَعْدَاءَ مِنْ زَهْرَةِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَنَعِيمِهَا ، وَكَانَتْ دُنْيَاهُمْ أَقَلَّ عِنْدَهُمْ مِمَّا يَطْوُونَهُ بِأَرْجُلِهِمْ ، وَلَنَعَمُوا بِمَعْرِفَةِ اللَّهِ جَلَّ وَعَزَّ ، وَتَلَذُّوا بِهَا تَلَذُّدٌ مَنْ لَمْ يَزَلْ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَانِ مَعَ أَوْلِيَاءِ اللَّهِ . إِنَّ مَعْرِفَةَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أُنْسٌ مِنْ كُلِّ وَحْشَةٍ ، وَصَاحِبٌ مِنْ كُلِّ وَحْدَةٍ ، وَنُورٌ مِنْ كُلِّ ظُلْمَةٍ ، وَقُوَّةٌ مِنْ كُلِّ ضَعْفٍ ، وَشِفَاءٌ مِنْ كُلِّ سُقْمٍ .

امام صادق علیه السلام : اگر مردم می دانستند که شناخت خداوند عز و جل چه ارزشی دارد، به زرق و برق زندگی دنیا و نعمتهای آن که خداوند دشمنان را از آنها بهره مند ساخته است چشم نمی دوختند و دنیای آنان در نظرشان کمتر از خاک زیر پایشان بود و از معرفت خدا متنعم می شدند و چونان کسی از آن لذت می بردند که همواره در باغهای بهشت با اولیاء و دوستان خدا باشد. شناخت خدا، مونس هر تنهایی است و یار هر بی کسی و روشنایی هر تاریکی و نیروی هر ناتوانی و شفای هر بیماری .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَقْبَلُ اللَّهُ عَمَلًا إِلَّا بِمَعْرِفَةٍ، وَلَا مَعْرِفَةً إِلَّا بِعَمَلٍ ، فَمَنْ عَرَفَ دَلَّتْهُ الْمَعْرِفَةُ عَلَى الْعَمَلِ ، وَمَنْ لَمْ يَعْمَلْ فَلَا مَعْرِفَةَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هیچ عملی را جز با شناخت نپذیرد و هیچ شناختی را جز با عمل. پس هر که شناخت پیدا کند، آن شناخت او را به عمل رهنمون شود و کسی که عمل نکند، شناخت ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إذا رَقَّ العَرَضُ اسْتُصِيبَ جَمْعُهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه آبرو بریزد، جمع آوری آن دشوار است .

عنه عليه السلام : العَدْلُ أَحْلَى مِنَ الشَّهْدِ، وَالْيَنُّ مِنَ الزُّبْدِ، وَأَطْيَبُ رِيحًا مِنَ الْمِسْكِ .

امام صادق علیه السلام : عدالت از عسل شیرین تر، از خامه نرمتر و از مشک خوشبوتر است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : العَدْلُ أَحْلَى مِنَ المَاءِ يُصِيبُهُ الظَّمَانُ .

امام صادق علیه السلام : عدالت، از آبی که شخص تشنه به آن می رسد شیرین تر است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَانَ أَبِي يَقُولُ : إِذَا هَمَمْتَ بِخَيْرٍ فَبَادِرْ؛ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يَحْدُثُ .

امام صادق علیه السلام : پدرم می فرمود: هرگاه آهنگ کار خوبی کردی، بشتاب؛ زیرا نمی دانی که چه پیش خواهد آمد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَعَ التَّثَبُّتِ تَكُونُ السَّلَامَةُ، وَمَعَ العَجَلَةِ تَكُونُ النَّدَامَةُ .

امام صادق علیه السلام : با آرامش و درنگ، سلامت [از خطا و لغزش] همراه است و با شتابزدگی، پشیمانی .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : المَعْجَزَةُ عِلْمَةٌ لِّلَّهِ ۖ لَا يُعْطِيهَا إِلَّا أَنْبِيَاءُهُ وَرُسُلُهُ وَحُجَجُهُ؛ لِيُعْرَفَ بِهِ صِدْقُ الصَّادِقِ مِنَ كَذِبِ الكَاذِبِ .

امام صادق علیه السلام : معجزه، نشانه ای از خداست و آن را تنها به پیامبران و فرستادگان و حجتهای خود می دهد تا به وسیله آن راست راستگو، از دروغ دروغگو باز شناخته شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنْ كَانَ المَمْرُ عَلَى الصِّرَاطِ حَقًّا فَالعُجْبُ لِمَاذَا ؟ !

امام صادق علیه السلام : اگر گذشتن از صراط راست است، پس چرا خودپسندی؟! !

الإمام الصادق عليه السلام : قال إبليس - لعنة الله عليه - لجنوده : إذا استمكنت من ابن آدم في ثلاث لم أبال ماعمل؛ فإنه غير مقبول منه: إذا استكثر عمله، ونسي ذنبه، ودخله العجب.

امام صادق عليه السلام : ابليس - که لعنت خدا بر او باد - به لشکریانش گفت: اگر در سه کار بر فرزند آدم چیره آیم ، دیگر باکی ندارم که چه کاری می کند؛ زیرا آن کار از او پذیرفته نمی شود: هرگاه عملش را زیاد شمارد و گنااهش را از یاد برد و خودپسند شود .

الإمام الصادق عليه السلام : من دخله العجب هلك .

امام صادق عليه السلام : به هر که خودپسندی راه یابد، نابود شود .

الإمام الباقر أو الإمام الصادق عليهما السلام : إن الله تبارك وتعالى يقول : إن من عبادي من يسأني الشيء من طاعتي لأحبه، فأصرف ذلك عنه لكي لا يعجبه عمله .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : خدای تبارک و تعالی می فرماید: برخی از بندگان من از من توفیق طاعتی می طلبند تا بدان وسیله دوستشان بدارم، اما من آن را به آنان نمی دهم، مبادا از عمل خود دچار خودپسندی شوند .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تكثرها إلى أنفسكم العبادة .

امام صادق عليه السلام : عبادت را به نفسهای خود تحمیل نکنید .

عنه عليه السلام : والله ما عبد الله بشيء أفضل من أداء حق المؤمن .

امام صادق عليه السلام : به خدا سوگند که خداوند به چیزی برتر از گزاردن حق مؤمن، عبادت نشده است .

عنه عليه السلام : أعبدُ النَّاسِ مَنْ أَقَامَ الْفَرَائِضَ .

امام صادق عليه السلام : عابدترین مردم، کسی است که واجبات را به پا دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : أفضلُ العبادةِ العلمُ باللهِ والتواضعُ له .

امام صادق عليه السلام : برترین عبادت، شناخت خدا و فروتنی در برابر اوست .

عنه عليه السلام : أفضلُ العبادةِ إيمانُ التَّفَكُّرِ في اللهِ وفي قُدْرَتِهِ .

امام صادق عليه السلام : برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست .

عنه عليه السلام : مَنْ أطاعَ رَجُلًا في مَعْصِيَةٍ فقد عبده .

امام صادق علیه السلام : هر که از کسی در معصیت خدا فرمان برد، هر آینه او را بندگی کرده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام) : إِنَّ (العِبَادَ ثَلَاثَةً : قَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَوْفًا فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْعَبِيدِ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى طَلَبَ الثَّوَابِ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَجْرَاءِ، وَقَوْمٌ عَبَدُوا اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ حُبًّا لَهُ فَتِلْكَ عِبَادَةُ الْأَحْرَارِ، وَهِيَ أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ .

امام صادق علیه السلام : عبادت کنندگان سه دسته اند: گروهی خداوند عز و جل را از ترس عبادت می کنند، که این عبادت بردگان است؛ گروهی خدای تبارک و تعالی را به طمع ثواب عبادت می کنند، که این عبادت مزدوران است؛ و گروهی خداوند عز و جل را از سر عشق و محبت به او عبادت می کنند که این عبادت آزادگان است و این برترین عبادت است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام) : إِنَّ فَوْقَ كُلِّ عِبَادَةٍ عِبَادَةً، وَحُبْنَا أَهْلَ الْبَيْتِ أَفْضَلُ عِبَادَةٍ .

امام صادق علیه السلام : فوق هر عبادت، عبادتی است و دوست داشتن ما خاندان، برترین عبادت است .

عنه عليه السلام) : لَوْلَا أَنَّ بَنِي أُمِّيَّةٍ وَجَدُوا مَنْ يَكْتُبُ لَهُمْ، وَيَجِبِي لَهُمُ الْفِيءَ، وَيُقَاتِلُ عَنْهُمْ، وَيَشْهَدُ جَمَاعَتَهُمْ، لَمَا سَلَبْنَا حَقَّنَا .

امام صادق علیه السلام : اگر بنی امیه کسی را نمی یافتند که برایشان بنویسد و مالیات جمع آوری کند و برایشان بجنگد و در جماعتشان حاضر شود ، هرگز نمی توانستند حق ما را سلب کنند .

عنه عليه السلام) - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى « : وَلَا تَرْكَنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا » ... - : هُوَ الرَّجُلُ يَأْتِي السُّلْطَانَ فَيُحِبُّ بَقَاءَهُ إِلَى أَنْ يُدْخَلَ يَدَهُ إِلَى كَيْسِهِ فَيُعْطِيَهُ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و به کسانی که ستم کرده اند متمایل مشوید ...» - فرمود : هر که نزد سلطان رود و آرزو داشته باشد او همین قدر زنده بماند که دستش را در جیب خود برد و چیزی به وی دهد ، به ستمگر متمایل شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام) : الْعَامِلُ بِالظُّلْمِ وَالْمُعِينُ لَهُ وَالرَّاضِي بِهِ شُرَكَاءُ ثَلَاثَتُهُمْ .

امام صادق علیه السلام : ستمگر و یاری دهنده او و کسی که به ستم او راضی باشد، هر سه در ستم شریکند .

الإمام الصادق عليه السلام : نهى رسول الله صلى الله عليه و آله أن يؤكل ماتحمل النملة
بفِيها وقوائمها .

امام صادق عليه السلام : رسول خدا صلى الله عليه و آله از خوردن چیزی که مور با
دهان و پاهای خود حمل می کند ، نهی فرمود .

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ أَسْتَرَ وَأَخْفَى مَا يُسَلِّطُ الشَّيْطَانُ مِنْ ابْنِ آدَمَ أَنْ صَارَ أَنْ
يَسْكُنَ تَحْتَ الْأَظْفِيرِ .

امام صادق عليه السلام : پنهان ترین و ناپیداترین راهی که از آن شیطان بر آدمی مسلط
می شود ، لانه کردن او در زیر ناخنهاست .

الإمام الصادق عليه السلام : الطَّيْرَةُ عَلَى مَا تَجْعَلُهَا إِنْ هَوَّنَتْهَا تَهَوَّنَتْ، وَإِنْ شَدَّدَتْهَا
تَشَدَّدَتْ، وَإِنْ لَمْ تَجْعَلْهَا شَيْئًا لَمْ تَكُنْ شَيْئًا .

امام صادق عليه السلام : تأثیر فال بد به خودت بستگی دارد : اگر آن را آسان بگیری
آسان می شود ، اگر سخت بگیری سخت می شود ، و اگر آن را به چیزی نگیری چیزی
نخواهد بود .

عنه عليه السلام : مَنْ تَطَيَّبَ أَوَّلَ النَّهَارِ لَمْ يَزَلْ عَقْلُهُ مَعَهُ إِلَى اللَّيْلِ .

امام صادق عليه السلام : هر که در آغاز روز به خود عطر زند ، تا شب عقلش با او
خواهد بود .

عنه عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله يُنْفِقُ فِي الطَّيِّبِ أَكْثَرَ مِمَّا يُنْفِقُ فِي
الطَّعَامِ .

امام صادق عليه السلام : رسول خدا صلى الله عليه و آله برای عطر بیشتر از غذا خرج
می کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : العِطْرُ مِنْ سُنَنِ الْمُرْسَلِينَ .

امام صادق عليه السلام : عطر زدن از سنتهای پیامبران است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ التُّرَابَ طَهُورًا كَمَا جَعَلَ الْمَاءَ طَهُورًا .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل خاک را نیز ، همچون آب ، پاک کننده قرار داده
است .

قرآن: (فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّى تَنْكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَّقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ) • .

«اگر [شوهر برای بار سوم] او را طلاق داد ، دیگر بر او حلال نیست تا آن که با شوهری جز او ازدواج کند. و اگر [شوهر دوم] طلاقش داد ، اگر آن دو [همسر سابق] پندارند که حدود خدا را به پای دارند ، گناهی بر آن دو نیست که به یکدیگر باز گردند . و این حدود خداست که ، برای گروهی که دانایند ، بیان می کند» .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ يُحِبُّ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الْعُرْسُ، وَيُبْغِضُ الْبَيْتَ الَّذِي فِيهِ الطَّلَاقُ، وَمَا مِنْ شَيْءٍ أَبْغَضَ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنَ الطَّلَاقِ • .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل خانه ای را که در آن عروسی باشد دوست دارد و خانه ای را که در آن طلاق باشد ، دشمن دارد و نزد خداوند عز و جل چیزی منفورتر از طلاق نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : ما من شيء مما أحلَّه اللهُ عزَّوجلَّ أبغضَ إليه من الطلاق، وإنَّ اللهُ يبغضُ المطلقَ الدَّوَاقَ • .

امام صادق عليه السلام : از چیزهایی که خداوند عز و جل حلال فرموده هیچ چیز نزد او منفورتر از طلاق نیست . خداوند مردی را که زن زیاد طلاق می دهد و پیوسته تغییر همسر می دهد دشمن دارد .

عنه عليه السلام : إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَشْبَهُ النَّاسِ طُعْمَةً بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، كَانَ يَأْكُلُ الْخُبْزَ وَالْحَلَّ وَالزَّيْتِ، وَيُطْعَمُ النَّاسَ الْخُبْزَ وَاللَّحْمَ • .

امام صادق عليه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام در زمینه طعام و غذا شبیه ترین مردم به رسول خدا صلی الله علیه و آله بود ؛ خود نان و سرکه و روغن می خورد و به مردم نان و گوشت می خوراند .

الإمام الصادق عليه السلام : مِنْ مُوجِبَاتِ الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ إِطْعَامُ الطَّعَامِ السَّغْبَانَ، ثُمَّ تَلَا قَوْلَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «أَوْ إِطْعَامٌ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ...» • .

امام صادق عليه السلام : یکی از موجبات بهشت و آمرزش ، اطعام گرسنه است ؛ سپس این سخن خداوند عز و جل را تلاوت کرد : «یا در روز گرسنگی طعام دادن...» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أَتَاكَ أَحْوَكُ فَأْتِهِ بِمَا عِنْدَكَ، وَإِذَا دَعَوْتَهُ فَتَكَلَّفْ لَهُ • .

امام صادق علیه السلام : هرگاه برادرت، ناخوانده بر تو وارد شد ، همان غذایی که در خانه داری برایش بیاور و هرگاه او را دعوت کردی در پذیرایی از او زحمت بکش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا غَرَمَ على مُسْتَعِيرِ عَارِيَةٍ إِذَا هَلَكَتْ إِذَا كَانَ مَأْمُونًا .

امام صادق علیه السلام : اگر عاریه از بین برود ، در صورتی که عاریه گیرنده، امین و مورد اعتماد باشد ، تاوانی بر او نیست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الكَفَالَةُ خَسَارَةٌ، غَرَامَةٌ، نَدَامَةٌ .

امام صادق علیه السلام : کفیل شدن خسارت است ، غرامت است ، پشیمانی است .

الإمامُ الباقرُ أو الإمامُ الصَّادِقُ عليهما السلام : لا تُوجِبُ على نَفْسِكَ الحُقُوقَ وَاصْبِرْ على النَّوَابِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : حق و حقوق بر خودت واجب مگردان و در برابر سختیها و ناملايمات صبر کن .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ أَضَرَ بِشَيْءٍ مِنْ طَرِيقِ المُسْلِمِينَ فَهُوَ لَهُ ضَامِنٌ .

امام صادق علیه السلام : هر کس از طریق معابر عمومی ، اندک خسارتی [به کسی] وارد کند ، ضامن است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : القَهْقَهَةُ مِنَ الشَّيْطَانِ .

امام صادق علیه السلام : قهقهه زدن ، کار شیطان است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ضِحْكُ المُؤْمِنِ تَبَسُّمٌ .

امام صادق علیه السلام : خنده مؤمن ، لبخند است .

عنه عليه السلام : مَنْ تَبَسَّمَ فِي وَجْهِ أَخِيهِ كَانَتْ لَهُ حَسَنَةٌ .

امام صادق علیه السلام : هر که به چهره برادر خود لبخند زند ، آن لبخند برای او حسنه ای باشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَفْضَلُ الجِهَادِ الصَّوْمُ فِي الحَرِّ .

امام صادق علیه السلام : برترین جهاد ، روزه گرفتن در هوای گرم است .

عنه عليه السلام : الشِّتَاءُ رَبِيعُ المُؤْمِنِ، يَطُولُ فِيهِ لَيْلُهُ فَيَسْتَعِينُ بِهِ على قِيَامِهِ، وَيَقْصُرُ فِيهِ نَهَارُهُ فَيَسْتَعِينُ بِهِ على صِيَامِهِ .

امام صادق علیه السلام : زمستان ، بهار مؤمن است ؛ شبهایش طولانی است و برای عبادت نیمه شب از آن کمک می گیرد و روزهایش کوتاه است و برای روزه گرفتن از آن مدد می جوید .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ لَيَصُومُ يَوْمَاتٍ طَوَّعًا يُرِيدُ بِهِ مَا عِنْدَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَيُدْخِلُهُ اللَّهُ بِهِ الْجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : آدمی ، برای رسیدن به پاداش الهی ، يك روز داوطلبانه روزه می گیرد و خداوند بدان سبب او را به بهشت می برد .

عنه عليه السلام : مَنْ فَطَّرَ صَائِمًا فَلَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر که روزه داری را افطاری دهد ، اجرش همانند اجر او باشد .

عنه عليه السلام : لِلصَّائِمِ فَرَحَتَانِ : فَرَحَةٌ عِنْدَ إِفْطَارِهِ، وَفَرَحَةٌ عِنْدَ لِقَاءِ رَبِّهِ .

امام صادق علیه السلام : روزه دار دو شادی دارد : يك شادی هنگام گشودن روزه اش و شادی دیگر هنگام دیدار با پروردگارش .

عنه عليه السلام : نَوْمُ الصَّائِمِ عِبَادَةٌ، وَصَمْتُهُ تَسْبِيحٌ، وَعَمَلُهُ مُتَقَبَّلٌ، وَدُعَاؤُهُ مُسْتَجَابٌ .

امام صادق علیه السلام : خواب روزه دار ، عبادت است و سکوتش ، تسبیح و عملش ، پذیرفته و دعایش ، مستجاب .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ : الصَّوْمُ لِي وَأَنَا أُجْزِي عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی می فرماید : روزه از من است و پاداش آن را من می دهم .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ شَمِتَ بِمُصِيبَةٍ نَزَلَتْ بِأَخِيهِ لَمْ يَخْرُجْ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يُفْتَنَ .

امام صادق علیه السلام : هر که از مصیبتی که به برادرش می رسد شاد شود، از دنیا نرود تا آن که خود گرفتار گردد .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْمَيِّتَ إِذَا مَاتَ بَعَثَ اللَّهُ مَلَكًا إِلَى أَوْجَعِ أَهْلِهِ، فَمَسَحَ عَلَى قَلْبِهِ فَأَنْسَاهُ لَوْعَةَ الْحُزْنِ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَمْ تَعْمُرِ الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : هرگاه کسی بمیرد، خداوند فرشته ای را به سوی دردمندترین عضو خانواده او می فرستد . پس بر قلب او دستی می کشد و سوز و گداز غم را از یاد او می برد و اگر چنین نبود، دنیا آباد نمی شد .

الإمام الصادق عليه السلام - إِنَّهُ كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ - : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَجْعَلْ مُصِيبَتِي فِي دِينِي، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ شَاءَ أَنْ تَكُونَ مُصِيبَتِي أَعْظَمَ مِمَّا كَانَتْ (كَانَتْ)، وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى الْأَمْرِ الَّذِي شَاءَ أَنْ يَكُونَ وَكَانَ .

امام صادق علیه السلام - هنگام مصیبت - می فرمود : خدای را سپاس که مصیبت مرا در دینم قرار نداد ، خدای را سپاس که اگر می خواست مصیبتم از این هم بزرگتر می شد ، خدای را بر امری سپاس که او خواست بشود و شد .

قرآن: (وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ * الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمُ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ) .

«وقطعاً شما را به چیزی از ترس و گرسنگی و کاهش اموال و نفوس و محصولات بیازماییم و شکیبایان را نوید ده . همانان که چون مصیبتی بدیشان رسد گویند : ما از خداییم و به سوی او باز می گردیم» .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَلْهَمَ الْاسْتِرْجَاعَ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ .

امام صادق علیه السلام : به هرکس هنگام مصیبت ، استرجاع [إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ] گفتن[الهام شود ، بهشت واجب گردد .

الإمام الصادق عليه السلام - لِرَجُلٍ قَدْ اشْتَدَّ جَزَعُهُ عَلَى وَدِهِ - : يَا هَذَا جَزَعَتَ لِلْمُصِيبَةِ الصُّغْرَى، وَغَفَلْتَ عَنِ الْمُصِيبَةِ الْكُبْرَى ! وَلَوْ كُنْتَ لِمَا صَارَ إِلَيْهِ وَلَدُكَ مُسْتَعِدًّا لَمَا اشْتَدَّ عَلَيْهِ جَزَعُكَ ، فَمُصَابِكَ بِتَرْكِكَ الْاسْتِعْدَادَ لَهُ أَعْظَمُ مِنْ مُصَابِكَ بِوَلَدِكَ .

امام صادق علیه السلام - به مردی که در مرگ فرزندش سخت بیتابی می کرد - فرمود : ای مرد! تو در کوچکترین مصیبت بیتابی می کنی و از بزرگترین مصیبت غافل! اگر برای آن جایی که فرزندت رفت ، آماده بودی هرگز برای او بیتابی نمی کردی . مصیبت آماده نشدن تو برای آن روز، بزرگتر از مصیبت فرزندت توست .

الإمام الباقر أو الإمام الصادق عليهما السلام : أَثْقَلُ مَا يُوضَعُ فِي الْمِيزَانِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : سنگین ترین عملی که روز قیامت در ترازو [ی اعمال] گذاشته می شود ، درود بر محمد و اهل بیت اوست .

عنه عليه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ لَيَكْذِبُ الْكِذْبَةَ فَيُحْرَمُ بِهَا صَلَاةَ اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : آدمی دروغی می گوید و به سبب آن از نماز شب محروم می شود .

عنه عليه السلام : صَلَاةُ اللَّيْلِ تُبَيِّضُ الْوَجْهَ، وَصَلَاةُ اللَّيْلِ تُطَيِّبُ الرَّيْحَ، وَصَلَاةُ اللَّيْلِ تَجْلِبُ الرَّزْقَ .

امام صادق علیه السلام : نماز شب، چهره را سفید و نورانی می کند ، نماز شب، انسان را خوشبو می کند ، نماز شب، روزی می آورد .

عنه عليه السلام : لَا تَدْعُ قِيَامَ اللَّيْلِ، فَإِنَّ الْمَغْبُونَ مَنْ غَبِنَ قِيَامَ اللَّيْلِ .

امام صادق علیه السلام : شب زنده داری را فرو مگذار ؛ زیرا مغبون [واقعی] کسی است که شب زنده داری را از دست بدهد .

عنه عليه السلام : مَا مِنْ عَمَلٍ حَسَنٍ يَعْمَلُهُ الْعَبْدُ إِلَّا وَلَهُ ثَوَابٌ فِي الْقُرْآنِ إِلَّا صَلَاةَ اللَّيْلِ ؛ فَإِنَّ اللَّهَ لَمْ يُبَيِّنْ ثَوَابَهَا لِعَظِيمِ خَطَرِهَا عِنْدَهُ، فَقَالَ : «تَتَجَاوَى جُنُوبَهُمْ عَنِ الْمَضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَ طَمَعًا وَ مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ * فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ» .

امام صادق علیه السلام : هر کار نیکی که بنده می کند ، در قرآن برایش ثوابی ذکر شده مگر نماز شب که از بس نزد خدا پر اهمیت است ثواب آن را معلوم نکرده و فرموده است : «پهلوهایشان را از بسترها دور می کنند] و [پروردگارشان را از روی بیم و طمع می خوانند و از آنچه روزیشان داده ایم انفاق می کنند و هیچ کس نمی داند به پاداش آنچه می کرده اند چه مسرت هایی برایشان نهفته شده است» .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : شَرَفُ الْمُؤْمِنِ صَلَاتُهُ بِاللَّيْلِ، وَعِزُّ الْمُؤْمِنِ كَفُّهُ عَنِ أَعْرَاضِ النَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : شرافت مؤمن در نماز شب اوست ، و عزت مؤمن در خودداری او از لطمه زدن به آبروی مردم .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ - لَمَّا سُئِلَ عَمَّنْ أَحَقُّ أَنْ يَوْمَ - : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ قَالَ : يَتَقَدَّمُ الْقَوْمَ أَقْرَوْهُمْ لِلْقُرْآنِ، فَإِنْ كَانُوا فِي الْقِرَاءَةِ سَوَاءً فَأَقْدَمُهُمْ هِجْرَةً ، فَإِنْ

كَانُوا فِي الْهَجْرَةِ سَوَاءً فَأَكْبَرُ هُمْ سِنًا، فَإِنْ كَانُوا فِي السَّنِّ سَوَاءً فَلْيَوْمَهُمْ أَعْلَمُهُمْ بِالسَّنَةِ
وَأَفْقَهُمْ فِي الدِّينِ، وَلَا يَتَقَدَّمَنَّ أَحَدُكُمْ الرَّجُلَ فِي مَنْزِلِهِ، وَلَا صَاحِبَ (الـ) سُلْطَانٍ فِي
سُلْطَانِهِ. .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این سؤال که چه کسی برای امامت جماعت شایسته
تر است - فرمود : رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : پیشنهادی مردم را کسی به
عهده گیرد که قاری تر (قرآن خوان تر یا قرائتش بهتر) باشد ؛ اگر در قرائت یکسان بودند
آن که در هجرت مقدم تر است ، پیشنهادش شود و اگر در هجرت نیز یکسان بودند آنکه
سنّش بیشتر است به عهده گیرد ؛ اگر همسنّ بودند آن که به سنّت داناتر و در دین فقیه
تر است ، امامت کند . هیچ يك از شما در خانه کسی بر صاحب خانه مقدم [در پیشنهادی
]نشود و نه بر صاحب نفوذی در قلمرو نفوذش .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ تَسْمِيَةِ تَارِكِ الصَّلَاةِ كَافِرًا دُونَ الزَّانِي - :
لَأَنَّ الزَّانِيَّ وَمَا أَشْبَهَهُ إِنَّمَا يَعْمَلُ ذَلِكَ لِمَكَانِ الشَّهْوَةِ لِأَنَّهَا تَغْلِبُهُ، وَتَارِكِ الصَّلَاةِ لَا يَتْرُكُهَا إِلَّا
اسْتِخْفَافًا بِهَا. .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این پرسش که چرا تارك نماز، كافر خوانده می شود
اما زناكار، نه - فرمود : چون کسی که زنا و امثال این کار را می کند، بر اثر غلبه شهوت
دست به این کارها می زند، اما تارك نماز، آن را ترك نمی کند ، مگر از روی سبك شمردن
و بی اعتنایی به آن.

التماس دعا

منبع - سایت : <http://www.hadithlib.com> تهیه و تنظیم و ویرایش توسط : ع - باقریار رازلیقی

احادیث امام صادق علیه السلام (2591) حدیث (قسمت ۴)

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : فَضْلُ الْوَقْتِ الْأَوَّلِ عَلَى الْآخِرِ كَفَضْلِ الْآخِرَةِ عَلَى الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : فضیلت اول وقت [نماز] بر آخر وقت همچون فضیلت آخرت بر دنیا است .

عنه عليه السلام : لا صلاة لحاقين ولا لحاقبٍ ولا لحازقٍ، فالحاقن الذي به البول، والحاقب الذي به الغائط، والحازق الذي قد ضغطه الخف .

امام صادق علیه السلام : نماز حاقن و حاقب و حازق نماز نیست ؛ حاقن کسی است که بولش گرفته و حاقب کسی است که غائطش گرفته و حازق کسی است که پایش از پای افزار در فشار است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : لا صلاة لمن لا زكاة له .

امام صادق علیه السلام : کسی که زکات ندهد ، نمازش نماز نیست .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : مَنْ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ يَعْلَمُ مَا يَقُولُ فِيهِمَا، انصَرَفَ وَوَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ ذَنْبٌ .

امام صادق علیه السلام : هر که دو رکعت نماز بخواند و بداند در آنها چه می گوید ، نمازش که تمام شد گناهی میان او و خداوند باقی نماند .

الإمامُ الباقرُ والإمامُ الصّادقُ عليهما السلام : ما لك من صلاتك إلا ما أقبلت عليه فيها، فإن أوهمها كلها أو غفل عن أدائها لفت فضرِبَ بها وجهُ صاحبها .

امام باقر و امام صادق علیهما السلام : تنها آن مقدار از نمازت بهره توست که با توجه قلبی همراه باشد . پس ، اگر کسی در همه نماز سهو کند (حواسش بکلی پرت باشد) یا از ادای آن غفلت ورزد (به وقت نگذارد) آن نماز مچاله و به صورت صاحبش پرت می شود .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : قالَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : إِنَّمَا أَقْبَلُ الصَّلَاةَ مِمَّنْ تَوَاضَعَ لِعَظَمَتِي ، وَيَكْفُ نَفْسَهُ عَنِ الشَّهَوَاتِ مِنْ أَجْلِي ، وَيَقْطَعُ نَهَارَهُ بِذِكْرِي ، وَلَا يَتَعَاطَمُ عَلَيَّ خَلْقِي ، وَيُطْعِمُ الْجَائِعَ ، وَيَكْسُو الْعَارِيَّ ، وَيَرْحَمُ الْمُصَابَّ ، وَيُؤْوِي الْغَرِيبَ ، فَذَلِكَ يُشْرِقُ نُورَهُ مِثْلَ الشَّمْسِ ، وَأَجْعَلُ لَهُ فِي الظُّلُمَاتِ نُورًا وَفِي الْجَهَالَةِ عِلْمًا ، وَأَكْلَاهُ بَعْرَتِي ، وَأَسْتَحْفِظُهُ

بِمَلَائِكَتِي ، يَدْعُونِي فَأَلْبِيهِ ، وَيَسْأَلْنِي فَأَعْطِيهِ ، فَمَثَلُ ذَلِكَ عِنْدِي كَمَثَلِ جَنَاتِ الْفِرْدَوْسِ ، لَا تَيْبَسُ ثِمَارُهَا ، وَلَا تَتَغَيَّرُ عَنْ حَالِهَا .

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارك و تعالی فرموده : من نماز کسی را می پذیرم که در برابر عظمت من فروتن باشد ، به خاطر من نفس خود را از شهوتها باز دارد و روزش را با یاد من سپری کند و بر آفریدگان من بزرگی نفروشد و گرسنه را غذا دهد و برهنه را بپوشاند و به مصیبت دیده رحم کند و غریب را جای دهد ؛ چنین کسی مانند خورشید می درخشد ، در تاریکیها برای او نوری قرار می دهد ، و در نادانی ، دانشی . به عزت خودم ، عمرش را طولانی تر می کنم . و با فرشتگانم ، پاسداریش می نمایم . مرا می خواند ، جوابش می دهد . از من درخواست می کند ، می دهمش . مثل چنین شخصی در پیشگاه من ، همانند باغ های پردیس است که میوه هایش خشکیده نمی شوند و حالتشان دگرگون نمی گردد .

عنه عليه السلام : مَنْ نَظَرَ إِلَى أَبْوِيهِ نَظَرَ مَا قَتَّ وَهُمَا ظَالِمَانِ لَهُ ، لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ لَهُ صَلَاةً .

امام صادق عليه السلام : هر که به پدر و مادر خود ، گرچه به وی ستم کرده باشند ، با نگاه دشمنانه بنگرد ، خداوند از او نمازی را نمی پذیرد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ قَبِلَ اللَّهُ مِنْهُ صَلَاةً وَاحِدَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ ، وَمَنْ قَبِلَ مِنْهُ حَسَنَةً لَمْ يُعَذِّبْهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که خداوند يك نماز از او بپذیرد، عذابش نمی کند و از هر که يك کار نيك بپذیرد عذابش نمی کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ كَانَ عَلَى بَابِ أَحَدِكُمْ نَهْرٌ فَاغْتَسَلَ مِنْهُ كُلَّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ هَلْ كَانَ يَبْقَى عَلَى جَسَدِهِ مِنَ الدَّرَنِ شَيْءٌ ؟ إِنَّمَا مَثَلُ الصَّلَاةِ مَثَلُ النَّهْرِ الَّذِي يُنْقِي ، كُلَّمَا صَلَّى صَلَاةً كَانَ كَفَّارَةً لِدُنُوبِهِ إِلَّا ذَنْبٌ أَخْرَجَهُ مِنَ الْإِيمَانِ مُقِيمٌ عَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : اگر جلو در خانه یکی از شماجوی آبی باشد و روزی پنج بار خود را در آن بشوید آیا چرك و کثافتی بر تن او باقی می ماند؟ حکایت نماز نیز حکایت جوی آبی است که تمیز و پاکیزه می کند ؛ هر نمازی که [آدمی] بخواند گناهانش را پاک می کند مگر گناهی که او را از ایمان به در برد و بر آن اصرار ورزد .

عنه عليه السلام . لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ وَأَحَبِّهَا إِلَى اللَّهِ . - مَا أَعْلَمُ شَيْئًا بَعْدَ الْمَعْرِفَةِ أَفْضَلَ مِنْ هَذِهِ الصَّلَاةِ ، الْأَتْرَى أَنَّ الْعَبْدَ الصَّالِحَ عَيْسَى بْنِ مَرْيَمَ قَالَ : « وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ » ؟ !

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از برترین اعمال و محبوبترین آنها نزد خداوند - فرمود : بعد از معرفت [خدا] چیزی برتر از این نماز نمی شناسم . مگر نمی بینی که بنده صالح ، عیسی بن مریم ، گفت : «و [خدا] مرا به نماز سفارش کرد ؟ !

الإمام الصادق عليه السلام : أَحَبُّ الْأَعْمَالِ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ الصَّلَاةُ، وَهِيَ آخِرُ وَصَايَا الْأَنْبِيَاءِ .

امام صادق علیه السلام : محبوبترین کارها نزد خداوند عز و جل ، نماز است و آن آخرین سفارش پیامبران می باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُصْلِحُ لَيْسَ بِكَاذِبٍ .

امام صادق علیه السلام : آشتی دهنده ، دروغگو نیست .

عنه عليه السلام : الْكَلَامُ ثَلَاثَةٌ : صِدْقٌ وَكِذْبٌ وَإِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ ... تَسْمَعُ مِنَ الرَّجُلِ كَلِمًا يَبْلُغُهُ فَتَخْبُثُ نَفْسُهُ، فَتَلْقَاهُ فَتَقُولُ : سَمِعْتُ مِنْ فُلَانٍ قَالَ فِيكَ مِنَ الْخَيْرِ كَذَا وَكَذَا، خِلَافَ مَا سَمِعْتُ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : سخن سه گونه است : راست و دروغ و اصلاح میان مردم . . . از کسی سخنی درباره دیگری می شنوی که اگر آن سخن به گوش وی برسد ، ناراحت می شود ؛ پس تو آن دیگری را می بینی، و بر خلاف آنچه شنیده ای ، به او می گویی : از فلانی شنیدم که در خوبی تو چنین و چنان می گفت .

عنه عليه السلام - لِلْمَفْضَلِ - : إِذَا رَأَيْتَ بَيْنَ اثْنَيْنِ مِنْ شِيعَتِنَا مُنَازَعَةً فَافْتَدِهَا مِنْ مَالِي .

امام صادق علیه السلام - به مفضل - فرمود : هرگاه میان دو نفر از شیعیان ما نزاعی [بر سرمالی] دیدی آن [وجه] را از مال من بپرداز [و میان آنان اصلاح کن] .

الإمام الصادق عليه السلام : صَدَقَةٌ يُحِبُّهَا اللَّهُ : إِصْلَاحُ بَيْنِ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَقَارُبُ بَيْنِهِمْ إِذَا تَبَاعَدُوا .

امام صادق علیه السلام : اصلاح میان مردم، هر گاه با هم دچار خصومت شوند و نزدیک کردن آنها به یکدیگر، هرگاه از هم دور گردند ، صدقه ای است که خداوند آن را دوست دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْحَسَنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ لَمَاطِعِنَ وَاخْتَلَفَ النَّاسُ عَلَيْهِ سَلَمَ الْأَمْرِ لِمَعَاوِيَةَ، فَسَلَّمَتْ عَلَيْهِ الشَّيْعَةُ «عَلَيْكَ السَّلَامُ يَا مُذِلَّ الْمُؤْمِنِينَ !» فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا أَنَا بِمُذِلِّ الْمُؤْمِنِينَ، وَلَكِنِّي مُعِزُّ الْمُؤْمِنِينَ، إِنِّي لَمَّا رَأَيْتُكُمْ لَيْسَ بِكُمْ عَلَيْهِمْ قُوَّةٌ

سَلَّمْتُ الْأَمْرَ لِأَبْقَى أَنَا وَأَنْتُمْ بَيْنَ أَظْهُرِهِمْ، كَمَا عَابَ الْعَالَمُ السَّفِينَةَ لِتَبْقَى لِأَصْحَابِهَا، وَكَذَلِكَ نَفْسِي وَأَنْتُمْ لِتَبْقَى بَيْنَهُمْ. ❁

امام صادق علیه السلام : حسن بن علی علیهما السلام پس از آن که به جانش سوء قصد شد و پیروانش از در ناسازگاری با وی در آمدند ، کار را به معاویه وا گذاشت . آنگاه شیعیانش به آن حضرت چنین سلام کردند : «سلام بر تو ای خوارکننده مؤمنان!» .
حضرت فرمود : من خوارکننده مؤمنان نیستم ، بلکه عزت بخش مؤمنانم . وقتی دیدم شما در برابر دشمن قدرتی ندارید ، کار را به او وا گذاشتم تا من و شما در میان آنان باقی بمانیم ؛ همچنان که آن عالم (خضر) کشتی را سوراخ کرد تا برای صاحبانش باقی بماند ، و اینچنین [است حکایت] من و شما تا در میان آنها باقی بمانیم .

❁ عنه علیه السلام : ما صَافَحَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ رَجُلًا قَطُّ فَنَزَعَ يَدَهُ حَتَّى يَكُونَ هُوَ الَّذِي يَنْزِعُ يَدَهُ مِنْهُ. ❁

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگاه با مردی دست می داد ، هرگز دست خود را از دست او نمی کشید تا این که او دستش را از دست حضرت بکشد .

❁ الإمام الصادق عليه السلام : أَمَّا الْمَرْأَةُ الَّتِي يَحِلُّ لَهَا أَنْ يَتَزَوَّجَهَا فَلَا يُصَافِحُهَا إِلَّا مِنْ وِرَاءِ الثُّوبِ، وَلَا يَغْمِزُ كَفَّهَا. ❁

امام صادق علیه السلام : با زنی که ازدواج کردن با او حلال است (محرم نیست) نمی توان دست داد مگر از پس جامه و [در این صورت هم] نباید دستش را فشرد .

❁ الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ الْمُسْلِمُونَ إِذَا عَزَوْا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَرُّوا بِمَكَانٍ كَثِيرِ الشَّجَرِ ثُمَّ خَرَجُوا إِلَى الْفَضَاءِ نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ فَتَصَافَحُوا. ❁

امام صادق علیه السلام : مسلمانان هرگاه در رکاب رسول خدا صلی الله علیه و آله به جنگ بیرون می رفتند و از جای پر درختی می گذشتند سپس به فضای باز می رسیدند ، به یکدیگر نگاه می کردند و با هم دست می دادند .

❁ عنه علیه السلام : النَّاسُ يَمْرُونَ عَلَى الصَّرَاطِ طَبَقَاتٍ : ... فَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مِثْلَ الْبَرَقِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مِثْلَ عَدْوِ الْفَرَسِ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ حَبْوًا، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مَشْيًا ، وَمِنْهُمْ مَنْ يَمُرُّ مُتَعَلِّقًا قَدْ تَأَخَذَ النَّارَ مِنْهُ شَيْئًا وَتَتَرَكُ شَيْئًا. ❁

امام صادق علیه السلام : مردم در گذشتن از صراط به چند گروه تقسیم می شوند : ... برخی مانند برق می گذرند ، برخی مانند اسب به تاخت می روند ، برخی با سینه خیز می

گذرند و برخی پیاده می روند و بعضی هم در حالی می گذرند که خود را به آن آویخته اند و آتش قسمتی از بدن آنها را گرفته و قسمتی را نگرفته است .

الإمام الصادق عليه السلام - في قول الله عزوجل : «إِنَّ رَبَّكَ لَبِالْمِرْصَادِ» - :قَنْطَرَةٌ عَلَى الصِّرَاطِ لَا يَجُوزُهَا عَبْدٌ بِمَظْلَمَةٍ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «همانا پروردگار تو سخت در کمین است» - فرمود : [کمینگاه] پلی است بر روی صراط که هر بنده ای مظلومه ای به گردن داشته باشد ، نمی تواند از آن بگذرد .

عنه عليه السلام : الصِّرَاطُ الْمُسْتَقِيمُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام : صراط مستقیم ، امیرالمؤمنین علی علیه السلام است .

قرآن : (أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ) .

(إِنَّ اللَّهَ رَبِّي وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ .)

(وَكَيْفَ تَكْفُرُونَ وَأَنْتُمْ تُتْلَىٰ عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ يَعْتَصِم بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ .)

«ما را به راه راست هدایت فرما» .

«در حقیقت ، خدا پروردگار من و پروردگار شماست ، پس او را بپرستید که این است صراط مستقیم» .

«چگونه کفر می ورزید حال آن که آیات خدا بر شما خوانده می شود و رسول او در میان شماست ؟ و هرکه به خدا تمسک جوید ، قطعاً به صراط مستقیم هدایت شده است» .

الإمام الصادق عليه السلام - في معنى الصِّرَاطِ - :هُوَ الطَّرِيقُ إِلَى مَعْرِفَةِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ، وَهُمَا صِرَاطَانِ : صِرَاطٌ فِي الدُّنْيَا وَصِرَاطٌ فِي الْآخِرَةِ، فَأَمَّا الصِّرَاطُ الَّذِي فِي الدُّنْيَا فَهُوَ الإِمَامُ الْمَفْرُوضُ الطَّاعَةَ، مَنْ عَرَفَهُ فِي الدُّنْيَا وَاقْتَدَى بِهُدَاهُ مَرَّ عَلَى الصِّرَاطِ الَّذِي هُوَ جِسْرُ جَهَنَّمَ فِي الْآخِرَةِ .

امام صادق عليه السلام - درباره معنای صراط - فرمود : آن، راه شناخت خداوند عز و جل است، و دو صراط وجود دارد : صراطی در دنیا و صراطی در آخرت . صراط دنیا همان امامی است که اطاعتش واجب است . هرکه در دنیا او را بشناسد و از راهنماییهایش پیروی کند از صراط آخرت که پلی است بر روی دوزخ ، بگذرد .

عنه عليه السلام - أيضا - :الْمَحْرُومُ الْمُحَارَفُ الذِّيقْدُ حُرْمٌ كَدَّ يَدِهِ فِي الشِّرَاءِ وَالْبَيْعِ .

امام صادق علیه السلام - نیز درباره همین آیه - فرمود : محروم ، شخص بی بخت و روزی ای است که در خرید و فروش، چیزی نصیبش نمی شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الصَّدَقَةِ عَلَى مَنْ يَسْأَلُ عَلَى الْأَبْوَابِ، أَوْ يُمَسِّكُ ذَلِكَ عَنْهُمْ وَيُعْطِيهِ ذَوِي قَرَابَتِهِ ؟ - : لا، بَلْ يَبْعَثُ بِهَا إِلَى مَنْ بَيْنَهُ وَبَيْنَهُ قَرَابَةٌ، فَهَذَا أَعْظَمُ لِلْأَجْرِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد که آیا به گداهایی که در خانه ها را می زنند ، می توان صدقه داد یا باید از این کار خودداری کند و آن را به خویشاوندان [مستمندش] بدهد؟ - فرمود : به آنها ندهد ، بلکه برای خویشاوندان مستمندش بفرستد که این کار اجرش بیشتر است .

عنه عليه السلام : الصَّدَقَةُ وَاللَّهُ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنَ الصَّدَقَةِ فِي الْعَلَانِيَةِ، وَكَذَلِكَ وَاللَّهُ الْعِبَادَةَ فِي السِّرِّ أَفْضَلُ مِنْهَا فِي الْعَلَانِيَةِ .

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند ، صدقه نهانی برتر از صدقه آشکار است و نیز به خدا سوگند ، که عبادت نهانی برتر از عبادت آشکار است .

عنه عليه السلام : إِنَّ صَدَقَةَ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ، وَتَمْحُو الذَّنْبَ الْعَظِيمَ، وَتُهَوِّنُ الْحِسَابَ، وَصَدَقَةُ النَّهَارِ تُثْمِرُ الْمَالَ، وَتَزِيدُ فِي الْعُمْرِ .

امام صادق علیه السلام : صدقه شبانه ، خشم پروردگار را فرو می نشاند و گناه بزرگ را پاک می کند و حساب را آسان می گرداند، و صدقه روزانه، مال و ثروت را به بار می نشاند و عمر را زیاد می کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا تَتَصَدَّقْ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لِيُزَكَّوكَ؛ فَإِنَّكَ إِنْ فَعَلْتَ ذَلِكَ فَقَدْ اسْتَوْفَيْتَ أَجْرَكَ، وَلَكِنْ إِذَا أُعْطِيَ بِيَمِينِكَ فَلَا تُطْعِ عَلَيْهَا شِمَالَكَ؛ فَإِنَّ الَّذِي تَتَصَدَّقُ لَهُ سِرًّا يَجْزِيكَ عِلَانِيَةً .

امام صادق علیه السلام : جلو چشم مردم صدقه نده تا تو را ستایش کنند ؛ زیرا اگر چنین کنی هوائینه پاداش خود را گرفته ای ؛ بلکه اگر با دست راستت صدقه دادی دست چپت خبردار نشود ؛ زیرا آن کسی که به خاطر او پنهانی صدقه می دهی ، پاداش تو را آشکارا خواهد داد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِبْرَادُ الْكَبِدِ الْحَرَى .

امام صادق علیه السلام : بهترین صدقه ، خنک کردن جگر تفتیده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : صَدَقَةٌ يُحِبُّهَا اللهُ : إِصْلَاحٌ بَيْنَ النَّاسِ إِذَا تَفَاسَدُوا، وَتَقَارُبٌ بَيْنَهُمْ إِذَا تَبَاعَدُوا .

امام صادق عليه السلام : صدقه ای که خدا آن را دوست دارد عبارت است از : اصلاح میان مردم هرگاه رابطه شان تیره شد، و نزدیک کردن آنها به یکدیگر هرگاه از هم دور شدند .

عنه عليه السلام : إِسْمَاعُ الْأَصَمِّ مِنْ غَيْرِ تَضَجُّرٍ صَدَقَةٌ هَنِئَةً .

امام صادق عليه السلام : فهماندن سخن به ناشنوا ، بی آن که از این کار اظهار ناراحتی کنی ، صدقه ای گواراست .

عنه عليه السلام : الصَّدَقَةُ تَقْضِي الدَّيْنَ وَتُخْلِفُ بِالْبِرَّةِ .

امام صادق عليه السلام : صدقه دادن قرض را ادا می کند و برکت بر جای می گذارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنِّي لَأَمْلِقُ أَحْيَانًا، فَأَتَاغِرُ اللهُ بِالصَّدَقَةِ .

امام صادق عليه السلام : گاهی اوقات من تنگدست می شوم و به وسیله صدقه ، با خدا سودا می کنم .

قرآن:

(أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ) .

«آیا ندانستند که تنها خداست که توبه بندگان را می پذیرد و صدقات را می گیرد و خداست که توبه پذیر مهربان است؟» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ : مَا مِنْ شَيْءٍ إِلَّا وَقَدْ وَكَّلْتُ مَنْ يَقْبِضُهُ غَيْرِي، إِلَّا الصَّدَقَةَ؛ فَإِنِّي أَتَلَقُّهَا بِيَدِي تَلَقُّفًا .

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارک و تعالی می فرماید : هیچ چیزی نیست مگر این که کسی را مأمور گرفتن آن کرده ام بجز صدقه که آن را با دست خودم به سرعت می ربایم .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَا تَكُونُ الصَّدَاقَةَ إِلَّا بِحُدُودِهَا، فَمَنْ كَانَتْ فِيهِ هَذِهِ الْحُدُودُ أَوْ شَيْءٌ مِنْهُ، وَإِلَّا فَلَا تَنْسِبُهُ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الصَّدَاقَةِ، فَأَوْلَاهَا : أَنْ تَكُونَ سَرِيرَتُهُ وَعَلَانِيَتُهُ لَكَ وَاحِدَةً، وَالثَّانِيَةُ : أَنْ يَرَى زَيْنَكَ زَيْنَهُ، وَشَيْنَكَ شَيْنَهُ، وَالثَّلَاثَةُ : أَنْ لَا تُغَيِّرَهُ عَلَيْكَ وَلايَةً وَلا

مال ، والرابعة : لا يَمْنَعُكَ شَيْئَاتِنَالَهُ مَقْدَرَتُهُ ، والخامسة - وهي تَجْمَعُ هذه الخِصَال - : أن لا يُسَلِّمَكَ عِنْدَ النَّكَبَاتِ .

امام صادق عليه السلام : دوستی مرزهایی دارد که هر کس همه یا برخی از آنها را داشته باشد، دوست است وگرنه او را اصلاً دوست مشمار: نخست این که ظاهر و باطنش با تو یکی باشد؛ دوم این که آبروی تو را آبروی خودش داند و عیب و بی آبرویی تو را عیب و بی آبرویی خودش؛ سوم این که مقام و مال ، (برخورد) او را نسبت به تو عوض نکند؛ چهارم این که هر کمکی از دستش بر می آید از تو دریغ ننماید ؛ و پنجم که در بردارنده همه این خصلتهاست، این که در هنگام گرفتاری ها تو را تنها نگذارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إن أردتَ أن يَصْفُوَ لَكَ وُدَّأَخِيكَ فلا تُمَارِحَنَّه ، ولا تُمَارِئِنَّه ، ولا تُبَاهِيَنَّه ، ولا تُشَارِنَنَّه .

امام صادق عليه السلام : اگر می خواهی که دوستی برادرت برای تو خالص بماند، هرگز با او شوخی مکن، با او ستیزه مکن، به او فخر مفروش، و با وی خصومت موز .

عنه عليه السلام : إِصْحَبْ مَنْ تَتَزَيَّنُ بِهِ ، ولا تَصْحَبْ مَنْ يَتَزَيَّنُ بِكَ .

امام صادق عليه السلام : با کسی مصاحبت کن که به او آراسته شوی ، و با کسی یار مشو که به تو آراسته شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا تُسَمِّ الرَّجُلَ صَدِيقًا سِمَةً مَعْرِفَةٍ حَتَّى تَخْتَبِرَهُ بِثَلَاثٍ : تُغْضِبُهُ فَتَنْظُرُ غَضَبَهُ يُخْرِجُهُ مِنَ الْحَقِّ إِلَى الْبَاطِلِ ، وَعِنْدَ الدِّينَارِ وَالذَّرْهَمِ ، وَحَتَّى تُسَافِرَ مَعَهُ .

امام صادق عليه السلام : هیچ کس را به دوستی مشناس ، مگر آن که در سه چیز او را بیازمایی : او را به خشم آوری و ببینی که آیا این خشم او را از حق به باطل می کشاند ، و در درهم و دینار (نیازهای اقتصادی) ، و در سفر کردن با او .

عنه عليه السلام : أَحْسَنُ مِنَ الصِّدْقِ قَائِلُهُ ، وَخَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ .

امام صادق عليه السلام : از راستی بهتر، گوینده آن است واز کار خوب خوبتر ، کننده آن .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الصِّدْقُ عِزٌّ .

امام صادق عليه السلام : راستی ، ارجمندی است .

عنه عليه السلام : مَنْ صَدَقَ لِسَانُهُ زَكَا عَمَلُهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که زبانش راست باشد ، کردارش پاکیزه شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا تَغْتَرُّوا بِصَلَاتِهِمْ وَلَا بِصِيَامِهِمْ ؛ فَإِنَّ الرَّجُلَ رَبَّمَا لَهَجَ بِالصَّلَاةِ وَالصَّوْمِ حَتَّى لَوْ تَرَكَهُ اسْتَوْحَشَ ، وَلَكِنْ اخْتَبَرُواهُمْ عِنْدَ صِدْقِ الْحَدِيثِ وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ .

امام صادق علیه السلام : فریب نماز و روزه مردم را نخورید ؛ زیرا آدمی گاه چنان به نماز و روزه خو می کند که اگر آنها را ترک گوید ، احساس دلتنگی می کند ، بلکه آنها را به راستگویی و امانتداری بیازمایید .

عنه عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ اشْتَكَى فَصَبَرَ وَاحْتَسَبَ ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مِنْ الْأَجْرِ أَلْفَ شَهِيدٍ .

امام صادق علیه السلام : هر مردی که به دردی گرفتار شود و شکیبایی ورزد و آن را در راه خدا به شمار آورد ، خداوند اجر هزار شهید را برایش رقم زند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ ابْتَلِيَ مِنْ شِيعَتِنَا فَصَبَرَ عَلَيْهِ كَانَ لَهُ أَجْرُ أَلْفِ شَهِيدٍ .

امام صادق علیه السلام : هر يك از شیعیان ما که گرفتار شود و شکیبایی ورزد ، اجر هزار شهید دارد .

عنه عليه السلام : الصَّبْرُ رَأْسُ الْإِيمَانِ .

امام صادق علیه السلام : شکیبایی ، سر ایمان است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الْمُؤْمِنُ يُطَبِّعُ عَلَى الصَّبْرِ عَلَى النَّوَائِبِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن بر صبر در برابر سختیها سرشته شده است .

عنه عليه السلام : مَعَاشِرَ الشَّيْعَةِ ، كُونُوا لَنَا زِينًا ، وَلَا تَكُونُوا عَلَيْنَا شَيْنًا ، قُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا ، وَاحْفَظُوا أَسْنَتَكُمْ ، وَكُفُّوا عَنِ الْفُضُولِ وَقَبِيحِ الْقَوْلِ .

امام صادق علیه السلام : ای جماعت شیعه! مایه آبروی ما باشید نه باعث بدنامی ما . سخنان خوب به مردم بگویید ، زبانهایتان را نگه دارید و آنها را از بیهوده گویی و سخنان زشت باز دارید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لعبد الأعلى - : يا عبد الأعلى ... فأقربهم السلام ورحمة الله - يعني الشيعة - . وقُلْ : قَالَ لَكُمْ : رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا اسْتَجَرَ مَوَدَّةَ النَّاسِ إِلَى نَفْسِهِ وَإِلَيْنَا ، بَأَن يُظْهَرَ لَهُمْ مَا يَعْرِفُونَ وَيَكْفَى عَنْهُمْ مَا يُنْكِرُونَ .

امام صادق علیه السلام - به عبد الأعلى - : ای عبد الأعلى!...سلام و رحمت خدا را به شیعیان برسان و بگو : او (حضرت صادق) به شما می گوید : رحمت خدا بر آن بنده ای باد که با اظهار سخنانی که مردم درک می کنند، و با خودداری از بیان آنچه درک نمی کنند ، دوستی مردم را به سوی خودش و ما جلب کند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : الشَّيْعَةُ ثَلَاثٌ : مُحِبٌّ وَأَدْفُهُو مِنَّا ، وَمُتَزَيِّنٌ بِنَا وَنَحْنُ زَيْنٌ لِمَنْ تَزَيَّنَ بِنَا ، وَمُسْتَأْكِلٌ بِنَا النَّاسَ ، وَمَنْ اسْتَأْكَلَ بِنَا افْتَقَرَ .

امام صادق علیه السلام : شیعه سه نوع است : دوستدارِ مهرورز [نسبت به ما] . چنین شیعه ای از ماست، و شیعه ای که خود را به ما می آراید و ما مایه آراستگی کسی هستیم که خود را به ما بیاراید ، و شیعه ای که ما را وسیله ارتزاق خود قرار می دهد و کسی که به وسیله ما ارتزاق کند فقیر می شود .

عنه عليه السلام : لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ أَنْكَرَ أَرْبَعَةَ أَشْيَاءَ : الْمِعْرَاجَ ، وَالْمُسَاءَلَةَ فِي الْقَبْرِ ، وَخَلْقَ الْجَنَّةِ وَالنَّارِ ، وَالشَّفَاعَةَ .

امام صادق علیه السلام : شیعه ما نیست کسی که چهار چیز را انکار کند : معراج ، سؤال قبر ، آفریده شدن بهشت و دوزخ ، و شفاعت .

عنه عليه السلام : قَوْمٌ يَزْعُمُونَ أَنِّي إِمَامُهُمْ ، وَاللَّهِ مَا أَنَا لَهُمْ بِإِمَامٍ ، لَعَنَهُمُ اللَّهُ ، كَلَّمَا سَتَرْتُ سِتْرًا هَتَّكُوهُ ، أَقُولُ : كَذَا وَكَذَا ، فَيَقُولُونَ : إِنَّمَا يَعْنِي كَذَا وَكَذَا ، إِنَّمَا أَنَا إِمَامٌ مَنْ أَطَاعَنِي .

امام صادق علیه السلام : گروهی می گویند که من امام آنها هستم . به خدا قسم که من امام آنها نیستم . خدا لعنتشان کند ، هر چه من پرده پوشی می کنم ، آنان پرده دری می کنند . من می گویم : چنین و چنان ، آنان می گویند : مقصودش فلان و بهمان است . من در حقیقت امام کسی هستم که اطاعت کند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : لَيْسَ مِنْ شِيعَتِنَا مَنْ قَالَ بِلِسَانِهِ وَخَالَفَنَا فِي أَعْمَالِنَا وَأَثَارِنَا .

امام صادق علیه السلام : شیعه ما نیست ، آن که به زبان دم [از تشیع] زند اما در عمل برخلاف اعمال و کردار ما رفتار کند .

عنه عليه السلام : إِنَّمَا شِيعَتُنَا أَصْحَابُ الْأَرْبَعَةِ الْأَعْيُنِ : عَيْنَانِ فِي الرَّأْسِ ، وَعَيْنَانِ فِي الْقَلْبِ ، أَلَا وَالْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ كَذَلِكَ إِلَّا أَنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ فَتَحَ أَبْصَارَكُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما دارای چهار چشم هستند : دو چشم در سر و دو چشم در دل . بدانید که همه مردمان چنینند جز این که خداوند عزوجلّ چشمان شما را باز و بینا کرده و چشمهای آنان را کور ساخته است .

عنه عليه السلام : اِمْتَحِنُوا شِيعَتَنَا عِنْدَ ثَلَاثٍ : عِنْدَ مَوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ كَيْفَ مُحَافِظَتُهُمْ عَلَيْهَا ، وَعِنْدَ اَسْرَارِهِمْ كَيْفَ حِفْظُهُمْ لَهَا عَن عَدُوِّنَا ، وَاِلَى اَمْوَالِهِمْ كَيْفَ مَوَاسَاتُهُمْ لِاِخْوَانِهِمْ فِيهَا .

امام صادق علیه السلام : شیعیان ما را در سه چیز بیازمایید : در وقت نماز ، چگونگی مواظبتشان بر آن ، در نگهداری اسرارشان از دشمنان ما ، و در همدردی و کمک مالی به برادرانشان .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّمَا شِيعَةُ عَلِيٍّ مَن عَفَّ بَطْنُهُ وَفَرَجُهُ ، وَاشْتَدَّ جِهَادُهُ ، وَعَمِلَ لِخَالِقِهِ ، وَرَجَا ثَوَابَهُ ، وَخَافَ عِقَابَهُ ، فَإِذَا رَأَيْتَ أَوْلِيَّكَ فَأَوْلِيَّكَ شِيعَةَ جَعْفَرٍ .

امام صادق علیه السلام : در حقیقت شیعه علی کسی است که عفت بطن و فرج دارد ، سختکوش است ، برای آفریدگار خود کار می کند ، به پاداش او امید دارد و از کیفرش بیمناک است ؛ هرگاه چنین افرادی را دیدی [بدان که] آنان شیعه جعفرند .

عنه عليه السلام : لَيْسَ مِنَّا مَن لَّمْ يُوقِّرْ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا .

امام صادق علیه السلام : از ما نیست کسی که به بزرگسالان ما حرمت نهد و با خردسالانمان مهربان نباشد .

الإمام الصادق عليه السلام : عَظَّمُوا كِبَارَكُمْ وَصَلُّوا أَرْحَامَكُمْ .

امام صادق علیه السلام : بزرگسالان خود را احترام کنید و صلّه ارحام به جای آورید .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا رَأَيْتُ شَيْئًا أَسْرَعَ إِلَى شَيْءٍ مِنَ الشَّيْبِ إِلَى الْمُؤْمِنِ ، وَإِنَّهُ وَقَارٌ لِلْمُؤْمِنِ فِي الدُّنْيَا ، وَنُورٌ سَاطِعٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، بِهِ وَقَّرَ اللَّهُ تَعَالَى خَلِيلَهُ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَقَالَ : مَا هَذَا يَا رَبِّ ؟ قَالَ لَهُ : هَذَا وَقَارٌ ، فَقَالَ : يَا رَبِّ زِدْنِي وَقَارًا .

امام صادق علیه السلام : چیزی را ندیدم که به سوی چیزی شتابنده تر از سپیدی موی ، به سوی مؤمن باشد . موی سپید در دنیا برای مؤمن وقار است و در روز قیامت نوری درخشان . خداوند متعال با موی سپید به خلیل خود ابراهیم علیه السلام وقار بخشید . پس ابراهیم عرض کرد : پروردگارا! این چیست؟ خداوند به او فرمود : این وقار است . ابراهیم گفت : پروردگارا! بر وقار من بیفزای .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ اسْتَشَارَ أَخَاهُ فَلَمْ يَنْصَحْهُ مَحْضَ الرَّأْيِ سَلَبَهُ اللَّهُ رَأْيَهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که با برادر خود مشورت کند و او خالصانه راهنماییش نکند ، خداوند اندیشه او را از وی بگیرد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْمَشُورَةَ لَا تَكُونُ إِلَّا بِحُدُودِهَا الْأَرْبَعَةَ ... فَأَوْلَاهَا أَنْ يَكُونَ الَّذِي تُشَاوَرُهُ عَاقِلًا ، وَالثَّانِيَةَ أَنْ يَكُونَ حُرًّا مُتَدَيِّنًا ، وَالثَّلَاثَةَ أَنْ يَكُونَ صَدِيقًا مُوَخِيًا ، وَالرَّابِعَةَ أَنْ تُطْلِعَهُ عَلَى سِرِّكَ فَيَكُونَ عِلْمُهُ بِهِ كَعِلْمِكَ ثُمَّ يُسِرَّ ذَلِكَ وَيَكْتُمَهُ .

امام صادق عليه السلام : مشورت جز با مرزهای چهارگانه آن صحیح نیست . . . نخستین مرز آن این است که کسی که با او مشورت می کنی خردمند باشد ، دوم این که آزاده و متدین باشد ، سوم این که دوست و برادروار باشد، و چهارم این که راز خود را به او بگویی و او به اندازه خودت از آن راز آگاه باشد ، اما آن را بپوشاند و به کسی نگوید .

الإمام الصادق عليه السلام : الشُّهْرَةُ خَيْرُهَا وَشَرُّهَا فِي النَّارِ .

امام صادق عليه السلام : شهرت ، خوب و بدش ، در آتش است .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ الشُّهْرَتَيْنِ : شُهْرَةَ اللَّبَاسِ وَشُهْرَةَ الصَّلَاةِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند دو شهرت را دشمن می دارد: شهرت لباس و شهرت نماز .

الإمام الصادق عليه السلام : كَفَى بِالْمَرْءِ خِزْيًا أَنْ يَلْبَسَ ثَوْبًا يَشْهَرُهُ ، أَوْ يَرْكَبَ دَابَّةً مَشْهُورَةً .

امام صادق عليه السلام : آدمی را رسوایی همین بس که جامه ای بپوشد که باعث انگشت نمایی او گردد یا مرکبی انگشت نما سوار شود .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي صِفَةِ الْمُؤْمِنِ - : لَا يَرْغَبُ فِي عِزِّ الدُّنْيَا وَلَا يَجْزَعُ مِنْ ذُلِّهَا ، لِلنَّاسِ هَمٌّ قَدْ أَقْبَلُوا عَلَيْهِ ، وَلَهُ هَمٌّ قَدْ شَغَلَهُ .

امام صادق عليه السلام - در وصف مؤمن - فرمود : خواهان عزت دنیا نیست و از خواری آن نیز بی تابی نمی کند ؛ مردم را غم دنیایشان است و او را اندیشه آخرتش مشغول کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَشْهَدَنَّ بِشَهَادَةٍ حَتَّى تَعْرِفَهَا كَمَا تَعْرِفُ كَفَّكَ .

امام صادق علیه السلام : هرگز نباید شهادتی بدهی مگر آن گاه که آن را مانند کف دستت بشناسی .

عنه عليه السلام : إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ لَا يَقْبَلُ شَهَادَةَ فَحَّاشٍ، وَلَا ذِي مُخْزِيَةٍ فِي الدِّينِ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام نه شهادت آدم فحاش و بد زبان را می پذیرفت و نه شهادت کسی را که سوء پیشینه دینی داشت .

الإمام الصادق عليه السلام : لا أقبَلُ شَهَادَةَ الْفَاسِقِ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : شهادت فاسق را جز بر ضد خودش نمی پذیرم .

عنه عليه السلام : إِذَا دُعِيَ إِلَى الشَّهَادَةِ فَاجِبٌ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه برای شهادت دادن فرا خوانده شدی ، اجابت کن .

الإمام الصادق عليه السلام - أيضا - : لا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ إِذَا مَا دُعِيَ لِلشَّهَادَةِ شَهِدَ عَلَيْهَا أَنْ يَقُولَ : لا أَشْهَدُ لَكُمْ .

امام صادق علیه السلام - نیز درباره همین آیه - فرمود : هرگاه فردی برای شهادت دادن دعوت شد ، سزاوار نیست بگوید : من برای شما شهادت نمی دهم .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ» - : الرِّجْسُ هُوَ الشُّكُّ ، وَاللَّهُ لا نَشْكُ فِي رَبَّنَا أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه : «می خواهد آلودگی را از شما بزداید» - فرمود : [مراد از] آلودگی همان شك است . به خدا سوگند که ما هرگز درباره پروردگار خود شك نمی کنیم .

الإمام الصادق عليه السلام : لَعَنَ اللَّهُ قَاطِعِي سَبِيلِ الْمَعْرُوفِ ، وَهُوَ الرَّجُلُ يُصْنَعُ إِلَيْهِ الْمَعْرُوفُ فَيَكْفُرُهُ ، فَيَمْنَعُ صَاحِبَهُ مِنْ أَنْ يَصْنَعَ ذَلِكَ إِلَى غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : خدا لعنت کند کسانی را که راه نیکی کردن را می بندند ؛ یعنی کسی که به وی خوبی می شود ، اما او ناسپاسی می کند و در نتیجه ، نیکوکار را از نیکی کردن به دیگران باز می دارد .

عنه عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ إِذَا وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرٌ يَسُرُّهُ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ ۖ عَلَى هَذِهِ النِّعْمَةِ ، وَإِذَا وَرَدَ عَلَيْهِ أَمْرٌ يَغْتَمُّ بِهِ قَالَ : الْحَمْدُ لِلَّهِ ۖ عَلَى كُلِّ حَالٍ .

امام صادق عليه السلام : رسول خدا هرگاه امر خوشحال کننده ای برایش پیش می آمد ، می فرمود : خدا را بر این نعمت سپاس ، و هرگاه پیشامدی می کرد که از آن غمگین می شد ، می فرمود : در هر حال خدا را سپاس .

عنه عليه السلام : مَنْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ بِنِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ ، فَقَدْ أَدَّى شُكْرَهَا .

امام صادق عليه السلام : کسی که خداوند نعمتی به وی ارزانی دارد و در دل آن را [به عنوان نعمت خدادادی] بشناسد ، هر آینه شکر آن نعمت را گزارده است .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : شُكْرُ النِّعْمَةِ اجْتِنَابُ المَحَارِمِ ، وَتَمَامُ الشُّكْرِ قَوْلُ الرَّجُلِ : الْحَمْدُ لِلَّهِ ۖ رَبِّ الْعَالَمِينَ .

امام صادق عليه السلام : شکر نعمت یعنی دوری کردن از حرامها، و شکر کامل این است که انسان بگوید : سپاس خدایی را که پروردگار جهان هست .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا مُوسَى ، أَشْكُرُنِي حَقَّ شُكْرِي ، فَقَالَ : يَا رَبِّ كَيْفَ أَشْكُرُكَ حَقَّ شُكْرِكَ ، وَلَيْسَ مِنْ شُكْرِ أَشْكُرُكَ بِهِ إِلَّا وَأَنْتَ أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ ؟ ! فَقَالَ : يَا مُوسَى شَكَرْتَنِي حَقَّ شُكْرِي حِينَ عَلِمْتَ أَنَّ ذَلِكَ مِنِّي .

امام صادق عليه السلام : خداوند متعال به موسی علیه السلام وحی فرمود که : ای موسی! مرا چنان که حق شکر من است ، شکر کن . موسی عرض کرد : پروردگارا! چگونه تو را چنان که حق شکر توست ، شکر گویم حال آن که هر شکری که تو را می گویم خود نعمتی است که تو به من ارزانی داشته ای؟ فرمود : ای موسی! وقتی که بدانی توفیق آن شکر را هم من به تو داده ام ، مرا چنان که حق شکر من است، شکر کرده ای .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : فِي كُلِّ نَفْسٍ مِنْ أَنْفاسِكَ شُكْرٌ لَازِمٌ لَكَ ، بَلْ أَلْفٌ وَأَكْثَرُ .

امام صادق عليه السلام : برای هر نفسی از نفسهایت شکری و بلکه هزار و بیشتر از هزار شکر بر تو واجب است .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَنْقُلُ الْعَبْدَ مِنَ الشَّقَاءِ إِلَى السَّعَادَةِ ، وَلَا يَنْقُلُهُ مِنَ السَّعَادَةِ إِلَى الشَّقَاءِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی بنده را از بدبختی به خوشبختی منتقل می کند ، ولی از خوشبختی به بدبختی منتقل نمی کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ خَلَقَ السَّعَادَةَ وَالشَّقَاوَةَ قَبْلَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقَهُ ، فَمَنْ عَلِمَهُ اللَّهُ سَعِيدًا لَمْ يُبْغِضْهُ أَبَدًا ، وَإِنْ عَمِلَ شَرًّا أَبْغَضَ عَمَلَهُ وَلَمْ يُبْغِضْهُ ، وَإِنْ كَانَ عَمَلُهُ شَقِيًّا لَمْ يُحِبَّهُ أَبَدًا ، وَإِنْ عَمِلَ صَالِحًا أَحَبَّ عَمَلَهُ وَأَبْغَضَهُ لِمَا يَصِيرُ إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل پیش از آن که خلق خود را بیافریند خوشبختی و شوربختی را آفرید ؛ پس خداوند کسی را که بداند خوشبخت است ، دشمن نمی دارد و چنانچه کار بدی انجام دهد ، کارش را دشمن می دارد اما خود او را دشمن نمی دارد و هرگاه بداند بدبخت است ، هرگز او را دوست نمی دارد و چنانچه کار خوبی انجام دهد ، کارش را دوست می دارد اما به خاطر سرنوشتش وی راناخوش می دارد .

عنه عليه السلام : لَوْ أَنَّ الْمَلَائِكَةَ الْمُقَرَّبِينَ وَالْأَنْبِيَاءَ الْمُرْسَلِينَ شَفَعُوا فِي نَاصِبٍ مَا شَفَعُوا .

امام صادق علیه السلام : حتی اگر فرشتگان مقرب و پیامبران مرسل درباره فرد ناصبی [مخالف علی (ع) و امامان معصوم] شفاعت کنند ، شفاعتشان پذیرفته نمی شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا أَمَرَ بِاجْتِمَاعِ قَرَابَتِهِ حَوْلَهُ وَقَدْ حَضَرَتْهُ الْوَفَاةُ - : إِنَّ شَفَاعَتَنَا لَنْ تَنَالَ مُسْتَخْفًا بِالصَّلَاةِ .

امام صادق علیه السلام - هنگامی که در آستانه رحلت قرار گرفت و دستور داد بستگانش گرد او جمع شدند - فرمود : کسی که نماز را سبک بشمارد ، شفاعت ما هرگز شامل حالش نمی شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى « : لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا » - : إِلَّا مَنْ أُذِنَ لَهُ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْأئِمَّةِ مِنْ بَعْدِهِ فَهُوَ الْعَهْدُ عِنْدَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه : «اختیار شفاعت ندارند مگر کسی که از جانب خدای رحمان پیمانی گرفته باشد» - فرمود : مگر کسانی که به ولایت امیرالمؤمنین و امامان بعد از او اعتقاد داشته باشند و این همان پیمانی است که نزد خدا دارند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الشَّفَاعَةُ زَكَاةُ الْجَاهِ .

امام صادق علیه السلام : میانجیگری ، زکات مقام است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : شِعَارُنَا يَوْمَ بَدْرٍ : يَا نَصْرَ اللَّهِ اقْتَرِبْ اقْتَرِبْ ... شِعَارُ الْحُسَيْنِ عليه السلام : يَا مُحَمَّدُ ، وَشِعَارُنَا : يَا مُحَمَّدُ .

امام صادق عليه السلام : شعار ما در روز بدر این بود : ای پیروزی خدا! نزدیک شو ، نزدیک شو... شعار حسین علیه السلام «یا محمد» بود ، و شعار ما نیز «یا محمد» است .

عنه عليه السلام : ما قالَ فِينَا قَائِلٌ بَيْتًا مِنْ الشَّعْرِ حَتَّى يُؤَيِّدَ بِرُوحِ الْقُدْسِ .

امام صادق عليه السلام : هیچ سراینده ای درباره ما بیت شعری نگفت ، جز آن که روح القدس کمکش کرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ قَالَ فِينَا بَيْتَ شِعْرِ بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ .

امام صادق عليه السلام : هر که درباره ما یک بیت شعر بگوید ، خداوند متعال در بهشت یک خانه برایش بسازد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَيْسَ لِإِبْلِيسَ جُنْدٌ أَشَدَّ مِنَ النِّسَاءِ وَالْعَضْبِ .

امام صادق عليه السلام : ابلیس را سپاهی نیرومندتر از زنان و خشم نیست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قَالَ إِبْلِيسُ : خَمْسَةٌ لَيْسَ لِي فِيهِنَّ حِيلَةٌ وَسَائِرُ النَّاسِ فِي قَبْضَتِي : مَنْ اعْتَصَمَ بِاللَّهِ عَنِ نِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَاتَّكَلَ عَلَيْهِ فِي جَمِيعِ أُمُورِهِ ، وَمَنْ كَثُرَ تَسْبِيحُهُ فِي لَيْلِهِ وَنَهَارِهِ ، وَمَنْ رَضِيَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِمَا يَرْضَاهُ لِنَفْسِهِ ، وَمَنْ لَمْ يَجْزَعْ عَلَى الْمُصِيبَةِ حِينَ تُصِيبُهُ ، وَمَنْ رَضِيَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ وَلَمْ يَهْتَمْ لِرِزْقِهِ .

امام صادق عليه السلام : ابلیس گفت : پنج دسته اند که هیچ چاره ای برای آنها ندارم اما دیگر مردمان در مشقت من هستند : هر که با نیت درست به خدا پناه برد و در همه کارهایش به او تکیه کند ؛ کسی که شب و روز بسیار تسبیح خدا گوید ؛ کسی که برای برادر مؤمنش آن پسندد که برای خود می پسندد ؛ کسی که هر گاه مصیبتی به او می رسد بیتابی نمی کند ؛ و کسی که به آنچه خداوند قسمتش کرده خرسند است و غم روزیش را نمی خورد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : يَقُولُ إِبْلِيسُ لِجُنُودِهِ : أَلْقُوا بَيْنَهُمُ الْحَسَدَ وَالْبَغْيَ ؛ فَإِنَّهُمَا يَعْدِلَانِ عِنْدَ اللَّهِ الشَّرْكَ .

امام صادق عليه السلام : ابلیس به سپاهیان خود می گوید : در میان آدمیان حسادت و تجاوزگری افکنید ؛ زیرا این دو نزد خدا با شرک برابر است .

الإمام الصادق عليه السلام : لقد نَصَبَ إبليسُ حَبائِلَهُ في دارِ الغُورِ ، فما يَقصِدُ فيها إلا أوليائنا .

امام صادق عليه السلام : ابليس، در این سرای پُر فریب ، دامهای خود را بر نهاده است و هدفش کسی جز دوستانِ ما نیست .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى « : وما يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ » - : كانوا يقولون : نُمَطَّرُ بِنِوَاءِ كَذَا ، وَبِنِوَاءِ كَذَا ، وَمِنْهَا أُنْهَمُ كَانُوا يَأْتُونَ الْكُهَانَ فَيُصَدِّقُونَهُمْ بما يَقُولُونَ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه : «و بیشتر آنان ایمان نمی آورند مگر آن که مشرک باشند» - فرمود : آنها می گفتند : با [غروب] فلان ستاره و [طلوع] بهمان ستاره باران می بارد . یا به پیشگوها مراجعه می کردند و گفته های آنان را باور می داشتند [و همه اینها شرک خفی است] .

عنه عليه السلام : إِنَّ الشِّرْكَ أَخْفَى مِنْ دَبِيبِ النَّمْلِ . وَقَالَ : مِنْهُ تَحْوِيلُ الْخَاتَمِ لِيَذْكَرَ الْحَاجَةَ وَشِبْهَ هَذَا .

امام صادق عليه السلام : همانا شرک ناپیداتر از حرکت مورچه است . جا به جا کردن انگشتر برای یادآوری کاری و امثال آن از شمار شرک [خفی] است .

عنه عليه السلام - أيضا - : شِرْكَ طَاعَةِ وَلَيْسَ شِرْكَ عِبَادَةٍ .

امام صادق عليه السلام - درباره همین آیه - فرمود : منظور شرک در اطاعت است نه شرک در عبادت .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ أَدْنَى الشِّرْكِ - : مَنْ ابْتَدَعَ رَأْيًا فَأَحَبَّ عَلَيْهِ أَوْ أَبْغَضَ عَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام - نیز در همین باره - فرمود : کسی که عقیده ای را بدعت گذارد و به خاطر آن حبّ و بغض ورزد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ بَنِي أُمِّيَّةٍ أَطْلَقُوا لِلنَّاسِ تَعْلِيمَ الْإِيمَانِ وَلَمْ يُطَلِّقُوا تَعْلِيمَ الشِّرْكِ ؛ لِكَيْ إِذَا حَمَلُوهُمْ عَلَيْهِ لَمْ يَعْرِفُوهُ .

امام صادق عليه السلام : بنی امیه آموختن ایمان را برای مردم آزاد گذاشتند ، اما شرک شناسی را آزاد نگذاشتند، تا اگر آنان را به شرک بکشانند، مردم متوجه نشوند .

الإمام الصادق عليه السلام : الغَضْبُ مِفْتَاحُ كُلِّ شَرٍّ .

امام صادق علیه السلام : خشم ، کلید همه بدیهاست .

عنه علیه السلام : مَكْرُوهٌ قَطَعُ النَّخْلِ .

امام صادق علیه السلام : قطع درخت خرما ، مکروه است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا تَقْطَعُوا الثَّمَارَ فَيَبْعَثُ اللهُ عَلَيْكُمْ الْعَذَابَ صَبًّا .

امام صادق علیه السلام : درختان میوه را قطع نکنید، که خداوند بر سر شما عذاب فرو می ریزد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَوْرَعُ النَّاسِ مَنْ وَقَفَ عِنْدَ الشُّبْهَةِ .

امام صادق علیه السلام : پارساترین مردم کسی است که به گاه شبیهه توقف کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا ، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ ، وَإِنْ ضَيَّعَ أَثِمَ ، وَإِنْ أَثِمَ سَكَنَ النَّارَ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ .

امام صادق علیه السلام : دوست ندارم جوان شما را جز در دو حال ببینم : دانشمند یا دانش آموز ؛ زیرا اگر چنین نباشد کوتاهی کرده و چون کوتاهی کند ، ضایع گشته و چون ضایع گردد ، گنهگار باشد و چون گنهگار باشد ، سوگند به آن که محمد را بحق برانگیخت ، در آتش جای گیرد .

عنه علیه السلام : عَلَيْكُمْ بِالسَّوَاكِ ؛ فَإِنَّهُ يُذْهِبُ وَسْوَسةَ الصَّدْرِ .

امام صادق علیه السلام : بر شما باد مسواک زدن؛ زیرا این کار وسوسه سینه را از بین می برد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : فِي السَّوَاكِ اثْنَا عَشْرَةَ خَصْلَةً : هُوَ مِنَ السُّنَّةِ ، وَ مَطَهْرَةٌ لِلْفَمِ ، وَ مَجْلَاةٌ لِلْبَصَرِ ، وَ يُرْضِي الرَّحْمَنَ ، وَ يُبَيِّضُ الْأَسْنَانَ ، وَ يُذْهِبُ بِالْحَفْرِ ، وَ يَشُدُّ اللَّثَّةَ ، وَ يُشَهِّي الطَّعَامَ ، وَ يُذْهِبُ بِالْبَلْغَمِ ، وَ يَزِيدُ فِي الْحِفْظِ ، وَ يُضَاعَفُ بِهِ الْحَسَنَاتُ ، وَ تَفْرَحُ بِهِ الْمَلَائِكَةُ .

امام صادق علیه السلام : مسواک زدن ، دوازده ویژگی دارد : از سنت است ، دهان را تمیز می سازد ، نور چشم را زیاد می کند ، خدای رحمان را خشنود می گرداند ، دندانها را سفید می کند ، پوسیدگی آنها را از بین می برد ، لثه را محکم می سازد ، اشتهای را باز می کند ، بلغم را می برد ، حافظه را زیاد می کند ، حسنات دو چندان می شوند ، و فرشتگان شاد می گردند .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَا سُئِلَ : أَتَرَى هَذَا الْخَلْقَ كُلَّهُ مِنْ النَّاسِ ؟ - فَقَالَ : أَلْقِي مِنْهُمْ التَّارِكَ لِلسَّوَاكِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این سؤال که : آیا این خلائق همه در شمار آدمیانند؟ - فرمود : افرادی را که مسواک نمی زنند از شمار آنها بینداز .

الإمام الصادق عليه السلام : تَأْخِيرُ التَّوْبَةِ اغْتِرَارٌ ، وَطُولُ التَّسْوِيفِ حَيْرَةٌ .

امام صادق عليه السلام : به تأخیر انداختن توبه، فریفتگی است، و امروز و فردا کردن بسیار، سرگشتگی .

عنه عليه السلام : لَا يَسْوُدُّ سَفِيَةً .

امام صادق عليه السلام : هیچ سفیدی به سروری نمی رسد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَطْمَعَنَّ ... الْمُعَاقِبُ عَلَى الذَّنْبِ الصَّغِيرِ فِي السُّوْدِ ، وَلَا الْقَلِيلُ التَّجَرِبَةِ الْمُعْجَبُ بِرَأْيِهِ فِي رِئَاسَةٍ .

امام صادق عليه السلام : کسی که به اندک گناهی کيفر می دهد ، هرگز نباید چشم طمع به سروری کردن بدوزد، و کسی که کم تجربه و خودپسند و خود رأی است ، نباید به ریاست طمع بندد .

عنه عليه السلام : لَرُبَّمَا تَرَكَ بَعْضُ شِيعَتِنَا فِي افْتِتَاحِ أَمْرِهِ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ ، فَيَمْتَحِنُهُ اللَّهُ بِمَكْرُوهِ لِيُنَبِّهَهُ عَلَى شُكْرِ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى وَالنَّشَاءِ عَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : گاه فردی از شیعیان ما کار خود را با بسم الله الرحمن الرحيم آغاز نمی کند و بدان سبب خداوند او را به گرفتاری و امری ناخوشایند مبتلا می کند ، تا او را به ذکر سپاس و ستایش خداوند تبارک و تعالی متنبه سازد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَدْعُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ وَإِنْ كَانَ بَعْدَهُ شِعْرٌ .

امام صادق عليه السلام : گفتن بسم الله الرحمن الرحيم را ترك نکن ، حتی اگر پس از آن شعری باشد .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَا سُئِلَ عَنِ التَّسْمِيَةِ بِأَسْمَاءِ الْأُمَّةِ ، أَفِي ذَلِكَ نَفْعٌ ؟ - : إِي وَاللَّهِ ، وَهَلِ الدِّينُ إِلَّا الْحُبُّ ؟! قَالَ اللَّهُ : « إِنَّ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ . »

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که : آیا نامگذاری [فرزندان] به نامهای ائمه سودی دارد؟ - فرمود : آری به خدا ، مگر دین جز محبت است؟ خداوند فرموده است : «اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستتان بدارد و گناهانتان را ببخشد» .

عنه علیه السلام : إِذَا قَالَ الْعَبْدُ : مَا شَاءَ اللَّهُ لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ ، قَالَ اللَّهُ : مَلَائِكَتِي اسْتَسَلَّمَتْ عِبْدِي أَعْيُنُهُ ، أَدْرِكُوهُ ، أَقْضُوا حَاجَتَهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه بنده بگوید : ما شاء الله لا حول و لا قوة الا بالله ، خداوند فرماید : ای فرشتگان من! بنده ام تسلیم شد ، کمکش کنید ، او را دریابید ، حاجتش را برآورید .

عنه علیه السلام : لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لِشَيْءٍ قَدْ مَضَى : لَوْ كَانَ غَيْرَهُ !

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله هیچ گاه درباره کاری که گذشته بود نمی فرمود : کاش جز این بود .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ : بِأَيِّ شَيْءٍ عُلِمَ الْمُؤْمِنُ أَنَّهُ مُؤْمِنٌ ؟ - : بِالتَّسْلِيمِ لِلَّهِ ، وَالرِّضَا بِمَا وَرَدَ عَلَيْهِ مِنْ سُرُورٍ وَسَخَطٍ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این سؤال که : از کجا دانسته می شود کسی مؤمن است؟ - فرمود : از تسلیم او در برابر خدا و خرسندیش به هر خوشی و ناخوشی که به او رسد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَيَرُدُّنَّ عَلَيْهِ ، وَكَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ ، وَكَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى الشَّابَّةِ مِنْهُنَّ ، وَيَقُولُ : أَتَخَوَّفُ أَنْ يُعْجِبَنِي صَوْتُهَا فَيَدْخُلَ عَلَيَّ أَكْثَرَ مِمَّا طَلَبْتُ مِنَ الْأَجْرِ .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله به زنها سلام می کرد و آنها جواب سلام حضرت را می دادند . امیر المؤمنین علیه السلام نیز به زنها سلام می کرد ، اما از سلام کردن به زنان جوان کراهت داشت و می فرمود : می ترسم صدایشان مرا خوش آید و در نتیجه ، چیزی به دلم در آید که به ثوابش نیرزد .

الإمام الصادق عليه السلام : السَّلَامُ قَبْلَ الْكَلَامِ .

امام صادق علیه السلام : نخست سلام کنید ، بعد سخن آغازید .

الْخِصَالُ عَنْ إِسْمَاعِيلَ بْنِ أَبِي زِيَادٍ عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ بَدَأَ بِالْكَلامِ قَبْلَ السَّلَامِ فَلَا تُجِيبُوهُ . وَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَا تَدْعُ إِلَى طَعَامِكَ أَحَدًا حَتَّى يُسَلِّمَ .

الخصال به نقل از اسماعیل بن ابی زیاد، از امام صادق علیه السلام ، از نیاکان خود : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : «هر که پیش از سلام گفتن آغاز به سخن کند ، جوابش را ندهید» . و امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ کس را به غذایت تعارف مکن ، تا وقتی که سلام کند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : المُسَلِّمُ مَنْ سَلَّمَ النَّاسُ مِنْ يَدِهِ وَلِسَانِهِ ، وَالْمُؤْمِنُ مَنْ ائْتَمَنَهُ النَّاسُ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : مسلمان ، کسی است که مردم از دست و زبان او آسوده باشند و مؤمن ، کسی است که مردم او را امین مال و جان خود بدانند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : أَيُّمَا مُؤْمِنٍ خَضَعَ لِصَاحِبِ سُلْطَانٍ أَوْ مَنْ يُخَالِفُهُ عَلَى دِينِهِ طَلَبًا لِمَا فِي يَدَيْهِ ، أَحْمَلَهُ اللَّهُ وَمَقَّتَهُ عَلَيْهِ وَوَكَّلَهُ إِلَيْهِ ، فَإِنْ هُوَ غَلَبَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ دُنْيَاهُ وَصَارَ فِي يَدِهِ مِنْهُ شَيْءٌ ، نَزَعَ اللَّهُ الْبَرَكَاتِ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : هر مؤمنی در برابر صاحب قدرتی یا کسی که مخالف دین اوست ، به قصد دست یافتن به چیزی که در دست اوست ، کرنش و خضوع کند ، خداوند او را بی نام و نشان گرداند ، و برای این کار بر او خشم گیرد ، و او را به خودش واگذارد ؛ و اگر هم بر چیزی از دنیای او دست یابد و اندکی از آن به دستش افتد ، خداوند برکت را از آن ببرد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ بَعَثَ رَسُولَهُ بِالْإِسْلَامِ إِلَى النَّاسِ عَشْرَ سِنِينَ ، فَأَبَوْا أَنْ يَقْبَلُوا حَتَّى أَمَرَهُ بِالْقِتَالِ ، فَالْخَيْرُ فِي السَّيْفِ وَتَحْتَ السَّيْفِ ، وَالْأَمْرُ يَعُودُ كَمَا بَدَأَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل رسول خود را ده سال مأمور تبلیغ زبانی اسلام به مردم کرد ، اما آنها از پذیرفتن آن امتناع ورزیدند تا آن که فرمان جنگ به او داد . بنابراین این ، خیر در شمشیر و در زیر شمشیر است و همچنان که در آغاز چنین بود دوباره نیز چنین خواهد شد .

عنه عليه السلام : مَنْ بَنَى فَوْقَ مَسْكَنِهِ كُفَّفَ حَمَلَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر که بنایی بیش از نیاز سکونتش بسازد ، در روز قیامت مکلف به حمل آن شود .

الإمام الصادق عليه السلام : كُلُّ بِنَاءٍ لَيْسَ بِكَفَافٍ فَهُوَ بَالٌ عَلَى صَاحِبِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر بنایی که بیش از نیاز باشد ، در روز قیامت وبال صاحبش می باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : أَفْضَلُ الصَّدَقَةِ إِبْرَادُ الْكَبِدِ الْحَرَّى ، وَمَنْ سَقَى كَبِدًا حَرَّى مِنْ بَهِيمَةٍ أَوْ غَيْرِهَا أَظْلَمَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَوْمَ لَا ظِلَّ إِلَّا ظِلُّهُ .

امام صادق علیه السلام : بهترین صدقه، خنک کردن جگر تفته است . هر که جگر تفته حیوانی یا جز آن را سیراب کند خداوند عز و جل او را ، در آن روزی که هیچ سایه ای جز سایه او نیست ، به سایه درآورد .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ مُحَمَّدُ بْنُ مُسْلِمٍ عَنِ الرَّجُلِ يُجْنِبُ فِي السَّفَرِ ، فَلَا يَجِدُ إِلَّا التَّلَجَّ أَوْ مَاءً جَامِدًا - : هُوَ بِمَنْزِلَةِ الضَّرُورَةِ ، وَلَا أَرَى أَنْ يَعُودَ إِلَى هَذِهِ الْأَرْضِ الَّتِي تُؤَبِّقُ دِينَهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به محمد بن مسلم که حکم مردی را پرسید که در سفر جنب می شود و [برای غسل کردن] چیزی جز برف یا یخ نمی یابد - فرمود : در این جا موضوع ضرورت در میان است . او نباید بار دیگر به چنین جایی که به دین او لطمه می زند سفر کند .

عنه عليه السلام : أَمَّا مُرْوَةٌ السَّفَرِ فَبَدَلُ الزَّادِ ، وَالْمِزَاحُ فِي غَيْرِ مَا يُسَخِّطُ اللَّهَ ، وَقِلَّةُ الْخِلَافِ عَلَى مَنْ تَصَحَّبَهُ ، وَتَرْكُ الرَّوَايَةِ عَلَيْهِمْ إِذَا أَنْتَ فَارَقْتَهُمْ .

امام صادق علیه السلام : جوانمردی در سفر عبارت است از : بخشیدن از ره توشه ، شوخی کردن به گونه ای که خشم خدا را همراه نداشته باشد ، کمتر ناسازگاری کردن با همسفران، و ترك بدگویی از همراهان بعد از جدا شدن از آنان .

عنه عليه السلام : قَالَ لِقَمَانُ لِابْنِهِ : إِذَا سَافَرْتَ مَعَ قَوْمٍ فَأَكْثِرِ اسْتِشَارَتَهُمْ فِي أَمْرِكَ وَأَمْرِهِمْ ، وَأَكْثِرِ التَّبَسُّمَ فِي وُجُوهِهِمْ ، وَكُنْ كَرِيمًا عَلَى زَادِكَ بَيْنَهُمْ ، وَإِذَا دَعَاكَ فَأَجِبْهُمْ ، وَإِذَا اسْتَعَانُوكَ فَأَعِنْهُمْ ، وَاعْلِبْهُمْ بِثَلَاثٍ : طُولِ الصَّمْتِ ، وَكَثْرَةِ الصَّلَاةِ ، وَسَخَاءِ النَّفْسِ بِمَا مَعَكَ مِنْ دَابَّةٍ أَوْ مَالٍ أَوْ زَادٍ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت: هرگاه با عده ای همسفر شدی، درکارهای مربوط به خودت و آنها با ایشان زیاد مشورت کن و در روی آنان تبسم زیاد داشته باش، در زاد و توشه ات نسبت به آنان بخشنده باش ، اگر تو را دعوت کردند قبول کن و اگر از تو کمک خواستند کمکشان کن و در سه چیز از آنان برتر باش : خاموشی طولانی ، کثرت نماز و بخشندگی در مرکب یا دارایی و یا توشه ای که همراه داری .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِفْتَتِحْ سَفْرَكَ بِالصَّدَقَةِ وَأَخْرُجْ إِذَا بَدَأَ لَكَ؛ فَإِنَّكَ تَشْتَرِي سَلَامَةَ سَفْرِكَ .

امام صادق علیه السلام : مسافرت خود را با صدقه دادن آغاز کن و هرگاه خواستی بیرون برو ؛ زیرا [با صدقه دادن] سلامت سفرت را می خری .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لَمَّا دَخَلَ عَلَيْهِ عَمْرُو بْنُ حُرَيْثٍ وَهُوَ فِي مَنْزِلِ أَخِيهِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مُحَمَّدٍ فَقَالَ لَهُ : جُعِلَتْ فِدَاكَ ، مَا حَوْلَكَ إِلَى هَذَا الْمَنْزِلِ؟ - : طَلَبُ النَّزْهَةِ .

امام صادق علیه السلام - آنگاه که ایشان در منزل (تفریحگاه) برادر خود عبدالله بن محمد تشریف داشت و عمرو بن حرث نزد امام علیه السلام آمد و عرض کرد: فدایت شوم! چه شده که به این جا آمده اید؟ - فرمود : برای گردش و هواخوری .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَا يَنْبَغِي لِمَنْ لَمْ يَكُنْ عَالِمًا أَنْ يُعَدَّ سَعِيدًا .

امام صادق علیه السلام : کسی که عالم نباشد سزاوار نیست که خوشبخت شمرده شود .

عنه عليه السلام : السَّارِقُ إِذَا جَاءَ مِنْ قَبْلِ نَفْسِهِ تَائِبًا إِلَى اللَّهِ ، وَرَدَّ سَرِقَتَهُ عَلَى صَاحِبِهَا ، فَلَا قَطْعَ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : دزد اگر با پای خود بیاید و خودش را معرفی و به درگاه خدا توبه کند و مال دزدی را به صاحبش برگرداند ، دستش قطع نمی شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَا يُقَطَّعُ الْأَجِيرُ وَالضَّيْفُ إِذَا سَرَقَ ؛ لِأَنَّهُمَا مُؤْتَمَنَانِ .

امام صادق علیه السلام : مزدور (کارگر) و میهمان اگر دزدی کنند دستشان قطع نمی شود (کیفر دیگری دارند) ؛ چون آنها امین شمرده شده بوده اند .

عنه عليه السلام : لَا يُقَطَّعُ السَّارِقُ فِي عَامِ سَنَةٍ - يَعْنِي فِي عَامِ مَجَاعَةٍ .

امام صادق علیه السلام : در سال قحطی و گرسنگی ، دست دزد قطع نمی شود .

الإمامُ الباقرُ أو الإمامُ الصادقُ عليهما السلام : لا يُقَطَّعُ الْإِمَانُ نَقَبَ بَيْتِنَا أَوْ كَسَرَ قَفْلًا .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : فقط دست دزدی قطع می شود که از طریق سوراخ کردن دیوار یا شکستن قفل وارد خانه ای شود .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إنَّ امیر المؤمنین علیه السلام أتیب رجل اختلسَ دُرَّةً مِنْ أُذُنِ جَارِيَةٍ قَالَ : هَذِهِ الدَّعَاوَةُ الْمُعَلَّنَةُ ، فَضْرَبَهُ وَحَبَسَهُ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام درباره مردی که مرواریدی را از گوش دختری به زور ربوده بود فرمود : این ربودن آشکار است. سپس او را تازیانه زد و زندانی کرد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : لَيْسَ فِيما أَصْلَحَ الْبَدَنَ إِسْرَافٌ... إِنَّمَا الْإِسْرَافُ فِيما أُتْلَفَ الْمَالُ وَأُضِرَّ بِالْبَدَنِ .

امام صادق علیه السلام : در آنچه بدن را سالم نگه می دارد اسراف نیست . . . بلکه اسراف در چیزهایی است که مال را تلف کند و به بدن زیان رساند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ أَدْنَى الْإِسْرَافِ - : إِبْذَالُكَ ثَوْبَ صَوْنِكَ ، وَإِهْرَاقُكَ فَضْلَ إِثْنِكَ ، وَأَكْلُكَ التَّمْرَ وَرَمِيكَ النَّوْىَ هَاهُنَا وَهَاهُنَا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از کمترین حد اسراف - فرمود : کمترین اندازه آن این است که لباس بیرونت را لباس خانه و دم دستی قرار دهی ، ته مانده ظرفت را دور بریزی و خرما بخوری و هسته هایش را این طرف و آن طرف پرت کنی .

عنه عليه السلام : إِذَا بَعَثَ اللَّهُ الْمُؤْمِنَ مِنْ قَبْرِهِ خَرَجَ مَعَهُ مِثَالُ يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَالَ لَهُ الْمِثَالُ : لَا تَفْرَعْ وَلَا تَحْزَنْ... فَيَقُولُ لَهُ الْمُؤْمِنُ :... مَنْ أَنْتَ ؟ فَيَقُولُ : أَنَا السُّرُورُ الَّذِي كُنْتَ أَدْخَلْتَ عَلَى أَخِيكَ الْمُؤْمِنِ .

امام صادق علیه السلام : چون خداوند مؤمن را از گورش درآورد مثالی با او خارج شود که در جلو او راه می رود و هرگاه مؤمن یکی از صحنه های هراس انگیز روز قیامت را ببیند آن مثال به او گوید : نترس و غم به خود راه مده . . . مؤمن به او گوید . . . تو کیستی؟ مثال گوید : من همان شادی و سروری هستم که به برادر مؤمنت رساندی .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : مَنْ نَفَّسَ عَنْ مُؤْمِنٍ كُرْبَةً نَفَّسَ اللَّهُ عَنْهُ كُرْبَ الْآخِرَةِ ، وَخَرَجَ مِنْ قَبْرِهِ وَهُوَ ثَلَجُ الْفُؤَادِ .

امام صادق علیه السلام : هر که غمی از مؤمنی بزداید ، خداوند اندوههای آخرت را از او برطرف سازد و از گورش خنک دل بیرون آید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا يَرى أَحَدُكُمْ إِذا أَدخَلَ على مُؤمِنٍ سُوراً أَنَّهُ عَلَيْهِ أَدخَلَهُ فَقَطْ بَلِ وَاللَّهِ عَلَيْنَا ، بَلِ وَاللَّهِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ يك از شما فكر نکند که اگر مؤمنی را شاد کرد فقط او را شادمان ساخته ، بلکه به خدا قسم ما را شاد کرده ، بلکه به خدا قسم رسول خدا را شاد کرده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَرْبَعَةٌ يَذْهَبْنَ ضَياعاً : ... وَسِرٌّ تُودِعُهُ عِنْدَ مَنْ لا حِصافَةَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : چهار چیز بر باد می رود : . . . و رازی که به کسی سپاری که استوار اندیش نیست .

عنه عليه السلام : سِرُّكَ مِنْ دَمِكَ فلا يَجْرِيَنَّ مِنْ غَيْرِ أوداجِكَ .

امام صادق علیه السلام : راز تو جزئی از خون توست ، پس مبدا که در رگهای غیر تو جریان یابد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِفْشاءُ السِّرِّ سُقوطٌ .

امام صادق علیه السلام : فاش کردن راز ، مایه سقوط است .

عنه عليه السلام : السَّخَاءُ ما كانَ ابْتِداءً ، فَأَما ما كانَ مِنْ مَسْأَلَةٍ فَحِياءٌ وَتَدَمُّمٌ .

امام صادق علیه السلام : بخشندگی آن است که بی خواهش کسی صورت گیرد ؛ اما آن بخشندگی که در مقابل درخواست انجام گیرد ناشی از شرمندگی و برای فرار از نکوهش است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : السَّخِيُّ الكَرِيمُ الَّذِي يُنْفِقُ مالَهُ في حَقٍّ .

امام صادق علیه السلام : سخاوتمندِ کریم کسی است که اموال خود را به حق خرج کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : شابٌّ سَخِيٌّ مُرَهَّقٌ فيالذُّنوبِ أَحَبُّ إلى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ مِنْ شَيْخٍ عابِدٍ بَخِيلٍ .

امام صادق علیه السلام : جوانِ بخشنده آلوده به گناهان، نزد خداوند عز و جل محبوبتر از پیرمردِ عابدِ خسیس است .

عنه عليه السلام : خِيَارُكُمْ سُمَحَاؤُكُمْ وَشِرَارُكُمْ بُخْلَاؤُكُمْ .

امام صادق عليه السلام : بهترین افراد شما ، بخشنندگان شما ، بدترینتان ، بخیلانتان .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : السّخَاءُ مِنَ أَخْلَاقِ الْأَنْبِيَاءِ ، وَهُوَ عِمَادُ الْإِيمَانِ ، وَلَا يَكُونُ مُؤْمِنًا إِلَّا سَخِيًّا ، وَلَا يَكُونُ سَخِيًّا إِلَّا ذُو يَقِينٍ وَهَمَّةٍ عَالِيَةٍ ؛ لِأَنَّ السّخَاءَ شُعَاعُ نُورِ الْيَقِينِ ، وَمَنْ عَرَفَ مَا قَصَدَ ، هَانَ عَلَيْهِ مَا بَدَلَ .

امام صادق عليه السلام : بخشندهگی از اخلاق پیامبران است و ستون ایمان می باشد . هیچ مؤمنی نیست مگر آن که بخشنده است و تنها آن کس بخشنده است که از یقین و همت والا برخوردار باشد ؛ زیرا بخشندهگی ، پرتو نور یقین است . و هر که هدف را بشناسد ، بخشش بر او آسان شود .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : مَنْ بَنَى مَسْجِدًا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ .

امام صادق عليه السلام : هر کس مسجدی بسازد ، خداوند برای او در بهشت خانه ای بسازد .

قرآن:

(وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا) .

«همانا مسجدها از آن خداست ، پس هیچ کس را با خدا مخوانید» .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : عَلَيْكُمْ بِإِتْيَانِ الْمَسَاجِدِ؛ فَإِنَّهَا بُيُوتُ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ ، وَمَنْ أَتَاهَا مُتَطَهِّرًا طَهَّرَهُ اللَّهُ مِنْ ذُنُوبِهِ وَكُتِبَ مِنْ زُورِهِ فَأَكْثَرُوا فِيهَا مِنَ الصَّلَاةِ وَالدُّعَاءِ .

امام صادق عليه السلام : بر شما باد رفتن به مساجد ؛ زیرا مساجد خانه های خدا در روی زمینند . هر که پاکیزه وارد آنها شود خداوند او را از گناهانش پاک گرداند و در زمره زائران خود قلمدادش کند . پس ، در مساجد نماز و دعا بسیار بگزارید .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : السُّجُودُ عَلَى ثُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَخْرِقُ الْحُجُبَ السَّبْعَ .

امام صادق عليه السلام : سجده کردن بر تربت حسین علیه السلام حجابهای هفتگانه را از هم می برد .

عنه عليه السلام : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ... إِذَا سَجَدَ لَمْ يَرْفَعْ رَأْسَهُ حَتَّى يَرْفُضَ عَرَقًا .

امام صادق علیه السلام : علی بن الحسین علیه السلام ... هرگاه به سجده می رفت سر بر نمی داشت چندان که عرق از بدنش سرازیر می شد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ قَوْمًا أَتَوْا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، اضمَّنْ لَنَا عَلَى رَبِّكَ الْجَنَّةَ ، فقال : على أن تُعِينُونِي بِطَوْلِ السُّجُودِ .

امام صادق علیه السلام : گروهی خدمت رسول خدا صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند : ای رسول خدا ! در برابر پروردگارت بهشت را برای ما ضمانت کن . رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : به شرط آن که با سجده های طولانی مرا یاری دهید .

عنه عليه السلام - لَمَّا قَالَ لَهُ سَعِيدُ بْنُ يَسَارٍ : ادْعُو وَأَنَارِكُمْ أَوْ سَاجِدٌ ؟ - : نَعَمْ ادْعُ وَأَنْتَ سَاجِدٌ ، فَإِنَّ أَقْرَبَ مَا يَكُونُ الْعَبْدُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ سَاجِدٌ ، ادْعُ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لِذُنُوبِكَ وَآخِرَتِكَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سعید بن یسار که پرسید : در حال رکوع یا سجود دعا کنم؟ - فرمود : آری ، در حال سجود دعا کن ؛ زیرا نزدیکترین زمان بنده به خداوند زمانی است که در سجده است . [در آن حال] برای دنیا و آخرتت به درگاه خداوند عزوجل دعا کن .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : السُّجُودُ مُنْتَهَى الْعِبَادَةِ مِنْ بَنِي آدَمَ .

امام صادق علیه السلام : سجود ، اوج عبادت بنی آدم است .

عنه عليه السلام : أَطْعَمُوا ثَلَاثَةً ثُمَّ أَنْتُمْ بِالْخَيْرِ عَلَيْهِ ، إِنْ شِئْتُمْ أَنْ تَزْدَادُوا فَازْدَادُوا وَإِلَّا فَقَدْ أَدَيْتُمْ حَقَّ يَوْمِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : تا سه سائل را غذا بدهید ؛ پس از آن مختارید ، اگر خواستید به غیر آنها نیز بدهید وگرنه وظیفه آن روز خود را انجام داده اید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ لَيْسَأَلُنِي الْحَاجَّةَ فَأَبَادِرُ بِقَضَائِهَا مَخَافَةَ أَنْ يَسْتَغْنِي عَنْهَا فَلَا يَجِدُ لَهَا مَوْقِعًا إِذَا جَاءَتْهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مردی دست نیاز سوی من دراز کند در رفع نیاز او می شتابم ؛ زیرا می ترسم کار از کار بگذرد و اقدام من در کمک به او دیگر به کارش نیاید .

عنه عليه السلام : ثَلَاثَةٌ تُورِثُ الْحِرْمَانَ : الإِلْحَاحُ فِي الْمَسْأَلَةِ ، وَالْغَيْبَةُ ، وَالْهَزْءُ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز موجب محرومیت است : پافشاری در درخواست ، غیبت و ریشخند کردن .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تسأل من تخاف أن يمنعك .

امام صادق عليه السلام : از کسی که می ترسی دست رد به سینه ات زند ، چیزی نخواه .

الإمام الصادق عليه السلام : شيعتنا من لا يسأل الناس ولو مات جوعا .

امام صادق عليه السلام : شیعه ما کسی است که دست نیازبه سوی مردم دراز نمی کند ، گرچه از گرسنگی بمیرد .

عنه عليه السلام : للعالم إذا سئل عن شيء وهو لا يعلمه أن يقول : الله أعلم ، وليس لغير العالم أن يقول ذلك .

امام صادق عليه السلام : عالم حق دارد که هرگاه سؤالی از او شود که پاسخش را نمی داند، بگوید : خدا داناتر است، اما غیر عالم حق ندارد چنین بگوید. [بلکه باید بگوید : نمی دانم] .

الإمام الصادق عليه السلام : إن من أجاب في كل ما يسأل عنه لمجنون .

امام صادق عليه السلام : هر کس به هر سؤالی که از او می شود پاسخ دهد ، دیوانه است .

الإمام الصادق عليه السلام - لما سأل داود الرقي : يقوم الرجل على قبر أبيه وقريبه وغير قريبه ، هل ينفعه ذلك ؟ - : نعم إن ذلك يدخل عليه كما يدخل على أحدكم الهدية ، يفرح بها .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به داوود رقی که عرض کرد : انسان سر قبر پدر خود و خویشاوند و غریبه می رود . آیا این کار برای او سودی دارد؟ - فرمود : آری ، همان طور که اگر به یکی از شما هدیه ای داده شود خوشحال می گردد، مرده نیز از کار شما خوشحال می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : من لم يقدر على زيارة تافليز صالح موالينا ، يكتب له ثواب زيارة .

امام صادق عليه السلام : هر که قادر به زیارت ما نیست ، دوستان صالح ما را زیارت کند ، که ثواب زیارت ما برایش نوشته می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إن ... لنا حرما وهو قم ، وستدفن فيه امرأة من ولدي تسمى فاطمة ، من زارها وجبت له الجنة .

امام صادق علیه السلام : ما را حرمی است و آن قم است و بزودی زنی از فرزندان من به نام فاطمه در آن جا دفن خواهد شد. هر که او را زیارت کند، بهشت بر او واجب می شود .

عنه عليه السلام : مَنْ زَارَنِي عُفِرَتْ لَهُ ذُنُوبُهُ وَلَمْ يَمُتْ فَقِيرًا .

امام صادق علیه السلام : هر که مرا زیارت کند ، گناهانش آمرزیده شود و در فقر نمیرد .

عنه عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ : مَا لِمَنْ زَارَ أَحَدًا مِنْكُمْ ؟ - : كَمَنْ زَارَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی از ایشان سؤال شد : ثواب کسی که یکی از شما را زیارت کند چیست؟ - فرمود : مانند ثواب کسی که رسول خدا صلی الله علیه و آله را زیارت کند .

عنه عليه السلام : إِذَا زُرْتَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَزُرْهُ وَأَنْتَ حَزِينٌ مَكْرُوبٌ شَعْتٌ مُغْبَرٌ جَائِعٌ عَطْشَانٌ ، فَإِنَّ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُتِلَ حَزِينًا مَكْرُوبًا شَعْتًا مُغْبَرًا جَائِعًا عَطْشَانًا ، وَاسْأَلْهُ الْحَوَائِجَ وَانصَرِفْ عَنْهُ وَلَا تَتَّخِذْهُ وَطَنًا .

امام صادق علیه السلام : هر گاه به زیارت اباعبدالله علیه السلام رفتی ، با دلی غمزده و اندوهناک و پیکری ژولیده و غبارگرفته و گرسنه و تشنه زیارتش کن ؛ زیرا که حسین علیه السلام غمزده و اندوهناک و ژولیده و غبارگرفته و گرسنه و تشنه کشته شد . و حوائج خود را از او بخواه و برگرد و در کنار قبر او سکونت مگزین .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْحُسَيْنَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عِنْدَ رَبِّهِ يَنْظُرُ ... وَيَقُولُ : لَوْ يَعْلَمُ زَائِرِي مَا أَعَدَّ اللَّهُ لَهُ لَكَانَ فَرَحُهُ أَكْثَرَ مِنْ جَزَعِهِ . وَإِنَّ زَائِرَهُ لَيُنْقَلَبُ وَمَا عَلَيْهِ مِنْ ذَنْبٍ .

امام صادق علیه السلام : حسین بن علی علیه السلام در نزد پروردگارش نظر می کند . . و می گوید : اگر زائر من بداند که خداوند چه برایش آماده کرده است ، هر آینه شادیش بیش از بی تابیش (از رنج سفر) خواهد بود و همانا زائر او پاک از هر گناهی به خانه خود باز می گردد .

عنه عليه السلام : مَنْ زَارَ الْحُسَيْنَ عَلَيْهِ السَّلَامَ عَارِفًا بِحَقِّهِ كَتَبَ اللَّهُ لَهُ ثَوَابَ أَلْفِ حَجَّةٍ مَقْبُولَةٍ وَأَلْفِ عُمْرَةٍ مَقْبُولَةٍ ، وَعَفَّرَ لَهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِهِ وَمَا تَأَخَّرَ .

امام صادق علیه السلام : هر که حسین علیه السلام را، با معرفت به حق و مقام او، زیارت کند خداوند ثواب هزار حج پذیرفته و هزار عمره پذیرفته را برایش بنویسد و گناهان گذشته و آینده او را ببخشد .

عنه عليه السلام : قال رسول الله صلى الله عليه و آله : ما بين قبري ومنبري روضة من رياض الجنة ، ومنبري على ترعة من ترع الجنة ؛ لأن قبر فاطمة صلوات الله عليها بين قبره ومنبره ، وقبرها روضة من رياض الجنة ، وإليه ترعة من ترع الجنة .

امام صادق عليه السلام : رسول خدا فرمود : میان قبر و منبر من باغی از باغهای بهشت است و منبر من بر فراز آبراهه ای از آبراهه های بهشت است ؛ چون قبر فاطمه - صلوات الله عليها - میان قبر رسول خدا و منبر اوست و قبر فاطمه باغی از باغهای بهشت می باشد و یکی از آبراهه های بهشت به سوی آن است .

الإمام الصادق عليه السلام : من زارنا في مماتنا فكأنما زارنا في حياتنا .

امام صادق عليه السلام : هر که پس از مُردنمان ما را زیارت کند ، چنان است که در زمان حیاتمان زیارت کرده باشد .

عنه عليه السلام : إن إلى جانبها [أي جانب الكوفة] قبر الأيأتيه مَكْرُوبٌ فَيُصَلِّي عِنْدَهُ أَرْبَعَ رَكَعَاتٍ، إِلَّا رَجَعَهُ اللَّهُ مَسْرُورًا بِقَضَاءِ حَاجَتِهِ .

امام صادق عليه السلام : نزدیک کوفه قبری است که هر غم‌دیده ای آن جا رود و در کنار آن چهار رکعت نماز گزارد ، خداوند با برآوردن حاجتش او را شادمان برگرداند .

الإمام الصادق عليه السلام : من زار أخاه في الله والله ِ ، جاء يوم القيامة يخطر بين قباطين من نور لا يمر بشيء إلا أضاء له .

امام صادق عليه السلام : هر که در راه خدا، و برای خدا، به دیدن برادر خود رود در روز قیامت میان جامه هایی از نور می خرامد و بر هر چه می گذرد آن را روشن می کند .

عنه عليه السلام : تَزَاوَرُوا فَإِنَّ فِي زِيَارَتِكُمْ إِحْيَاءَ لِقُلُوبِكُمْ ، وَذِكْرًا لِأَحَادِيثِنَا ، وَأَحَادِيثِنَا تُعْطَفُ بِعَضْكَمِ عَلَى بَعْضٍ ، فَإِنْ أَخَذْتُمْ بِهَا رَشِدْتُمْ وَنَجَوْتُمْ ، وَإِنْ تَرَكْتُمُوهَا ضَلَلْتُمْ وَهَلَكْتُمْ ، فَخُذُوا بِهَا وَأَنَا بِنَجَاتِكُمْ زَعِيمٌ .

امام صادق عليه السلام : دید و بازدید کنید که دیدار شما از یکدیگر موجب زنده شدن دل‌های شما و یاد کرد احادیث ما می شود و احادیث ما شما را به هم مهربان می کند . اگر به آنها عمل کنید ، کمال و نجات می یابید و اگر رهایشان کنید، گمراه و هلاک می شوید . پس به احادیث ما عمل کنید که در این صورت من ضامن نجات شما هستم .

الإمام الصادق عليه السلام : أغلب الأعداء للمؤمن زوجة السوء .

امام صادق عليه السلام : چیره ترین دشمن مؤمن ، همسر ناشایست است .

عنه عليه السلام : كَانَ مِنْ دَعَاءِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَعُوذُ بِكَ مِنْ امْرَأَةٍ تُشَيِّبُنِي قَبْلَ مَشِيئَتِي .

امام صادق عليه السلام : یکی از دعاهاى رسول خدا صلى الله عليه و آله اين بود : پناه مى برم به تو از زنى كه پيش از آن كه زمان پيرى ام فرا رسد مرا پير كند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَلْعُونَةٌ مَلْعُونَةٌ امْرَأَةٌ تُؤْذِي زَوْجَهَا وَتُغَمُّهُ ، وَسَعِيدَةٌ سَعِيدَةٌ امْرَأَةٌ تُكْرِمُ زَوْجَهَا وَلَا تُؤْذِيهِ وَتُطِيعُهُ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِهِ .

امام صادق عليه السلام : ملعون است ، ملعون است آن زنى كه شوهر خود را بيازارد و غمگينش كند، و خوشبخت است ، خوشبخت آن زنى كه شوهر خود را احترام نهد و آزارش ندهد و در همه حال از وى فرمان برد .

الإمام الصادق عليه السلام : سَأَلْتُ أُمَّ سَلَمَةَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَنْ فَضْلِ النِّسَاءِ فِي خِدْمَةِ أَزْوَاجِهِنَّ ، فَقَالَ : أَيُّمَا امْرَأَةٍ رَفَعَتْ مِنْ بَيْتِ زَوْجِهَا شَيْئًا مِنْ مَوْضِعِ إِلَى مَوْضِعٍ تُرِيدُ بِهِ صَلَاحًا إِلَّا نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهَا ، وَمَنْ نَظَرَ اللَّهُ إِلَيْهَا لَمْ يُعَذِّبْهُ .

امام صادق عليه السلام : ام سلمه از رسول خدا صلى الله عليه و آله درباره فضيلت خدمت كردن زنان به شوهرانشان پرسيد ، آن حضرت فرمود : هر زنى كه در خانه شوهر خود به قصد مرتب كردن آن ، چيزى را جابه جا كند خداوند به او نظر افكند و هر كه خداوند به او نظر كند عذابش ندهد .

الإمام الصادق عن آبائه عليهم السلام : أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ لِلنَّاسِ : إِيَّاكُمْ وَخَضِرَاءَ الدَّمَنِ ، قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَمَا خَضِرَاءُ الدَّمَنِ ؟ قَالَ : الْمَرْأَةُ الْحَسَنَاءُ فِي مَنَابِتِ السُّوءِ .

امام صادق عليه السلام به نقل از پدرانش عليهم السلام : پیامبر خدا صلى الله عليه و آله به مردم فرمود : از خضراء الدمن (گیاه روئیده در خرابه) بپرهیزید. گفته شد: ای رسول خدا! خضراء الدمن چیست؟ فرمود: زن زیبارویی که در خانواده ای فاسد رشد کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : أَمَّا سُؤْمُ الْمَرْأَةِ فَكَثْرَةُ مَهْرِهَا وَعُقُوقُ زَوْجِهَا .

امام صادق عليه السلام : شومی و ناخجستگی زن ، زیاد بودن مهریه او و نافرمانی از شوهرش است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ زَوَّجَ أَعَزَّبا كَانَ مِمَّنْ يَنْظُرُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ إِلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام : هر که عزبی (مرد مجرد) را زن دهد ، از جمله کسانی است که خداوند عز و جل در روز قیامت به او نظر می افکند .

الإمام الصادق عليه السلام : رَكَعَتَانِ يُصَلِّيَهُمَا مُتَزَوِّجٌ أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ رَكَعَةً يُصَلِّيَهَا غَيْرُ مُتَزَوِّجٍ .

امام صادق عليه السلام : دو رکعت نمازی که ازدواج کرده می خواند ، برتر از هفتاد رکعت نمازی است که فرد عزب (فرد مجرد) بخواند .

الإمام الصادق عليه السلام : حَرَامٌ عَلَى قُلُوبِكُمْ أَنْ تَعْرِفَ حَلَاوَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى تَزْهَدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : چشیدن حلاوت ایمان بر دل‌های شما حرام است ، مگر آن گاه که دل‌هایتان به دنیا بی رغبت باشند .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الزَّاهِدِ فِي الدُّنْيَا - : الَّذِي يَتْرُكُ حَلَالَهَا مَخَافَةَ حِسَابِهِ ، وَيَتْرُكُ حَرَامَهَا مَخَافَةَ عَذَابِهِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این که زاهد به دنیا کیست؟ - فرمود : کسی که از بیم حسابرسی ، حلال دنیا را ترک گوید و از بیم کیفر ، حرام آن را رها کند .

الإمام الصادق عليه السلام : الزُّهْدُ مِفْتَاحُ بَابِ الْآخِرَةِ ، وَالْبِرَاءَةُ مِنَ النَّارِ ، وَهُوَ تَرْكُ كُلِّ شَيْءٍ يَشْغَلُكَ عَنِ اللَّهِ ، مِنْ غَيْرِ تَأْسُفٍ عَلَى قَوْتِهَا ، وَلَا إِعْجَابٍ فِي تَرْكِهَا ، وَلَا انْتِظَارِ فَرَجٍ مِنْهَا ، وَلَا طَلَبِ مَحَمَّدَةٍ عَلَيْهَا ، وَلَا عَوْضٍ مِنْهَا ، بَلْ تَرَى قَوْتَهَا رَاحَةً وَكَوْنَهَا آفَةً ، وَتَكُونُ أَمَّا هَارِبًا مِنَ الْآفَةِ ، مُعْتَصِمًا بِالرَّاحَةِ .

امام صادق عليه السلام : زهد کلید در آخرت است و برائت از آتش . زهد آن است که هر چه تو را از خدا باز دارد رها کنی ، بی آن که بر از دست دادن آن افسوس خوری و نه بر اثر فرو گذاشتن آن دچار خودپسندی شوی و نه چشمداشت گشایشی از آن داشته باشی و نه خواهان ستایشی در قبال این کار و نه طالب عوض و جبران آن باشی . بلکه از دست دادن آن را مایه آسایش و بودن آن را آفتی [برای خود] دانی و همواره از آفت گریزان باشی و به آسایش چنگ زنی .

الإمام الصادق عليه السلام : جُعِلَ الْخَيْرُ كُلُّهُ فِي بَيْتٍ ، وَجُعِلَ مِفْتَاحُهُ الزُّهْدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق علیه السلام : همه خیر در يك خانه نهاده شده و کلید آن ، دل بر کندن از دنیا قرار داده شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِذَا فَشَا الزَّانَا ظَهَرَتِ الزَّلَازِلُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه زنا شیوع یابد ، زمین لرزه ها پدیدار شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَقْرَّ نُطْفَتَهُ فِي رَحِمِ تَحْرُمُ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : سخت ترین عذاب را در روز قیامت آن مردی دارد که نطفه خود را در رحمی که بر وی حرام است جای دهد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الْعَالَمُ بِزَمَانِهِ ، لَا تَهْجُمُ عَلَيْهِ اللَّوَابِسُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که زمان خود را بشناسد ، آماج اشتباهات قرار نگیرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ مِنْ تَمَامِ الصَّوْمِ إِعْطَاءَ الزَّكَاةِ - يَعْنِي الْفِطْرَةَ - كَمَا أَنَّ الصَّلَاةَ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ تَمَامِ الصَّلَاةِ ، لِأَنَّهُ مَنْ صَامَ وَلَمْ يُؤَدِّ الزَّكَاةَ فَلَا صَوْمَ لَهُ إِذَا تَرَكَهَا مُتَعَمِّدًا .

امام صادق علیه السلام : تمامیت روزه ، به دادن زکات (فطریه) است ، همچنان که تمامیت نماز به صلوات بر پیامبر صلی الله علیه و آله می باشد ؛ زیرا اگر کسی روزه بگیرد و زکات فطره را عمدا ندهد از روزه بی بهره است .

عنه عليه السلام : الْمَعْرُوفُ زَكَاةُ النَّعْمِ ، وَالشَّفَاعَةُ زَكَاةُ الْجَاهِ ، وَالْعِلْلُ زَكَاةُ الْأَبْدَانِ ، وَالْعَفْوُ زَكَاةُ الظَّفْرِ ، وَمَا أَدَيْتَ زَكَاتَهُ فَهُوَ مَأْمُونُ السَّلْبِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی کردن ، زکات نعمتهاست . و وساطت کردن ، زکات جاه و مقام . و بیماریها ، زکات بدنها . و گذشت ، زکات پیروزی . و هر چیزی که زکاتش را بدهی ، از خطر نابودی در امان است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ زَكَاةً ، وَزَكَاةُ الْعِلْمِ أَنْ يُعَلِّمَهُ أَهْلَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر چیزی زکاتی دارد و زکات دانش این است که آن را به اهلش بیاموزد .

عنه عليه السلام : مَنْ مَنَعَ قِيرَاطًا مِنَ الزَّكَاةِ فَلَيْمَتْ إِنْ شَاءَ يَهُودِيًّا وَإِنْ شَاءَ نَصْرَانِيًّا .

امام صادق علیه السلام : هرکه قیراطی از زکات را نپردازد ، گو بمیرد ، خواه یهودی و یا نصرانی .

قرآن :

(إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤَلَّفَةِ قُلُوبُهُمْ وَفِي الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةً مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ) .

«جز این نیست که صدقات (زکات) برای فقیران و مسکینان و تحصیلداران آن است و نیز برای به دست آوردن دل [مخالفان] و آزاد کردن بندگان و قرضداران و انفاق در راه خدا و در راه ماندگان و آن فریضه ای است از جانب خدا . و خدا دانا و حکیم است» .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : «إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ...» - : الْفَقِيرُ الَّذِي لَا يَسْأَلُ النَّاسَ ، وَالْمَسْكِينُ أَجْهَدُ مِنْهُ ، وَالْبَائِسُ أَجْهَدُهُمْ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «جز این نیست که صدقات برای فقیران است و...» - فرمود : فقیر کسی است که دست گدایی به سوی مردم دراز نمی کند و مسکین وضعش از فقیر بدتر است و بئس از همه آنان بینواتر است .

عنه عليه السلام : السَّرَّاقُ ثَلَاثَةٌ : مَانِعُ الزَّكَاةِ ، وَمُسْتَحِلُّ مَهْوَرِ النِّسَاءِ ، وَكَذَلِكَ مَنْ اسْتَدَانَ وَلَمْ يَنُوقِ قِضَاءَهُ .

امام صادق علیه السلام : دزدان سه گروهند : کسی که زکات ندهد ، و کسی که مهریه زنان را [بر خود] حلال شمارد ، و نیز کسی که وام ستاند و قصد پرداختن آن را نداشته باشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ مَنَعَ الزَّكَاةَ سَأَلَ الرَّجْعَةَ عِنْدَ الْمَوْتِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ : «حَتَّى إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ * لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ» .

امام صادق علیه السلام : کسی که زکات نپردازد ، هنگام فرارسیدن مرگ خواهان بازگشت [به زندگی] می شود و این است [منظور] سخن خداوند عزوجلّ که : «چون یکی از آنان را مرگ فرا رسد ، گوید : پروردگارا! مرا برگردانید باشد که برای جبران آنچه فرو گذاشتم کاری نیک انجام دهم» .

عنه عليه السلام : إِنَّمَا وُضِعَتِ الزَّكَاةُ اخْتِبَارًا لِلْأَغْنِيَاءِ وَمَعُونَةً لِلْفُقَرَاءِ ، وَلَوْ أَنَّ النَّاسَ أَدَّوْا زَكَاةَ أَمْوَالِهِمْ مَا بَقِيَ مُسَلِّمٌ فَقِيرًا مُّحْتَاجًا ، وَلَا سَتَّغْنِي بِمَا فَرَضَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ ، وَإِنَّ النَّاسَ مَا افْتَقَرُوا ، وَلَا احْتَاوُوا ، وَلَا جَاعُوا ، وَلَا عَرُّوا إِلَّا بِذُنُوبِ الْأَغْنِيَاءِ .

امام صادق علیه السلام : زکات به منظور آرمودن توانگران و کمک به مستمندان وضع شده است. اگر مردم زکات اموال خود را می پرداختند ، هیچ مسلمانی فقیر و نیازمند نمی ماند و به سبب آنچه خداوند عز و جل برای او واجب کرده است بی نیاز می شد . مردم ، فقیر و نیازمند و گرسنه و برهنه نشدند مگر به گناه [ترك زکات] از سوی ثروتمندان .
عنه علیه السلام : لا صلاة لمن لا زكاة له ، ولا زكاة لمن لا ورع له .

امام صادق علیه السلام : کسی که زکات ندهد نمازش بی حاصل است، و کسی که ورع نداشته باشد زکاتش پذیرفته نیست .

قرآن:
(خُدْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلَّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) .
(وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنْفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ) .

«از اموال آنان صدقه (زکات) بگیر تا بدین وسیله آنان را پاک کنی و پرورش دهی ! و [هنگام گرفتن صدقه] برای آنان دعا کن که دعای تو ایشان را آرامش می بخشد و خداوند شنوا و داناست» .

«و نماز را بر پای دارید و زکات بدهید و هر خیری که برای خودتان پیش فرستید ، آن را نزد خدا می یابید . خداوند به هر کاری که می کنید بیناست» .
الإمام الصادق عليه السلام : ما فرَضَ اللهُ عَزَّ ذِكْرُهُ عَلَى هَذِهِ الْأُمَّةِ أَشَدَّ عَلَيْهِمْ مِنَ الزَّكَاةِ ، وَمَا تَهْلِكُ عَامَّتُهُمْ إِلَّا فِيهَا .

امام صادق علیه السلام : خداوند - که یادش بر فراز باد - چیزی سخت تر از زکات بر این امت واجب نکرد و عموم آنان جز در این مورد هلاک نشوند .

عنه علیه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ يَزِيدُ بْنُ هَارُونَ الْوَاسِطِيُّ عَنِ الْفَلَاحِينَ - : هُمْ الزَّارِعُونَ كُنُوزَ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ ، وَمَا فِي الْأَعْمَالِ شَيْءٌ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ مِنَ الزَّرَاعَةِ ، وَمَا بَعَثَ اللَّهُ نَبِيًّا إِلَّا زَرَّاعًا إِلَّا إِدْرِيسَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَإِنَّهُ كَانَ خِيَّاطًا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به یزید بن هارون واسطی که از ایشان درباره برزگران پرسید - فرمود : آنان کشتگران گنجهای خدا در زمین اویند . در میان کارها هیچ کاری نزد خداوند محبوب تر از کشاورزی نیست و خدا هیچ پیامبری نفرستاد، مگر آن که کشاورز بود، مگر ادريس عليه السلام که خیاط بود .

عنه عليه السلام - في قولِ الله عزَّوجلَّ: «وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ» - «-: الزَّارِعُونَ» .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و مؤمنان باید به خدا توکل کنند» - فرمود : منظور از مؤمنان ، کشاورزان است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الزَّارِعُونَ كُنُوزُ الْأَنْفَامِ، يَزْرَعُونَ طَيِّبًا أَخْرَجَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، وَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَحْسَنُ النَّاسِ مَقَامًا ، وَأَقْرَبُهُمْ مَنْزِلَةً ، يُدْعَوْنَ الْمُبَارَكِينَ .

امام صادق عليه السلام : کشاورزان گنجهای مردمند، بذر پاکیزه ای را می کارند که خداوند عز و جل آن را برآورده است . مقام آنان در روز قیامت از همگان بهتر و قرب و منزلتشان از همه بیشتر است و «مبارک» خوانده می شوند .

عنه عليه السلام : أَرْوَحُ الرُّوحِ الْيَأْسُ عَنِ النَّاسِ .

امام صادق عليه السلام : بالاترین آسایش ، چشم امید برکندن از مردم است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الرُّوحُ وَالرَّاحَةُ فِي الرِّضَا وَالْيَقِينِ ، وَالْهَمُّ وَالْحَزَنُ فِي الشَّكِّ وَالسَّخَطِ .

امام صادق عليه السلام : خوشی و آسایش در خشنودی و یقین است و غم و اندوه در شك و ناخشنودی .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - عندما سألَهُ أبو بصيرٍ عن الرُّوحِ عِنْدَ النَّوْمِ أَخْرَجَ مِنَ الْبَدَنِ ؟ - : لا يَا أَبَا بصيرٍ ، فَإِنَّ الرُّوحَ إِذَا فَارَقَتِ الْبَدَنَ لَمْ تَعُدْ إِلَيْهِ ، غَيْرَ أَنَّهَا بِمَنْزِلَةِ عَيْنِ الشَّمْسِ مَرْكُوزَةٌ فِي السَّمَاءِ فِي كَبِدِهَا ، وَشُعَاعُهَا فِي الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ ابو بصیر که پرسید : آیا هنگام خواب ، روح از بدن خارج می شود؟ - فرمود : نه ، ای ابوبصیر! زیرا اگر روح از بدن جدا شود دیگر به آن باز نمی گردد، منتها روح چون خورشید وسط آسمان است که پرتوآن همه جا را می گیرد .

عنه عليه السلام : الرُّوحُ جِسْمٌ رَقِيقٌ قَدْ أَلْبَسَ قَالِبًا كَثِيفًا .

امام صادق عليه السلام : روح جسم لطیفی است که کالبد ستبری بر آن پوشانده شده است .

قرآن:

(وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّي وَمَا أُوتِيتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا .)

«و از تو درباره روح می پرسند ، بگو : روح از امر پروردگار من است و از دانش جز بهره اندکی به شما داده نشده است» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الأرواحَ لا تُمازِجُ البَدَنَ ولا تُواكِلُهُ ، وإِنما هي كِللُ اللَّبَدَنِ مُحِيطَةٌ بِهِ .

امام صادق علیه السلام : ارواح با بدن آمیخته نمی شوند و آن را رها هم نمی کنند ، بلکه [همچون] پرده های نازکی برای بدن هستند که آن را در میان گرفته اند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ لَمْ يُغْفَرْ لَهُ فِي شَهْرِ رَمَضَانَ لَمْ يُغْفَرْ لَهُ إِلَى مِثْلِهِ مِنْ قَابِلٍ إِلَّا أَنْ يَشْهَدَ عَرَفَةَ .

امام صادق علیه السلام : کسی که در ماه رمضان آمرزیده نشود ، تا رمضان آینده آمرزیده نگردد مگر آن که در عرفه حاضر شود .

الإمام الصادق عليه السلام - مِنْ وَصِيَّتِهِ لَوْلَدِهِ عِنْدَ دُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ - : فَاجْهَدُوا أَنْفُسَكُمْ فَإِنَّ فِيهِ تَقْسَمُ الأَرْزَاقُ ، وَتُكْتَبُ الأَجَالُ ، وَفِيهِ يُكْتَبُ وَفَدُ اللهُ الَّذِينَ يَفْدُونَ إِلَيْهِ ، وَفِيهِ لَيْلَةُ العَمَلِ فِيهَا خَيْرٌ مِنَ العَمَلِ فِي أَلْفِ شَهْرٍ .

امام صادق علیه السلام - در سفارشهای خود به فرزندان به هنگام حلول ماه رمضان - فرمود : جانهای خود را به تلاش و کوشش وادارید ؛ زیرا در این ماه روزی ها قسمت و اجل ها نوشته می شود و در آن نام های میهمانان خدا که بر او وارد می شوند ، نوشته می گردد. در این ماه شبی هست که عمل (عبادت) در آن از عمل (عبادت) هزار ماه بهتر است .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِيما وَعَظَ اللهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى بِهِ عِيسَى بِنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنْ قَالَ لَهُ : ... يَا عِيسَى ، كُنْ حَيْثُمَا كُنْتَ مُرَاقِبًا لِي .

امام صادق علیه السلام : از موعظه های خدای تبارک و تعالی به عیسی بن مریم علیه السلام این بود : ای عیسی! هر جا هستی مرا در نظر داشته باش .

عنه عليه السلام : مَنْ اعتَدَلَ يَوْمَهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ ، وَمَنْ كَانَ فِي عَدِهِ شَرًّا مِنْ يَوْمِهِ فَهُوَ مَفْتُونٌ ، وَمَنْ لَمْ يَتَفَقَّدِ النُّقْصَانَ فِي نَفْسِهِ دَامَ نَقْصُهُ ، وَمَنْ دَامَ نَقْصُهُ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که دو روزش یکنواخت باشد مغبون است و هر که فردایش بدتر از امروزش باشد فریب خورده است و هر که کاستیهای خود را جستجو نکند پیوسته در کاستی ماند و هر که کاستی اش بیاید مرگ برایش بهتر است .

عنه عليه السلام : مَنْ كَانَ رَفِيقًا فِي أَمْرِهِ نَالَ مَا يُرِيدُ مِنَ النَّاسِ .

امام صادق عليه السلام : هر که در کارهای خود ملایمت داشته باشد ، به آنچه از مردم می خواهد دست یابد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنْ شِئْتَ أَنْ تُكْرَمَ فَلَنْ ، وَإِنْ شِئْتَ أَنْ تُهَانَ فَاخْشَنْ .

امام صادق عليه السلام : اگر می خواهی گرامی باشی ملایم باش و اگر می خواهی خوار شوی خشن باش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الرُّوحُ وَالرَّاحَةُ فِي الرِّضَا وَالْيَقِينِ ، وَالْهَمُّ وَالْحُزْنُ فِي الشَّكِّ وَالسُّخْطِ .

امام صادق عليه السلام : خوشی و آسایش در خشنودی و یقین است، و غم و اندوه در شك و ناخشنودی .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ لَمْ يَرْضَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ، اتَّهَمَ اللَّهَ تَعَالَى فِي قَضَائِهِ .

امام صادق عليه السلام : هر که به آنچه خداوند عز و جل قسمت کرده خشنود نباشد ، [در واقع] خداوند متعال را در قضایش متهم کرده است .

عنه عليه السلام : مَنْ رَضِيَ الْقَضَاءَ أَتَى عَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَهُوَ مَأْجُورٌ وَمَنْ سَخِطَ الْقَضَاءَ أَتَى عَلَيْهِ الْقَضَاءُ وَأَحْبَطَ اللَّهُ أُجْرَهُ .

امام صادق عليه السلام : قضای خداوند در هر حال جاری می شود ؛ بنابراین ، کسی که به آن خشنود باشد مأجور است و کسی که از آن ناخشنود باشد خداوند اجرش را از بین می برد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ أَعْلَمَ النَّاسِ بِاللَّهِ أَرْضَاهُمْ بِقَضَائِهِ اللَّهِ .

امام صادق عليه السلام : همانا خداشناس ترین مردم ، خشنودترین آنها به قضای خداست .

عنه عليه السلام : رَأْسُ طَاعَةِ اللَّهِ الرِّضَا بِمَا صَنَعَ اللَّهُ فِيمَا أَحَبَّ الْعَبْدُ وَفِيمَا كَرِهَ .

امام صادق عليه السلام : خشنودی به آنچه خدا می کند ، چه خوشایند بنده باشد یا ناخوشایند او ، در رأس فرمانبری از خداست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَمْ يَكُنْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ لِشَيْءٍ قَدْ مَضَى : لَوْ كَانَ غَيْرَهُ !

امام صادق عليه السلام : رسول خدا صلى الله عليه و آله هیچ گاه درباره چیزی که گذشته بود، نمی گفت: کاش جز این بود !

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : رِضَاعُ الْيَهُودِيَّةِ وَالنَّصْرَانِيَّةِ خَيْرٌ مِنْ رِضَاعِ النَّاصِبِيَّةِ .

امام صادق عليه السلام : شیر دایه یهودی و مسیحی بهتر از شیر دایه ناصبی (دشمن اهل بیت عليهم السلام) است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الرَّشَى فِي الْحُكْمِ هُوَ الْكُفْرُ بِاللَّهِ .

امام صادق عليه السلام : رشوه در قضاوت ، کفر ورزیدن به خداست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَثْرَةُ السُّحْتِ يَمَحَقُ الرَّزْقَ .

امام صادق عليه السلام : حرامخواری زیاد ، روزی را می برد .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْبِرَّ يَزِيدُ فِي الرَّزْقِ .

امام صادق عليه السلام : نیکی ، روزی را زیاد می کند .

عنه عليه السلام : حُسْنُ الْخُلُقِ يَزِيدُ فِي الرَّزْقِ .

امام صادق عليه السلام : خوشخویی ، روزی را زیاد می کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ حَسَنَ بِرَّهُ أَهْلَ بَيْتِهِ زِيدَ فِي رِزْقِهِ .

امام صادق عليه السلام : هر که با خانواده خود نیکوکار باشد ، روزی اش زیاد شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ اهْتَمَّ لِرِزْقِهِ كُتِبَ عَلَيْهِ خَطِيئَةٌ .

امام صادق عليه السلام : هر که غم روزی خود را بخورد ، برایش يك گناه محسوب شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ جَعَلَ أَرْزَاقَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُونَ ، وَذَلِكَ أَنَّ الْعَبْدَ إِذَا لَمْ يَعْرِفْ وَجَهَ رِزْقِهِ كَثُرَ دُعَاؤُهُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل روزی مؤمنان را از جایی می رساند که فکرش را هم نمی کنند ؛ علتش هم این است که وقتی بنده نداند روزی اش از کجا خواهد رسید، زیاد دعا می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لِيَكُنْ طَلْبُكَ الْمَعِيشَةَ فَوْقَ كَسْبِ الْمُضَيِّعِ ، دُونَ طَلْبِ الْحَرِيصِ الرَّاظِي بِالدُّنْيَا الْمُطْمَئِنِّ إِلَيْهَا ، وَلَكِنْ أَنْزَلَ نَفْسَكَ مِنْ ذَلِكَ بِمَنْزِلَةِ الْمُنْصِفِ الْمُتَعَفِّفِ تَرَفُّعُ نَفْسِكَ عَنِ مَنْزِلَةِ الْوَاهِي الضَّعِيفِ وَتَكَتْسِبُ مَا لَا بُدَّ لِلْمُؤْمِنِ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام : باید طلب تو در کسب معیشت بالاتراز کسی باشد که کسب معیشت را فرو گذاشته و پایین تر از طلب شخص حریصی که به دنیا خشنود و دل بسته است؛ بلکه میانه رو و خویشتندار باش و از سستی و تنبلی دوری کن و برای کسب آنچه [از روزی که] مؤمن را گریزی از آن نیست، تلاش کن .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى وَسَعَّ أَرْزَاقَ الْحَمَقَى لِيَعْتَبِرَ الْعُقَلَاءُ وَيَعْلَمُوا أَنَّ الدُّنْيَا لَيْسَ يُنَالُ مَا فِيهَا بِعَمَلٍ وَلَا حِيلَةٍ .

امام صادق عليه السلام : خدای تعالی روزی احمقان را فراخ گردانید تا خردمندان درس عبرت بگیرند و بدانند که دنیا نه با تلاش و کوشش به دست می آید و نه با زرنگی و تدبیر .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ كَانَ الرَّزْقُ مَقْسُومًا فَالْحَرِصُ لِمَاذَا ؟ !

امام صادق عليه السلام : اگر روزی مقدر است ، پس حرص زدن چرا؟! !

الإمام الصادق عليه السلام : صَلِّ رَحِمَكَ وَلَوْ بِشَرْبَةِ مِمْسَاءٍ ، وَأَفْضَلُ مَا تُوصَلُ بِهِ الرَّحِمُ كَفُّ الْأَذَى عَنْهَا .

امام صادق عليه السلام : حتی اگر شده با نوشاندن جرعه ای آب، با خویشاوندت صله رحم کن و بهترین صله رحم، آزار نرساندن به خویشاوند است .

الإمام الصادق عليه السلام : الذُّنُوبُ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ .

امام صادق عليه السلام : از جمله گناهانی که مرگ و نابودی را شتاب می بخشد ، قطع رحم است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الرَّجْعَةَ لَيْسَتْ بِعَامَّةٍ ، وَهِيَ خَاصَّةٌ لَا يَرْجِعُ إِلَّا مَنْ مَحَضَ الْإِيمَانَ مَحْضًا أَوْ مَحَضَ الشَّرْكَ مَحْضًا .

امام صادق عليه السلام : رجعت، همگانی نیست بلکه خاص است و فقط کسانی به دنیا باز می گردند که مؤمن خالص یا مشرک محض باشند .

الإمام الصادق عليه السلام : أَوَّلُ مَنْ يَرْجِعُ إِلَى الدُّنْيَا ، الْحَسِينُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيَمْلَأُكَ حَتَّى يَسْقُطَ حَاجِبَاهُ عَلَى عَيْنَيْهِ مِنَ الْكِبَرِ .

امام صادق علیه السلام : نخستین کسی که به دنیا بر می گردد حسین بن علی علیه السلام است. او چندان فرمانروایی می کند که بر اثر پیروی، ابروانش بر روی چشمانش فرو می افتد .

الإمام الصادق عليه السلام : وَاللَّهِ لَا تَذْهَبُ الْأَيَّامُ وَاللَّيَالِي حَتَّى يُحْيِيَ اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُمِيتَ الْأَحْيَاءَ ، وَيُرِدَّ الْحَقَّ إِلَى أَهْلِهِ ، وَيُقِيمَ دِينَهُ الَّذِي ارْتَضَاهُ لِنَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند که روزها و شبها به سرنیاید تا آن که خداوند مردگان را زنده کند و زندگان را بمیراند و حق را به اهلش باز گرداند و دین برگزیده خود را بر پا دارد (بر جهان حاکم گرداند .)

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْمٍ يَعْمَلُونَ بِالْمَعَاصِي وَيَقُولُونَ : نَرْجُو ، فَلَا يَزَالُونَ كَذَلِكَ حَتَّى يَأْتِيَهُمُ الْمَوْتُ ؟ - : هَؤُلَاءِ قَوْمٌ يَتَرَجَّحُونَ فِي الْأَمَانِيِّ كَذَبُوا لَيْسُوا بِرَاجِينَ ، إِنَّ مَنْ رَجَا شَيْئًا طَلَبَهُ وَمَنْ خَافَ مِنْ شَيْءٍ هَرَبَ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام - هنگامی که به ایشان عرض شد : عده ای هستند که گناه می کنند و می گویند ما [به رحمت خدا] امیدواریم و پیوسته در همین حالت تا مرگشان در رسد - فرمود : اینها مردمانی هستند که در آرزوها و خیالات خود غرقند . دروغ می گویند . آنها امیدوار نیستند ؛ زیرا هرکه به چیزی امید داشته باشد در طلب آن می کوشد و هرکه از چیزی بترسد از آن می گریزد .

قرآن:

(يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ - وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ * فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ) .

«ای کسانی که ایمان آورده اید! از خدا بترسید و اگر ایمان آورده اید ، ربا را هر چه باقی مانده است رها کنید . و اگر چنین نکردید با خدا و رسول او اعلان جنگ دهید . و اگر توبه کنید اصل سرمایه از آن شماست . دراین حال نه ستم کرده اید و نه به شما ستم شده است.»

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا بَلَغَهُ أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَأْكُلُ الرِّبَا وَيُسَمِّيهِ اللَّبَاءَ - : لَئِن أَمَكَّنِي اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ (مِنْهُ) لَأُضْرِبَنَّ عُنُقَهُ .

امام صادق علیه السلام - آنگاه که به ایشان خبر رسید مردی ربا می خورد و اسم آن را «لباء» می گذارد - فرمود : اگر خداوند عز و جل مرا بر او چیره گرداند، هر آینه گردنش را خواهم زد .

عنه عليه السلام - لَمَّا سُنِلَ عَنْ عِلَّةِ تَحْرِيمِ الرَّبَا - : لِنَلَّا يَتَمَانَعُ النَّاسُ الْمَعْرُوفَ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از علت تحريم ربا - فرمود : تا اين كه مردم از احسان كردن به يكدیگر دریغ نوزند .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ هِشَامُ بْنُ الْحَكَمِ عَنْ عِلَّةِ تَحْرِيمِ الرَّبَا - : إِنَّهُ لَوْ كَانَ الرَّبَا حَلَالًا لَتَرَكَ النَّاسُ التَّجَارَاتِ وَمَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فَحَرَّمَ اللَّهُ الرَّبَا لِنَفَرٍ . النَّاسُ عَنِ الْحَرَامِ إِلَى التَّجَارَاتِ وَإِلَى الْبَيْعِ وَالشِّرَاءِ فَيَتَّصِلَ ذَلِكَ بَيْنَهُمْ فِي الْقَرْضِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به پرسش هشام بن حکم از علت تحريم ربا (حرام بودن ربا)- فرمود: اگر ربا حلال بود، مردم کار تجارت و کسب مایحتاج خود را رها می کردند . پس خداوند ربا را حرام فرمود ، تا مردم از حرامخواری دست کشیده به تجارت و خرید و فروش روی آورند و به يكدیگر قرض دهند .

الإمام الصادق عليه السلام : أَكَلُ الرَّبَا لَا يَخْرُجُ مِنَ الدُّنْيَا حَتَّى يَتَخَبَّطَهُ الشَّيْطَانُ .

امام صادق عليه السلام : ربا خوار از دنیا نرود ، تا آن كه شیطان آشفته سرش کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَ لِحَاقِنٍ رَأْيٌ .

امام صادق عليه السلام : کسی كه در فشار بول است ، نباید نظر بدهد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُسْتَبَدُّ بِرَأْيِهِ مَوْقُوفٌ عَلَى مَدَاحِصِ الزَّلْلِ .

امام صادق عليه السلام : آدم خود رأی ، بر لبه لغزشگاهها ایستاده است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ عَمِلَ حَسَنَةً سِرًّا كُتِبَتْ لَهُ سِرًّا ، فَإِذَا أَقَرَّ بِهَا مُحِيتْ وَكُتِبَتْ جَهْرًا ، فَإِذَا أَقَرَّ بِهَا ثَانِيًا مُحِيتْ وَكُتِبَتْ رِيَاءً .

امام صادق عليه السلام : هر كه در نهان كار نيك انجام دهد ، برايش نهانی نوشته می شود و چون آن را به زبان آورد ، آن عمل نهانی پاك می شود و عملی آشكار نوشته می گردد و اگر برای دومین بار به زبان آورد عمل آشكار هم پاك می شود و برايش عمل ریاکارانه می نویسند .

الإمام الصادق عليه السلام : يُجَاءُ بَعْدَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ قَدَصَلَّى فَيَقُولُ : يَا رَبِّ صَلَّيْتُ ابْتِغَاءَ وَجْهِكَ فَيُقَالُ لَهُ : بَلْ صَلَّيْتَ لِيُقَالَ مَا أَحْسَنَ صَلَاةَ (فُلَانٍ) ، اِذْهَبُوا بِهِ إِلَى النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : در روز رستاخیز بنده ای را که نماز خوانده ، می آورند . او می گوید : پروردگارا! من برای رضای تو نماز خواندم ؛ اما به او گفته شود : نه ، بلکه برای آن نماز خواندی که گفته شود چه نماز خوبی می خواند . او را به دوزخ برید .

الإمام الصادق عليه السلام : إِيَّاكَ وَالرِّيَاءَ؛ فَإِنَّهُ مَنْ عَمِلَ لِغَيْرِ اللَّهِ وَكَلَّهُ اللَّهُ إِلَى مَنْ عَمِلَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : از ریاکاری بپرهیز ؛ زیرا هر که برای غیر خدا کاری کند ، خدا او را به همان کسی که برایش کار کرده است واگذارد .

الإمام الصادق عليه السلام : الرؤيا على ثلاثة وجوه : بشارة من الله للمؤمن ، وتحذير من الشيطان ، وأضغاث أحلام .

امام صادق علیه السلام : رؤیا سه گونه است : نویدی از جانب خدا به مؤمن ، ترسی که شیطان می افکند، و خوابهای آشفته .

الإمام الصادق عليه السلام : طَلَبْتُ الرِّئَاسَةَ فَوَجَدْتُهَا فِي النَّصِيحَةِ لِعِبَادِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : ریاست را جستم، و آن را در خیر خواهی برای بندگان خدا یافتم .

عنه عليه السلام : مَنْ طَلَبَ الرِّئَاسَةَ هَلَكَ .

امام صادق علیه السلام : هر که جویای ریاست باشد ، نابود شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِيَّاكُمْ وَهَوْلَاءِ الرُّؤَسَاءِ الَّذِينَ يَتْرَأُسُونَ ، فَوَاللَّهِ مَا خَفَقَتِ النَّعَالُ خَلْفَ رَجُلٍ إِلَّا هَلَكَ وَأَهْلَكَ .

امام صادق علیه السلام : از این سران ریاست پیشه بپرهیزید ؛ زیرا به خدا سوگند که کفشها در پی مردی به صدا در نیاید مگر آن که او هلاک شود و دیگران (پیروانش) را نیز به هلاکت اندازد .

الإمام الصادق عليه السلام : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، كَثُرَتْ ذُنُوبِي وَضَعُفَ عَمَلِي ، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَكْثَرَ السُّجُودِ فَإِنَّهُ يَحُطُّ الذُّنُوبَ كَمَا تَحُطُّ الرِّيحُ وَرَقَ الشَّجَرِ .

امام صادق علیه السلام : مردی خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد : ای رسول خدا! گناهانم زیاد شده و اعمالم سست [و اندک] گشته است . رسول خدا صلی

الله عليه و آله فرمود : زیاد سجده کن ؛ زیرا همچنان که باد، برگ درختان را فرو می ریزاند ، سجده گناهان را می ریزاند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ لِلَّهِ عَزَّ ذِكْرُهُ مَلَائِكَةً يُسْقِطُونَ الذُّنُوبَ عَنْ ظُهُورِ شِيعَتِنَا كَمَا تُسْقِطُ الرِّيحُ الْوَرَقَ مِنَ الشَّجَرِ فِي أَوَانِ سُقُوطِهِ ، وَذَلِكَ قَوْلُهُ عَزَّوَجَلَّ : يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا • «وَاللَّهُ مَا أَرَادَ بِهَذَا غَيْرَكُمْ» .

امام صادق عليه السلام : خداوند ، که یادش بر فراز باد ، فرشتگانی دارد که گناهان را از دوش شیعیان ما فرو می ریزانند همچنان که باد، برگ درختان را که در آستانه ریزش است فرومی ریزاند. و این سخن خداوند عز و جل است آن جا که می فرماید : «به ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند و برای مؤمنان آمرزش می خواهند» . به خدا سوگند که مقصود [از مؤمنان] کسی جز شما نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ حُسْنَ الْخُلُقِ يُذِيبُ الْخَطِيئَةَ كَمَا تُذِيبُ الشَّمْسُ الْجَلِيدَ ، وَإِنَّ سَوْءَ الْخُلُقِ لَيُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ • .

امام صادق عليه السلام : همانا خوشخویی گناه را ذوب می کند ، همچنان که آفتاب شبنم را، و بدخویی کردار را تباه می سازد ، همچنان که سرکه عسل را .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْهَمَّ لَيَذْهَبُ بِذُنُوبِ الْمُسْلِمِ • .

امام صادق عليه السلام : همانا غم و اندوه، گناهان مسلمان را می برد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا عَجَّلَ عُقُوبَتَهُ فِي الدُّنْيَا ، وَإِذَا أَرَادَ بِعَبْدٍ سَوْءًا أَمْسَكَ عَلَيْهِ ذُنُوبَهُ حَتَّى يُوَافِيَ بِهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ • .

امام صادق عليه السلام : هر گاه خداوند خوبی بنده ای را بخواهد در همین دنیا کیفرش دهد و چون برای بنده ای بد بخواهد گناهانش را نگه دارد تا در روز قیامت کیفر بیند .

عنه عليه السلام : مَنْ يَمُوتُ بِالذُّنُوبِ أَكْثَرُ مِمَّنْ يَمُوتُ بِالْأَجَالِ • .

امام صادق عليه السلام : شمار کسانی که بر اثر گناهان می میرند بیشتر از کسانی است که به اجل می میرند .

عنه عليه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ يُذْنِبُ الذَّنْبَ فَيُحْرَمُ صَلَاةَ اللَّيْلِ ، وَإِنَّ الْعَمَلَ السَّيِّئَ أَسْرَعُ فِي صَاحِبِهِ مِنَ السَّكِّينِ فِي اللَّحْمِ • .

امام صادق علیه السلام : همانا انسان گناهی می کند و به سبب آن از نماز شب محروم می شود . و همانا سرعت تأثیر کار بد در آدمی از سرعت تأثیر کار در گوشت بیشتر است .

عنه عليه السلام : ما نَعَمَ اللهُ على عبدٍ نِعْمَةً فَسَلَبَهَا إِيَّاهُ حَتَّى يُذِنَبَ ذُنُوبًا يَسْتَحِقُّ بِذَلِكَ السَّلْبَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند هر نعمتی را که به بنده ای داد از او نگرفت مگر به سبب گناهی که سزاوار سلب آن نعمت شد .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا أذنبَ الرجلُ حَرَجَ فيقَلْبِهِ نُكْتَةً سَوْدَاءٌ ، فإن تابَ انمَحَتْ ، وإن زادَ زادتْ حَتَّى تَغْلِبَ على قَلْبِهِ فلا يَفْلِحُ بَعْدَها أَبَداً .

امام صادق علیه السلام : هر گاه آدمی گناهی کند نقطه سیاهی در دلش پدید می آید . اگر توبه کرد آن نقطه پاک می شود و اگر باز هم گناه کرد آن نقطه بزرگتر می شود ، تا جایی که همه دلش را فرا می گیرد و زان پس هرگز روی رستگاری را نمی بیند .

الإمام الصادق عليه السلام : الكبائرُ سَبْعٌ : قَتْلُ الْمُؤْمِنِ مُتَعَمِّداً ، وَقَذْفُ الْمُحْصَنَةِ ، وَالْفِرَارُ مِنَ الرَّحْفِ ، وَالتَّعَرُّبُ بَعْدَ الْهَجْرَةِ ، وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ ظُلْماً ، وَأَكْلُ الرَّبَا بَعْدَ الْبَيِّنَةِ ، وَكُلُّ مَا أَوْجَبَ اللهُ عَلَيْهِ النَّارَ .

امام صادق علیه السلام : گناهان کبیره هفت تاست : کشتن عامدانه مؤمن ، تهمت زدن به زن پاکدامن ، فرار از میدان جهاد با دشمن ، تعرب بعد از هجرت ، خوردن به ناحق مال یتیم ، رباخواری بعد از دانستن [حرمت آن] و هر چیزی که خداوند به سبب آن آتش دوزخ را واجب کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَحَبَّ الْحَيَاةَ ذَلَّ .

امام صادق علیه السلام : هر که شیفته زندگی شود، خوار گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى فَوَّضَ إِلَى الْمُؤْمِنِ كُلِّ شَيْءٍ إِلَّا إِذْلالَ نَفْسِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی اختیار هر کاری را به مؤمن داده است ، مگر اختیار خوار کردن خویشتن را .

الإمام الباقر أو الإمام الصادق عليهما السلام : لا يَكْتُبُ الْمَلَكُ إِلَّا ما يَسْمَعُ ، قالَ اللهُ عزَّوجلَّ : « وَادْكُرْ رَبَّكَ فِي نَفْسِكَ : لا يَعْلَمُ ثَوَابَ ذَلِكَ الذِّكْرِ فِي نَفْسِ الْعَبْدِ غَيْرُ اللهِ تَعَالَى . »

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : فرشته ننویسد جز آنچه را که می شنود . خداوند عز و جل فرموده است : «و پروردگارت را در دل خود یاد کن» . [اندازه] ثواب این ذکر درونی بنده را کسی جز خداوند متعال نمی داند .

• عنه عليه السلام : الذِّكْرُ ذِكْرَانِ : ذِكْرٌ خَالِصٌ يُوَافِقُهُ الْقَلْبُ ، وَذِكْرٌ صَارِفٌ يَنْفِي ذِكْرَ غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : ذکر بر دو گونه است : ذکر خالص که با دل سازگار و همراه است و ذکر بازدارنده که یاد هر کس جز او را از دل می برد .

• عنه عليه السلام : اجعل ذكر الله من اجل ذكره لك ، فإنه ذكرك وهو غني عنك فذكره لك اجل واشهى وأتم من ذكرك له وأسبق ... فمن أراد أن يذكر الله تعالى فليعلم أنه ما لم يذكر الله العبد بالتوفيق لذكره لا يقدر العبد على ذكره .

امام صادق علیه السلام : یاد خدا را بدان سبب دان که او به یاد توست ، او تو را یاد می کند در حالی که بی نیاز از توست . پس یاد او از تو ارزشمندتر و خواستنی تر و کاملتر و پیش تر است تا یاد تو از او . . . بنابراین ، هر که می خواهد خداوند متعال را یاد کند باید بداند که اگر خداوند توفیق یاد خود را به یاد بنده نیاورد ، بنده قادر به ذکر و یاد او نیست .

• الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى « : وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ » - : ذِكْرُ اللَّهِ تَعَالَى عِنْدَ مَا أَحَلَّ وَحَرَّمَ .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه : «و یاد خدا بزرگتر است» - فرمود : خدا را به یاد داشتن ، هنگام رو به رو شدن با حلال و حرام خدا .

• الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الصَّاعِقَةَ لَا تُصِيبُ ذَاكِرًا لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : صاعقه به یاد کننده خداوند عز و جل گزند نمی رساند .

قرآن :

(فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ) .

«مرا یاد کنید تا شمارا یاد کنم ، و سپاسگزار من باشید و به من کفر و ناسپاسی نورزید»

الإمام الصادق عليه السلام : قال الله تعالى : ابن آدم ، اذكرني في نفسك اذكرك في نفسي .
ابن آدم اذكرني في الخلاء اذكرك في خلاء . ابن آدم اذكرني في ملاء اذكرك في ملاء خير من
ملائك .

امام صادق عليه السلام : خداوند متعال فرمود : ای پسر آدم! در درون خود به یاد من باش
تا من نیز در جانم به یاد تو باشم ؛ ای پسر آدم! در خلوت به یاد من باش تا در خلوت به
یاد تو باشم ؛ ای پسر آدم! در میان جمع مرا یاد کن تا تو را در میان جمعی بهتر از جمع
تو یاد کنم .

الإمام الصادق عليه السلام : قال موسى عليه السلام : يا رب ، إني أكون في حالٍ أجلك
أن اذكرك فيها . قال : يا موسى ، اذكرني على كلِّ حالٍ .

امام صادق عليه السلام : موسى عليه السلام عرض کرد : پروردگارا! [گاه] من در حالی
هستم که شأن تو را بالاتر از آن می دانم که یادت کنم . خداوند فرمود : ای موسی! مرا
در همه حال یاد کن .

الإمام الصادق عليه السلام : أكثرُوا ذَكَرَ اللَّهِ ما استطَعْتُمْ في كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِ اللَّيْلِ
وَالنَّهَارِ ، فَإِنَّ اللَّهَ أَمَرَ بِكَثْرَةِ الذِّكْرِ لَهُ .

امام صادق عليه السلام : تا آن جا که می توانید در تمام لحظات و ساعات شب و روز خدا
را بسیار یاد کنید ؛ زیرا خداوند به بسیار یاد کردن خود فرمان داده است .

عنه عليه السلام : تَسْبِيحُ فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ عَلَيْهَا السَّلَامُ مِنَ الذِّكْرِ الْكَثِيرِ الَّذِي قَالَ اللَّهُ
عَزَّوَجَلَّ : «أَذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا» .

امام صادق عليه السلام : تسبیح فاطمه زهرا علیها السلام از جمله همان ذکر کثیر است که
خداوند عز و جل فرموده است : «خدا را بسیار یاد کنید» .

الإمام الصادق عليه السلام : خَفَّفُوا الدِّينَ ، فَإِنَّ فِي خِفَّةِ الدِّينِ زِيَادَةَ الْعُمْرِ .

امام صادق عليه السلام : کمتر وام بگیرید که کم قرض داشتن، عمر را زیاد می کند .

عنه عليه السلام : مَنْ دَخَلَ فِي هَذَا الدِّينِ بِالرِّجَالِ أَخْرَجَهُ مِنْهُ الرِّجَالُ كَمَا أَدْخَلُوهُ فِيهِ ،
وَمَنْ دَخَلَ فِيهِ بِالْكِتَابِ وَالسُّنَّةِ زَالَتْ الْجِبَالُ قَبْلَ أَنْ يَزُولَ .

امام صادق عليه السلام : هر که از طریق [مجنوب شدن به شخصیت] اشخاص به این
دین در آید همان اشخاص همچنان که او را به آن در آورده اند از آن خارجش کنند و کسی

که از طریق کتاب و سنت به این دین وارد شود ، کوهها بجنبند و او نجنبد (در عقیده و دینش متزلزل نشود) .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ عَرَفَ دِينَهُ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ زَالَتْ الْجِبَالُ قَبْلَ أَنْ يَزُولَ ، وَمَنْ دَخَلَ فِيأَمْرِ بَجَهْلٍ خَرَجَ مِنْهُ بِجَهْلٍ .

امام صادق علیه السلام : کسی که دینش را از طریق کتاب خداوند عز و جل بشناسد ، اگر کوهها از جای خود بجنبند ، او در دین خود متزلزل نشود و کسی که ندانسته عقیده ای را بپذیرد ندانسته هم از آن خارج شود .

عنه عليه السلام : لا دِينَ لِمَنْ لا عَهْدَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که پایبند عهد و پیمان نیست دین ندارد .

عنه عليه السلام : كُلُّ مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَلَمْ يُبْغِضْ عَلَى الدِّينِ فَلَا دِينَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که به خاطر دین ، حبّ و بغض نداشته باشد ، دین ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا دِينَ لِمَنْ دَانَ بِوَلَايَةِ إِمَامٍ جَائِرٍ لَيْسَ مِنَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که خود را به ولایت (حاکمیت) پیشوای ستمگر غیر خدایی ملتزم کند ، دین ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - كَانَ يَقُولُ عِنْدَ الْمُصِيبَةِ - : الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَجْعَلْ مُصِيبَتِي فِي دِينِي .

امام صادق علیه السلام - به هنگام مصیبت - می فرمود : خدا را سپاس و ستایش که مصیبت مرا در دینم قرار نداد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : آفَةُ الدِّينِ : الْحَسَدُ وَالْعُجْبُ وَالْفَخْرُ .

امام صادق علیه السلام : آفت دین ، حسادت است و خودپسندی و فخر فروشی .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثِيرًا مَّا يَقُولُ فِي خُطْبَتِهِ : يَا أَيُّهَا النَّاسُ ، دِينَكُمْ دِينَكُمْ !! فَإِنَّ السَّيِّئَةَ فِيهِ خَيْرٌ مِنَ الْحَسَنَةِ فِي غَيْرِهِ ، وَالسَّيِّئَةُ فِيهِ تُغْفَرُ ، وَالْحَسَنَةُ فِي غَيْرِهِ لَا تُقْبَلُ .

امام صادق علیه السلام : امیر المؤمنین علیه السلام در سخنرانی های خود این جمله را بسیار می فرمود : ای مردم! دیندار باشید ، دیندار! اگر گناه کنید و دیندار باشید بهتر

است از این که نیکی کنید و بی دین باشید ؛ زیرا گناه، در آن آمرزیده می شود و نیکی در بی دینی پذیرفته نمی شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : في طِينِ قَبْرِ الحَسِينِ عليه السلام الشِّفاءُ مِنْ كلِّ داءٍ وَهُوَ الدَّواءُ الأَكْبَرُ .

امام صادق علیه السلام : در تربت قبر حسین علیه السلام شفای هر دردی است و آن بزرگترین داروست .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا يَضُرُّ المَرِيضَ ما حَمَيْتَ عَنْهُ الطَّعامُ .

امام صادق علیه السلام : پرهیز از غذا ، به بیمار زیانی نمی رساند .

عنه عليه السلام : لا تَتَفَعَّ الحَمِيَّةُ لمرِيضٍ بعدَ سَبْعَةِ أَيامٍ .

امام صادق علیه السلام : [آغاز] پرهیز ، پس از هفت روز برای بیمار سودی ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ نَبِيًّا مِنَ الأنبياءِ مَرِضَ ، فقالَ : لا أَتداوى حتى يكونَ الذي أَمْرَضَنِي هوَ الذي يَشْفِينِي ، فأوحى اللهُ تَعَالَى إِلَيْهِ : لا أَشْفِيكَ حتى تَتداوى ، فَإِنَّ الشِّفاءَ مِنِّي .

امام صادق علیه السلام : یکی از پیامبران بیمار شد ؛ پس گفت : خود را درمان نمی کنم تا همو که بیمارم کرده است شفایم دهد . خداوند تعالی به او وحی کرد که : تا خود را درمان نکنی شفایت ندهم ؛ زیرا شفا دادن از من است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : آخِرُ نَبِيٍّ يَدْخُلُ الجَنَّةَ سُلَيْمانُ بنُ داوودَ عليه السلام ، وذلكَ لِمَا أُعْطِيَ في الدُّنْيا .

امام صادق علیه السلام : آخرین پیامبری که وارد بهشت می شود سلیمان بن داوود علیه السلام است ؛ و این بدان سبب است که دنیا به او داده شد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الدُّنْيا سِجْنُ المَؤْمِنِ والقَبْرُ حِصْنُهُ والجَنَّةُ مَأوَاهُ ، والدُّنْيا جَنَّةُ الكافِرِ والقَبْرُ سِجْنُهُ والنَّارُ مَأوَاهُ .

امام صادق علیه السلام : دنیا، زندان مؤمن است و گور، دژ او و بهشت، جایگاهش، و دنیا بهشت کافر است و گور زندان او و آتش جایگاهش .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَصْبَحَ وَأَمْسَى وَالدُّنْيَا أَكْبَرُ هَمَّهُ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى الْفَقْرَ بَيْنَ عَيْنَيْهِ وَشَتَّتْ أَمْرَهُ وَلَمْ يَنْلُ مِنَ الدُّنْيَا إِلَّا مَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ ، وَمَنْ أَصْبَحَ وَأَمْسَى وَالْآخِرَةُ أَكْبَرُ هَمَّهُ جَعَلَ اللَّهُ تَعَالَى الْغِنَى فِي قَلْبِهِ وَجَمَعَ لَهُ أَمْرَهُ .

امام صادق عليه السلام : کسی که شب و روز بزرگترین هم و غمش دنیا باشد، خداوند متعال فقر را در برابر چشمانش قرار دهد و کارش را پریشان سازد و از دنیا جز به آنچه خداوند قسمتش کرده است نرسد و کسی که شب و روز بزرگترین هم و غمش آخرت باشد خداوند متعال دلش را بی نیاز گرداند و کارش را سامان دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ كَانَتْ الدُّنْيَا فَانِيَةً فَالطَّمَأِينَةُ إِلَيْهَا لِمَاذَا ؟ !

امام صادق عليه السلام : اگر دنیا فناپذیر است، پس دل خوش کردن به آن چرا؟

عنه عليه السلام : مَنْ كَثُرَ اشْتِبَاكُهُ بِالدُّنْيَا كَانَ أَشَدَّ حَسْرَتِهِ عِنْدَ فِرَاقِهَا .

امام صادق عليه السلام : هر که بیشتر به دنیا بچسبد ، هنگام جدایی از آن ، بیشتر افسوس خورد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِالدُّنْيَا تَعَلَّقَ قَلْبُهُ بِثَلَاثِ خِصَالٍ : هَمٌّ لَا يَفْنَى ، وَأَمَلٌ لَا يُدْرِكُ ، وَرَجَاءٌ لَا يُنَالُ .

امام صادق عليه السلام : هر که به دنیا دل بندد به سه چیز دل بسته است : اندوه بی پایان و آرزوی دست نیافتنی و امید نارسیدنی .

الإمام الصادق عليه السلام : رَأْسُ كُلِّ خَطِيئَةٍ حُبُّ الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : منشأ هر گناهی دنیا دوستی است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا مَنْزِلَةُ الدُّنْيَا مِنْ نَفْسِي إِلَّا بِمَنْزِلَةِ الْمَيْتَةِ ، إِذَا اضْطَرَّتْ إِلَيْهَا أَكَلَتْ مِنْهَا .

امام صادق عليه السلام : دنیا در نظر من چونان مردار است ، که هر گاه ناچار شوم از آن می خورم .

الإمام الصادق عليه السلام : إِعْرِفْ طُرُقَ نَجَاتِكَ وَهَلَاكِكَ كَيْ لَا تَدْعُو اللَّهَ بِشَيْءٍ مِنْهُ هَلَاكُكَ وَأَنْتَ تَظُنُّ فِيهِ نَجَاتَكَ ، قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : «وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءَهُ بِالْخَيْرِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ عَجُولًا» .

امام صادق علیه السلام : راههای نجات و نابودی خودت را بشناس، تا مبدا از خدا چیزی را به گمان این که نجات تو در آن است بخواهی ، حال آن که سبب نابودی تو می شود. خداوند عزوجل فرموده است : «انسان به دعا شری را می طلبد چنان که گویی به دعا خیری را می جوید . و آدمی شتابزده است» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : يَتَمَنَّى المؤمنُ أَنَّهُ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا مِمَّا يَرَى مِنْ حُسْنِ الثَّوَابِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن پاداش نیک (چشمگیر) آخرت را که می بیند آرزو می کند کاش هیچ دعایی از او در دنیا مستجاب نمی شد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قَالَ اللهُ تَعَالَى : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي وَعَظَمَتِي وَبَهَائِي ، إِنِّي لِأَحْمِي وَلِيَّيَ أَنْ أُعْطِيَهُ فِي دَارِ الدُّنْيَا شَيْئًا يَشْغَلُهُ عَنْ ذِكْرِي حَتَّى يَدْعُونِي فَأَسْمَعَ صَوْتَهُ ، وَ إِنِّي لِأُعْطِيَ الْكَافِرَ مُنِيَّتَهُ حَتَّى لَا يَدْعُونِي فَأَسْمَعَ صَوْتَهُ بُغْضًا لَهُ .

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال فرموده است : به عزت و جلال و عظمت و شکوهم سوگند که من دریغ می آید در دنیا به دوست خود چیزی دهم که او را از یاد من غافل کند ؛ زیرا می خواهم مرا بخواند تا صدایش را بشنوم و کافر را به آرزویش می رسانم ؛ زیرا از او نفرت دارم و نمی خواهم مرا بخواند و صدایش را بشنوم .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَرْبَعٌ لَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ دَعَاءٌ : الرَّجُلُ جَالِسٌ فِي بَيْتِهِ يَقُولُ : يَا رَبِّ ارزُقْنِي ، فيقولُ لَهُ : أَلَمْ أَمْرُكَ بِالطَّلَبِ ؟ ! وَرَجُلٌ كَانَتْ لَهُ امْرَأَةٌ فَدَعَا عَلَيْهَا ، فيقولُ : أَلَمْ أَجْعَلْ أَمْرَهَا بِبَيْدِكَ ؟ ! وَرَجُلٌ كَانَ لَهُ مَالٌ فَأَفْسَدَهُ فيقولُ : يَا رَبِّ ارزُقْنِي ، فيقولُ لَهُ : أَلَمْ أَمْرُكَ بِالِاِقْتِصَادِ ؟ ! ... وَرَجُلٌ كَانَ لَهُ مَالٌ فَأَدَانَهُ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ فيقولُ : أَلَمْ أَمْرُكَ بِالشَّهَادَةِ ؟ !

امام صادق علیه السلام : دعای چهار کس مستجاب نمی شود : مردی که در خانه اش بنشیند و بگوید: خدایا! روزی مرا برسان. پس خداوند به او می فرماید: مگر به تو دستور نداده ام که در طلب کسب روزی برآیی؟ و مردی که زنش را نفرین کند ؛ پس خداوند می فرماید : مگر کار [طلاق] او را به تو واگذار نکرده ام؟ نیز مردی که مال و ثروتی داشته باشد و آن را هدر دهد و بگوید : خدایا! مرا روزی ده ؛ پس خداوند پاسخش دهد: مگر به تو دستور ندادم که صرفه جو باش؟ ... و مردی که مال خود را بدون مدرک و گواه به کسی وام دهد ؛ پس خداوند به او گوید : مگر به تو دستور ندادم که [هنگام وام دادن] گواه [ومدرک] بگیری؟

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ثَلَاثَةٌ أَوْقَاتٌ لَا يُحْبَبُ فِيهَا الدُّعَاءُ عَنِ اللهِ : فِي أَثَرِ الْمَكْتُوبَةِ ، وَعِنْدَ نُزُولِ الْقَطْرِ ، وَظُهُورِ آيَةِ مَعْجَزَةِ اللهِ فِي أَرْضِهِ .

امام صادق علیه السلام : در سه زمان دعا از خداوند پویشیده نمی ماند [حتما مستجاب می شود] : بعد از ادای فریضه ، هنگام بارش باران، و هنگام پدیدار شدن نشانه ای از اعجاز خدا در زمین (مثل خورشید گرفتگی و...) .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا دَعَوْتَ فَظَنَّ أَنَّ حَاجَتَكَ بِالْبَابِ .

امام صادق علیه السلام : چون دعا می کنی چنین خیال کن که حاجتت بر در خانه است .

الإمام الصادق عليه السلام : قال رسول الله صلى الله عليه وآله : خير وقت دعوتكم الله عزوجل فيه الأسحار ، وتلا هذه الآية في قول يعقوب عليه السلام : «سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي» . وقال : أَخْرَهُم إِلَى السَّحْرِ .

امام صادق علیه السلام : پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : بهترین زمان برای این که خداوند عز و جل را بخوانید سحرگاهان است. سپس این آیه را که نقل سخن یعقوب علیه السلام است تلاوت کرد : «بزودی از پروردگار خود برای شما آمرزش می خواهم» . و فرمود : [دعا کردن برای] آنها را به وقت سحر موکول کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : ما اجتمع أربعة رهط قط على أمر واحد فدعوا الله إلا تفرقوا عن إجابة .

امام صادق علیه السلام : هیچ گاه چهار نفر گرد نیامدند و برای مطلبی به درگاه خدا دعا نکردند ، مگر این که با اجابت آن دعا از هم پراکنده شدند .

الإمام الصادق عليه السلام : من تَوَضَّأَ فَأَحْسَنَ الْوُضُوءَ ، ثُمَّ صَلَّى رَكَعَتَيْنِ ، فَأَتَمَّ رُكُوعَهُمَا وَسُجُودَهُمَا ، ثُمَّ سَلَّمَ ، وَأَثَى عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ وَعَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، ثُمَّ سَأَلَ حَاجَتَهُ ، فَقَدْ طَلَبَ فِي مَظَانِّهِ ، وَمَنْ طَلَبَ الْخَيْرَ فِي مَظَانِّهِ لَمْ يَخِبْ .

امام صادق علیه السلام : هر که درست وضو بگیرد و دو رکعت نماز بگذارد و رکوع و سجود آنها را به طور کامل به جا آورد ، سپس سلام گوید و خداوند عزوجل و رسول خدا را مدح کند و آن گاه حاجتش را بخواهد هر آینه آن را در جای خود جسته است و هر که خیر را در جایگاهش بجوید ناکام برنگردد .

الإمام الصادق عليه السلام : إنما هي المدحة ، ثم الإقرار بالذنب ، ثم المسألة .

امام صادق علیه السلام : [در دعا] ابتدا باید خدا را ستود ، سپس به گناه اعتراف نمود و آن گاه حاجت خواست .

الإمام الصادق عليه السلام: لا يزال الدعاء محجوباً حتى يصلى على محمد وعلى آل محمد .

امام صادق عليه السلام : دعا پیوسته در حجاب است تا آن گاه که بر محمد و بر خاندان محمد صلوات فرستاده شود .

عنه عليه السلام : مَنْ كَانَتْ لَهُ حَاجَةٌ إِلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فَلْيَبْدَأْ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ ، ثُمَّ يَسْأَلْ حَاجَتَهُ ، ثُمَّ يَخْتِمُ بِالصَّلَاةِ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ أَكْرَمُ مَنْ أَنْ يَقْبَلَ الطَّرْفَيْنِ وَيَدْعَ الْوَسْطَ إِذْ كَانَتْ الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ لَا تُحْجَبُ عَنْهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که می خواهد از خداوند عز و جل حاجتی طلب کند ، به صلوات فرستادن بر محمد و خاندان او آغاز نماید ، سپس حاجتش را بخواهد و در پایان نیز بر محمد و آل محمد صلوات فرستد ؛ زیرا خداوند عز و جل کریمتر از آن است که آغاز و انجام دعا را بپذیرد و وسط را واگذارد ؛ چرا که صلوات بر محمد و آل محمد از خداوند پوشیده نمی ماند [حتماً مستجاب می شود] .

الإمام الصادق عليه السلام : جاء رجلٌ إلى أمير المؤمنين عليه السلام فقال : إني دعوتُ اللهَ فلم أَرَ الإجابةَ ! فقال : لقد وصفتَ اللهَ بغيرِ صفاته ، و إنَّ للدُّعاءِ أربعَ خصالٍ : إخلاصُ السَّريرةِ ، و إحصارُ النِّيَّةِ ، و معرفةُ الوسيلةِ ، و الإنصافُ في المسألةِ ، فهل دعوتُ و أنتَ عارفٌ بهذه الأربعةِ ؟ قال : لا ، قال : فاعرفهنَّ .

امام صادق عليه السلام : مردی خدمت امیرالمؤمنین علیه السلام آمد و عرض کرد : من خدا را می خوانم ولی اجابتی نمی بینم؟ حضرت فرمود : چون تو خدا را با صفاتی جز صفات او وصف می کنی (می خوانی) همانا دعا را چهار خصلت باشد : اخلاص باطنی ، حضور نیت (قلب) ، شناخت وسیله، و انصاف داشتن در خواسته . آیا تو با آگاهی از این چهار نکته دعا می کنی؟ عرض کرد : خیر . حضرت فرمود : پس ، آنها را بشناس [و با توجه به این چهار نکته دعا کن] .

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ اللهَ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ : وَعِزَّتِي وَجَلَالِي ، لا أُجِيبُ دَعْوَةَ مَظْلُومٍ دَعَانِي فِي مَظْلَمَةٍ ظَلَمَهَا وَلا أَحَدٍ عِنْدَهُ مِثْلُ تِلْكَ الْمَظْلَمَةِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل می فرماید: سوگندبه عزت و جلالم که نفرین ستمدیده ای را در حق ستم کننده بدو اجابت نمی کنم اگر خود نسبت به دیگری، چنان ستمی را روا داشته است .

عنه عليه السلام : إذا رَقَّ أحدكم فليدعُ ، فإنَّ القلبَ لا يرقُّ حتى يخلصَ .

امام صادق علیه السلام : هر زمان که به یکی از شمارقت قلب دست داد ، دعا کند ؛ زیرا قلب تا خالص و پاک نشود رقت نمی یابد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَجِيبُ دُعَاءَ بَظْهِرِ قَلْبٍ قَاسٍ .

امام صادق علیه السلام : همانا خداوند دعایی را که از پشت قلب با قساوت برخیزد مستجاب نمی کند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطَيِّبْ كَسْبَهُ وَلْيَخْرُجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ ، وَ إِنَّ اللَّهَ لَا يُرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءُ عَبْدٍ وَفِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر يك از شما که می خواهد دعایش مستجاب شود درآمد خود را پاک کند و حق مردم را بپردازد . همانا دعای هیچ بنده ای که مال حرامی در شکمش باشد یا مظلمه کسی به گردنش باشد ، به درگاه خدا بالا نمی رود .

عنه عليه السلام - في قوله : «فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي» . - : يَعْلَمُونَ أَنِّي أَقْدِرُ عَلَى أَنْ أُعْطِيَهُمْ مَا يَسْأَلُونِي .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه : «پس ، باید دعوت مرا اجابت کنند و به من ایمان آورند» - فرمود : یعنی بدانند که من می توانم آنچه را از من می خواهند به آنان بدهم .

الإمام الصادق عليه السلام - وَ قَدْ سَأَلَهُ قَوْمٌ : نَدْعُو فَلَإِ يُسْتَجَابُ لَنَا ؟! - : لِأَنَّكُمْ تَدْعُونَ مَنْ لَا تَعْرِفُونَهُ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به گروهی که از ایشان پرسیدند : چرا ما دعا می کنیم اما مستجاب نمی شود؟ - فرمود : چون کسی را می خوانید که نمی شناسیدش .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ تَخَوَّفَ بَلَاءً يُصِيبُهُ فَتَقَدَّمَ فِيهِ بِالْدُّعَاءِ لَمْ يُرِهِ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ ذَلِكَ الْبَلَاءَ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : هر که نگران رسیدن بلایی به خود باشد و پیش از رسیدن بلا دعا کند ، خداوند عز و جل هرگز آن بلا را به او نرساند .

قرآن :

(وَإِذَا مَسَّ الْأَعْنَاسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا حَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا كَانَ يَدْعُوا إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكَ قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ) .

﴿أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَّ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْشِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ أَلَيْسَ لَهُ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ﴾ .

«چون به آدمی گزندی رسد به پروردگارش روی می آورد و او را می خواند . آن گاه چون به او نعمتی بخشد همه آن دعاها را که پیش از این کرده بود از یاد می برد و برای خدا همتیانی قرار می دهد تا مردم را از طریق او گمراه کند . بگو : اندکی از کفرت بهره مند شو ، که تو از دوزخیانی» .

«یا آن که درمانده را چون بخواندش پاسخ می دهد و گرفتاری را او دور می کند و شما را در زمین، جانشین پیشینیان می سازد. آیا معبودی همراه خدا هست؟ چه اندک پندمی گیرید» .

رسولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : أَوْحَى اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِلَى دَاوُودَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : اذْكُرْنِي فِي سَرَائِكَ أَسْتَجِبَ لَكَ فِي ضَرَائِكَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند - تبارک و تعالی - به داوود علیه السلام وحی فرمود که : در زمان آسایشت به یاد من باش ، تا من هنگام گرفتاری ات دعای تو را اجابت کنم .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الدُّعَاءُ أَنْفَذَ مِنَ السَّنَنِ الْحَدِيدِ .

امام صادق علیه السلام : دعا از نیزه تیز کاری تر است .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : عَلَيْكَ بِالْدُّعَاءِ ، فَإِنَّ فِيهِ شِفَاءً مِنْ كُلِّ دَاءٍ .

امام صادق علیه السلام : بر تو باد دعا کردن که آن شفای هر دردی است .

عنه عَلَيْهِ السَّلَامُ : صَلَّى رَكَعَتَيْنِ وَاسْتَخَرِ اللَّهَ . فَوَاللَّهِ ، مَا اسْتَخَارَ اللَّهُ مَسْلَمٌ إِلَّا خَارَ لَهُ النَّبْتَةُ .

امام صادق علیه السلام : دو رکعت نماز بخوان و از خدا طلب خیر کن ؛ زیرا سوگند به خدا که هیچ مسلمانی از خدا طلب خیر نکند ، مگر آن که خداوند قطعا برای او خیر و نیکی قرار می دهد .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا اسْتَخَارَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ عَبْدٌ مُؤْمِنٌ إِلَّا خَارَ لَهُ وَ إِنْ وَقَعَ مَا يَكْرَهُ .

امام صادق علیه السلام : هیچ بنده مؤمنی از خداوند عز و جل طلب خیر نکند ، جز آن که به او خیر دهد هر چند پیشامد ناخوشایندی برایش رخ دهد [چرا که باز خیر او در همان است] .

عنه عليه السلام - لابن أبي يعفور في الاستخارة - : تَعَظُمُ اللَّهُ - وَتَمَجُّدُهُ وَتَحْمَدُهُ وَتُصَلِّيَ عَلَى النَّبِيِّ وَآلِهِ ، ثُمَّ تَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ، وَأَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ ، أَسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ .

امام صادق عليه السلام - به ابن ابی یعفور درباره طلب خیر از خدا - فرمود : ابتدا خدا را به بزرگی و عظمت یاد می کنی و او را می ستایی و بر پیامبر و خاندانش درود می فرستی و سپس می گویی : «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّكَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ وَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ، أَسْتَخِيرُ اللَّهَ بِرَحْمَتِهِ (پروردگارا! از تو که دانای غیب و آشکار و رحمان و رحیمی و تو که دانای تمام رازهای تقاضا می کنم ؛ از خدا به مدد رحمتش طلب خیر می کنم)» .

عنه عليه السلام - لِمَنْ قَالَ لَهُ : أُرِيدُ الشَّيْءَ وَأَسْتَخِيرُ اللَّهَ فِيهِ فَلَا يُوَفَّقُ فِيهِ الرَّأْيُ - : افْتَحِ الْمُصْحَفَ ، فَانْظُرْ إِلَى أَوَّلِ مَا تَرَى فَخُذْ بِهِ ، إِنْ شَاءَ اللَّهُ .

امام صادق عليه السلام - به کسی که خدمت ایشان عرض کرد : گاه تصمیم به انجام کاری می گیرم و درباره آن از خدا طلب خیر می کنم ، اما فکرم به جایی نمی رسد - فرمود : قرآن را باز کن و به اولین آیه ای که چشمت می افتد ، به خواست خدا ، عمل کن .

الإمام الصادق عليه السلام : أَحْسَنُ مِنَ الصَّدَقِ قَائِلُهُ ، وَخَيْرٌ مِنَ الْخَيْرِ فَاعِلُهُ .

امام صادق عليه السلام : بهتر از راستگویی راستگوست، و بهتر از خوبی کسی است که خوبی می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تُصَغِّرْ شَيْئًا مِنَ الْخَيْرِ ، فَإِنَّكَ تَرَاهُ غَدًا حَيْثُ يَسُرُّكَ .

امام صادق عليه السلام : کار خوب را هرگز خرد مشمار؛ زیرا فردا [ای قیامت] آن را طوری می بینی که شادمانت می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَبِي يَقُولُ : إِذَا هَمَمْتَ بِخَيْرٍ فَبَادِرْ ، فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي مَا يَحْدُثُ .

امام صادق عليه السلام : پدرم می فرمود : چون آهنگ کار خوبی کردی ، در انجام آن شتاب کن ؛ زیرا نمی دانی که چه پیش می آید .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ إِذَا أَرَادَ بَعْدَ خَيْرٍ نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةً بَيَظَاءَ ، فَجَالَ الْقَلْبُ بَطَلَبِ الْحَقِّ ، ثُمَّ هُوَ إِلَى أَمْرِكُمْ أَسْرَعُ مِنَ الطَّيْرِ إِلَى وَكْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل چون خوبی بنده ای را بخواهد، نقطه ای سفید در قلب او ایجاد کند که در نتیجه آن ، دل، در طلب حقّ به گردش در آید و آن گاه شتابانتر از پرنده ای که به آشیانه اش رسد ، به عقیده شما گراید .

الإمام الصادق عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِنَا اسْتَعَانَ بِهِ رَجُلٌ مِنْ إِخْوَانِهِ فِي حَاجَةٍ ، فَلَمْ يُبَالِغْ فِيهَا بِكُلِّ جُهْدِهِ ، فَقَدْ خَانَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالْمُؤْمِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : هر يك از ياران ما که برادرش در مشکلی از او کمک بخواهد و وی با تمام توان خود در کمک به او نکوشد ، هر آینه به خدا و پیامبر او و مؤمنان خیانت کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : يُجِبُّ الْمُؤْمِنُ عَلَى كُلِّ طَبِيعَةٍ إِلَّا الْخِيَانَةَ وَالْكَذِبَ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن بر هر خویی سرشته می شود مگر خیانت و دروغ .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا دَخَلْتَ مَدْخَلًا تَخَافُهُ فَافْرَأْ هَذِهِ الْآيَةَ : «رَبِّ ادْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا» ، فَإِذَا عَايَنْتَ الَّذِي تَخَافُهُ فَافْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه وارد جایی شدی که می ترسی، این آیه را بخوان : «رَبِّ ادْخُلْنِي مَدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مَخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا» (پروردگارا! مرا به ورودگاه راستین وارد و از خروجگاه راستین خارج کن و از جانب خویش ، قدرتی یاریگر برایم قرار بده) و هرگاه کسی را که از او می ترسی دیدی آیه کرسی بخوان .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ خَافَ اللَّهَ أَحَافَ اللَّهُ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ ، وَمَنْ لَمْ يَخَفِ اللَّهَ أَحَافَهُ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ .

امام صادق علیه السلام : هرکه از خدا بترسد خداوند همه چیز را از او بترساند و هرکه از خدا نترسد خداوند او را از همه چیز ترسان کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّى يَكُونَ خَائِفًا رَاجِيًا ، وَلَا يَكُونُ خَائِفًا رَاجِيًا حَتَّى يَكُونَ عَامِلًا لِمَا يَخَافُ وَيَرْجُو .

امام صادق علیه السلام : بنده، مؤمن نباشد مگر آن گاه که بیمناک و امیدوار باشد و بیمناک و امیدوار نباشد مگر آن گاه که بیم و امید او را به عمل کشاند .

عنه عليه السلام : الخائف من لم تدع له الرهبة لسانا ينطق به .

امام صادق علیه السلام : خائف [از خدا] کسی است که هراس، زبانی برایش نگذاشته که با آن سخن بگوید .

عنه عليه السلام : كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ عَبْدِ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَ فِي قَلْبِهِ نُورَانِ : نَوْرٌ خَيْفَةٌ وَنَوْرٌ رَجَاءٌ ، لَوْ وُزِنَ هَذَا لَمْ يَزِدْ عَلَى هَذَا ، وَلَوْ وُزِنَ هَذَا لَمْ يَزِدْ عَلَى هَذَا .

امام صادق علیه السلام : پدرم علیه السلام می فرمود: هیچ بنده مؤمنی نیست مگر آن که در دلش دو نور است : نور ترس و نور امید که اگر هر يك از آنها وزن شود بر دیگری فزونی نیابد .

الإمام الصادق عليه السلام : ارْجُ اللَّهَ رَجَاءً لَا يُجَرِّئُكَ عَلَى مَعَاصِيهِ ، وَخَفِ اللَّهَ خَوْفًا لَا يُؤْسِئُكَ مِنْ رَحْمَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : به خداوند چنان امیدوار باش که تو را بر انجام گناهان بی پروا نکند و از خدا چنان بترس که تو را از رحمت او نومید نسازد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُؤْمِنُ بَيْنَ مَخَافَتَيْنِ : ذَنْبٌ قَدْ مَضَى لَا يَدْرِي مَا صَنَعَ اللَّهُ فِيهِ ، وَعُمْرٌ قَدْ بَقِيَ لَا يَدْرِي مَا يَكْتَسِبُ فِيهِ مِنَ الْمَهَالِكِ ، فَهُوَ لَا يُصْبِحُ إِلَّا خَائِفًا وَلَا يُصَلِّحُهُ إِلَّا الْخَوْفُ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن میان دو ترس به سر می برد : گناهی که در گذشته کرده است و نمی داند خدا با آن چه کرده است [و آن را بخشیده یا نه!] و عمری که باقی مانده است و نمی داند در آن مدت چه گناهان مهلکی مرتکب خواهد شد؛ بنابراین ، مؤمن پیوسته ترسان است و جز ترس اصلاحش نکند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أَهْلَ الرَّيِّ فِي الدُّنْيَا مِنَ الْمُسْكِرِ يَمُوتُونَ عِطَاشًا ، وَيُحْشَرُونَ عِطَاشًا ، وَيَدْخُلُونَ النَّارَ عِطَاشًا .

امام صادق علیه السلام : آنان که در دنیا از مسکرات سیراب شوند ، تشنه کام می میرند و تشنه کام محشور می شوند و تشنه کام به دوزخ می روند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ خِصَالَ الْمَكَارِمِ بَعْضُهَا مُقَيَّدٌ بِبَعْضٍ .

امام صادق علیه السلام : خصلتهای نیک اخلاقی به یکدیگر بسته اند .

عنه عليه السلام : إِنَّ سُوءَ الْخُلُقِ لَيُفْسِدُ الْعَمَلَ كَمَا يُفْسِدُ الْخَلُّ الْعَسَلَ .

امام صادق علیه السلام : همانا بدخویی کردار را تباه می سازد آنسان که سرکه عسل را .

الإمام الصادق عليه السلام : اللَّحْمُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ ، وَمَنْ تَرَكَ اللَّحْمَ أَرْبَعِينَ يَوْمًا سَاءَ خُلُقُهُ .

امام صادق عليه السلام : گوشت، گوشت می رویاند و هرکس چهل روز گوشت نخورد بدخلق شود .

الإمام الصادق عليه السلام : الخلق الحسن يميئ الخبيثة كما تميئ الشمس الجليد .

امام صادق عليه السلام : خوشخویی گناه را ذوب می کند ، همچنان که آفتاب یخ را .

الإمام الصادق عليه السلام : إنَّ اللهَ تباركَ وتعالى خَصَّ رَسولَهُ صلى اللهُ عليه و آله بِمَكَارِمِ الأَخلاقِ ، فامْتَحِنُوا أنفُسَكُم ؛ فَإِن كَانَتْ فِيكُم فاحمَدُوا اللهُ عزَّوجلَّ وارغَبُوا إِلَيْهِ فِي الزِّيادَةِ مِنْها . فَذَكَرَها عَشْرَةٌ : اليقينُ ، والقناعةُ ، والصَّبْرُ ، والشُّكْرُ ، والحِلْمُ ، وحُسْنُ الخُلُقِ ، والسَّخاءُ ، والغَيْرَةُ ، والشَّجاعةُ ، والمُروءَةُ .

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارک و تعالی مکارم اخلاق را به رسولش صلی الله علیه و آله ارزانی داشت . پس شما نیز خود را بیازمایید ، اگر این خویها در شما بود، خداوند عز و جل را سپاس گویند و از او این مکارم را بیشتر بخواهید . سپس حضرت آنها را ده خوی برشمرد : یقین ، قناعت ، صبر ، شکر ، بردباری ، خوشخویی ، بخشندگی ، غیرت ، شجاعت و مردانگی .

عنه عليه السلام - وقد سئل عن مكارم الأخلاق - : العفو عمن ظلمك ، وصلة من قطعك ، وإعطاء من حرمك ، وقول الحق ولو على نفسك .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سوال از مکارم اخلاق - فرمود : گذشت از کسی که به تو ستم کرده است ، ارتباط برقرار کردن با کسی که از تو بُریده است ، عطا کردن به آن که از دادن چیزی به تو دریغ کرده است و گفتن حق، اگر چه بر ضدّ خودت باشد .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سئلَ عَنْ حَدِّ حُسْنِ الخُلُقِ - : تُلِينُ جانِبَكَ ، وَتُطِيبُ كَلامَكَ ، وَتَلْقَى أَخاكَ بِبِشْرٍ حَسَنِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به پرسش از معنای حُسن خُلُق - فرمود : حُسن خُلُق این است که نرمخو و مهربان باشی ، گفتارت پاکیزه و مؤدبانه باشد و با برادرت با خوشرویی برخورد کنی .

الإمام الصادق عليه السلام : لا عيشَ أهنأُ من حُسنِ الخُلُقِ .

امام صادق عليه السلام : زندگی گواراتر از اخلاق خوش نیست .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْبِرَّ وَحُسْنَ الْخُلُقِ يَعْمُرَانِ الدِّيَارَ ، وَيَزِيدَانِ فِي الْأَعْمَارِ .

امام صادق عليه السلام : همانا نیکی کردن و خوشخویی خانه ها را آباد و عمرها را زیاد می کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : حُسْنُ الْخُلُقِ يَزِيدُ فِي الرَّزْقِ .

امام صادق عليه السلام : خوشخویی روزی را زیاد می کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - في جواب قولِ الْمُفَضَّلِ : يَا مَوْلَايَ ، إِنَّ قَوْمًا يَزْعُمُونَ أَنَّ هَذَا مِنْ فِعْلِ الطَّبِيعَةِ - : سَلُّهُمْ عَنْ هَذِهِ الطَّبِيعَةِ : أَهِيَ شَيْءٌ لَهُ عِلْمٌ وَقُدْرَةٌ عَلَى مِثْلِ هَذِهِ الْأَفْعَالِ ، أَمْ لَيْسَتْ كَذَلِكَ ؟ فَإِنْ أُوجِبُوا لَهَا الْعِلْمَ وَالْقُدْرَةَ فَمَا يَمْنَعُهُمْ مِنْ إِثْبَاتِ الْخَالِقِ ؟ فَإِنَّ هَذِهِ صَنَعْتُهُ ، وَ إِنْ زَعَمُوا أَنَّهَا تَفَعَّلَتْ هَذِهِ الْأَفْعَالَ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا عَمَدٍ وَكَانَ فِي أفعالِهَا مَا قَدْ تَرَاهُ مِنَ الصَّوَابِ وَالْحِكْمَةِ عُلِمَ أَنَّ هَذَا الْفِعْلَ لِلْخَالِقِ الْحَكِيمِ ، وَأَنَّ الَّذِي سَمَّوْهُ طَبِيعَةً هُوَ سُنَّةٌ فِي خَلْقِهِ الْجَارِيَةُ عَلَى مَا أَجْرَاهَا عَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به مفضل که عرض کرد : مولای من ! عده ای می گویند آفرینش کار طبیعت است - فرمود : از آنان بپرس که آیا این طبیعت دارای علم است و توانایی انجام چنین کارهایی را دارد یا نه ؟ اگر جواب دهند که آری علم و قدرت دارد ، در این صورت چه چیز مانع از آنها می شود که آفریدگار را اثبات کنند (چرا به وجود آفریدگاری با این خصوصیات قایل نباشند)؟؛ زیرا طبیعت ساخته و آفریده اوست . و اگر گفتند که طبیعت این کارها را بدون آگاهی و قصد انجام می دهد ، با توجه به این که در کارهای آن درستی و حکمت (اتقان) مشاهده می کنی معلوم می شود که این فعل (طبیعت) کار آفریدگار حکیم است و آنچه را که آنان طبیعت می نامند همان قانونی است که خداوند در آفرینش و عالم هستی جاری کرده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - وَقَدْ سُئِلَ : بِمَا عَرَفْتَ رَبَّكَ ؟ - : بِفَسْخِ الْعَزْمِ وَنَقْضِ الْهَمِّ ؛ عَزَمْتُ فَفَسَخَ عَزْمِي ، وَهَمَمْتُ فَنَقَضَ هَمِّي .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این سؤال که: خدایت را به چه شناختی؟ - فرمود : به درهم شکستن تصمیم و برهم خوردن خواست و اراده . تصمیم گرفتیم و تصمیم را درهم شکست، و اراده کردم اما اراده ام را برهم زد .

عنه عليه السلام - للمفضل بن عمر - : فَكَّرَ يَا مُفَضَّلُ فِي الْأَفْعَالِ الَّتِي جُعِلَتْ فِي الْإِنْسَانِ مِنَ الطَّعْمِ وَالنَّوْمِ ... لَوْ كَانَ إِنَّمَا يَصِيرُ إِلَى النَّوْمِ بِالتَّفَكُّرِ فِي حَاجَتِهِ إِلَى رَاحَةِ الْبَدَنِ وَ إِجْمَامِ قُوَاهُ كَانَ عَسَى أَنْ يَتَنَاقَلَ عَنْ ذَلِكَ ، فَيَدْمَعُهُ حَتَّى يَنْهَكَ بَدَنُهُ .

امام صادق علیه السلام - به فضل بن عمر - : ای مفضل ! درباره کارهایی چون خوردن و خوابیدن و ... که در وجود انسان نهاده شده است بیندیش . اگر انسان [تنها] با اندیشیدن به نیازش به آسودگی بدن و تجدید قوا به سوی خواب می رفت، چه بسا که در این کار سنگینی و تنبلی می کرد تا جایی که بدنش فرسوده و نابود می شد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ رَأَيْتَ فَرْدًا مِنْ مِصْرَاعَيْنِ فِيهِ كَلُوبٌ ، أَكُنْتَ تَتَوَهَّمُ أَنَّهُ جُعِلَ كَذَلِكَ بِلَا مَعْنَى ؟ بَلْ كُنْتَ تَعْلَمُ ضَرُورَةَ أَنَّهُ مَصْنُوعٌ يَلْقَى فَرْدًا آخَرَ ، فَتُبْرِزُهُ لِيَكُونَ فِي اجْتِمَاعِهِمَا ضَرْبٌ مِنَ الْمَصْلَحَةِ ، وَهَكَذَا تَجِدُ الذَّكَرَ مِنَ الْحَيَوَانِ كَأَنَّهُ فَرْدٌ مِنْ زَوْجٍ مَهْيَأٌ مِنْ فَرْدٍ أَنْثَى ، فَيَلْتَقِيَانِ لِمَا فِيهِ مِنْ دَوَامِ النَّسْلِ وَبَقَائِهِ ، فَتَبًا وَخَيْبَةً وَتَعَسَا لِمُنْتَحَلِي الْفَلْسَفَةِ ، كَيْفَ عَمِيَتْ قُلُوبُهُمْ عَنْ هَذِهِ الْخَلْقَةِ الْعَجِيبَةِ ، حَتَّى أَنْكَرُوا التَّدْبِيرَ وَالْعَمْدَ فِيهَا ؟ !

امام صادق علیه السلام : اگر دیدی که یکی از دو لنگه در، زلفین دارد، آیا گمان می بری آن زلفین بی خود و بی جهت نصب شده است؟ نه ، بلکه بی شک پی می بری که تعبیه شده تا با لنگه دیگر جفت و بسته شود . لذا لنگه دیگر را فراهم می آوری تا از اجتماع آنها سودی حاصل شود . به همین صورت است، وجود حیوان نر . گویی فردی از یک جفت است که برای فرد ماده مهیا شده است . پس نر و ماده با هم جفت می شوند، زیرا که دوام و بقای نسل در این است . پس هلاک و نومید و نگون بخت با این مدعیان فلسفه ! چگونه دیده دلشان، این آفرینش شگفت را نمی بیند چندان که وجود تدبیر و آگاهی و قصد را در آن انکار می کنند؟

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سَأَلَهُ أَبُو شَاكِرِ الدَّيْصَانِيُّ : مَا الدَّلِيلُ عَلَى أَنَّ لَكَ صَانِعًا ؟ - : وَجَدْتُ نَفْسِي لَا تَخْلُو مِنْ إِحْدَى جِهَتَيْنِ : إِمَّا أَنْ أَكُونَ صَنَعْتُهَا أَنَا أَوْ صَنَعَهَا غَيْرِي ؛ فَإِنْ كُنْتُ صَنَعْتُهَا أَنَا فَلَا أَخْلُو مِنْ أَحَدٍ مَعْنِيَيْنِ ، إِمَّا أَنْ أَكُونَ صَنَعْتُهَا وَكَانَتْ مَوْجُودَةً أَوْ صَنَعْتُهَا وَكَانَتْ مَعْدُومَةً ، فَإِنْ كُنْتُ صَنَعْتُهَا وَكَانَتْ مَوْجُودَةً فَقَدْ اسْتَعْنَتْ بِوُجُودِهَا عَنْ صَنَعَتِي ، وَ إِنْ كَانَتْ مَعْدُومَةً فَإِنَّكَ تَعْلَمُ أَنَّ الْمَعْدُومَ لَا يُحْدِثُ شَيْئًا ، فَقَدْ ثَبَتَ الْمَعْنَى الثَّلَاثُ أَنَّ لِي صَانِعًا وَهُوَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ، فَقَامَ وَمَا أَحَارَ جَوَابًا .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش ابوشاکر دیصانی که : دلیل بر این که تو را آفریدگاری است چیست ؟ - فرمود : خودم را از دو حال خالی نیافتم : یا من خود را آفریده ام یا کسی دیگر مرا آفریده است . اگر من خود را آفریده ام از دو حال خارج نیستم : یا بوده ام و خود را آفریده ام و یا نبوده ام و خود را پدید آورده ام . اگر قبلاً بوده ام و خود را پدید آورده ام نیازی به پدید آوردن ندارم و اگر نبوده ام تو می دانی که معدوم چیزی را به وجود نمی آورد ، پس شق سوم ثابت می شود و آن این که مرا آفریدگاری

است و آن همان خدای پروردگار جهانیان است . ابوشاکر که پاسخی برای گفتن نداشت، برخاست .

الإمام الصادق عليه السلام : سئل رسول الله صلى الله عليه وآله عن جماعة أمته ، فقال : جماعة أمتي أهل الحق وإن قتلوا .

امام صادق عليه السلام : از پیامبر خدا صلی الله علیه و آله درباره جماعت امتش سؤال شد ، فرمود : جماعت امت من ، حقگرایانند ؛ هر چند اندک باشند .

الإمام الصادق عليه السلام : إن المؤمن ليخشع له كل شيء ويهابه كل شيء . إذا كان مخلصا لله أخاف الله منه كل شيء ، حتى هوام الأرض وسباعها وطير السماء .

امام صادق عليه السلام : همه اشیاء در برابر مؤمن خاشعند و از هیبت او می هراسند . اگر برای خدا اخلاص ورزد خداوند همه چیز ، حتی گزندگان و درندگان زمین و پرندگان هوا را از او بترساند .

الإمام الصادق عليه السلام : العمل الخالص : الذي لا تريد أن يحمذك عليه أحد إلا الله عز وجل .

امام صادق عليه السلام : عمل خالص آن است که نخواهی کسی جز خداوند عز و جل ، تو را بر انجام آن بستاید .

الإمام الصادق عليه السلام : من قال : « لا إله إلا الله » مخلصا دخل الجنة ، و إخلاصه أن يحجزه « لا إله إلا الله » عما حرم الله .

امام صادق عليه السلام : هر کس مخلصانه « لا إله إلا الله » بگوید به بهشت رود و اخلاصش به این است که « لا إله إلا الله » او را از آنچه خداوند حرام کرده است باز دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : قال الله تبارك وتعالى : أناخير شريك ، من أشرك بي في عمله لن أقبله ، إلا ما كان لي خالصا .

امام صادق عليه السلام : خداوند . تبارك و تعالی . فرموده است : من بهترین شریک هستم ؛ هر کس در عمل خود برای من شریک بیاورد، هرگز آن را نپذیرم [و به شریک دهم] ، مگر عملی را که خالص برای من باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : الإبقاء على العمل حتى يخلص أشد من العمل .

امام صادق علیه السلام : پایداری بر عمل تا خالص بماند ، سخت تر از خود عمل است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِخْدِمَ أَخَاكَ ، فَإِنْ اسْتَخْدَمَكَ فَلَا وَلَا كَرَامَةً .

امام صادق علیه السلام : برادر خود را خدمت کن، اما اگر او از تو خدمت خواست خدمتش نکن و وقتی هم بدو مگذار .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - لِبَعْضِ النَّاسِ - : إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُخْتَمَ بِخَيْرِ عَمَلِكَ حَتَّى تُقْبَضَ وَأَنْتَ فِي أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ فَعَظَّمَ اللَّهُ حَقَّهُ أَنْ تَبْدُلَ نِعْمَاءَهُ فِي مَعَاصِيهِ ، وَأَنْ تَغْتَرَّ بِحِلْمِهِ عَنكَ ، وَأَكْرِمَ كُلَّ مَنْ وَجَدْتَهُ يُذَكِّرُ مِنَّا أَوْ يَنْتَحِلُ مَوَدَّتَنَا .

امام صادق علیه السلام - به یکی از مردم - فرمود : اگر می خواهی که عملت ختم به خیر شود و هنگام مردن با بهترین اعمال بمیری، حق خدا را پاس داشته نعمتهایش را در راه معصیت صرف نکن ؛ و به سبب بردباری که نسبت به تو نشان می دهد دچار غرور و غفلت نشو و هر کس را که دیدی از ما به نیکی یاد می کند یا از محبت ما دم می زند گرامی بدار .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا حَيَاءَ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : ایمان ندارد کسی که شرم ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ امْرَأَةً عُدْبِتْ فِي هِرِّهِ رَبَطْتُهَا حَتَّى مَاتَتْ عَطْشًا .

امام صادق علیه السلام : زنی به سبب آن که گربه ای را بسته بود تا از تشنگی مُرد ، به عذاب گرفتار آمد .

قرآن:

(وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ .)

«و هر چیز زنده ای را از آب پدید آوردیم؟» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : طَعْمُ الْمَاءِ الْحَيَاةُ .

امام صادق علیه السلام : مزه آب ، زندگی است .

عنه عليه السلام : خُذْ بِالْإِحْتِيَاظِ فَيَجْمَعُ مَا تَجِدُ إِلَيْهِ سَبِيلًا .

امام صادق علیه السلام : در همه کارهایی که برایت پیش می آید، محتاط باش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَكَ أَنْ تَنْظُرَ الْحَزْمَ وَتَأْخُذَ الْحَائِطَةَ لِذِينِكَ .

امام صادق علیه السلام : در دین خود دوراندیش و محتاط باش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ الرَّجُلَ لَيْسَانِي الْحَاجَةَ فَأَبَادِرُ بِقَضَائِهَا ؛ مَخَافَةَ أَنْ يَسْتَغْنِيَ عَنْهَا ، فَلَا يَجِدُ لَهَا مَوْقِعًا إِذَا جَاءَتْهُ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مردی دست نیاز به سوی من دراز کند ، در رفع نیاز و مشکل او شتاب می ورزم ؛ زیرا بیم آن می رود که کار از کار بگذرد و اقدام من در کمک به او، دیگر به کارش نیاید .

عنه عليه السلام : أَيُّمَا مُؤْمِنٍ حَبَسَ مُؤْمِنًا عَنْ مَالِهِ وَهُوَ مُحْتَاجٌ إِلَيْهِ لَمْ يَذُقْ وَاللَّهِ مِنْ طَعَامِ الْجَنَّةِ ، وَلَا يَشْرَبُ مِنَ الرَّحِيقِ الْمَخْتُومِ .

امام صادق علیه السلام : هر مؤمنی که برادر مؤمن نیازمند خود را از مال خویش محروم کند ، به خدا قسم که طعم خوراک بهشت را نچشد و از شراب ناب سر به مهر [بهشت] ننوشد .

عنه عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ شِيعَتِنَا أَتَاهُ رَجُلٌ مِنْ إِخْوَانِنَا فَاسْتَعَانَ بِهِ فِي حَاجَةٍ فَلَمْ يُعْنَهُ وَهُوَ يَقْدِرُ ، ابْتَلَاهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ بِأَنْ يَفْضِيَ حَوَاجَ عَدُوِّ مِنْ أَعْدَائِنَا يُعَذِّبُهُ اللَّهُ عَلَيْهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه یکی از برادران ما دست حاجت به سوی یکی از شیعیان ما دراز کند و او بتواند کمکش کند و دریغ ورزد، خداوند عز و جل او را به برآوردن نیازهای یکی از دشمنان ما مبتلا می کند و به سبب آن او را در روز قیامت عذاب می کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ سَأَلَهُ أَخُوهُ الْمُؤْمِنُ حَاجَةً مِنْ ضُرٍّ فَمَنَعَهُ مِنْ سَعَةٍ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهَا - مِنْ عِنْدِهِ أَوْ مِنْ عِنْدِ غَيْرِهِ - حَشَرَهُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَغْلُولَةً يَدُهُ إِلَى عُنُقِهِ حَتَّى يَفْرُغَ اللَّهُ مِنْ حِسَابِ الْخَلْقِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که برادر مؤمنش، در هنگام تنگدستی، نیاز خود را به او بگوید و او بتواند - خودش یا از طریق کسی دیگر - حاجتش را روا سازد و نکند، خداوند در روز قیامت وی را، در حالی که دستش به گردنش بسته شده است، محشور فرماید و تا فارغ شدن از حساب بندگان خود، همچنان او را نگه دارد .

عنه عليه السلام : لَقَضَاءُ حَاجَةِ أَمْرِي مُؤْمِنٍ أَحَبُّ إِلَيَّ (اللَّهِ) مِنْ عِشْرِينَ حِجَّةً ، كُلُّ حِجَّةٍ يُنْفِقُ فِيهَا صَاحِبُهَا مِائَةَ أَلْفٍ .

امام صادق علیه السلام : هر آینه روا ساختن حاجت مؤمن نزد خدا از بیست حجّ که برای هر حجّ صد هزار [درهم یا دینار] خرج شده باشد ، محبوبتر است .

عنه عليه السلام : الماشي في حاجة أخيه كالساعي بين الصفا والمرّوة .

امام صادق علیه السلام : کسی که در راه برطرف ساختن نیاز برادر خود قدم بردارد چونان کسی است که سعی میان صفا و مروه به جای آورد .

عنه عليه السلام : مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً قَضَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِائَةَ أَلْفِ حَاجَةٍ مِنْ ذَلِكَ ، أَوْلَاهَا الْجَنَّةُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس يك نیاز از برادر مؤمن خود را برآورده سازد، خداوند عز و جل در روز رستاخیز صد هزار نیاز او را برآورد که نخستین آنها بهشت است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ سَعَى فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُسْلِمِ - طَلَبَ وَجْهَ اللَّهِ - كَتَبَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ أَلْفَ أَلْفِ حَسَنَةٍ .

امام صادق علیه السلام : هر که - برای رضای خدا - در راه برآوردن نیاز برادر مسلمان خود بکوشد، خداوند عز و جل هزار هزار حسنه برایش بنویسد .

عنه عليه السلام : مَنْ كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ الْمُسْلِمِ كَانَ اللَّهُ فِي حَاجَتِهِ مَا كَانَ فِي حَاجَةِ أَخِيهِ .

امام صادق علیه السلام : کسی که به فکر برآوردن نیاز برادر مؤمن مسلمان خود باشد، تا زمانی که در فکر نیاز او باشد، خداوند در کار نیاز وی باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ : الْخَلْقُ عِيَالِي، فَأَحَبُّهُمْ إِلَيَّ أَلْطَفُهُمْ بِهِمْ، وَأَسْعَاهُمْ فِي حَوَائِجِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل فرموده است : مردم خانواده من هستند ، پس محبوبترین آنان نزد من کسانی هستند که با مردم مهربانتر و در راه برآوردن نیازهای آنان کوشاتر باشند .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثٌ يَهْدِمْنَ الْبَدْنَ وَرُبَّمَا قَتَلْنَ : أَكْلُ الْقَدِيدِ الْغَائِبِّ ، وَدُخُولُ الْحَمَّامِ عَلَى الْبِطْنَةِ ، وَنِكَاحُ الْعَجَائِزِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز بدن را خراب می کند و گاه کشنده است : خوردن آبگوشت شب مانده ، حمام رفتن با شکم پر، و نزدیکی کردن با زنان سالخورده .

عنه عليه السلام : لا تَدْخُلِ الْحَمَّامَ إِلَّا وفي جَوْفِكَ شَيْءٌ يُطْفِئُ عَنْكَ وَهَجَ الْمَعِدَةِ ، وَهُوَ أَقْوَى لِلْبَدَنِ . وَلَا تَدْخُلْهُ وَأَنْتَ مُمْتَلِئٌ مِنَ الطَّعَامِ .

امام صادق عليه السلام : زمانی حمام برو که در معده ات اندک چیزی که حرارت آن را فرو نشاند، وجود داشته باشد . این برای تقویت بدن تو بهتر است . و با شکم پر [نیز] حمام نرو .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ يُسَمِّنَنَّ وَثَلَاثَةٌ يُهَزِّلَنَّ ، فَأَمَّا الَّتِي يُسَمِّنَنَّ : فَإِذَا مَا نَ الْحَمَّامِ ، وَشَمُّ الرَّائِحَةِ الطَّيِّبَةِ ، وَلُبْسُ الثِّيَابِ اللَّيِّنَةِ ، وَأَمَّا الَّتِي يُهَزِّلَنَّ : فَإِذَا مَا نَ أَكَلَ الْبَيْضَ ، وَالسَّمَكِ ، وَالطَّلْعِ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز انسان را فربه می کند و سه چیز لاغر می سازد. آن سه که فربه می کند : حمام رفتن مداوم ، استشمام بوی خوش و پوشیدن لباس نرم است ؛ و آن سه که لاغر می کند : خوردن زیاد تخم مرغ ، ماهی و خرما می نارس است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ لَمْ يَجْتَنِبْ مُصَادَقَةَ الْأَحْمَقِ أَوْشَكَ أَنْ يَتَخَلَّقَ بِأَخْلَاقِهِ .

امام صادق عليه السلام : هر که از دوستی با احمق دوری نکند بزودی خلق و خوی او را به خود گیرد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَفَى بِالْحِلْمِ نَاصِرًا .

امام صادق عليه السلام : بردباری، بهترین یاور است .

الإمام الصادق عليه السلام : مُجَادَلَةُ السُّيُوفِ أَهْوَنُ مِنْ طَلَبِ الْحَلَالِ .

امام صادق عليه السلام : شمشیر زدن، آسانتر از به دست آوردن مال حلال است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ حَلَفَ عَلَى يَمِينٍ وَهُوَ يَعْلَمُ أَنَّهُ كَاذِبٌ فَقَدْ بَارَزَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق عليه السلام : هر که سوگندی خورد و بداند که دروغ می گوید به جنگ خداوند عز و جل رفته است .

عنه عليه السلام : الْيَمِينُ الصَّابِرُ الْكَاذِبَةُ تُورِثُ الْعَقَبَ الْفَقْرَ .

امام صادق عليه السلام : سوگند اجباری دروغ، برای بازماندگان فقر به بار می آورد .

قرآن:

﴿وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبَرُّوا وَتَتَّقُوا وَتُصَلِّحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ﴾ .

«خدا را دستاویز سوگندهای خویش قرار ندهید تا از نیکوکاری و تقوی و اصلاح در میان مردم باز ایستید ، که خدا شنوا و داناست» .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تَخْلِفُوا بِاللَّهِ صَادِقِينَ وَلَا كَاذِبِينَ ؛ فَإِنَّهُ عَزَّوَجَلَّ يَقُولُ : «وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ عُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ» .

امام صادق عليه السلام : راست یا دروغ، به خدا سوگند مخورید ؛ زیرا خداوند عز و جل می فرماید : «و خدا را دستاویز سوگندهای خود قرار مدهید» .

الإمام الصادق عليه السلام : كَثْرَةُ النَّظْرِ فِي الْحِكْمَةِ تَلْقَحُ الْعَقْلَ .

امام صادق عليه السلام : اندیشیدن زیاد در حکمت، خرد را بارور می سازد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ زَهَدَ فِي الدُّنْيَا أَثْبَتَ اللَّهُ الْحِكْمَةَ فِي قَلْبِهِ، وَأَنْطَقَ بِهَا لِسَانَهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که به دنیا پشت کند، خداوند حکمت را در دلش استوار گرداند و زبانش را به آن گویا سازد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْعُضْبُ مَمْحَقَةٌ لِقَلْبِ الْحَكِيمِ ، وَمَنْ لَمْ يَمْلِكْ عُضْبَهُ لَمْ يَمْلِكْ عَقْلَهُ .

امام صادق عليه السلام : خشم، دل حکیم را تباه می کند و کسی که اختیار خشم خود را نداشته باشد اختیار عقل خویش را ندارد .

الإمام الصادق عليه السلام - أيضا - : إِنَّ الْحِكْمَةَ الْمَعْرِفَةُ وَالتَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ ، فَمَنْ فَقِهَ مِنْكُمْ فَهُوَ حَكِيمٌ .

امام صادق عليه السلام - نیز در تفسیر همان آیه - فرمود : همانا حکمت عبارت است از شناخت و فهم دین ؛ پس هر يك از شما که در دین فقیه و فهیم باشد، حکیم است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ تَطَوَّلَ عَلَى عِبَادِهِ بِالْحَبَّةِ فَسَلَّطَ عَلَيْهَا الْقُمَّلَةَ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَخَزَنْتَهَا الْمُلُوكُ كَمَا يَخْزِنُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل با نعمت دانه (گندم و...) بر بندگانش منت نهاد و شپش را آفت آن قرار داد و اگر نه چنین بود زمامداران آن را نیز همچون زر و سیم می اندوختند .

عنه عليه السلام - في بيان حقوق المؤمن على المؤمن - : أيسرُ حقٍّ منها أن تُحبَّ له ما تُحبُّ لنفسِكَ ، وتكرهَ له ما تكرهَ لنفسِكَ .

امام صادق علیه السلام - در بیان حقوق مؤمن بر مؤمن - فرمود : آسانترین این حقوق آن است که برای او همان چیزی را دوست داشته باشی که برای خود دوست داری و بر او نپسندی آنچه را بر خود نمی پسندی .

عنه عليه السلام : للمؤمن على المؤمن سبعة حقوق واجبة له من الله عزوجل ، والله سائله عما صنع فيها : الإجلال له في عينه ، والود له في صدره ، والمواساة له في ماله ، وأن يحبَّ له ما يحبُّ لنفسه ، وأن يحرمَّ غيبته ، وأن يعودَه فيمرضه ، ويُشيعَ جنازته ولا يقولَ فيه بعدَ موته إلا خيراً .

امام صادق علیه السلام : مؤمن را بر مؤمن هفت حق است که خداوند عز و جل آنها را بر او واجب کرده است و خدا درباره آنها از او بازخواست می کند: او را در چشم خود بزرگ شمارد ، در دل دوستش بدارد ، با مال و دارایی خود یاریش رساند ، بر او همان پسندد که بر خود می پسندد ، غیبت او را حرام شمارد ، در بیماری به عیادتش رود ، در تشییع جنازه اش شرکت کند و بعد از مرگ جز به خوبی از وی یاد نکند .

عنه عليه السلام : ما عبد الله بشيءٍ أفضلَ من أداحقِّ المؤمن .

امام صادق علیه السلام : خداوند به چیزی برتر از ادای حق مؤمن عبادت نشده است .

الإمام الصادق عليه السلام : من عظم دين الله عظم حق إخوانه ، ومن استخفَّ بدينه استخفَّ بإخوانه .

امام صادق علیه السلام : هر که دین خدا را ارج نهد، برای حقوق برادران خود نیز ارج قایل باشد و هر که دین خدا را خفیف شمارد، به برادران خود نیز اهمیتی ندهد .

الإمام الصادق عليه السلام : العزُّ أن تدلَّ للحقَّ إذا لزمك .

امام صادق علیه السلام : عزت آن است که چون حقی بر گردنت آمد در برابر آن فروتنی کنی .

الإمام الصادق عليه السلام : ليس من باطلٍ يقومُ بإزاءِ الحقِّ إلا غلبَ الحقُّ الباطلَ ، وذلك قولُهُ : «بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ...» .

امام صادق عليه السلام : هیچ باطلی نیست که در برابر حق بایستد مگر آن که حق بر باطل چیره شود و این سخن خداوند است : «بلکه حق را بر سر باطل می زنیم تا آن را درهم کوبد...» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى يَقُولُ : مَنْ أَهَانَ لِي وَلِيًّا فَقَدْ أَرْصَدَ لِمُحَارَبَتِي ، وَأَنَا أَسْرَعُ شَيْءٍ إِلَى نُصْرَةِ أَوْلِيَائِي .

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارک و تعالی می فرماید : هر که یکی از دوستان مرا خوار شمارد، آماده جنگ با من شده است و من در یاری دادن دوستدارانم شتابنده ترینم .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ حَقَّرَ مُؤْمِنًا مَسْكِنًا لَمْ يَزَلِ اللَّهُ لَهُ حَاقِرًا مَاقَاتًا حَتَّى يَرْجِعَ عَنْ مَحَقَّرَتِهِ إِيَّاهُ .

امام صادق عليه السلام : هر که مؤمن بینوایی را حقیر شمارد، خداوند پیوسته او را تحقیر کند و دشمنش دارد تا آن گاه که از تحقیر او دست بردارد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُؤْمِنُ يَحْقِدُ مَا دَامَ فِي مَجْلِسِهِ ، فَإِذَا قَامَ ذَهَبَ عَنْهُ الْحَقْدُ .

امام صادق عليه السلام : کینه مؤمن تا زمانی است که نشسته است، همین که برخاست کینه نیز از دل او می رود .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي حَدِيثِ الْمَفْضَلِ - : أَفْرَأَيْتَ لَوْ نُقِصَ الْإِنْسَانُ مِنْ هَذِهِ الْخِلَالِ الْحِفْظِ وَحَدَهُ كَيْفَ كَانَتْ تَكُونُ حَالُهُ؟! وَكَمْ مِنْ خَلَلٍ كَانَ يَدْخُلُ عَلَيْهِ فِي أُمُورِهِ وَمَعَاشِهِ وَتِجَارِبِهِ إِذَا لَمْ يَحْفَظْ مَا لَهُ وَعَلَيْهِ ، وَمَا أَخَذَهُ وَمَا أُعْطِيَ ، وَمَا رَأَى وَمَا سَمِعَ... ثُمَّ كَانَ لَا يَهْتَدِي لَطَرِيقٍ لَوْ سَلَكَهُ مَا لَا يَحْصِي ، وَلَا يَحْفَظُ عِلْمًا وَلَوْ دَرَسَهُ عُمُرَهُ ، وَلَا يَعْتَقِدُ دِينًا ، وَلَا يَنْتَفِعُ بِتَجْرِبَةٍ ، وَلَا يَسْتَطِيعُ أَنْ يَعْتَبِرَ شَيْئًا عَلَى مَا مَضَى ، بَلْ كَانَ حَقِيقًا أَنْ يَنْسَلَخَ مِنَ الْإِنْسَانِيَّةِ أَصْلًا .

امام صادق عليه السلام - در حدیث مفضل - فرمود : آیا اندیشیده ای که اگر انسان از میان این ویژگیها، فقط حافظه را کم داشت، حال و روزش چگونه بود؟ و اگر موضوعات سودمند و زیانبار و گرفته ها و داده ها و دیده ها و شنیده های خود را در حافظه اش نگه نمی داشت چه اختلالاتی در کارها و زندگی و تجربیاتش به وجود می آمد ... ؟ اگر راهی را بارها و بارها می پیمود، باز آن را گم می کرد ، اگر همه عمرش را درس می خواند، دانشی را به خاطر نمی سپرد ، به دینی اعتقاد نمی یافت و از تجربه ای بهره مند

نمی شد و نمی توانست از گذشته ها کمترین عبرتی بگیرد ، به طور کلی سزاوار بود که از انسان بودن یکسره خارج شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا أَحْسَنَ الْمُؤْمِنُ عَمَلَهُ ، ضَاعَفَ اللَّهُ عَمَلَهُ لِكُلِّ حَسَنَةٍ سَبْعَمَائَةٍ ، وَذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : « وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ » .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمن کار خوبی انجام دهد خداوند هر کار خوب او را هفتصد برابر کند و این سخن خداوند تبارک و تعالی است که فرموده است : « و خداوند برای هر کس که بخواهد مضاعف گرداند » .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أَعْظَمَ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ (حَسْرَةً) مَنْ وَصَفَ عَدْلًا ثُمَّ خَالَفَهُ إِلَى غَيْرِهِ .

امام صادق علیه السلام : بیشترین افسوس را در روز قیامت کسی می خورد که سخن از عدالت بگوید اما خود با دیگران به عدالت رفتار نکند .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ : لِلْحَاسِدِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ ، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَشْتُمُ بِالْمُصِيبَةِ .

امام صادق علیه السلام : لقمان به فرزندش گفت : حسود را سه نشانه است : پشت سر غیبت می کند ، در حضور تملق می گوید و از گرفتاری دیگران شاد می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِيَّاكُمْ أَنْ يَحْسُدَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ؛ فَإِنَّ الْكُفْرَ أَصْلُهُ الْحَسَدُ .

امام صادق علیه السلام : از حسادت کردن به یکدیگر بپرهیزید ؛ زیرا کفر، ریشه اش حسادت است .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ النَّارَ بِغَيْرِ حِسَابٍ ... إِمَامٌ جَائِرٌ ، وَتَاجِرٌ كَذُوبٌ ، وَشَيْخٌ زَانٍ .

امام صادق علیه السلام : سه نفرند که خداوند آنها را بدون حسابرسی به دوزخ می برد ... پیشوای منحرف و ستمگر ، تاجر دروغگو و پیرمرد زناکار .

عنه عليه السلام : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِذَا نُشِرَتِ الدَّوَابُّ وَنُصِبَتِ الْمَوَازِينُ لَمْ يُنْصَبْ لِأَهْلِ الْبَلَاءِ مِيزَانٌ ، وَلَمْ يُنْشَرْ لَهُمْ دِيْوَانٌ ، وَتَلَا هَذِهِ الْآيَةَ : « ... إِنَّمَا يُؤَفِّي الصَّابِرُونَ أَجْرَهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ » .

امام صادق علیه السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود : آن گاه که نامه های اعمال گشوده و ترازوها برپا شود، برای بلادیدگان ترازویی برپا نگردد و نامه عملی

گشوده نشود . آن گاه این آیه را تلاوت کرد: «جز این نیست که شکیبایان مزد خود را بی حساب و نقص دریافت می کنند» .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا كان يوم القيامة قام عنق من الناس حتى يأتوا باب الجنة فيضربوا باب الجنة ، فيقال لهم : من أنتم ؟ فيقولون : نحن الفقراء ، فيقال لهم : أقبّل الحساب؟! فيقولون : ما أعطيتُمونا شيئاً تُحاسبونا عليه ! فيقول الله عزوجل: صدقوا ، ادخلوا الجنة .

امام صادق عليه السلام : در روز قیامت گروهی از مردم برخیزند و نزدیک بهشت آیند و در را بکوبند . به آنان گفته شود : شما کیستید ؟ گویند : ما تهیدستانیم . گفته شود: آیا پیش از حسابرسی می خواهید وارد بهشت شوید؟ گویند: به ما چیزی ندادید تا درباره آن از ما بازخواست کنید . پس ، خداوند عز و جل فرماید : راست می گویند؛ به بهشت در آید .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ» - : يُحْسَبُ عَلَيْهِمُ السَّيِّئَاتُ وَيُحْسَبُ لَهُمُ الْحَسَنَاتُ، وَهُوَ الْاسْتِقْصَاءُ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و از سختی حسابرسی بیم دارند» - فرمود : بدیها و خوبیهایشان به طور دقیق و کامل حسابرسی می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ صَلَاةَ الرَّحِمِ تَهَوِّنُ الْحِسَابَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ، ثُمَّ قَرَأَ : «(الَّذِينَ) يَصِلُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ الْحِسَابِ» .

امام صادق عليه السلام : صله رحم، حسابرسی روز قیامت را آسان می کند . سپس این آیه را تلاوت کرد : «آنان که آنچه را خدا به پیوستن آن فرمان داده است پیوند می دهند و از پروردگارشان می ترسند و از سختی حسابرسی بیم دارند» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ» - : تُسْأَلُ هَذِهِ الْأُمَّةُ عَمَّا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ثُمَّ بِأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «در آن روز به یقین از نعمت ها سوال می شوید» - فرمود : این امت درباره نعمت وجود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سپس اهل بیت علیهم السلام که خداوند به آنان داده است ، بازخواست می شوند .

الإمام الباقر أو الإمام الصادق عليهما السلام : ثلاثٌ لا يُسألُ عنها العبدُ : خِرْقَةٌ يُواري بها عورتَهُ ، أو كِسْرَةٌ يَسُدُّ بها جَوْعَتَهُ، أو بَيْتٌ يَكْنُهُ مِنَ الْحَرِّ وَالْبَرْدِ .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : سه چیز است که بنده درباره آنها باز خواست نمی شود: تگه پارچه ای که به وسیله آن خود را می پوشاند ، تگه نانی که با آن سدّ جوع (گرسنگی) می کند، و خانه ای که او را از گرما و سرما محفوظ می دارد .

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : إِنَّ أَوَّلَ مَا يُسْأَلُ عَنْهُ الْعَبْدُ إِذَا وَقَفَ بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ جَلَّ جَلالُهُ الصَّلَوَاتُ الْمَفْرُوضَاتُ ، وَعَنِ الزَّكَاةِ الْمَفْرُوضَةِ ، وَعَنِ الصِّيَامِ الْمَفْرُوضِ ، وَعَنِ الْحَجِّ الْمَفْرُوضِ ، وَعَنْ وَلايَتِنَا أَهْلَ الْبَيْتِ ، فَإِنْ أَقْرَبَ بَوَلايَتِنَا ثُمَّ مَاتَ عَلَيْهَا قُبِلَتْ مِنْهُ صَلَاتُهُ وَصَوْمُهُ وَزَكَاتُهُ وَحَجُّهُ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که بنده در برابر خداوند ، جلّ جلاله ، بایستد نخستین پرسشی که از او می شود درباره نمازهای واجب، زکات واجب ، روزه واجب ، حجّ واجب و ولایت ما اهل بیت است. اگر با اعتراف به ولایت و دوستی ما از این دنیا برود، نماز و روزه و زکات و حجّش پذیرفته می شود .

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : نَفْسُ الْمَهْمُومِ لَنَا الْمُعْتَمِدُ لظُلْمِنَا تَسْبِيحٌ ، وَهَمُّهُ لِأَمْرِنَا عِبَادَةٌ .

امام صادق علیه السلام : کسی که برای ما نگران باشد و به خاطر ستمی که بر ما برود غمگین ، نفس کشیدنش تسبیح است و غمخواریش برای ما عبادت .

عنه علیه السلام : مَنْ وَجَدَ هَمًّا وَلا يَدْرِي ما هُوَ فَلْيَغْسِلْ رَأْسَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس در خود اندوهی بیابد و علت آن را نداند، سر خود را بشوید .

عنه علیه السلام : شَكَا نَبِيٌّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ الْعَمِّ ، فَأَمَرَهُ بِأَكْلِ الْعَنْبِ .

امام صادق علیه السلام : یکی از پیامبران از غم و اندوه به درگاه خداوند شکوه کرد ؛ خداوند به او دستور داد انگور تناول کند .

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : إِنْ كَانَ كُلُّ شَيْءٍ بِقَضَاءِ وَقَدَرٍ ، فَالْحُزْنُ لِمَاذَا ؟ !

امام صادق علیه السلام : اگر همه چیز به قضا و قدر است پس اندوه خوردن چرا ؟ !

الإمامُ الصّادقُ علیه السلام : الْأَحْزَانُ أَسْقَامُ الْقُلُوبِ ، كَمَا أَنَّ الْأَمْرَاضَ أَسْقَامُ الْأَبْدَانِ .

امام صادق علیه السلام : اندوهها، ناخوشی های دلند؛ همچنان که بیماریها ناخوشیهای تن .

الإمام الصادق عليه السلام : الحَزْمُ مِشْكَاةُ الظَّنِّ .

امام صادق عليه السلام : دور اندیشی، چراغدان گمانه زنی است .

الإمام الصادق عليه السلام : نَحْنُ وَشِيعَتُنَا حِزْبُ اللَّهِ ، وَحِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ .

امام صادق عليه السلام : ما و شیعیانمان حزب خداییم و حزب خدا پیروز است .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله عزوجلّ : « وَ قَدِمْنَا إِلَى مَا عَمِلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا » . - : أَمَا وَاللَّهِ إِنْ كَانَتْ أَعْمَالُهُمْ أَشَدَّ بَيَاضًا مِنَ الْقُبَاطِيِّ ، وَلَكِنْ كَانُوا إِذَا عَرَضَ لَهُمُ الْحَرَامُ لَمْ يَدْعُوهُ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و به اعمالی که کرده اند پردازیم و همه را چون ذرات خاک بر باد دهیم» - فرمود : به خدا سوگند، گرچه اعمالشان سفیدتر از کتان مصری بود اما چنان بودند که هرگاه با حرامی روبه رو می شدند آن را فرو نمی گذاشتند

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ يَقُولُ : ابْنِ آدَمَ ، إِنْ كُنْتَ تُرِيدُ مِنَ الدُّنْيَا مَا يَكْفِيكَ فَإِنَّ أَيْسَرَ مَا فِيهَا يَكْفِيكَ ، وَإِنْ كُنْتَ إِثْمًا تُرِيدُ مَا لَا يَكْفِيكَ فَإِنَّ كُلَّ مَا فِيهَا لَا يَكْفِيكَ .

امام صادق عليه السلام : امیر المؤمنین ، صلوات الله عليه ، می فرمود : ای آدمیزاد ! اگر از دنیا به قدر کفایت خواهی همان کمترین دنیا تو را بس باشد و اگر بیش از کفایت خواهی همه دنیا هم تو را بس نباشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْحُرَّ حُرٌّ عَلَى جَمِيعِ أَحْوَالِهِ : إِنْ نَابَتْهُ نَائِبَةٌ صَبَرَ لَهَا ، وَإِنْ تَدَاكَتْ عَلَيْهِ الْمَصَائِبُ لَمْ تَكْسِرْهُ وَإِنْ أُسِرَ وَقُهِرَ وَاسْتُبْدِلَ بِالْأَيْسَرِ عُسْرًا ، كَمَا كَانَ يُوسُفُ الصِّدِّيقُ الْأَمِينُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِ : لَمْ يَضُرُّ حُرِّيَّتَهُ أَنْ اسْتُعْبِدَ وَقُهِرَ وَأُسِرَ .

امام صادق عليه السلام : آزاده در همه حال آزاده است . اگر بلا و سختی به او رسد شکیبایی ورزد و اگر مصیبتها بر سرش فرو ریزند او را نشکنند هرچند به اسیری افتد و مقهور شود و آسایش را از دست نهاده به سختی و تنگدستی افتد . چنان که یوسف صدیق امین، صلوات الله عليه ، به بندگی گرفته شد و مقهور و اسیر گشت اما این همه به آزادگی او آسیب نرساند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ خِصْلَةٌ مِنْهَا فَلَيْسَ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٌ ، أَوْلَاهَا : الْوَفَاءُ ، وَالثَّانِيَةُ : التَّدْبِيرُ ، وَالثَّلَاثَةُ : الْحَيَاءُ ، وَالرَّابِعَةُ : حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَالخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ - : الْحُرِّيَّةُ .

امام صادق عليه السلام : پنج خصلت است که در هر کس یکی از آنها نباشد خیر و بهره زیادی در او نیست : اول : وفاداری ، دوم تدبیر ، سوم : شرم و حیا ، چهارم : خوش خویی و پنجم - که چهار خصلت دیگر را نیز در خود دارد - : آزادگی .

عنه عليه السلام - وقد سُئِلَ عَنْ نَفِي الْمُحَارِبِ - : يُنْفَى مِنْ مِصْرٍ إِلَى مِصْرٍ ، إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ نَفَى رَجُلَيْنِ مِنَ الْكُوفَةِ إِلَى غَيْرِهَا .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از تبعید محارب - فرمود : از شهر تبعید می شود . امیر المؤمنین علیه السلام دو مرد را از کوفه به جای دیگر تبعید کرد .

الإمامُ الْبَاقِرُ أَوْ الإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ خَرَجَ بِالنِّسَاءِ فِي الْحَرْبِ حَتَّى يُدَاوِينَ الْجَرْحَى .

امام باقر یا امام صادق علیهما السلام : رسول خدا صلی الله علیه و آله زنان را همراه خود به جنگ برد تا مجروحان را مداوا کنند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ فَرَّ مِنْ رَجُلَيْنِ فِي الْقِتَالِ مِنَ الزَّحْفِ فَقَدْ فَرَّ ، وَمَنْ فَرَّ مِنْ ثَلَاثَةٍ فِي الْقِتَالِ مِنَ الزَّحْفِ فَلَمْ يَفِرَّ .

امام صادق علیه السلام : هر کس در جنگ از برابر دومرد بگریزد ، کارش گریختن به شمار می آید، و اگر در جنگ از برابر سه نفر بگریزد، کارش گریختن به شمار نمی آید .

الإمامُ الصَّادِقُ عَنْ آبَائِهِ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ أَتَى بِامْرَأَةٍ لَهَا شَرَفٌ فِي قَوْمِهَا قَدْ سَرَقَتْ ، فَأَمَرَ بِقَطْعِهَا ، فَاجْتَمَعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَاسٌ مِنْ قُرَيْشٍ وَقَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، تُقَطِّعُ امْرَأَةً شَرِيفَةً مِثْلَ فُلَانَةٍ فِي خَطَرٍ يَسِيرٍ؟ ! قَالَ : نَعَمْ ، إِنَّمَا هَلْكَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ بِمِثْلِ هَذَا ، كَانُوا يُقِيمُونَ الْحُدُودَ عَلَى ضَعْفَانِهِمْ وَيَتْرُكُونَ أَقْوِيَاءَهُمْ وَأَشْرَافَهُمْ فَهَلَكُوا .

امام صادق علیه السلام - به نقل از پدرانش علیهم السلام - فرمود : زنی را که در میان قوم و قبيله خود شرافت و حرمتی داشت به جرم دزدی نزد رسول خدا صلی الله علیه و آله آوردند، پیامبر صلی الله علیه و آله فرمان داد دست او را قطع کنند . عده ای از قریش نزد پیامبر آمدند و عرض کردند : ای پیامبر خدا! دست زن شریفی مثل او را به خاطر خطای کوچکی قطع می کنی؟! !

فرمود : آری ، پیشینیان شما به سبب چنین کاری به نابودی افتادند . آنها حدود (کیفرها) را درباره ضعیفانشان اعمال می کردند و با قدرتمندان و اشراف خود، کاری نداشتند ؛ از این رو هلاک گشتند .

الإمام الصادق عليه السلام : حَدِيثِي حَدِيثُ أَبِي ، وَحَدِيثُ أَبِي حَدِيثُ جَدِّي ، وَحَدِيثُ جَدِّي حَدِيثُ الْحُسَيْنِ ، وَحَدِيثُ الْحُسَيْنِ حَدِيثُ الْحَسَنِ ، وَحَدِيثُ الْحَسَنِ حَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ، وَحَدِيثُ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ حَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، وَحَدِيثُ رَسُولِ اللَّهِ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : حدیث من حدیث پدرم و حدیث پدرم حدیث نیایم و حدیث نیایم حدیث حسین و حدیث حسین حدیث حسن و حدیث حسن حدیث امیر المؤمنین و حدیث امیر المؤمنین حدیث رسول خدا صلی الله علیه و آله و حدیث رسول خدا حدیث خداوند عز و جل است .

الإمام الصادق عليه السلام : ما لم يوافق من الحديث القرآن فهو زخرف .

امام صادق علیه السلام : هر حدیثی که با قرآن سازگار نباشد، ساختگی است .

الإمام الصادق عليه السلام : حَدِيثٌ تَدْرِيهِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ حَدِيثٍ تَرْوِيهِ .

امام صادق علیه السلام : يك حدیث بفهمی بهتر است از آن که هزار حدیث [نفهمیده] روایت کنی .

عنه عليه السلام : اعرفوا منازل الناس منا على قدر رواياتهم عنا .

امام صادق علیه السلام : منزلت مردم را نزد ما از اندازه نقل روایاتشان از ما بشناسید .

الإمام الصادق عليه السلام : الرَّاويَةُ لِلْحَدِيثِ الْمُتَفَقَّهُ فَيَالِدِينَ أَفْضَلُ مِنْ أَلْفِ عَابِدٍ لَا فِقْهَ لَهُ وَلَا رِوَايَةَ .

امام صادق علیه السلام : راوی حدیث دین شناس برتر از هزار عابدی است که دین شناس و راوی حدیث نباشد .

عنه عليه السلام : الْحُجَّةُ قَبْلَ الْخَلْقِ ، وَمَعَ الْخَلْقِ ، وَبَعْدَ الْخَلْقِ .

امام صادق علیه السلام : حجّت [خدا] پیش از خلق بوده و با خلق هست و بعد از خلق نیز خواهد بود .

عنه عليه السلام : مَنْ شَكَ أَوْ ظَنَّ فَأَقَامَ عَلَى أَحَدِهِمَا أَحْبَبَ اللَّهُ عَمَلَهُ ، إِنَّ حُجَّةَ اللَّهِ هِيَ الْحُجَّةُ الْوَاضِحَةُ .

امام صادق عليه السلام : هر کس بر اساس شک یا گمان عمل کند، خداوند عملش را باطل گرداند؛ زیرا حجت خدا روشن و آشکار است .

قرآن:

﴿قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهَدَاكُمْ أَجْمَعِينَ﴾ .

«بگو: حجت قاطع ویژه خداست. پس اگر می خواست همه شما را هدایت می کرد» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى « : قُلْ فَلِلَّهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ » - : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ لِلْعَبْدِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ : عَبْدِي ، أَكُنْتَ عَالِمًا ؟ فَإِنْ قَالَ : نَعَمْ ، قَالَ لَهُ : أَفَلَا عَمِلْتَ بِمَا عَمِلْتَ ؟ ! وَإِنْ قَالَ : كُنْتُ جَاهِلًا ، قَالَ لَهُ : أَفَلَا تَعَلَّمْتَ حَتَّى تَعْمَلَ ؟ ! فَيُخْصَمُ ، فَتِلْكَ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ .

امام صادق عليه السلام - در توضیح آیه «بگو: حجت قاطع ویژه خداست» - فرمود : همانا خداوند متعال در روز قیامت به بنده فرماید: بنده من! آیا می دانستی؟ اگر پاسخ دهد: آری ، خداوند به او فرماید: آیا به آنچه می دانستی عمل کردی؟ و اگر پاسخ دهد: نمی دانستم. بدو فرماید: چرا نیاموختی تا [بدانی و] عمل کنی. پس، او مجاب و محکوم شود. این است آن حجت قاطع .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ اخْتَجَّ عَلَى النَّاسِ بِمَا آتَاهُمْ وَمَا عَرَفَهُمْ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل به وسیله آنچه به مردم داده و به ایشان شناسانده است، بر آنان اقامه حجت کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ مَاتَ فِي طَرِيقِ مَكَّةَ ذَاهِبًا أَوْ جَائِيًا ، أَمِنَ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام : هرکس در راه رفتن به مکه یا برگشتن از آن بمیرد، روز قیامت از آن بزرگترین هراس در امان باشد .

عنه عليه السلام : مَنْ مَاتَ مُحْرِمًا بَعَثَهُ اللَّهُ مُلَبِّيًا .

امام صادق عليه السلام : هرکس در حال احرام بمیرد، خداوند او را لَبِيكَ گویان برانگیزد .

الإمام الصادق عليه السلام : يَفْقَدُ النَّاسُ إِمَامَهُمْ فَيَشْهَدُ الْمَوْسِمَ فَيَرَاهُمْ وَلَا يَرَوْنَهُ .

امام صادق علیه السلام: مردم امام خود را می جویند و نمی یابند، ولی آن حضرت در موسم حج حاضر می شود و مردم را می بیند اما آنها او را نمی بینند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الْحَجُّ حَجَّانَ : حَجٌّ لِلَّهِ وَحَجٌّ لِلنَّاسِ ، فَمَنْ حَجَّ لِلَّهِ كَانَ ثَوَابُهُ عَلَى اللَّهِ الْجَنَّةَ ، وَمَنْ حَجَّ لِلنَّاسِ كَانَ ثَوَابُهُ عَلَى النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : حج بر دو گونه است: حج برای خدا و حج برای مردم. کسی که برای خدا حج گزارد، خداوند بهشت را به او پاداش دهد، و هر که برای مردم حج رود ، پاداش و ثوابش در روز قیامت به عهده همان مردم است .

قرآن:

(جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ) .

«خداوند کعبه، بیت الحرام، را قوام کار مردم قرار داد» .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ - لَمَّا قَالَ لَهُ عَبْدِ الرَّحْمَنِ : إِنَّ نَاسًا مِنْ هَؤُلَاءِ الْقُصَّاصِ يَقُولُونَ : إِذَا حَجَّ رَجُلٌ حَجَّةً ثُمَّ تَصَدَّقَ وَوَصَلَ كَانَ خَيْرًا لَهُ - : كَذَبُوا ، لَوْ فَعَلَ هَذَا النَّاسُ لِعُطِّلَ هَذَا الْبَيْتُ ، إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ هَذَا الْبَيْتَ قِيَامًا لِلنَّاسِ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به عبدالرحمن که عرض کرد: عده ای از این داستان گویان می گویند: اگر کسی يك حج به جا آورد و سپس [به جای رفتن مکرر به حج] صدقه بدهد و صله رحم به جا آورد کار بهتری انجام داده است - فرمود: دروغ می گویند. اگر مردم این کار را بکنند این خانه به تعطیلی کشانده می شود ، در حالی که خداوند متعال این خانه را قوام کار مردم قرارداده است .

عنه عليه السلام : ما رأيتُ شيئاً أسرعَ غنىً ولا أنفى للفقيرِ من إيمانِ حجِّ هذا البيتِ .

امام صادق علیه السلام : ندیده ام که چیزی همانند مداومت بر زیارت این خانه چنان سریع توانگری آورد و فقر را بزداید .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ حَجَّ ثَلَاثَ حَجَجٍ لَمْ يُصِبْهُ فَقْرٌ أَبَدًا .

امام صادق علیه السلام : هر کس سه بار حج به جا آورد، هرگز به فقر گرفتار نیاید .

عنه عليه السلام : ما مِنْ بَقْعَةٍ أَحَبَّ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى مِنَ الْمَسْعَى ؛ لِأَنَّهُ يَذِلُّ فِيهِ كُلُّ جَبَّارٍ .

امام صادق علیه السلام : هیچ جایی نزد خداوند متعال محبوبتر از مسعی (سعی کردن در کعبه) نیست؛ زیرا که هر گردنکش و متکبری در آن جا خوار و ذلیل شود .

الإمام الصادق عليه السلام : وهذا بيت استعبد الله به خلقه ليختبر طاعتهم في إتيانه ، فحثهم على تعظيمه وزيارته ، وقد جعله محل الأنبياء وقبلة للمصلين له ، وهو شعبة من رضوانه ، وطريق يؤدي إلى غفرانه ، منصوب على استواء الكمال ، ومجتمع العظمة .

امام صادق عليه السلام : این خانه ای است که خداوند خلق خود را به وسیله آن به پرستش واداشته، تا با حضور در آن، فرمانبری آنان را بیازماید. از این رو آنها را به بزرگداشت و زیارت آن تشویق فرموده و آن را جایگاه پیامبران و قبله نمازگزارانش کرده است. این خانه، شاخه ای از رضوان و خشنودی خداست و راهی است که به آمرزش او می انجامد و بر بنیاد کمال ، استوار ، و مرکز عظمت است .

الإمام الصادق عليه السلام : على الإمام أن يخرج المحبوسين في الدين يوم الجمعة إلى الجمعة ، ويوم العيد إلى العيد ، فيرسل معهم ، فإذا قضاوا الصلاة والعيد ردهم إلى السجن .

امام صادق عليه السلام : امام باید زندانیانی را که به جرم نپرداختن بدهکاری خود زندانی شده اند، ایام جمعه و عید، برای گزاردن نماز و دید و بازدید عید ، به همراه عده ای مأمور از زندان بیرون آورد و پس از تمام شدن نماز و دید و بازدید عید آنها را به زندان برگرداند .

الإمام الصادق عليه السلام : إن النبي صلى الله عليه وآله كان يحبس فيئهممة الدم سئة أيام ، فإن جاء أولياء المقتول بثبت وإلا خلى سبيله .

امام صادق عليه السلام : پیامبر صلی الله علیه و آله متهم به قتل را شش روز در بازداشت نگه می داشت . اگر در این مدت اولیای مقتول دلیلی بر اثبات قاتل بودن او ارائه نمی دادند آزادش می کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : قضى علي عليه السلام في رجلين أمسك أحدهما وقتل الآخر فقال : يقتل القاتل ويحبس الآخر حتى يموت عما كما حبسه عليه حتى مات عما .

امام صادق عليه السلام : علی علیه السلام درباره دو مرد که یکی از آنها شخصی را نگه داشته و دیگری او را کشته بود چنین داوری فرمود : قاتل کشته می شود و آن دیگری بازداشت می گردد تا در تنگنا بمیرد ؛ همچنان که با نگه داشتن مقتول موجب مرگ او در تنگنا شده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أتی أميرُ المؤمنینِ علیه السلام برجلٍ قد تكفلَ بنفسِ رجلٍ، فحبسهُ وقال: اطلبْ صاحبك. •

امام صادق علیه السلام : مردی را که ضامن جان مرد دیگری شده بود نزد امیرالمؤمنین علیه السلام آوردند. حضرت او را بازداشت کرد و فرمود: رفیقت را پیدا کن .

عنه عليه السلام : كُلُّ مَنْ لَمْ يُحِبَّ عَلَى الدِّينِ وَلَمْ يُبْغِضْ عَلَى الدِّينِ، فَلَا دِينَ لَهُ. •

امام صادق علیه السلام : هر کس دوستی و دشمنیش برای دین نباشد دین ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَا التَّقَى مُؤْمِنَانِ قَطُّ إِلَّا كَانَ أَفْضَلُهُمَا أَشَدَّهُمَا حُبًّا لِأَخِيهِ. •

امام صادق علیه السلام : دو مؤمن هرگز با هم دیدار نکنند مگر این که آن بهتر است که برادرش را بیشتر دوست داشته باشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : وَاللَّهِ ، مَا أَحَبَّ اللَّهُ مَنْ أَحَبَّ الدُّنْيَا وَوَالَى غَيْرَنَا. •

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند کسی که دنیا را دوست بدارد و سرپرستی غیر ما را بپذیرد خداوند را دوست ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى لِي مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام - : كَذَبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُحِبُّنِي فَإِذَا جَنَّهُ اللَّيْلُ نَامَ عَنِّي، أَلَيْسَ كُلُّ مُحِبٍّ يُحِبُّ خَلْوَةَ حَبِيبِهِ؟! •

امام صادق علیه السلام : خداوند به موسی علیه السلام وحی فرمود: آن کس که گمان برد مرا دوست دارد اما چون شب فرا رسد چشم از عبادت من فرو بندد، دروغ می گوید. مگر نه این است که هر دلداده ای دوست دارد با دلدار خود خلوت کند؟! •

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ أَرَادَ أَنْ يَعْرِفَ كَيْفَ مَنَزَلَتُهُ عِنْدَ اللَّهِ فَلْيَعْرِفْ كَيْفَ مَنَزَلَةُ اللَّهِ عِنْدَهُ ، فَإِنَّ اللَّهَ يُنَزِلُ الْعَبْدَ مِثْلَ مَا يُنَزِلُ الْعَبْدَ اللَّهَ مِنْ نَفْسِهِ. •

امام صادق علیه السلام : هر کس می خواهد بداند که چه منزلتی نزد خداوند دارد بنگرد که منزلت خدا نزد او چگونه است؛ زیرا بنده به همان اندازه نزد خدا منزلت دارد که بنده برای خدا نزد خود منزلت قائل است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ سَرَّهُ أَنْ يَعْلَمَ أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّهُ فَلْيَعْمَلْ بِطَاعَةِ اللَّهِ وَلْيَتَّبِعْنَا ، أَلَمْ يَسْمَعْ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِنَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : «قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبُّكُمْ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ»؟! •

امام صادق علیه السلام : هر کس خوشحال می شود که بداند خداوند دوستش دارد باید به فرمانهای خدا عمل کند و از ما پیروی نماید. آیا سخن خداوند عزوجلّ به پیامبرش را نشنیده است که فرمود : «بگو: اگر خدا را دوست دارید از من پیروی کنید تا خدا دوستتان بدارد و گناهان شما را ببخشد، و خداوند آمرزنده مهربان است» .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ رَجُلٌ صَدَقَ فِي حَدِيثِهِ ، مُحَافِظٌ عَلَى صَلَوَاتِهِ وَمَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، مَعَ أَدَاءِ الْأَمَانَةِ .

امام صادق علیه السلام : محبوبترین کس نزد خداوند عز و جل آن است که در گفتارش راستگو باشد و بر گزاردن نماز و آنچه خدا بر او واجب کرده است مواظبت کند و امانت پرداز باشد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَتَعَالَى : مَا تَحَبَّبَ إِلَيَّ عَبْدِي أَحَبَّ مِنِّي مِمَّا افْتَرَضْتُ عَلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند تبارک و تعالی فرموده است: بنده با هیچ کاری محبوب تر از عمل به آنچه بر او واجب کرده ام محبوب من نمی شود .

عنه عليه السلام : إِذَا تَخَلَّى الْمُؤْمِنُ مِنَ الدُّنْيَا سَمَاوَجَدَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ ، وَكَانَ عِنْدَ أَهْلِ الدُّنْيَا كَأَنَّهُ قَدْ حُوِلَطَ ، وَإِنَّمَا خَالَطَ الْقَوْمَ حَلَاوَةَ حُبِّ اللَّهِ فَلَمْ يَشْتَغَلُوا بغيره .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مؤمن از دنیا کنار کشد بلند مرتبه گردد و شیرینی محبت خدا را دریابد و نزد دنیا پرستان چون دیوانه نماید، در صورتی که شیرینی محبت خدا با آنها درآمیخته است و از این رو دل را جز به او مشغول نکرده اند .

عنه عليه السلام : الْحُبُّ أَفْضَلُ مِنَ الْخَوْفِ .

امام صادق علیه السلام : محبت (خدا) برتر از ترس (از خدا) است .

عنه عليه السلام : الْقَلْبُ حَرَمُ اللَّهِ ، فَلَا تُسْكِنُ حَرَمَ اللَّهِ غَيْرَ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : دل حرم خداست، پس، جز خدا را در حرم خدا منشان !

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : لَا يَمْحُضُ رَجُلٌ الْإِيمَانَ بِاللَّهِ حَتَّى يَكُونَ اللَّهُ أَحَبَّ إِلَيْهِ مِنْ نَفْسِهِ وَأَبِيهِ وَأُمِّهِ وَوَلَدِهِ وَأَهْلِهِ وَمَالِهِ وَمِنَ النَّاسِ كُلِّهِمْ .

امام صادق علیه السلام : ایمان انسان به خدا ناب و خالص نشود مگر آن که خداوند را از خودش و پدر و مادر و فرزند و زن و مالش و از همه مردم بیشتر دوست بدارد .

الإمام الصادق عليه السلام : ثلاثة تُورثُ المَحَبَّةَ : الدِّينُ ، والتَّوَضُّعُ ، والبَدَلُ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز محبت می آورد: دینداری، فروتنی و بخشندگی .

الإمام الصادق عليه السلام : حُسْنُ الْجَوَارِ يُعَمِّرُ الدِّيَارَ ، وَيَزِيدُ فِي الْأَعْمَارِ .

امام صادق عليه السلام : حُسن همسایگی ، خانه ها را آباد و عمرها را زیاد می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَكُونُ الْجَوَادُ جَوَادًا إِلَّا بِثَلَاثَةٍ : يَكُونُ سَخِيًّا بِمَالِهِ عَلَى حَالِ الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ ، وَأَنْ يَبْذُلَهُ لِلْمُسْتَحِقِّ ، وَيَرَى أَنَّ الَّذِي أَخَذَهُ مِنْ شُكْرِ الَّذِي أُسْدَى إِلَيْهِ أَكْثَرِمًا أَعْطَاهُ .

امام صادق عليه السلام : بخشنده، بخشنده نباشد مگر آن که سه خصلت داشته باشد: در توانگری و تنگدستی مال خویش را ببخشد، آن را به کسی که مستحق است ببخشد ، و تشکری را که دریافت می کند بیشتر و ارزشمندتر از آن چیزی بداند که بخشیده است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ مَنْ أَجَابَ فِي كُلِّ مَا سُئِلَ عَنْهُ لَمَجْنُونٌ .

امام صادق عليه السلام : هر کس به هر سوالی که از او می شود پاسخ دهد ، دیوانه است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِمَّا خُلِدَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ لِأَنَّ نِيَّاتِهِمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ خُلِدُوا فِيهَا أَنْ يَعُصُوا اللَّهَ أَبَدًا ، وَإِمَّا خُلِدَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ لِأَنَّ نِيَّاتِهِمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ بَقُوا فِيهَا أَنْ يُطِيعُوا اللَّهَ أَبَدًا ، فَبِالنِّيَّاتِ خُلِدَ هَؤُلَاءِ وَهَؤُلَاءِ . ثُمَّ تَلَا قَوْلَهُ تَعَالَى : « : قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ » ، قَالَ : عَلَى نِيَّتِهِ .

امام صادق عليه السلام : دوزخیان از این رودر آتش جاویدانند که در دنیا نیتشان این بود که چنانچه تا ابد زنده بمانند تا ابد خدا را نافرمانی کنند و بهشتیان نیز از این رو در بهشت جاویدانند که در دنیا بر این نیت بودند که اگر برای همیشه ماندگار باشند ، برای همیشه خدا را فرمان برند. پس، جاودانگی هر دو گروه به سبب نیتهایشان است. آن گاه حضرت این آیه را تلاوت کرد : «بگو هر کس طبق شاکله خود عمل می کند» و فرمود: یعنی طبق نیت خود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنْ فِي جَهَنَّمَ لَوَادِيَالْمُتَكَبِّرِينَ يُقَالُ لَهُ : سَقَرٌ ، شَكَا إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ شِدَّةَ حَرِّهِ ، وَسَأَلَهُ أَنْ يَأْدَنَ لَهُ أَنْ يَتَنَفَّسَ ، فَتَنَفَّسَ فَأَحْرَقَ جَهَنَّمَ !

امام صادق علیه السلام : همانا در جهنم برای متکبران درّه ای است به نام سقر. آن درّه از شدت حرارت خود به خداوند عز و جل شکایت بُرد و خواهش کرد اجازه اش دهد تا نفسی بکشد. پس، نفسی کشید که دوزخ را سوزاند !

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - مِنْ قَوْلِ جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَوْ أَنَّ قَطْرَةَ مِنْ الضَّرِيحِ قَطَرَتْ فِي شَرَابِ أَهْلِ الدُّنْيَا لَمَاتَ أَهْلُهَا مِنْ نَتْنِهَا .

امام صادق علیه السلام - در بیان گفته جبرئیل علیه السلام به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - فرمود : اگر قطره ای از ضریح (خار خشک سمّی [غذای جهنمیان]) در آب آشامیدنی مردم دنیا بچکد از بوی گند آن همگی بمیرند .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - مِنْ قَوْلِ جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَوْ أَنَّ سِرْبَالَاً مِنْ سَرَابِيلِ أَهْلِ النَّارِ عُلِقَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَمَاتَ أَهْلُ الدُّنْيَا مِنْ رِيحِهِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان گفته جبرئیل به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - فرمود : اگر یکی از جامه های دوزخیان در میان آسمان و زمین آویخته شود همه مردم دنیا از بوی آن بمیرند .

قرآن:

(فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ)
(وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا .)
(خُدُوهُ فَغُلُّوهُ * ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ * ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ .)

«و هرگاه چنین نکنید، که هرگز نتوانید کرد، پس بترسید از آتشی که برای کافران مهیا شده و آتشگیره(هیزم) آن ، مردمان و سنگها هستند» .

«و اما آنان که از حق دورند آتشگیره جهنم خواهند بود» .

«بگیریدش، زنجیرش کنید و به جهنمش بکشید. آنگاه او را در زنجیری به درازای هفتاد گز بکشید» .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - مِنْ قَوْلِ جِبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ - : لَوْ أَنَّ حَلْقَةً وَاحِدَةً ، مِنْ السِّلْسِلَةِ الَّتِي طُولُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا ، وَضِعَتْ عَلَى الدُّنْيَا لَذَابَتْ الدُّنْيَا مِنْ حَرِّهَا .

امام صادق علیه السلام - در بیان گفته جبرئیل علیه السلام به پیامبر خدا صلی الله علیه و آله - فرمود : اگر يك حلقه از آن زنجیر هفتاد گزی بر دنیا نهاده شود دنیا از گرمای آن گداخته گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : الجهلُ في ثلاثٍ : في تَبَدُّلِ الإخْوانِ ، والمُنَابَذَةِ بغيرِ بيانٍ ، والتَّجَسُّسِ عَمَّا لا يَعْنِي .

امام صادق علیه السلام : نادانی در سه چیز است: دوست عوض کردن، مخالفت کردن بدون دلیل و برهان، و پرس و جو از چیزهای بیهوده .

الإمام الصادق عليه السلام : كفى بَخْشِيَةِ اللَّهِ عِلْمًا ، وكفى بِالْأَعْتِرَارِ بِاللَّهِ جَهْلًا .

امام صادق علیه السلام : دانایی را همین بس که از خدا بترسی و نادانی را همین بس که از [عذاب] خدا غافل شوی .

الإمام الصادق عليه السلام : من أخلاقِ الجاهلِ الإجابةُ قبلَ أن يسمعَ ، والمُعَارَضَةُ قبلَ أن يفهمَ ، والحكمُ بما لا يعلمُ .

امام صادق علیه السلام : یکی از خویهای نادان این است که قبل از شنیدن [مطلب] پاسخ می دهد و پیش از آن که [مقصود گوینده را] بفهمد به مخالفت بر می خیزد و ندانسته حکم می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : اعلموا أنه ليس بين الله وبين أحد من خلقه ملكٌ مقربٌ ولا نبيٌّ مرسلٌ ولا من دون ذلك من خلقه كلُّهم إلا طاعتهم له، فاجتهدوا في طاعة الله .

امام صادق علیه السلام : بدانید که میان خدا و بندگانش نه فرشته مقرب و واسطه شود نه پیامبر مرسل و نه هیچ کس دیگر ، مگر طاعتشان از خداوند؛ پس در طاعت خدا بکوشید .

الإمام الصادق عليه السلام : إن من أجاب في كلِّ ما يُسألُ عنه لمجنونٌ .

امام صادق علیه السلام : هر کس به هر سوالی که از او می شود جواب دهد دیوانه است .

الإمام الصادق عليه السلام : إن أدنى أهل الجنة منزلاً لَنَزَلَ بِهِ الثَّقَلَانِ - الجنُّ والإنسُ - لَوْ سِعَهُمْ طَعَامًا وَشَرَابًا ، ولا يَنْقُصُ مِمَّا عِنْدَهُ شَيْءٌ .

امام صادق علیه السلام : دون پایه ترین فرد بهشت چنان است که اگر جن و انس میهمان او شوند همه را از خوراک و آشامیدنی پذیرایی می کند و از آنچه دارد چیزی کم نمی شود !

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : ثلاثٌ مَنْ أتى اللهَ بواحدٍ مِنْهُنَّ أُوجِبَ اللهُ لَهُ الجَنَّةَ : الإنْفاقُ مِنْ إقْتارٍ ، والبِشْرُ لِجَمِيعِ العالَمِ ، والإنْصافُ مِنْ نَفْسِهِ .

امام صادق عليه السلام : سه کار است که هر کس یکی از آنها را انجام دهد خداوند بهشت را بر او واجب می گرداند: انفاق کردن در تنگدستی، خوشرویی با همه عالم، و انصاف داشتن .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قَوْلُ « لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ » ثَمَّنُ الجَنَّةِ .

امام صادق عليه السلام : ذکر « لا إِلَهَ إِلاَّ اللهُ » بهای بهشت است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : البَسُّ وَتَجَمُّلٌ ، فَإِنَّ اللهُ جَمِيلٌ يُحِبُّ الجَمَالَ ، وَلِيَكُنْ مِنْ حَلالٍ .

امام صادق عليه السلام : لباس زیبا بپوش؛ زیرا خداوند زیباست و زیبایی را دوست دارد؛ اما باید از حلال باشد .

عنه عليه السلام : إِيَّاكُمْ وَمُجَالَسَةَ المُلُوكِ وَأَبْناءِ الدُّنْيا ، ففِي ذلكَ ذهابُ دِينِكُمْ وَيُعَقِّبُكُمْ نِفاقاً ، وَذلكَ داءٌ دَوِيٌّ لا شِفاءَ لَهُ ، وَيُورِثُ قِساوَةَ القَلْبِ ، وَيَسْلُبُكُمْ الخُشوعَ ، وَعَلَيْكُمْ بِالْأَشْكالِ مِنَ النَّاسِ وَالْأَوْساطِ مِنَ النَّاسِ فَعِنْدَهُمْ تَجِدُونَ مَعادِنَ الجَوْهَرِ .

امام صادق عليه السلام : از همنشینی با شهریاران و دنیا پرستان بپرهیزید که این کار دین شما را می برد و نفاق و دورویی می آورد و این دردی سخت و بی درمان است، نیز سنگدلی به بار می آورد و فروتنی را می زداید، با مردمان همتای خود و افراد متوسط [جامعه] همنشینی کنید که کانهای جواهر را در میان آنها می یابید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا تَصْحَبُوا أَهْلَ البِدْعِ وَلا تُجالِسُوهُمْ فَتَصيروا عِنْدَ النَّاسِ كواجِدٍ مِنْهُمُ .

امام صادق عليه السلام : با بدعت گذاران و همنشینی نکنید که در نظر مردم ، شما هم مانند یکی از آنها خواهید بود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ رَسولَ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ كانَ لا يَقومُ مِنْ مَجْلِسٍ ، وَإِنْ حَفَّ ، حَتَّى يَسْتَغْفِرَ اللهُ عَزَّ وَجَلَّ حَمْسًا وَعِشْرِينَ مَرَّةً .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا هرگاه از مجلسی بر می خاست، اگر چه زمانی کوتاه در آن جا نشسته بود، بیست و پنج مرتبه از خدا آمرزش می طلبید .

عنه عليه السلام : لا ينبغي للمؤمن أن يجلس مجلساً يعصى الله فيه ولا يقدر على تغييره .

امام صادق عليه السلام : سزاوار نیست مؤمن در مجلسی بنشیند که در آن معصیت خداوند می شود و او نمی تواند آن وضع را تغییر دهد .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «وقد نزل عليكم في الكتاب أن إذا سمعتم آيات الله...» - : إنما عنى بهذا (إذا سمعتم) الرجل (الذي) يجحد الحق ويكذب به ويقع في الأئمة ، فقم من عنده ولا تقاعده كائنا من كان .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و به تحقیق در کتاب بر شما نازل کرد که چون شنیدید که آیات خدا مورد انکار و ریشخند قرار می گیرد...» - فرمود: مقصود این است که [هرگاه شنیدید] کسی حق را انکار و تکذیب می کند و از امامان بد می گوید، از نزد چنین کسی برخیز و با او همنشینی مکن، هر که می خواهد باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : كان رسول الله صلى الله عليه وآله إذا دخل منزلاً قعد في أدنى المجلس حين يدخل .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا هرگاه وارد منزلی می شد در پایین ترین جای مجلس می نشست .

الإمام الصادق عليه السلام - لما سئل عن القاضي أيجل له أن يقضي بقول البيئنة إذا لم يعرفهم من غير مسألة - : خمسة أشياء يجب على الناس أن يأخذوا بها ظاهر الحكم : الولايات ، والتناكح ، والمواريث ، والدبائح ، والشهادات ، فإذا كان ظاهره ظاهراً مأموناً جازت شهادته ، ولا يسأل عن باطنه .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به پرسش از اینکه آیا قاضی می تواند بر اساس گفته گواهان ناشناس حکم دهد بی آن که درباره آنان پرس و جو کند؟ - فرمود : پنج مورد است که مردم باید در آنها به ظاهر حکم عمل کنند: ولایت و سرپرستی، زناشویی، ارث و میراث، ذبایح و شهادت دادن. اگر ظاهر فرد، درست و در خور اطمینان بود گواهی اش جایز است و نباید از باطن او پرس و جو کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : كان رسول الله صلى الله عليه وآله أكثر ما يجلس تجاه القبلة .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا صلى الله عليه وآله هنگام نشستن، بیشتر رو به قبله می نشست .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تُفْتَشِ النَّاسَ عَنْ أَدْيَانِهِمْ فَتَبْقَى بِلَا صَدِيقٍ .

امام صادق عليه السلام : از دین و آیین مردم پرس وجو مکن که بی دوست می مانی .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يَطْمَعَنَّ ... القليلُ التَّجْرِبَةِ الْمُعْجَبُ بِرَأْيِهِ فِي رِئَاسَةٍ .

امام صادق عليه السلام ... : شخص کم تجربه خودرأی، هرگز نباید به هیچ ریاستی طمع بندد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْجَبَّارُونَ أَبْعَدُ النَّاسِ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق عليه السلام : در روز رستاخیز، جباران دورترین مردمان از خداوند عز و جل هستند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ زَعَمَ أَنَّ اللَّهَ يَجْبُرُ عِبَادَهُ عَلَى الْمَعَاصِي أَوْ يُكَلِّفُهُمْ مَا لَا يُطِيقُونَ فَلَا تَأْكُلُوا ذَبِيحَتَهُ، وَلَا تَقْبَلُوا شَهَادَتَهُ، وَلَا تُصَلُّوا وَرَاءَهُ، وَلَا تُعْطُوهُ مِنَ الزَّكَاةِ شَيْئًا .

امام صادق عليه السلام : هر کس معتقد باشد که خداوند بندگان خود را بر انجام گناهان مجبور می کند یا بیش از توانشان به آنان تکلیف می دهد از ذبحش نخورید، شهادتش را نپذیرید، پشت سرش نماز نخوانید و چیزی از زکات به او ندهید .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا اسْتَطَعْتَ أَنْ تَلُومَ الْعَبْدَ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْهُ، وَمَا لَمْ تَسْتَطِعْ أَنْ تَلُومَ الْعَبْدَ عَلَيْهِ فَهُوَ مِنْ فِعْلِ اللَّهِ ، يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِلْعَبْدِ : لِمَ عَصَيْتَ ؟ لِمَ فَسَقْتَ ؟ لِمَ شَرِبْتَ الْخَمْرَ ؟ لِمَ زَنَيْتَ؟ فهذا فعلُ العبدِ، ولا يقولُ له : لِمَ مَرَضْتَ؟ لِمَ قَصُرْتَ ؟ لِمَ ابْيَضَّتْ ؟ لِمَ اسْوَدَّتْ؟ لِأَنَّهُ مِنْ فِعْلِ اللَّهِ تَعَالَى .

امام صادق عليه السلام : هر چیزی که بتوانی بنده را به سبب انجام آن سرزنش کنی کار خود اوست. و هر آن چیزی که نتوانی بنده را به سبب آن سرزنش کنی کار خداست. خدای متعال به بنده اش می فرماید: چرا نافرمانی کردی؟ چرا نابکاری کردی؟ چرا شراب خوردی؟ چرا زنا کردی؟ پس، اینها کار بنده است. به او نمی فرماید: چرا بیمار شدی؟ چرا قد و قامتت کوتاه شد؟ چرا سفید پوست شدی؟ چرا سیاه پوست شدی؟ چون این امور فعل خداوند متعال است .

الإمام الصادق عليه السلام : سَيَأْتِي زَمَانٌ تَكُونُ بَلْدَةٌ قُمَّ وَأَهْلُهَا حُجَّةً عَلَى الْخَلَائِقِ ، وَذَلِكَ فِي زَمَانٍ غَيْبَةِ قَائِمِنَا عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى ظُهُورِهِ ، وَلَوْلَا ذَلِكَ لَسَاخَتْ الْأَرْضُ بِأَهْلِهَا . وَإِنَّ الْمَلَائِكَةَ لَتَدْفَعُ الْبَلَايَا عَنْ قُمَّ وَأَهْلِهَا ، وَمَا قَصَدَهُ جَبَّارٌ بِسُوءٍ إِلَّا قَصَمَهُ قَاصِمُ الْجَبَّارِينَ .

امام صادق علیه السلام : روزگاری خواهد آمد که شهر قم و مردمان آن بر دیگر مردمان حجت باشند. آن روزگار از زمان غیبت قائم علیه السلام ماست تا هنگام ظهورش. اگر چنین نبود زمین اهل خود را در کامش فرو می برد. فرشتگان بلایا را از قم و مردم قم دور می کنند. هیچ ستمگری آهنگ بدی به آنان نمی کند مگر آن که در هم شکننده ستمگران او را در هم می شکند .

قرآن:

(إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا) .

«مگر آن کسان که توبه کنند و ایمان آورند و کارهای شایسته کنند. خدا بدیهایشان را به نیکیها بدل می کند و خدا آمرزنده و مهربان است» .

الإمام الصادق عليه السلام : أوحى الله عز وجل إلى داود النبيّ على نبينا وآله وعليه السلام : يا داوود ، إنّ عبدي المؤمن إذا أذنب ذنباً ثمّ رجع وتاب من ذلك الذنب واستحى مني عند ذكّره غفرت له ، وأنسيته الحفظة وأبدلته الحسنة ، ولا أبالي وأنا أرحم الراحمين .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به داوود پیامبر - که بر پیامبر ما و خاندانش و بر او درود باد - وحی کرد: ای داوود! هرگاه بنده مؤمن من گناهی کند، و سپس از آن گناه برگردد، و توبه نماید، و به هنگام یاد کردن از آن گناه از من شرم کند، او را می آمرزم و آن گناه را از یاد فرشتگان نگهبان اعمال می برم و آن را به نیکی بدل می کنم . و از این کار باکی ندارم که من مهربانترین مهربانانم .

الإمام الصادق عليه السلام : إنّ الله تبارك وتعالى ليُبغضُ المنفقُ سلعتَهُ بالإيمانِ .

امام صادق علیه السلام : هر آینه خداوند تبارك و تعالی از کسی که با سوگند یاد کردن کالای خود را به فروش رساند نفرت دارد .

عنه عليه السلام - وقد سئل عن الخبر الذي روي أنّ ربح المؤمن على المؤمن ربا ، ما هو ؟ - : ذاك إذا ظهر الحق وقام قائمنا أهل البيت ، فأما اليوم فلا بأس .

امام صادق علیه السلام - آنگاه که درباره این روایت که سود گرفتن مؤمن از مؤمن رباست سؤال شد - فرمود: این در زمانی است که حق حاکم شود و قائم ما خاندان قیام کند؛ اما امروزه اشکالی ندارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام - في رَجُلٍ عِنْدَهُ بَيْعٌ ، فَسَعَّرَهُ سِعْرًا مَعْلُومًا ، فَمَنْ سَكَتَ عَنْهُ مِمَّنْ يَشْتَرِي مِنْهُ بَاعَهُ بِذَلِكَ السَّعْرِ ، وَمَنْ مَآكَسَهُ وَأَبَى أَنْ يَبْتَاعَ مِنْهُ زَادَهُ - : لو كان يزيد الرجلين والثلاثة لم يكن بذلك بأسٌ ، فأما أن يفعلهُ بمن أبى عليه وكايسهُ ويمنعهُ ممن لم يفعل ذلك فلا يُعجبني إلا أن يبيعه بئعا واحدا .

امام صادق عليه السلام - درباره مردی که کالایی دارد و قیمت مشخصی روی آن می گذارد و سپس همان قیمت را به خریداری که چانه نمی زند اعلام می کند ولی به کسی که چانه می زند و حاضر نیست کالا را با همان قیمت از او بخرد بهای بیشتری را اعلام می کند - فرمود : اگر به دو یا سه نفر قیمت بیشتری اعلام کند ، اشکالی ندارد اما این که با هر کسی که حاضر نیست به آن قیمت مشخص شده بخرد و خواهان کمتر از آن قیمت [یعنی تخفیف] است این کار را بکند و با کسی که چانه نمی زند چنین نکند ، خوشایند من نیست بلکه باید آن کالا را به يك قیمت بفروشد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : رِبْحُ الْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ رِبَا ، إِلَّا أَنْ يَشْتَرِيَ بِأَكْثَرَ مِنْ مِائَةِ دِرْهَمٍ فَرَبِحَ عَلَيْهِ قُوْتٌ يَوْمِكَ ، أَوْ يَشْتَرِيَهُ لِلتَّجَارَةِ فَارْبَحُوا عَلَيْهِمْ وَارْفُقُوا بِهِمْ .

امام صادق عليه السلام : سود گرفتن مؤمن از مؤمن رباست، مگر این که جنسی را به بیشتر از صد درهم بخرد در این صورت به اندازه خوراک روزانه ات روی قیمت آن بکش. یا این که برای تجارت کردن بخرد که در این صورت نیز از آنان سود بگیرد ولی مدارا کنید .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لا يَكُونُ الْوَفَاءُ حَتَّى يَمِيلَ الْمِيزَانُ .

امام صادق عليه السلام : کامل کشیدن [کالا] وقتی است که کفه ترازو سنگین شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ أَرَادَ التَّجَارَةَ فَلْيَتَفَقَّهْ فِي دِينِهِ لِيَعْلَمَ بِذَلِكَ مَا يَحِلُّ لَهُ مِمَّا يَحْرُمُ عَلَيْهِ ، وَمَنْ لَمْ يَتَفَقَّهْ فِي دِينِهِ ثُمَّ اتَّجَرَ تَوَرَّطَ الشُّبُهَاتِ .

امام صادق عليه السلام : هر کس بخواهد تجارت کند باید احکام دین خود را بیاموزد تا بدین وسیله حلال را از حرام بازشناسند. کسی که احکام دین خود را نیاموزد و تجارت کند در کام شبهات فرو می غلتد .

عنه عليه السلام : أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَقَالَ مُسْلِمًا بَيْعَ نَدَامَةٍ أَقَالَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ عَثْرَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه مسلمانی از معامله پشیمان شود و تقاضای فسخ کند و مسلمان طرف دیگر معامله تقاضای فسخ معامله را بپذیرد، خداوند عز و جل در روز رستاخیز از لغزشهای او درمی گذرد .

الإمام الصادق عليه السلام : التَّجَارَةُ تَزِيدُ فِي الْعَقْلِ • .

امام صادق علیه السلام : تجارت کردن ، خرد را می افزاید .

الإمام الصادق عليه السلام : تَرَكَ التَّجَارَةَ يَنْقُصُ الْعَقْلَ • .

امام صادق علیه السلام : رها کردن تجارت، خرد را می کاهد .

عنه عليه السلام - وقد قال له مُعَاذُ بْنُ كَثِيرٍ بَيَّاعُ الْأَكْسِيَّةِ : إِنِّي قَدْ هَمَمْتُ أَنْ أَدَعَ السُّوقَ وَفِي يَدِي شَيْءٌ - :إِنَّ يَسْقُطَ رَأْيُكَ وَلَا يُسْتَعَانَ بِكَ عَلَى شَيْءٍ • .

امام صادق علیه السلام - وقتی معاذ بن کثیر جامه فروش به ایشان عرض کرد: من برای خود ثروتی دارم و تصمیم دارم بازار را رها کنم - فرمود : در این صورت، نظرت از اعتبار می افتد و در هیچ چیز از تو کمک گرفته نمی شود .

عنه عليه السلام : إِنَّ نَصَارَى نَجْرَانَ لَمَّا وَفَدُوا عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَكَانَ سَيِّدُهُمُ الْأَهْتَمَ وَالْعَاقِبَ وَالسَّيِّدَ ... فَقَالُوا : إِلَى مَا تَدْعُونَ ؟ فَقَالَ : إِلَى شَهَادَةِ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ رَسُولَ اللَّهِ وَأَنَّ عَيْسَى عَبْدٌ مَخْلُوقٌ يَأْكُلُ وَيَشْرَبُ وَيُحْدِثُ ... فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : فَبَاهِلُونِي ، فَإِنْ كُنْتُ صَادِقًا نَزَلَتْ اللَّعْنَةُ عَلَيْكُمْ ، وَإِنْ كُنْتُ كَاذِبًا أَنْزَلْتُ عَلَيَّ ، فَقَالُوا : أَنْصَفْتَ ، فَتَوَاعَدُوا لِلْمُبَاهَلَةِ • .

فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى مَنَازِلِهِمْ قَالَ رُؤَسَاؤُهُمْ... : إِنَّ بَاهِلَنَا بِقَوْمِهِ بَاهِلُنَاهُ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ بِنَبِيِّ ، وَإِنْ بَاهِلُنَا بِأَهْلِ بَيْتِهِ خَاصَّةً فَلَا بُبَاهِلُهُ ، فَإِنَّهُ لَا يُقَدِّمُ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ إِلَّا وَهُوَ صَادِقٌ • .

فَلَمَّا أَصْبَحُوا جَاؤُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَمَعَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ وَفَاطِمَةُ وَالْحَسَنُ وَالْحُسَيْنُ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ ... فَعَرَفُوا • وَقَالُوا لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : نُعْطِيكَ الرِّضَا فَأَعْفِنَا مِنَ الْمُبَاهَلَةِ، فَصَالِحَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلَى الْجِزْيَةِ وَأَنْصَرَفُوا • .

امام صادق علیه السلام : نصارای نجران به همراه رئیس و نایب و ... نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله آمدند و عرض کردند: ما را به چه دعوت می کنی؟ فرمود: به این که شهادت دهید خدایی جز الله نیست و من فرستاده خدایم و عیسی بنده ای مخلوق است که می خورد و می آشامد و صحبت می کند ... پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود: پس با من مباهله کنید. اگر من راستگو باشم لعن و نفرین ، شما را می گیرد و اگر دروغگو باشم

لعن ونفرین ، مرا می گیرد. گفتند: منصفانه است. آن گاه وعده مباحله گذاشتند .
وقتی به خانه های خود برگشتند بزرگانشان گفتند: اگر با قوم خود به مباحله آمد با او
مباحله می کنیم ؛ زیرا در این صورت او پیامبر نیست اما اگر فقط با خانواده اش برای
مباحله آمد با او مباحله نمی کنیم؛ چون اگر خانواده اش را به خطر انداخت حتما راست
می گوید .

صبح که شد نزد پیامبر خدا آمدند، دیدند آن حضرت ، امیرالمؤمنین و فاطمه و حسن و
حسین علیهم السلام را همراه خود آورده است . آنان متوجه شدند و به رسول خدا گفتند:
با تو توافق می کنیم، ما را از مباحله معاف مدار. پس، رسول خدا بر گرفتن جزیه از آن
ها مصالحه کرد و آنان پراکنده شدند و رفتند .

قرآن:

(فَمَنْ حَاجَّكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَنِسَاءَنَا
وَ نِسَاءَكُمْ وَأَنْفُسَنَا وَأَنْفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ) .

«از آن پس که به آگاهی رسیده ای، هر کس که درباره او (عیسی علیه السلام) با تو

مجادله کرد بگو: بیایید تا فراخوانیم پسرانمان و پسرانتان را، زنانمان و زنانتان را،

خودمان و خودتان را . آن گاه دعا و زاری کنیم و لعنت خدا را بر دروغگویان بفرستیم» .

الإمام الصادق عليه السلام - لأبي العباس في المباحلة - : تُشَبِّكُ أَصَابِعَكَ فِي أَصَابِعِهِ ثُمَّ تَقُولُ

: «اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ فُلَانٌ جَدَّ حَقًّا وَأَقْرَبَ بَاطِلٍ فَأُصِيبْهُ بِحُسْبَانٍ مِنَ السَّمَاءِ أَوْ بِعَذَابٍ مِنْ عِنْدِكَ»

وَتَلَاعِنُهُ سَبْعِينَ مَرَّةً .

امام صادق عليه السلام - به ابوالعباس درباره مباحله - فرمود : پنجه ات را در پنجه او

می گذاری، آن گاه می گویی: «خدایا ! اگر فلانی حقّی را انکار یا به باطلی اقرار کرده او

را به بلایی آسمانی، یا عذابی از جانب خودت گرفتار کن» و هفتاد بار او را نفرین می

کنی .

الإمام الصادق عليه السلام - ناقلًا عن حكيم - : البُهْتَانُ عَلَى الْبَرِيِّءِ أَثْقَلُ مِنَ الْجِبَالِ

الرَّاسِيَاتِ .

امام صادق عليه السلام - به نقل از يك حكيم - فرمود : بهتان زدن به آدم بیگناه سنگین تر

از کوههای استوار است .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا أُضِيفَ الْبَلَاءُ إِلَى الْبَلَاءِ كَانَ مِنَ الْبَلَاءِ عَافِيَةً .

امام صادق عليه السلام : هرگاه بلا روی بلا بیاید، از بلا رهایی حاصل می شود .

عنه عليه السلام : ثلاثٌ من ابْتَلِيَ بواحدةٍ مِنْهُنَّ تَمُنَّى الموتَ : فَقَرُّ مُتَتَابِعٍ ، وَحُرْمَةُ فَاضِحَةٍ ، وَعَدُوٌّ غَالِبٌ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز است که هر کس به یکی از آنها گرفتار شود آرزوی مرگ کند: فقر پیایی، محرومیت رسوا ، و دشمن چیره .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : ما بَلَا اللهُ العِبَادَ بشيءٍ أَشدَّ عَلَيْهِمِ مِنْ إِخْرَاجِ الدَّرْهِمِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند بندگان را به چیزی سخت تر از بذل مال نیازموده است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - فيما أوحى اللهُ تعالى إلى موسى عليه السلام - : ما خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عِبْدِي الْمُؤْمِنِ ، فَإِنِّي إِنَّمَا أَبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأُعَافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأُزَوِّي عَنْهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ ، وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا يَصْلُحُ عَلَيْهِ عِبْدِي ، فَلْيَصْبِرْ عَلَى بِلَائِي ، وَلْيَشْكُرْ نِعْمَائِي ، وَلْيَرْضَ بِقَضَائِي ، أَكْتُبُهُ فِي الصّديقِينَ عِنْدِي .

امام صادق عليه السلام - از جمله چیزهایی که خداوند متعال به موسی عليه السلام وحی کرد ، این بود که - : آفریده ای نیافریده ام که نزد من محبوب تر از بنده مؤمنم باشد. او رامبتلا می سازم چون برایش بهتر است؛ به او عافیت می بخشم چون برایش بهتر است، از او می گیرم و محرومش می سازم چون برایش بهتر است. من بهتر می دانم که چه چیز بنده مرا اصلاح می کند؛ پس باید که بر بلای من صبور باشد و از نعمتهایم سپاسگزار و از حکم و قضای من خشنود تا او را در شمار بندگان صدیق خود بنویسم .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مَنزِلَةً لَا يَبْلُغُهَا عَبْدٌ إِلَّا بِالْإِبْتِلَاءِ فِي جَسَدِهِ .

امام صادق عليه السلام : همانا در بهشت منزلتی است که هیچ بنده ای بدان نمی رسد مگر با بلایی که [در دنیا] به بدنش می رسد .

عنه عليه السلام : إِنَّهُ لَيَكُونُ لِلْعَبْدِ مَنزِلَةٌ عِنْدَ اللهِ فَمَا يَنَالُهَا إِلَّا بِأَحْدَى حَصَلَتَيْنِ : إِمَّا بِذَهَابِ مَالِهِ أَوْ بِبِلِيَّةٍ فِي جَسَدِهِ .

امام صادق عليه السلام : بنده را نزد خداوند منزلتی است که بدان نمی رسد مگر با یکی از این دو: یا با از بین رفتن دارایی اش، یا با رسیدن بلایی به جسمش .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام - في كتابِ عليٍّ عليه السلام - : إِنَّمَا يُبْتَلَى الْمُؤْمِنُ عَلَى قَدْرِ أَعْمَالِهِ الْحَسَنَةِ ، فَمَنْ صَحَّ دِينُهُ وَحَسُنَ عَمَلُهُ أَشْتَدَّ بِلَاؤُهُ ، وَذَلِكَ أَنَّ اللهَ عَزَّ وَجَلَّ لَمْ يَجْعَلِ الدُّنْيَا ثَوَابًا لِمُؤْمِنٍ ، وَلَا عُقُوبَةً لِكَافِرٍ ، وَمَنْ سَخَفَ دِينَهُ وَضَعَفَ عَمَلَهُ قَلَّ بِلَاؤُهُ .

امام صادق علیه السلام : در کتاب علی علیه السلام آمده است: همانا مؤمن به اندازه کارهای نیکش بلا می بیند. پس، هر که دینش درست و کردارش نیکو باشد بلایش سخت است؛ زیرا خداوند عز و جل دنیا را پاداش مؤمن و کیفر کافر قرار نداده است. و هر که دینش سست و کردارش ضعیف باشد بلایش اندک است .

عنه علیه السلام : إِذَا أَحَبَّ اللَّهُ قَوْمًا أَوْ أَحَبَّ عِبَادَ اللَّهِ عَلَيْهِ الْبَلَاءُ صَبًّا، فَلَا يَخْرُجُ مِنْ غَمٍّ إِلَّا وَقَعَ فِي غَمٍّ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه خداوند مردمی یا بنده ای را دوست بدارد بر سر او بلا می ریزد و از غمی به در نمی آید مگر آن که در غمی دیگر فرو می افتد .

الإمام الصادق عليه السلام - وعنده سدير - : إِنَّ اللَّهَ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا عَتَّهَ بِالْبَلَاءِ عَتًّا ، وَإِنَّا وَإِيَّاكُمْ يَا سَدِيرُ لَنُصَبِّحُ بِهِ وَنُمْسِي .

امام صادق علیه السلام - در حضور سدير - فرمود : خداوند هرگاه بنده ای را دوست بدارد او را در بلا غوطه ورمی سازد. ای سدير! ما وشما روز و شبمان را با بلا سپری می کنیم .

الإمام الصادق عليه السلام : الْمُؤْمِنُ لَا يَمُضِي عَلَيْهِ أَرْبَعُونَ لَيْلَةً إِلَّا عَرَضَ لَهُ أَمْرٌ يُحْزِنُهُ يُذَكِّرُ بِهِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن چهل شب بر او نمی گذرد جز آن که پیشامدی برایش شود که غمگینش سازد و بدان وسیله متنبه گردد .

عنه علیه السلام : إِذَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَعْدَ خَيْرٍ فَأَذْنَبَ ذَنْبًا تَبِعَهُ بِنِقْمَةٍ وَيُذَكِّرُهُ الْإِسْتِغْفَارَ ، وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بَعْدَ شَرٍّ فَأَذْنَبَ ذَنْبًا تَبِعَهُ بِنِعْمَةٍ لِيُنْسِيَهُ الْإِسْتِغْفَارَ وَيَتِمَادَى بِهِ ، وَهُوَ قَوْلُ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : سَنَسْتَدْرِجُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ • «بِالنَّعْمِ عِنْدَ الْمَعَاصِي» .

امام صادق علیه السلام : هرگاه خداوند خیر بنده ای را بخواهد و از او گناهی سرزند، در پی آن گناه به مصیبتی گرفتارش می سازد تا او را به یاد استغفار کردن اندازد. و هرگاه خداوند بدی بنده ای را بخواهد و از او گناهی سرزند، در پی آن بدو نعمتی می بخشد تا آمرزش خواهی را از یاد ببرد و آن گناه را ادامه دهد. این است فرموده خداوند عز و جل که: «از جایی که خود نمی دانند بتدریج آنان را فرو می گیریم» یعنی با نعمت دادن به هنگام گناه .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ بَلَاءَ الْأَنْبِيَاءِ ، ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ، ثُمَّ الْأَمْثَلُ فَالْأَمْثَلُ .

امام صادق عليه السلام : سخت ترین بلاها و آزمایشها را پیامبران از سر می گذرانند، پس از آنها جانشینان و پیروانشان و سپس به ترتیب، کسانی که نزد خدا مقامی ارجمندتر دارند .

عنه عليه السلام : لَيْسَ شَيْءٌ فِيهِ قَبْضٌ أَوْ بَسْطٌ مِمَّا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَوْ نَهَى عَنْهُ إِلَّا وَفِيهِ مِنَ اللَّهِ عِزٌّ وَجَلٌّ ابْتِلَاءٌ وَقَضَاءٌ .

امام صادق عليه السلام : در امر و نهی خدا هیچ گرفتگی و گشایشی صورت نمی گیرد مگر از جانب خداوند عز و جل در آن آزمایش و قضایی است .

قرآن:

(وَنَبَلُوكُمْ بِالْأَشْرِّ وَالْأَخْيَرِ فِتْنَةً) .

«و شما را با آزمون بد و خوب می آزمایشیم» .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا مِنْ قَبْضٍ وَلَا بَسْطٍ إِلَّا وَاللَّهُ فِيهِ الْمَنْ وَالْإِبْتِلَاءُ .

امام صادق عليه السلام : هیچ گرفتگی و گشایشی صورت نمی گیرد مگر این که خداوند در آن، بخشش و آزمایشی دارد .

عنه عليه السلام : رَحِمَ اللَّهُ قَوْمًا كَانُوا سِرَاجًا وَمَنَارًا ؛ كَانُوا دُعَاءَ إِلَيْنَا بِأَعْمَالِهِمْ وَمَجْهُودِ طَاقَتِهِمْ .

امام صادق عليه السلام : خداوند آن جمعیت را رحمت کند که چراغ و مناره (هدایت) اند و مردم را با اعمال و نهایت توانشان به سوی ما فرامی خوانند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : كُونُوا دُعَاءَ لِلنَّاسِ بِالْخَيْرِ بغيرِ السِّنْتِكُمْ ؛ لِيَرَوْا مِنْكُمْ الاجْتِهَادَ وَالصِّدْقَ وَالْوَرَعَ .

امام صادق عليه السلام : مردم را به غیر از زیانتان به خوبی فرا خوانید تا در شما کوشش و راستی و پرهیزکاری ببینند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ - لِعُمَرَ بْنِ حَنْظَلَةَ - : يَا عُمَرُ ، لَا تُحْمَلُوا عَلَيَّ شَيْعَتِنَا ، وَارْفُقُوا بِهِمْ ؛ فَإِنَّ النَّاسَ لَا يَحْتَمِلُونَ مَا تَحْمِلُونَ .

امام صادق علیه السلام - خطاب به عمر به حنظله - : ای عمر ، بار [سنگین] بر دوش شیعیان ما مگذارید و با آنان مدارا کنید که مردم آنچه را بر دوش آنان می گذارید به دوش نمی گیرند .

الإمام الصادق عليه السلام - فيما يُنسبُ إليه في مصباح الشريعة - : أحسنُ المَواعِظِ ما لا يُجاوِزُ القَولَ حَدَّ الصِّدقِ ، وَالفِعْلُ حَدَّ الإِخْلاصِ .

امام صادق علیه السلام - چنان که در کتاب مصباح الشریعه به ایشان نسبت داده شده است - : بالاترین اندرزها آن است که سخن از مرز راستگویی و عمل از مرز اخلاص فراتر نرود .

عنه عليه السلام : ثلاثةٌ فيهنَّ البَلاغةُ : التَّقَرُّبُ مِنَ مَعْنَى البُغْيَةِ ، وَالتَّبَعُدُ مِنَ حَشْوِ الكَلامِ ، وَالدَّلالةُ بِالْقَليلِ عَلى الكَثيرِ .

امام صادق علیه السلام : بلاغت در سه چیز است: نزدیک شدن به معنای مورد نظر، دوری کردن از گفتار حشو و زاید، و رساندن معنای زیاد با عبارت کوتاه .

الإمام الصادق عليه السلام : لَيْسَتْ البَلاغةُ بِحَدَّةِ اللِّسانِ وَلا بِكَثرةِ الهَدْيانِ ، وَلَكِنَّها إِصابةُ المَعْنى وَقَصْدُ الحُجَّةِ .

امام صادق علیه السلام : بلاغت به [معنای] تندى زبان و پَرت و پلاگویی بسیار نیست بلکه بلاغت، رساندن معنا و آوردن دلیل و برهان درست است .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يَسْتَعْنِي أَهْلُ كُلِّ بَلَدٍ عَن ثَلاثَةٍ يُفَزَعُ إِلَيْهِم في أَمْرِ دُنْيائِهِم وَآخِرَتِهِم ، فَإِن عَدِمُوا ذَلِكَ كانوا هَمَجًا : فَفقيهٌ عالِمٌ وَرِعٌ ، وَأَميرٌ خَيْرٌ مُطاعٌ ، وَطبيبٌ بَصيرٌ ثَقَّةٌ .

امام صادق علیه السلام : مردم هر شهری به سه چیز نیازمندند که در کار دنیا و آخرت خود به آنها رجوع می کنند و چنانچه آن سه را نداشته باشند گرفتار پریشانی می شوند: فقیه دانا و پارسا، فرمانروای نیکوکار و مطاع، و پزشک حاذق و مطمئن .

عنه عليه السلام : ما مِنْ شَيءٍ إِلاَّ وَلَهُ كَيْلٌ أَوْ وَزْنٌ إِلاَّ الدُّمُوعَ ، فَإِنَّ القَطْرَةَ مِنْها تُطْفِئُ بحارا مِنَ نارِ ، وَإِذا اَعْرَورَقَتِ العَيْنُ بِمائها لَمْ يَرَهُقْ وَجْهَهُ قَتْرٌ وَلا ذِلَّةٌ ، فَإِذا فاضَتْ حَرَمَهُ اللهُ عَلى النَّارِ ، وَلَوْ أَنَّ باکیا بکی في أُمَّةٍ لَرُحِموا .

امام صادق علیه السلام : هر چیزی پیمانۀ ای یا وزنی دارد مگر اشکها؛ زیرا قطره ای اشک، دریاهایی از آتش را فرو می نشاند. هرگاه چشم غرق در اشک خود شود، گرد هیچ

فقر و ذلتی بر چهره آن نمی نشیند. و هرگاه اشکها سرازیر شود خداوند آن چهره را بر آتش حرام می گرداند. و اگر گرینده ای در میان امتی بگرید همه آن امت مشمول رحمت می شوند .

الإمام الصادق عليه السلام : إن لم يُجِبْكَ البُكَاءُ فَتَبَاكَ ، فَإِنْ خَرَجَ مِنْكَ مِثْلُ رَأْسِ الذُّبَابِ فَبِحِ بَخٍ .

امام صادق علیه السلام : اگر گریه ات نمی آید خود رابه گریه بزن که اگر از چشمانت به اندازه سر مگسی اشک بیرون آمد زهی به سعادتت .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ فِي قِتَالِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَهْلَ قِبْلَةٍ بَرَكَةٌ ، وَلَوْ لَمْ يُقَاتِلْهُمْ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَمْ يَدْرِ أَحَدٌ بَعْدَهُ كَيْفَ يَسِيرُ فِيهِمْ .

امام صادق علیه السلام : در جنگ علی علیه السلام با اهل قبله برکت بود؛ زیرا اگر علی علیه السلام با آنان نمی جنگید، بعد از آن حضرت، هیچ کس نمی دانست با آنان چگونه رفتار کند .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ» . - : الباغِي الَّذِي يَخْرُجُ عَلَى الْإِمَامِ . «غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ» قَالَ : غَيْرَ بَاغٍ عَلَى الْمُسْلِمِينَ وَلَا مُتَعَدِّ عَلَيْهِمْ . مَنْ خَرَجَ يَقَطِّعُ الرَّحِمَ أَوْ يَقَطِّعُ السَّبِيلَ أَوْ يُفْسِدُ فِي الْأَرْضِ أَوْ مُفَارِقًا لِلْجَمَاعَةِ وَالْأُمَّةِ أَوْ خَرَجَ فِي مَعْصِيَةِ اللَّهِ فَاضْطُرَّ إِلَى الْمَيْتَةِ لَمْ تَحِلَّ لَهُ . (الدر المنثور : ١ / ٢٠٨)

امام صادق علیه السلام - در تفسیر آیه «هر کس ناچار شود بی آن که سرکشی ورزد و تجاوز کند» - فرمود : یاغی و سرکش کسی است که بر امام خروج کند .

الإمام الصادق عليه السلام : انظُرْ أَنْ لَا تَكَلِّمَنَّ بِكَلِمَةٍ بَغِيٍّ أَبَدًا ، وَإِنْ أَعْجَبَتْكَ نَفْسُكَ وَعَشِيرَتُكَ .

امام صادق علیه السلام : مواظب باش که هرگز سخن تعدی آمیزی از دهانت خارج نشود هر چند به قدرت خود و طایفه ات بنازی .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ مَكْسَبَةٌ لِلْبَغْضَاءِ : النِّفَاقُ ، وَالظُّلْمُ ، وَالْعُجْبُ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز نفرت می آورد: دورویی ، ستمگری و خودپسندی .

عنه عليه السلام : إِنَّ رَجُلًا مِنْ خَتَمِ جَاءَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : أَيُّ الْأَعْمَالِ أَبْغَضُ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ؟ فَقَالَ : الشُّرْكَ بِاللَّهِ . قَالَ : ثُمَّ مَاذَا ؟ قَالَ : قَطِيعَةُ الرَّحِمِ . قَالَ : ثُمَّ مَاذَا ؟ قَالَ : الْأَمْرُ بِالْمُنْكَرِ وَالنَّهْيُ عَنِ الْمَعْرُوفِ .

امام صادق عليه السلام : مردی از ختعم خدمت پیامبر خدا صلی الله علیه وآله آمد و عرض کرد : کدام کار نزد خداوند عز و جل مبعوض تر است؟ فرمود: شرک و رزیدن به خدا. عرض کرد: دیگر چه؟ فرمود: بریدن از خویشاوندان. عرض کرد: سپس چه؟ فرمود: امر به منکر و نهی از معروف .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أَبْغَضَ خَلْقِ اللَّهِ عَبْدٌ اتَّقَى النَّاسَ لِسَانَهُ .

امام صادق عليه السلام : مبعوض ترین خلق خدا بنده ای است که مردم از زبان او بترسند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ يُبْغِضُ كَثْرَةَ النَّوْمِ وَكَثْرَةَ الْفِرَاقِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند از پُر خوابی و بیکاری زیاد نفرت دارد .

عنه عليه السلام : ثَلَاثٌ فِيهِنَّ الْمَقْتُ مِنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : نَوْمٌ مِنْ غَيْرِ سَهَرٍ ، وَضِحْكٌ مِنْ غَيْرِ عَجَبٍ ، وَأَكْلٌ عَلَى الشُّبْعِ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز است که خداوند آنها را دشمن می دارد: خوابیدن در روز بدون شب زنده داری، خنده بی دلیل، و غذا خوردن از روی سیری .

عنه عليه السلام : لَا يَسْتَيَقِنُ الْقَلْبُ أَنَّ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا ، وَلَا يَسْتَيَقِنُ أَنَّ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا .

امام صادق عليه السلام : هرگز دل به باطل بودن حق و به حق بودن باطل یقین نمی کند .

الإمام الصادق عليه السلام : أَبِي اللَّهِ أَنْ يُعْرِفَ بَاطِلًا حَقًّا ، أَبِي اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ الْحَقَّ فِي قَلْبِ الْمُؤْمِنِ بَاطِلًا لَا شَكَّ فِيهِ ، وَأَبَى اللَّهِ أَنْ يَجْعَلَ الْبَاطِلَ فِي قَلْبِ الْكَافِرِ الْمُخَالَفِ حَقًّا لَا شَكَّ فِيهِ ، وَلَوْ لَمْ يَجْعَلْ هَذَا هَكَذَا مَا عُرِفَ حَقٌّ مِنْ بَاطِلٍ .

امام صادق عليه السلام : خداوند ابا کرده است از این که باطلی را حق بشناساند؛ خداوند ابا کرده است از این که حق را در دل مؤمن، باطلی تردید ناپذیر جلوه دهد؛ خداوند ابا کرده است از این که باطل را در دل کافر حق ستیز به صورت حقی تردید ناپذیر جلوه دهد؛ اگر چنین نمی کرد حق از باطل شناخته نمی شد .

قرآن:

(وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ مَا دُمْتُ حَيًّا) .

« [کودک (حضرت عیسی) گفت] و هر جا که باشم مرا بابرکت ساخته و به ادای نماز و زکات در همه عمرم سفارش کرده است» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَمَا كُنْتُ» - : نَفَاعًا .

امام صادق عليه السلام - در تفسیر آیه «و هر جا که باشم مرا بابرکت ساخته است» - فرمود : یعنی بسیار بهره رسان .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أرواحَ الكُفَّارِ في نارِ جَهَنَّمَ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا يَقُولُونَ : رَبَّنَا ، لا تُقِمْ لَنَا السَّاعَةَ ، ولا تُنْجِزْ لَنَا ما وَعَدْتَنَا ، ولا تُلْحِقْ آخِرنا بِأَوَّلنا !

امام صادق عليه السلام : جانهای کافران در آتش دوزخ است و بر آن عرضه می شوند و می گویند : پروردگارا! قیامت را برای ما بر پا مدار و تهدیدت را درباره ما اجرا مکن و آخر ما را به اول ما ملحق مکن .

قرآن:

(وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْواتًا بَلْ أحياءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرزقُونَ) .

«آنان را که در راه خدا کشته شده اند هرگز مرده مپندار، بلکه زنده اند و نزد پروردگارشان روزی می خورند» .

الإمام الصادق عليه السلام : أرواحُ المؤمنينَ في حُجراتٍ في الجنَّةِ ، يأكلونَ منَ طعامِها ، ويشربونَ منَ شرابِها ، ويتزاورونَ فيها ، ويقولونَ : رَبَّنَا ، أقمْ لَنَا السَّاعَةَ لِتُنْجِرَنا ما وَعَدْتَنَا .

امام صادق عليه السلام : ارواح مؤمنان در اتاقهایی در بهشت ساکنند، از غذای بهشت می خورند و از نوشیدنیهای آن می آشامند. به دیدار هم می روند و می گویند: پروردگارا! قیامت را برپا دار تا آنچه را به ما وعده داده ای تحقق بخشی .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : «وَلَا تُبَدِّرْ تَبْدِيرًا» - : مَنْ أَنْفَقَ شَيْئًا في غيرِ طاعةِ اللَّهِ فهو مُبَدِّرٌ ، وَمَنْ أَنْفَقَ في سبيلِ الخَيْرِ فهو مُقْتَصِدٌ .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و و لخرجی مکن» - فرمود : هر کس چیزی در راهی جز طاعت خدا انفاق کند و لخرج است و هر کس در راه خیر و خوبی خرج کند مقتصد و صرفه جوی است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ دَعَا النَّاسَ إِلَى نَفْسِهِ وَفِيهِمْ مَنْ هُوَ أَعْلَمُ مِنْهُ فَهُوَ مُبْتَدِعٌ ضالٌّ .

امام صادق عليه السلام : هر که مردم را به خود فرا خواند، حال آن که در میان آنان داناتر و عالمتر از او هست، بدعتگذاری گمراه است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعَثَ إِلَى رَجُلٍ بِخَمْسَةِ أَوْسَاقٍ مِنْ تَمْرٍ .. فَقَالَ رَجُلٌ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَاللَّهِ مَا سَأَلْتُكَ فُلَانٌ ، وَلَقَدْ كَانَ يُجْزِيهِ مِنَ الْخَمْسَةِ أَوْسَاقٍ وَسَقٌّ وَاحِدًا ! فَقَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَا كَثُرَ اللَّهُ فِي الْمُؤْمِنِينَ ضَرْبُكَ ! أُعْطِيَ أَنَا وَتَبَخَّلُ أَنْتَ ؟ !

امام صادق عليه السلام : امیرالمؤمنین پنج بار شترخرما برای مردی فرستاد ... مردی به امیرالمؤمنین عرض کرد: به خدا قسم فلانی از تو [این مقدار] نخواسته است، یک بار از پنج بار برای او کافی است ! امیرالمؤمنین فرمود: خدا امثال تو را در میان مؤمنان زیاد نکند! من می بخشم و تو بخل می ورزی؟ !

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إِنَّ أَحَقَّ النَّاسِ بِأَنْ يَتَمَنَّى لِلنَّاسِ الْغِنَى الْبُخْلَاءُ ؛ لِأَنَّ النَّاسَ إِذَا اسْتَعْنَوْا كَفُّوا عَنِ أَمْوَالِهِمْ .

امام صادق عليه السلام : بخیلان بیش از همه باید برای مردم آرزوی توانگری کنند؛ زیرا وقتی مردم بی نیاز شدند، از اموال و داراییهای بخیلان چشم بر می دارند .

عنه عليه السلام : حَسْبُ الْبَخِيلِ مِنْ بُخْلِهِ سُوءُ الظَّنِّ بِرَبِّهِ ، مَنْ أَيْقَنَ بِالْخَلْفِ جَادَ بِالْعَطِيَّةِ .

امام صادق عليه السلام : در بخل بخیل همین بس که به خدای خود بدگمان است. کسی که به عوض یقین داشته باشد، بذل و بخشش می کند .

عنه عليه السلام : الشُّحُّ أَشَدُّ مِنَ الْبُخْلِ ، إِنَّ الْبَخِيلَ يَبْخُلُ بِمَا فِي يَدِهِ ، وَالشَّحِيحُ يَشْحُ عَلَى مَا فِي أَيْدِي النَّاسِ وَعَلَى مَا فِي يَدِهِ ، حَتَّى لَا يَرَى فِي أَيْدِي النَّاسِ شَيْئًا إِلَّا تَمَنَّى أَنْ يَكُونَ لَهُ بِالْحِلِّ وَالْحَرَامِ ، لَا يَشْبَعُ وَلَا يَنْتَفِعُ بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ .

امام صادق عليه السلام : تنگ چشمی ، بالاتر و بدتر از بخل است ؛ زیرا بخیل نسبت به آنچه خود دارد بخل می ورزد ، اما تنگ چشم هم به مال مردم و هم به مال خودش بخل می ورزد ، تا جایی که هر چه دست مردم می بیند آرزو می کند که ، به حلال یا حرام ، از آن او باشد ؛ از آنچه خدا روزیش کرده نه سیر می شود و نه سودی بر می گیرد .

الإمام الصادق عليه السلام : إنما الشَّحِيحُ مَنْ مَنَعَ حَقَّ اللَّهِ ، وَأَنْفَقَ فِي غَيْرِ حَقِّ اللَّهِ عِزٌّ وَجَلٌّ .

امام صادق عليه السلام : تنگ چشم ، کسی است که حق خدا را نپردازد و در راهی جز حق خداوند عز و جل خرج کند .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى : «وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ * إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ» - : خَلَقَهُمْ لِيَفْعَلُوا مَا يَسْتَوْجِبُونَ بِهِ رَحْمَتَهُ فَيَرْحَمَهُمْ .

امام صادق عليه السلام - در تفسیر گفته خدا که «پیوسته در اختلاف اند مگر آن کس که خدایت بر او رحمت آورد و برای همین آنان را آفریده است» - فرمود : آنان را بیافرید تا کاری کنند که به واسطه آن سزاوار رحمت خدا شوند و خداوند بر ایشان رحمت آورد .

الإمام الصادق عليه السلام - في جواب زنديقٍ سأله : فَلَايَ عِلَّةٍ خَلَقَ الْخَلْقَ وَهُوَ غَيْرُ مُحْتَاجٍ إِلَيْهِمْ وَلَا مُضْطَرٌّ إِلَى خَلْقِهِمْ ، وَلَا يَلِيقُ بِهِ التَّعَبُّثُ بِنَا ؟ - : خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ حِكْمَتِهِ ، وَإِنْفَادِ عِلْمِهِ ، وَإِمْضَاءِ تَدْبِيرِهِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این پرسش زنديق که چرا خدا خلایق را آفرید با آنکه نیاز ندارد و از آفریدن آنها ناگزیر نیست و بازچه کردن ما نیز شایسته او نیست؟ - فرمود : آفریدگان را بیافرید تا حکمت خود را پدیدار کند و علم خود را به کار زند و تدبیر خویش را بگذراند .

الإمام الصادق عليه السلام - وقد سأله عبدُ اللَّهِ بنُ سِنَانٍ : الملائكةُ أفضلُ أمْ بنو آدمَ ؟ - : قالَ أميرُ المؤمنينَ عليُّ بنُ أبي طالبٍ عليه السلام : إنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ رَكَّبَ فِي الملائكةِ عَقْلاً بلا شَهْوَةٍ ، وَرَكَّبَ فِي البهائمِ شَهْوَةً بلا عَقْلِ ، وَرَكَّبَ فِي بني آدمَ كِلَيْتَيْهِمَا ، فَمَنْ غَلَبَ عَقْلُهُ شَهْوَتُهُ فَهُوَ خَيْرٌ مِنَ الملائكةِ ، وَمَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ البهائمِ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به این پرسش عبدالله بن سنان که: فرشتگان برترند یا آدمیان؟ - فرمود : امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام فرموده است: خداوند عز و جل در فرشتگان فقط عقل نهاده است و نه خواهش نفسانی، و در ستوران میل و خواهش نهاده است و عقل نه، و در بنی آدم هر دو را نهاده است. پس، آن که عقلش بر خواهشش چیره آید از فرشتگان بهتر است و هر که خواهشش بر خردش غالب گردد از ستوران بدتر است .

الإمام الصادق عليه السلام : ما مِنْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَقَدِ جَعَلَ اللَّهُ لَهُ مِنْ إِيْمَانِهِ أَنْسًا يَسْكُنُ إِلَيْهِ ، حَتَّىٰ لَوْ كَانَ عَلَى قَلَّةٍ جَبَلٍ لَمْ يَسْتَوْحِشْ .

امام صادق علیه السلام : هیچ مؤمنی نیست مگر آنکه خداوند از ایمان او انیس و دل آرامی برای او قرار می دهد، چندان که اگر بر قلّه ای باشد احساس تنهایی نکند .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : الأُنسُ في ثلاثٍ : في الزّوجةِ المُوافقةِ، والوَلدِ البارِّ ، والصّدیقِ المُصافي .

امام صادق علیه السلام : سه چیز مایه انس هستند: زن سازگار، فرزند صالح و دوست یکرنگ .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : ما أبالي أنتمتُ خائناً أو مُضَيِّعاً .

امام صادق علیه السلام : برای من فرقی نمی کند که به خائن امانت بسپارم، یا به کسی که از امانت مراقبت و نگهداری نمی کند .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : الأمانةُ غنيٌّ .

امام صادق علیه السلام : امانتداری، [مایه] توانگری است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : اتَّقوا اللهَ ، وَعَلَيْكُمْ بِأداءِ الأمانةِ إلى مَنْ ائْتَمَنَكُمْ ، فَلَوْ أَنَّ قاتِلَ أميرِ المؤمنينَ عليه السلامِ ائْتَمَنني على أمانةٍ لَأَدَيْتُها إِلَيْهِ .

امام صادق علیه السلام : از خدا بترسید و امانت را به کسی که شما را امین دانسته است، بازگردانید؛ زیرا حتی اگر قاتل امیرالمؤمنین علیه السلام امانتی را به من بسپرد، آن را به او بر می گردانم .

احادیث امام صادق علیه السلام (2591) حدیث (قسمت ۵)

عنه عليه السلام : أدوا الأمانة ولو إلى قاتلِ الحسينِ بنِ عليٍّ عليهما السلام .

امام صادق علیه السلام : امانت را به صاحبش برگردانید ، اگر چه قاتل حسین بن علی علیهما السلام باشد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام - وقد سُئِلَ : بأيِّ شيءٍ يَعْلَمُ المؤمنُ بآئِهِ مؤمِنٌ ؟ - : بالتَّسْلِيمِ لِلَّهِ ، والرِّضَا فيما وَرَدَ عَلَيْهِ مِنْ سُرُورٍ أَوْ سُخْطٍ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به این پرسش که: مؤمن بودن مؤمن با چه چیز شناخته می شود؟ - فرمود : با تسلیم در برابر خدا و خشنود بودن به هر غم و شادی که به او می رسد .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : المؤمنةُ أعزُّ مِنَ المؤمنِ ، والمؤمنُ أعزُّ مِنَ الكبريتِ الأحمرِ ، فَمَنْ رَأَى مِنْكُمْ الكبريتَ الأحمرَ ؟ !

امام صادق علیه السلام : زن مؤمن از مرد مؤمن کمیابتر است و مرد مؤمن از کیمیا .
کدام يك از شما کیمیا را دیده است؟ !

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إِنَّ الْمُؤْمِنَ لَيَزْهَرُ نُورُهُ لِأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تَزْهَرُ نُجُومُ السَّمَاءِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ .

امام صادق علیه السلام : نور مؤمن برای آسمانیان می درخشد ، همان گونه که ستارگان آسمان برای زمینیان می درخشند .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَشَدُّ مِنْ زُبْرِ الْحَدِيدِ ، إِنَّ زُبْرَ الْحَدِيدِ إِذَا دَخَلَ النَّارَ تَغَيَّرَ ، وَإِنَّ الْمُؤْمِنَ لَوْ قُتِلَ ثُمَّ نُشِرَ ثُمَّ قُتِلَ لَمْ يَتَغَيَّرْ قَلْبُهُ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن از پاره های آهن محکمتر است؛ پاره های آهن هر گاه در آتش نهاده شود تغییر می کند اما اگر مؤمن بارها کشته و زنده شود دلش تغییری نمی کند .

عنه عليه السلام : المؤمنُ مِنَ طَابَ مَكْسَبُهُ ، وَحَسُنَتْ خَلِيقَتُهُ ، وَصَحَّتْ سَرِيرَتُهُ ، وَأَنْفَقَ الْفَضْلَ مِنْ مَالِهِ ، وَأَمْسَكَ الْفَضْلَ مِنْ كَلَامِهِ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن کسی است که درآمدش حلال و پاک باشد و اخلاقش نیکو و باطنش درست؛ زیادی مالش را انفاق کند و زیادی گفتارش را نگه دارد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : المؤمنُ حَسَنُ المَعُونَةِ ، خَفِيفُ المَوْنَةِ ، جَيِّدُ التَّدْبِيرِ لِمَعِيشَتِهِ ، لا يُلْسَعُ مِنْ جُحْرِ مَرَّتَيْنِ .

امام صادق عليه السلام : مؤمن، یاوری خوب و کم خرج و کم زحمت است؛ زندگی اش را خوب اداره می کند؛ از يك سوراخ دوبار گزیده نمی شود .

عنه عليه السلام : المؤمنُ لَهُ قوَّةٌ فِي دِينِ ، وَحَزْمٌ فِي لِيْنِ ، وَإِيْمَانٌ فِي يَقِيْنِ ، وَحِرْصٌ فِي فِقْهِ ، وَنَشَاطٌ فِي هُدًى ... وَصَلَاةٌ فِي شُغْلٍ .

امام صادق عليه السلام : مؤمن در دین قدرتمند است و در عین نرمش، قاطع. ایمانش با یقین همراه است، در فهمیدن [دین] آزمند و در پیمودن راه راست با نشاط ... و با وجود کار و گرفتاری نمازش را ترك نمی کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : المؤمنُ أَعْظَمُ حُرْمَةً مِنَ الكَعْبَةِ .

امام صادق عليه السلام : حرمت مؤمن از كعبه بیشتر است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : سِتَّةٌ لا تَكُونُ فِي مُؤْمِنٍ : العُسْرُ ، وَالنَّكَدُ ، وَالحَسَدُ ، وَالتَّجَاوُزُ ، وَالكِذْبُ ، وَالبَغْيُ .

امام صادق عليه السلام : شش چیز در مؤمن نباشد: تنگنایی، تیره روزی (/ بی خیری)، حسادت، لجبازی، دروغ و تجاوز .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قَدْ يَخْرُجُ [العَبْدُ] مِنَ الإِيْمَانِ بِخَمْسِ جِهَاتٍ مِنَ الفِعْلِ كُلِّهَا مُتَّشَابِهَاتٍ مَعْرُوفَاتٍ : الكُفْرُ ، وَالشَّرْكُ ، وَالضَّلَالُ ، وَالفِسْقُ ، وَرُكُوبُ الكَبَائِرِ .

امام صادق عليه السلام : بنده به سبب یکی از پنج کار که همگی مانند هم و شناخته شده هستند، از ایمان خارج می شود: کفر، شرك، گمراهی، فسق و ارتکاب کبائر .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : حَرَامٌ عَلَى قُلُوبِكُمْ أَنْ تَعْرِفَ حَلَاوَةَ الإِيْمَانِ حَتَّى تَزْهَدَ فِي الدُّنْيَا .

امام صادق عليه السلام : چشیدن حلاوت ایمان بر دل‌های شما حرام گشته مگر آنگاه که از دنیا روی گردان شوید .

عنه عليه السلام : لا يَثْبُتُ لَهُ [الإِيْمَانُ] إِلاَّ بِالعَمَلِ ، وَالعَمَلُ مِنْهُ .

امام صادق عليه السلام : ایمان مؤمن جز با عمل استوار نمی شود. عمل جزء ایمان است .

الإمام الصادق عليه السلام - وقد سئل عما يُثبِتُ الإيمانَ في العبدِ - :الَّذِي يُثَبِّتُهُ فِيهِ الْوَرَعُ ، وَالَّذِي يُخْرِجُهُ مِنْهُ الطَّمَعُ .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ به سؤال از عواملی که ایمان را در انسان استوار می سازد - فرمود : آنچه ایمان را در آدمی استوار می کند، وَرَع است و آنچه ایمان را از دل او بیرون می راند طمع است .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَضَعَ الْإِيمَانَ عَلَى سَبْعَةِ أَسْهُمٍ : عَلَى الْبِرِّ وَالصِّدْقِ وَالْيَقِينِ وَالرِّضَا وَالْوَفَاءَ وَالْعِلْمِ وَالْحِلْمِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل ایمان را به هفت بخش تقسیم کرده است: نیکوکاری، راستگویی، یقین، خشنودی، وفاداری، دانش و بردباری .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْإِيمَانَ عَشْرُ دَرَجَاتٍ بِمَنْزِلَةِ السَّلْمِ ، يُصْعَدُ مِنْهُ مِرْقَاةٌ بَعْدَ مِرْقَاةٍ ، فَلَا يَقُولَنَّ صَاحِبُ الْإِثْنَيْنِ لِصَاحِبِ الْوَاحِدِ : لَسْتَ عَلَى شَيْءٍ ، حَتَّى يَنْتَهِيَ إِلَى الْعَاشِرِ . فَلَا تُسْقِطُ مَنْ هُوَ دُونَكَ فَيُسْقِطَكَ مَنْ هُوَ فَوْقَكَ ، وَإِذَا رَأَيْتَ مَنْ هُوَ أَسْفَلَ مِنْكَ بِدَرَجَةٍ فَارْفَعَهُ إِلَيْكَ بِرَفْقٍ ، وَلَا تَحْمِلَنَّ عَلَيْهِ مَا لَا يُطِيقُ فَتَكْسِرَهُ ، فَإِنَّ مَنْ كَسَرَ مُؤْمِنًا فَعَلَيْهِ جَبْرُهُ .

امام صادق عليه السلام : ایمان ، مانند نردبانی است که ده پله دارد و پله های آن یکی پس از دیگری پیموده می شود. پس کسی که در پله دوم است نباید به آن که در پله اول است بگوید تو چیزی نیستی، تا برسد به آن که در پله دهم است (او هم نباید به پایین تر خود چنین سخنی بگوید). آن را که در پله پایین تر از تو قرار دارد نینداز که بالاتر از تو نیز تو را می اندازد. اگر دیدی کسی يك پله از تو پایینتر است با مهربانی و ملایمت او را به طرف خود بالا کشان و فراتر از توانش باری به دوش او مگذار که او را می شکنی. و هر کس مؤمنی را بشکند باید شکستگی او را جبران کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يَسْتَكْمِلُ عَبْدٌ حَقِيقَةَ الْإِيمَانِ حَتَّى تَكُونَ فِيهِ خِصَالٌ ثَلَاثٌ : الْفِقْهُ فِي الدِّينِ ، وَحُسْنُ التَّقْدِيرِ فِي الْمَعِيشَةِ ، وَالصَّبْرُ عَلَى الرَّزَايَا .

امام صادق عليه السلام : بنده ای حقیقت ایمان را به کمال نمی رساند مگر آن که سه خصلت در او باشد :فهم در دین، برنامه ریزی درست در امر معاش، و شکیبایی در برابر گرفتاریها .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤَثِّرَ الْحَقُّ وَإِنْ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَإِنْ نَفَعَكَ .

امام صادق علیه السلام : همانا از نشانه های ایمان حقیقی این است که حق را، هر چند به زیان تو باشد، بر باطل، هر چند به سود تو باشد، ترجیح دهی .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْإِيمَانَ مَا وَقَرَ فِي الْقُلُوبِ ، وَالْإِسْلَامَ مَا عَلَيْهِ الْمَنَاحِخُ وَالْمَوَارِيثُ وَحَقُّنُ الدَّمَاءِ .

امام صادق علیه السلام : ایمان آن چیزی است که در دلها جای گیرد، و اسلام آن چیزی است که ازدواج و ارث بردن و احترام جانها بر آن بنا می شود .

عنه عليه السلام : إِذَا خَرَجَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ خَرَجَ مِنْ هَذَا الْأَمْرِ مَنْ كَانَ يَرَى أَنَّهُ مِنْ أَهْلِهِ ، وَدَخَلَ فِيهِ شِبْهُ عِبْدَةِ الشَّمْسِ وَالْقَمَرِ .

امام صادق علیه السلام : زمانی که قائم علیه السلام قیام کند کسانی که گمان می شود از خاندان او هستند ، از صف آن حضرت خارج می شوند و افرادی به مانند خورشید و ماه پرستان به صف او در می آیند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا قَامَ الْقَائِمُ عَلَيْهِ السَّلَامُ حَكَمَ بِالْعَدْلِ وَارْتَفَعَ فِي أَيَّامِهِ الْجَوْرُ ، وَأَمِنَتْ بِهِ السُّبُلُ ، وَأُخْرِجَتِ الْأَرْضُ بَرَكَاتِهَا وَرَدَّ كُلَّ حَقٍّ إِلَى أَهْلِهِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه قائم برخیزد ، به دادگری حکم راند و ستم در روزگار او به سر آید و راه ها امن شود و زمین برکت های خود را بیرون ریزد و هر حقی به صاحبش داده شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ قَائِمَنَا إِذَا قَامَ مَدَّ اللَّهُ عِزَّ وَجَلَّ لِشِيعَتِنَا فِي أَسْمَاعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ ، حَتَّى (لا) يَكُونَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقَائِمِ بَرِيدٌ ، يُكَلِّمُهُمْ فَيَسْمَعُونَ ، وَيَنْظُرُونَ إِلَيْهِ وَهُوَ فِي مَكَانِهِ .

امام صادق علیه السلام : زمانی که قائم ما قیام کند، خداوند عز و جل گوشها و چشمهای شیعیان ما را چنان توانا می کند که میان آنان و قائم پیکی نباشد. از همان جایی که هست با شیعیان سخن می گوید و آنها سخنانش را می شنوند و او را می بینند .

عنه عليه السلام : مَا يَكُونُ هَذَا الْأَمْرُ حَتَّى لَا يَبْقَى صِنْفٌ مِنَ النَّاسِ إِلَّا وَقَدَ وُلُّوا عَلَى النَّاسِ ، حَتَّى لَا يَقُولَ قَائِلٌ : إِنَّا لَوْ وُلِّينَا لَعَدَلْنَا ! ثُمَّ يَقُومُ الْقَائِمُ بِالْحَقِّ وَالْعَدْلِ .

امام صادق علیه السلام : این کار (قیام قائم علیه السلام) رخ نخواهد داد تا آن که هر گروه و دسته ای حکومت بر مردم را به دست گیرد تا کسی نگوید : اگر حاکم می شدیم عدالت را می گسترانیدیم. بعد از این، قائم حق و عدل گستر قیام می کند .

عنه عليه السلام : القائمُ عليه السلام لَنْ يَظْهَرَ أَبَداً حَتَّى تَخْرُجَ وَدَائِعُ اللَّهِ تَعَالَى [يعني بها المؤمنِينَ مِنْ أَصْلَابِ الْكَافِرِينَ] فَإِذَا خَرَجَتْ ظَهَرَ عَلَى مَنْ ظَهَرَ مِنْ أَعْدَاءِ اللَّهِ فَقَتَلَهُمْ؟

امام صادق عليه السلام : قائم عليه السلام هرگز ظهور نمی کند تا آنگاه که امانت‌های خداوند متعال (یعنی مؤمنان از صلب کافران) بیرون آیند . پس، هرگاه آنان بیرون آمدند قائم بر دشمنان خدا چیره می شود و آنها را می کشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ هَذَا الْأَمْرَ لَا يَأْتِيكُمْ إِلَّا بَعْدَ إِيَّاسٍ ، لَا وَاللَّهِ ، حَتَّى تُمَيِّزُوا .

امام صادق عليه السلام : به خدا قسم این امر (ظهور) برایتان در نمی رسد مگر پس از آن که نومید شوید، نه به خدا، مگر پس از آن که سره از ناسره تان جدا شود .

الإمام الصادق عليه السلام قالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : لَا بَدَّ لِلْغُلَامِ مِنْ غَيْبَةِ ، فَقِيلَ لَهُ : وَلِمَ يَا رَسُولَ اللَّهِ ؟ قَالَ : يَخَافُ الْقَتْلَ .

امام صادق عليه السلام پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمود : آن جوان را لاجرم غیبتی باید . عرض شد: چرا، ای رسول خدا؟ فرمود: بیم کشته شدن می رود .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ مَاتَ مُنْتَظِرًا لِهَذَا الْأَمْرِ كَانَ كَمَنْ كَانَ مَعَ الْقَائِمِ فِي فَسْطَاطِهِ ، لَا بَلْ كَانَ بِمَنْزِلَةِ الضَّارِبِ بَيْنَ يَدَيِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِالسَّيْفِ .

امام صادق عليه السلام : هر که در حال انتظار این امر (ظهور قائم) بمیرد ، همچون کسی است که با قائم در خیمه او باشد؛ نه، بلکه به مانند کسی است که پیشاپیش پیامبر خدا صلی الله علیه و آله شمشیر می زند .

الإمام الصادق عليه السلام : لِلْقَائِمِ غَيْبَتَانِ : إِحْدَاهُمَا طَوِيلَةٌ ، وَالْأُخْرَى قَصِيرَةٌ ، فَالْأُولَى يَعْلَمُ بِمَكَانِهِ فِيهَا خَاصَّةً مِنَ شِيعَتِهِ ، وَالْأُخْرَى لَا يَعْلَمُ بِمَكَانِهِ فِيهَا (إِلَّا) خَاصَّةً مَوَالِيَهُ فِي دِينِهِ .

امام صادق عليه السلام : قائم را دو غیبت است: یکی طولانی و دیگری کوتاه. در غیبت نخستین [که کوتاه است]، جایگاه آن حضرت را شیعیان خاص او می دانند و در غیبت دوم [که طولانی است] از جایگاه او کسی خبر ندارد بجز خواص از بستگان هم آیین او .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ تَسْمِيَةِ الْقَائِمِ بِالْمَهْدِيِّ - : لِأَنَّهُ يُهْدَى إِلَى كُلِّ أَمْرٍ خَفِيٍّ .

امام صادق علیه السلام - آن گاه که از علت نامگذاری قائم به مهدی پرسیده شد - فرمود :
چون او به هر امر نهانی رهنمون می شود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَانَ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ كَثِيرَ الذِّكْرِ لَقَدْ كُنْتُ أَمْشِي مَعَهُ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَأَكُلُ مَعَهُ الطَّعَامَ وَإِنَّهُ لَيَذْكُرُ اللَّهَ ، وَلَقَدْ كَانَ يُحَدِّثُ الْقَوْمَ وَمَا يَشْغَلُهُ ذَلِكَ عَن ذِكْرِ اللَّهِ وَكُنْتُ أَرَى لِسَانَهُ لَازِقًا بِحَنَكِهِ يَقُولُ : لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ ، وَكَانَ يَجْمَعُنَا فَيَأْمُرُنَا بِالذِّكْرِ حَتَّى تَطْلُعَ الشَّمْسُ وَيَأْمُرُ بِالْقِرَاءَةِ مَنْ كَانَ يَقْرَأُ مِنَّا وَمَنْ كَانَ لَا يَقْرَأُ مِنَّا أَمْرَهُ بِالذِّكْرِ .

امام صادق علیه السلام : پدرم علیه السلام بسیار ذکر خدا می گفت ، هر وقت با ایشان راه می رفتم می دیدم ذکر خدا می گوید . هر وقت با ایشان غذا می خوردم می دیدم ذکر خدا می گوید . با مردم مشغول صحبت کردن بود، اما این کار او را از ذکر خدا باز نمی داشت . می دیدم زبانش به کامش چسبیده است و لا اله الا الله می گوید . او ما را جمع می کرد و دستور می داد تا هنگام طلوع آفتاب ذکر بگوییم . به کسانی از ما که قرآن بلد بودیم می فرمود قرآن بخوانیم و به کسانی که قرآن خواندن نمی دانستند ، دستور می داد ذکر بگویند .

عنه عليه السلام : وَكَانَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَحْسَنَ النَّاسِ صَوْتًا .

امام صادق علیه السلام : امام باقر علیه السلام خوش صداترین مردم بود .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : كَانَ أَبِي يَقُولُ : كَانَ عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ إِذَا قَامَ فِي الصَّلَاةِ كَأَنَّهُ سَاقُ شَجَرَةٍ لَا يَتَحَرَّكُ مِنْهُ شَيْءٌ إِلَّا مَا حَرَّكَهُ الرِّيحُ مِنْهُ .

امام صادق علیه السلام : پدرم می فرمود : علی بن الحسین علیهما السلام هرگاه به نماز می ایستاد به ساقه درختی می مانست که اصلاً تکان نمی خورد مگر قسمتهایی از آن که باد تکان می دهد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لِفَاطِمَةَ سَلَامُ اللَّهِ عَلَيْهَا تِسْعَةُ أَسْمَاءٍ عِنْدَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ : فَاطِمَةُ وَالصَّدِيقَةُ وَالْمُبَارِكَةُ وَالطَّاهِرَةُ وَالزَّكِيَّةُ وَالرَّضِيَّةُ وَالْمَرْضِيَّةُ وَالْمُحَدَّثَةُ وَالزَّهْرَاءُ .

امام صادق علیه السلام : فاطمه علیها السلام ، در نزد خداوند عز و جل نه اسم دارد : فاطمه ، صدیقه ، مبارکه ، طاهره ، زکیه ، رضیه ، مرضیه ، محدثه ، و زهراء .

عنه عليه السلام : وَاللَّهِ ، إِنِّي لِأَعْلَمُ كِتَابَ اللَّهِ مِنْ أَوْلِيهِ إِلَى آخِرِهِ كَأَنَّهُ فِي كَفِّي ، فِيهِ خَبْرُ السَّمَاءِ وَخَبْرُ الْأَرْضِ ، وَخَبْرُ مَا كَانَ وَخَبْرُ مَا هُوَ كَائِنٌ ، قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : فِيهِ تَبْيَانُ كُلِّ شَيْءٍ «وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ» «من سورة النحل : ۸۹

امام صادق علیه السلام : به خدا سوگند من کتاب خدا را ، از آغاز تا پایانش، چنان می دانم که گویی در مشیت من است. خبر آسمان و زمین و گذشته و حال (آینده) در قرآن موجود است . خداوند عز و جل فرموده است : «بیان هر چیز در قرآن هست» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ عَلِيًّا كَانَ عَالِمًا وَالْعِلْمُ يُتَوَارَثُ ، وَلَنْ يَهْلِكَ عَالِمٌ إِلَّا بَقِيَ مِنْ بَعْدِهِ مَنْ يَعْلَمُ عِلْمَهُ أَوْ مَا شَاءَ اللَّهُ .

امام صادق علیه السلام : علی علیه السلام عالم بود، و علم، ارث برده می شود. هرگز عالمی نمی میرد مگر آن که پس از او کسی می ماند که علم او یا آنچه را خدا خواهد، بداند .

الإمام الصادق عليه السلام - في ذكرِ حالِ الأئمّةِ وصفاتهم - : جَعَلَهُمُ اللَّهُ حَيَاةً لِلْأَنَامِ ، وَمَصَابِيحَ لِلظَّلَامِ ، وَمَفَاتِيحَ لِلْكَلامِ ، وَدَعَائِمَ لِلْإِسْلَامِ .

امام صادق علیه السلام - در بیان حال ائمه و ویژگیهای آنان - فرمود: خداوند آنان را [مایه] حیات مردمان و چراغهایی در تاریکی و کلیدهای سخن و ستونهای اسلام قرار داد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ ادَّعى الإمامةَ وَلَيْسَ مِنْ أَهْلِهَا فَهُوَ كَافِرٌ .

امام صادق صلی الله علیه وآله : هر که ادعای امامت کند در حالی که شایستگی آن را ندارد، کافر است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَشْرَكَ مَعَ إِمَامٍ إِمَامَتُهُ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مَنْ لَيْسَتْ إِمَامَتُهُ مِنْ اللَّهِ كَانَ مُشْرِكًا بِاللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس پیشوای غیر الهی را با پیشوایی که امامتش از جانب خداست شریک گرداند به خدا شرک ورزیده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يَقْبَلُ اللَّهُ مِنَ الْعِبَادِ الْأَعْمَالِ الصَّالِحَةِ الَّتِي يَعْمَلُونَهَا إِذَا تَوَلَّوْا الْإِمَامَ الْجَائِرَ الَّذِي لَيْسَ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى .

امام صادق علیه السلام : اگر بندگان، پیشوای ستمگر را که از جانب خدا نیست به زمامداری گیرند، خداوند کارهای شایسته ای را که انجام می دهند نخواهد پذیرفت .

عنه عليه السلام : مَنْ لَمْ يَعْرِفْنَا وَلَمْ يُنْكِرْنَا كَانَ ضَالًّا حَتَّى يَرْجِعَ إِلَى الْهُدَى الَّذِي افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْهِ مِنْ طَاعَتِنَا الْوَاجِبَةِ ، فَإِنْ يَمُتْ عَلَى ضَلَالَتِهِ يَفْعَلِ اللَّهُ بِهِ مَا يَشَاءُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که ما را نشناسد و منکر ما هم نباشد گمراه است، تا آن که به سوی هدایتی که خدا بر او واجب کرده، یعنی لزوم اطاعت از ما، برگردد. و اگر در حال گمراهی اش بمیرد، خدا با او هر طور که خود بخواهد عمل می کند .

عنه عليه السلام : الإمام عَلَمٌ بَيْنَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ وَبَيْنَ خَلْقِهِ ، فَمَنْ عَرَفَهُ كَانَ مُؤْمِنًا ، وَمَنْ أَنْكَرَهُ كَانَ كَافِرًا .

امام صادق علیه السلام : امام راهنمای میان خداوند عز و جل و آفریدگان اوست ؛ هر که او را بشناسد مؤمن است و هر که منکرش شود کافر .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى « : وَ مَنْ يُؤْتِ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا » : طاعةُ اللهِ ومعرفةُ الإمام .

امام صادق علیه السلام - درباره آیه «و هر که را حکمت داده شود به یقین ، خیری فراوان داده شده است» - فرمود : [یعنی] فرمانبری از خدا و شناخت امام .

قرآن:

(يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ بِإِمَامِهِمْ) .

«(به یاد آورید) روزی را که هر گروهی از مردم را با پیشوایشان بخوانیم» .

الإمام الصادق عليه السلام : إذا كان يومُ القيامةِ ... يأتي النداءُ من عندِ اللهِ جلَّ جلالُهُ : أَلَا مَنْ أَنْتُمْ بِإِمَامٍ فِي دَارِ الدُّنْيَا فَلْيَتَّبِعْهُ إِلَى حَيْثُ يَذْهَبُ بِهِ ، فَحِينَئِذٍ «تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا...» .

امام صادق علیه السلام : چون روز قیامت شود... از سوی خداوند جلّ جلاله، ندا می آید که: هان! هر کس در سرای دنیا به امامی اقتدا کرده است، پس، در پی او به همان جا رود که او را می برند. در این هنگام است که «پیروی شدگان از پیروان خود بیزاری می جویند» .

عنه عليه السلام : إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَكُونُ إِلَّا وَفِيهَا حُجَّةٌ ، إِنَّهُ لَا يُصْلِحُ النَّاسَ إِلَّا ذَلِكَ ، وَلَا يُصْلِحُ الْأَرْضَ إِلَّا ذَاكَ .

امام صادق علیه السلام : در زمین همیشه حجّت هست؛ زیرا مردم را اصلاح نمی کند مگر حجّت و زمین را به سامان نمی آورد مگر حجّت .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ بَقِيَتِ الْأَرْضُ بِغَيْرِ إِمَامٍ لَسَاخَتْ .

امام صادق علیه السلام : اگر زمین بدون امام می ماند، به یقین در هم فرو می ریخت .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْحُجَّةَ لَا تَقُومُ لِلَّهِ عَزَّوَجَلَّ عَلَى خَلْقِهِ إِلَّا بِإِمَامٍ حَتَّى يُعْرَفَ .

امام صادق عليه السلام : حجت خداوند عز و جل بر خلقش بر پا نمی گردد مگر به وجود امامی که شناخته شده باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الْأَرْضَ لَا تَخْلُو إِلَّا وَفِيهَا إِمَامٌ ، كَيْمَا إِنَّ زَادَ الْمُؤْمِنُونَ شَيْئًا رَدَّهُمْ ، وَإِنْ نَقَصُوا شَيْئًا أَتَمَّهُ لَهُمْ .

امام صادق عليه السلام : زمین هیچگاه خالی از امام نمی ماند تا اگر مؤمنان چیزی [به دین] افزودند ، آنها را [از این کژراهه] برگرداند و اگر چیزی را کاستند برایشان کامل کند .

قرآن:

(وَإِذِ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا) .

«و [بیاد آر] هنگامی که ابراهیم را پروردگارش به کلماتی آزمود و او آنها را به انجام رسانید، خدا فرمود: من تو را پیشوای مردم گردانیدم» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى اتَّخَذَ إِبْرَاهِيمَ عَبْدًا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَهُ نَبِيًّا ، وَإِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ نَبِيًّا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَهُ رَسُولًا ، وَإِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ رَسُولًا قَبْلَ أَنْ يَتَّخِذَهُ خَلِيلًا ، وَإِنَّ اللَّهَ اتَّخَذَهُ خَلِيلًا قَبْلَ أَنْ يَجْعَلَهُ إِمَامًا ، فَلَمَّا جَمَعَ لَهُ الْأَشْيَاءَ قَالَ : إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا .

امام صادق عليه السلام : خداوند تبارک و تعالی ابراهیم را به بندگی گرفت پیش از آن که او را به پیامبری برگزیند، و او را به نبوت رساند پیش از آن که به رسالت گزیند و او را رسول خود ساخت پیش از آن که به دوستی برگزیند و او را دوست و خلیل خود گردانید پیش از آن که امامش قرار دهد. و چون همه این مقامات را در او گرد آورد فرمود: من تو را پیشوای مردم قرار دادم .

الإمام الصادق عليه السلام : كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ لِلَّهِ عَلَى عَبْدِهِ فِي غَيْرِ أَمَلِهِ ، وَكَمْ مِنْ مُؤَمِّلٍ أَمَلًا الْخِيَارُ فِي غَيْرِهِ .

امام صادق عليه السلام : بسا نعمتی که خداوند به بنده اش می دهد بی آن که آرزویش را کرده باشد و بسا کسی که آرزوی چیزی داشته و خلاف آن نصیبش شده است .

الإمام الصادق عليه السلام : إن سُرْعَةَ ائْتِلَافِ قُلُوبِ الأَبْرَارِ إِذَا التَّقَوَّا - وَإِنْ لَمْ يُظْهَرُوا التَّوَدُّدَ بِالسَّنَنِهِمْ - كَسُرْعَةِ اخْتِلَاطِ مَاءِ السَّمَاءِ بِمَاءِ الأَنْهَارِ . وَإِنَّ بُعْدَ ائْتِلَافِ قُلُوبِ الفَجَّارِ إِذَا التَّقَوَّا - وَإِنْ أَظْهَرُوا التَّوَدُّدَ بِالسَّنَنِهِمْ - كَبُعْدِ البَهَائِمِ مِنَ التَّعَاطُفِ وَإِنْ طَالَ ائْتِلَافُهَا عَلَى مَدُودٍ وَاحِدٍ .

امام صادق عليه السلام : نیکوکاران چون با هم روبه رو شوند - هر چند به زبان اظهار دوستی نکنند - دل‌هایشان، به سرعت درآمیختن باران با آب رودخانه‌ها، با هم الفت می‌گیرد. و بدکاران هر گاه با هم روبه رو شوند - هر چند به زبان اظهار دوستی کنند - دل‌هایشان از الفت با یکدیگر دور است، همانند چارپایان که از مهرورزی با هم بدورند، گرچه روزگاری دراز بر سر یک آخور، علوفه خورند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ عَسَلَ يَدَهُ قَبْلَ الطَّعَامِ وَبَعْدَهُ بُورِكَ لَهُ فِي أَوَّلِهِ وَآخِرِهِ ، وَعَاشَ مَا عَاشَ فِي سَعَةٍ ، وَعُوفِيَ مِنْ بَلْوَى فِي جَسَدِهِ .

امام صادق عليه السلام : هر که قبل و بعد از غذا دست‌هایش را بشوید، در اول و آخر آن غذا به او برکت داده می‌شود و تا زنده است در نعمت به سر می‌برد و از بیماری جسمی در امان می‌ماند .

عنه عليه السلام - عن آبائه عليهم السلام في حديث مناهي النبي صلى الله عليه وآله - : وَنَهَى أَنْ يُنْفَخَ فِي طَعَامٍ أَوْ شَرَابٍ .

امام صادق عليه السلام - از قول پدران خود در حدیث «نهی های پیامبر صلی الله علیه و آله» - فرمود : پیامبر از دمیدن در غذا یا آشامیدنی نهی فرمود .

عنه عليه السلام : لَا تَدْعُوا أَنْبِيَتَكُمْ بِغَيْرِ غِطَاءٍ ؛ فَإِنَّ الشَّيْطَانَ إِذَا لَمْ تُغَطَّ الأَنْبِيَةُ بَزَقَ فِيهَا ، وَأَخَذَ مِمَّا فِيهَا مَا شَاءَ .

امام صادق عليه السلام : ظرف‌های خود را بدون در پوش نگذارید؛ زیرا هرگاه روی ظرف‌ها پوشیده نباشد شیطان در آنها آب دهان می‌اندازد و هر چه بخواهد از آنها بر می‌دارد .

عنه عليه السلام : إِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يُطْعِمُ مَنْ خُلِدَ فِي السَّجْنِ مِنْ بَيْتِ مَالِ الْمُسْلِمِينَ .

امام صادق عليه السلام : علی علیه السلام کسی را که زندانی می‌شد، از بیت المال مسلمانان غذا می‌داد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : إطعامُ الأسيرِ حقٌّ على مَنْ أسره وإن كان يُرادُ مِنَ الغدِ قتلُهُ ، فإنه ينبغي أن يُطعمَ ويُسقى ويُظَلَّ ويُرفَقَ به ، كافرًا كان أو غيرَهُ .

امام صادق عليه السلام : غذا دادن به اسیر حقّی است به گردن کسی که او را به اسارت گرفته است، هر چند بنا باشد فردا کشته شود. باید به اسیر، آب و خوراک و جای مناسب داد و با او مدارا کرد، کافر باشد یا غیر کافر .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : لَمَّا بَعَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِبِرَاءَةٍ مَعَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعَثَ مَعَهُ أَنَسًا ، وَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ اسْتَوْسَرَ مِنْ غَيْرِ جِرَاحَةٍ مُتَّقِلَةٍ فَلَيْسَ مِنَّا .

امام صادق عليه السلام : زمانی که پیامبر خدا صلی الله علیه و آله علی علیه السلام را برای اعلام برائت فرستاد، عده ای را نیز به همراه او گسیل داشت و فرمود: هر کس، تن به اسارت دهد، بی آنکه زخم کاری برداشته باشد، از ما نیست .

قرآن:

(وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُبِينًا .)

«کسانی که مردان و زنان مؤمن را بی آنکه گناهی کرده باشند، می آزارند، تهمت و گناه آشکاری را به دوش می کشند» .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ : لِيَأْذَنَ بِحَرْبِ مَنْيَ مِنْ آذَى عِبْدِي الْمُؤْمِنِ .

امام صادق عليه السلام : خداوند عز و جل فرموده است : هر که بنده مؤمن مرا بیازارد، به من اعلان جنگ می دهد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ كَفَّ يَدَهُ عَنِ النَّاسِ فَإِنَّمَا يَكْفُ عَنْهُمْ يَدًا وَاحِدَةً وَيَكْفُونَ عَنْهُ أَيَادِيَ كَثِيرَةً .

امام صادق عليه السلام : هر که دست از آزار مردم بردارد، يك دست از آنها نگه داشته و مردم دستهای بسیار از [آزار] او نگه می دارند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : فَازِ وَاللَّهِ الْأَبْرَارُ ، أَتَدْرِي مَنْ هُمْ؟ هُمُ الَّذِينَ لَا يُؤْذُونَ الدَّرَّ .

امام صادق عليه السلام : به خدا سوگند که نیکان رستگارانند. آیا می دانید آنها چه کسانی هستند؟ کسانی که آزارشان به مورچه ای نمی رسد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ فَأَدَّبُوا فِي أُذُنِهِ • .

امام صادق عليه السلام : اگر کسی بد اخلاق شد، در گوش او اذان بگویند .

الإمام الصادق عليه السلام : يُؤَدَّبُ الصَّبِيُّ عَلَى الصَّوْمِ مَا بَيْنَ خَمْسَ عَشْرَةَ سَنَةً إِلَى سِتِّ عَشْرَةَ سَنَةً • .

امام صادق عليه السلام : پسر بچه را باید از پانزده شانزده سالگی بر روزه گرفتن تأدیب کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ « : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا • » قَالَ النَّاسُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! كَيْفَ نَقِي أَنْفُسَنَا وَأَهْلِيْنَا؟ قَالَ : اْعْمَلُوا الْخَيْرَ وَذَكَّرُوا بِهِ أَهْلِيكُمْ فَأَدَّبُوهُمْ عَلَى طَاعَةِ اللَّهِ • .

امام صادق عليه السلام : چون آیه «ای کسانی که ایمان آورده اید! خود و خانواده خود را از آتش ننگه دارید» نازل شد، مردم گفتند: یا رسول الله! چگونه خود و خانواده مان را حفظ کنیم؟ فرمود: عمل خیر انجام دهید و آن را به خانواده خود نیز یادآوری کنید و بر پایه فرمانبرداری از خدا پرورششان دهید .

الإمام الصادق عليه السلام : أَدَّبَنِي أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ بِثَلَاثٍ ... قَالَ لِي : يَا بُنَيَّ مَنْ يَصْحَبُ صَاحِبَ السُّوءِ لَا يَسْلَمْ ، وَمَنْ لَا يُقَيِّدُ الْفَاطَةَ يَنْدَمُ ، وَمَنْ يَدْخُلُ مَدَاخِلَ السُّوءِ يُتَّهَمُ • .

امام صادق عليه السلام : پدرم سه ادب به من آموخت ... به من فرمود: پسر! هر که با دوست بد همنشینی کند سالم نمی ماند، و هر که گفتار خود را مهار نکند پشیمان می گردد، و هر که به جاهای بد در آید آماج تهمت و بدگمانی می شود .

عنه عليه السلام : كَفَى بِالْمَرْءِ اعْتِمَادًا عَلَى أَخِيهِ أَنْ يُنْزَلَ بِهِ حَاجَتَهُ • .

امام صادق عليه السلام : در اعتماد انسان به برادرش همین بس که نیاز خود را پیش او برد .

الإمام الصادق عليه السلام : اللَّهُ فِي عَوْنِ الْمُؤْمِنِ مَا كَانَ الْمُؤْمِنُ فِي عَوْنِ أَخِيهِ • .

امام صادق عليه السلام : خداوند مددکار مؤمن است تا زمانی که مؤمن مددکار برادر خود باشد .

عنه عليه السلام : مَنْ قَضَى لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ حَاجَةً قَضَى اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِائَةَ أَلْفِ حَاجَةٍ • .

امام صادق علیه السلام : هر که يك نیاز از برادر مؤمن خود را برآورده سازد، خداوند عز و جل در روز رستاخیز صد هزار نیاز او را برمی آورد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ رَأَى أَخَاهُ عَلَى أَمْرٍ يَكْرَهُهُ فَلَمْ يَرُدَّهُ عَنْهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَيْهِ فَقَدْ خَانَهُ .

امام صادق علیه السلام : هر که در برادر خود امر ناخوشایندی ببیند و بتواند او را از آن باز دارد و چنین نکند، به او خیانت کرده است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ أَتَاهُ أَخُوهُ الْمُسْلِمُ فَأَكْرَمَهُ فَإِنَّمَا أَكْرَمَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ .

امام صادق علیه السلام : کسی که برادر مسلمانش بر او واردشود و وی گرامی اش بدارد، در حقیقت خداوند عز و جل را گرامی داشته است .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : اخْتَبِرُوا إِخْوَانَكُمْ بِخَصَلَتَيْنِ؛ فَإِنَّ كَانَتَا فِيهِمْ وَإِلَّا فاعزبْ ثُمَّ اعزبْ ثُمَّ اعزبْ : محافظةً عَلَى الصَّلَوَاتِ فِي مَوَاقِفِهَا ، وَالْبِرُّ بِالْإِخْوَانِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ .

امام صادق علیه السلام : برادران خود را به دو خصلت بیازمایید. اگر آن دو خصلت را داشتند با آنها دوستی کنید و گرنه از ایشان دوری کن، دوری کن ، دوری کن. [آن دو خصلت اینهاست]: پایبندی به خواندن نماز در وقت خود، و نیکی کردن به برادران در سختی و آسایش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى عُيُوبِي إِلَيَّ .

امام صادق علیه السلام : دوست داشتنی ترین برادرانم کسی است که عیبهایم را به من هدیه کند .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ لَمْ يُوَاخِ إِلَّا مَنْ لَا عَيْبَ فِيهِ قَلَّ صَدِيقُهُ .

امام صادق علیه السلام : کسی که تنها با آن که هیچ عیبی ندارد برادری کند دوستان اندکی خواهد داشت .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : احذِرْ أَنْ تُوَاخِيَ مَنْ أَرَادَكَ لِطْمَعٍ أَوْ خَوْفٍ أَوْ مَيْلٍ أَوْ لِلأَكْلِ وَالشُّرْبِ ، وَاطْلُبْ مُوَاخَاةَ الأَتْقِيَاءِ وَلَوْ فِي ظُلُمَاتِ الأَرْضِ ، وَإِنَّ أَفْنِيَّتَ عُمْرِكَ فِي طَلْبِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : از برادری کردن با کسی که تو را به طمع چیزی یا از سر ترس یا خواهشی و یا به خاطر خورد و خوراک می خواهد، دوری کن و برادری پرهیزگاران را

بجوی، هر چند برای جستن آنها در اعماق زمین فرو روی و هر چند عمر خود را در این راه صرف کنی .

عنه عليه السلام : الإخوانُ ثلاثةٌ : مُواسٌ بنفسِهِ ، وآخِرُ مُواسٍ بِمالِهِ ؛ وهما الصّادقانِ في الإخاءِ ، وآخِرُ يأخُذُ منكَ البُلْعَةَ ، ويُريدُكَ لِبَعْضِ اللّذَّةِ ، فلا تُعَدَّهُ من أهلِ النّقَةِ .

امام صادق عليه السلام : برادران سه گروهند: آن که باجان همراهی می کند، دیگری آن که با مال یاری می رساند و این دو گروه در برادری صادقند؛ و سومی آن که از تو وجه معاش می گیرد و تو را برای اندکی لذت و خوشی می خواهد، او را مورد اعتماد بدان .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : الإخوانُ ثلاثةٌ: فواحدٌ كالغذاءِ الَّذي يُحتاجُ إليه كلَّ وقتٍ فهو العاقلُ، والثّاني فيمعنى الدّاءِ وهو الأحمقُ، والثّالثُ في معنى الدّواءِ فهو اللّبيبُ .

امام صادق عليه السلام : برادران سه دسته اند: یکی چون خوراک است که همیشه بدان نیاز است و آن خردمند است، و دومی چون درد است و آن نابخرد است، و سومی چون داروست و آن شخص هوشمند است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : مَنْ وَضَعَ حُبَّهُ في غيرِ موضعِهِ فقد تَعَرَّضَ لِلقَطِيعَةِ .

امام صادق عليه السلام : هر کس دوستی و محبت خود را در جایگاه مناسبش ننهد، [خود را] در معرض قطع رابطه قرار داده است .

عنه عليه السلام : تَحْتَاجُ الإخوةُ فيما بَيْنَهُمُ إلى ثلاثةِ أَشْيَاءَ ، فَإِنْ اسْتَعْمَلُوهَا وإلا تَبَايَنُوا وتَبَاعَضُوا، وهي : التَّنَاصُفُ ، والتَّرَاحُمُ ، ونَفْيُ الحَسَدِ .

امام صادق عليه السلام : برادران در میان خود به سه چیز نیازمندند که اگر به کار بندند دوستی می پاید و گرنه از یکدیگر جدا و دشمن هم می شوند. آن سه چیز اینهاست: انصاف با یکدیگر، مهربانی با یکدیگر، و حسد نبردن به هم .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : يابنُ النُّعمانِ ، إن أردتَ أن يَصْفُوَ لَكَ وَدُّ أخيكَ فلا تُمازِحَنَّه، ولا تُمارِئَنَّه ، ولا تُباهِئَنَّه ، ولا تُشارِئَنَّه .

امام صادق عليه السلام : ای پسر نعمان! اگر می خواهی محبت برادرت برای تو خالص باشد، هرگز با او شوخی [بیجا] مکن، از جدال با او بپرهیز، بر او فخر مفروش، و با او ستیزه مکن .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : مِنْ حُبِّ الرِّجْلِ دِينَهُ حُبُّه أَخَاهُ .

امام صادق علیه السلام : از نشانه های دین دوستی آدمی این است که برادرش را دوست داشته باشد .

الامام الصادق علیه السلام : الْمُؤْمِنُ أَخُو الْمُؤْمِنِ ، عَيْنُهُ وَدَلِيلُهُ ، لَا يَخُونُهُ ، وَلَا يَظْلِمُهُ ، وَلَا يَغُشُّهُ ، وَلَا يَعِدُهُ عِدَّةً فَيُخْلِفُهَا .

امام صادق علیه السلام : مؤمن برادر مؤمن است، چشم او و راهنمای اوست. به او خیانت نمی کند، به او ستم نمی کند، کلاه سرش نمی گذارد، و به او وعده ای نمی دهد که بدان عمل نکند .

عنه عليه السلام : المؤمنُ أخو المؤمنِ كالجسدِ الواحدِ، إنِ اشتكى شيئاً منه وجدَ ألمَ ذلكَ في سائرِ جسدهِ ، وأرواحُهُما من رُوحٍ واحدةٍ .

امام صادق علیه السلام : مؤمن برادر مؤمن است، همچون يك پيكر كه هرگاه عضوی از آن به درد آید دیگر اندامها آن درد را حس می کنند؛ و ارواح آنها از يك روح است .

الإمامُ الصادقُ عليه السلام : يَعِيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَعِيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ ، وَيَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ .

امام صادق علیه السلام : مردم بیش از آن که با عمر خود زندگی کنند ، با احسان و نیکوکاری خویش می زیند. و بیش از آن که به سبب فرا رسیدن اجل خود بمیرند ، بر اثر گناهان خویش می میرند .

قرآن:

(وَلِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) .
(وَمَا أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ * مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةٍ أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ) .
(هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلًا وَأَجَلٌ مُسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ تَمْتَرُونَ) .

«هر امتی را اجلی است و چون اجلشان در رسد نه ساعتی از آن تأخیر می کنند و نه پیشی می گیرند»

«هیچ قریه ای را هلاک نکردیم مگر آن که اجل معینی داشتند. هیچ امتی از اجل خویش نه پیش می افتد و نه پس می ماند» .

«اوست که شما را از گِل بیافرید و عمری مقرر کرد و اجل حتمی نزد اوست. با این همه، شما تردید می ورزید» .

الإمام الصادق عليه السلام - في تفسير الآية - : الأجل الذي غير مسمى موقوف ، يُقدّم منه ما شاء ، ويؤخر منه ما شاء ، وأما الأجل المسمى فهو الذي ينزل مما يريد أن يكون من ليلة القدر إلى مثلها من قابل ، فذلك قول الله : «إِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ» .

امام صادق عليه السلام - در تفسير این آیه - فرمود : اجل غير مسمى (غير قطعی) ، موقوف و معلق است و به خواست خدا پس و پیش می شود . اما اجل مسمى (قطعی) ، آن است که از شب قدر تا شب قدر سال آینده مقدر می فرماید و این است سخن خداوند که : «چون اجلشان در رسد ساعتی از آن پس و پیش نمی افتند» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : « وَ يُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مِسْكِينًا وَ يَتِيمًا وَ أَسِيرًا » - : كَانَ عِنْدَ فَاطِمَةَ عَلَيْهَا السَّلَامُ شَعِيرٌ ، فَجَعَلُوهُ عَصِيدَةً ، فَلَمَّا أَنْضَجُوهَا وَوَضَعُوهَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ جَاءَ مِسْكِينٌ ، فَقَالَ الْمِسْكِينُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ! أَطْعَمُونَا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ ثُلْثَهَا . فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ يَتِيمٌ ، فَقَالَ الْيَتِيمُ : رَحِمَكُمُ اللَّهُ ! أَطْعَمُونَا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ ثُلْثَهَا الثَّانِي . فَمَا لَبِثَ أَنْ جَاءَ أَسِيرٌ ، فَقَالَ الْأَسِيرُ : يَرْحَمُكُمُ اللَّهُ ! أَطْعَمُونَا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ ، فَقَامَ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَعْطَاهُ الثُّلُثَ الْبَاقِي ، وَ مَا ذَاقُوهَا . فَأَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِمْ هَذِهِ الْآيَةَ إِلَى قَوْلِهِ « : وَ كَانَ سَعْيِكُمْ مَشْكُورًا . »

امام صادق عليه السلام : درباره این گفته خداوند «و غذا را به پاس دوستی [خدا] به مسکین و یتیم و اسیر می دهند» : فاطمه علیها السلام مقداری جو در خانه داشت و از آن کچی تهیه کردند . چون آماده شد و آن را در برابر خود نهادند [تا تناول کنند] بینوایی از راه رسید و گفت : خداوند شما را رحمت کند . از آنچه خدا روزیتان کرده ، به ما هم بخورانید پس ، علی برخاست و یک سوم غذا را به او داد . دیری نپایید که یتیمی آمد و گفت : خدایتان رحمت کند ، از آنچه خدا روزیتان کرده ، به ما هم بخورانید . پس ، علی علیه السلام برخاست و یک سوم دیگر را به او داد . سپس اسیری از راه رسید و گفت : رحمت خدا بر شما باد ، از آنچه خدا روزیتان کرده به ما هم بخورانید . علی علیه السلام یک سوم باقیمانده را نیز بدو داد و خود هیچ از آن نچشیدند . پس ، خداوند سبحان این آیات را تا «و تلاشتان مشکور باد» درباره ایشان فر فرستاد .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ تَفْسِيرِ التَّقْوَى - : أَنْ لَا يَفْقِدَكَ اللَّهُ حَيْثُ أَمَرَكَ ، وَلَا يَرَاكَ حَيْثُ نَهَاكَ .

امام صادق علیه السلام - در پاسخ به سؤال از معنای تقوا - فرمود : تقوا این است که خداوند تو را در جایی که فرمانت داده است غایب نبیند و در آنجا که نهیت کرده است، حاضر نیابد .

• عنه عليه السلام : لا يَغْرَنَكَ بُكَائُهُمْ ، إِنَّمَا التَّقْوَى فَيَالْقَلْبِ • .

امام صادق علیه السلام : هرگز گریه آنان تو را نفریبند، که تقوا در دل جای دارد .

• الإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : التَّقِيَّةُ تُرْسُ اللَّهِ بَيْنَهُ وَبَيْنَ خَلْقِهِ • .

امام صادق علیه السلام : تقیه، سپر خدا میان او و آفریدگانش می باشد .

• عنه عليه السلام : اتَّقُوا عَلَى دِينِكُمْ فَاحْجُبُوهُ بِالتَّقِيَّةِ ؛ فَإِنَّهُ لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا تَقِيَّةَ لَهُ ، إِنَّمَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ كَالنَّحْلِ فِي الطَّيْرِ ؛ لَوْ أَنَّ الطَّيْرَ تَعَلَّمَ مَا فِي أَجْوَابِ النَّحْلِ مَا بَقِيَ مِنْهَا شَيْءٌ إِلَّا أَكَلْتَهُ • .

امام صادق علیه السلام : نگران دین خود باشید و آن را با تقیه پوشیده نگه دارید؛ زیرا کسی که تقیه ندارد ایمان ندارد. شما در میان مردم مانند زنبوران عسل در میان پرندگان هستید. اگر پرندگان بدانند که درون زنبور عسل چیست، همه آنها را می خورند و چیزی باقی نمی گذارند .

• عنه عليه السلام : الْمُؤْمِنُ مُجَاهِدٌ ؛ لِأَنَّهُ يُجَاهِدُ أَعْدَاءَ اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ فِي دَوْلَةِ الْبَاطِلِ بِالتَّقِيَّةِ ، وَفِي دَوْلَةِ الْحَقِّ بِالسَّيْفِ • .

امام صادق علیه السلام : مؤمن [همیشه] مجاهد است؛ چون در دولت باطل از طریق تقیه با دشمنان خدا می جنگد و در دولت حق به وسیله شمشیر .

• الإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : لِلتَّقِيَّةِ مَوَاضِعٌ ، مَنْ أَزَالَهَا عَن مَوَاضِعِهَا لَمْ تَسْتَقِمْ لَهُ ، وَتَفْسِيرُ مَا يُتَّقَى مِثْلُ (أَنْ يَكُونَ) قَوْمٌ سَوْءٍ ظَاهِرٌ حُكْمِهِمْ وَفِعْلِهِمْ عَلَى غَيْرِ حُكْمِ الْحَقِّ وَفِعْلِهِ ، فَكُلُّ شَيْءٍ يَعْمَلُ الْمُؤْمِنُ بَيْنَهُمْ لِمَكَانِ التَّقِيَّةِ مِمَّا لَا يُؤَدِّي إِلَى الْفَسَادِ فِي الدِّينِ فَإِنَّهُ جَائِزٌ • .

امام صادق علیه السلام : تقیه جایگاه هایی دارد. هر که آنها را از جایگاهشان دور کند برای او استوار نمانند و توضیح مورد تقیه مثل این است که مردمی بدکار ظاهر حکم و کردارشان برخلاف حکم و کردار حق باشد. در چنین وضعی هر عملی که مؤمن در میان این مردم از روی تقیه انجام دهد به شرط آنکه به تباهی دین نینجامد جایز است .

عنه عليه السلام : إِنَّمَا جُعِلَتِ التَّقِيَّةُ لِيُحَقَّنَ بِهَا الدَّمُ ، فَإِذَا بَلَغَتِ التَّقِيَّةُ الدَّمَ فَلَا تَقِيَّةَ . وَإِيمُ اللَّهِ ، لَوْ دُعِيتُمْ لِنَتَّصِرُونَا لَقَلْتُمْ : لَا نَفْعَ لِي ، إِنَّمَا نَتَّقِي ، وَلَكَانَتِ التَّقِيَّةُ أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنْ آبَائِكُمْ وَأُمَّهَاتِكُمْ ، وَلَوْ قَدِ قَامَ الْقَائِمُ مَا احتَاجَ إِلَى مُسَاءَلَتِكُمْ عَن ذَلِكَ ، وَلَأَقَامَ فِي كَثِيرٍ مِنْكُمْ مِنْ أَهْلِ النِّفَاقِ حَدَّ اللَّهِ .

امام صادق عليه السلام : تقیه در حقیقت برای جلوگیری از ریختن خون ها قرار داده شده است. پس هرگاه تقیه منجر به ریخته شدن خون شود، دیگر تقیه نباشد. به خدا سوگند که اگر شما رادعوت کنید که ما را یاری دهید قطعاً خواهید گفت ما این کار را نمی کنیم بلکه تقیه می کنیم و تقیه را از پدر و مادرتان دوست تر خواهید داشت و زمانی که قائم قیام کند، نیازی ندارد که در این باره از شما سوال کند و درباره بسیاری از منافقان شما حد خدا را جاری خواهد ساخت .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ الغنى والعزَّ يَجُولَانِ ، فَإِذَا ظَفِرَا بِمَوْضِعِ التَّوَكُّلِ أَوْطَنَا .

امام صادق عليه السلام : بی نیازی و عزت در گردش اند و چون به جایگاه توکل می رسند، در آنجا سکنا می گزینند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ قَوْمًا مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لَمَّا نَزَلَتْ : «وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ» أَغْلَقُوا الْأَبْوَابَ وَأَقْبَلُوا عَلَى الْعِبَادَةِ وَقَالُوا : قَدْ كُفِينَا ، فَبَلَغَ ذَلِكَ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَرْسَلَ إِلَيْهِمْ فَقَالَ : مَا حَمَلَكُمْ عَلَى مَا صَنَعْتُمْ؟ قَالُوا : يَا رَسُولَ اللَّهِ ! تَكْفُلَ لَنَا بِأَرْزَاقِنَا فَأَقْبَلْنَا عَلَى الْعِبَادَةِ ، فَقَالَ : إِنَّهُ مَنْ فَعَلَ ذَلِكَ لَمْ يُسْتَجَبْ لَهُ ، عَلَيْكُمْ بِالطَّلَبِ .

امام صادق عليه السلام : وقتی آیه «و هر که از خدا پروا کند خداوند برای او راه خروجی قرار می دهد و از جایی که گمان نمی برد روزیش می دهد» نازل شد، عده ای از اصحاب رسول خدا صلی الله علیه و آله درها را به روی خود بستند و به عبادت پرداختند و گفتند: [روزی] ما را ضمانت کردند. این خبر به گوش پیامبر صلی الله علیه و آله رسید. حضرت در پی آنان فرستاد و فرمود: چه چیز شما را واداشت که چنین بکنید؟ عرض کردند: ای رسول خدا! روزی ما تضمین شده ، از این رو به عبادت روی آورده ایم. پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود: بدانید که هر کس چنین کند، دعایش مستجاب نمی شود. دنبال کسب و کار بروید .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَدْعُ طَلَبَ الرِّزْقِ مِنْ حِلِّهِ فَإِنَّهُ أَعَوْنُ لَكَ عَلَى دِينِكَ ، وَاعْقِلْ رَاحِلَتَكَ وَتَوَكَّلْ .

امام صادق علیه السلام : به دست آوردن روزی حلال را رها مکن؛ زیرا روزی حلال تو را در دینت بیشتر کمک می کند، زانوی اشترت را ببند و آنگاه توکل کن .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل به انسان، برای محبت شدید او به فرزندش، رحم می کند .

الإمام الصادق عليه السلام : مِيرَاثُ اللَّهِ مِنْ عَبْدِهِ الْمُؤْمِنِ وَلَدٌ صَالِحٌ يَسْتَغْفِرُ لَهُ .

امام صادق علیه السلام : میراث خدا از بنده مؤمنش، فرزند صالحی است که برای او آمرزش بطلبد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْبَنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ ، وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ وَيُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ .

امام صادق علیه السلام : پسران نعمتند و دختران حسنه، و خداوند از نعمت ها بازخواست می کند و برای حسنات پاداش می دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : بَرُّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكْكُمْ أَبْنَاءُكُمْ .

امام صادق علیه السلام : با پدرانتان خوش رفتار باشید، تا فرزندانتان با شما خوش رفتاری کنند .

الإمام الصادق عليه السلام : بَرُّ الْوَالِدَيْنِ وَاجِبٌ ، فَإِنْ كَانَا مُشْرِكَيْنِ فَلَا تُطْعِمُهُمَا وَلَا غَيْرَهُمَا فِي الْمَعْصِيَةِ ؛ فَإِنَّهُ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی به (اطاعت از) پدر و مادر واجب است، اما اگر مشرک بودند، در کار معصیت، از آنان و از هیچ کس دیگری اطاعت نکن؛ زیرا در معصیت خالق، از هیچ مخلوقی اطاعت نباید کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، مَنْ أَبْرُّ ؟ قَالَ : أُمَّكَ ، قَالَ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : أُمَّكَ ، قَالَ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : أُمَّكَ ، قَالَ : ثُمَّ مَنْ ؟ قَالَ : أُمَّكَ .

امام صادق علیه السلام : مردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و عرض کرد: ای رسول خدا! به چه کسی نیکی کنم؟ فرمود: به مادرت. عرض کرد: سپس به چه کسی؟ فرمود: به مادرت. عرض کرد: بعد از او به چه کسی؟ فرمود: به مادرت. عرض کرد: سپس به چه کسی؟ فرمود: به پدرت .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : أدنى العُقُوقِ : «أَفٌّ» ، وَلَوْ عَلِمَ اللهُ عَزَّوَجَلَّ شَيْئاً أَهْوَنَ مِنْهُ لَنَهَى عَنْهُ .

امام صادق عليه السلام : کمترین بی احترامی به پدر و مادر، «اف» گفتن است و اگر خداوند عز و جل چیزی کمتر از آن سراغ داشت، بی گمان از آن نهی می کرد .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى : « : وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذَّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ » - : لا تَمَلَأْ عَيْنَيْكَ مِنَ النَّظَرِ إِلَيْهِمَا إِلَّا بِرَحْمَةٍ وَرِقَّةٍ ، وَلَا تَرْفَعْ صَوْتَكَ فَوْقَ أَصْوَاتِهِمَا ، وَلَا يَدَكَ فَوْقَ أَيْدِيهِمَا ، وَلَا تَقَدِّمَ قَدَامَهُمَا .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و از روی مهربانی، در برابر آنان خوار و فروتن باش» - فرمود : نگاهت را جز از سر مهر و دلسوزی به آنان خیره مکن و صدایت را از صدای آنها بلندتر مگردان و رو دست آنها نیز بلند نشو و از آنها جلو نیفت .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى : « : وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا » - : إِنْ ضَرَبَاكَ فَقُلْ لَهُمَا : غَفَرَ اللهُ لَكُمَا .

امام صادق عليه السلام - درباره آیه «و به آن دو به شایستگی سخن بگو» - فرمود : اگر تو را کتک زدند، بگو: خدا شما را بیامرزد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : عُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ مِنَ الْكَبَائِرِ؛ لِأَنَّ اللَّهَ تَعَالَى جَعَلَ الْعَاقَ عَصِيًّا شَقِيًّا .

امام صادق عليه السلام : نافرمانی والدین از گناهان کبیره است؛ زیرا خداوند متعال فرزند نافرمان را عصیانگر بدبخت قرار داده است .

عنه عليه السلام : مِنَ الْعُقُوقِ أَنْ يَنْظُرَ الرَّجُلُ إِلَى وَالِدَيْهِ فَيُحِدَّ النَّظَرَ إِلَيْهِمَا .

امام صادق عليه السلام : و از جمله نافرمانی از والدین آن است که انسان به آنان خیره نگاه کند .

عنه عليه السلام : مَنْ نَظَرَ إِلَى أَبِيهِ نَظَرَ مَاقِتٍ وَهُمَا ظَالِمَانِ لَهُ ، لَمْ يَقْبَلِ اللهُ لَهُ صَلَاةً .

امام صادق عليه السلام : هر که به پدر و مادر خود که به او ستم کرده اند کینه توزانه نگاه کند، خداوند هیچ نمازی از او نپذیرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : تَجِبُ لِلْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : اخْتِيَارُهُ لِوَالِدَتِهِ ، وَتَحْسِينُ اسْمِهِ ، وَالْمُبَالَغَةُ فِي تَأْدِيبِهِ .

امام صادق علیه السلام : فرزند سه حق بر گردن پدرش دارد: مادر خوبی برایش انتخاب کند، نام نیکویی بر او بگذارد و در تربیت او بکوشد .

عنه عليه السلام : بَرُّ الرَّجُلِ بَوَالِدِهِ ، بَرُّهُ بَوَالِدِيهِ .

امام صادق علیه السلام : نیکی کردن مرد به فرزندش، نیکی کردن اوست به پدر و مادرش .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : الغُلامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الحَلَالَ والحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : پسر باید هفت سال بازی کند، هفت سال سواد بیاموزد و هفت سال حلال و حرام را یاد بگیرد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : مَنْ تَوَلَّى أُمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ فَعَدَلَ وَفَتَحَ بَابَهُ وَرَفَعَ شَرَّهُ وَنَظَرَ فِي أُمُورِ النَّاسِ، كَانَ حَقَّاعِي اللهُ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ القِيَامَةِ وَيُدْخِلَهُ الجَنَّةَ .

امام صادق علیه السلام : هر کس زمام امری از امور مردم را به دست گیرد و عدالت پیشه کند و در خانه خود را به روی مردم بگشاید و شرّ نرساند و به امور مردم رسیدگی کند، بر خداوند عز و جل است که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برَد .

الإمامُ الصَّادِقُ عليه السلام : قالَ أميرُ المؤمنينَ عليه السلامَ لِعُمَرَ بنِ الخَطَّابِ : ثلاثٌ إن حَفِظْتَهُنَّ وَعَمِلْتَ بِهِنَّ كَفَتَكَ ماسِواهُنَّ ، وإن تَرَكَتَهُنَّ لَمْ يَنْفَعَكَ شيءٌ سِواهُنَّ . قالَ : وما هُنَّ يا أباالحَسَنِ ؟ قالَ : إقامةُ الحُدُودِ عَلَى القَرِيبِ والبَعِيدِ ، والحُكْمُ بِكِتابِ اللهِ في الرِّضا والسُّخْطِ ، والقَسْمُ بِالعدْلِ بَيْنَ الأَحْمَرِ والأَسودِ . فقالَ لَهُ عُمَرُ : لَعَمري لَقَدْ أوجَزْتَ وأبْلَغْتَ .

امام صادق علیه السلام : امام علی علیه السلام به عمر بن خطاب فرمود : سه چیز است که اگر آنها را به خاطر سپاری و به کار بندی به چیز دیگری نیاز نخواهی داشت و اگر آنها را فرو گذاری، هیچ چیز دیگری سودت نبخشد. عمر گفت: آنها چیست ای ابا الحسن؟ فرمود: جاری ساختن حدود و کیفرها درباره خویش و بیگانه، حکم کردن بر اساس کتاب خدا در حال خشنودی و خشم و تقسیم عادلانه [بیت المال] میان سرخ و سفید. عمر گفت: به جانم سوگند که کوتاه و رسا گفتمی .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : ثَلَاثَةٌ تَجِبُ عَلَى السُّلْطَانِ لِلْخَاصَّةِ وَالْعَامَّةِ : مُكَافَأَةُ الْمُحْسِنِ بِالْإِحْسَانِ لِيَزِدَادُوا رَغْبَةً فِيهِ ، وَتَعَمُّدُ ذُنُوبِ الْمُسِيءِ لِيَتُوبَ وَيَرْجِعَ عَنْ غِيِّهِ (عَتْبِهِ) ، وَتَأْلُفُهُمْ جَمِيعًا بِالْإِحْسَانِ وَالْإِنصَافِ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز است که بر زمامدار واجب است درباره خواص و عوام رعایت کند: پاداش نیکوکار را به نیکی دادن تا رغبت مردم به کارهای نیک افزون شود، پوشاندن گناهان بدکار تا توبه کند و از گمراهی و انحراف خود برگردد و ایجاد الفت میان همه آنان از طریق احسان و رعایت انصاف و داد .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَنْ تَوَلَّى أَمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ ، فَعَدَلَ ، وَفَتَحَ بَابَهُ ، وَرَفَعَ سِتْرَهُ ، وَنَظَرَ فِي أُمُورِ النَّاسِ ، كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُؤْمِنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ .

امام صادق عليه السلام : هر که عهده دار امری از امور مردم شود و عدالت پیشه کند و در خود را [به روی مردم] باز گذارد و پرده اش را کنار زند و به کارهای مردم رسیدگی نماید، بر خداست که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برد .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا أَبَا بَصِيرٍ ، طُوبَى لِشِيعَةِ قَائِمِنَا الْمُنْتَظَرِينَ لِظُهُورِهِ فِي غَيْبَتِهِ ، وَالْمُطِيعِينَ لَهُ فِي ظُهُورِهِ ، أُولَئِكَ أَوْلِيَاءُ اللَّهِ الَّذِينَ لَا خَوْفَ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ .

امام صادق عليه السلام : ای ابوبصیر ، خوشا به حال شیعیان قائم ما که در زمان غیبت او منتظر ظهورش هستند و در زمان ظهورش فرمانبردار اویند . اینان دوستان خدایند که نه بیمی بر آنان است و نه اندوهگین می شوند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِذَا اتَّهَمَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ أَنْمَاتِ الْإِيمَانِ مِنْ قَلْبِهِ كَمَا يَنْمَاتُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ .

امام صادق عليه السلام : هرگاه مؤمن به برادر خود تهمت زند ایمان در قلب او آب می شود همچنان که نمک در آب حل می شود .

عنه عليه السلام : مَنْ اتَّهَمَ أَخَاهُ فِي دِينِهِ فَلَا حُرْمَةَ بَيْنَهُمَا .

امام صادق عليه السلام : هر کس به برادر دینی خود تهمت زند حرمتی میان آن دو به جا نمی ماند .

الإمامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : الْيَأْسُ مِمَّا فِي أَيْدِي النَّاسِ عِزٌّ لِلْمُؤْمِنِ فِي دِينِهِ .

امام صادق علیه السلام : قطع امید کردن از آنچه مردم دارند، مایه عزت دینی مؤمن است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : إنّ الإيمانَ أفضلُ من الإسلامِ ، وإنّ اليقينَ أفضلُ من الإيمانِ ، وما من شيءٍ أعزُّ من اليقينِ .

امام صادق علیه السلام : ایمان از اسلام برتر است و یقین از ایمان برتر، و چیزی کمیابتر از یقین وجود ندارد .

عنه عليه السلام : إنّ العملَ الدائمَ القليلَ على اليقينِ أفضلُ عندَ اللهِ مِنَ العملِ الكثيرِ على غيرِ يقينٍ .

امام صادق علیه السلام : عمل پیوسته و اندک که با یقین همراه باشد، نزد خداوند برتر از عمل بسیار است که با یقین توأم نباشد .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : حُرْمَ الحَرِيصِ خَصَلَتَيْنِ وَلَزِمَتُهُ خَصَلَتَانِ : حُرْمَ القَنَاعَةِ فَافْتَقَدَ الرَّاحَةَ ، وَحُرْمَ الرِّضَا فَافْتَقَدَ اليقينَ .

امام صادق علیه السلام : انسان آزمند از دو خصلت محروم و دو خصلت پیوسته با اوست: از قناعت محروم است و از این رو آسایش ندارد و از خرسندی محروم است و از این رو یقین را از دست داده است .

الإمامُ الصّادقُ عليه السلام : الصَّبْرُ مِنَ اليقينِ .

امام صادق علیه السلام : شکیبایی، برخاسته از یقین است .

عنه عليه السلام : الرِّضَا بِمَكْرُوهِ القَضَاءِ مِنْ أَعْلَى دَرَجَاتِ اليقينِ .

امام صادق علیه السلام : رضایت به قضای ناخوشایند، از بالاترین درجات یقین است .

امام صادق علیه السلام : مَا كَلَّمَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الْعِبَادَ بِكُنْهِ عَقْلِهِ قَطُّ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: إِنَّا مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ أُمِرْنَا أَنْ نُكَلِّمَ النَّاسَ عَلَى قَدْرِ عَقُولِهِمْ ؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله هرگز با مردم به اندازه عقل خود سخن نگفتند و فرمودند: ما پیامبران مأموریم که با مردم به اندازه عقل و فهمشان سخن بگوییم.

امام صادق علیه السلام : بِرُّ الْوَالِدَيْنِ مِنْ حُسْنِ مَعْرِفَةِ الْعَبْدِ بِاللَّهِ ؛ إِذْ لَا عِبَادَةَ أَسْرَعُ بُلُوغًا بِصَاحِبِهَا إِلَى رِضَا اللَّهِ تَعَالَى مِنْ حُرْمَةِ الْوَالِدَيْنِ الْمُسْلِمِينَ لَوَجْهِ اللَّهِ ، لِأَنَّ حَقَّ الْوَالِدَيْنِ

مَشْتَقٌّ مِنْ حَقِّ اللَّهِ تَعَالَى إِذَا كَانَا عَلَى مِنْهَاجِ الدِّينِ وَالسُّنَّةِ، وَ لَا يَكُونَانِ يَمْنَعَانِ الْوَلَدَ مِنْ طَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى إِلَى مَعْصِيَتِهِ، وَ مِنْ الْيَقِينِ إِلَى الشُّكِّ، وَ مِنَ الزُّهْدِ إِلَى الدُّنْيَا، وَ لَا يَدْعُوَانِهِ إِلَى خِلَافِ ذَلِكَ، فَإِذَا كَانَ كَذَلِكَ فَمَعْصِيَتُهُمَا طَاعَةٌ وَ طَاعَتُهُمَا مَعْصِيَةٌ، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى «وَ إِنْ جَاهَدَاكَ عَلَى أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا» (سوره لقمان). وَ أَمَّا فِي بَابِ الْعِشْرَةِ فَدَارَهُمَا وَ اخْتِمَلْ آذَاهُمَا نَحْوَ مَا اخْتِمَلَا عَلَيْكَ فِي حَالِ صِغَرِكَ، وَ لَا تُضَيِّقْ عَلَيْهِمَا مِمَّا قَدْ وَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْكَ مِنَ الْأَمْالِ وَالْمَلْبُوسِ، وَ لَا تُحَوَّلْ بِوَجْهِكَ عَنْهُمَا، وَ لَا تَرْفَعْ صَوْتَكَ فَوْقَ أَصْوَاتِهِمَا؛ فَإِنَّ تَعْظِيمَهُمَا مِنَ اللَّهِ تَعَالَى، وَ قُلُّ لُهُمَا بِأَحْسَنِ الْقَوْلِ وَ الْطَفِهِ، فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضَيِّعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ؛

نیکی کردن به پدر و مادر، نتیجه معرفت و ایمان خوب بنده به خداست؛ زیرا هیچ عبادتی نیست که زودتر از احترام گذاشتن به پدر و مادر مسلمان، انسان را به خشنودی خدای تعالی برساند؛ چرا که حق پدر و مادر، از حق خدای تعالی سرچشمه گرفته است و البته این، در صورتی است که پدر و مادر، در راه دین و سنت اسلام باشند و فرزند را از اطاعت خدا باز ندارند و به معصیت، وادار نکنند و از یقین به شك و از زهد به دنیا دوستی ناگزیر نسازند؛ اما اگر پدر و مادری این گونه رفتار می کنند، دیگر نافرمانی از آنها اطاعت خداوند و اطاعت از آنها معصیت خداوند خواهد بود، که خدای تعالی می فرماید: «و اگر تو را وادار کنند که بدون آگاهی به من شرک بورزی، دیگر از آنان اطاعت مکن»؛ ولی در معاشرت، با آنان مدارا کن و رنج ایشان را چنان تحمل کن که آنان رنج تو را در کودکی تحمل می نمودند و از وسعتی که خدا در اموال و خوراک و پوشاک، نصیب تو کرده، بر آنان سخت نگیر و از آنان رویگردان مباش و صدای خود را از صدای آنان بلندتر مساز؛ زیرا بزرگداشت آنان، به دستور خدای تعالی است، و با آنان به بهترین و لطیف ترین وجه، سخن بگو، که خدا پاداش نیکوکاران را ضایع نمی سازد.

إِمَامٌ صَادِقٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَوَاصَلُوا وَ تَبَارَّوْا وَ تَرَاخَمُوا، وَ كُونُوا إِخْوَةً بَرَرَةً كَمَا أَمَرَكَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ؛

با یکدیگر، رفت و آمد [و ارتباط] داشته باشید و به هم نیکی کنید و با هم مهربان باشید و چنان که خدای عزوجل به شما فرمان داده است، برادرانی نیکوکار [برای هم] باشید.

إِمَامٌ صَادِقٌ عَلَيْهِ السَّلَامُ: فِي كِتَابِ اللَّهِ نَجَاةٌ مِنَ الرَّدَى، وَ بَصِيرَةٌ مِنَ الْعَمَى، وَ دَلِيلٌ إِلَى الْهُدَى؛

در کتاب خدا، نجات از هر سقوط، و بینایی از هر کوردلی، و راهنمایی به هدایت، نهفته است.

امام صادق علیه السلام: إِنَّمَا شِيعَتُنَا أَصْحَابُ الْأَرْبَعَةِ الْأَعْيُنِ: عَيْنَانِ فِي الرَّأْسِ وَ عَيْنَانِ فِي الْقَلْبِ. إِلَّا وَ الْخَلَائِقُ كُلُّهُمُ كَذَالِكَ إِلَّا أَنْ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ فَتَحَ أَبْصَارَكُمْ وَ أَعْمَى أَبْصَارَهُمْ؛

شیعیان ما، با چهار چشم می بینند: دو چشم در سر و دو چشم در دل. بدانید که همه مردم، چهار چشم دارند؛ اما خداوند چشم های دل شما را بینا و چشم های دل آنها (مخالفان) را نابینا ساخته است.

امام صادق علیه السلام: أَحَبُّ الْعِبَادِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ رَجُلٌ صَدُوقٌ فِي حَدِيثِهِ مُحَافِظٌ عَلَى صَلَاتِهِ؛

محبوب ترین بنده نزد خدای عزوجل کسی است که راستگو و مراقب نمازش باشد.

امام صادق علیه السلام: يُعْرَفُ مَنْ يَصِفُ الْحَقَّ بِثَلَاثِ خِصَالٍ: يُنْظَرُ إِلَى أَصْحَابِهِ مَنْ هُمْ؟ وَ إِلَى صَلَاتِهِ كَيْفَ هِيَ؟ وَ فِي آيٍ وَقْتُ يُصَلِّيَهَا؛

کسی که از حق دم می زند با سه ویژگی شناخته می شود: دوستانش دیده شوند که چه کسانی هستند؟ نمازش چگونه است؟ و در چه وقت آن را می خواند؟

امام صادق علیه السلام: أَلَا أُحَدِّثُكَ بِمَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ؟ الصَّفْحُ عَنِ النَّاسِ وَ مُوَاسَاةُ الرَّجُلِ أَخَاهُ فِي مَالِهِ وَ ذِكْرُ اللَّهِ كَثِيرًا؛

آیا به شما بگویم که مکارم اخلاق چیست؟ گذشت کردن از مردم، کمک مالی به برادر (دینی) خود و بسیار به یاد خدا بودن.

امام صادق علیه السلام: النَّعِيمُ فِي الدُّنْيَا الْأَمْنُ وَ صِحَّةُ الْجِسْمِ، وَ تَمَامُ النُّعْمَةِ فِي الْآخِرَةِ دُخُولُ الْجَنَّةِ، وَ مَا تَمَّتِ النُّعْمَةُ عَلَى عَبْدٍ قَطُّ لَمْ يَدْخُلِ الْجَنَّةَ؛

نعمت در دنیا، امنیت و تندرستی است و بالاترین نعمت در آخرت، ورود به بهشت است و هرگز نعمت بر بنده تمام نیست، تا وارد بهشت شود.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ سُرْعَةَ انْتِلَافِ قُلُوبِ الْأَبْرَارِ إِذَا اتَّقَوْا - وَ إِنْ لَمْ يُظْهِرُوا التَّوَدُّدَ بِأَسْنَتِهِمْ - كَسُرْعَةِ اخْتِلَاطِ مَاءِ السَّمَاءِ بِمَاءِ الْأَنْهَارِ، وَ إِنْ بَعْدَ انْتِلَافِ قُلُوبِ الْفَجَّارِ إِذَا اتَّقَوْا - وَ إِنْ أَظْهَرُوا التَّوَدُّدَ بِأَسْنَتِهِمْ - كَبُعْدِ الْبَهَائِمِ مِنَ التَّعَاطُفِ وَ إِنْ طَالَ اعْتِلَافُهَا عَلَى مَذُودٍ وَاحِدٍ؛

نیکوکاران، چون با هم روبه رو شوند، هر چند به زبان باهم اظهار دوستی و محبت نکنند، دل هایشان، به سرعت پیوستن باران به آب رودخانه ها، با هم انس می گیرد، و بدکاران، هرگاه با هم روبه رو شوند، هر چند به زبان با هم اظهار دوستی و محبت کنند، ولی دل

هایشان از انس و الفت گرفتن با یکدیگر دور است، همانند چارپایان که از عاطفه به دورند، گرچه روزگاری دراز از يك آخور، علوفه بخورند.

امام صادق علیه السلام: إِذَا تَزَوَّجَ الرَّجُلُ الْمَرَأَةَ لِمَا لَهَا أَوْ جَمَالِهَا لَمْ يُرْزَقْ ذَلِكَ فَإِنَّ تَزَوَّجَهَا لِدِينِهَا رَزَقَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ جَمَالَهَا وَمَالَهَا؛ ●

اگر مردی با زنی به خاطر ثروت یا زیبایی ازدواج کند، آن را بدست نمی آورد و اگر به خاطر دینش با او ازدواج نماید، خداوند زیبایی و ثروت او را نیز نصیبش می گرداند.

امام صادق علیه السلام: - لَمَّا سَأَلَ لَهُ الْعَلَاءُ بْنُ فَضِيلٍ عَنْ تَفْسِيرِ هَذِهِ الْآيَةِ «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ...» - : مَنْ صَلَّى أَوْ صَامَ أَوْ أَعْتَقَ أَوْ حَجَّ يُرِيدُ مَحَمَدَةَ النَّاسِ فَقَدْ أَشْرَكَ فِي عَمَلِهِ، وَ هُوَ شَرِكٌ مَغْفُورٌ؛ ●

در پاسخ سوال علاء بن فضیل از تفسیر این آیه: «پس هر کس امید دیدار پروردگارش را دارد...» فرمودند: هر کس به خاطر ستایش مردم نماز بخواند یا روزه بگیرد یا بنده آزاد نماید و یا حج برود، عمل خود را به شرک آمیخته است که البته این شرک، قابل آمرزش است [بر خلاف شرک در پرستش، که قابل آمرزش نیست].

امام صادق علیه السلام: فِي قَوْلِهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَمَنْ كَانَ يَرْجُوا لِقَاءَ رَبِّهِ...» - : الرَّجُلُ يَعْمَلُ شَيْئًا مِنَ الثَّوَابِ لَا يَطْلُبُ بِهِ وَجَهَ اللَّهِ، إِنَّمَا يَطْلُبُ تَرْكِيَةَ النَّاسِ؛ يَشْتَهِي أَنْ يُسْمَعَ بِهِ النَّاسُ، فَهَذَا الَّذِي أَشْرَكَ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ؛ ●

درباره آیه «هر کس امید دیدار پروردگارش را دارد...» فرمودند: گاهی انسان کار ثوابی می کند اما با آن، در پی رضای خدا نیست، بلکه ستایش مردم را در نظر دارد و مشتاق است آن را به گوش مردم برساند. چنین کسی در عبادت پروردگار خود، شرک آورده است.

امام صادق علیه السلام: فَكَّرَ يَا مُفَضَّلُ فِي هَذِهِ الْمَعَادِنِ وَ مَا يُخْرَجُ مِنْهَا مِنَ الْجَوَاهِرِ الْمُخْتَلِفَةِ؛ مِثْلِ الْجِصِّ، وَ الْكِلْسِ، وَ الْجَبْسِينَ، وَ الزَّرَانِيخِ، وَ الْمَرْتَكِ، وَ الْقَوِينَا، وَ الزَّبَقِ، وَ النَّحَاسِ، وَ الرَّصَاصِ، وَ الْفِضَّةِ، وَ الذَّهَبِ، وَ الزَّبْرَجِدِ، وَ الْيَاقُوتِ، وَ الزُّمُرِّدِ، وَ ضُرُوبِ الْحِجَارَةِ! وَ كَذَلِكَ مَا يُخْرَجُ مِنْهَا مِنَ الْقَارِ، وَ الْمُومِيَا، وَ الْكِبْرِيْتِ، وَ النَّفْطِ، وَ غَيْرِ ذَلِكَ مِمَّا يَسْتَعْمَلُهُ النَّاسُ فِي مَآرِبِهِمْ. فَهَلْ يَخْفَى عَلَى ذِي عَقْلٍ أَنَّ هَذِهِ كُلُّهَا دَخَائِرُ دُخْرَتِ لِبِلَانِ فِي هَذِهِ الْأَرْضِ لَيْسَتْ خَرِجَهَا فَيَسْتَعْمَلُهَا عِنْدَ الْحَاجَةِ إِلَيْهَا؟! ● !

ای مُفَضَّل! در این معدن ها و مواد معدنی گوناگونی که از آنها استخراج می شود، بیندیش: مواد معدنی ای چون کچ و آهک و سنگ گچ و زرنیخ و مردار سنگ و قونیا و

جیوه و مس و سرب و نقره و طلا و زبرجد و یاقوت و زمرد و انواع سنگ ها و نیز دیگر چیزها (مانند: قیر و مومیا و گوگرد و نفت و جز اینها) که از معادن، استخراج می شوند و مردم، آنها را برای نیازهایشان به کار می گیرند. آیا بر هیچ عاقلی پوشیده است که اینها همه گنج هایی هستند که برای انسان در زمین، اندوخته شده اند تا آنها را استخراج کند و به هنگام نیاز، مورد استفاده قرار دهد؟ ...

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَحَبَّ كَافِرًا فَقَدْ أَبْغَضَ اللَّهَ، وَ مَنْ أَبْغَضَ كَافِرًا فَقَدْ أَحَبَّ اللَّهَ... صَدِيقُ عَدُوِّ اللَّهِ عَدُوُّ اللَّهِ؛

هر کس کافری را دوست بدارد، با خدا دشمنی ورزیده است و هر کس با کافری دشمنی ورزد، خدا را دوست داشته است... دوست دشمن خدا، دشمن خداست.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ السَّحْرِ النَّمِيمَةَ؛ يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ، وَ يُجْلِبُ الْعَدَاوَةَ عَلَى الْمُتَصَافِيينَ، وَ يُسْفِكُ بِهَا الدِّمَاءَ، وَ يُهْدِمُ بِهَا الدُّورَ، وَ يُكْشِفُ بِهَا السُّتُورَ. وَ النَّمَامُ أَشْرٌ مِنْ وَطَى عَلَى الْأَرْضِ بِقَدَمٍ؛

از بزرگ ترین جادوها سخن چینی است؛ زیرا با سخن چینی، میان دوستان جدایی انداخته می شود، یاران یکدل با هم دشمن می گردند، خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. آدم سخن چین، بدترین کسی است که روی زمین قدم برمی دارد.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ قَالَ: «أَلْمَالُ وَ الْبَنُونَ زِينَةُ الدُّنْيَا»، إِنَّ النَّمَانِيَّ رَكَعَاتٍ يُصَلِّيهَا الْعَبْدُ آخِرَ اللَّيْلِ زِينَةَ الْآخِرَةِ؛

خدای عزوجل فرموده است: «مال و فرزندان، زینت زندگی دنیا هستند»؛ لیکن هشت رکعتی که بنده در آخر شب می خواند، زینت آخرت است.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْمُتَكَبِّرِينَ يُجْعَلُونَ فِي صُورِ الدَّرِّ، يَتَوَطَّوهُمْ النَّاسُ حَتَّى يَفْرُغَ اللَّهُ مِنَ الْحِسَابِ؛

افراد متکبر، [در روز قیامت] به شکل مورچه درآورده می شوند و مردم، پیوسته آنها را لگد می کنند، تا وقتی که خدا از رسیدگی به حساب بندگان، فارغ شود.

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَكَلَ مِنْ مَالِ أَخِيهِ ظُلْمًا وَ لَمْ يَرُدَّهُ عَلَيْهِ، أَكَلَ جَذْوَةً مِنَ النَّارِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؛

هر کس چیزی از مال برادر [دینی] خود را به ستم و ناحق بخورد و آن را به او برنگرداند، روز قیامت، شراره ای از آتش می خورد.

امام صادق علیه السلام: لَا يَنْتَصِفُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَقِيلَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ، وَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ؛

پیش از آن که آن روز (قیامت) به نیمه برسد، بهشتیان در بهشت و دوزخیان در دوزخ، مستقر شده اند.

امام صادق علیه السلام: لَا يَطْمَعَنَّ الْمُسْتَهْزِئُ بِالنَّاسِ فِي صِدْقِ الْمَوَدَّةِ؛

کسی که مردم را مسخره می کند، نباید به دوستی خالصانه آنان، امید داشته باشد.

امام صادق علیه السلام: أَنْظِرْ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيُّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آهْلِهِ فَإِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آهْلِهِ صِدْقُ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْأَمَانَةِ؛

بنگر علی علیه السلام با چه چیز آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله پیدا کرد همان را پیروی کن. همانا علی علیه السلام آن مقام را نزد پیامبر خدا صلی الله علیه و آله با راستگویی و امانتداری بدست آورد.

امام صادق علیه السلام: إِذَا تَوَضَّأَ أَحَدُكُمْ وَ لَمْ يُسَمِّ كَانَ لِلشَّيْطَانِ فِي وُضُوئِهِ شَرِكٌ وَ إِنْ أَكَلَ أَوْ شَرِبَ أَوْ لَبَسَ وَ كُلُّ شَيْءٍ صَنَعَهُ يَنْبَغِي أَنْ يُسَمَّى عَلَيْهِ فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ كَانَ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شَرِكٌ؛

هر گاه یکی از شما وضو بگیرد و بسم الله الرحمن الرحيم نگوید. شیطان در آن شریک است و اگر غذا بخورد و آب بنوشد یا لباس بپوشد و هر کاری که باید نام خدا را بر آن جاری سازد، انجام دهد و چنین نکند، شیطان در آن شریک است.

امام صادق علیه السلام: - لِإِسْحَاقَ بْنِ عَمَّارٍ - : أَحْسِنْ يَا إِسْحَاقُ إِلَى أَوْلِيَائِي مَا اسْتَطَعْتَ، فَمَا أَحْسَنَ مُؤْمِنٌ إِلَى مُؤْمِنٍ وَ لَا أَعَانَهُ إِلَّا خَمَشَ وَجْهَهُ إِبْلِيسَ وَ فَرَّحَ قَلْبَهُ؛

به اسحاق بن عمار فرمودند: ای اسحاق! تا می توانی، به دوستانان من نیکی کن؛ زیرا هیچ مؤمنی به مؤمن دیگری نیکی نکرد، مگر این که با این کار، روی ابلیس را خراش انداخت و قلبش را جریحه دار کرد.

امام صادق علیه السلام: لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَ نْفَقَ مَا فِي يَدَيْهِ فِي سَبِيلِ مَنْ سَبِيلِ اللَّهِ، مَا كَانَ أَحْسَنَ وَلَا وُفَّقَ؛ أَلَيْسَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ» يَعْنِي الْمُقْتَصِدِينَ؛

اگر کسی دار و ندار خود را در راهی از راه های خدا خرج کند، کار نیکویی نکرده و توفیق داده نشده است. مگر نه این است که خدای متعال می فرماید: «خود را به دست خود به هلاکت نیفکنید و نیکی کنید که خداوند، نیکوکاران را دوست دارد»؟ مقصود [خداوند]، میانه روها هستند.

امام صادق علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى «وَأَذْكُرُ رَبَّكَ إِذَا نَسِيتَ» - : أَنْ تَسْتَنْتِي، ثُمَّ ذَكَرْتَ بَعْدُ، فَاسْتَنْتِنِ حِينَ تَذْكُرُ؛

در پاسخ به سؤال از آیه «و چون فراموش کردی، پروردگارت را به یاد آر» فرمودند: یعنی اگر فراموش کردی این شاء الله بگویی و بعد یادت آمد، هر زمان که یادت آمد، این شاء الله بگو.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ أَشَدَّ النَّاسِ عَذَابًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ رَجُلٌ أَقْرَ نُظْفَتَهُ فِي رَحِمٍ تَحْرُمُ عَلَيْهِ؛

سخت ترین عذاب را در روز قیامت، مردی دارد که نطفه خود را در رحمی که بر او حرام است، جای دهد.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْجَمَالَ وَ التَّجَمُّلَ وَ يُبْغِضُ الْبُؤْسَ وَ التَّبَاؤُسَ؛
خداوند زیبایی و آراستگی را دوست دارد و با فقر و تظاهر به فقر دشمن است.

امام صادق علیه السلام: خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ فَقَدَ وَاحِدَةً مِنْهُنَّ لَمْ يَزَلْ نَاقِصَ الْعَيْشِ زَائِلَ الْعَقْلِ مَشْغُولَ الْقَلْبِ، فَأَوَّلُهَا: صِحَّةُ الْبَدَنِ وَ الثَّانِيَةُ: الْأَمْنُ وَ الثَّلَاثَةُ: السَّعَةُ فِي الرِّزْقِ، وَ الرَّابِعَةُ: الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ (قال الراوي:) قُلْتُ: وَ مَا الْأَنْبِيَسُ الْمُوَافِقُ؟ قَالَ: الزَّوْجَةُ الصَّالِحَةُ، وَ الْوَلَدُ الصَّالِحُ، وَ الْخَلِيْطُ الصَّالِحُ وَ الْخَامِسَةُ: وَ هِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ: الدَّعَاةُ؛

پنج چیز است که هر کس یکی از آنها را نداشته باشد، همواره در زندگی اش کمبود دارد و کم خرد و دل نگران است: اول، تندرستی، دوم امنیت، سوم روزی فراوان، چهارم همراهی. راوی پرسید: همراهی همراهِ کیست؟ امام فرمودند: همسر و فرزند و همنشین خوب و پنجم که در برگزیده همه اینهاست، رفاه و آسایش است.

امام صادق علیه السلام: النَّشْوَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ: فِي الْمَشْيِ وَالرُّكُوبِ وَالْإِرْتِمَاسِ فِي الْمَاءِ وَالنَّظْرَ إِلَى الْخَضْرَاءِ وَالْأَكْلِ وَالشُّرْبِ وَالْجِمَاعِ وَالسَّوَاكِ وَغَسْلِ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ وَالنَّظْرَ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ وَ مُحَادَثَةَ الرَّجَالِ؛ ●

نشاط در ده چیز است: پیاده روی، سواری، آب تنی (شنا)، نگاه کردن به سبزی، خوردن و آشامیدن، آمیزش، مسواک کردن، شستن سر با خطمی، نگاه کردن به زن زیبا و گفتگوی حکیمانه.

امام صادق علیه السلام: لَا تَسْتَصْغِرْ مَوَدَّتِنَا فَإِنَّهَا مِنَ الْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ؛ ●

دوستی ما را دست کم نگیرید، که از باقیات صالحات (کارهای خیر ماندگار) است.

امام صادق علیه السلام: - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى «وَالْبَاقِيَاتِ الصَّالِحَاتِ» - : الْقِيَامُ آخِرَ اللَّيْلِ لِصَلَاةِ اللَّيْلِ، وَ الدُّعَاءُ فِي الْأَسْحَارِ؛ ●

مقصود خداوند از «باقیات صالحات» در قرآن، برخاستن در پایان شب برای نماز شب و دعا کردن در سحرگاهان است.

امام صادق علیه السلام: يَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ إِذَا دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ، وَ لَا يَسْتَأْذِنُ الْأَبُ عَلَى الْإِبْنِ . قَالَ: وَ يَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ عَلَى ابْنَتِهِ وَ أُخْتِهِ إِذَا كَانَا مُتَزَوِّجَتَيْنِ؛ ●

مرد، هنگام وارد شدن بر پدرش، باید اجازه بگیرد؛ ولی پدر، لازم نیست از پسرش اجازه بگیرد. همچنین مرد، از دخترش و خواهرش، اگر ازدواج کرده باشند، باید اجازه بگیرد.

امام صادق علیه السلام: لَا يُجَامِعُ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَ لَا جَارِيَّتَهُ وَ فِي الْبَيْتِ صَبِيٌّ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يورثُ الزَّنا؛ ●

مرد نباید در حالی که کودکی در اتاق است، با همسر یا کنیزش آمیزش کند؛ چرا که این کار، از عواملی است که موجب زناکار شدن فرزند می شود.

امام صادق علیه السلام: لَيْسَتَا ذَيْنِ الْمَلَائِكَةِ وَ الْأَيْمَانُكَمُ وَ الَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كَمَا أَمَرَكُمُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ، وَ مَنْ بَلَغَ الْحُلُمَ فَلَا يَلْجُ عَلَى أُمِّهِ وَ لَا عَلَى أُخْتِهِ وَ لَا عَلَى خَالَتِهِ وَ لَا عَلَى سِوَى ذَلِكَ إِلَّا بِإِذْنٍ، فَلَا تَأْذِنُوا حَتَّى يُسَلَّمَ؛ ●

کسانی که در ملکیت شما هستند [یعنی غلام و کنیزتان] و نیز کسانی که بالغ نشده اند، باید در سه وقت از شما اجازه بگیرند، همان گونه که خداوند عز و جل به شما امر کرده است، و کسی که بالغ شد، بدون اجازه، نه بر مادرش، نه بر خواهرش، نه بر خاله اش و

نه بر دیگران، وارد نشود. پس اجازه [ی ورود] ندهید تا [برای اطلاع دادن ورودش] سلام کند.

• امام صادق علیه السلام: مَنْ لَمْ يَعْرِفِ الْحَقَّ مِنَ الْقُرْآنِ لَمْ يَتَّكِبِ الْفِتْنَ؛

هر کس حقیقت را از طریق قرآن نشناسد، از فتنه ها برکنار نمی ماند.

• امام صادق علیه السلام: لَا يُعَدُّ الْعَاقِلُ عَاقِلًا حَتَّى يَسْتَكْمَلَ ثَلَاثًا: إِعْطَاءَ الْحَقِّ مِنْ نَفْسِهِ عَلَى حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ وَ أَنْ يَرْضَى لِلنَّاسِ مَا يَرْضَى لِنَفْسِهِ وَ اسْتِعْمَالَ الْحِلْمِ عِنْدَ الْعَثْرَةِ؛

عاقل، عاقل نیست مگر آن که سه صفت را در خود به کمال رساند: حق را در هنگام خشنودی و خشم ادا کند، آنچه را برای خود می پسندد، برای دیگران هم بپسندد و هنگام خطای دیگران، بردبار باشد.

• امام صادق علیه السلام: إِذَا أَحْسَنَ الْمُؤْمِنُ عَمَلَهُ ضَاعَفَ اللَّهُ عَمَلَهُ لِكُلِّ حَسَنَةٍ سَبْعُمِائَةٍ وَ ذَلِكَ قَوْلُ اللَّهِ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: «وَ اللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ»؛

هر گاه مؤمن، کارش را به خوبی انجام دهد، خداوند در برابر هر خوبی، کارش را هفتصد برابر می کند و این، معنای آن سخن خدای تبارک و تعالی است که فرمود: «و خداوند برای هر کس که بخواهد، چند برابر می گرداند».

• امام صادق علیه السلام: نِعْمَ الطَّعَامُ الزَّيْتُ، يُطَيَّبُ النَّكْهَةَ وَ يَذْهَبُ بِالْبَلْغَمِ وَ يُصْفِي اللَّوْنَ وَ يَشُدُّ الْعَصَبَ وَ يَذْهَبُ بِالْوَصْبِ وَ يُطْفِئُ الْغَضَبَ؛

زیتون غذای خوبی است، دهان را خوشبو می کند، بلغم را از بین می برد، چهره را باز، اعصاب را محکم می کند و مرض را می برد و خشم را خاموش می کند.

• امام صادق علیه السلام: سَمِعْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ فِي الْغُبَيْرِ: إِنَّ لَحْمَهُ يُنْبِتُ اللَّحْمَ وَ عَظْمُهُ يُنْبِتُ الْعَظْمَ وَ جِلْدُهُ يُنْبِتُ الْجِلْدَ وَ مَعَ ذَلِكَ فَإِنَّهُ يُسَخِّنُ الْكُلَيْتَيْنِ وَ يُدْبِغُ الْمِعْدَةَ وَ هُوَ أَمَانٌ مِنَ الْبَوَاسِيرِ وَ التَّقْطِيرِ وَ يُقْوِي السَّاقَيْنِ وَ يَقْمَعُ عِرْقَ الْجَذَامِ؛

از امام صادق علیه السلام درباره سنجد شنیدم که می فرمودند: گوشت سنجد برای گوشت، هسته آن برای استخوان و پوست آن برای پوست مفید است و در عین حال کلیه ها را گرم، معده را ضد عفونی کرده و بازدارنده از بواسیر و تسلسل بول است. ساق پا را تقویت و جذام را از بدن ریشه کن می کند.

• امام صادق علیه السلام: كُلُوا الرُّمَانَ بِشَحْمِهِ، فَإِنَّهُ يَدْبِغُ الْمِعْدَةَ وَ يَزِيدُ فِي الدَّهْنِ؛

انار را با پیه اش بخورید، چرا که معده را پاک می کند و مایه رشد ذهن می شود.

امام صادق علیه السلام: شَكَائِي مِنَ الْأَنْبِيَاءِ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ أَلْغَمَ، فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ بِأَكْلِ الْعِنَبِ؛

پیامبری از پیامبران به درگاه خداوند - عز و جل - از غم و اندوه، شکایت نمود. خداوند - عز و جل - او را به خوردن انگور، امر فرمود.

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ أَقْسِمُ بِاللَّهِ أَنَّهَا الْحَقُّ مَا نَقَصَ مَالٌ مِنْ صَدَقَةٍ وَ لَا زَكَاةٍ وَ لَا ظُلْمٍ أَحَدٌ بِظُلَامَةٍ فَقَدَرَ أَنْ يُكَافِيَ بِهَا فَكَظَمَهَا إِلَّا أَبَدَ لَهُ اللَّهُ مَكَانَهَا عِزًّا، وَ لَا فَتَحَ عَبْدٌ عَلَى نَفْسِهِ بَابَ مَسْأَلَةٍ إِلَّا فَتَحَ عَلَيْهِ بَابَ فَقْرٍ؛

به خدا قسم سه چیز حق است: هیچ ثروتی بر اثر پرداخت صدقه و زکات کم نشد، در حق هیچ کس ستمی نشد که بتواند تلافی کند، اما خویشنداری نمود مگر این که خداوند به جای آن به او عزت بخشید و هیچ بنده ای در خواهشی را به روی خود نگشود مگر این که دری از فقر به رویش باز شد.

امام صادق علیه السلام: أَرْبَعَةٌ لَا يُسْتَجَابُ لَهُمْ فَذَكَرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الرَّابِعَ: رَجُلٌ كَانَ لَهُ مَالٌ فَأَدَانَهُ بِغَيْرِ بَيِّنَةٍ، فَيَقُولُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: أَلَمْ أَمُرْكَ بِالشَّهَادَةِ؟

دعای چهار نفر مستجاب نمی شود و چهارمین آنها کسی است که مالش را بدون شاهد، به دیگری وام بدهد [و گیرنده وام، آن را بر نگرداند]، خدای - عز و جل - می فرماید: «آیا به تو فرمان ندادم که شاهد بگیر؟!». [مقصود، آیه ۲۸۲ از سوره بقره است که توصیه می کند برای هر معامله ای، سندی نوشته شود و شاهدانی به گواهی گرفته شوند].

امام صادق علیه السلام: مَنْ ذَهَبَ حَقُّهُ عَلَى غَيْرِ بَيِّنَةٍ لَمْ يُوجَرَ؛

کسی که به خاطر نگرفتن شاهد، حَقش (مالش) از دست برود، آجری نخواهد بُرد.

امام صادق علیه السلام: مَا مِنْ عَبْدٍ أَسْرَّ خَيْرًا فَذَهَبَتْ الْأَيَّامُ أَبَدًا حَتَّى يُظْهَرَ اللَّهُ لَهُ خَيْرًا وَ مَا مِنْ عَبْدٍ يُسِرُّ شَرًّا فَذَهَبَتْ الْأَيَّامُ حَتَّى يُظْهَرَ اللَّهُ لَهُ شَرًّا؛

هر بنده ای که خیری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند خیری را از او آشکار می سازد و هر بنده ای که شری را پنهان کند، با گذشت زمان خداوند شری را از او آشکار می گرداند.

امام صادق علیه السلام: لِلْمُسْرِفِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ: يَشْتَرِي مَا لَيْسَ لَهُ وَ يَلْبِسُ مَا لَيْسَ لَهُ وَ يَأْكُلُ مَا لَيْسَ لَهُ؛

اسراف کننده، سه نشانه دارد: آنچه در شأنش نیست خریداری می کند، آنچه در شأنش نیست می پوشد و آنچه در شأنش نیست می خورد.

امام صادق علیه السلام: رُويَ أَنَّهُ نَظَرَ الصَّادِقُ إِلَى فَاكِهَةٍ قَدْ رُمِيَتْ مِنْ دَارِهِ لَمْ يُسْتَقْصَ أَكْلُهَا فَعُضِبَ وَ قَالَ: مَا هَذَا إِنْ كُنْتُمْ شَبِعْتُمْ فَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَمْ يَشْبَعُوا فَأَطْعَمُوهُ مَنْ يَحْتَاجُ إِلَيْهِ؛

نقل شده است که امام صادق علیه السلام مشاهده کردند که سیبی نیم خورده از خانه ایشان بیرون افتاده است. خشمگین شدند و فرمودند: اگر شما سیر هستید، خیلی از مردم گرسنه اند. خوب بود آن را به نیازمندش می دادید.

امام صادق علیه السلام: مِنْ أَوْثَقِ عُرَى الْإِيمَانِ أَنْ تُحِبَّ فِي اللَّهِ، وَ تُبْغِضَ فِي اللَّهِ، وَ تُعْطَى فِي اللَّهِ، وَ تَمْنَعَ فِي اللَّهِ

از محکم ترین دست آویزهای ایمان، این است که: در راه خدا دوست بداری و در راه خدا دشمن بداری و در راه خدا ببخشی و در راه خدا دریغ کنی.

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكَ بِأَخْوَانِ الصَّدِّقَاتِ لَهُمْ عُدَّةٌ عِنْدَ الرَّخَاءِ، وَ جُنَّةٌ عِنْدَ الْبَلَاءِ؛
دوستان وفا دار داشته باش؛ چرا که آنان، در روزگار آسودگی، ذخیره محسوب می شوند و در روزگار گرفتاری، سپر بلا خواهند بود.

امام صادق علیه السلام: لَا خَيْرَ فِي صُحْبَةِ مَنْ لَمْ يَرَ لَكَ مِثْلَ الَّذِي يَرَى لِنَفْسِهِ؛
دوستی با کسی که برای تو حقی مانند حقوق خودش قائل نیست، ارزشی ندارد.

امام صادق علیه السلام: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ قَسَمْتَ لِيْ مِنْ قِسْمِ اَوْ رَزَقْتَنِيْ مِنْ رِزْقٍ فَاَجْعَلْهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاَسْعًا مُّبَارَكًا قَرِيْبَ الْمَطْلَبِ سَهْلَ الْمَاخِذِ فِيْ يُسْرِ مِنْكَ وَ عَافِيَةٍ وَ سَلَامَةٍ وَ سَعَادَةٍ اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ؛

خدایا! بر محمد و خاندان او، درود فرست و آنچه را برایم قسمت کرده و یا روزی نموده ای، حلال، پاک، فراوان، با برکت، دست یافتنی و آسان به دست آمدنی قرار بده، با راحتی، عافیت، تندرستی و خوش بختی از سوی خود مقرر کن! به درستی که تو بر هر چیز توانایی.

امام صادق علیه السلام: مَلْعُونٌ مَلْعُونٌ رَجُلٌ يَبْدُوهُ اَخُوهُ بِالصُّلْحِ فَلَمْ يُصَالِحْهُ؛

از رحمت خدا به دور است، از رحمت خدا به دور است کسی که برادر دینی اش، او را به آشتی [و اصلاح روابط] دعوت کند و او نپذیرد.

امام صادق علیه السلام :- فی قوله تعالى: «و لا یؤذن لهم فیعتذرون» - الله اجل و اعدل و اعظم من ان يكون لعبده عذرو لا يدعه یعتذر به، و لکنه فلیج فلم یکن له عذر؛

درباره این فرموده خدای متعال که: «به آنان اجازه داده نمی شود تا عذرخواهی کنند» فرمودند: خداوند، ارجمندتر و عادل تر و بزرگ تر از آن است که بنده اش عذری داشته باشد و اجازه ندهد عذرش را بیاورد؛ بلکه بنده است که مغلوب [هوس] می شود و دیگر عذری برایش باقی نمی ماند.

امام صادق علیه السلام : الرضاع واحد و عشرون شهرا، فما نقص فهو جور علی الصبی؛

شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ظلم بر کودک است.

امام صادق علیه السلام : لا ینبغی للمرأة ان تجمر ثوبها اذا خرجت من بیتها؛

شایسته نیست که زن مسلمان، آن گاه که از خانه خویش بیرون می رود، لباس خود را وسیله جلب توجه دیگران نماید. [خوشبو و یا جذاب نماید].

امام صادق علیه السلام : للمفضل - : إذا رأیت بین اثنین من شیعتنا منازعة فافتدھا من مالی؛

به مفضل فرمودند: هرگاه میان دو نفر از شیعیان ما نزاعی دیدی از مال من غرامت بده (یعنی با پرداخت وجه مورد اختلاف، میان آنان را اصلاح کن).

امام صادق علیه السلام : صدقة یحبها الله : إصلاح بین الناس إذا تفسدوا، و تقارب بینهم إذا تباعدوا؛

صدقه ای که خداوند آن را دوست دارد عبارت است از: اصلاح میان مردم هرگاه رابطه شان تیره شد و نزدیک کردن آنها به یکدیگر هرگاه از هم دور شدند.

امام صادق علیه السلام : أَلْکَلَامُ ثَلَاثَةٌ: صِدْقٌ وَ کَذِبٌ وَ إِصْلَاحٌ بَیْنَ النَّاسِ قَالَ: قِیلَ لَهُ : جُعِلَتْ فِدَاکَ مَا الْإِصْلَاحُ بَیْنَ النَّاسِ؟ قَالَ: تَسْمَعُ مِنَ الرَّجُلِ کَلَامًا یَبْلُغُهُ فَتَخْبِثُ نَفْسُهُ، فَتَلْقَاهُ فَتَقُولُ: سَمِعْتُ مِنْ فُلَانٍ قَالَ فِیکَ مِنَ الْخَیْرِ کَذَا وَ کَذَا، خِلَافَ مَا سَمِعْتَ مِنْهُ؛

سخن سه گونه است: راست و دروغ و اصلاح میان مردم. به آن حضرت عرض شد: قربانت اصلاح میان مردم چیست؟ فرمودند: از کسی سخنی درباره دیگری می شنوی که اگر سخن به گوش او برسد، ناراحت می شود. پس تو آن دیگری را می بینی و برخلاف آنچه شنیده ای، به او می گویی: از فلانی شنیدم که در خوبی تو چنین و چنان می گفت.

امام صادق علیه السلام: اَلْمُؤْمِنُ لَا يَمْضِي عَلَيْهِ اَرْبَعُونَ لَيْلَةً اِلَّا عَرَضَ لَهُ اَمْرٌ يَحْزَنُهُ
يُذَكِّرُ بِهِ؛ ●

مؤمن، در طول چهل شب، حتما حادثه ای برایش پیش می آید که ناراحتش کند و بیدارش سازد.

امام صادق علیه السلام: اِنَّ بَلَايَاهُ مَحْشُوَّةٌ بِكِرَامَاتِهِ الْاَبْدِيَّةِ، وَ مَحَنُهُ مَوْرَثَةٌ رِضَاهُ وَ قُرْبَهُ وَ لَوْ بَعْدَ حِينٍ؛ ●

بلاهایی که از جانب خدا [به بنده مؤمن] می رسند، به یقین، کرامت های جاودان او را به دنبال خود دارند و سختی هایی که در راه او باشند نیز خشنودی او و نزدیکی به او را به بار می آورند، اگر چه ممکن است اندکی به طول بینجامد.

امام صادق علیه السلام: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ إِذَا أَرَادَ أَنْ يَبْعَثَ سَرِيَّةً دَعَاهُمْ فَأَجْلَسَهُمْ بَيْنَ يَدَيْهِ، ثُمَّ يَقُولُ: سِيرُوا بِسْمِ اللَّهِ وَ بِاللَّهِ وَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَ عَلَى مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ لَا تَغْلُوا، وَ لَا تُمَثِّلُوا، وَ لَا تَعْدِرُوا، وَ لَا تَقْتُلُوا شَيْخًا فَاتِيًا وَ لَا صَبِيًّا، وَ لَا امْرَأَةً، وَ لَا تَقْطَعُوا شَجَرًا اِلَّا أَنْ تُضْطَرُّوا إِلَيْهَا، وَ أَيُّمَا رَجُلٍ مِنْ أَدْنَى الْمُسْلِمِينَ أَوْ أَفْضَلِهِمْ نَظَرَ إِلَى رَجُلٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَهُوَ جَارٌ حَتَّى يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ فَإِنْ تَبِعَكُمْ فَأَخَوَكُمْ فِي الدِّينِ، وَ اِنْ أَبِي فَأَبْلِغُوهُ مَأْمَنَهُ وَ اسْتَعِينُوا بِاللَّهِ عَلَيْهِ؛ ●

رسول خدا، هرگاه تصمیم می گرفت که گروهی را برای جنگ بفرستد، آنها را فرامی خواند و پیش روی خویش می نشاند و می فرمود: با نام خدا و برای خدا و در راه خدا و بر دین رسول خدا بروید و کینه توزی نکنید و کشته های دشمن را مثله نکنید (گوش و بینی و سایر اعضای بدنشان را نبرید) و پیمان شکنی نکنید و پیرمرد از کار افتاده و کودک و زنی را نکشید و درختی را قطع نکنید - مگر وقتی که چاره ای جز آن نباشد - و اگر مسلمان دون پایه یا عالی رتبه ای یکی از مشرکان را پناه داد، آن مشرک، در پناه اسلام است تا کلام خدا را بشنود. پس از آن، اگر از شما پیروی کرد [و مسلمان شد]، برادر دینی شماست و اگر امتناع ورزید، او را به پناهگاهش برسانید و از خدا بخواهید که در فرصت دیگری، شما را بر او چیره سازد.

امام صادق علیه السلام: سِتَّةٌ لَا تَكُونُ فِي الْمُؤْمِنِ: الْعُسْرُ وَ النَّكَةُ وَ الْحَسَدُ وَ اللَّجَابَةُ وَ الْكَذِبُ وَ الْبَغْيُ؛ ●

شش (صفت) در مؤمن نیست: سخت گیری، بی خیری، حسادت، لجاجت، دروغگویی و تجاوز.

امام صادق علیه السلام: قِيلَ لِلصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنِّي أَنْفَقْتُ وَ لَا أَرَى خَلْفًا! قَالَ: أَفْتَرَى اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَخْلَفَ وَ غَدَهُ؟ قِيلَ: لَا، قَالَ: فَمِمَّ ذَالِكَ؟ قِيلَ: لَا أَدْرِي. قَالَ: لَوْ أَنَّ أَحَدَكُمْ اِكْتَسَبَ الْمَالَ مِنْ حِلِّهِ لَمْ يُنْفِقْ دِرْهَمًا إِلَّا أَخْلَفَ عَلَيْهِ؛

شخصی به امام صادق علیه السلام عرض کرد من انفاق می کنم ولی عوضی برای آن نمی بینم. حضرت فرمودند: آیا دیده ای که خدای - عز و جل - وعده خلاف بدهد؟ گفت: نه! فرمودند: پس این [مشکل] از کجاست؟ عرض کرد: نمی دانم. فرمودند: اگر کسی مال حلالی به دست آورد و از آن مال، درهمی انفاق کند، خدا، قطعا عوض آن را به وی می دهد.

امام صادق علیه السلام :- لَمَّا ذَكَرَ رَجُلٌ عِنْدَهُ الْأَغْنِيَاءَ وَ وَقَعَ فِيهِمْ - : أَسْكُتْ! فَإِنَّ الْغَنَى إِذَا كَانَ وَصُولًا لِرَحْمِهِ بَارًا بِأَخْوَانِهِ أَضْعَفَ اللَّهُ لَهُ الْأَجْرَ ضِعْفَيْنِ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ: «وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَ لَا أَوْلَادُكُمْ...»؛

مردی در حضور امام صادق علیه السلام از ثروتمندان، سخن به میان آورد و از آنان بدگویی کرد. حضرت فرمودند: خاموش! ثروتمند، چنانچه به خویشاوندان خود رسیدگی کند و به برادرش احسان نماید، خداوند دو برابر به او مزد می دهد؛ زیرا خداوند می فرماید: «اموال و فرزندانان، شما را به ما نزدیک نمی کنند، مگر مؤمنان و شایسته کاران را که پاداش دو چندان دارند».

امام صادق علیه السلام: رَأَيْتُ الْمَعْرُوفَ كَاسْمِهِ، وَ لَيْسَ شَيْءٌ أَفْضَلَ مِنَ الْمَعْرُوفِ إِلَّا ثَوَابُهُ، وَ ذَلِكَ يُرَادُ مِنْهُ، وَ لَيْسَ كُلُّ مَنْ يُحِبُّ أَنْ يَصْنَعَ الْمَعْرُوفَ إِلَى النَّاسِ يَصْنَعُهُ، وَ لَيْسَ كُلُّ مَنْ يَرْغَبُ فِيهِ يَقْدِرُ عَلَيْهِ وَ لَا كُلُّ مَنْ يَقْدِرُ عَلَيْهِ يُؤَدِّنُ لَهُ فِيهِفَادًا اجْتَمَعَتِ الرَّغْبَةُ وَ الْقُدْرَةُ وَ الْإِدْنُ فَهَذَاكَ تَمَّتِ السَّعَادَةُ لِلطَّالِبِ وَ الْمَطْلُوبِ إِلَيْهِ؛

من خوبی را مانند نامش [خوب و زیبا] دیدم و هیچ چیز بهتر از خوبی نیست، مگر پاداش آن و همین هم از آن امید می رود. و چنین نیست که هر کس دوست داشت به مردم خوبی کند، این کار را انجام دهد و چنین نیست که هر کس رغبت به خوبی کردن داشت توان انجام آن را داشته باشد یا هر کس توانایی خوبی کردن را داشت [فرصت و] توفیق آن را نیز به دست آورد؛ بلکه هرگاه رغبت و توانایی و توفیق با هم گرد آیند، آن گاه است که خوشبختی برای خوبی کننده و آن که درحقیقت خوبی شده است، به طور کامل فراهم می آید.

امام صادق علیه السلام: إِنْ كَانَتْ لَكَ يَدٌ عِنْدَ إِنْسَانٍ فَلَا تُفْسِدْهَا بِكَثْرَةِ الْمَنِّ وَ الذُّكْرِ لَهَا، وَ لَكِنْ اتَّبِعْهَا بِأَفْضَلِ مِنْهَا فَإِنَّ ذَلِكَ أَجْمَلُ بِكَ فِي أَخْلَاقِكَ، وَ أَوْجَبَ لِلثَّوَابِ فِي آخِرَتِكَ؛

اگر به کسی خوبی کردی، آن را با منت گذاشتن و به رخ کشیدن زیاد، ضایع نکن؛ بلکه با خوبی بهتری ادامه اش بده؛ زیرا این کار برای اخلاق تو زیبنده تر است و پاداش آخرت را حتمی تر می کند.

• امام صادق علیه السلام: **أَلَمَنْ يَهْدُمُ الصَّنِيعَةَ؛**

مَنْتَ كُذِّبْتَ، كَارَ خُوبٍ رَا اَز بَين مِی بَرَد.

• امام صادق علیه السلام: **فِيهِ خَبْرُكُمْ وَ خَبْرُ مَنْ قَبْلَكُمْ وَ خَبْرُ مَنْ بَعْدَكُمْ وَ خَبْرُ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ، وَ لَوْ آتَاكُمْ مَنْ يُخْبِرُكُمْ عَن ذَالِكَ لَتَعَجَبْتُمْ؛**

اخبار شما و گذشتگان و آیندگان شما و خبرهای آسمان و زمین، در قرآن آمده است، و اگر کسی نزد شما بیاید و [با تکیه بر قرآن] از آنها خبرتان دهد، حتما تعجب خواهید نمود.

• امام صادق علیه السلام: **فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ...» - : أَلْكِتَابِ الذِّكْرِ، وَ أَهْلُهُ آلُ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛**

در این سخن خداوند که فرمود: «اگر نمی دانید، از اهل ذکر (دانیان) بپرسید»، ذکر، همان قرآن است و اهل ذکر، خاندان محمد علیهم السلام اند.

• امام صادق علیه السلام: **مَنْ أَطْعَمَ مُسْلِمًا حَتَّى يُشْبِعَهُ، لَمْ يَدِرْ أَحَدٌ مِّنْ خَلْقِ اللَّهِ مَا لَهُ مِنَ الْآخِرَةِ فِي الْأَخِرَةِ لَا مَلَكَ مُقَرَّبٌ وَ لَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ إِلَّا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ؛**

هر کس مسلمانی را غذا دهد تا سیر شود، از پاداش آخرت او، جز خداوند پروردگار جهانیان هیچ کس دیگری، حتی فرشته مقرب و پیامبر مرسل، خبر ندارد.

• امام صادق علیه السلام: **إِطْعَامُ الْأَسِيرِ حَقٌّ عَلَى مَنْ أَسْرَهُ ... فَإِنَّهُ يَنْبَغِي أَنْ يُطْعَمَ وَ يُسْقَى وَ يُظَلَّ وَ يُرْفَقَ بِهِ كَافِرًا كَانَ أَوْ غَيْرَهُ؛**

غذا دادن به اسیر، وظیفه ای است به گردن کسی که او را به اسارت گرفته است ... پس سزاوار است که اسیر، چه کافر باشد و چه غیر کافر، خوراک و آب داده شود و در سایه قرار گیرد و با او مدارا شود.

• امام صادق علیه السلام: **حَقُّ الصَّدَقَةِ أَنْ تَعْلَمَ أَنَّهَا دُخْرُكَ عِنْدَ رَبِّكَ عَزَّ وَ جَلَّ وَ وَدِيعَتُكَ الَّتِي لَا تَحْتَاجُ إِلَى الْإِشْهَادِ عَلَيْهَا، وَ كُنْتَ بِمَا تَسْتَوِدِعُهُ سِرًّا أَوْ ثَقَّ مِنْكَ بِمَا تَسْتَوِدِعُهُ عِلَانِيَةً، وَ تَعْلَمَ أَنَّهَا تَدْفَعُ الْبَلَايَا وَ الْأَسْقَامَ عَنْكَ فِي الدُّنْيَا، وَ تَدْفَعُ عَنْكَ النَّارَ فِي الْآخِرَةِ؛**

حق صدقه این است که بدانی هر صدقه ای، پس انداز تو نزد پروردگارت - عز و جل - است و سپرده ای است که احتیاجی به شاهد گرفتن برای آن نیست و این که اطمینان تو

به سپرده ای که پنهانی به ودیعه می گذاری (صدقه ای که پنهانی می دهی)، بیشتر از چیزی باشد که آشکارا می سپاری و این که بدانی صدقه، در دنیا بلاها و بیماری ها را از تو دور می گرداند و در آخرت، آتش جهنم را.

• امام صادق علیه السلام :- فی قوله تعالی: «إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُنِيبٌ» :- دَعَاءٌ؛

در این گفته خداوند که فرمود: «ابراهیم، بردبار و زاری کننده و توبه کار بود»، [زاری کننده] یعنی بسیار دعا کننده.

• امام صادق علیه السلام :- أ تَرَى اللَّهَ أَعْطَى مَنْ أَعْطَى مِنْ كَرَامَتِهِ عَلَيْهِ، وَ مَنَعَ مَنْ مَنَعَ مِنْ هَوَانٍ بِهِ عَلَيْهِ؟! لا، وَ لَكِنَّ الْمَالَ مَالُ اللَّهِ يَضَعُهُ عِنْدَ الرَّجُلِ وَ دَائِعَ، وَ جَوَّزَ لَهُمْ أَنْ يَأْكُلُوا قَصْدًا وَ يَنْبَسُوا قَصْدًا وَ يَنْكِحُوا قَصْدًا وَ يَرْكَبُوا قَصْدًا، وَ يَعُودُوا بِمَا سِوَى ذَلِكَ عَلَى فُقَرَاءِ الْمُؤْمِنِينَ وَ يَلْمُوا بِهِ شَعَثَهُمْ، فَمَنْ فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ مَا يَأْكُلُ حَلَالًا وَ يَشْرَبُ حَلَالًا وَ يَرْكَبُ وَ يَنْكِحُ حَلَالًا، وَ مَنْ عَدَا ذَلِكَ كَانَ عَلَيْهِ حَرَامًا. أ تَرَى اللَّهَ أ نُّتَمَنَ رَجُلًا عَلَى مَالٍ لَهُ أَنْ يَشْتَرِيَ فَرَسًا بِعَشْرَةِ آلَافِ دِرْهَمٍ وَ يُجْزِيَهُ فَرَسٌ بِعِشْرِينَ دِرْهَمًا؟! وَ قَالَ: «لَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ»؟! • !

فکر می کنی اگر خداوند به کسی چیزی داده، به این خاطر است که او در پیشگاه خدا احترام دارد؟ و اگر به کسی چیزی نداده، از آن روست که او در نظر خدا، خوار و بی مقدار است؟ نه! بلکه مال و ثروت، از آن خداست که نزد انسان به امانت می گذارد و به انسان ها اجازه می دهد که با رعایت میانه روی، بخورند و بپوشند و ازدواج کنند و وسیله سواری سوار شوند و اضافه آن را به مؤمنان نیازمند بدهند و به این وسیله، آنها را از پریشانی برهانند. پس هر کس چنین کند، آنچه می خورد و می نوشد و سوار می شود و ازدواج می کند، حلال است و هر کس از این حد تجاوز کند، بر او حرام است ... آیا خیال می کنی اگر خداوند مالی را به امانت به کسی بدهد، او حق دارد اسبی را به ده هزار درهم بخرد، در حالی که اسب بیست درهمی هم برایش کافی است؟ ... و حال آن که خداوند فرموده است: «اسراف نکنید که خدا اسرافکاران را دوست ندارد»؟! •

• امام صادق علیه السلام :- لَوْ يَعْلَمُ النَّاسُ مَا فِي التُّفَّاحِ، مَا دَاوَوْا مَرْضَاهُمْ إِلَّا بِهِ، أَلَا وَ إِنَّهُ أَسْرَعُ شَيْءٍ مَنفَعَةً لِلْفُؤَادِ خَاصَّةً وَ إِنَّهُ نَصُوحَةٌ؛ •

اگر مردم می دانستند چه خواصی در سیب وجود دارد، بیماران خود را تنها با آن درمان می کردند. سیب از هر چیزی سریع تر به قلب فایده می بخشد بویژه آن که خوش بو کننده است.

امام صادق علیه السلام: نَحْنُ أَصْلُ كُلِّ خَيْرٍ، وَ مِنْ فُرُوعِنَا كُلُّ بَرٍّ، فَمِنْ الْبِرِّ: التَّوْحِيدُ، وَ الصَّلَاةُ، وَ الصِّيَامُ وَ كَظْمُ الْغَيْظِ، وَ الْعَفْوُ عَنِ الْمُسِيءِ، وَ رَحْمَةُ الْفَقِيرِ، وَ تَعَهُدُ الْجَارِ، وَ الْإِقْرَارُ بِالْفَضْلِ لِأَهْلِهِ. وَ عَدُونَا أَصْلُ كُلِّ شَرٍّ، وَ مِنْ فُرُوعِهِمْ كُلُّ قَبِيحٍ وَ فَاحِشَةٍ، فَمِنْهُمْ الْكُذْبُ، وَ الْبُخْلُ، وَ النَّمِيمَةُ، وَ الْقَطِيعَةُ، وَ أَكْلُ الرَّبَا، وَ أَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ بغيرِ حَقِّهِ، وَ تَعْدَى الْهُدُودِ الَّتِي أَمَرَ اللَّهُ، وَ رُكُوبُ الْفَوَاحِشِ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَ مَا بَطَّنَ، وَ الزَّانَا، وَ السَّرِيقَةَ، وَ كُلُّ مَا وَافَقَ ذَلِكَ مِنَ الْقَبِيحِ. فَكَذَّبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ مَعَنَا وَ هُوَ مُتَعَلِّقٌ بِفُرُوعِ غَيْرِنَا؛

ما [خاندان پیامبر]، ریشه همه خوبی ها هستیم و هر نیکی ای، [میوه ای] از شاخه های ماست و از جمله نیکی هاست: یکتا دانستن خدا، نماز، روزه، فروخوردن خشم، گذشت از کسی که بدی ای کرده است، ترحم به نیازمند، رسیدگی به همسایه و اعتراف به کمال اهل کمال. دشمن ما نیز ریشه همه بدی هاست و هر زشتی و بدکاری ای، [میوه ای] از شاخه های اوست و از جمله زشتی هاست: دروغ، بخل، سخن چینی، قطع رابطه با خویشاوندان، ربا خواری، به ناحق خوردن مال یتیم، تجاوز از حدود فرمان های الهی، بدکاری آشکار و پنهان، زنا، دزدی و هر زشتی دیگری از این دست. پس هر کس بگوید: با ماست، اما به شاخه های دشمن ما چنگ بزند، دروغگوست.

امام صادق علیه السلام: الْغِنَاءُ مِمَّا أَوْعَدَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ عَلَيْهِ النَّارَ وَ هُوَ قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَ يَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ»؛

ساز و آواز، از جمله گناهای است که خداوند - عز و جل - برای آن وعده آتش داده است، آن جا که می فرماید: «و از مردم کسانی هستند که سخن بیهوده را می خردند تا مردم را از روی نادانی از راه خدا گمراه سازند و آیات الهی را مسخره کنند؛ برای آنان عذابی خوار کننده خواهد بود».

امام صادق علیه السلام: عَبْدُ الْأَعْلَى: سَأَلْتُ جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَ اجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ»، قَالَ: الرِّجْسُ مِنَ الْأَوْثَانِ: الشُّطْرَنْجُ، وَ قَوْلُ الزُّورِ: الْغِنَاءُ. قُلْتُ: قَوْلُهُ عَزَّ وَ جَلَّ: «وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ» قَالَ: مِنْهُ الْغِنَاءُ؛

عبد الاعلی: از امام صادق علیه السلام درباره این سخن خدای - عز و جل - پرسیدم که می فرماید: «از پلیدی بت ها، دوری کنید و از گفتار باطل، اجتناب ورزید». فرمودند: پلیدی بت ها، شطرنج است و گفتار باطل، ساز و آواز. عرض کردم: منظور از سخن

بیهوده در آیه «و از مردم کسانی هستند که سخن بیهود می‌خرند» چیست؟ فرمودند: یکی از نمونه‌های آن، ساز و آواز است.

امام صادق علیه السلام: الْمَرْأَةُ تَحِيضُ، يَحْرُمُ عَلَى زَوْجِهَا أَنْ يَأْتِيَهَا لِقَوْلِ اللَّهِ تَعَالَى «و لَا تَقْرَبُوهُنَّ حَتَّى يَطْهُرْنَ»؛

زنی که در عادت ماهیانه (حیض) است بر شوهرش آمیزش با او حرام است به دلیل این گفته خداوند متعال: «از زنان حائض کناره‌گیری کنید و با آنان نزدیکی ننمایید تا پاک شوند».

امام صادق علیه السلام: عَنْ عُدَّافِرِ الصَّيرَفِيِّ: قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَرَى هَوْلَاءِ الْمُشَوَّهِينَ خَلْقَهُمْ؟ قَالَ: قُلْتُ: نَعَمْ. قَالَ هَوْلَاءِ الَّذِينَ آبَاؤُهُمْ يَأْتُونَ نِسَاءَهُمْ فِي الطَّمْثِ؛

عدافر صیرفی - : امام صادق علیه السلام فرمودند: این گروه زشت چهره را می‌بینی؟ گفتم: بله. فرمودند: اینان کسانی هستند که پدرانشان با مادرانشان در حال حیض، آمیزش کرده‌اند.

امام صادق علیه السلام: مَا خَلَتِ الدُّنْيَا مِنْدُ خَلْقِ اللَّهِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مِنْ إِمَامٍ عَدْلٍ إِلَى أَنْ تَقُومَ السَّاعَةُ حُجَّةً لِلَّهِ فِيهَا عَلَى خَلْقِهِ؛

جهان، از هنگامی که خدا آسمان‌ها و زمین را آفرید، از امام عادل، خالی نبوده است و تا برپایی قیامت نیز [از امام عادل] خالی نخواهد ماند، تا حجت خدا بر خلقش در روی زمین باشد.

امام صادق علیه السلام: أَلْبَنُونَ نَعِيمٌ وَالْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ وَاللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ ، وَ يُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ ؛

پسران، نعمت‌اند و دختران خوبی. خداوند، از نعمت‌ها سؤال می‌کند و به خوبی‌ها پاداش می‌دهد.

امام صادق علیه السلام: الصَّبْرُ يُظْهِرُ مَا فِي بَوَاطِنِ الْعِبَادِ مِنَ النُّورِ وَالصَّفَاءِ، وَالْجَزَعُ يُظْهِرُ مَا فِي بَوَاطِنِهِمْ مِنَ الظُّلْمَةِ وَالْوَحْشَةِ؛

صبر، نور و صفایی را که در باطن بندگان است، ظاهر می‌سازد و ناله و بی‌تابی، ظلمت و ترس درونی آنها را آشکار می‌کند.

امام صادق علیه السلام: إِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ النَّارِ فِي النَّارِ لِأَنَّ نِيَّاتَهُمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا أَنْ لَوْ خُلِدُوا فِيهَا أَنْ يَعْصُوا اللَّهَ أَبَدًا وَ إِنَّمَا خُلِدَ أَهْلُ الْجَنَّةِ فِي الْجَنَّةِ لِأَنَّ نِيَّاتَهُمْ كَانَتْ فِي الدُّنْيَا

أَنْ لَوْ بَقُوا فِيهَا أَنْ يُطِيعُوا اللَّهَ أَبَدًا فَبِالنِّيَّاتِ خُلِدَ هَوْلَاءِ وَ هَوْلَاءِ ثُمَّ تَلَا قَوْلَهُ تَعَالَى: (قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ) قَالَ: عَلَى نِيَّتِهِ؛ ●

جهنمیان از این رو در آتش، جاویدانند که در دنیا، نیتشان این بود که چنانچه تا ابد زنده بمانند تا ابد خدا را نافرمانی کنند و بهشتیان نیز از این رو در بهشت، جاویدانند که در دنیا بر این نیت بودند که اگر برای همیشه ماندگار باشند برای همیشه خدا را فرمان برند. پس، جاودانگی هر دو گروه به سبب نیت هایشان است. آن گاه حضرت این آیه را تلاوت کردند: «بگو هر کس طبق نیت خود عمل می کند».

● امام صادق علیه السلام: لَوْ أَنَّ رَجُلًا أَنْفَقَ مَا فِي يَدَيْهِ فِي سَبِيلِ مَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَا كَانَ أَحْسَنَ وَلَا وُفَّقَ، أَلَيْسَ يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ»؟! يَعْنِي الْمُقْتَصِدِينَ؛ ●

اگر کسی دار و ندار خود را در راهی از راه های خدا خرج کند، کار خوبی نکرده و توفیقی نیافته است. مگر نه این که خدای تعالی می فرماید: «با دست هایتان خود را به هلاکت نیندازید و نیکی کنید که خداوند، نیکوکاران را دوست دارد»؟ مقصود [از نیکوکاران]، میانه روی کنندگان هستند.

● امام صادق علیه السلام: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَلَا تَجْعَلْ يَدَكَ مَغْلُولَةً إِلَى عُنُقِكَ وَلَا تَبْسُطْهَا كُلَّ الْبَسْطِ فَتَقْعُدَ مَلُومًا مَحْسُورًا» - : الْأِحْسَارُ الْفَاقَةُ؛ ●

درباره آیه «هرگز دست خود را به گردن نیاویز [و بخل نورز] و آن را بیش از حد نیز مگشای که سرزنش شده و حسرت زده بنشین» فرمودند: مقصود از حسرت، تهی دستی است.

● امام صادق علیه السلام: لَيْسَ السَّخِيُّ الْمُبْدِرُ الَّذِي يُنْفِقُ مَالَهُ فِي غَيْرِ حَقِّهِ، وَ لَكِنَّهُ الَّذِي يُؤَدِّي إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ مَا فَرَضَ عَلَيْهِ فِي مَالِهِ مِنَ الزَّكَاةِ وَ غَيْرِهَا؛ ●

سخاوتمند، آن و لخرجی نیست که اموال خود را نابه جا می بخشد؛ بلکه کسی است که زکات و دیگر حقوق مالی ای را که خدای - عز و جل - بر او واجب کرده است، می پردازد.

● امام صادق علیه السلام: لَمَّا قَالَ لَهُ أَبُو عُبَيْدَةَ: أَدْعُ اللَّهَ لِي أَنْ لَا يَجْعَلَ رِزْقِي عَلَى أَيْدِي الْعِبَادِ - : أَبِي اللَّهِ عَلَيْكَ ذَلِكَ إِلَّا أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَ الْعِبَادِ بَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ وَلَكِنْ أَدْعُ اللَّهَ أَنْ يَجْعَلَ رِزْقَكَ عَلَى أَيْدِي خِيَارِ خَلْقِهِ فَإِنَّهُ مِنَ السَّعَادَةِ؛ ●

ابو عبیده به امام صادق علیه السلام عرض کرد: «دعا کنید که خداوند روزی مرا دست بندگانش قرار ندهد»، امام فرمودند: خداوند چنین کاری نمی کند. او روزی بندگانش را در دست یکدیگر قرار داده است؛ اما از خدا بخواه که روزیت را در دست بندگان خوبش قرار دهد، که این از خوش بختی است.

امام صادق علیه السلام: لَا يَكُونُ الْعَبْدُ مُؤْمِنًا حَتَّى يَكُونَ خَائِفًا رَاجِيًا، وَ لَا يَكُونُ خَائِفًا رَاجِيًا حَتَّى يَكُونَ عَامِلًا لِمَا يَخَافُ وَ يَرْجُو؛

بنده، مؤمن نباشد مگر آن گاه که بیمناک و امیدوار باشد و بیمناک و امیدوار نباشد مگر آن گاه که بیم و امید، او را به عمل وادارد.

امام صادق علیه السلام: إِذَا اتَّهَمَ الْمُؤْمِنُ أَخَاهُ إِنَّمَا الْأَيْمَانُ مِنْ قَلْبِهِ كَمَا يَنُمَاثُ الْمِلْحُ فِي الْمَاءِ؛

هرگاه مؤمن به برادر [دینی] خود تهمت بزند، ایمان در قلب او از میان می رود، همچنان که نمک در آب، ذوب می شود.

امام صادق علیه السلام: لَا يَسْتَيَقِنُ الْقَلْبُ أَنَّ الْحَقَّ بَاطِلٌ أَبَدًا وَلَا يَسْتَيَقِنُ أَنَّ الْبَاطِلَ حَقٌّ أَبَدًا؛

هرگز دل به باطل بودن حق و به حق بودن باطل، یقین نمی کند.

امام صادق علیه السلام: مَنْ كَافَأَ السَّفِيهَ بِالسَّفَاهِ فَقَدْ رَضِيَ بِمَا أُتِيَ إِلَيْهِ حَيْثُ اخْتَذَى مِثَالَهُ؛

هر کس [رفتار] نابخرد را با نابخردی تلافی کند، به رفتار وی رضایت داده است؛ زیرا از الگوی آن پیروی کرده است.

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَوْصَى بِالثُّلُثِ فَقَدْ أَضَرَ بِالْوَرَثَةِ، وَ الْوَصِيَّةُ بِالْخُمْسِ وَ الرَّبْعِ أَفْضَلُ مِنَ الْوَصِيَّةِ بِالثُّلُثِ. وَ مَنْ أَوْصَى بِالثُّلُثِ فَلَمْ يَتْرُكْ ٢٧٥. نزدیک ترین هاراتامین کنید

هر کس در باره يك سوم [دارایی اش] وصیت کند، به وارثان، زیان زده است و وصیت کردن در باره يك پنجم و يك چهارم، از وصیت کردن در باره يك سوم، بهتر است. کسی که در باره يك سوم وصیت می کند، در واقع، چیزی باقی نگذاشته است.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ صَدَقَةَ اللَّيْلِ تُطْفِئُ غَضَبَ الرَّبِّ وَ تَمْحُو الذَّنْبَ الْعَظِيمَ وَ تُهَوِّنُ الْحِسَابَ وَ صَدَقَةُ النَّهَارِ تُنْمِرُ الْمَالَ وَ تَزِيدُ فِي الْعُمْرِ؛

صدقه در شب، خشم پروردگار را فرو می نشاند و گناه بزرگ را پاک می کند و حساب (قیامت) را آسان می گرداند و صدقه در روز، ثروت می آورد و عمر را زیاد می کند.

امام صادق علیه السلام: مَرَّ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى جَارِيَةٍ قَدْ اشْتَرَتْ لَحْمًا مِنْ قِصَابٍ وَ هِيَ تَقُولُ: زِدْنِي، فَقَالَ لَهُ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: زِدْهَا فَإِنَّهُ أَعْظَمُ لِلْبَرَكَاتِ؛

امیر المؤمنین علیه السلام از جایی عبور می کردند که دیدند دختری از قصاب، گوشت خریده است و می گوید: سنگین تر بکش. امیر المؤمنین علیه السلام به قصاب فرمودند: بیشتر بده؛ چرا که این کار، برکت [دارایی ات] را بیشتر می کند.

امام صادق علیه السلام: أَبُو بَصِيرٍ عَنِ الْإِمَامِ الصَّادِقِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ شَيْءٌ إِلَّا وَ لَهُ حَدٌّ. قُلْتُ: جُعِلْتُ فِدَاكَ فَمَا حَدُّ التَّوَكُّلِ؟ قَالَ: الْيَقِينُ. قُلْتُ: فَمَا حَدُّ الْيَقِينِ؟ قَالَ: الْإِتْقَانُ. قَالَ: الْإِتْقَانُ مَعَ اللَّهِ شَيْئًا؛

ابو بصیر می گوید: امام صادق علیه السلام فرمودند: هیچ چیزی نیست که حدّ و نهایتی نداشته باشد. عرض کردم: فدایت شوم! حدّ و نهایت توکل چیست؟ فرمودند: یقین. عرض کردم: حدّ و نهایت یقین چیست؟ فرمودند: این که جز خدا، از کسی و چیزی نترسی.

امام صادق علیه السلام: إِنَّهُ لَوْ كَانَ الرَّبُّ حَلَالًا لَتَرَكَ النَّاسُ التَّجَارَاتِ وَ مَا يَحْتَاجُونَ إِلَيْهِ فَحَرَّمَ اللَّهُ الرَّبَّ لِيَفِرَّ النَّاسُ مِنَ الْحَرَامِ إِلَى الْحَلَالِ وَ إِلَى التَّجَارَاتِ وَ إِلَى الْبَيْعِ وَ الشَّرَاءِ فَيَبْقَى ذَلِكَ بَيْنَهُمْ فِي الْقَرْضِ؛

به راستی، اگر ربا حلال بود، مردم تجارت و تلاش برای معاش را رها می کردند. به همین دلیل خداوند ربا را حرام کرد تا مردم از حرام به حلال و تجارت و خرید و فروش رو بیاورند و به یکدیگر قرض بدهند.

امام صادق علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ: «يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَ يُزْبِئُ الصَّدَقَاتِ» وَ قَدْ أَرَى مَنْ يَأْكُلُ الرِّبَا يَزْبُو مَالُهُ؟ - : فَأَيُّ مَحَقٍ أَمْحَقُ مِنْ دِرْهِمِ رِبَا يَمْحَقُ الدِّينَ فَإِنْ تَابَ مِنْهُ دَهَبَ مَالُهُ وَ افْتَقَرَ؛

مردی از امام صادق علیه السلام درباره آیه «خداوند ربا را نابود می کند و صدقات را افزایش می دهد» سؤال کرد و گفت: گاه کسی را می بینم که ربا می خورد و با این حال ثروتش زیاد می شود؟ حضرت فرمودند: کدام نابودی، نابود کننده تر از يك درهم ربا که دین را نابود می کند. که اگر توبه هم کند ثروتش از دست می رود و فقیر می شود.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الصَّادِقَ أَوَّلُ مَنْ يُصَدِّقُهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ يَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ وَ تُصَدِّقُهُ نَفْسُهُ تَعْلَمُ أَنَّهُ صَادِقٌ؛

راستگو را نخستین کسی که تصدیق می کند، خدای - عز و جل - است که می داند او راستگوست و نیز نفس او تصدیقش می کند که می داند راستگوست.

امام صادق علیه السلام: **فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ» -: هُوَ أَنْ يَتَقَوَّلَ الرَّجُلُ عَلَيْكَ بِالْبَاطِلِ، أَوْ يَأْتِيكَ بِمَا لَيْسَ فِيكَ فَتُعْرِضَ عَنْهُ لِلَّهِ. وَ فِي رِوَايَةٍ أُخْرَى: إِنَّهُ الْغِنَاءُ وَالْمَلَاهِي؛**

درباره آیه «و کسانی که از لغو، روی می گردانند» فرمودند: یعنی کسی درباره تو حرف نادرستی بیاورد، یا چیزی را که در تو نیست به تو نسبت بدهد و تو به خاطر خدا، از او روی بگردانی. در روایتی دیگر آمده است: مقصود از لغو، ساز و آواز و کارهای غفلت آور است.

امام صادق علیه السلام: **- عِنْدَ مَا سَأَلَ لَهُ الْمُفَضَّلُ عَنْ عِلَّةِ تَحْرِيمِ الْخَمْرِ -: حَرَّمَ اللَّهُ الْخَمْرَ لِفِعْلِهَا وَ فُسَادِهَا لِأَنَّ مُدْمِنَ الْخَمْرِ تُورِثُهُ الْإِرْتِعَاشَ، وَ تَذْهَبُ بِنُورِهِ، وَ تَهْدِمُ مَرْوَتَهُ، وَ تَحْمِلُهُ عَلَى أَنْ يَجْتَرِيَ عَلَى إِرْتِكَابِ الْمَحَارِمِ وَ سَفْكِ الدَّمَاءِ وَ رُكُوبِ الزُّنَا، وَ لَا يُؤْمَنُ إِذَا سَكِرَ أَنْ يَثْبَ عَلَى حُرْمِهِ وَ لَا يَعْقِلُ ذَلِكَ، وَ لَا يَزِيدُ شَارِبَهَا إِلَّا كَلَّ شَرًّا؛**

در پاسخ به سؤال مُفَضَّل از علت تحریم شراب فرمودند: خداوند، شراب را به علت تأثیر بد و فسادی که به وجود می آورد حرام کرد؛ زیرا شراب خوار دچار رَغْشَه می شود، نورانیت دلش از بین می رود، مردانگی و مروّت را از دست می دهد، بر ارتکاب کارهای حرام و خونریزی و زنا، گستاخ و بی پروا می شود و در حال مستی و بی عقلی، هیچ بعید نیست که به محارم خود نیز تجاوز کند. شراب، برای شراب خوار، جز شرّ و بدی به همراه ندارد.

امام صادق علیه السلام: **لَمَّا أُسْرِيَ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ حَضَرَتِ الصَّلَاةُ، فَأَذَّنَ وَ أَقَامَ جِبْرَائِيلُ فَقَالَ: يَا مُحَمَّدُ، تَقَدَّمَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: تَقَدَّمَ يَا جِبْرَائِيلُ. فَقَالَ لَهُ: إِنَّا لَا نَتَقَدَّمُ الْأَدْمِيَّيْنَ مُنْذُ أَمْرْنَا بِالسُّجُودِ لِأَدَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛**

شبی که پیامبر صلی الله علیه و آله به معراج برده شد، وقت نماز رسید. پس جبرئیل، اذان و اقامه گفت و سپس عرض کرد: ای محمد! [برای امامت نماز] پیش برو. پیامبر خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: تو پیش برو، ای جبرئیل! جبرئیل گفت: از آن زمان که به ما دستور داده شد بر آدم سجده کنیم، خود را بر آدمیان، مقدم نمی داریم.

امام صادق علیه السلام: **- وَ قَدْ سَأَلَ لَهُ عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سِنَانَ: الْمَلَائِكَةُ أَفْضَلُ أَمْ بَنُو آدَمَ؟ -: قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ رَكَّبَ فِي الْمَلَائِكَةِ عَقْلًا**

بِلا شَهْوَةٍ، وَ رَكَبَ فِي الْبَهَائِمِ شَهْوَةً بِلا عَقْلِ، وَ رَكَبَ فِي بَنِي آدَمَ كَلْتَيْهِمَا فَمَنْ غَلَبَ عَقْلَهُ
شَهْوَتَهُ فَهُوَ خَيْرٌ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، وَ مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبَهَائِمِ؛

در پاسخ به این سؤال عبد الله بن سنان که: فرشتگان بهترند یا آدمیان؟ فرمودند: امیر
المؤمنین علی ابن ابی طالب علیه السلام فرموده است: خداوند در فرشتگان، عقل تنها
نهاده است، بدون خواهش نفسانی و در حیوانات، میل و خواهش نهاده است و عقل
نهاده، و در بنی آدم، هر دو را نهاده است. آن کس که عقلش بر خواهشش چیره آید، از
فرشتگان برتر است و هر کس خواهشش بر عقلش غالب گردد، از حیوانات، پایین تر
است.

امام صادق علیه السلام: إِحْذَرُ مِنَ النَّاسِ ثَلَاثَةً: الْخَائِنَ، وَ الظَّوْمَ، وَ النَّمَامَ لِإِنَّ مَنْ خَانَ
لَكَ خَانَكَ، وَ مَنْ ظَلَمَ لَكَ سَيَظْلِمُكَ، وَ مَنْ نَمَّ إِلَيْكَ سَيَنُمُّ عَلَيْكَ؛

در میان مردم، از سه کس، دوری کن: خیانتکار، ستمکار و سخن چین؛ زیرا کسی که به
خاطر تو [به دیگری] خیانت کند، به خود تو نیز خیانت می کند و کسی که به خاطر تو [به
دیگری] ستم کند، به خود تو نیز ستم می کند و کسی که برای تو سخن چینی کند، بر ضد
تو نیز سخن چینی خواهد کرد.

امام صادق علیه السلام: لَمَّا سُئِلَ عَنْ قَوْلِهِ تَعَالَى: «وَ نَضَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ...» - : هُمْ
الْأَنْبِيَاءُ وَ الْأَوْصِيَاءُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ؛

در پاسخ به سؤال از معنای آیه «و در روز قیامت، ترازوهای عدل را می نهیم و هیچ
کس در چیزی ستم نمی بیند» فرمودند: مقصود از این ترازوها، پیامبران و اوصیای آنها
هستند.

امام صادق علیه السلام: نَحْنُ وَ شِيعَتُنَا حِزْبُ اللَّهِ، وَ حِزْبُ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ؛

ما و شیعیانمان، حزب خداییم و حزب خدا، پیروز است.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ لِأَهْلِ الْجَنَّةِ أَرْبَعَ عِلَامَاتٍ: وَجْهٌ مُنْبَسِطٌ وَ لِسَانٌ لَطِيفٌ وَ قَلْبٌ
رَحِيمٌ وَ يَدٌ مُعْطِيَةٌ

بهشتی ها چهار نشانه دارند: روی گشاده، زبان نرم، دل مهربان و دست دهنده.

امام صادق علیه السلام: قَالَ لُقْمَانُ لِابْنِهِ: يَا بَنِيَّ أَيَّاكَ وَ الضَّجَرَ وَ سَوْءَ الْخُلُقِ وَ قِلَّةَ
الصَّبْرِ فَلَا يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ وَ أَلْزِمَ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ وَ صَبْرًا عَلَى
مَوْنَاتِ الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ وَ حَسَنًا مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ؛

لقمان به فرزندش فرمود: فرزندانم! از بی حوصلگی و بد اخلاقی و بی تابی دوری کن که هیچ دوستی، تحمل این خصلت ها را ندارد. در کارهایت آرام و بردبار، در تحمل زحمات برادران، صبور و با همه مردم، خوش اخلاق باش.

امام صادق علیه السلام: مَنْ قَالَ فِينَا بَيْتَ شِعْرِ بَنِي اللَّهِ تَعَالَى لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ؛

هر کس درباره ما يك بيت شعر بگوید، خدای تعالی در بهشت، يك خانه برایش بنا می کند.

امام صادق علیه السلام: يُؤْتَى بِالْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ الَّتِي قَدْ افْتَتِنَتْ فِي حُسْنِهَا، فَتَقُولُ: يَا رَبِّ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقَيْتُ مَا لَقَيْتُ! فَيُجَاءُ بِمَرْيَمَ عَلَيْهَا السَّلَامُ فَيُقَالُ: أَنْتِ أَحْسَنُ أَوْ هَذِهِ؟ قَدْ حَسَّنَّاها فَلَمْ تُفْتِنِّي. وَ يُجَاءُ بِالرَّجُلِ الْحَسَنِ الَّذِي قَدْ افْتَتِنَ فِي حُسْنِهِ فَيَقُولُ: يَا رَبِّ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقَيْتُ مِنَ النِّسَاءِ مَا لَقَيْتُ! فَيُجَاءُ بِيُوسُفَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُقَالُ: أَنْتِ أَحْسَنُ أَوْ هَذَا؟ قَدْ حَسَّنَّاها فَلَمْ يُفْتِنَّنِي. وَ يُجَاءُ بِصَاحِبِ الْبَلَاءِ الَّذِي قَدْ أَصَابَتْهُ الْفِتْنَةُ فِي بَلَاءِهِ، فَيَقُولُ: يَا رَبِّ، شَدَّدْتَ عَلَيَّ الْبَلَاءَ حَتَّى افْتَتِنْتُ فَيُجَاءُ بِأَيُّوبَ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَيُقَالُ: أَمْ بَلِيَّتُكَ أَشَدُّ أَوْ بَلِيَّةٌ هَذَا؟ فَقَدْ ابْتُلِيَ فَلَمْ يُفْتِنَّنِي؛

روز قیامت، زن زیبایی را که به خاطر زیبایی اش به گناه افتاده، می آورند. می گوید: پروردگارا! مرا زیبا آفریدی و به همین خاطر، این بر سرم آمد. آن گاه، مریم علیها السلام را می آورند و می گویند: آیا تو زیباتری یا او؟ ما به او هم زیبایی دادیم؛ اما به گناه نیفتاد. همچنین مرد زیبایی را که به خاطر زیبایی اش به گناه افتاده، می آورند. می گوید: پروردگارا! مرا زیبا آفریدی و به خاطر آن، این بر سرم آمد. آن گاه، یوسف علیه السلام را می آورند و به آن مرد می گویند: تو زیباتری یا او؟ ما به او هم زیبایی دادیم؛ اما به گناه نیفتاد. همچنین شخص گرفتاری را که به خاطر گرفتاری اش به گناه افتاده، می آورند. می گوید: پروردگارا! مرا به گرفتاری های سخت، مبتلا کردی و به همین خاطر، این بر سرم آمد. آن گاه، ایوب علیه السلام را می آورند و می گویند: آیا گرفتاری تو سخت تر بود یا گرفتاری او؟ ما، او را هم به گرفتاری ها مبتلا کردیم؛ اما به گناه نیفتاد.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْبُيُوتَ الَّتِي يُصَلِّي فِيهَا بِاللَّيْلِ بِتِلَاوَةِ الْقُرْآنِ تُضِيءُ لَأَهْلِ السَّمَاءِ كَمَا تُضِيئُ نُجُومُ السَّمَاءِ لِأَهْلِ الْأَرْضِ؛

خانه هایی که در آنها نماز شب خوانده می شود و قرآن تلاوت می گردد، بر اهل آسمان، نور می افشانند، همچنان که ستارگان، بر اهل زمین، نور می افشانند.

امام صادق علیه السلام: كَذِبَ مَنْ زَعَمَ أَنَّهُ يُصَلِّي صَلَاةَ اللَّيْلِ وَ هُوَ يَجُوعُ! إِنَّ صَلَاةَ اللَّيْلِ تَضْمَنُ رِزْقَ النَّهَارِ؛

کسی که فکر می کند نماز شب خوان است و با این حال، گرسنه می ماند، [بداند که] فکرش خطاست؛ چرا که نماز شب، ضامن روزی روز است.

امام صادق علیه السلام: مَنْ شَكَرَ اللَّهَ عَلَى مَا أُفِيدَ فَقَدْ اسْتَوْجَبَ عَلَى اللَّهِ الْمَزِيدَ، وَ مَنْ أَضَاعَ الشُّكْرَ فَقَدْ خَاطَرَ بِالنَّعْمِ وَ لَمْ يَأْمَنْ التَّغْيِيرَ وَ النَّقْمَ؛

هر کس خدا را به خاطر نعمتی که به وی عطا کرده شکر گوید، خود را شایسته افزونی نعمت از جانب خدا نموده است و هر کس شکر را چنان که باید به جا نیاورد، نعمتی را که دارد، در معرض خطر قرار داده است و از دگرگونی ها و عقوبت ها، در آمان نخواهد بود.

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثٌ لَا يَضُرُّ مَعَهُنَّ شَيْءٌ: الدُّعَاءُ عِنْدَ الْكَرْبِ، وَ الْإِسْتِغْفَارُ عِنْدَ الدُّنْبِ، وَ الشُّكْرُ عِنْدَ النُّعْمَةِ؛

سه کار است که با انجام دادن آنها، زیانی به انسان نمی رسد: دعا کردن در هنگام گرفتاری، آمرزش خواهی [از خدا] در هنگام مبتلا شدن به گناه، و شکرگزاری در هنگام بهره مندی از نعمت.

امام صادق علیه السلام: عَنْ عُمَرَ بْنِ يَزِيدَ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَرْزُقَنِي مَالًا فَرَزَقَنِي، وَ إِنِّي سَأَلْتُ اللَّهَ أَنْ يَرْزُقَنِي وَلَدًا فَرَزَقَنِي، وَ سَأَلْتُهُ أَنْ يَرْزُقَنِي دَارًا فَرَزَقَنِي، وَ قَدْ خِفْتُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ اسْتِدْرَاجًا! فَقَالَ: أَمَا وَاللَّهِ مَعَ الْحَمْدِ فَلَا؛

عمر بن یزید می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم: من از خدای - عز و جل - ثروت خواستم، به من عطا فرمود. فرزند خواستم، به من عطا فرمود. خانه خواستم، به من عطا فرمود؛ اما می ترسم که این، استدراک باشد [یعنی خداوند دارد اندک اندک، مرا به خودم وامی گذارد و سزاوار عذاب خویش می گرداند]. امام فرمودند: بدان که به خدا قسم، اگر خدا را [به خاطر این نعمت ها] شکر کنی، جای هیچ گونه نگرانی نیست.

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكُمْ بِحَجِّ هَذَا الْبَيْتِ فَأَدْمِنُوهُ فَإِنَّ فِي إِدْمَانِكُمْ الْحَجَّ دَفْعَ مَكَارِهِ الدُّنْيَا عَنْكُمْ وَ أَهْوَالِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ؛

شما را به حج خانه خدا، سفارش می کنم. هر زمان که توانستید، حج بگذارید؛ چرا که اهتمام شما به حج، گرفتاری های دنیا و هراس های روز قیامت را از شما دور می کند.

امام صادق علیه السلام: لَا يُقَطَّعُ السَّارِقُ فِي عَامِ سَنَةٍ - يَعْنِي فِي عَامِ مَجَاعَةٍ؛

در سال قحطی و گرسنگی، دست دزد را نباید قطع کرد.

امام صادق علیه السلام ... :فَقَالَ نُوحٌ :قَدْ أَجَلْتُهُمْ ثَلَاثَ مِئَةِ سَنَةٍ، فَلَمَّا آتَى عَلَيْهِمْ تِسْعَ مِئَةِ سَنَةٍ وَ لَمْ يُؤْمِنُوا هَمَّ أَنْ يَدْعُو عَلَيْهِمْ، فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ : «إِنَّهُ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ» فَقَالَ نُوحٌ : «رَبِّ لَا تَذَرْ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا إِنَّكَ إِن تَذَرَهُمْ يُضِلُّوا عِبَادَكَ وَ لَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَّارًا»، فَأَمَرَهُ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ أَنْ يَغْرِسَ النَّخْلَ، فَأَقْبَلَ يَغْرِسُ النَّخْلَ، فَكَانَ قَوْمُهُ يَمْرُونَ بِهِ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُ وَ يَسْتَهْزِئُونَ بِهِ وَ يَقُولُونَ : شَيْخٌ قَدْ آتَى لَهُ تِسْعَ مِئَةِ سَنَةٍ يَغْرِسُ النَّخْلَ! وَ كَانُوا يَزْمُونَهُ بِالْحِجَارَةِ .فَلَمَّا آتَى لِدَيْكَ خَمْسُونَ سَنَةً وَ بَلَغَ النَّخْلُ وَ اسْتَحْكَمَ أَمْرَ بَقْطَعِهِ، فَسَخِرُوا مِنْهُ وَ قَالُوا : بَلَغَ النَّخْلُ مَبْلَغَهُ قَطْعَهُ! إِنَّ هَذَا الشَّيْخَ قَدْ خَرَفَ وَ بَلَغَ مِنْهُ الْكِبَرُ، وَ هُوَ قَوْلُهُ تَعَالَى : «وَ كُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنْ تَسَخَرُوا مِنِّي فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ .فَأَمَرَهُ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ السَّفِينَةَ، وَ أَمَرَ جِبْرَائِيلَ أَنْ يَنْزِلَ عَلَيْهِ وَ يُعَلِّمَهُ كَيْفَ يَتَّخِذُهَا .فَقَدَّرَ طُولَهَا فِي الْأَرْضِ أَلْفًا وَ مِئَتِي ذِرَاعٍ، وَ عَرْضَهَا ثَمَانِ مِئَةِ ذِرَاعٍ، وَ طُولَهَا فِي السَّمَاءِ ثَمَانُونَ ذِرَاعًا، فَقَالَ : يَا رَبِّ، مَنْ يُعِينُنِي عَلَى اتِّخَاذِهَا؟ فَأَوْحَى اللَّهُ إِلَيْهِ : نَادِ فِي قَوْمِكَ : مَنْ أَعَانَنِي عَلَيْهَا وَ نَجَّرَ مِنْهَا شَيْئًا صَارَ مَا يَنْجُرُهُ ذَهَابًا وَ فِضَّةً .فَنَادَى نُوحٌ فِيهِمْ بِذَلِكَ، فَأَعَانُوهُ عَلَيْهَا وَ كَانُوا يَسْخَرُونَ مِنْهُ وَ يَقُولُونَ : يَتَّخِذُ سَفِينَةً فِي الْبَرِّ! ؛

نوح گفت: «سیصد سال به قوم مهلت می دهم «اما چون نهصد سال برآنان گذشت و ایمان نیاوردند، تصمیم گرفت که نفرینشان کند. خدای - عز و جل - به او وحی فرمود: «از قوم تو، هرگز کسی ایمان نمی آورد، مگر همان ها که پیش از این، ایمان آورده اند. پس از کار آنان اندوهگین مباش.» نوح، عرض کرد: «پروردگارا! احدی از کافران را بر روی زمین، باقی مگذار؛ چرا که اگر آنها را باقی گذاری، بندگانت را گمراه می کنند و جز تبهکار و ستمگر نمی زاینند.»

پس خدای - عز و جل - به نوح، فرمان داد که نخل بکارد. نوح علیه السلام به دستور خدا به کاشتن نخل پرداخت؛ ولی قومش بر او می گذشتند و مسخره اش می کردند و می گفتند: «پیرمردی که نهصد سال عمر کرده، نخل می کارد!» و به او سنگ می زدند. پس چون پنجاه سال گذشت و نخل ها رسیدند و محکم شدند، نوح علیه السلام مأمور شد که درختان نخل را قطع کند. قومش او را مسخره کردند و گفتند: «نخل ها به بار نشسته اند؛ اما [این پیرمرد] آنها را قطع می کند! این پیرمرد، خرفت شده و پیری اش از حد، گذشته است.» خداوند در این باره می فرماید: «و ثروتمندان قومش، هرگاه بر او می گذشتند، مسخره اش می کردند. نوح گفت: اگر ما را مسخره می کنید، بدانید که ما نیز، روزی، به همین گونه، شما را مسخره خواهیم کرد، و به زودی خواهید دانست.»

پس از آن، خدا به نوح، فرمان داد که کشتی بسازد و به جبرئیل، فرمان داد که بر نوح، نازل گردد و چگونگی ساختن کشتی را به وی بیاموزد و معین نمود که درازای کشتی،

هزار و دویست ذراع (ششصد متر) و پهنای آن، هشتصد ذراع (چهارصد متر) و ارتفاعش هشتاد ذراع (چهل متر) باشد.

نوح گفت: «پروردگارا! چه کسانی در این کار، یاری ام می کنند؟». خدا به او وحی فرمود: «در میان قوم خود، اعلام کن که هر کس در ساختن کشتی و نجاری آن به من کمک کند، در برابر کارش، زر و سیم خواهد گرفت».

نوح، فرمان خداوند را به قوم خود، اعلام کرد و آنان یاری اش نمودند؛ ولی همچنان مسخره اش می کردند که در بیابان، کشتی می سازد!

امام صادق علیه السلام: النَّاسُ يَسْتَعْنُونَ إِذَا عُدِلَ بَيْنَهُمْ وَ تَنْزِلُ السَّمَاءُ رِزْقَهَا وَ تَخْرُجُ الْأَرْضُ بِرِكَتِهَا بِإِذْنِ اللَّهِ تَعَالَى؛

هنگامی که در میان مردم، عدالت برقرار شود، بی نیاز می شوند و به اذن خداوند متعال، آسمان، روزی خود را فرو می فرستد و زمین، برکاتش را بیرون می ریزد.

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءُ يَحْتَاجُ النَّاسُ طُرًّا إِلَيْهَا: الْأَمْنُ وَ الْعَدْلُ وَ الْخِصْبُ؛

سه چیز است که همه مردم به آنها نیاز دارند: امنیت، عدالت و رفاه.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْمُؤْمِنَ وَلِيُّ اللَّهِ، يُعِينُهُ وَ يَصْنَعُ لَهُ وَ لَا يَقُولُ عَلَيْهِ إِلَّا الْحَقَّ وَ لَا يَخَافُ غَيْرَهُ؛

مؤمن، دوست خداست، یاریش می رساند و برای او کار می کند و درباره او، جز حق نمی گوید و از غیر او نمی ترسد.

امام صادق علیه السلام: كُونُوا دُعَاةً لِلنَّاسِ بِغَيْرِ أَلْسِنَتِكُمْ، لِيُرُوا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَ الْإِحْتِهَادَ وَ الصَّلَاةَ وَ الْخَيْرَ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ؛

مردم را به غیر زبان خود دعوت کنید، تا پرهیزکاری و کوشش در عبادت و نماز و خوبی را از شما ببینند؛ زیرا اینها خود دعوت کننده است.

امام صادق علیه السلام: أَوْحَى اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى! لَا تَفْرَحْ بِكَثْرَةِ الْمَالِ وَ لَا تَدْعُ ذِكْرِي عَلَى كُلِّ حَالٍ، فَإِنَّ كَثْرَةَ الْمَالِ، تُنْسِي الدُّنُوبَ وَ إِنَّ تَرَكَ ذِكْرِي، يُقْسِي الْقُلُوبَ؛

خدای - عزّ و جلّ - به موسی علیه السلام وحی کرد: ای موسی! به زیادی ثروت، شاد مشو و در هیچ حالی مرا فراموش مکن؛ زیرا با زیادی ثروت، گناهان فراموش می شود و از یاد بردن من، قساوت قلب می آورد.

امام صادق علیه السلام: اَلْمُفَوَّضُ أَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ، فِي رَاحَةِ الْأَبْدِ وَالْعَيْشِ الدَّائِمِ الرَّغْدِ، وَالْمُفَوَّضُ حَقًّا هُوَ الْعَالِي عَنْ كُلِّ هَمٍّ دُونَ اللَّهِ تَعَالَى؛

کسی که کارهای خود را به خدا بسپارد، همواره از آسایش و خیر و برکت در زندگی برخوردار است و واگذارنده حقیقی کارها به خدا، کسی است که تمام همتش تنها به سوی خدا باشد.

امام صادق علیه السلام: رَحِمَ اللَّهُ عَبْدًا حَبَّبْنَا إِلَى النَّاسِ وَ لَمْ يُبَغِّضْنَا إِلَيْهِمْ! أَمَا وَاللَّهِ لَوْ يَرَوْنَ مَحَاسِنَ كَلَامِنَا، لَكَانُوا بِهِ أَعَزَّ وَ مَا اسْتَطَاعَ أَحَدٌ أَنْ يَتَعَلَّقَ عَلَيْهِمْ بِشَيْءٍ، وَلَكِنْ أَحَدُهُمْ يَسْمَعُ الْكَلِمَةَ فَيَحُطُّ إِلَيْهَا عَشْرًا؛

رحمت خداوند بر آن کس که ما را نزد مردم، محبوب گرداند و در نظر آنان، منفورمان نسازد. بدانید که به خدا سوگند، اگر راویان، سخنان زیبایی ما را روایت می کردند، عزیزتر می شدند و هیچ کس نمی توانست به آنان ایرادی وارد سازد؛ ولی برخی از آنان، سخنی از ما می شنوند و ده تا بر آن می افزایند.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ - تَبَارَكَ وَ تَعَالَى - لَمْ يَخْلُقْ خَلْقَهُ عَبَثًا وَ لَمْ يَتْرُكْهُمْ سُدىً، بَلْ خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ قُدْرَتِهِ وَ لِيُكَلِّفَهُمْ طَاعَتَهُ، فَيَسْتَوْجِبُوا بِذَلِكَ رِضْوَانَهُ وَ مَا خَلَقَهُمْ لِيَجْلِبَ مِنْهُمْ مَنَفَعَةٌ وَ لَا لِيُدْفَعَ بِهِمْ مَضْرَةٌ، بَلْ خَلَقَهُمْ لِيُنْفَعَهُمْ وَ يُوصلَهُمْ إِلَى نَعِيمِ الْأَبْدِ؛

خداوند - تبارک و تعالی - ، آفریدگان خود را بیهوده نیافرید و آنان را به حال خود رها نکرد؛ بلکه آنها را آفرید تا قدرت خویش را نشان دهد و تکلیف عبادت (اطاعت) خود را به دوش آنها نهد تا با آن، سزاوار خشنودی او شوند. آنان را نیافرید تا از آنها سودی ببرد و یا زبانی را به وسیله آنها از خود، دور سازد. بلکه آفریدشان تا به آنها سود برساند و آنها را به نعمت جاودان (بهشت) برساند.

امام صادق علیه السلام: قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى: يَا عِبَادِيَ الصَّادِقِينَ! تَنَعَّمُوا بِعِبَادَتِي فِي الدُّنْيَا، فَإِنَّكُمْ تَتَنَعَّمُونَ بِهَا فِي الْآخِرَةِ؛

خدای تبارک و تعالی فرموده است: ای بندگان راستین من! در دنیا، از [نعمت] عبادت من، بهره بگیرید که در آخرت، به خاطر آن، به رفاه [و آسایش] خواهید رسید.

امام صادق علیه السلام: فِي التَّوْرَةِ مَكْتُوبٌ: يَا بَنَ آدَمَ! تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمْلَأُ قَلْبَكَ خَوْفًا، وَ
إِلَّا تَفَرَّغْ لِعِبَادَتِي أَمْلَأُ قَلْبَكَ شُغْلًا بِالدُّنْيَا، ثُمَّ لَا أَسُدُّ فَاقَتَكَ وَ أَكَلِكَ إِلَى طَلَبِهَا؛ ●

در تورات نوشته شده است: ای فرزند آدم! دلت را برای عبادت من، فارغ (خلوت) گردان تا آن را از ترس خودم پر کنم، که اگر دلت را خلوت نکنی، آن را از سرگرمی های دنیا پر می کنم و آن گاه، مانع فقر تو نمی شوم و تو را در طلب دنیا رها می کنم.

امام صادق علیه السلام: يَعْيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ، أَكْثَرَ مِمَّا يَعْيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ، وَ يَمُوتُونَ
بِذُنُوبِهِمْ، أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ؛ ●

مردم، بیشتر از آن که با عمر خود زندگی کنند، با احسان و نیکوکاری خود زندگی می کنند و بیشتر از آن که با اجل خود بمیرند، بر اثر گناهان خود می میرند.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ الْقَلْبَ يَتَلَجَّجُ فِي الْجَوْفِ يَطْلُبُ الْحَقَّ، فَإِذَا أَصَابَهُ إِطْمَآنٌ وَ
قَرٌّ؛ ●

همانا، دل در درون سینه، بی قرار است و به دنبال حق می گردد و چون به آن رسید، آرام و قرار می گیرد.

امام صادق علیه السلام: يَنْبَغِي لِلْمُؤْمِنِ أَنْ يَكُونَ فِيهِ ثَمَانِي خِصَالٍ: وَقُورًا عِنْدَ الْهَزَاهِزِ،
صَبُورًا عِنْدَ الْبَلَاءِ، شَكُورًا عِنْدَ الرَّخَاءِ، قَانِعًا بِمَا رَزَقَهُ اللَّهُ، لَا يَظْلِمُ الْآعْدَاءَ، وَ لَا يَتَحَامَلُ
لِلْأَصْدِقَاءِ، بَدْنُهُ مِنْهُ فِي تَعَبٍ وَ النَّاسُ مِنْهُ فِي رَاحَةٍ؛ ●

سزاوار است مؤمن، هشت خصلت داشته باشد: در سختی ها باوقار، در گرفتاری صبور، در آسایش شاکر و به روزی خداوند قانع باشد، به دشمنان ستم نکند، از دوستان کینه و دشمنی به دل نگیرد، بدنش از او در رنج و مردم از او در آسایش باشند.

امام صادق علیه السلام: فِي تَفْسِيرِ قَوْلِهِ - عَزَّ وَ جَلَّ - «رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي
الْآخِرَةِ حَسَنَةً»: رِضْوَانُ اللَّهِ وَ الْجَنَّةُ فِي الْآخِرَةِ وَ السَّعَةُ فِي الرِّزْقِ وَ الْمَعَاشِ وَ حُسْنُ
الْخُلُقِ فِي الدُّنْيَا؛ ●

در تفسیر آیه «پروردگارا! در دنیا و آخرت، به ما نیکی عطا فرما»: نیکی در آخرت، خشنودی خدا و بهشت است و در دنیا، وسعت در روزی و (وسایل) زندگی و خوش اخلاقی است.

امام صادق علیه السلام: النَّاسُ إِذَا صَلَحُوا، كَفُّوا عَنِ تَتَبُعِ عُيُوبِهِمْ؛ ●

مردم، هنگامی که درستکار شوند، از عیب جوئی یکدیگر دست می کشند.

امام صادق علیه السلام: مَنْ يَزْرَعُ خَيْرًا، يَحْصِدُ غَبْطَةً وَ مَنْ يَزْرَعُ شَرًّا، يَحْصِدُ نَدَامَةً وَ لِكُلِّ زَارِعٍ، مَا زَرَعَ؛ ●

هر کس خوبی بکارد، خشنودی درو می کند و هر کس بدی بکارد، پشیمانی می چیند، هر کس هر چه بکارد، همان را درو می کند.

امام صادق علیه السلام: مَا نَهَاكَ اللَّهُ عَنْ شَيْءٍ إِلَّا وَ قَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يُطِيقُ تَرْكَهُ، وَ لَا أَمْرَهُ بِشَيْءٍ إِلَّا وَ قَدْ عَلِمَ أَنَّهُ يَسْتَطِيعُ فِعْلَهُ؛ لِأَنََّّهُ لَيْسَ مِنْ صِفَتِهِ الْجَوْرُ وَ الْعَبَثُ وَ الظُّلْمُ وَ تَكْلِيفُ الْعِبَادِ مَا لَا يُطِيقُونَ؛ ●

خداوند، از چیزی نهی نکرد، جز این که می داند، بنده، توان ترک آن را دارد و به چیزی امر نکرد، جز این که می داند، بنده، توان انجام آن را دارد؛ زیرا جور و سرگرمی و ستم و تکلیف کردن بندگان به آنچه توانش را ندارند، از صفات خداوند نیستند.

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثٌ مَنْ آتَى اللَّهُ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ، أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ: الْإِنْفَاقُ مِنْ إِفْتَارٍ وَ الْبِشْرُ لِجَمِيعِ الْعَالَمِ وَ الْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِهِ؛ ●

هر کس یکی از این کارها را به درگاه خدا ببرد، خداوند، بهشت را برای او واجب می گرداند: انفاق در تنگدستی، گشاده رویی با همگان و رفتار منصفانه.

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَحَبَّ أَنْ يَعْلَمَ أَ قَبِلَتْ صَلَاتُهُ أَمْ لَمْ تُقْبَلْ، فَلْيَنْظُرْ هَلْ مَنَعَتْهُ صَلَاتُهُ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَ الْمُنْكَرِ؟ فَبِقَدْرِ مَا مَنَعَتْهُ قَبِلَتْ مِنْهُ؛ ●

کسی که دوست دارد بداند نمازش قبول شده یا نه؟ باید ببیند آیا نمازش او را از زشتی ها و ناپاکی ها، دور کرده است یا خیر؟ به همان اندازه که دور کرده، قبول شده است.

امام صادق علیه السلام: صَلَاةُ اللَّيْلِ، تُحَسِّنُ الْوَجْهَ وَ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُطَيِّبُ الرِّيحَ وَ تَدْرُ الرِّزْقَ وَ تَقْضِي الدَّيْنَ وَ تَذْهَبُ بِالْهَمِّ وَ تَجْلُو الْبَصَرَ؛ ●

نماز شب، انسان را خوش سیما، خوش اخلاق و خوش بو و روزی را زیاد می کند؛ [و زمینه] پرداخت بدهی را فراهم می نماید؛ غم و اندوه را از بین می برد و چشم را نورانی می کند.

امام صادق علیه السلام: لَا يُصْلِحُ الْمَرْءَ الْمُسْلِمَ إِلَّا ثَلَاثَةٌ: التَّفَقُّهُ فِي الدِّينِ وَ الصَّبْرُ عَلَى النَّائِبَةِ وَ حُسْنُ التَّقْدِيرِ فِي الْمَعِيشَةِ؛ ●

مسلمان را جز سه چیز، اصلاح نمی کند: فهم عمیق دین، صبر بر گرفتاری و تدبیر خوب در زندگی.

• امام صادق علیه السلام: صَلَاةٌ مُتَطَيَّبٌ، أَفْضَلُ مِنْ سَبْعِينَ صَلَاةً بِغَيْرِ طَيِّبٍ؛

يك نماز با بوی خوش (عطر)، بهتر از هفتاد نماز بدون بوی خوش است.

• امام صادق علیه السلام: إِذَا قَامَ الْعَبْدُ فِي الصَّلَاةِ مَخَفَفَ صَلَاتَهُ، قَالَ اللَّهُ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى لِمَلَائِكَتِهِ: أَمَا تَرَوْنَ إِلَى عَبْدِي كَأَنَّهُ يَرَى أَنَّ قِضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِ غَيْرِي؟ أَمَا يَعْلَمُ أَنَّ قِضَاءَ حَوَائِجِهِ بِيَدِي؟

هرگاه بنده ای به نماز بایستد و آن را سبک به جا آورد، خداوند به فرشتگانش می گوید: به بنده ام نمی نگرید؟ گویا برآوردن حاجت هایش را به دست کسی جز من می داند؟ آیا او نمی داند تأمین نیاز هایش به دست من است؟

• امام صادق علیه السلام: لَيْسَ مِنَّا وَ لَا كَرَامَةٌ مَنْ كَانَ فِي مِصْرٍ فِيهِ مِائَةٌ أَلْفٍ أَوْ يَزِيدُونَ وَ كَانَ فِي ذَلِكَ الْمِصْرِ أَحَدٌ أَوْرَعُ مِنْهُ؛

از ما نیست و کرامتی هم ندارد کسی که در شهر صد هزار نفری یا بیشتر باشد و در آن شهر کسی پرهیزکارتر از او وجود داشته باشد.

• امام صادق علیه السلام: إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِعَبْدٍ خَيْرًا نَكَتَ فِي قَلْبِهِ نُكْتَةً بَيَضَاءً، فَجَالَ الْقَلْبُ يَطْلُبُ الْحَقَّ ثُمَّ هُوَ إِلَى أَمْرِكُمْ أَسْرَعُ مِنَ الطَّيْرِ إِلَى وَكْرِهِ؛

چون خدا، خیر بنده ای را بخواهد، نقطه سفیدی در دلش می نهد تا دلش در پی حق برآید؛ در نتیجه، او به پذیرش عقیده شما (شیعه)، سریع تر از پرنده به سوی آشیانه اش است.

• امام صادق علیه السلام: دِعَامَةُ الْإِنْسَانِ الْعَقْلُ وَ الْعَقْلُ مِنْهُ الْفِطْنَةُ وَ الْفَهْمُ وَ الْحِفْظُ وَ الْعِلْمُ. وَ بِالْعَقْلِ يَكْمُلُ وَ هُوَ دَلِيلُهُ وَ مُبْصِرُهُ وَ مِفْتَاحُ أَمْرِهِ، فَإِذَا كَانَ تَأْيِيدُ عَقْلِهِ مِنَ النُّورِ كَانَ عَالِمًا حَافِظًا ذَاكِرًا فَطِنًا فَهْمًا، فَعَلِمَ بِذَلِكَ كَيْفَ وَ لِمَ وَ حَيْثُ وَ عَرَفَ مَنْ نَصَحَهُ وَ مَنْ عَشَّهُ، فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ عَرَفَ مَجْرَاهُ وَ مَوْصُولَهُ وَ مَفْصُولَهُ وَ أَخْلَصَ الْوَحْدَانِيَّةَ لِلَّهِ وَ الْإِفْرَارَ بِالطَّاعَةِ، فَإِذَا فَعَلَ ذَلِكَ كَانَ مُسْتَدْرِكًا لِمَا فَاتَ وَ وَارِدًا عَلَى مَا هُوَ آتٍ، يَعْرِفُ مَا هُوَ فِيهِ وَ لَا يَشَى شَيْءٌ هُوَ هَاهُنَا وَ مِنْ أَيْنَ يَأْتِيهِ وَ إِلَى مَا هُوَ صَائِرٌ وَ ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْ تَأْيِيدِ الْعَقْلِ؛

ستون انسانیت، عقل است و از عقل، زیرکی، فهم، حفظ و دانش بر می خیزد. با عقل، انسان به کمال می رسد. عقل، راهنمای انسان، بیناکننده و کلید کارهای اوست. هرگاه عقل با نور یاری شود، دانا، حافظ، تیزهوش و فهیم می شود و بدین وسیله (پاسخ)، چگونه، چرا و کجا را می فهمد و خیرخواه و دغلكار را می شناسد و هرگاه این را دانست، مسیر حرکت و خویش و بیگانه را می شناسد و در توحید و طاعت خداوند

اخلاص می ورزد و چون چنین کرد، آنچه از دست رفته جبران می کند و بر آنچه در آینده می آید چنان وارد می شود که می داند در کجای آن است و برای چه منظوری در آنجاست. از کجا آمده و به کجا می رود. و این همه از پرتو تأیید عقل است.

امام صادق علیه السلام: «إِنَّ السَّمْعَ وَ الْبَصَرَ وَ الْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْئُولًا»: يُسْأَلُ السَّمْعُ عَمَّا سَمِعَ، وَ الْبَصَرُ عَمَّا نَظَرَ إِلَيْهِ، وَ الْفُؤَادُ عَمَّا عَقَدَ عَلَيْهِ؛

درباره آیه «زیرا که گوش و چشم و دل، همه مسئولند»، فرمودند: از گوش، درباره آنچه شنیده است، از چشم، درباره آنچه بدان نگریسته و از دل، درباره باورها و دل بستگی هایش بازخواست می شود.

امام صادق علیه السلام: مَنْ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ وَ عَمِلَ بِهِ وَ عَلَّمَ لِلَّهِ، دُعِيَ فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ عَظِيمًا، فَقِيلَ: تَعَلَّمَ لِلَّهِ، وَ عَمِلَ لِلَّهِ، وَ عَلَّمَ لِلَّهِ؛

هر کس برای خدا دانش بیاموزد و به آن عمل کند و به دیگران آموزش دهد، در ملکوت آسمان ها، به بزرگی یاد شود و گویند: برای خدا آموخت و برای خدا عمل کرد و برای خدا آموزش داد.

امام صادق علیه السلام: قَالَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: أَلْمُعْتَبِرُ فِي الدُّنْيَا عَيْشُهُ فِيهَا كَعَيْشِ النَّائِمِ يَرَاهَا وَ لَا يَمَسُّهَا، وَ هُوَ يُزِيلُ عَنْ قَلْبِهِ وَ نَفْسِهِ - بِاسْتِقْبَاحِهِ مُعَامَلَةَ الْمَغْرُورِينَ بِهَا - مَا يورِثُهُ الْحِسَابَ وَ الْعِقَابَ؛

رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: آنها که از دنیا عبرت گرفته اند، زندگی شان در آن، همانند کسی است که دنیا را در خواب می بیند ولی آن را لمس نمی کند. او با زشت دیدن رفتار فریب خوردگان دنیا، محبت آنچه را که حساب و کیفر دارد، از دل و جان خود می زداید.

امام صادق علیه السلام: اِتَّقُوا اللَّهَ وَ عَلَيْكُمْ بِأَدَاءِ الْأَمَانَةِ إِلَى مَنْ اِنْتَمَنَكُمْ، فَلَوْ أَنَّ قَاتِلَ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ اِنْتَمَنَى عَلَى أَمَانَةٍ لَأَدَيْتُهَا إِلَيْهِ؛

تقوای الهی پیشه کنید و امانت را به کسی که شما را امین دانسته است، باز گردانید؛ زیرا حتی اگر قاتل امیر المؤمنین علیه السلام امانتی را به من بسپرد، هر آینه آن را به او برمی گردانم.

امام صادق علیه السلام: خَيْرُ النَّاسِ قُضَاةُ الْحَقِّ؛

بهترین مردم، کسانی هستند که به حق، قضاوت کنند.

امام صادق علیه السلام: **فِي قَوْلِهِ «فَأَلْهَمَهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا»، أَي: عَرَّفَهَا وَ أَلْهَمَهَا، ثُمَّ خَيْرَهَا فَأَخْتَارَتْ؛**

درباره آیه «شر و خیر را به انسان الهام کرد»، یعنی انسان را آگاه کرد و به او الهام نمود و آنگاه به او اختیار انتخاب داد و او خود انتخاب می کند.

امام صادق علیه السلام: **إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - لَمْ يَبْعَثْ نَبِيًّا إِلَّا بِصِدْقِ الْحَدِيثِ وَ آدَاءِ الْإِمَانَةِ إِلَى الْبِرِّ وَ الْفَاجِرِ؛**

خدای - عز و جل - هیچ پیامبری را نفرستاد، مگر با راستگویی و برگرداندن امانت، به نیکوکار و یا بدکار.

امام صادق علیه السلام: **سُئِلَ الْأَمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ - عَزَّ وَ جَلَّ - : «اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ». قَالَ: يُطَاعُ فَلَا يُعْصَى، وَ يُذَكَّرُ فَلَا يُنْسَى، وَ يُشْكَرُ فَلَا يُكْفَرُ؛**

از امام صادق علیه السلام درباره آیه «تقوای الهی پیشه کنید چنان که حق اوست»، پرسیده شد. فرمودند: از خداوند، اطاعت شود و نافرمانی نشود، یاد شود و فراموش نشود و شکرگزاری گردد و کفران نگردد.

امام صادق علیه السلام: **إِتَّقِ اللَّهَ حَيْثُ كُنْتَ فَإِنَّكَ لَا تَسْتَوْحِشُ؛**

در هر حال که هستی، تقوای الهی پیشه کن تا هرگز احساس هراس و وحشت نکنی.

امام صادق علیه السلام: **إِنَّ فِيمَا أَوْحَى اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - إِلَى مُوسَى بْنِ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ! مَا خَلَقْتُ خَلْقًا أَحَبَّ إِلَيَّ مِنْ عَبْدِي الْمُؤْمِنِ، فَإِنِّي إِنَّمَا أَبْتَلِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَ أَعَافِيهِ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَ أَرُؤِي عَنْهُ مَا هُوَ شَرٌّ لَهُ لِمَا هُوَ خَيْرٌ لَهُ، وَ أَنَا أَعْلَمُ بِمَا يَصْلُحُ عَلَيْهِ عَبْدِي، فَلْيَصْبِرْ عَلَى بَلَائِي، وَ لِيَشْكُرْ نِعْمَائِي، وَ لِيَرْضَ بِقَضَائِي، أَكْتُبُهُ فِي الصَّدِيقِينَ عِنْدِي إِذَا عَمَلَ بِرِضَائِي وَ أَطَاعَ أَمْرِي؛**

از وحی های خدا به موسی بن عمران علیه السلام بود که: ای موسی بن عمران! آفریده ای را نیافریده ام که نزد من محبوب تر از بنده مؤمنم باشد. بنا بر این، او را گرفتار می کنم، در جایی که برایش بهتر است و به او آسایش می بخشم، در جایی که برایش بهتر است و از او آنچه را که برایش بد است می گیرم و از آن محرومش می کنم؛ زیرا برایش بهتر است. و من بهتر می دانم که چه چیز به صلاح بنده من است. پس باید که بر بلای من صبور و از نعمت هایم سپاسگزار و بر خواست من خشنود باشد، که او را در شمار بندگان راستین خود خواهم نوشت، اگر به رضای من عمل کند و دستورم را فرمان برد.

امام صادق علیه السلام: فِيمَا سَأَلَهُ الزُّنْدِيقُ: فَلَا يَ عِلَّةَ خَلَقَ الْخَلْقَ وَ هُوَ غَيْرُ مُحْتَاجٍ إِلَيْهِمْ وَ لَا مُضْطَّرٌّ إِلَى خَلْقِهِمْ وَ لَا يَلِيقُ بِهِ التَّعَبُثُ بِنَا؟ :- خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ حِكْمَتِهِ وَ إِنْفَازِ عِلْمِهِ وَ إِمْضَاءِ تَدْبِيرِهِ؛

در پاسخ سؤال زندیقی که از ایشان پرسید: چرا خداوند، خلائق را آفرید با آن که به آنها نیاز ندارد و ناچار نبوده آنها را بیافریند و شایسته او هم نیست که ما را به بازیچه آفریده باشد؟ امام صادق علیه السلام فرمودند: آنها را آفرید تا حکمتش را آشکار، و علمش را عملی کند. و تدبیرش را به انجام رساند.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَ تَعَالَى، لَمْ يَخْلُقْ خَلْقَهُ عَبَثًا وَ لَمْ يَتْرُكْهُمْ سُدىً، بَلْ خَلَقَهُمْ لِإِظْهَارِ قُدْرَتِهِ وَ لِيُكَلِّفَهُمْ طَاعَتَهُ... لِيَنْفَعَهُمْ وَ يُوصلَهُمْ إِلَى نَعِيمِ الْآبَدِ؛

خداوند، بندگانش را بیهوده نیافریده و پوچ رها نکرده، بلکه آنان را برای آشکار کردن قدرت خود و موظف کردنشان به طاعت خود، آفریده است... تا آنان را نفع بخشد و به نعمت (بهشت) جاویدان برساند.

امام صادق علیه السلام: يَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى: «وَ نَبْلُوكُمْ بِالشَّرِّ وَ الْخَيْرِ فِتْنَةً...»، فَالْخَيْرُ الصَّحَّةُ وَ الْعِنْيَةُ، وَ الشَّرُّ الْمَرَضُ وَ الْفَقْرُ ابْتِلَاءٌ وَ اخْتِبَارًا؛

خداى متعال مى فرماید: «و شما را با بدى ها و خوبى ها آزمایش مى کنیم». خوبى، همان سلامتى و بى نیازى و بدى، همان بیماری و فقر است که این هر دو، برای آزمایش و امتحان است.

امام صادق علیه السلام: مَا مِنْ قَبْضٍ وَ لَا بَسْطٍ إِلَّا وَ لِلَّهِ فِيهِ الْمَنْ وَ الْإِبْتِلَاءُ؛

هیچ تنگنا و گشایشی نیست، مگر این که خداوند در آن، نعمت و آزمایشی برای انسان قرار داده است.

امام صادق علیه السلام: مَنْ اسْتَخَارَ اللَّهَ رَاضِيًا بِمَا صَنَعَ اللَّهُ لَهُ خَارَ اللَّهُ لَهُ حَتْمًا؛

هر کس از خدا خیر بخواهد و به آنچه خدا خواسته راضی باشد، خداوند حتما برای او خیر خواهد خواست.

امام صادق علیه السلام: مَنْ شَتَمَكَ فَقُلْ لَهُ: إِنْ كُنْتَ صَادِقًا فِيمَا تَقُولُ فَاسْأَلِ اللَّهَ أَنْ يَغْفِرَ لِي، وَ إِنْ كُنْتَ كَاذِبًا فِيمَا تَقُولُ فَاللَّهُ أَسْأَلُ أَنْ يَغْفِرَ لَكَ. وَ مَنْ وَعَدَكَ بِالْخَنِى فَعِدْهُ بِالنَّصِيحَةِ وَ الرَّعَاةِ؛

اگر کسی به توناسزا گفت، به او بگو: اگر راست می گویی، از خدا می خواهم که مرا بیمارزد و اگر دروغ می گویی، از خدا می خواهم که تو را بیمارزد. و اگر کسی تهدیدت کرد، تو، او را به خیرخواهی و مراقبت وعده ده.

امام صادق علیه السلام: كَمَالُ الْأَدَبِ وَالْمُرُوءَةِ سَبْعُ خِصَالٍ: أَلْعَقْلُ وَالْحِلْمُ، وَالصَّبْرُ وَالرَّفْقُ وَالصَّمْتُ وَحُسْنُ الْخُلُقِ وَالْمُدَارَاةُ؛

کمال ادب و مروّت، در هفت چیز است: عقل، بردباری، صبر، ملایمت، سکوت، خوش اخلاقی و مدارا.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ لِلْمُؤْمِنِ عَلَى الْمُؤْمِنِ سَبْعَةَ حُقُوقٍ، فَأَوْجِبُهَا أَنْ يَقُولَ الرَّجُلُ حَقًّا وَ إِنْ كَانَ عَلَى نَفْسِهِ أَوْ عَلَى وَالِدِيهِ، فَلَا يَمِيلُ لَهُمْ عَنِ الْحَقِّ؛

مؤمن را بر مؤمن، هفت حقّ است؛ واجب ترین آنها این است که آدمی تنها حقّ را بگوید، هر چند بر ضد خود یا پدر و مادرش باشد و به خاطر آنها از حقّ، منحرف نشود.

امام صادق علیه السلام: ثَلَاثٌ مَنْ آتَى اللَّهَ بِوَاحِدَةٍ مِنْهُنَّ، أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ الْجَنَّةَ: الْإِنْفَاقُ مِنَ الْاِقْتَارِ، وَالْبِشْرُ لِجَمِيعِ الْعَالَمِ، وَالْإِنْصَافُ مِنْ نَفْسِهِ؛

هر کس یکی از این کارها را به درگاه خدا ببرد، خداوند، بهشت را برای او واجب می گرداند: انفاق در تنگدستی، گشاده رویی با همگان و رفتار منصفانه.

امام صادق علیه السلام: صِلْ مَنْ قَطَعَكَ وَ اعْطِ مَنْ حَرَمَكَ وَ أَحْسِنْ إِلَى مَنْ أَسَاءَ إِلَيْكَ وَ سَلِّمْ عَلَى مَنْ سَبَّكَ وَ أَنْصِفْ مَنْ خَاصَمَكَ وَ اعْفُ عَمَّنْ ظَلَمَكَ؛

با کسی که با تو قطع رابطه کرد، رابطه برقرار کن. به کسی که از تو دریغ داشت، ببخش. به کسی که به تو بدی کرد، نیکی کن. بر کسی که تو را ناسزا گفت، سلام کن. با دشمنت، منصفانه رفتار کن و کسی را که بر تو ستم نمود، عفو کن.

امام صادق علیه السلام: مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فِي السِّرِّ فَلْيَعْمَلْ حَسَنَةً فِي السِّرِّ وَ مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فِي الْعَلَانِيَةِ فَلْيَعْمَلْ حَسَنَةً فِي الْعَلَانِيَةِ؛

هر کس که پنهانی، عمل بدی مرتکب شد، باید پنهانی، کار خوبی انجام دهد و هر کس که آشکارا، عمل بدی مرتکب گردید، باید آشکارا، کار خوبی انجام دهد.

امام صادق علیه السلام: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» قَالَ: هُوَ الْقَلْبُ الَّذِي سَلَّمَ مِنْ حُبِّ الدُّنْيَا؛

امام صادق علیه السلام درباره آیه «مگر کسی که با دلی پاک به پیشگاه خدا آید» فرمودند: قلب سالم، قلبی است که [بیماری] دنیادوستی در آن نباشد.

امام صادق علیه السلام: فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ» قَالَ: الْقَلْبُ السَّلِيمُ الَّذِي يَلْقَى رَبَّهُ وَ لَيْسَ فِيهِ أَحَدٌ سِوَاهُ، وَ كُلُّ قَلْبٍ فِيهِ شِرْكٌ أَوْ شَكٌّ فَهُوَ سَاقِطٌ؛

امام صادق علیه السلام درباره آیه «مگر کسی که با دلی پاک به پیشگاه خدا آید» فرمودند: دل سالم، دلی است که پروردگارش را در حالی دیدار کند که هیچ کس جز او در آن نباشد و هر دلی که در آن، شرک یا تردید باشد، سقوط کرده است.

امام صادق علیه السلام: صَاحِبُ النَّبِيَّةِ الصَّادِقَةِ صَاحِبُ الْقَلْبِ السَّلِيمِ لِأَنَّ سَلَامَةَ الْقَلْبِ مِنْ هَوَاجِسِ الْمَخْذُورَاتِ بِتَخْلِيصِ النَّبِيَّةِ لِلَّهِ فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، قَالَ اللَّهُ تَعَالَى: «يَوْمَ لَا يَنْفَعُ مَالٌ وَ لَا بَنُونَ إِلَّا مَنْ آتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ»؛

کسی که نیت درست داشته باشد، دل سالم و پاک دارد؛ زیرا سالم داشتن دل از وسوسه های شیطانی، به سبب خالص گردانیدن نیت در همه کارها برای خداوند است. خداوند تعالی می فرماید: «روزی که مال و فرزندان سودی نمی دهند، مگر کسی که با دلی پاک به پیشگاه خدا آید».

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - آدَبَ نَبِيِّهِ عَلَى مَحَبَّتِهِ فَقَالَ: «وَ إِنَّكَ لَعَلَى خُلُقٍ عَظِيمٍ»، ثُمَّ فَوَّضَ إِلَيْهِ فَقَالَ - عَزَّ وَ جَلَّ - : «وَ مَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَ مَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا»؛

خدای - عز و جل - پیامبرش را در سایه مهر و محبت خویش پروراند و آن گاه فرمود: «تو، حقیقتاً دارای اخلاقی بزرگوارانه هستی». [آن گاه کار دین و امت را] به او واگذار کرد و فرمود: «هر چه را پیامبر برای شما آورد، بپذیرید و از هر چه نهی تان کرد، خودداری کنید».

امام صادق علیه السلام: إِذَا أَرَادَ أَحَدُكُمْ أَنْ يُسْتَجَابَ لَهُ فَلْيُطِيبْ كَسْبَهُ وَ لِيُخْرِجْ مِنْ مَظَالِمِ النَّاسِ، وَ إِنَّ اللَّهَ لَا يَرْفَعُ إِلَيْهِ دُعَاءَ عَبْدٍ وَ فِي بَطْنِهِ حَرَامٌ أَوْ عِنْدَهُ مَظْلَمَةٌ لِأَحَدٍ مِنْ خَلْقِهِ؛

هر کس بخواهد دعایش مستجاب شود، باید کسب خود را حلال کند و حق مردم را بپردازد. دعای هیچ بنده ای که مال حرام در شکمش باشد یا حق کسی بر گردنش باشد، به درگاه خدا بالا نمی رود.

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكُمْ بِالْأَدْعَاءِ، فَإِنَّكُمْ لَا تَقْرَبُونَ إِلَى اللَّهِ بِمِثْلِهِ، وَ لَا تَتْرَكُوا صَغِيرَةً لِيَصْغُرَ بِهَا، إِنَّ صَاحِبَ الصَّغَارِ هُوَ صَاحِبُ الْكِبَارِ؛

شما را سفارش می کنم به دعا کردن؛ زیرا با هیچ چیز به مانند دعا به خدا نزدیک نمی شوید. و دعا کردن برای هیچ امر کوچکی را، به خاطر كوچك بودنش رها نکنید؛ زیرا حاجت های كوچك نیز به دست همان کسی است که حاجت های بزرگ به دست اوست.

امام صادق علیه السلام: **إِنْ أَرَدْتَ أَنْ يُخْتَمَ بِخَيْرٍ عَمَلُكَ حَتَّى تُقْبَضَ وَ أَنْتَ فِي أَفْضَلِ الْأَعْمَالِ، فَعَظَّمْ لِلَّهِ حَقَّهُ أَنْ لَا تَبْدُلَ نِعْمَاءَهُ فِي مَعَاصِيهِ؛**

اگر می خواهی عملت ختم به خیر شود و وقتی می میری با بهترین اعمال بمیری، حق و حرمت خدای را پاس بدار به این که نعمت های او را در نافرمانی اش به کار نبری.

امام صادق علیه السلام: **أَدْنَى الشُّكْرِ رُؤْيَا النِّعْمَةِ مِنَ اللَّهِ مِنْ غَيْرِ عِلَّةٍ يَتَعَلَّقُ الْقَلْبُ بِهَا دُونَ اللَّهِ - عَزَّ وَ جَلَّ - وَ الرِّضَا بِمَا أُعْطِيَ وَ الْأَتْعَايَةُ بِنِعْمَتِهِ وَ تَخَالْفُهُ بِشَيْءٍ مِنْ أَمْرِهِ وَ نَهْيِهِ بِسَبَبِ نِعْمَتِهِ؛**

کم ترین سپاسگزاری، این است که انسان، نعمت را (مستقیماً) از خدا بداند و جز او علتی برای آن نداند و نیز به آنچه خداوند عطایش کرده، خرسند باشد و با نعمت او مرتکب گناه وی نشود و نعمت خدا را وسیله مخالفت با امر و نهی او قرار ندهد.

امام صادق علیه السلام: **مَا أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَى عَبْدٍ مِنْ نِعْمَةٍ فَعَرَفَهَا بِقَلْبِهِ وَ حَمِدَ اللَّهُ ظَاهِرًا بِلِسَانِهِ فَتَمَّ كَلَامُهُ حَتَّى يُؤْمَرَ لَهُ بِالْمَزِيدِ؛**

چون خداوند به بنده ای نعمت بدهد و او آن را قلباً قدر بشناسد و به زبان سپاس بگوید، هنوز سخنش به پایان نرسیده، فرمان افزایش نعمت برای وی صادر می شود.

امام صادق علیه السلام: **أَوْحَى اللَّهُ تَعَالَى إِلَى مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا مُوسَى! أَشْكُرُنِي حَقَّ شُكْرِي. فَقَالَ: يَا رَبِّ! وَ كَيْفَ أَشْكُرُكَ حَقَّ شُكْرِكَ، وَ لَيْسَ مِنْ شُكْرٍ أَشْكُرُكَ بِهِ إِلَّا وَ أَنْتَ أُنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ؟! فَقَالَ: يَا مُوسَى! الْآنَ شَكَرْتَنِي حِينَ عَلِمْتَ أَنَّ ذَلِكَ مِنِّي؛**

خدای تعالی به موسی علیه السلام وحی فرمود که: ای موسی! مرا چنان که باید شکر کن. موسی عرض کرد: پروردگارا! چگونه تو را چنان که باید شکر گویم حال آن که هر شکری که تو را می گویم خود نعمتی است که تو به من ارزانی داشته ای؟ فرمود: ای موسی! حال که دانستی توفیق آن شکر را هم من به تو داده ام، شکر مرا ادا کرده ای.

امام صادق علیه السلام: **إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - أَنْعَمَ عَلَى قَوْمٍ بِالْمَوَاهِبِ فَلَمْ يَشْكُرُوا فَصَارَتْ عَلَيْهِمْ وَبَالًا، وَ ابْتَلَى قَوْمًا بِالْمَصَائِبِ فَصَبَرُوا فَصَارَتْ عَلَيْهِمْ نِعْمَةً؛**

خداوند - عزّ و جلّ - به مردمی نعمت داد؛ اما آنان شکرش را به جای نیاوردند. در نتیجه، آن نعمت ها به زیان آنان تمام شد و [برعکس]، مردمی را به مصیبت ها گرفتار کرد؛ ولی آنان صبر کردند، در نتیجه، آن مصیبت ها برای آنان به نعمت مبدل گشت.

■ امام صادق علیه السلام: مَنْ عَرَفَ اللَّهَ خَافَ اللَّهَ، وَ مَنْ خَافَ اللَّهَ سَخَتْ نَفْسُهُ عَنِ الدُّنْيَا؛
هر کس خدا را شناخت، از خدا ترسید و هر کس از خدا ترسید، دل از دنیا کند.

■ امام صادق علیه السلام: مَنْ ذَهَبَ يَرَى أَنَّ لَهُ عَلَى الْآخِرِ فَضْلًا فَهُوَ مِنَ الْمُسْتَكْبِرِينَ (قَالَ حَفْصُ بْنُ غِيَاثٍ): فَقُلْتُ لَهُ إِنَّمَا يَرَى أَنَّ لَهُ عَلَيْهِ فَضْلًا بِالْعَافِيَةِ إِذَا رَأَهُ مُرْتَكِبًا لِلْمَعَاصِي. فَقَالَ: هَيْهَاتَ هَيْهَاتَ! فَلَعَلَّهُ أَنْ يَكُونَ قَدْ غُفِرَ لَهُ مَا آتَى وَ أَنْتَ مَوْقُوفٌ مُحَاسِبٌ أَمَا تَلَوْتَ قِصَّةَ سَحْرَةِ مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ؛

هر کس خودش را بهتر از دیگران بداند، او از متکبران است. حفص بن غیاث می گوید: عرض کردم: اگر گنهکاری را ببیند و به سبب بی گناهی و پاک دامنی خود، خویشتن را از او بهتر بداند چه؟ فرمودند: هرگز هرگز! چه بسا که او آمرزیده شود اما تو را برای حسابرسی نگه دارند، مگر داستان جادوگران و موسی علیه السلام را نخوانده ای؟

■ امام صادق علیه السلام: أَلَكِبْرُ أَنْ تَغْمِصَ النَّاسَ وَ تُسَفِّهَ الْحَقَّ؛

تکبر، این است که مردم را تحقیر کنی و حق را خوار شماری.

■ امام صادق علیه السلام: إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ السَّحْرِ النَّمِيمَةَ، يُفَرِّقُ بِهَا بَيْنَ الْمُتَحَابِّينَ وَ يُجَلِّبُ الْعَدَاوَةَ عَلَى الْمُتَصَافِيينَ وَ يُسْفِكُ بِهَا الدَّمَاءَ وَ يُهْدِمُ بِهَا الدُّورَ وَ يُكْشِفُ بِهَا السُّتُورَ وَ النَّمَامَ أَشْرٌ مِنْ وَطَى ء عَلَى الْأَرْضِ بِقَدَمٍ؛

از بزرگ ترین جادو، سخن چینی است؛ زیرا با سخن چینی، میان دوستان جدایی می افتد، دوستان یکدل با هم دشمن می شوند، به واسطه آن خون ها ریخته می شود، خانه ها ویران می گردد و پرده ها دریده می شود. سخن چین، بدترین کسی است که روی زمین راه می رود.

■ امام صادق علیه السلام: لَا تَقْبَلْ فِي ذِي رَحْمِكَ وَ أَهْلِ الرَّعَايَةِ مِنْ أَهْلِ بَيْتِكَ قَوْلَ مَنْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَ جَعَلَ مَأْوَاهُ النَّارَ، فَإِنَّ النَّمَامَ شَاهِدٌ زَوْرٍ وَ شَرِيكٌ إِبْلِيسَ فِي الْإِغْرَاءِ بَيْنَ النَّاسِ ...؛

درباره خویشان و افراد تحت حمایت، سخن کسی را که خداوند، بهشت را بر او حرام کرده و جایگاهش را دوزخ قرار داده نپذیر؛ زیرا که سخن چین، شهادت دروغ می دهد و در دشمنی افکندن میان مردم، شریک شیطان است.

• امام صادق علیه السلام: **أَجْهَرُ بِالسَّوِّءِ مِنَ الْقَوْلِ أَنْ يُذَكَرَ الرَّجُلُ بِمَا فِيهِ؛**

مقصود از [عبارت قرآنی] «بدگویی آشکار درباره دیگری»، گفتن عیب هایی است که در او هست (نه غیر از آن).

• امام صادق علیه السلام: **قَالَ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - : لِيَأْذُنَ بِحَرْبٍ مِنِّي مَنْ آذَى عَبْدِي الْمُؤْمِنَ، وَ لِيَأْمَنَ غَضَبِي مَنْ أَكْرَمَ عَبْدِي الْمُؤْمِنَ؛**

خداوند - عز و جل - فرمود: هر کس بنده مؤمن مرا آزار دهد، به من اعلام جنگ کرده است و هر کس بنده مؤمن مرا احترام کند، از خشم من در امان است.

• امام صادق علیه السلام: **مَنْ بَغَى، صَيَّرَ اللَّهُ بَغِيَهُ عَلَى نَفْسِهِ وَ صَارَتْ نُصْرَةُ اللَّهِ لِمَنْ بَغَى عَلَيْهِ وَ مَنْ نَصَرَهُ اللَّهُ غَلَبَ وَ أَصَابَ الظَّفَرَ مِنَ اللَّهِ؛**

هر کس ستم کند، خداوند، ستمش را به خود او باز می گرداند و یاری خدا نصیب کسی می گردد که به او ستم شده و کسی که خدا او را یاری کند، غلبه پیدا می کند و از جانب خدا پیروزی نصیبش می شود.

• امام صادق علیه السلام: **إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لَشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَدِهِ؛**

بدون تردید، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش، رحم می کند.

• امام صادق علیه السلام ... : **وَ لَوْ كَانَتِ النِّيَّاتُ مِنْ أَهْلِ الْفِسْقِ يُؤْخَذُ بِهَا أَهْلُهَا، إِذَا لَأُخِذَ كُلُّ مَنْ نَوَى الزَّانَا بِالزَّانَا، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى السَّرِقَةَ بِالسَّرِقَةِ، وَ كُلُّ مَنْ نَوَى الْقَتْلَ بِالْقَتْلِ، وَ لَكِنَّ اللَّهَ عَدْلٌ حَكِيمٌ، لَيْسَ الْجَوْرُ مِنْ شَأْنِهِ، وَ لَكِنَّهُ يُثِيبُ عَلَى نِيَّاتِ الْخَيْرِ أَهْلَهَا، وَ إِضْمَارَهُمْ عَلَيْهَا، وَ لَا يُؤَاخِذُ أَهْلَ الْفُسُوقِ حَتَّى يَفْعَلُوا؛**

اگر فاسقان به نیت هایشان بازخواست می شدند، در این صورت، هر کس نیت زنا می کرد، به زنا و هر کس نیت دزدی می کرد، به دزدی و هر کس نیت کشتن می کرد، به کشتن بازخواست می شد، ولی خداوند، عادل حکیم است و ظلم، از شأن او به دور است، اما نیکوکاران را بر پایه نیت های خوبشان و بر پایه نیت های خوبی که پنهان داشته اند، پاداش می دهد و بدکاران را تا زمانی که کار بد انجام نداده اند، بازخواست نمی کند.

• امام صادق علیه السلام: **مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِهِ زَيْدَ فِي رِزْقِهِ؛**

هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، روزیش زیاد می شود.

• امام صادق علیه السلام: **أَبْرُ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ؛**

نیکوکاری، روزی را زیاد می کند.

• امام صادق علیه السلام: **أَلْخَيْرُ كُلُّهُ أَمَامَكَ وَ إِنَّ الشَّرَّ كُلُّهُ أَمَامَكَ وَ لَنْ تَرَى الْخَيْرَ وَ الشَّرَّ إِلَّا بَعْدَ الْأَخِرَةِ لِإِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - جَعَلَ الْخَيْرَ كُلَّهُ فِي الْجَنَّةِ وَ الشَّرَّ كُلَّهُ فِي النَّارِ؛**

همه خوبی ها و بدی ها در مقابل توست و هرگز خوبی و بدی واقعی را جز در آخرت نمی بینی، زیرا خداوند، همه خوبی ها را در بهشت و همه بدی ها را در جهنم قرار داده است.

• امام صادق علیه السلام: **إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - اخْتَارَ لِأَنْبِيَائِهِ الْحَرْثَ وَ الزَّرْعَ كَيْلًا يَكْرَهُوا شَيْئًا مِنْ قَطْرِ السَّمَاءِ؛**

خداوند - عز و جل - کشت و زرع را برای پیامبران خود برگزید تا هیچ يك از بارش های آسمان را ناخوش ندارند.

• امام صادق علیه السلام: **سُئِلَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: أَيُّ الْمَالِ خَيْرٌ؟ قَالَ: زَرْعُ زَرَعَهُ صَاحِبُهُ وَ أَصْلَحَهُ وَ آدَى حَقَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ؛**

از پیامبر صلی الله علیه و آله پرسیده شد: کدام مال بهتر است؟ فرمودند: بذری که کشاورزی بکارد و به آن رسیدگی نماید و حق آن را هنگام درو، ادا کند.

• امام صادق علیه السلام: **بِرُّوا آبَاءَكُمْ يَبْرِكْكُمْ أَبْنَاؤُكُمْ، وَ عِفْوَا عَنْ نِسَاءِ النَّاسِ تَعَفَّ نِسَاؤُكُمْ؛**

به پدر و مادر خود نیکی کنید تا فرزندانان به شما نیکی کنند، و نسبت به زنان مردم عفت ورزید تا زنانان عفت ورزند.

• امام صادق علیه السلام: **سُئِلَ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَطَهَّرُ الْمَرْأَةُ مِنْ زِينَتِهَا؟ قَالَ: «الْوَجْهَ وَ الْكَفَّيْنِ»؛**

از امام صادق علیه السلام درباره زینت هایی که زن می تواند آنها را در بین نامحرمان آشکار نماید، سؤال شد. فرمودند: تنها گردی صورت و از مچ دست ها به پایین.

• امام صادق علیه السلام: **لَا يَزَالُ الْمُؤْمِنُ يُورِثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الْعِلْمَ وَ الْإِدَبَ الصَّالِحَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الْجَنَّةَ جَمِيعًا؛**

مؤمن، همواره خانواده خود را از دانش و تربیت شایسته بهره مند می سازد تا همه آنان را وارد بهشت کند.

امام صادق علیه السلام: **فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: «لَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ» -: ذِكْرُ اللَّهِ عِنْدَ مَا أَحَلَّ وَ حَرَّمَ؛**

درباره آیه «یاد خدا، بزرگ تر است» -: به یاد خدا بودن در هنگام رو به رو شدن با حلال و حرام.

امام صادق علیه السلام: **عَنْ أَبِي وَوَلَادٍ الْحَنَاطِ قَالَ: سَأَلْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَنْ قَوْلِ اللَّهِ: «وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» فَقَالَ: الْإِحْسَانُ أَنْ تُحْسِنَ صُحْبَتَهُمَا وَ لَا تُكَلِّفَهُمَا أَنْ يَسْأَلَكَ شَيْئًا هُمَا يَخْتَاجَانِ إِلَيْهِ؛**

آبی ولاد می گوید: معنای آیه «به پدر و مادرتان نیکی کنید» را از امام صادق علیه السلام پرسیدم، فرمودند: نیکی به پدر و مادراین است که رفتارت ربا آنها نیکو کنی و مجبورشان نکنی تا چیزی که نیاز دارند از تو بخواهند (یعنی قبل از درخواست آنان، نیازشان را برطرف کنی).

امام صادق علیه السلام: **كَانَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا أَعْتَمَ وَ ذَهَبَ مِنَ اللَّيْلِ شَطْرَهُ أَخَذَ جِرَابًا فِيهِ خُبْزٌ وَ لَحْمٌ وَ الدَّرَاهِمُ فَحَمَلَهُ عَلَى عُنُقِهِ ثُمَّ ذَهَبَ بِهِ إِلَى أَهْلِ الْحَاجَةِ مِنَ أَهْلِ الْمَدِينَةِ فَقَسَمَهُ فِيهِمْ وَ لَا يَعْرِفُونَهُ فَلَمَّا مَضَى أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَقَدُوا ذَلِكَ فَعَلِمُوا أَنَّهُ كَانَ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ؛**

هوا که تاریک می شد و پاسی از شب می گذشت، امام صادق علیه السلام انبانی (کیسه ای) پر از نان و گوشت، و درهم برمی داشتند و آن را بردوش خود می نهادند و برای نیازمندان مدینه می بردند و در میانشان تقسیم می کردند و آنها او را نمی شناختند. وقتی حضرت علیه السلام در گذشتند، دیگر از آن کمک ها خبری نشد. در نتیجه فهمیدند که آن مرد، امام صادق علیه السلام بوده است.

امام صادق علیه السلام: **- وَ قَدْ قِيلَ لَهُ وَ كَانَ يَتَصَدَّقُ بِالسُّكَّرِ -: أ تَصَدَّقُ بِالسُّكَّرِ؟! قَالَ : نَعَمْ، إِنَّهُ لَيْسَ شَيْءٌ أَحَبُّ إِلَيَّ مِنْهُ فَأَنَا أَحِبُّ أَنْ أَتَصَدَّقَ بِأَحَبِّ الْأَشْيَاءِ إِلَيَّ؛**

به امام صادق علیه السلام که داشت شکر صدقه می داد، عرض شد: آیا شکر صدقه می دهید؟ فرمودند: آری. شکر را از هر چیز دیگری بیشتر دوست می دارم، از این رو، خوش دارم آنچه را بیشتر دوست دارم، صدقه بدهم.

امام صادق علیه السلام: اَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَبْغِضُ مَنْ خَلَقَهُ الْمُتَلَوْنَ، فَلَاتَزُولُوا عَنِ الْحَقِّ وَ أَهْلِهِ، فَإِنَّ مَنْ اسْتَبَدَّ بِالْبَاطِلِ وَ أَهْلِهِ هَلَكَ وَ فَاتَتْهُ الدُّنْيَا؛

بدانید که خداوند از انسان هایی که دائما رنگ عوض می کنند، نفرت دارد، پس از حق و اهل او جدا نشوید؛ چرا که هر کس به باطل و اهل آن بپیوندد، نابود می شود و دنیا را هم از دست می دهد.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ - عَزَّ وَ جَلَّ - يُحِبُّ أَنْ يُسَالَ وَ يُطَلَّبَ مَا عِنْدَهُ؛

خداوند - عز و جل - دوست دارد آنچه نزد اوست، درخواست گردد و طلب شود.

امام صادق علیه السلام: إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا وَ مَعَهُ مَلَكٌ وَ شَيْطَانٌ فَإِذَا كَانَ فَرَحُهُ كَانَ دُنُوُّ الْمَلَكِ مِنْهُ وَ إِذَا كَانَ حُزْنُهُ كَانَ دُنُوُّ الشَّيْطَانِ مِنْهُ؛

احدی نیست مگر این که با او فرشته ای و شیطانی است. هرگاه خوشحال شد، فرشته به او نزدیک شده است و هرگاه اندوهگین شد، از نزدیک شدن شیطان به اوست.

امام صادق علیه السلام: الدُّنُوبُ الَّتِي تُغَيِّرُ النَّعْمَ الْبَغْيُ، وَ الدُّنُوبُ الَّتِي تَوْرَثُ النَّدَمَ الْقَتْلُ، وَ الَّتِي تُنْزِلُ النَّقْمَ الظُّلْمُ، وَ الَّتِي تَهْتِكُ السُّتْرَ شُرْبُ الخَمْرِ، وَ الَّتِي تَحْبِسُ الرِّزْقَ الزِّنَا، وَ الَّتِي تُعَجِّلُ الْفَنَاءَ قَطِيعَةُ الرَّحِمِ، وَ الَّتِي تَرُدُّ الدُّعَاءَ وَ تُظْلِمُ الْهَوَاءَ عُقُوقُ الْوَالِدِينَ؛

گناهانی که نعمت ها را دگرگون می کند، زورگویی و سرکشی است و گناهانی که پشیمانی به بار می آورد، آدم کشی است، و گناهانی که انتقام و کیفرها را فرود می آورد، ستم است و گناهانی که پرده ها را می برد (و آبرو و حیثیت ها را می برد)، شراب خواری است و گناهانی که جلوی روزی را می گیرد، زناست و گناهانی که مرگ را شتاب می بخشد، قطع رحم است و گناهانی که مانع استجاب دعا می شود و فضا را تیره و تار می کند، آزردن پدر و مادر است.

امام صادق علیه السلام: مَنْ أَحْصَى عَلَى أَخِيهِ الْمُؤْمِنِ عَيْبًا لِيَعِيبَهُ بِهِ يَوْمًا مَا كَانَ مِنْ أَهْلِ هَذِهِ الْآيَةِ، قَالَ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - : «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»؛

هر کس در صدد عیب جویی برادر مؤمنش برآید، تا با آن روزی او را سرزنش کند، مشمول این آیه است: «کسانی که دوست دارند، زشتی ها در میان مردم با ایمان، شیوع پیدا کند، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت خواهد بود. و خداوند می داند و شما نمی دانید».

امام صادق علیه السلام: مَنْ قَالَ فِي مُؤْمِنٍ مَا رَأَتْهُ عَيْنَاهُ وَ سَمِعَتْهُ أُذُنَاهُ فَهُوَ مِنَ الَّذِينَ قَالَ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - : «إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشِيعَ الْفَاحِشَةُ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ اللَّهُ يَعْلَمُ وَ أَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ»؛

هر کس درباره مؤمنی چیزی را که با چشم های خود دیده و با گوش های خود شنیده است بازگو کند، از شمار کسانی است که خدای - عز و جل - فرموده است: «کسانی که دوست دارند که زشتی ها در میان مردم با ایمان، شیوع پیدا کند، عذاب دردناکی برای آنان در دنیا و آخرت خواهد بود. و خداوند می داند و شما نمی دانید».

امام صادق علیه السلام ... : وَ اللَّهُ مَا أَوْتَى لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ بِحَسَبِ وَ لَا مَالٍ وَ لَا أَهْلٍ وَ لَا بَسْطٍ فِي جِسْمٍ وَ لَا جَمَالٍ، وَلَكِنَّهُ كَانَ رَجُلًا قَوِيًّا إِلَى أَنْ قَالَ: وَ لَمْ يَمُرَّ بِرَجُلَيْنِ يَخْتَصِمَانِ أَوْ يَقْتَتِلَانِ إِلَّا أَصْلَحَ بَيْنَهُمَا وَ لَمْ يَمُضِ عَنْهُمَا حَتَّى تَحَاجَزَا؛

... به خدا قسم که به لقمان، تنها حکمت و دانش عطا نشده بود، و نیز دارایی، خانواده، قدرت جسمی و زیبایی چشمگیر نداشت، ولی او مردی با اراده بود تا آنجا که امام فرمودند: و او به دو نفر که با هم نزاع می کردند و یا می جنگیدند، نمی گذشت مگر این که میانشان صلح برقرار می کرد و از پیش آنان نمی رفت تا آن که آنها دست از نزاع و جنگ کشیده و متفرق می شدند.

امام صادق علیه السلام: كَسَبُ الْحَرَامِ يَبِينُ فِي الدَّرِيَّةِ؛

درآمد حرام، در نسل، اثر می گذارد.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ لِلَّهِ - تَبَارَكَ وَ تَعَالَى - بِقَاعًا تُسَمَّى الْمُنتَقِمَةَ، فَإِذَا أَعْطَى اللَّهُ عَبْدًا مَالًا لَمْ يُخْرَجْ حَقَّ اللَّهِ - عَزَّ وَ جَلَّ - مِنْهُ، سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْهِ بُقْعَةً مِنْ تِلْكَ الْبِقَاعِ، فَاتْلَفَ ذَلِكَ الْمَالَ فِيهَا ثُمَّ مَاتَ وَ تَرَكَهَا؛

خداوند تبارک و تعالی، زمین هایی دارد به نام انتقامگیر که چون خدا به بنده ای مالی بدهد و او حق خدای - عز و جل - را از آن مال نپردازد، خداوند، یکی از آن زمین ها را بر وی مسلط می فرماید که آن مال را در آن جا تلف کند، سپس بمیرد و آن جا را باقی بگذارد.

امام صادق علیه السلام: مَنْ صَدَقَ لِسَانُهُ زَكَى عَمَلُهُ وَ مَنْ حَسَنَتِ نِيَّتُهُ زِيدَ فِي رِزْقِهِ وَ مَنْ حَسَنَ بَرُّهُ بِأَهْلِ بَيْتِهِ مُدَّ لَهُ فِي عُمُرِهِ؛

هر کس راستگو باشد، عملش پاکیزه می شود و رشد می کند؛ هر کس نیتش خوب باشد، روزیش زیاد می شود و هر کس به شایستگی در حق خانواده اش نیکی کند، عمرش طولانی می شود.

امام صادق علیه السلام: صَلَّةُ الْأَرْحَامِ تُحَسِّنُ الْخُلُقَ وَ تُسْمِحُ الْكَفَّ وَ تُطِيبُ النَّفْسَ وَ تَزِيدُ فِي الرِّزْقِ وَ تُنْسِي فِي الْأَجَلِ؛

صله رحم، اخلاق را خوب، دست را بخشنده، جان را پاکیزه، روزی را زیاد می کند و مرگ را به تأخیر می اندازد.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ أَدْنَى أَهْلِ الْجَنَّةِ مَنْزِلًا لَوْ نَزَلَ بِهِ الثَّقَلَانِ الْجِنُّ وَ الْإِنْسُ لَوْ سَعَهُمْ طَعَامًا وَ شَرَابًا وَ لَا يَنْقُصُ مِمَّا عِنْدَهُ شَيْءٌ؛

کمترین فرد بهشت، چنان است که اگر جن و انس میهمان او شوند همه را با خوردنی و آشامیدنی پذیرایی کند و از آنچه دارد چیزی کم نشود.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ اللَّهَ فَوَّضَ إِلَى الْمُؤْمِنِ أُمُورَهُ كُلَّهَا وَ لَمْ يُفَوِّضْ إِلَيْهِ أَنْ يَكُونَ ذَلِيلًا، أَمَا تَسْمَعُ اللَّهَ تَعَالَى يَقُولُ: «وَ لِلَّهِ الْعِزَّةُ وَ لِرَسُولِهِ وَ لِلْمُؤْمِنِينَ»؟ فَالْمُؤْمِنُ يَكُونُ عَزِيزًا وَ لَا يَكُونُ ذَلِيلًا. قَالَ: إِنَّ الْمُؤْمِنَ أَعَزُّ مِنَ الْجَبَلِ لِأَنَّ الْجَبَلَ يُسْتَقَلُّ مِنْهُ بِالْمَعَاوِلِ وَ الْمُؤْمِنُ لَا يُسْتَقَلُّ مِنْ دِينِهِ بِشَيْءٍ؛

خداوند، اختیار همه کارها را به مؤمن داده، اما این اختیار را به او نداده است که ذلیل باشد. مگر نشنیده ای که خدای تعالی می فرماید: «عزت، از آن خدا و رسولش و مؤمنین است»؟ پس، مؤمن، عزیز است و ذلیل نیست. [در ادامه] فرمودند: مؤمن، از کوه محکم تر است؛ زیرا از کوه با ضربات تیشه کم می شود اما با هیچ وسیله ای از دین مؤمن نمی توان کاست.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ مِنْ حَقِيقَةِ الْإِيمَانِ أَنْ تُؤَثِّرَ الْحَقُّ وَ إِنَّ ضَرَّكَ عَلَى الْبَاطِلِ وَ إِنَّ نَفْعَكَ وَ أَنْ لَا يَجُوزَ مَنْطِقُكَ عِلْمَكَ؛

از حقیقت ایمان این است که حق را بر باطل، مقدم داری، هر چند حق به ضرر تو و باطل به نفع تو باشد، و نیز از حقیقت ایمان آن است که گفتار تو از دانشت بیشتر نباشد.

امام صادق علیه السلام: قُلْ لَهُمْ: إِنَّ رَحْمَتِي سَبَقَتْ غَضَبِي، فَلَاتَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَتِي فَإِنَّهُ لَا يَتَعَاطَمُ عِنْدِي ذَنْبٌ أَعْفَرُهُ؛

به آنان بگو: رحمت من بر خشمم، مقدم است. پس، از رحمتم ناامید نشوید؛ زیرا گناهی که من آن را بیامرزم، در نزد من بزرگ نیست.

امام صادق علیه السلام: إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ هَزَلَتْ بِأَرْضِ قَرْعَاءَ فَقَالَ لِأَصْحَابِهِ: ائْتُوا بِحَطَبٍ. فَقَالُوا: يَا رَسُولَ اللَّهِ! نَحْنُ بِأَرْضِ قَرْعَاءَ، مَا بِهَا مِنْ حَطَبٍ. قَالَ: فَلَيَاتِ كُلُّ إِنْسَانٍ بِمَا قَدَرَ عَلَيْهِ فُجِئُوا بِهِ حَتَّى رَمَوْا بَيْنَ يَدَيْهِ بَعْضُهُ عَلَى بَعْضٍ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ: هَكَذَا تَجْتَمِعُ الذُّنُوبُ. ثُمَّ قَالَ: أَيَاكُمْ وَ الْمُحَقَّرَاتِ مِنَ الذُّنُوبِ، فَإِنَّ لِكُلِّ شَيْءٍ طَالِبًا إِلَّا وَالْإِنِّ طَالِبَهَا يَكْتُبُ «مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَ كُلَّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ»؛

رسول خدا صلی الله علیه و آله در زمینی خشک و بی گیاه، فرود آمدند و به اصحابشان فرمودند: مقداری هیزم بیاورید. عرض کردند: ای رسول خدا! ما در زمینی خشک و بی گیاه هستیم که در آن، هیزمی یافت نمی شود. حضرت فرمودند: هر کس هر چه یافت، بیاورد. آنها هیزم ها را جمع کردند و در برابر حضرت، انباشتند. سپس، رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: گناهان نیز این گونه جمع می شوند. آن گاه فرمودند: از گناهانی که کوچک شمرده می شوند، بپرهیزند؛ زیرا هر چیزی جستجوکننده ای دارد. و بدانید که جستجوکننده گناهان، [آنها را پیدا می کند و] می نویسد. خداوند می فرماید: «هر کاری را که پیش از این کرده اند و هر اثر و نشانی را که به جا گذاشته اند [، می نویسیم] و البته هر چیزی را در کتاب مبین (لوح محفوظ) شماره کرده ایم».

امام صادق علیه السلام: قَالَ ابْنُ أَبِي نَجْرٍ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ يَقُولُ: مَنْ أَتَى نَارَ اللَّهِ فِي نَهَارِهِ وَ لَيْلِهِ وَ تَسْبِيحَهُ فِي نَهَارِهِ وَ لَيْلِهِ وَ نَهَارِهِ وَ مَنْ رَضِيَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ بِمَا يَرْضَاهُ لِنَفْسِهِ وَ مَنْ لَمْ يَجْزَعْ عَلَى الْمُصِيبَةِ حِينَ تُصِيبُهُ وَ مَنْ رَضِيَ بِمَا قَسَمَ اللَّهُ لَهُ وَ لَمْ يَهْتَمَّ لِرِزْقِهِ؛

شیطان گفت: پنج نفرند که هیچ راهی به آنها ندارم اما دیگر مردم در مشقت من هستند:
۱. هر کس با نیت درست به خدا پناه ببرد و در همه کارهایش بر او توکل کند؛ ۲. کسی که شب و روز بسیار تسبیح خدا گوید؛ ۳. کسی که برای برادر مؤمنش آن پسندد که برای خود می پسندد؛ ۴. کسی که هرگاه مصیبتی به او می رسد، بی تابی نمی کند؛ ۵. و هر کسی که به آنچه خداوند قسمتش کرده، خرسند است و غم روزیش را نمی خورد.

امام صادق علیه السلام: أَلْبَيْتُ الَّذِي لَا يُقْرَأُ فِيهِ الْقُرْآنُ وَ لَا يُذَكَّرُ اللَّهُ - عَزَّ وَ جَلَّ - فِيهِ تَقِلُّ بَرَكَتُهُ وَ تَهْجُرُهُ الْمَلَائِكَةُ وَ تَحْضُرُهُ الشَّيَاطِينُ؛

خانه ای که در آن قرآن خوانده نمی شود و از خدا یاد نمی گردد، برکتش کم شده، فرشتگان آن را ترك می کنند و شیاطین در آن حضور می یابند.

امام صادق علیه السلام: لَا يَزَالُ إِبْلِيسُ فَرِحًا مَا اهْتَجَرَ الْمُسْلِمَانِ، فَإِذَا التَّقْيَا اصْطَلَّتْ رُكْبَتَاهُ وَ تَخَلَّعَتْ أَوْ صَالَهُ وَ نَادَى يَا وَيْلَهُ مَا لَقِيَ مِنَ الثُّبُورِ؛

وقتی که میان دو نفر مسلمان، قهر و جدایی به وجود آید، شیطان بسیار خوشحال می شود، اما همین که با یکدیگر آشتی کنند، زانوهایش می لرزد و بندبند وجودش پاره می شود و فریاد می زند: ای وای بر من که به سبب این آشتی، هلاک شدم.

امام صادق علیه السلام: عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ؛

جوانان را دریاب؛ زیرا که آنان سریع تر به کارهای خیر روی می آورند.

الإمام الصادق عليه السلام - في قولِ اللَّهِ عز و جل : «أَوْ لَمْ نَعْمَرْكُمْ مَّا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَن تَذَكَّرَ» - : تَوْبِيخٌ لِابْنِ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً .

امام صادق علیه السلام - درباره این سخن خداوند عز و جل : - (مگر شما را [آن قدر [عمر دراز ندادیم که هر کس می خواست در آن عبرت گیرد ، عبرت می گرفت؟) : [این سخن] سرزنش هجده ساله هاست .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ اسْتَوَى يَوْمَاهُ فَهُوَ مَغْبُونٌ ، وَمَنْ كَانَ آخِرُ يَوْمِيهِ شَرًّا مَّا فَهُوَ مَلْعُونٌ ، وَمَنْ لَمْ يَعْرِفِ الزِّيَادَةَ فِي نَفْسِهِ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَقْرَبَ ، وَمَنْ كَانَ إِلَى النُّقْصَانِ أَقْرَبَ فَالْمَوْتُ خَيْرٌ لَهُ مِنَ الْحَيَاةِ .

امام صادق علیه السلام : آن که دو روزش برابر باشد ، مغبون است ، و آن که دومین روزش بدتر باشد ، نفرین شده است . آن که پیشرفت را در خود نبیند ، به نقصان نزدیک تر است و هر که به نقصان نزدیک تر باشد ، مرگ از زندگی برایش بهتر است .

الإمام الصادق عليه السلام : يَا بْنَ أَخِي عَلَيْكَ بِالشَّبَابِ وَدَعْ عَنكَ الشُّيُوخَ .

امام صادق علیه السلام : فرزند برادر! جوانان را دریاب و پیران را رها کن .

الإمام الصادق عليه السلام : لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّبَابَ مِنْكُمْ إِلَّا غَادِيَا فِي حَالَيْنِ : إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا ، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطٌ ، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ ، وَإِنْ ضَيَّعَ أَثِمَ ، وَإِنْ أَثِمَ سَكَنَ النَّارَ . وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الْحَقُّ .

امام صادق علیه السلام : دوست ندارم جوانان شما را جز در دو حالت ببینم : دانشمند یا دانشجو . اگر [جوانی] چنین نکند ، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کرد ، تباه ساخته و اگر

تباه ساخت ، گناه کرده است و اگر گناه کند ، سوگند به آن که محمد صلی الله علیه و آله را به حق برانگیخت ، دوزخ نشین خواهد شد .

قرآن:

«قَالُوا سَمِعْنَا فَتَىٰ يَذُكُرُهُمْ يُقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ» .
«وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ» .
«وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ» .

(گفتند: شنیدیم جوانی ، از آنها (بت ها) [به بدی] یاد می کرد که به او «ابراهیم» گفته می شود).

(و چون به رشد و کمال خویش رسید ، به او حکمت و دانش عطا کردیم ، و نیکوکاران را چنین پاداش می دهیم).

(و چون به حدّ رشد رسید ، به او حکمت و دانش عطا کردیم ، و نیکوکاران را چنین پاداش می دهیم).

الإمام الصادق عليه السلام :- في قول الله عز و جل «وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا» - :أَشُدُّهُ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً ، وَاسْتَوَى : التَّحْيُ .

امام صادق عليه السلام - درباره سخن خداوند عز و جل :- (چون به رشد و کمال خویش رسید ، به او حکمت و دانش عطا کردیم : «أَشُدُّ» ، یعنی : هجده سالگی و «استوی» ، یعنی : ریش درآورد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَوْ قَد قَامَ الْقَائِمُ لِأَنكَرَهُ النَّاسُ، لِأَنَّهُ يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ شَابًا مُوَفَّقًا .

امام صادق عليه السلام : اگر قائم ، به پا خیزد ، مردم او را نمی شناسند؛ زیرا که به صورت جوانی خوش ترکیب ، به سوی مردم ، باز می گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : بَيْنَا شَبَابُ الشَّيْخَةِ عَلَى ظُهُورِ سَطُوحِهِمْ نِيَامٌ إِذ تَوَافَوْا إِلَى صَاحِبِهِمْ فِي لَيْلَةٍ وَاحِدَةٍ عَلَى غَيْرِ مِيعَادٍ فَيُصْبِحُونَ بِمَكَّةَ .

امام صادق عليه السلام : هنگامی که جوانان ، شبانگاه بر پشت بام ها در خواب اند ، به ناگاه ، بدون وعده قبلی ، در يك شب ، گرد صاحب خود جمع می شوند و صبح هنگام در مکه خواهند بود .

الإمام الصادق عليه السلام :- وقد سأله عبد الله بن سنان الملائكة أفضّل أم بنو آدم؟ :- قال أمير المؤمنين علي بن أبي طالب عليه السلام : إن الله عز و جل ربّ في الملائكة عقلاً بلا شهوة ، وركب في البهائم شهوة بلا عقل ، وركب في بني آدم كليهما ، فمن غلب عقله شهوته فهو خير من الملائكة ، ومن غلبت شهوته عقله فهو شر من البهائم .

امام صادق عليه السلام - در پاسخ عبد الله بن سنان كه پرسید : فرشتگان برترند يا فرزندان آدم؟ - :امير مؤمنان علي بن ابى طالب عليه السلام فرمود : «خداى عز و جل فرشتگان را از عقل بدون شهوت آفريد و چارپايان را از شهوت بدون عقل ، خلق كرد و در انسان ، هر دو را به هم آميخت . پس ، هر كه عقلش بر شهوتش پيروز شود ، از فرشتگان بهتر است و هر كه شهوتش بر عقلش پيروز گردد ، از چارپايان ، بدتر است .

الإمام الصادق عليه السلام : من قرأ القرآن وهو شاب مؤمن اختلط القرآن بلحمه ودمه وجعله الله عز و جل مع السفرة الكرام البررة ، وكان القرآن حجيذا عنه يوم القيامة .

امام صادق عليه السلام : آن كه قرآن را در جوانى بخواند ، با گوشت و خونس عجین می گردد و خداوند عز و جل او را با فرشتگان بزرگوار و نيك ، همراه می كند و قرآن در روز قیامت ، نگهبانى برايش خواهد بود .

الإمام الباقر والإمام الصادق عليهما السلام : لو أتيت بشاب من شباب الشيعة لا يتفقه في الدين لأدبته .

امام باقر عليه السلام و امام صادق عليه السلام : اگر جوانی از جوانان شیعه را بیابم كه در پی كسب آگاهی دینی نیست ، او را ادب می كنم .

الإمام الصادق عليه السلام : لو أتيت بشاب من شيعتنا لم يتفقه لأحسنّت أدبه .

امام صادق عليه السلام : اگر جوانی را از شیعیانمان بیابم كه در پی كسب آگاهی دینی نیست ، او را نيكو ادب می كنم .

عنه عليه السلام : بادروا أحداثكم بالحديث قبل أن تسبقكم إليهم المرجئة .

امام صادق عليه السلام : جوانان را با حدیث (معارف دینی) دریابید ، پیش از آن كه مرجئه [یا دیگر گروه های انحرافی] بر شما پیشی گیرند و به سوی آنان بروند .

عنه عليه السلام : لست أحب أن أرى الشاب منكم إلا غادياً في حالين : إما عالماً أو متعلماً ، فإن لم يفعل فرط ، فإن فرط ضيع ، وإن ضيع أثم ، وإن أثم سكن النار والذي بعث محمداً بالحق .

امام صادق علیه السلام : دوست ندارم جوانان شما را ببینم ، مگر در دو حالت : دانشمند یا دانشجو . اگر [جوانی] چنین نکند ، کوتاهی کرده و اگر کوتاهی کند ، تباه ساخته است و اگر تباه سازد ، گناه کرده است و اگر گناه کند ، سوگند به آن که محمد را به حق به پیامبری برانگیخت ، دوزخ نشین خواهد شد .

الإمام الصادق عليه السلام - لِحُمْرَانَ بْنِ أَعْيَنَ فِي شَيْءٍ سَأَلَهُ - : إِنَّمَا يَهْلِكُ النَّاسُ ؛ لِأَنَّهُمْ لَا يَسْأَلُونَ .

امام صادق علیه السلام - به حُمران بن اَعین ، درباره مطالبی که پرسید - : همانا مردم ، نابود می شوند ، چون نمی پرسند .

عنه عليه السلام : إِنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذُكِرَ لَهُ أَنَّ رَجُلًا أَصَابَتْهُ جَنَابَةٌ عَلَى جُرْحٍ كَانَ بِهِ ، فَأَمَرَ بِالْغَسْلِ فَأَغْتَسَلَ فَكَرَّ . فَمَاتَ . فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : قَتَلُوهُ قَتَلَهُمُ اللَّهُ ، إِنَّمَا كَانَ دَوَاءً الْعِيِّ السُّؤَالَ .

امام صادق علیه السلام : به پیامبر صلی الله علیه و آله گزارش داده شد که مردی مجروح و آسیب دیده ، جُنُب شد . به وی گفته شد غسل کند . او هم غسل کرد و سپس ، سرما خورد و لرزید و از دنیا رفت .

پیامبر خدا فرمود : «او را کُشتند . خداوند ، آنان را بکشد! همانا داروی درمانده [از پاسخ] ، پرسیدن [از دانا] است» .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثٌ يَحْجُزْنَ الْمَرْءَ عَنِ طَلَبِ الْمَعَالِي : قَصْرُ الْهِمَّةِ ، وَقِلَّةُ الْحِيلَةِ ، وَضَعْفُ الرَّأْيِ .

امام صادق علیه السلام : سه چیز، آدمی را از دستیابی به بزرگی بازمی دارند: پست همتی ، کم چارگی و سستی رأی .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَرَادَ عِزًّا بِلا عَشِيرَةٍ وَغِنًى بِلا مَالٍ وَهَيْبَةً بِلا سُلْطَانٍ فَلْيَنْقُلْ مِنْ دُلِّ مَعْصِيَةِ اللَّهِ إِلَى عِزِّ طَاعَتِهِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس عزت و آقایی بدون تبار ، و بی نیازی بدون ثروت ، و هیبت بدون قدرت (سلطنت) می خواهد ، می باید خود را از خواری نافرمانی خدا ، به عزت پیروی از او بکشد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أَحَبَّ الْخَلَائِقِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى شَابٌّ حَدَّثَ السُّنَّ فِي صُورَةٍ حَسَنَةٍ ، جَعَلَ شَبَابَهُ وَجَمَالَه فِي طَاعَةِ اللَّهِ تَعَالَى ، ذَاكَ الَّذِي يُبَاهِي اللَّهُ تَعَالَى بِهِ مَلَائِكَتَهُ ، فَيَقُولُ : هَذَا عَبْدِي حَقًّا .

امام صادق علیه السلام : به راستی که دوست داشتنی ترین آفریدگان نزد خداوند ، جوان کم سال و خوش سیمایی است که جوانی و زیبایی اش را در راه فرمانبری از خداوند بزرگ ، قرار داده است؛ آن که خداوند بزرگ به وی نزد فرشتگان افتخار می کند و می فرماید : «این ، بنده حقیقی من است» .

الإمام الصادق عليه السلام : ثَلَاثَةٌ يُدْخِلُهُمُ اللَّهُ الْجَنَّةَ بِغَيْرِ حِسَابٍ ... : إِمَامٌ عَادِلٌ ، وَتَاجِرٌ صَادِقٌ ، وَشَيْخٌ أَفْنَى عُمُرِهِ فِي طَاعَةِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند ، سه گروه را بدون حسابرسی وارد بهشت می کند : ... پیشوای عدالت پیشه ، بزرگان راستگو ، و پیرمردی که عمر خود را در فرمانبری از خداوند ، سپری کرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : اجْتَهَدْتُ فِي الْعِبَادَةِ وَأَنَا شَابٌّ ، فَقَالَ لِي أَبِي : يَا بُنَيَّ ، دُونَ مَا أُرَاكَ تَصْنَعُ ، فَإِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ إِذَا أَحَبَّ عَبْدًا رَضِيَ عَنْهُ بِالْيَسِيرِ .

امام صادق علیه السلام : در جوانی ، بسیار در عبادت می کوشیدم . پدرم به من فرمود : «فرزندم! از آنچه انجام می دهی ، کم کن ؛ زیرا خداوند عز و جل ، اگر بنده ای را دوست بدارد ، با عبادت کم هم از او خشنود می گردد» .

عنه عليه السلام : إِذَا كَانَ لَكَ صَدِيقٌ فَوَلِّيْهِ وَوَلَايَةً فَأَصْبَتْهُ عَلَى الْعُشْرِ مِمَّا كَانَ لَكَ عَلَيْهِ قَبْلَ وَوَلَايَتِهِ فَلَيْسَ بِصَدِيقٍ سَوِيٍّ .

امام صادق علیه السلام : هر گاه دوست تو بر کرسی ریاست نشست و یک دهم رفتار پیش از ریاست را با تو داشت ، دوست بدی نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : الإِخْوَانُ ثَلَاثَةٌ : فَوَاحِدٌ كَالْغِذَاءِ الَّذِي يُحْتَاجُ إِلَيْهِ كُلَّ وَقْتٍ فَهُوَ الْعَاقِلُ ، وَالثَّانِي فِي مَعْنَى الدَّاءِ وَهُوَ الْأَحْمَقُ ، وَالثَّلَاثُ فِي مَعْنَى الدَّوَاءِ فَهُوَ اللَّبِيبُ .

امام صادق علیه السلام : برادران ، سه گروه اند . دسته ای از آنان ، مانند غذایند که همیشه بدان ، نیاز است و آن ، خردمند است . دسته دوم ، مانند بیماری و آفت است و آن ، نادان است . گروه سوم ، مانند داروست و آن ، حکیم است .

الإمام الصادق عليه السلام - لِلرَّجُلِ - : عَلَيْكَ بِالتَّلَادِ ، وَ إِيَّاكَ وَ كُلَّ مُحَدَّثٍ لَا عَهْدَ لَهُ وَ لَا أَمَانَةَ وَ لَا نِيْمَةَ وَ لَا مِيثَاقَ ، وَ كُنْ عَلَى حَذَرٍ مِنْ أَوْثَقِ النَّاسِ فِي نَفْسِكَ ؛ فَإِنَّ النَّاسَ أَعْدَاءُ النَّعْمِ .

امام صادق علیه السلام - خطاب به مردی - : بر تو باد دوستانِ قدیمی ، و پرهیز از هر دوست جدیدی که هیچ پیمان و امانتداری و پایبندی ای ندارد و حتی از مورد اعتمادترین مردم نیز پرهیز داشته باش که مردم ، دشمن نعمت هاینده .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ فِي حِكْمَةِ آلِ دَاوُودَ : ... يَنْبَغِي لِلْمُسْلِمِ الْعَاقِلِ أَنْ يَكُونَ لَهُ سَاعَةٌ يُفْضِي بِهَا إِلَى عَمَلِهِ فِيمَا بَيْنَهُ وَبَيْنَ اللَّهِ عِزٌّ وَجَلٌّ ، وَسَاعَةٌ يُلَاقِي إِخْوَانَهُ الَّذِينَ يُفَاوِضُهُمْ وَيُفَاوِضُونَهُ فِي أَمْرِ آخِرَتِهِ ، وَسَاعَةٌ يُخَلِّي بَيْنَ نَفْسِهِ وَلذَاتِهَا فِي غَيْرِ مُحَرَّمٍ ، فَأِنَّهَا عَوْنٌ عَلَى تِلْكَ السَّاعَتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام : در حکمت آل داوود ، چنین آمده است : سزاوار است مسلمان خردمند ، زمانی را به اعمال میان خود و خداوند ، اختصاص دهد ، و زمانی را به دیدار برادران و گفتگوی درباره امور آخرت ، اختصاص دهد ، و زمانی را با خوشی های حلال سپری کند که این زمان ، کمک به آن دو وقت دیگر خواهد بود .

الإمام الصادق عليه السلام : النُّشْرَةُ فِي عَشْرَةِ أَشْيَاءَ : الْمَشْيُ ، وَالرُّكُوبُ ، وَالْإِرْتِمَاسُ فِي الْمَاءِ ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْخُضْرَةِ ، وَالْأَكْلُ وَالشُّرْبُ ، وَالنَّظَرُ إِلَى الْمَرْأَةِ الْحَسَنَاءِ ، وَالْجِمَاعُ ، وَالسَّوَاكُ ، وَغَسْلُ الرَّأْسِ بِالْخَطْمِيِّ فِي الْحَمَّامِ وَغَيْرِهِ ، وَمُحَادَثَةُ الرَّجَالِ .

امام صادق علیه السلام : شادابی ، در ده چیز است : پیاده روی ، سوارکاری ، فرو رفتن در آب ، نگاه کردن به سبزه ، خوردن و آشامیدن ، نگاه کردن به زن زیبا ، هم بستری ، مسواک کردن ، شستن سر با [کُل] خَطْمِي در حمام و جاهای دیگر ، و گفتگو با مردان [بزرگ] .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ عَابِدٌ فِي بَنِي إِسْرَائِيلَ لَمْ يُقَارِفْ مِنْ أَمْرِ الدُّنْيَا شَيْئًا ، فَنَحَرَ إِبْلِيسُ نَخْرَةً فَاجْتَمَعَ إِلَيْهِ جُنُودُهُ ، فَقَالَ : مَنْ لِي بِفُلَانٍ .

فَقَالَ بَعْضُهُمْ : أَنَا لَهُ .

فَقَالَ : مِنْ أَيْنَ تَأْتِيهِ؟

فَقَالَ : مِنْ نَاحِيَةِ النِّسَاءِ .

قَالَ : لَسْتَ لَهُ ، لَمْ يُجَرِّبِ النِّسَاءَ .

فَقَالَ لَهُ آخَرُ : فَأَنَا لَهُ .

فَقَالَ لَهُ : مِنْ أَيْنَ تَأْتِيهِ؟

قَالَ : مِنْ نَاحِيَةِ الشَّرَابِ وَاللَّذَاتِ .

قَالَ : لَسْتَ لَهُ ، لَيْسَ هَذَا بِهَذَا .

قَالَ آخَرُ : فَأَنَا لَهُ .

قال : من أين تأتيه؟

قال : من ناحية البرِّ؟

قال : انطلق فأنت صاحبُه ، فانطلق إلى موضع الرجل فأقام حذاه يُصلي .

قال : وكان الرجلُ ينامُ والشيطانُ لا ينامُ ، ويستريحُ والشيطانُ لا يستريحُ ، فتحوَّل إليه الرجلُ وقد تقاصرت إليه نفسه واستصغرَ عمله .

فقال : يا عبدَ اللهِ بأيِّ شيءٍ قويتَ على هذه الصلاة؟ فلم يجبه ، ثم أعادَ عليه فقال : يا عبدَ اللهِ إني أذنبتُ ذنباَ وأنا تائبٌ منه ، فإذا ذكرتُ الذنبَ قويتُ على الصلاة .

قال : فأخبرني بذنبك حتى أعمله وأتوبَ فإذا فعلته قويتُ على الصلاة .

قال : أدخل المدينةَ فسألَ عن فلانةَ البغيِّ فأعطها درهمينِ ونيلَ منها .

قال : ومن أين لي درهمينِ ما أدري ما الدرهمينِ ، فتناولَ الشيطانُ من تحت قدمه درهمينِ فناوله إياهما .

فقامَ فدخلَ المدينةَ بجلابيبه يسألُ عن منزلِ فلانةَ البغيِّ ، فأرشدَه الناسُ ، وظنوا أنه جاء يعظها ، فأرشدوه فجاء إليها فرمى إليها بالدرهمينِ وقال : قومي ، فقامت فدخلت منزلها .

وقالت : أدخل ، وقالت : إنك جئتني في هيئةٍ ليس يوتى مثلي في مثلها ، فأخبرني بخبرك ، فأخبرها ، فقالت له : يا عبدَ اللهِ إن تركَ الذنبَ أهونُ من طلبِ التوبةِ ، وليس كلُّ من طلبَ

التوبةَ وجدَّها ، وإنما ينبغي أن يكونَ هذا شيطانا مثلَ لك ، فأنصرفَ فأنت لا ترى شيئا ، فأنصرفَ ، وماتت من ليلتها ، فأصبحت فإذا على بابها مكتوبٌ : أحضروا فلانةَ فإنها من

أهل الجنةِ ، فارتابَ الناسُ فمكثوا ثلاثا لا يدفنها ارتيابا في أمرها .

فأوحى اللهُ عز و جل إلى نبيٍّ من الأنبياءِ لا أعلمه إلا موسى بنَ عمرانَ عليه السلام : أن آيتَ فلانةَ فصلٌ عليها ، ومُر الناسَ أن يصلُّوا عليها ، فإني قد غفرتُ لها ، وأوجبْتُ لها

الجنةَ بتثيبتها عبيدِ فلانا عن معصيتي .

امام صادق عليه السلام : عابدی در بنی اسرائیل بود که هیچ از دنیا استفاده نمی کرد .

[روزی] شیطان ، نعره زد و لشکریانش را جمع نمود و گفت : چه کسی می تواند این عابد را از راه به در کند؟

یکی گفت : من .

شیطان پرسید : چگونه؟

گفت : از طریق زنان .

شیطان گفت : نمی توانی . این عابد ، زنان را تجربه نکرده است .

دیگری گفت : من [می توانم] .

پرسید : چگونه؟

گفت : از راه می گساری و خوش گذرانی .

شیطان گفت : نمی توانی . او این کاره نیست .

دیگری گفت : من [می توانم] .

پرسید : چگونه؟

گفت : با کارهای خوب .

شیطان گفت : برو که تو می توانی . شیطانك به محل سکونت عابد رفت و در کنار او به

نماز ایستاد . عابد ، می خوابید و شیطانك ، نمی خوابید . عابد ، استراحت می کرد و

شیطانك ، استراحت نمی کرد . عابد ، رو به او کرد و در حالی که خود و کارهای خود را

کوچک می دید ، پرسید : ای بنده خدا! چگونه این همه توان بر انجام دادن نماز داری؟

شیطانك ، پاسخ نداد . [عابد] دوباره پرسید .

شیطانك ، در پاسخ گفت : ای بنده خدا! من گناه کردم و از آن ، توبه نمودم . اینك ،

هرگاه به یاد آن گناه می افتم ، بر انجام دادن نماز ، نیرو می گیرم .

عابد گفت : بگو چه گناهی مرتکب شدی تا من هم انجام بدهم و توبه کنم و بر نماز

خواندن بیشتر ، نیرومند گردم .

شیطانك گفت : وارد شهر شو و سراغ فلان زن روسپی را بگیر و دو درهم به وی بده و

مرتکب فحشا شو .

عابد گفت : دو درهم را از کجا بیاورم؟ اصلاً دو درهم چیست؟ شیطانك از زیر پایش دو

درهم بیرون آورد و به وی داد . عابد با لباس بلند خود ، وارد شهر شد و سراغ خانه زن

روسپی را گرفت . مردم ، او را راهنمایی کردند و گمان کردند که آمده تا او را موعظه

نماید . عابد ، نزد زن آمد و دو درهم را پیش او انداخت و گفت : بلند شو! زن بلند شد ،

داخل خانه شد و به عابد گفت : داخل شو .

سپس به عابد گفت : با هیئتی نزد من آمدی که آن گونه ، کسی نزد من نمی آید . داستانت

چیست؟ به من بگو . عابد ، داستان را برایش تعریف کرد .

زن گفت : ای بنده خدا! ترك گناه ، آسان تر از توبه است و چنین نیست که هر کسی

بخواهد توبه کند ، بدان ، دست یابد . به نظر می رسد آن مرد ، شیطانی بوده که در

شمایل مردی ظاهر شده است . بازگرد که چیزی نخواهی دید .

مرد عابد ، بازگشت . آن زن ، همان شب از دنیا رفت . صبح ، بر در خانه اش نوشته

شده بود : «بر جنازه این زن ، حاضر شوید که از بهشتیان است» .

مردم ، به تردید افتادند . سه روز صبر کردند و او را دفن نکردند . خداوند عز و جل به

پیامبری از پیامبراناش (یعنی موسی بن عمران علیه السلام) وحی فرستاد که : «بر جنازه

آن زن ، حاضر شو ، بر او نماز بگذار و به مردم ، دستور بده که بر او نماز بگذارند .

به راستی که او را بخشیدم و بهشت را براو واجب کردم؛ زیرا بنده ام را از گناه ، باز داشت» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ كَانَ يَخْرُجُ وَمَعَهُ أَحْمَالُ النَّوَى ، فَيَقَالُ لَهُ : يَا أَبَا الْحَسَنِ مَا هَذَا مَعَكَ؟
فَيَقُولُ : نَخْلٌ إِنْ شَاءَ اللَّهُ ، فَيَغْرِسُهُ فَلَمْ يُغَادِرْ مِنْهُ وَاحِدَةً .

امام صادق عليه السلام : امیر مؤمنان ، از خانه بیرون می رفت و با خود ، هسته خرما حمل می کرد . به وی گفته شد : ای ابو الحسن! اینها چیست؟
می فرمود : «إِنْ شَاءَ اللَّهُ ، درخت خرماست!» .
آنها را می کاشت و هیچ يك خطا نمی رفت .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ لَمْ يَسْتَحْيِ مِنْ طَلَبِ الْمَعَاشِ خَفَّتْ مَوْئِنْتُهُ ، وَرَخِيَ بِأَلِهِ ، وَنُعِمَ عِيَالُهُ .

امام صادق عليه السلام : آن که از کسب روزی حیا نکند ، هزینه اش آسان و خاطرش آسوده و خانواده اش در رفاه خواهد بود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ نَزَلَ حَتَّى لَحَدَّ سَعْدَ بْنَ مُعَاذٍ وَسَوَّى اللَّبْنَ عَلَيْهِ ، وَجَعَلَ يَقُولُ : نَاوَلَنِي حَجْرًا ، نَاوَلَنِي تُرَابًا رَطْبًا ، يَسُدُّ بِهِ مَا بَيْنَ اللَّبَنِ ، فَلَمَّا أَنْ فَرَّغَ وَحَثَا التُّرَابَ عَلَيْهِ وَسَوَّى قَبْرَهُ ، قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّهُ سَيَبْلَى وَيَصِلُ إِلَيْهِ الْبَلَاءُ ، وَلَكِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ عَبْدًا إِذَا عَمِلَ عَمَلًا أَحْكَمَهُ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا ، در گور سعد بن معاذ ، فرود آمد ، خشت ها را مرتب می کرد و می فرمود : «به من سنگ بدهید! گل بدهید!» و لابه لای خشت ها را پُر می کرد. وقتی از کار، فراغت یافت و خاک بر گور ریخت و آن را صاف کرد، فرمود : «می دانم به زودی این بدن از بین می رود و تباه می گردد؛ لیکن خداوند ، دوست می دارد که هرگاه بنده اش کاری انجام می دهد ، آن را استوار گرداند» .

الإمام الصادق عليه السلام :- فِي قَوْلِ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ «وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ» :- .

امام صادق عليه السلام - درباره این سخن خداوند عز و جل :- (و هر جا که باشم ، مرا با برکت ساخته) یعنی سودمند [برای دیگران] .

عنه عليه السلام : سئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : مَنْ أَحَبُّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ : أَنْفَعُ النَّاسِ لِلنَّاسِ .

امام صادق علیه السلام : از پیامبر صلی الله علیه و آله سؤال شد : دوست داشتی ترین مردم در نزد خداوند کیست؟

فرمود : «آن که برای مردم ، سودمندتر باشد» .

الإمام الصادق علیه السلام : إِنَّ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ مَرَّ بِقَوْمٍ مُجَلِّبِينَ فَسَأَلَ عَنْهُمْ ، فَقِيلَ : بِنْتُ فُلَانٍ تُهْدَى إِلَى بَيْتِ فُلَانٍ ، فَقَالَ : صَاحِبَتُهُمْ مَيِّتَةٌ مِنْ لَيْلَتِهِمْ ، فَلَمَّا كَانَ مِنَ الْعَدِ ، قِيلَ : إِنَّهَا حَيَّةٌ .

فَذَهَبَ مَعَ النَّاسِ إِلَى دَارِهَا ، فَخَرَجَ زَوْجُهَا ، فَقَالَ لَهُ : سَلْ زَوْجَتَكَ مَا فَعَلْتَ الْبَارِحَةَ مِنَ الْخَيْرِ .

فَقَالَتْ : مَا فَعَلْتُ شَيْئًا إِلَّا أَنْ سَأِلْتُكَ كَيْفَ يَأْتِينِي كُلَّ لَيْلَةٍ جُمُعَةٍ فِيمَا مَضَى ، وَإِنَّهُ جَاءَنَا لَيْلَتَنَا فَهَتَفَ فَلَمْ يُجِبْ ، فَقَالَ : عَزَّ عَلَيَّ أَنَّهَا لَا تَسْمَعُ صَوْتِي ، وَعِيَالِي يَبْقُونَ اللَّيْلَةَ جِيَاعًا ، فَقُمْتُ مُتَنَكِّرَةً فَأَنْلَيْتُهُ مِقْدَارَ مَا كُنْتُ أَنْيَلُهُ فِيمَا مَضَى .

قال عيسى عليه السلام : تَنَحَّى عَنِ مَجْلِسِكَ ، فَتَنَحَّتْ فَإِذَا تَحْتَ ثِيَابِهَا أَفْعَى عَاضٌ عَلَى ذَنْبِهِ .

فَقَالَ : بِمَا تَصَدَّقْتَ صُرِفَ عَنْكَ هَذَا .

امام صادق علیه السلام : عیسی علیه السلام از کنار قومی گذشت که در میانشان هیاهو برپا بود . پرسید : «چه خبر است؟» . گفته شد : دختر فلانی به خانه شوهر می رود . فرمود : «آن زن ، امشب می میرد» .

چون فردا شد ، به عیسی علیه السلام گفته شد : آن زن ، زنده است .

عیسی علیه السلام با مردم به خانه آن زن رفت . شوهرش بیرون آمد . به وی گفت : «از همسرت پرس که شب گذشته چه کار نیکی انجام داده است» .

زن گفت : کاری نکردم ، جز این که مستمندی در شب های جمعه گذشته نزد من می آمد . دیشب نیز آمد و بانگ زد . کسی پاسخش را نداد . مرد مستمند با خود گفت : چه قدر

سخت است که صدایم را نمی شنود و امشب ، خانواده ام گرسنه می مانند . [چون چنین گفت ،] به صورت ناشناس ، برخاستم و به اندازه شب های گذشته چیزی به وی دادم .

عیسی علیه السلام فرمود : «از جایت بلند شو» .

چون زن بلند شد ، در زیر فرش ها افعی ای آماده نیش زدن بود . عیسی علیه السلام فرمود : «به خاطر صدقه ات این بلا از تو دور شد» .

الإمام الصادق علیه السلام : أَنْظِرْ مَا بَلَغَ بِهِ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَالزَّمَهُ ، فَإِنَّ عَلِيًّا عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا بَلَغَ بِهِ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بِصِدْقِ الْحَدِيثِ ، وَأَدَاءِ الْأَمَانَةِ .

امام صادق علیه السلام : بنگر به منزلتی که علی علیه السلام نزد پیامبر خدا یافت و آن را کنار مگذار؛ چرا که علی علیه السلام همانا با راستگویی و امانتداری ، بدان منزلت نزد پیامبر خدا دست یافت .

الإمام الباقر عليه السلام : لا يَنْبَغِي لِلْمَرْأَةِ أَنْ تُعْطَلَ نَفْسَهَا وَلَوْ تَعَلَّقُ فِي عُنُقِهَا قِلَادَةً .

امام صادق علیه السلام : لباس پیوش و خود را بیارا؛ زیرا که خداوند ، زیباست و زیبایی را دوست می دارد ؛ ولی می باید از حلال باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : حُسْنُ الْخُلُقِ مِنَ الدِّينِ وَهُوَ يَزِيدُ فِي الرِّزْقِ .

امام صادق علیه السلام : خوش خلقی ، بخشی از دینداری است و روزی را افزون می کند .

عنه عليه السلام : وَصِيَّةُ وَرَقَةَ بْنِ نَوْفَلٍ لِخَدِيجَةَ بِنْتِ حُوَيْدٍ عَلَيْهَا السَّلَامُ إِذَا دَخَلَ عَلَيْهَا يَقُولُ لَهَا : ... اَعْلَمِي أَنَّ الشَّابَّ الْحَسَنَ الْخُلُقِ مِفْتَاحُ الْخَيْرِ ، مِغْلَقُ الشَّرِّ ، وَإِنَّ الشَّابَّ الشَّحِيحَ الْخُلُقِ مِغْلَقُ الْخَيْرِ مِفْتَاحُ الشَّرِّ .

امام صادق علیه السلام : ورقه بن نوفل ، هرگاه بر خدیجه دختر حوید وارد می شد ، به وی چنین سفارش می کرد ... : بدان که جوان خوش اخلاق ، کلید خوبی ها و قفل بدی هاست و جوان بداخلاق ، قفل خوبی ها و کلید بدی هاست .

الإمام الصادق عليه السلام : النَّظْرَةُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومٌ ، مَنْ تَرَكَهَا لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ لِعَيْرِهِ أَعْقَبَهُ اللَّهُ إِيْمَانًا يَجِدُ طَعْمَهُ .

امام صادق علیه السلام : نگاه ، تیری زهرآلود از تیرهای شیطان است . هر کس از این نگاه به خاطر خداوند ، بگذرد ، خداوند ، به وی ایمانی می بخشد که لذتش را بچشد .

الإمام الصادق عليه السلام : أَتَى رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنَ الْأَنْصَارِ فَشَكَا إِلَيْهِ الْحَاجَّةَ ، فَقَالَ لَهُ : تَزَوَّج .

فَقَالَ الشَّابُّ : إِنِّي لِأَسْتَحْيِي أَنْ أَعُودَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ .
فَلَحِقَهُ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ ، فَقَالَ : إِنَّ لِي بِنْتًا وَسِيمَةً فَرَوَّجَهَا إِلَيْكَ .

قال : فَوَسَّعَ اللَّهُ عَلَيْهِ ، قال : فَاتَى الشَّابُّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَأَخْبَرَهُ .
فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : يَا مَعْشَرَ الشَّبَابِ عَلَيْكُمْ بِالْبَاهِ .

امام صادق علیه السلام : جوانی از انصار، نزد پیامبر صلی الله علیه وآله آمد و از نیازمندی اش نزد ایشان ، شکوه کرد . پیامبر صلی الله علیه وآله به وی فرمود :

«ازدواج کن!» .

جوان گفت : خجالت می کشم بار دیگر نزد پیامبر صلی الله علیه و آله باز گردم [و بگویم که با دست خالی چگونه ازدواج کنم] .

آن گاه ، مردی از انصار به وی رسید و گفت : دختری زیبا دارم . آن گاه ، او را به ازدواج آن جوان در آورد . پس از آن ، خداوند ، گشایشی در زندگی او ، ایجاد کرد . جوان ، نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و داستان را باز گفت : آن گاه پیامبر خدا فرمود : «ای جوانان! بر شما باد ازدواج» .

الإمام الصادق عليه السلام : الحياءُ عشرةُ أجزاءٍ ، تسعةٌ في النساءِ وواحدةٌ في الرجالِ .

امام صادق علیه السلام : حیا ، ده قسمت است . نه قسمت آن ، در زنان است و یک قسمتش در مردان .

الإمام الصادق عليه السلام : الحياءُ على وجهينِ : فمنه ضعفٌ ومنه قُوَّةٌ و إسلامٌ وإيمانٌ .

امام صادق علیه السلام : حیا ، دو گونه است : حیا از روی ناتوانی و حیا از روی توانمندی و اسلام و ایمان .

عنه عليه السلام : من رَقَّ وجهُهُ رَقَّ عِلْمُهُ .

امام صادق علیه السلام : آن که خجالت بکشد ، دانشش کم می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : خَيْرُ شُبَّانِكُمْ مَنْ تَشَبَّهَ بِكُهولِكُمْ ، وَشَرُّ كُهولِكُمْ مَنْ تَشَبَّهَ بِشُبَّانِكُمْ .

امام صادق علیه السلام : بهترین جوانان شما کسانی اند که خود را به بزرگ سالان ، شبیه سازند و بدترین کهن سالان شما کسانی اند که خود را به جوانان شما شبیه سازند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ رَجُلًا أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ لَهُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، أَوْصِنِي .

فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : فَهَلْ أَنْتَ مُسْتَوْصٍ إِنْ أَنَا أَوْصَيْتُكَ ؟ حَتَّى قَالَ لَهُ ذَلِكَ ثَلَاثًا ، وَفِي كُلِّهَا يَقُولُ لَهُ الرَّجُلُ : نَعَمْ يَا رَسُولَ اللَّهِ .

فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : فَإِنِّي أَوْصِيكَ إِذَا أَنْتَ هَمَمْتَ بِأَمْرٍ فَتَدَبَّرِ عَاقِبَتَهُ ، فَإِنَّ يَكُ رُشْدًا فَاْمُضِهِ ، وَإِنْ يَكُ غِيًّا فَانْتِهِ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : مردی نزد پیامبر صلی الله علیه و آله آمد و گفت : ای پیامبر خدا! به من سفارشی بنما .

پیامبر خدا به وی فرمود : «آیا نصیحت پذیر هستی ، اگر به تو سفارشی کنم؟» .
این سخن را سه بار تکرار کرد و هر دفعه ، مرد می گفت : بلی ، ای پیامبر خدا !
آن گاه پیامبر صلی الله علیه و آله ، به وی فرمود : «تو را سفارش می کنم هرگاه در کاری تصمیم گرفتی ، پایان (عاقبت) آن را بنگر . اگر پایانش خیر و نیکی است ، انجام بده ، و اگر گمراهی است ، از آن خودداری کن» .

الإمام الصادق عليه السلام : قِفْ عِنْدَ كُلِّ أَمْرٍ حَتَّى تَعْرِفَ مَدْخَلَهُ مِنْ مَخْرَجِهِ ، قَبْلَ أَنْ تَقَعَ فِيهِ فِتْنَةً .

امام صادق علیه السلام : در برابر هر کاری بایست [و فکر کن] تا آغاز و فرجامش را بدانی ، پیش از آن که در آن قرار گیری و پشیمان شوی .

الإمام الصادق عليه السلام : خَمْسُ خِصَالٍ مَنْ لَمْ تَكُنْ فِيهِ خَصْلَةٌ مِنْهَا فَلَيْسَ فِيهِ كَثِيرٌ مُسْتَمْتِعٌ ، أَوْلَاهَا : الْوَفَاءُ ، وَالثَّانِيَةُ : التَّدْبِيرُ ، وَالثَّلَاثَةُ : الْحَيَاءُ ، وَالرَّابِعَةُ : حُسْنُ الْخُلُقِ ، وَالْخَامِسَةُ - وَهِيَ تَجْمَعُ هَذِهِ الْخِصَالَ - : الْحَرِيَّةُ .

امام صادق علیه السلام : پنج خصلت است که هر کس یکی از آنها در او نباشد ، چندان قابل بهره مندی نیست : نخست ، وفاداری ؛ دوم ، عاقبت اندیشی ؛ سوم ، حیا ؛ چهارم ، خوش خلقی ؛ پنجم ، آزادگی؛ و این [آخری] ، جامع همه این پنج صفت است .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ كَسَلَ عَنِ طَهْوَرِهِ وَصَلَاتِهِ فَلَيْسَ فِيهِ خَيْرٌ لِأَمْرِ آخِرَتِهِ ، وَمَنْ كَسَلَ عَمَّا يُصْلِحُ بِهِ أَمْرَ مَعِيشَتِهِ فَلَيْسَ فِيهِ خَيْرٌ لِأَمْرِ دُنْيَاهُ .

امام صادق علیه السلام : آن که در کار طهارت و نماز ، کاهل باشد ، در او خیری برای آخرتش نیست و آن که در آنچه زندگی اش را سر و سامان می دهد ، کاهل است ، در او خیری برای دنیایش نیست .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ يُبْغِضُ كَثْرَةَ النَّوْمِ وَكَثْرَةَ الْفَرَاغِ .

امام صادق علیه السلام : خداوند عز و جل ، خواب بسیار و بیکاری فراوان را دشمن می دارد .

الإمام الصادق عليه السلام : كَانَ بِالْمَدِينَةِ رَجُلٌ بَطَالٌ يَضْحَكُ النَّاسُ مِنْهُ ، فَقَالَ : قَدْ أَعْيَانِي هَذَا الرَّجُلُ أَنْ أَضْحَكُهُ - يَعْنِي عَلِيَّ بْنَ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ - ، فَمَرَّ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَخَلْفَهُ مَوْلِيَانِ لَهُ ، قَالَ : فَجَاءَ الرَّجُلُ حَتَّى انْتَزَعَ رِدَاءَهُ مِنْ رَقَبَتِهِ ، ثُمَّ مَضَى فَلَمْ

يَنْتَفِتْ إِلَيْهِ عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَاتَّبَعُوهُ وَأَخَذُوا الرِّدَاءَ مِنْهُ ، فَجَاوُوا بِهِ فَطْرَحُوهُ عَلَيْهِ ،
فَقَالَ لَهُمْ : مَنْ هَذَا؟

فَقَالُوا : هَذَا رَجُلٌ بَطَالٌ يُضْحِكُ أَهْلَ الْمَدِينَةِ .

فَقَالَ : قَوْلُوا لَهُ : إِنَّ لِلَّهِ يَوْمًا يَخْسِرُ فِيهِ الْمُبْطِلُونَ .

امام صادق عليه السلام : در مدینه ، مردی بیکار بود که مردم را می خندانند . آن مرد گفت : این مرد (امام سجّاد علیه السلام) مرا ناتوان کرد در این که او را بخندانم . امام سجّاد علیه السلام می گذشت و پشت سر ایشان ، دو غلامش حرکت می کردند . آن مرد آمد و عبای امام علیه السلام را از دوشش برداشت و رفت . امام سجّاد علیه السلام ، به وی هیچ التفاتی نکرد . غلامان ، دنبال مرد رفتند و عبا را از وی گرفتند و آمدند و آن را بر دوش ایشان انداختند . امام سجّاد فرمود : «این مرد کیست؟» .
گفتند : این ، مرد بیکاری است که مردم مدینه را می خندانند .

فرمود : «به وی بگویند که : خداوند را روزی است که باطل کاران ، در آن زیان می کنند
«و خَسِرَ هُنَالِكَ الْمُبْطِلُونَ ؛ و آن جاست که باطل کاران ، زیان می کنند» . " .

الإمام الصادق عليه السلام : أَنْظِرْ إِلَى كُلِّ مَنْ لَا يُفِيدُكَ مَنَفَعَةً فِي دِينِكَ فَلَا تَعْتَدَنَّ بِهِ ، وَ لَا تَرَعِبَنَّ فِي صُحْبَتِهِ ؛ فَإِنَّ كُلَّ مَا سِوَى اللَّهِ - تَبَارَكَ وَ تَعَالَى - مُضْمَحِلٌّ وَخِيمٌ عَاقِبَتُهُ .

امام صادق عليه السلام : بنگر ، هر که برای دینداری ات سودمند نیست ، به او اعتنا مکن و در همنشینی اش رغبت مدار؛ چرا که هر چیزی غیر از خداوند متعال ، نابود و بدپایان است .

الإمام الصادق عليه السلام : النَّظْرُ سَهْمٌ مِنْ سِهَامِ إِبْلِيسَ مَسْمُومٌ ، وَكَمْ مِنْ نَظْرَةٍ أَوْرَثَتْ حَسْرَةً طَوِيلَةً !

امام صادق عليه السلام : نگاه ، تیری زهرآگین ، از تیرهای شیطان است ، و چه بسیار نگاهی که پشیمانی درازمدت به جای می گذارد .

عنه عليه السلام : كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَيَرُدُّنَّ عَلَيْهِ السَّلَامَ وَكَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُسَلِّمُ عَلَى النِّسَاءِ وَكَانَ يَكْرَهُ أَنْ يُسَلِّمَ عَلَى الشَّابَّةِ مِنْهُنَّ وَيَقُولُ : أَتَخَوَّفُ أَنْ تُعْجِبَنِي صَوْتُهَا فَيَدْخُلَ عَلَيَّ أَكْثَرُ مِمَّا أُطَلَّبُ مِنَ الْأَجْرِ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا ، به زنان سلام می کرد و آنان پاسخ می دادند ، و امیرمؤمنان ، به زنان سلام می کرد؛ ولی خوش نداشت به زن جوان ، سلام کند و می فرمود : «می ترسم از صدایش خوشم بیاید و گناهی بیش از پاداشی که جستجو می کنم ، بر من وارد گردد» .

الإمام الصادق عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ عَنِ الْعِشْقِ - : قُلُوبٌ خَلَّتْ عَنِ ذِكْرِ اللَّهِ ، فَأَذَاقَهَا اللَّهُ حَبَّ غَيْرِهِ .

امام صادق عليه السلام - آن گاه که از عشق سؤال شد - : دل هایی که از یاد خدا تهی است ، خداوند ، دوستی دیگری را به آن می چشاند .

الإمام الصادق عليه السلام : إِحْذَرُوا عَلَى شَبَابِكُمُ الْعُلَاةَ لَا يُفْسِدُونَهُمْ ، فَإِنَّ الْعُلَاةَ شَرُّ خَلْقِ اللَّهِ ، يُصَغَّرُونَ عَظَمَةَ اللَّهِ وَيَدَّعُونَ الرُّبُوبِيَّةَ لِعِبَادِ اللَّهِ .

امام صادق عليه السلام : بر جوانان خود ، از خطر غالیان (غلوکنندگان درباره بزرگان شیعه) بپرهیزید تا [عقیده] آنان را فاسد نکنند؛ چرا که غالیان ، بدترین مخلوقات خداوند . بزرگی خدا را کوچک می کنند و برای بندگان خدا ، ادّعی ربوبیت می کنند .

عنه عليه السلام : بَادِرُوا أَوْلَادَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِنَةُ .

امام صادق عليه السلام : به فرزندانان حدیث پیاموزید ، پیش از آن که مرجئه به سوی آنان بشتابند .

الإمام الصادق عليه السلام - لِرَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِهِ - : لَا تَكُونَنَّ إِمْعَةً ، تَقُولُ : أَنَا مَعَ النَّاسِ وَأَنَا كَوَاحِدٍ مِنَ النَّاسِ .

امام صادق عليه السلام - به مردی از یارانش - : سُسْتُ رَأْيَ وَ دهن بین مباش ، که بگویی : «من با مردم» و «من یکی از مردم» .

قرآن:

«وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَ كُبْرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا» .

«و [اهل دوزخ] می گویند: پروردگارا! ما از پیشوایان و بزرگ ترانمان اطاعت کردیم . آن گاه ، ما را به گمراهی کشیدند»

الإمام الصادق عليه السلام : يَا مَعْشَرَ الْأَحْدَاثِ اتَّقُوا اللَّهَ - وَلَا تَأْتُوا الرُّؤْسَاءَ دَعْوَهُمْ حَتَّى يَصِيرُوا أَذْنَابًا ، لَا تَتَّخِذُوا الرِّجَالَ وَ لَآئِحَ مِنْ دُونِ اللَّهِ « أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَنَّةٍ » ، التوبة : ١٦ .
، إِنَّا وَاللَّهِ خَيْرٌ لَكُمْ مِنْهُمْ ، ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِهِ إِلَى صَدْرِهِ .

امام صادق عليه السلام : ای گروه جوانان! تقوا پیشه کنید و نزد رئیسان نروید . رهایشان کنید تا زمانی که از ریاست بیفتند . مردان (شخصیت های برجسته) را به جای خداوند ، دوست همراز مگیرید . « أَمْ حَسِبْتُمْ أَنْ تُتْرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمِ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ

وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِيجَةً ؛ آیا پنداشته اید که به خود
واگذار می شوید و خداوند ، کسانی را که از میان شما جهاد کرده و غیر از خدا و
فرستاده او و مؤمنان ، محرم اسراری نگرفته اند ، معلوم نمی دارد؟ . «ما به خدا سوگند
، ما به خدا سوگند ، برایتان بهتر از آنان هستیم» . آن گاه با دست بر سینه اش زد ؛
یعنی به جای ما به دنبال رهبران ستمکار نروید] .

الإمام الصادق عليه السلام : أَدْنَى الْعُقُوقِ أَفٌّ وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ عِزُّهُ وَ جَلَّ شَيْنَا أَهْوَنَ مِنْهُ
لَنَهَى عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : کمترین نافرمانی «اف» گفتن است و اگر خداوند عز و جل
چیزی کمتر از آن می شناخت ، از آن نهی می کرد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ .

امام صادق علیه السلام : آن که اخلاقش بد باشد ، خود را شکنجه می دهد .

عنه عليه السلام : قَالَ لِقْمَانُ : يَا بُنَيَّ ، إِيَّاكَ وَالضَّجَرَ ، وَسُوءَ الْخُلُقِ ، وَقِلَّةَ الصَّبْرِ ، فَلَا
يَسْتَقِيمُ عَلَى هَذِهِ الْخِصَالِ صَاحِبٌ ، وَالزَّمِ نَفْسَكَ التَّوَدَّةَ فِي أُمُورِكَ ، وَصَبِّرْ عَلَى مَوْوناتِ
الْإِخْوَانِ نَفْسَكَ ، وَحَسِّنْ مَعَ جَمِيعِ النَّاسِ خُلُقَكَ .

امام صادق علیه السلام : لقمان علیه السلام گفت : «فرزندم! بپرهیز از گرفتگی و بدخلقی
، و ناشکیبایی؛ چرا که با این خصلت ها ، دوستی ، استوار نمی ماند . آرامش و وقار را
در کارها حفظ کن و خود را بر هزینه کردن برای برادران ، و ا دار و با تمام مردم ،
اخلاقت را نیکو ساز» .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ خَافَ النَّاسَ لِسَانَهُ فَهُوَ فِي النَّارِ .

امام صادق علیه السلام : آن که مردم از زبانش بترسند ، در آتش است .

الإمام الصادق عليه السلام : اتَّقُوا اللَّهَ - وَلَا يَحْسُدُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا ، إِنَّ عِيسَى بْنَ مَرْيَمَ عَلَيْهِ
السَّلَامُ كَانَ مِنْ شَرَائِعِهِ السَّيِّئِ فِي الْبِلَادِ ، فَخَرَجَ فِي بَعْضِ سَيِّحِهِ وَمَعَهُ رَجُلٌ مِنْ أَصْحَابِهِ
قَصِيرٌ وَكَانَ كَثِيرَ الزُّرُومِ لِعِيسَى بْنِ مَرْيَمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ ، فَلَمَّا انْتَهَى عِيسَى إِلَى الْبَحْرِ قَالَ
«بِسْمِ اللَّهِ «بِصِحَّةٍ يَقِينٍ مِنْهُ ، فَمَشَى عَلَى ظَهْرِ الْمَاءِ ، فَقَالَ الرَّجُلُ الْقَصِيرُ حِينَ نَظَرَ إِلَى
عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ جَارَهُ» : بِسْمِ اللَّهِ «بِصِحَّةٍ يَقِينٍ مِنْهُ ، فَمَشَى عَلَى الْمَاءِ وَلَحِقَ بِعِيسَى
عَلَيْهِ السَّلَامُ فَدَخَلَهُ الْعُجْبُ بِنَفْسِهِ ، فَقَالَ : هَذَا عِيسَى رُوحَ اللَّهِ يَمْشِي عَلَى الْمَاءِ ، وَأَنَا
أَمْشِي عَلَى الْمَاءِ فَمَا فَضْلُهُ عَلَيَّ ، قَالَ : فَرُمِسَ فِي الْمَاءِ فَاسْتَعَاثَ بِعِيسَى عَلَيْهِ
السَّلَامُ فَتَنَاوَلَهُ مِنَ الْمَاءِ فَأَخْرَجَهُ ، ثُمَّ قَالَ لَهُ : مَا قُلْتَ يَا قَصِيرٌ ؟

قال : قُلْتُ : هَذَا رُوحُ اللَّهِ يَمْشِي عَلَى الْمَاءِ ، وَأَنَا أَمْشِي ، فَدَخَلَنِي مِنْ ذَلِكَ عَجَبٌ .
فَقَالَ لَهُ عِيسَى عَلَيْهِ السَّلَامُ : لَقَدْ وَضَعْتَ نَفْسَكَ فِي غَيْرِ الْمَوْضِعِ الَّذِي وَضَعَكَ اللَّهُ فِيهِ
فَمَقَّتَكَ اللَّهُ عَلَى مَا قُلْتَ فَتُبُّ إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ مَا قُلْتَ .
قال : فَتَابَ الرَّجُلُ وَعَادَ إِلَى مَرْتَبَتِهِ الَّتِي وَضَعَهُ اللَّهُ فِيهَا ، فَاتَّقُوا اللَّهَ - وَلَا يَحْسُدَنَّ بَعْضُكُمْ
بَعْضًا .

امام صادق عليه السلام : تقوای الهی پیشه سازید و به یکدیگر ، حسادت نورزید . گشت
و گذار در شهرها ، جزو شریعت عیسی بن مریم علیه السلام بود . در یکی از سفرهای
عیسی علیه السلام ، مردی کوتاه قد ، همراه او بود که از ملازمان وی به شمار می رفت
. وقتی عیسی علیه السلام به دریا رسید ، «بسم الله» را از روی یقین گفت و بر روی
آب ، راه رفت . مرد کوتاه قد ، چون دید عیسی علیه السلام عبور کرد ، «بسم الله» را با
یقین گفت و بر روی آب ، راه رفت و به عیسی علیه السلام پیوست .
در این هنگام ، عجب او را فرا گرفت . [با خود] گفت : این ، عیسی روح الله است که بر
روی آب راه می رود و من هم بر روی آب ، راه می روم . پس او چه برتری ای بر من
دارد؟

در این هنگام ، در آب فرو رفت و از عیسی علیه السلام کمک خواست . عیسی علیه
السلام او را از آب بیرون کشید و به وی گفت : «مرد! چه گفتی [که چنین گرفتار
شدی]؟» .

مرد گفت : [با خود] گفتم : این ، روح الله است که بر آب راه می رود و من هم بر روی
آب راه می روم ، و گرفتار عجب شدم .

عیسی علیه السلام به وی فرمود : «خود را در منزلتی غیر از آنچه خدا برایت مقرر کرده
بود ، قرار دادی . پس خداوند بر گفته ات بر تو خشم گرفت . از گفته ات به سوی خداوند
، توبه کن» .

مرد ، توبه کرد و به منزلتی که خداوند برایش قرار داده بود ، بازگشت .
پس ، تقوای الهی پیشه کنید و به یکدیگر ، حسادت نورزید .

الإمام الصادق عليه السلام : قال لُقْمَانُ لِابْنِهِ : . . . لِلْحَاسِدِ ثَلَاثُ عِلَامَاتٍ : يَغْتَابُ إِذَا غَابَ
، وَيَتَمَلَّقُ إِذَا شَهِدَ ، وَيَشْتَمُ بِالْمُصِيبَةِ .

امام صادق عليه السلام : لقمان به فرزندش گفت : حسود ، سه نشانه دارد : پشت سر ،
بدگویی می کند؛ در حضور ، چاپلوسی می نماید؛ و در گرفتاری ها شادی می کند .

عنه عليه السلام : الحاسدُ مُضِرٌّ بِنَفْسِهِ قَبْلَ أَنْ يَضُرَّ بِالْمَحْسُودِ ، كَابْلِيسَ أَوْرَثَ بِحَسَدِهِ
نَفْسَهُ اللَّعْنَةَ وَالْإِذْمَ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْإِجْتِبَاءَ .

امام صادق علیه السلام : حسود به خود زیان می رساند ، پیش از آن که به شخص مورد حسادت ، زیان رساند ، مانند شیطان که با حسادتش برای خود ، نفرین بر جای گذاشت و برای آدم ، برگزیده شدن را .

الإمام الصادق عليه السلام : اجتمع الحواریون إلى عيسى عليه السلام فقالوا له : يا معلم الخیر أرشدنا .

فقال لهم : إن موسى کلیم الله عليه السلام أمرکم ألا تحلفوا بالله - تبارک وتعالی - کاذبین ، وأننا أمرکم ألا تحلفوا بالله کاذبین ولا صادقین .

قالوا : یا روح الله زدنا .
فقال : إن موسى نبی الله عليه السلام أمرکم ألا تزنوا ، وأننا أمرکم ألا تحدثوا أنفسکم بالزنا فضلاً عن أن تزنوا ، فإن من حدث نفسه بالزنا كان کمن أوقد فی بیت مزوق فافسد التزويق الدخان ، وإن لم یحترق البیت .

امام صادق علیه السلام : حواریان بر گرد عیسی علیه السلام جمع شدند و به وی گفتند : ای آموزگار نیکی ها! ما را راهنمایی کن .

عیسی علیه السلام به آنان فرمود : «موسی ، کلیم خداوند ، به شما دستور داد که سوگند دروغ به خداوند مخورید ، و من به شما فرمان می دهم که سوگند راست و دروغ به خداوند مخورید» .

گفتند : ای روح خدا! بیشتر راهنمایی کن .

فرمود : «موسای پیامبر ، به شما دستور داد که زنا مکنید و من به شما دستور می دهم درباره آن ، اندیشه [نیز] مکنید ، چه رسد که زنا کنید؛ زیرا هر که در زنا اندیشه کند ، مانند کسی است که در خانه آراسته [و زینت شده] ، آتش روشن کند ، که اگر خانه را نسوزاند ، دودش آراستگی خانه را تباه می سازد» .

الإمام الصادق عليه السلام : دَعِ ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيُؤَدَّبُ سَبْعَ سِنِينَ وَأَلْزِمَهُ نَفْسَكَ سَبْعَ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : بگذار فرزندت هفت سال بازی کند ، هفت سال تربیت شود و هفت سال ، او را با خود ، همراه بدار .

الإمام الصادق عليه السلام : العدلُ أحلى من الماءِ يُصِيبُهُ الظَّمَانُ ، ما أوسعَ العدلَ إذا عدلَ فيه وإن قلَّ .

امام صادق علیه السلام : عدالت ، گواراتر است از آبی که به تشنه ای برسد . و چه قدر عدالت ، گشایش ایجاد می کند - اگر بدان رفتار شود - گرچه اندک باشد !

الإمام الصادق عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَدِهِ أَوْرَثَهُ اللَّهُ الْفَقْرَ .

امام صادق عليه السلام : هر کس فرزند خود را نفرین کند ، فقر [و تنگ دستی] را
برایش به ارث گذاشته است .

الكافي عن أبان عن أبي بصير أنه سمع أبا جعفر وأبا عبد الله عليهما السلام : يذُكران أنه
لَمَّا كَانَ يَوْمَ التَّرْوِيَةِ قَالَ جَبْرَائِيلُ لِإِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ : تَرَوُهُ مِنَ الْمَاءِ فَسُمِّيَتِ التَّرْوِيَةُ ،
ثُمَّ أَتَى مِنَى فَأَبَاتَهُ بِهَا ، ثُمَّ غَدَا بِهِ إِلَى عَرَافَاتٍ فَضَرَبَ خِيبَاهُ بِنَمْرَةٍ دُونَ عَرَافَةَ فَبَنَى مَسْجِدًا
بِأَحْجَارٍ بَيْضٍ وَكَانَ يُعْرَفُ أَثَرُ مَسْجِدِ إِبْرَاهِيمَ حَتَّى أُدْخِلَ فِي هَذَا الْمَسْجِدِ الَّذِي بِنَمْرَةٍ حَيْثُ
يُصَلِّي الْإِمَامُ يَوْمَ عَرَافَةَ فَصَلَّى بِهَا الظُّهْرَ وَالْعَصْرَ ، ثُمَّ عَمَدَ بِهِ إِلَى عَرَافَاتٍ ، فَقَالَ : هَذِهِ
عَرَافَاتٌ فَأَعْرَفَ بِهَا مَنَاسِكَكَ وَاعْتَرَفَ بِذَنْبِكَ فَسُمِّيَ عَرَافَاتٍ ، ثُمَّ أَفَاضَ إِلَى الْمُزْدَلِفَةِ فَسُمِّيَتِ
الْمُزْدَلِفَةُ ، لِأَنَّهُ أَزْدَلَفَ إِلَيْهَا ، ثُمَّ قَامَ عَلَى الْمَشْعَرِ الْحَرَامِ فَأَمَرَهُ اللَّهُ أَنْ يَذْبَحَ ابْنَهُ وَقَدْ رَأَى
فِيهِ شَمَائِلَهُ وَخَلَائِقَهُ وَأَنَسَ مَا كَانَ إِلَيْهِ .

فَلَمَّا أَصْبَحَ أَفَاضَ مِنَ الْمَشْعَرِ إِلَى مِنَى فَقَالَ لِأُمِّهِ : زَوْرِي الْبَيْتَ أَنْتِ وَاحْتَبِسِي الْغُلَامَ ، فَقَالَ
: يَا بُنَيَّ هَاتِ الْحِمَارَ وَالسَّكِينِ حَتَّى أَقْرَبَ الْقُرْبَانَ .

فَقَالَ أَبَانُ : فَقُلْتُ لِأَبِي بَصِيرٍ : مَا أَرَادَ بِالْحِمَارِ وَالسَّكِينِ .

قَالَ : أَرَادَ أَنْ يَذْبَحَهُ ، ثُمَّ يَحْمِلُهُ فَيَجْهِّزُهُ وَيُدْفِنُهُ ، قَالَ : فَجَاءَ الْغُلَامُ بِالْحِمَارِ وَالسَّكِينِ ، فَقَالَ
: يَا أَبَتِ أَيْنَ الْقُرْبَانُ ؟

قَالَ : رَبُّكَ يَعْلَمُ أَيْنَ هُوَ؟ يَا بُنَيَّ أَنْتَ وَاللَّهِ هُوَ إِنْ أَلَّفَ اللَّهُ قَدَ أَمْرِي بِذَبْحِكَ ، فَانظُرْ مَاذَا تَرَى ؟
قَالَ : يَا أَبَتِ أَفْعَلُ مَا تُؤَمِّرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ « قَالَ : فَلَمَّا عَزَمَ عَلَى الذَّبْحِ
، قَالَ : يَا أَبَتِ ، خَمَّرَ وَجْهِي وَشَدَّ وَثَاقِي .

قَالَ : يَا بُنَيَّ ، الْوِثَاقُ مَعَ الذَّبْحِ وَاللَّهِ لَا أَجْمَعُهُمَا عَلَيْكَ الْيَوْمَ .

قَالَ أَبُو جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَطَرَحَ لَهُ قُرْطَانَ الْحِمَارِ ، ثُمَّ أَضْجَعَهُ عَلَيْهِ وَأَخَذَ الْمَدْيَةَ فَوَضَعَهَا
عَلَى حَلْقِهِ ، قَالَ : فَأَقْبَلَ شَيْخٌ فَقَالَ : مَا تُرِيدُ مِنْ هَذَا الْغُلَامِ ؟
قَالَ : أُرِيدُ أَنْ أَذْبَحَهُ .

فَقَالَ : سُبْحَانَ اللَّهِ ! غُلَامٌ لَمْ يَعِصِ اللَّهَ طَرْفَةَ عَيْنٍ تَذْبَحُهُ ؟
فَقَالَ : نَعَمْ ، إِنْ أَلَّفَ اللَّهُ قَدَ أَمْرِي بِذَبْحِهِ .

فَقَالَ : بَلْ رَبُّكَ نَهَاكَ عَنْ ذَبْحِهِ ، وَإِنَّمَا أَمَرَكَ بِهَذَا الشَّيْطَانُ فِي مَنَامِكَ ، قَالَ : وَيْلَكَ ! الْكَلَامُ
الَّذِي سَمِعْتُ هُوَ الَّذِي بَلَغَ بِي مَا تَرَى ، لَا وَاللَّهِ لَا أَكَلِّمُكَ ، ثُمَّ عَزَمَ عَلَى الذَّبْحِ .

فَقَالَ الشَّيْخُ : يَا إِبْرَاهِيمَ ، إِنَّكَ إِمَامٌ يُقْتَدَى بِكَ فَإِنْ ذَبَحْتَ وَلَدَكَ ذَبَحَ النَّاسُ أَوْلَادَهُمْ ، فَمَهْلًا
فَأَبَى أَنْ يُكَلِّمَهُ .

قَالَ أَبُو بَصِيرٍ : سَمِعْتُ أَبَا جَعْفَرٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَقُولُ : فَأَضْجَعَهُ عِنْدَ الْجَمْرَةِ الْوُسْطَى ، ثُمَّ أَخَذَ

الْمَدِيَّةَ فَوَضَعَهَا عَلَى حَلْقِهِ ، ثُمَّ رَفَعَ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ ، ثُمَّ انْتَحَى عَلَيْهِ فَقَلَبَهَا جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامَ عَنْ حَلْقِهِ فَنَظَرَ إِبْرَاهِيمُ فَإِذَا هِيَ مَقْلُوبَةٌ ، فَقَلَبَهَا إِبْرَاهِيمُ عَلَى خَدِّهَا وَقَلَبَهَا جِبْرَائِيلُ عَلَى قَفَاهَا فَفَعَلَ ذَلِكَ مَرَارًا ، ثُمَّ نُودِيَ مِنْ مَيْسِرَةِ مَسْجِدِ الْخَيْفِ : يَا إِبْرَاهِيمُ ، قَدْ صَدَّقْتَ الرُّوْيَا وَاجْتَرَّ الْغُلَامَ مِنْ تَحْتِهِ ، وَتَنَاوَلَ جِبْرَائِيلُ الْكَبْشَ مِنْ قُلَّةِ ثَبِيرٍ فَوَضَعَهُ تَحْتَهُ .
وَخَرَجَ الشَّيْخُ الْخَبِيثُ حَتَّى لَحِقَ بِالْعَجُوزِ حِينَ نَظَرَتْ إِلَى الْبَيْتِ ، وَالْبَيْتُ فِي وَسْطِ الْوَادِي فَقَالَ : مَا شَيْخٌ رَأَيْتُهُ بِمَنْىَ ؟ فَنَعَتَ نَعْتَ إِبْرَاهِيمَ .

قَالَتْ : ذَاكَ بَعْلِي .

قَالَ : فَمَا وَصِيفَ رَأَيْتُهُ مَعَهُ ، وَنَعْتَ نَعْتَهُ .

قَالَتْ : ذَاكَ ابْنِي .

قَالَ : فَأَتَيْ رَأَيْتُهُ أَضْجَعَهُ وَأَخَذَ الْمَدِيَّةَ لِيَذْبَحَهُ .

قَالَتْ : كَلَّا مَا رَأَيْتُ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا أَرْحَمَ النَّاسِ وَكَيْفَ رَأَيْتُهُ يَذْبَحُ ابْنَهُ .

قَالَ : وَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ، وَرَبِّ هَذِهِ الْبَنِيَّةِ ، لَقَدْ رَأَيْتُهُ أَضْجَعَهُ وَأَخَذَ الْمَدِيَّةَ لِيَذْبَحَهُ .

قَالَتْ : لِمَ ؟

قَالَ : زَعَمَ أَنَّ رَبَّهُ أَمَرَهُ بِذَبْحِهِ .

قَالَتْ : فَحَقٌّ لَهُ أَنْ يُطِيعَ رَبَّهُ .

الكافي - به نقل از ابان ، از ابو بصير كه وى از امام باقر و امام صادق عليهما السلام شنیده است - : چون روز ترويه فرا رسيد ، جبرائيل عليه السلام به ابراهيم عليه السلام گفت : «با خود ، آب بردار» و بدین جهت ، «ترويه» نامیده شد .

آن گاه به منا آمد و شب ، ابراهيم عليه السلام را در آن جا نگاه داشت . آن گاه ، صبح روز بعد ، او را به سرزمين عرفات بُرد و در سرزمين نمره ، پيش از عرفه ، خيمه اش را برپا کرد و با سنگ های سفيد ، مسجدی ساخت و نشانه های مسجد ابراهيم ، معلوم بود و در داخل مسجدی قرار گرفت كه اينك در نمره است . همان جا كه امام عليه السلام در روز عرفه نماز می گزارد ، ابراهيم عليه السلام ، نماز ظهر و عصر را در آن جا به جا آورد .

سپس او را به عرفات بُرد و گفت : «اين ، سرزمين عرفات است . مناسك آن را بشناس و به گناهانت اعتراف كن» . از اين رو ، «عرفات» نام گرفت . سپس او را به «مزدلفه» کوچ داد و از آن رو مزدلفه گفته شد كه بدان نزديك شد . آن گاه در مشعر الحرام ، اقامت کرد و خداوند به وى [در خواب] دستور داد فرزندش را قربانى کند و در خواب ، شمایل و خُلق و خویش را دید و با آنچه در پيش است ، مأنوس گشت . چون صبح شد ، از مشعر به سمت منا کوچ کرد و به مادر فرزند گفت : «تو كعبه را زيارت كن» و فرزند را نزد خود ، نگاه داشت .

آن گاه به فرزند گفت : «فرزندم! الاغ و کارد را بیاور تا قربانی کنم» .

ابان می گوید : به ابو بصیر گفتم : الاغ و کارد را چرا درخواست کرد .

گفت: زیرا می خواست فرزند را قربانی کند ، سپس او را کفن کرده ، دفن نماید .

جوان ، الاغ و کارد را آورد و گفت : پدرم! قربانی کجاست؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «پروردگارت می داند کجاست . فرزندم! به خدا سوگند ، تو

همان قربانی ای هستی که خدا مرا به قربانی کردنت دستور داد . نظرت چیست؟» .

جوان گفت : پدرم! آنچه را بدان مأمور شدم ، انجام بده . ان شاء الله ، مرا از شکیبایان خواهی یافت .

چون ابراهیم علیه السلام خواست فرزند را قربانی کند ، جوان گفت : پدرم! صورتم را

پوشان و دست و پایم را محکم ببند .

ابراهیم علیه السلام گفت : فرزندم! دست و پا بستن و قربانی کردن؟! به خدا سوگند ،

امروز ، این دو را با هم درباره تو انجام نمی دهم .

امام باقر علیه السلام فرمود : «ابراهیم علیه السلام ، روانداز الاغ را روی زمین پهن کرد

. سپس ، فرزند را به پهلو بر زمین خوابانید و کارد را برداشت و بر گلوی فرزند نهاد .

در این هنگام ، پیرمردی آمد و گفت : از این جوان ، چه می خواهی؟

ابراهیم علیه السلام گفت : «می خواهم او را قربانی کنم» .

پیر مرد گفت : پناه بر خدا! جوانی را که هرگز گناهی مرتکب نشده ، قربانی می کنی؟! !

ابراهیم علیه السلام گفت : «بلی! خداوند ، مرا بدان دستور داد» .

پیر مرد گفت : پروردگارت تو را از این کار نهی کرده و همانا شیطان ، در خواب ، این

مطلب را به تو القا کرده است .

ابراهیم علیه السلام گفت : «صدایی که شنیدم ، همان صدایی بود که مرا بدین منزلت و

مرتبت (پیامبری) رسانید . به خدا سوگند ، دیگر با تو سخن نمی گویم» . سپس تصمیم

بر قربانی کردن گرفت .

پیرمرد گفت : ای ابراهیم! تو پیشوایی هستی که به تو اقتدا می گردد . اگر فرزندت را

قربانی کنی ، مردم هم فرزندان خود را قربانی می کنند . پس در این کار ، درنگ کن .

ابراهیم علیه السلام با وی سخن نگفت .

ابو بصیر می گوید : شنیدم که امام باقر علیه السلام می فرمود : «ابراهیم ، فرزندش را

نزدیک جَمْرَه وُسطا خوابانید و کارد را گرفت و بر گلویش نهاد . سپس ، سر به آسمان

بلند کرد و کارد را کشید ؛ اما جبرئیل علیه السلام آن را وارونه کرد . ابراهیم علیه السلام

نگاه کرد و کارد را وارونه یافت . مجدداً آن را با لبه تیز بر گلوی فرزند نهاد و جبرئیل

علیه السلام آن را واژگون کرد . این کار ، چند بار تکرار شد . آن گاه ، از سمت چپ

مسجد خیف ، صدایی آمد که : ای ابراهیم! خوابت را درست تعبیر کردی . جوان را از زیر کارد ، کنار ببر .

و جبرائیل علیه السلام قوچی را از قلّه ثُبیر آورد و زیر کارد نهاد . پیرمرد پلید ، از آن جا خارج شد و هنگامی که مادر به کعبه نظر می افکند و کعبه در وسط گودی بود ، خود را به مادر جوان رسانید و چنین گفت : پیرمردی را که در منا دیدم . کیست؟ و اوصاف ابراهیم علیه السلام را بازگو کرد .

مادر گفت : او شوهر من است .

سپس گفت: جوانی را به همراه او دیدم. او کیست؟ و اوصاف جوان را باز گفت .

مادر گفت : او فرزند من است .

پیرمرد گفت : دیدم که آن پیرمرد ، جوان را بر زمین خوابانده بود و کارد برداشته بود تا او را بکشد .

مادر گفت : هرگز! ابراهیم ، مهربان ترین مردم است . چگونه دیدی که فرزندش را می کشد؟

پیرمرد گفت : به پروردگار آسمان و زمین و این خانه سوگند که دیدم او را خوابانده بود و کارد برداشته بود تا او را بکشد .

مادر گفت : چرا [چنین می کرد؟] .

پیر مرد گفت : گمان می کرد خداوند ، او را به قربانی کردن جوان ، فرمان داده است .

مادر گفت : سزاوار است که از پروردگارش اطاعت کند .

الإمام الصادق علیه السلام :- في قوله تعالى « إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّهٌ مُنِيبٌ » - : دَعَاءٌ .

امام صادق علیه السلام - درباره تفسیر کلمه «اَوَّاه» : - «به راستی که ابراهیم ، بردبار ، اَوَّاه و انابه کننده بود» : یعنی بسیار دعا کننده بود .

الإمام الصادق علیه السلام : استأذنت زليخا على يوسف ، فقيل لها : يا زليخا ، إنا نكره أن نُقدِّم بكِ عليه لما كان منك إليه ؛ قالت : إني لا أخاف من يخاف الله ، فلما دخلت قال لها : يا زليخا ، مالي أراك قد تغير لونك؟

قالت : الحمد لله الذي جعل الملوك بمعصيتهم عبيدا ، وجعل العبيد بطاعتهم ملوكا .

قال لها : يا زليخا ، ما الذي دعاك إلى ما كان منك؟

قالت : حسن وجهك يا يوسف .

فقال : كيف لو رأيت نبيا يقال له : مُحَمَّدٌ يَكُونُ في آخِرِ الزَّمانِ أحسنَ مِنِّي وجهًا ، وأحسنَ مِنِّي خُلُقًا ، وأسمَحَ مِنِّي كَفًا .

قالت : صدقت .

قال : وكيف علمت اني صدقت؟

قالت : لا نك حين ذكرته وقع حبه في قلبي ، فأوحى الله عز و جلالى يوسف : أنها قد صدقت ، واني قد أحببتها لحبها محمدا صلى الله عليه و آله ، فأمره الله . تبارك و تعالى . أن يتزوجها .

امام صادق عليه السلام : زليخا از يوسف عليه السلام اجازه [ى ملاقات] خواست . به وى گفته شد : اى زليخا! به خاطر رفتارت با يوسف ، خوش نداريم تو را نزد او ببريم . زليخا گفت : من از كسى كه از خدا مى ترسد ، نمى ترسم .

وقتي بر يوسف عليه السلام وارد شد ، يوسف عليه السلام به وى گفت : «زليخا! چه شد كه تو را رنگ پريده مى بينم؟» .

زليخا گفت : سپاس ، خدای را كه پادشاهان را بر اثر معصيت ، برده گردانيد و بردگان را به خاطر اطاعت ، پادشاه گردانيد .

يوسف عليه السلام به وى گفت : «چه چيزى تو را بدان رفتار ، وا داشت؟» .

گفت : زيبايى چهره ات ، اى يوسف !

يوسف عليه السلام گفت : «چه مى كردى كه اگر پيامبرى را به نام محمد مى ديدى كه در آخر زمان ، خواهد بود و او از من ، زيباروتر ، خوش خلق تر و دست و دل بازتر است؟» . زليخا گفت : راست مى گويى .

يوسف عليه السلام گفت : «چگونه دانستى كه من راست مى گويم؟» .

زليخا گفت : زيرا هنگامى كه از او ياد كردى ، مهرش در دلم افتاد .

آن گاه ، خداوند عز و جل به يوسف عليه السلام وحى كرد كه : «زليخا راست مى گويد و من هم او را دوست مى دارم ، چون محمد صلى الله عليه و آله را دوست دارد .»

پس از آن ، خداوند . تبارك و تعالى . به يوسف عليه السلام دستور داد با زليخا ازدواج كند .

قرآن:

«فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ ءَاوَىٰ إِلَيْهِ أَبْوِيهِ وَ قَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِن شَاءَ اللَّهُ ءَامِنِينَ» .

«پس چون بر يوسف وارد شدند ، پدر و مادر خود را در كنار خويش گرفت و گفت: إن شاء الله با آرامش ، داخل مصر شويد»

الإمام الصادق عليه السلام : لَمَّا تَلَقَّى يُوسُفُ يَعْقُوبَ تَرَجَّلَ لَهُ يَعْقُوبُ وَلَمْ يَتَرَجَّلْ لَهُ يُوسُفُ ، فَلَمْ يَنْفَصِلَا مِنَ الْعِنَاقِ حَتَّى أَتَاهُ جِبْرَائِيلُ ، فَقَالَ لَهُ : يَا يُوسُفُ ، تَرَجَّلَ لَكَ الصَّدِيقُ وَلَمْ تَتَرَجَّلْ لَهُ ! ابْسُطْ يَدَكَ ، فَبَسَطَهَا فَخَرَجَ نُورٌ مِنْ رَاحَتِهِ .

فَقَالَ لَهُ يوسُفُ : ما هذا؟
قال : هذا آيَةٌ لا يَخْرُجُ مِنْ عَقِبِكَ نَبِيٌّ عُقُوبَةً .

امام صادق عليه السلام : وقتی یوسف علیه السلام با یعقوب علیه السلام ملاقات کرد ، یعقوب علیه السلام پیاده شد؛ ولی یوسف علیه السلام پیاده نشد . هنوز از آغوش یکدیگر جدا نشده بودند که جبرئیل علیه السلام بر یوسف علیه السلام فرود آمد و به وی گفت : «ای یوسف! صدیق (یعقوب) برای تو پیاده شد؛ ولی تو برایش پیاده نشدی . دستت را باز کن» .

یوسف علیه السلام ، دستش را باز کرد . نوری از کف دستش بیرون رفت . یوسف علیه السلام به جبرئیل گفت : این ، چه بود؟
جبرئیل علیه السلام گفت : «این ، نشانه ای است که به عنوان کیفر ، از نسل تو پیامبری بیرون نخواهد آمد» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ يوسُفَ لَمَّا تَزَوَّجَ امْرَأَةَ الْعَزِيزِ وَجَدَهَا عَذْرَاءَ ، فَقَالَ لَهَا : ما حَمَلَكَ عَلَى الَّذِي صَنَعْتَ؟

قالت : ثلاثُ خصالٍ : الشبابُ ، وَالْمالُ ، وَأني كُنْتُ لا زَوْجَ لي - يعني كانَ الْمَلِكُ عَينِنا .

امام صادق عليه السلام : وقتی یوسف علیه السلام با همسر عزیز ، ازدواج کرد ، او را باکره یافت . به وی گفت : «چه چیزی تو را بر آن کار ، وا داشت؟» .

گفت : سه خصلت : جوانی ، ثروت ، و این که همسر نداشتم (یعنی پادشاه ، ناتوانی جنسی داشت) .

الإمام الصادق عليه السلام : تُوتى بِالْمَرَأَةِ الْحَسَناءِ يَوْمَ الْقِيامَةِ الَّتِي قَدْ افْتُنَّتْ فِي حُسْنِها ، فَتَقُولُ : يا رَبِّ ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقِيتُ ما لَقِيتُ ، فَيُجاءُ بِمَريمَ عَلَيْها السَّلامُ فَيُقالُ :

أنتِ أَحْسَنُ أو هَذِهِ؟ قَدْ حَسَّناها فَلَمْ تُفْتَنِّي ، وَيُجاءُ بِالرَّجُلِ الْحَسَنِ الَّذِي قَدْ افْتُنَّ فِي حُسْنِهِ ، فَيَقُولُ : يا رَبِّ ، حَسَنْتَ خَلْقِي حَتَّى لَقِيتُ مِنَ النِّساءِ ما لَقِيتُ ، فَيُجاءُ بِيوسُفَ عَلَيْهِ

السَّلامُ فَيُقالُ : أنتِ أَحْسَنُ أو هَذَا؟ قَدْ حَسَّناهُ فَلَمْ يُفْتَنِّي ، وَ يُجاءُ بِصاحبِ البَلاءِ الَّذِي قَدْ أَصابَتْهُ الفِتْنَةُ فِي بَلائِهِ فَيَقُولُ : يا رَبِّ ، شَدَدْتَ عَلَيَّ البَلاءَ حَتَّى افْتُنَّتُ ، فَيُوتى بِأَيُّوبَ فَيُقالُ :

: أَبليَّتْكَ أَشَدُّ أو بَليَّةٌ هَذَا؟ فَقَدِ ابْتَلَيْتَنِي فَلَمْ يُفْتَنَّنِي .

امام صادق عليه السلام : روز قیامت ، زنی زیبا آورده می شود که به خاطر زیبایی اش فریب خورده است . زن می گوید : خدایا! مرا زیبا آفریدی و گرفتار شدم .

مریم علیه السلام ، آورده می شود و گفته می شود : «تو زیباتری یا این؟ او را زیبا قرار دادیم و فریفته نشد» .

و نیز مرد زیبایی آورده شود که به خاطر زیبایی اش فریفته شده و می گوید : پروردگارا! مرا زیبا آفریدی و چنین ، گرفتار زنان شدم .

در این هنگام ، یوسف علیه السلام آورده می شود و به وی گفته می شود : «تو زیباتری یا این؟ او را زیبا قرار دادیم و فریفته نشد» .

و مصیبت زده ای را می آورند که به خاطر مصیبت ، در فتنه افتاده است و می گوید : پروردگارا : گرفتاری ام را فراوان کردی و چنین ، فریب خوردم .

آن گاه ، ایوب آورده شود و به وی گفته می شود : «گرفتاری تو بیشتر بود یا این؟ وی ، گرفتار شد و فریب نخورد» .

قرآن:

«وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ ءَاتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَٰلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ» .

«وچون [موسی] به رشد و کمال خویش رسید، به او حکمت و دانش عطا کردیم ، و نیکوکاران را چنین، پاداش می دهیم»

الإمام الصادق عليه السلام :- في قولِ اللَّهِ عز و جل «وَلَمَّا بَلَغَ أَشُدَّهُ وَاسْتَوَىٰ» :-
أشدهُ ثَمَانِي عَشْرَةَ سَنَةً .

امام صادق عليه السلام : درباره سخن خداوند عز و جل : «و چون [موسی] به رشد و کمال خویش رسید»- : یعنی به هیجده سالگی رسید .

الإمام الصادق عليه السلام :- في قولِ اللَّهِ عز و جل حِكَايَةً عَن مُوسَى عَلَيْهِ السَّلَام «رَبِّ إِنِّي لِمَا أَنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقِيرٌ» :- سَأَلَ الطَّعَامَ .

امام صادق عليه السلام - درباره سخن خداوند عز و جل به عنوان حکایت از موسی علیه السلام :- «پروردگارا! من به هر چیزی که سویم بفرستی ، سخت نیازمندم» : موسی علیه السلام ، غذا درخواست کرد .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله « : أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا مِنْ ءَايَاتِنَا عَجَبًا : « هُمْ قَوْمٌ فَرَّوْا وَكُتِبَ لَكَ ذَلِكَ الزَّمَانِ بِأَسْمَائِهِمْ وَأَسْمَاءِ آبَائِهِمْ وَعَشَائِرِهِمْ فِي صُحُفٍ مِنْ رِصَاصٍ فَهُوَ قَوْلُهُ» : أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ . »

امام صادق عليه السلام - درباره این آیه :- «مگر پنداشته ای اصحاب کهف و رقیم از آیات شگفت انگیز ما بوده اند؟» : آنان ، مردمانی بودند که فرار کردند و پادشاه آن زمان ، نام آنان و پدران و خاندان آنان را در برگ هایی از سرب نوشت ، و این ، معنای آیه است : اصحاب کهف و رقیم .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ أَصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمِ كَانُوا فِي زَمَنِ مَلِكٍ جَبَّارٍ عَاتٍ وَكَانَ يَدْعُو أَهْلَ مَمْلَكَتِهِ إِلَى عِبَادَةِ الْأَصْنَامِ ، فَمَنْ لَمْ يُجِبْهُ قَتَلَهُ ، وَكَانَ هَؤُلَاءِ قَوْمًا مُؤْمِنِينَ يَعْبُدُونَ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ وَوَكَّلَ الْمَلِكُ بِبَابِ الْمَدِينَةِ وَكُلَّاءٍ وَلَمْ يَدْعُ أَحَدًا يَخْرُجُ حَتَّى يَسْجُدَ لِلْأَصْنَامِ ، فَخَرَجَ هَؤُلَاءِ بِحِيلَةٍ الصَّيِّدِ وَذَلِكَ أَنَّهُمْ مَرَّوْا بِرَاعٍ فِي طَرِيقِهِمْ فَدَعَا إِلَى أَمْرِهِمْ فَلَمْ يُجِبْهُمْ وَكَانَ مَعَ الرَّاعِي كَلْبٌ فَأَجَابَهُمُ الْكَلْبُ وَخَرَجَ مَعَهُمْ ... فَلَمَّا أَمْسَوْا دَخَلُوا ذَلِكَ الْكَهْفَ وَالْكَلْبُ مَعَهُمْ ، فَأَلْقَى اللَّهُ عَلَيْهِمُ النَّعَاسَ كَمَا قَالَ اللَّهُ تَعَالَى : « فَضَرَبْنَا عَلَى آدَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا » ، فَنَامُوا حَتَّى أَهْلَكَ اللَّهُ ذَلِكَ الْمَلِكَ وَأَهْلَ مَمْلَكَتِهِ ، وَذَهَبَ ذَلِكَ الزَّمَانُ وَجَاءَ زَمَانٌ آخَرٌ وَقَوْمٌ آخَرُونَ ، ثُمَّ انْتَبَهُوا فَقَالَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ : كَمْ نِمْنَا هَاهُنَا؟ فَنَظَرُوا إِلَى الشَّمْسِ قَدْ ارْتَفَعَتْ فَقَالُوا : نِمْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ ، ثُمَّ قَالُوا لِوَاحِدٍ مِنْهُمْ : خُذْ هَذَا الْوَرَقَ وَادْخُلِ الْمَدِينَةَ مُتَنَكِّرًا لَا يَعْرِفُوكَ فَاشْتَرِ لَنَا طَعَامًا؛ فَإِنَّهُمْ إِنْ عَلِمُوا بِنَا وَعَرَفُونَا يَقْتُلُونَا أَوْ يَرُدُّونَا فِي دِينِهِمْ ، فَجَاءَ ذَلِكَ الرَّجُلُ فَرَأَى مَدِينَةً بِخِلَافِ الَّذِي عَهْدَهَا وَرَأَى قَوْمًا بِخِلَافِ أَوْلِيائِكَ لَمْ يَعْرِفَهُمْ وَلَمْ يَعْرِفُوا لُغَتَهُ وَلَمْ يَعْرِفْ لُغَتَهُمْ .

فَقَالُوا لَهُ : مَنْ أَنْتَ ، وَمِنْ أَيْنَ جِئْتَ؟ فَأَخْبَرَهُمْ فَخَرَجَ مَلِكُ تِلْكَ الْمَدِينَةِ مَعَ أَصْحَابِهِ وَالرَّجُلُ مَعَهُمْ حَتَّى وَقَفُوا عَلَى بَابِ الْكَهْفِ وَأَقْبَلُوا يَتَطَّلَعُونَ فِيهِ ، فَقَالَ بَعْضُهُمْ : هَؤُلَاءِ ثَلَاثَةٌ وَرَابِعُهُمْ كَلْبُهُمْ .

وَقَالَ بَعْضُهُمْ : خَمْسَةٌ وَسَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ .

وَقَالَ بَعْضُهُمْ : هُمْ سَبْعَةٌ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ وَحَجَبَهُمُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مِنْ الرُّعْبِ فَلَمْ يَكُنْ أَحَدٌ يَقْدَمُ بِالدُّخُولِ عَلَيْهِمْ غَيْرُ صَاحِبِهِمْ ، فَإِنَّهُ لَمَّا دَخَلَ إِلَيْهِمْ وَجَدَهُمْ خَائِفِينَ أَنْ يَكُونَ أَصْحَابُ دَقْيَانُوسَ شَعَرُوا بِهِمْ فَأَخْبَرَهُمْ صَاحِبُهُمْ أَنَّهُمْ كَانُوا نَائِمِينَ هَذَا الزَّمَانَ الطَّوِيلَ ، وَأَنَّهُمْ آيَةٌ لِلنَّاسِ فَبَكَوْا وَسَأَلُوا اللَّهَ تَعَالَى أَنْ يُعِيدَهُمْ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ نَائِمِينَ كَمَا كَانُوا . ثُمَّ قَالَ الْمَلِكُ : يَنْبَغِي أَنْ نَبْنِي هَاهُنَا مَسْجِدًا وَنَزُورَهُ فَإِنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُؤْمِنُونَ ، فَلَهُمْ فِي كُلِّ سَنَةٍ نَقْلَتَانِ يَنَامُونَ سِتَّةَ أَشْهُرٍ عَلَى جُنُوبِهِمُ الْيُمْنَى ، وَسِتَّةَ أَشْهُرٍ عَلَى جُنُوبِهِمُ الْيُسْرَى ، وَالْكَلْبُ مَعَهُمْ قَدْ بَسَطَ ذِرَاعِيهِ بِفِنَاءِ الْكَهْفِ .

امام صادق عليه السلام : اصحاب كهف و رقيم ، در زمان پادشاهی جبار و طغیانگر ، زندگی می کردند . وی ، مردم سرزمینش را به پرستش بت ها فرا می خواند و هر کس اجابت نمی کرد ، او را می کشت . اینان ، مردمانی مؤمن بودند که خداوند عز و جل را پرستش می کردند . پادشاه ، بر دروازه شهر ، نمایندگان گماشت و نمی گذاشت کسی بیرون برود ، مگر بر بت ها سجده کند .

آنان ، با به بهانه شکار ، بیرون رفتند . در میان راه ، بر چوپانی گذشتند . وی را به کیش خود دعوت کردند؛ ولی چوپان ، اجابت نکرد . با چوپان ، سگی بود و سگ ، اجابت کرد و با آنان بیرون رفت . ... چون شب شد ، بدان غار داخل شدند و سگ ، همراه آنان

بود . خداوند ، بر آنان خوابی مستولی کرد ، چنان که در قرآن فرموده است : «پس در آن غار ، سالیانی چند بر گوش هایشان پرده زدیم» .

آنان ، خوابیدند تا خداوند ، آن پادشاه و مردمانش را نابود ساخت . آن دوران ، سپری شد و دوره جدید و مردمانی جدید آمدند . آن گاه ، آنان از خواب برخاستند . به یکدیگر گفتند : چه قدر در این جا خوابیدیم؟ به خورشید نگریستند که بالا آمده بود و گفتند : يك روز يا پاره ای از روز . آن گاه به یکی از خود گفتند : این پول را بگیر و به صورت ناشناس ، وارد شهر شو تا تو را نشناسند و برای ما غذایی تهیه کن؛ چرا که اگر از ما اطلاع یابند و ما را بشناسند ، خواهند کُشت و یا به دین خود برمی گردانند .

آن مرد آمد و شهر را به گونه ای دیگر یافت و مردمان را برخلاف مردمان زمان خود دید . آنان را نمی شناخت و آنان ، زبان او را نمی فهمیدند و وی ، زبان آنان را نمی فهمید . مردم به وی گفتند : کیستی و از کجا آمده ای؟

داستان را به آنان گفت . پادشاه و مردم شهر ، همراه آن مرد از شهر بیرون آمده ، بر در غار ایستادند و به درون ، سر می کشیدند . برخی گفتند : «آنان ، سه نفرند و چهارم آنان سگ آنهاست» و برخی گفتند : «پنج نفرند و سگشان ، ششمین آنهاست» و برخی گفتند : «هفت نفرند و سگشان هشتمین آنهاست» .

خداوند عز و جل ، پرده ای از ترس و رُعب را حجاب آنان قرار داد و کسی جرئت وارد شدن نداشت ، جز رفیق آنها . وقتی او داخل غار شد ، یارانش در هراس و ترس دید که مبادا یاران دقیانوس بر آنان دست یافته اند . وی به آنان گزارش داد که این مدّت طولانی در خواب بوده اند و آنان برای مردم ، نشانه اند . همه گریستند و از خداوند خواستند که آنان را به خواب برگرداند ، چنان که در خواب بودند . پادشاه گفت : سزاوار است در این جا مسجدی بسازیم و آن را زیارت کنیم؛ چرا که اینها مردمانی مؤمن اند .

آنان ، در هر سال، دو بار حرکت می کردند ، شش ماه بر پهلوی راست می خوابیدند و شش ماه بر پهلوی چپ ، و سگ به همراه آنان ، دست هایش را بر در غار ، پهن کرده بود .

قرآن:

«وَمِنَ النَّاسِ مَن يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ» .

«و در میان مردم ، کسی (علی بن ابی طالب) است که جان خود را برای طلب خشنودی خدا می فروشد ، و خدا نسبت به بندگان ، مهربان است»

الإمام الصادق عليه السلام : انْهَزَمَ النَّاسُ يَوْمَ أُحُدٍ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ

أَلْفَعَضِبَ غَضَبًا شَدِيدًا ، قَالَ : وَكَانَ إِذَا غَضِبَ انْحَدَرَ عَنِ جَبِينِهِ مِثْلُ اللُّوْؤِ مِنَ الْعَرَقِ ، قَالَ

فَنَظَرَ فَإِذَا عَلِيٌّ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِلَى جَنْبِهِ فَقَالَ لَهُ : الْحَقُّ بِنَبِيِّ أَبِيكَ مَعَ مَنْ انْهَزَمَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ .

فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، لِي بِكَ أُسْوَةٌ .

قَالَ : فَأَكْفِنِي هَوْلًا فَحَمَلْتُ فَضْرَبَ أَوْلَى مَنْ لَقِيَ مِنْهُمْ .

فَقَالَ : جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : إِنَّ هَذِهِ لَهِيَ الْمُؤَاسَاةُ يَا مُحَمَّدُ .

فَقَالَ : إِنَّهُ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُ .

فَقَالَ جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَأَنَا مِنْكُمْ يَا مُحَمَّدُ .

فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ : فَنَظَرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ جِبْرَائِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ عَلَى كُرْسِيِّ مِنْ ذَهَبٍ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ ، وَهُوَ يَقُولُ : لَا سَيْفَ إِلَّا ذُو الْفَقَارِ وَلَا فَتَى إِلَّا عَلِيٌّ .

امام صادق عليه السلام : در روز نبرد اُحُد ، مردم از اطراف پیامبر صلی الله علیه و آله گریختند . پیامبر خدا به شدت خشمگین شد و هرگاه خشمگین می شد ، از گونه هایش عرق ، مانند مروارید ، فرو می ریخت . آن گاه پیامبر صلی الله علیه و آله نگاه کرد و علی علیه السلام را در کنار خود دید . به وی فرمود : «تو هم به [آن دسته از] برادرانت که از پیامبر خدا گریختند ، بپیوند» .

علی علیه السلام گفت : ای پیامبر خدا! تو برایم الگو هستی .

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «پس مرا از شرّ اینها در امان بدار» .

علی علیه السلام بر آنان یورش بُرد و به نخستین کسی که از دشمن دید ، ضربتی زد . جبرئیل علیه السلام گفت: ای محمد! این همان مؤاسات (از خود گذشتگی/فداکاری) است .

پیامبر صلی الله علیه و آله فرمود : «او از من است و من از اویم» .

جبرئیل علیه السلام هم گفت : و من از شمایم ، ای محمد !

امام صادق علیه السلام فرمود : «پیامبر صلی الله علیه و آله به جبرئیل علیه السلام نظر افکند که بر تختی طلایی میان آسمان و زمین نشسته و می گوید : "شمشیری جز ذو الفقار و جوان مردی جز علی نیست"» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ وَلِيَّ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ لَا يَأْكُلُ إِلَّا الْحَلَالَ ؛ لِأَنَّ صَاحِبَهُ كَانَ كَذَلِكَ . . . . . أَمَا وَالَّذِي ذَهَبَ بِنَفْسِهِ ، مَا أَكَلَ مِنَ الدُّنْيَا حَرَامًا قَلِيلًا وَلَا كَثِيرًا حَتَّى فَارَقَهَا ، وَلَا عَرَضَ لَهُ أَمْرَانِ كِلَاهُمَا لِلَّهِ طَاعَةٌ إِلَّا أَخَذَ بِأَشَدِّهِمَا عَلَى بَدَنِهِ ، وَلَا نَزَلَتْ بِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ شَدِيدَةٌ قَطُّ إِلَّا وَجَّهَهُ فِيهَا ثِقَّةً بِهِ ، وَلَا أَطَاقَ أَحَدٌ مِنْ هَذِهِ الْأُمَّةِ عَمَلَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَعْدَهُ غَيْرُهُ ، وَلَقَدْ كَانَ يَعْمَلُ عَمَلَ رَجُلٍ كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَى الْجَنَّةِ

وَالنَّارِ .

وَلَقَدْ أَعْتَقَ أَلْفَ مَمْلُوكٍ مِنْ صُلْبِ مَالِهِ ، كُلُّ ذَلِكَ تَحْفَى فِيهِ يَدَاهُ ، وَتَعَرَّقَ جَبِينُهُ ، التَّمَّاسَ وَجَهَ اللَّهِ عِزَّ وَجَلَّ وَالْخَلَاصِ مِنَ النَّارِ ، وَمَا كَانَ قُوَّتُهُ إِلَّا الْخَلَّ وَالزَّيْتَ ، وَحَلَوَاهُ التَّمْرُ إِذَا وَجَدَهُ ، وَمَلْبُوسُهُ الْكَرَابِيسُ ، فَإِذَا فَضَلَ عَنْ ثِيَابِهِ شَيْءٌ دَعَا بِالْجَلْمِ فَجَزَّهُ .

امام صادق علیه السلام : دوستدار علی علیه السلام جز حلال نمی خورد؛ زیرا رهبرش چنین بود . سوگند به خدایی که جان او را گرفت ، از مال دنیا حرامی را تناول نکرد ، نه کم و نه زیاد ، تا از دنیا رحلت کرد . و هیچ گاه دو کار بر او عرضه نشد که در هر دو مورد ، خشنودی خدا بود ، جز آن که سخت ترینش را بر جسم خود برمی گزید ، و هیچ حادثه دشواری بر پیامبر صلی الله علیه و آله روی نیاورد ، جز آن که به جهت اطمینان و اعتماد ، علی علیه السلام را بدان مأمور کرد . هیچ یک از امت اسلامی توان انجام دادن کارهای پیامبر صلی الله علیه و آله را جز او نداشت . وی مانند کسی رفتار می کرد که به بهشت و جهنم می نگرد . هزار برده از ثروت خویش ، آزاد ساخت ، که همه آن ، حاصل دست رنج و عرق پیشانی اش بود و این همه را به خاطر خداوند عز و جل و رهایی از آتش ، انجام می داد . غذای اوسرکه و روغن زیتون بود و شیرینی اش خرما ، اگر بدان دست می یافت . لباسش کرباس بود و اگر لباس بلند بود ، قیچی می خواست و آن را کوتاه می کرد .

علی علیه السلام گفت :

اللَّهُمَّ ارْزُقْهُ الشَّهَادَةَ فِي سَبِيلِكَ ، وَالْمُرَافَقَةَ لِنَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ . بار خدایا! شهادت در راه خودت و همراه گشتن با پیامبرت را نصیبش فرما . !

«رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا . پروردگارا! از

همسران و فرزندانمان ، مایه روشنی چشمی برای ما قرار ده ، و ما را برای پرهیزگاران ، پیشوا گردان !»

قرآن:

«وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَ مَا أَلَتْنَهُمْ مِّنْ عَمَلِهِمْ مِّنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرِئٍ بِمَا كَسَبَ رَهِيْنٌ» .

«و آنان که ایمان آوردند و فرزندانشان با [درجه ای از] ایمان ، از آنان پیروی کردند ، فرزندانشان را به آنان ملحق می کنیم و از [پاداش] عملشان هیچ نمی کاهیم ؛ [چرا] که هر کس ، در گرو دستاورد خویش است» .

الإمام الصادق عليه السلام - في قولِ الله عز و جل :- «وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعَتْهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ بِإِيمَانٍ أَلْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ : «قَصَرَتِ الْأَبْنَاؤُ عَنِ عَمَلِ الْآبَاءِ ، فَأَلْحَقُوا الْأَبْنَاؤُ بِالْآبَاءِ لِتَقَرَّرَ بِذَلِكَ أَعْيُنُهُمْ .»

امام صادق عليه السلام :- درباره این سخن خداوند عز و جل «و آنان که ایمان آوردند و فرزندانشان [با درجه ای از] ایمان ، آنان را پیروی کردند ، فرزندانشان را به آنان ملحق می کنیم» . - عمل فرزندان از پدرانشان کمتر است . پس فرزندان را به پدرانشان ملحق می کنند تا دیده آنان روشن گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَمَّا لَقِيَ يَوْسُفُ أَخَاهُ قَالَ لَهُ : يَا أَخِي كَيْفَ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَتَزَوَّجَ النِّسَاءَ بَعْدِي؟
قال : إِنَّ أَبِي أَمَرَنِي وَ قَالَ : إِنْ اسْتَطَعْتَ أَنْ تَكُونَ لَكَ ذُرِّيَّةٌ تُثَقِّلُ الْأَرْضَ بِالتَّسْبِيحِ فَافْعَلْ .

امام صادق عليه السلام : وقتی یوسف علیه السلام برادرش (بنیامین) را ملاقات کرد ، به وی گفت : «برادر! چگونه توانستی پس از من با زنان ازدواج کنی؟» .
گفت : پدرم به من امر کرد و گفت : اگر می توانی فرزندان داشته باشی که به وسیله تسبیح خداوند ، زمین را گران بها سازند ، پس ازدواج کن .

الإمام الصادق عليه السلام : الْبَنُونَ نَعِيمٌ ، وَ الْبَنَاتُ حَسَنَاتٌ ، وَ اللَّهُ يُسْأَلُ عَنِ النَّعِيمِ ، وَ يُثِيبُ عَلَى الْحَسَنَاتِ .

امام صادق عليه السلام : پسرها نعمت اند و دخترها نیکی . خداوند ، از نعمت ها سؤال می کند و بر نیکی ها پاداش می دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِيَّاكُمْ أَنْ تَعْمَلُوا عَمَلًا يُعَيِّرُونَا بِهِ ، فَإِنَّ وُلْدَ السَّوِّءِ يُعَيِّرُ وَالِدَهُ بِعَمَلِهِ .

امام صادق عليه السلام : از انجام دادن کاری که ما را به خاطر آن سرزنش می کنند ، بپرهیزید ؛ چراکه فرزند ناشایست ، پدرش با عمل او سرزنش می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : تَجِبُ لِلْوَالِدِ عَلَى وَالِدِهِ ثَلَاثُ خِصَالٍ : اخْتِيَارُهُ لِوَالِدَتِهِ ، وَ تَحْسِينُ اسْمِهِ ، وَ الْمُبَالَغَةُ فِي تَأْدِيبِهِ .

امام صادق عليه السلام : سه چیز برای فرزند بر عهده پدر است : مادر خوب برای او برگزیدن ، نام نیک بر او نهادن ، و تلاش فراوان در تربیت او نمودن .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ خَلَقَ لِلرَّحِمِ أَرْبَعَةَ أَوْعِيَةَ، فَمَا كَانَ فِي الْأَوَّلِ فَلِأَبٍ، وَمَا كَانَ فِي الثَّانِي فَلِأُمٍّ ، وَمَا كَانَ فِي الثَّلَاثِ فَلِلْعُمُومَةِ، وَمَا كَانَ فِي الرَّابِعِ فَلِلْخُؤُولَةِ .

امام صادق عليه السلام : همانا خداوند عز و جل برای رَحِم ، چهار ظرف آفریده است . از این رو ، آنچه [از نطفه که] در ظرف نخستین قرار گیرد ، برای پدر است و آنچه در دومین قرار گیرد ، برای مادر است و آنچه در سومین قرار گیرد ، برای عموهاست و آنچه در چهارمین قرار گیرد ، برای دایی هاست .

عنه عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى إِذَا أَرَادَ أَنْ يَخْلُقَ خَلْقًا جَمَعَ كُلَّ صُورَةٍ بَيْنَهُ وَبَيْنَ آدَمَ ، ثُمَّ خَلَقَهُ عَلَى صُورَةِ إِحْدَاهُنَّ ، فَلَا يَقُولَنَّ أَحَدٌ لَوْلَاهُ :
هَذَا لَا يُشْبِهُنِي وَلَا يُشْبِهُ شَيْئًا مِنْ آبَائِي .

امام صادق عليه السلام : همانا خداوند - تبارك و تعالی - هرگاه اراده کند که کسی را بیافریند ، همه صورت های بین او تا آدم علیه السلام را جمع می کند .
سپس او را بر صورت یکی از آنان می آفریند . پس هرگز کسی درباره فرزند خود نگوید :
این ، نه شبیه من است ، نه شبیه هیچ يك از نیاکان من .

الإمام الصادق عليه السلام - في زيارة الأربعين - : بِأَبِي أَنْتَ وَ أُمِّي يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ ،
أَشْهَدُ أَنَّكَ كُنْتَ نُورًا فِي الْأَصْلَابِ الشَّامِخَةِ وَ الْأَرْحَامِ الطَّاهِرَةِ ، لَمْ تُنَجَّسْكَ الْجَاهِلِيَّةُ
بِأَنْجَاسِهَا ، وَ لَمْ تُلْبَسْكَ الْمُدْلَهَمَاتِ مِنْ ثِيَابِهَا .

امام صادق عليه السلام - در زیارت اربعین سید الشهداء - : پدر و مادرم فدای تو ای فرزند پیامبر خدا! گواهی می دهم که تو نوری در پشت های بزرگوار و رَحِم های پاك بودی ،
آلودگی های جاهلیت ، تو را نیالود و ناپاکی ها ، لباسش را بر تو نپوشاند .

عنه عليه السلام : قَامَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلهِ خَطِيبًا فَقَالَ : أَيُّهَا النَّاسُ ، إِيَّاكُمْ وَ
خَضْرَاءَ الدَّمَنِ . قِيلَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وَ مَا خَضْرَاءُ الدَّمَنِ؟ قَالَ : الْمَرْأَةُ الْحَسَنَاءُ فِي مَنْبَتِ
السُّوءِ .

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا ، خطبه خواند و فرمود : «ای مردم! از سبزه های
مَزْبَلَه بپرهیزید .» گفته شد : ای پیامبر خدا! سبزه مزبله چیست ؟
فرمود : «زن زیباروی در رستنگاه (خانواده) بد» .

تفسير العياشي عن محمد عن أحدهما عليهما السلام : شَرِكُ الشَّيْطَانِ مَا كَانَ مِنْ
مَالٍ حَرَامٍ فَهُوَ مِنْ شَرِكَةِ الشَّيْطَانِ ، وَ يَكُونُ مَعَ الرَّجُلِ حِينَ يُجَامِعُ ، فَيَكُونُ نُطْفَتُهُ مَعَ نُطْفَتِهِ

إِذَا كَانَ حَرَامًا، قَالَ: كِلْتَيْهِمَا جَمِيعًا مُخْتَلِطَيْنِ، وَ قَالَ: رُبَّمَا خُلِقَ مِنْ وَاحِدَةٍ، وَ رُبَّمَا خُلِقَ مِنْهُمَا جَمِيعًا. ❁

تفسیر العیاشی - به نقل از محمّد، از امام باقر یا امام صادق علیهما السلام - :

همتای شیطان، فرزندی است که از مال حرام به وجود آید. [چنین فرزندی در واقع] از مشارکت شیطان، متولّد شده است. اگر مال، حرام باشد، او همراه مرد خواهد بود تا این که آمیزش کند و از این رو، نطفه اش با نطفه مرد می آمیزد. هر دو (نطفه) با هم آمیخته هستند. گاهی فرزند از يك نطفه آفریده می شود و گاهی از هر دو با هم.

❁ الإمام الصادق عليه السلام : كَسْبُ الْحَرَامِ يَبِينُ فِي الذَّرِيَّةِ. ❁

امام صادق علیه السلام : [اثر] درآمد حرام، در نسل آشکار می شود.

❁ الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَكَلَ سَفْرَجَلَةً عَلَى الرَّيْقِ طَابَ مَاؤُهُ، وَ حَسُنَ وَلَدُهُ. ❁

امام صادق علیه السلام : هر کس ناشتا يك به بخورد، نطفه اش پاکیزه می شود و فرزندش نیکو می گردد.

❁ الإمام الصادق عليه السلام لَمَّا نَظَرَ إِلَى غُلَامٍ جَمِيلٍ - : يَنْبَغِي أَنْ يَكُونَ أَبُو هَذَا الْغُلَامِ أَكَلَ السَّفْرَجَلِ. ❁

امام صادق علیه السلام - هنگامی که به جوان زیبایی نگاه کرد - : باید پدر این پسر، به خور(میوه ی به) باشد.

❁ عنه عليه السلام : عَلَيْكَ بِالْهِنْدَبَاءِ ؛ فَإِنَّهُ يَزِيدُ فِي الْمَاءِ ، وَ يُحَسِّنُ الْوَلَدَ، وَ هُوَ حَارٌّ لَيِّنٌ، يَزِيدُ فِي الْوَلَدِ الذُّكُورَةَ. ❁

امام صادق علیه السلام : بر تو باد کاسنی ؛ چرا که منی را افزایش می دهد و فرزند را نیکو می گرداند. گرم و ملین است و بر مردانگی فرزند می افزاید.

❁ الإمام الصادق عليه السلام : أَطْعَمُوا الْبَرْنَِي نِسَاءَكُمْ فِي نِفَاسِهِنَّ تَحْلُمُ أَوْلَادُكُمْ. ❁

امام صادق علیه السلام : به زنانتان در دوران نفاسشان برنی دهید، تا فرزندانتان بردبار گردند.

❁ الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى خَلَقَ الْجَنَّةَ طَاهِرَةً مُطَهَّرَةً، فَلَا يَدْخُلُهَا إِلَّا مَنْ طَابَتْ وِلَادَتُهُ. ❁

امام صادق علیه السلام : خداوند متعال ، بهشت را پاك و پاکیزه آفرید . از این رو ، وارد آن نمی شود ، مگر کسی که ولادتش پاك باشد .

عنه علیه السلام : مَنْ وَجَدَ بَرْدَ حُبْنَا عَلَى قَلْبِهِ فَلْيُكْثِرِ الدُّعَاءَ لِأُمِّهِ ؛ فَإِنَّهَا لَمْ تَخُنْ أَبَاهُ .

امام صادق علیه السلام : هر کس خنکای محبت ما را در دل خود یافت ، مادرش را بسیار دعا کند ؛ چرا که به پدرش خیانت نکرده است .

الإمام الصادق عليه السلام : لا يُبَغِضُنَا إِلَّا مَنْ حَبَّبَتْ وَلَادَتُهُ، أَوْ حَمَلَتْ بِهِ أُمُّهُ فِي حَيْضِهَا .

امام صادق علیه السلام : ما را دشمن نمی دارد ، مگر کسی که ولادتش ناپاك باشد یا مادرش در زمان حیض ، باردار شده باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ أَرَادَ أَنْ يُحْبَلَ لَهُ فَلْيُصَلِّ رَكَعَتَيْنِ بَعْدَ الْجُمُعَةِ ، يُطِيلُ فِيهِمَا الرُّكُوعَ وَ السُّجُودَ ، ثُمَّ يَقُولُ : اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَا سَأَلْتُكَ بِهِ زَكَرِيَّا ، يَا رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَ أَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ ، اللَّهُمَّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرِّيَّةً طَيِّبَةً ، إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ ، اللَّهُمَّ بِاسْمِكَ اسْتَحَلَلْتُهَا ، وَ فِي أَمَانَتِكَ أَخَذْتُهَا ، فَإِنْ قَضَيْتَ فِي رَحِمِهَا وَ لَدَا فَاجْعَلْهُ غُلَامًا مُبَارَكًا زَكِيًّا ، وَ لَا تَجْعَلْ لِلشَّيْطَانِ فِيهِ شِرْكًَا وَ لَا نَصِيبًا .

امام صادق علیه السلام : کسی که می خواهد همسرش باردار گردد ، بعد از نماز جمعه ، دو رکعت نماز با رکوع و سجود طولانی بخواند و سپس بگوید : «بار الها! همان چیزی را از تو می خواهم که زکریا از تو خواست . بار الها! مرا تنها مگذار و تو بهترین وارثی . بار الها! از جانب خودت نسلی پاك به من ببخش . همانا تو شنوای دعایی . بار الها! به نام تو او را بر خود حلال کردم و به عنوان امانت تو ، او را گرفتم . پس اگر در رحم او فرزندی تقدیر کردی ، او را پسری مبارك و پاك قرار ده و برای شیطان ، نه شراکتی در او قرار ده ، نه بهره ای .»

الإمام الصادق عليه السلام : أَكْبَرُ مَا يَكُونُ الْإِنْسَانُ يَوْمَ يُولَدُ، وَ أَصْغَرُ مَا يَكُونُ يَوْمَ يَمُوتُ .

امام صادق علیه السلام : بزرگ ترین روز انسان ، روزی است که زاده می شود و کوچک ترین روز او ، روزی است که می میرد .

عنه علیه السلام : هَذَا رَجُلٌ رَجُلًا أَصَابَ ابْنَا فَقَالَ : يُهْنِكُ الْفَارِسُ . فَقَالَ لَهُ الْحَسَنُ عَلَيْهِ السَّلَامُ : مَا عِلْمُكَ يَكُونُ فَارِسًا أَوْ رَاجِلًا؟

قال : جُعِلَتْ فِدَاكَ فَمَا أَقُولُ؟

قال : تَقُولُ : شَكَرْتَ الْوَاهِبَ ، وَ بَوَّرِكَ لَكَ فِي الْمَوْهوبِ ، وَ بَلَغَ أَشُدَّهُ ، وَ رَزَقَكَ بِرَّهٖ .

امام صادق عليه السلام : شخصی در تبریک به کسی که پسر دار شده بود ، گفت : تولد فرزند سوارکار ، بر تو مبارک باد .

امام حسن عليه السلام به او فرمود : «تو چه می دانی که او سوارکار خواهد شد یا پیاده ؟» .

گفت : فدایت شوم ، پس چه بگویم ؟

فرمود : بگو : سپاس گزاردی بخشنده [ی این نعمت] را و هدیه [ی خداوند] بر تو مبارک باد . [امیدوارم] به کمال برسد و خداوند ، نیکی اش را روزی تو گرداند .

الإمام الصادق عليه السلام : عَسَلُ الْمَوْلُودِ وَاجِبٌ .

امام صادق عليه السلام : عَسَلُ نَوْزَادٍ ، لَازِمٌ اسْتِ .

الإمام الصادق عليه السلام - فِيمَا يُفَعَلُ بِالْمَوْلُودِ إِذَا وُلِدَ - : مُرُوا الْقَابِلَةَ أَوْ بَعْضَ مَنْ يَلِيهِ أَنْ تُقِيمَ الصَّلَاةَ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى ؛ فَلَا يُصِيبُهُ لَمَمٌ ، وَ لَا تَابِعَةٌ أَبَدًا .

امام صادق عليه السلام - درباره آنچه هنگام ولادت نوزاد ، انجام می دهند - : به ماما یا کسی که نزد اوست ؛ فرمان دهید به گوش راست او اذان بگوید ، تا هرگز دیوانه و جن زده نشود .

عنه عليه السلام - أيضا - : وَ أُذُنٌ فِي أُذُنِهِ الْيُمْنَى وَ أَقِمِ فِي الْيُسْرَى ، تَفَعَّلُ بِهِ ذَلِكَ قَبْلَ أَنْ تَقَطَعَ سُرَّتَهُ ؛ فَإِنَّهُ لَا يَفْرَعُ أَبَدًا ، وَ لَا تُصِيبُهُ أُمَّ الصَّبِيَانِ .

امام صادق عليه السلام - در بیان آنچه هنگام ولادت ، شایسته است - : در گوش راست او اذان و در گوش چپ او اقامه بگو . این کار را پیش از بُریدن ناف انجام بده که [در این صورت] هرگز ترسان نمی شود و دچار [بیماری] امّ صبیان نمی گردد .

الإمام الصادق عليه السلام : حَنَّكُوا أَوْلَادَكُمْ بِتُرْبَةِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِ السَّلَامُ ؛ فَإِنَّهَا أَمَانٌ .

امام صادق عليه السلام : کام فرزندانتان را با تربت امام حسین عليه السلام بردارید ؛ چرا که مایه ایمنی است .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يُولَدُ لَنَا وَ لَدَّ إِلَّا سَمِينَاهُ مُحَمَّدًا ، فَإِذَا مَضَى لَنَا سَبْعَةُ أَيَّامٍ فَإِنَّ شِنْنَا غَيْرَنَا ، وَ إِنْ شِنْنَا تَرَكَنَا .

امام صادق علیه السلام : هیچ فرزندی برای ما زاده نمی شود ، مگر این که او را «محمد» می نامیم . وقتی هفت روز گذشت ، اگر بخواهیم ، تغییر می دهیم و اگر بخواهیم ، وا می گذاریم .

الإمام الصادق عليه السلام : جاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، فَقَالَ : يَا رَسُولَ اللَّهِ ، وُلِدَ لِي غُلَامٌ فَمَاذَا أُسَمِّيهِ؟ قَالَ : سَمِّهِ بِأَحَبِّ الْأَسْمَاءِ إِلَيَّ : حَمَزَةَ .

امام صادق علیه السلام : کسی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و گفت : ای پیامبر خدا! فرزندی برایم زاده شده است ، او را چه بنامم ؟ فرمود : «او را به محبوب ترین نام نزد من ، حمزه بنام» .

الإمام الصادق عليه السلام - و سُئِلَ عَنْ عِلَّةِ حَلْقِ رَأْسِ الْمَوْلُودِ فَقَالَ - : تَطْهِيرُهُ مِنْ شَعْرِ الرَّحِمِ .

امام صادق علیه السلام - وقتی علت تراشیدن سر نوزاد را از ایشان پرسیدند - : [به جهت] پاک کردن او از موی رحم .

الإمام الصادق عليه السلام : أَلْمَوْلُودُ إِذَا وُلِدَ عُقَّ عَنْهُ وَ حُلِقَ رَأْسُهُ ، وَ تُصَدَّقَ بِوزنِ شَعْرِهِ وَرِقًا ، وَ أُهْدَى إِلَى الْقَابِلَةِ الرَّجُلِ وَ الْوَرِكِ ، وَ يُدْعَى نَفْرًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَأْكُلُونَ وَ يَدْعُونَ لِلْغُلَامِ ، وَ يُسَمَّى يَوْمَ السَّابِعِ .

امام صادق علیه السلام : هرگاه کودک زاده شد ، [مستحب است] برای او عقیقه کنند، سر او را بتراشند و به وزن موی او ، نقره صدقه بدهند و پا و ران عقیقه به ماما هدیه داده شود و گروهی از مسلمان ها دعوت شوند ؛ آنان بخورند و برای فرزند دعا کنند ، و روز هفتم ، نام بر او بگذارند .

عنه عليه السلام : كُلُّ مَوْلُودٍ مُرْتَهَنٌ بِالْعَقِيقَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر نوزادی در گرو عقیقه است .

عنه عليه السلام : الْعَقِيقَةُ يَوْمَ السَّابِعِ ، وَ تُعْطَى الْقَابِلَةَ الرَّجُلَ مَعَ الْوَرِكِ ، وَ لَا يُكْسَرُ الْعَظْمُ .

امام صادق علیه السلام : عقیقه کردن ، در روز هفتم است و به ماما ، ران [گوسفند] همراه با سرین آن داده می شود و استخوان آن ، شکسته نمی شود .

عنه عليه السلام : تَقُولُ عَلَى الْعَقِيْقَةِ إِذَا عَقَقْتَ : «بِسْمِ اللَّهِ وَبِاللَّهِ ، اللَّهُمَّ عَقِيْقَةَ عَن فُلَانٍ ، لَحْمُهَا بِلَحْمِهِ ، وَ دَمُهَا بِدَمِهِ ، وَ عَظْمُهَا بِعَظْمِهِ ، اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ وَقَاءً لِّأَلِ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ» .

امام صادق عليه السلام : هنگامی که عقیقه کردی ، بگو : «به نام خدا و به کمک خدا . بار الها ! عقیقه ای است از فلانی . گوشتش در برابر گوشت او ، خورش در برابر خون او و استخوانش در برابر استخوان او . بار الها! او را سپر (بلا گردان) خاندان محمد . که دروذهای تو بر او و آنان باد . قرار ده» .

الإمام الصادق عليه السلام : اِخْتِنُوا أَوْلَادَكُمْ لِسَبْعَةِ أَيَّامٍ ؛ فَإِنَّهُ أَطْهَرُ وَ أَسْرَعُ لِنَبَاتِ اللَّحْمِ ، وَإِنَّ الْأَرْضَ لَتُكْرَهُ بَوْلَ الْأَغْلَفِ .

امام صادق عليه السلام : روز هفتم [تولد] ، فرزندانان را ختنه کنید ؛ چرا که مایه پاکیزگی بیشتر و رویش زودتر گوشت است و زمین ، بول ختنه نشده را ناپسند می دارد .

عنه عليه السلام : خِتَانُ الْغُلَامِ مِنَ السُّنَّةِ ، وَ خَفْضُ الْجَوَارِي لَيْسَ مِنَ السُّنَّةِ .

امام صادق عليه السلام : ختنه کردن پسر ، از سنت است ؛ ولی ختنه کردن دختر ، از سنت نیست .

قرآن:

«وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ» .

«وَ وَصَّيْنَا الْأَنْسَانَ بِوَالِدَيْهِ إِذِ الْحَمْلُ فِي بَوْنِهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهْنًا عَلَى وَهْنٍ وَ فِصْلُهُ فِي عَامَيْنِ...» .

«ومادرانی که بخواهند شیر دادن به فرزندانشان را کامل سازند ، دو سال تمام شیرشان بدهند» .

«و ما سفارش پدر و مادر را به انسان کردیم . مادرش به او باردار شد ، در حالی که ضعف بر روی ضعف ، افزوده می شد و از شیرگرفتنش در دو سالگی بود» .

الإمام الصادق عليه السلام : الرِّضَاعُ وَاحِدٌ وَ عِشْرُونَ شَهْرًا ، فَمَا نَقَصَ فَهُوَ جَوْرٌ عَلَى الصَّبِيِّ .

امام صادق عليه السلام : شیرخواری ، ۲۱ ماه است . پس هر چه کم شود ، ستم بر کودک است .

الإمام الصادق عليه السلام : لا تُسْتَرْضَعُ لِلصَّبِيِّ المَجُوسِيَّةُ ، وَ تُسْتَرْضَعُ لَهُ اليَهُودِيَّةُ وَ النَّصْرَانِيَّةُ ، وَ لَا يَشْرَبَنَّ الخَمْرَ يُمْنَعَنَّ مِنْ ذَلِكَ ، وَ يُكْرَهُ لَبْنُ الحَمَقَاءِ وَ قَبِيحَةِ الوَجْهِ ، وَ يُسْتَحَبُّ لَبْنُ الوِضَاءِ مِنَ النِّسَاءِ .

امام صادق عليه السلام : برای کودک ، از زن مجوس درخواست شیر دادن [به فرزند] نکن ، ولی از زن یهودی و مسیحی درخواست کن . البته نباید شراب بنوشند و باید از این کار ، بازداشته شوند . شیر دایه احمق و زشت رو ، مناسب نیست ؛ [ولی] شیر زن پاکیزه زیبا ، خوب است .

الإمام الصادق عليه السلام : أَطْعَمُوا صِبْيَانَكُمْ الرُّمَانَ ؛ فَإِنَّهُ أَسْرَعُ لِشَبَابِهِمْ .

امام صادق عليه السلام : به کودکانتان انار بدهید ، چرا که مایه زودتر جوان شدن آنهاست .

الإمام الصادق عليه السلام : صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ الظُّهْرَ وَ العَصْرَ فَخَفَّفَ الصَّلَاةَ فِي الرَّكَعَتَيْنِ ، فَلَمَّا انصَرَفَ قَالَ لَهُ النَّاسُ : يَا رَسُولَ اللَّهِ أَحَدَثَ فِي الصَّلَاةِ شَيْءٌ؟ قَالَ : وَمَا ذَاكَ؟ قَالُوا : خَفَّفْتَ فِي الرَّكَعَتَيْنِ الْأَخِيرَتَيْنِ ! فَقَالَ لَهُمْ : أَمَا سَمِعْتُمْ صُرَاخَ الصَّبِيِّ؟ !

امام صادق عليه السلام : پیامبر خدا ، نماز ظهر و عصر را خواند و دو رکعت [آخر] را سریع به جا آورد . [بعد از نماز] مردم به ایشان گفتند : ای پیامبر خدا! در [بار] نماز ، چیز تازه ای آمده است ؟

فرمود : «این [سؤال] به خاطر چیست ؟» .

گفتند : دو رکعت آخر را سریع خواندی .

فرمود : «آیا صدای گریه کودک را نشنیدید؟» .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ خَيْرَ مَا وَرَّثَ الآبَاءُ لِأَبْنَائِهِمُ الأَدَبَ لَا المَالَ ؛ فَإِنَّ المَالَ يَذْهَبُ ، وَ الأَدَبَ يَبْقَى .

امام صادق عليه السلام : بهترین چیزی که پدران برای پسرانشان به ارث می گذارند ، تربیت است ، نه مال ؛ چرا که مال می رود و تربیت می ماند .

عنه عليه السلام : لا يَزَالُ العَبْدُ المُؤْمِنُ يُورِثُ أَهْلَ بَيْتِهِ العِلْمَ وَ الأَدَبَ الصَّالِحَ ، حَتَّى يُدْخِلَهُمُ الجَنَّةَ جَمِيعًا ، حَتَّى لا يَفْقَدَ مِنْهُمُ صَغِيرًا وَ لا كَبِيرًا وَ لا خَادِمًا وَ لا جَارًا ، وَ لا يَزَالُ العَبْدُ العَاصِيُّ يُورِثُ أَهْلَ بَيْتِهِ الأَدَبَ السَّيِّئَ حَتَّى يُدْخِلَهُمُ النَّارَ جَمِيعًا ، حَتَّى لا يَفْقَدَ فِيهَا مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ صَغِيرًا وَ لا كَبِيرًا وَ لا خَادِمًا وَ لا جَارًا .

امام صادق علیه السلام : مؤمن ، همواره به خانواده اش ، دانش و تربیت شایسته ارث می دهد تا همه را وارد بهشت سازد ، به گونه ای که نه از کوچکشان ، نه از بزرگشان ، نه از خادمشان، نه از پناهنده شان خالی نباشد . بنده نافرمان [خدا] برای خانواده اش ادب ناشایست به ارث می گذارد تا همه آنان را وارد دوزخ سازد ، به گونه ای که نه از کوچک خانواده اش ، نه از بزرگشان ، نه از خادمشان و نه از همسایه شان تهی نباشد .

عنه عليه السلام : قَالَ لُقْمَانُ : يَا بُنَيَّ إِنْ تَأَدَّبْتَ صَغِيرًا انْتَفَعْتَ بِهِ كَبِيرًا، وَ مَنْ عَنَّا بِالْأَدَبِ اهْتَمَّ بِهِ، وَ مَنْ اهْتَمَّ بِهِ تَكَفَّفَ عِلْمُهُ، وَ مَنْ تَكَفَّفَ عِلْمَهُ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ، وَ مَنْ اشْتَدَّ لَهُ طَلْبُهُ أَدْرَكَ بِهِ مَنَفَعَةً .

امام صادق علیه السلام : لقمان گفت : ای فرزندم! اگر در کودکی تربیت شدی ، در بزرگ سالی از آن بهره مند می شوی . هر کس آهنگ تربیت کند ، به آن اهتمام می ورزد و هر کس به آن اهتمام ورزد ، برای دانستن آن ، خود را به زحمت می اندازد و هر کس خود را برای دانستن آن به زحمت می اندازد، به شدت در جستجوی آن می شود و هر کس جستجویش شدت یابد ، از آن ، بهره مند می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : دَخَلَ عَلَيَّ أَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ رَجُلٌ فَقَالَ : رَحِمَكَ اللَّهُ ، أُحَدِّثُ أَهْلِي؟ قَالَ نَعَمْ، إِنَّ اللَّهَ يَقُولُ: « يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا وَقُودُهَا النَّاسُ وَ الْحِجَارَةُ »، وَقَالَ: « وَ أَمُرُ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَ اصْطَبِرْ عَلَيْهَا . »

امام صادق علیه السلام : کسی بر پدرم وارد شد و گفت : رحمت خدا بر تو باد! برای خانواده ام حدیث بخوانم ؟

فرمود: آری . خداوند عز و جل می فرماید : «ای کسانی که ایمان آوردید! خودتان و خانواده تان را از آتشی نگه دارید که آتشگیره آن ، مردم و سنگ ها هستند» .

و فرمود : «و خانواده ات را به نماز امر کن و خود بر آن ، شکیبا باش » .

الإمام الباقر و الإمام الصادق عليهما السلام : إِذَا بَلَغَ الْغُلَامُ ثَلَاثَ سِنِينَ، يُقَالُ لَهُ : قُلْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ سَبْعَ مَرَّاتٍ . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ ثَلَاثُ سِنِينَ وَ سَبْعَةَ أَشْهُرٍ وَ عِشْرُونَ يَوْمًا، فَيُقَالُ لَهُ : قُلْ : «مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ» سَبْعَ مَرَّاتٍ . وَ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ أَرْبَعُ سِنِينَ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُ قُلْ : سَبْعَ مَرَّاتٍ : «صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ» . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ خَمْسُ سِنِينَ ، ثُمَّ يُقَالُ لَهُ : أَيُّهُمَا يَمِينُكَ وَ أَيُّهُمَا شِمَالُكَ؟ فَإِذَا عَرَفَ ذَلِكَ حَوْلَ وَجْهِهِ إِلَى الْقِبْلَةِ وَ يُقَالُ لَهُ : اسْجُدْ . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ، فَإِذَا تَمَّ لَهُ سَبْعُ سِنِينَ قِيلَ لَهُ : اغْسِلْ وَجْهَكَ وَ كَفَيْكَ، فَإِذَا غَسَلَهُمَا قِيلَ لَهُ : صَلِّ . ثُمَّ يُتْرَكُ حَتَّى يَتِمَّ لَهُ تِسْعُ سِنِينَ ، فَإِذَا تَمَّتْ لَهُ عِلْمَ الْوُضُوءِ، وَ

ضُرِبَ عَلَيْهِ، وَ أُمِرَ بِالصَّلَاةِ، وَ ضُرِبَ عَلَيْهَا . فَإِذَا تَعَلَّمَ الْوُضُوءَ وَ الصَّلَاةَ غَفَرَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ لَهُ وَ لِوَالِدَيْهِ إِنْ شَاءَ اللَّهُ .

امام باقر و امام صادق علیهما السلام : چون پسر به سه سالگی رسید ، باید به او بگویند: هفت مرتبه بگو «لا إله إلا الله» . سپس ، رهایش کنند تا سه سال و هفت ماه و بیست روز او کامل شود. سپس باید به او بگویند: هفت مرتبه بگو «محمد رسول الله» ؛ و او را رها کنند تا چهار سال او تمام شود . آن گاه باید به او بگویند: هفت مرتبه بگو «صلی الله علی محمد وآله» . سپس رهایش کنند تا پنج سال او تمام شود . آن گاه از او بپرسند: دست چپ و راستت کدام است؟ اگر شناخت، باید صورتش را به سمت قبله برگردانده ، به او بگویند: سجده کن. سپس ، رهایش کنند تا هفت سال او تمام شود. پس وقتی هفت سال او تمام شد، باید به او بگویند: صورت و دو دستت را بشوی وقتی آن دو را شست ، باید به او بگویند: نماز بخوان . سپس ، رهایش کنند تا نه سال او تمام شود. وقتی تمام شد، وضو به او یاد داده شود و بر [ترك] آن ، تنبیه گردد و به نماز ، امر شود و بر [ترك] آن ، تنبیه گردد. وقتی وضو و نماز را فراگرفت، خداوند ، او و پدر و مادرش را می آمرزد ؛ إِنْ شَاءَ اللَّهُ !

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّا نَأْمُرُ صِبْيَانَنَا بِالصَّلَاةِ وَ الصِّيَامِ مَا أَطَاقُوا، إِذَا كَانُوا أَبْنَاءَ سَبْعِ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : ما کودکان خود را وقتی هفت ساله شدند ، به نماز و روزه به اندازه ای که توان داشته باشند ، و می داریم .

عنه عليه السلام - لَمَّا سُئِلَ : - مَتَى تَجِبُ الصَّلَاةُ عَلَى الصَّبِيِّ ؟ : إِذَا كَانَ ابْنٌ سِتِّ سِنِينَ، وَ الصِّيَامُ إِذَا أَطَاقَهُ .

امام صادق علیه السلام :- در پاسخ به این سؤال که چه هنگام ، نماز بر کودک لازم می شود ؟ - : [نماز ،] هنگامی که شش ساله باشد و روزه ، هنگامی که توان آن را داشته باشد .

الإمام الصادق عليه السلام : الْحَافِظُ لِلْقُرْآنِ الْعَامِلُ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ .

امام صادق علیه السلام : حافظ قرآن که به آن عمل کند ، همراه سفیران (فرشتگان) ارجمند و نیکوکار است .

الإمام الصادق عليه السلام : بَادِرُوا أَحْدَاثَكُمْ بِالْحَدِيثِ قَبْلَ أَنْ تَسْبِقَكُمْ إِلَيْهِمُ الْمُرْجِنَةُ .

امام صادق علیه السلام : در آشنا کردن جوانانتان به حدیث ، شتاب کنید ، پیش از آن که

مرجئه [فرقه یی از مسلمانان که در زمان خلافت معاویه بین مسلمانان پیدا شدند و عقیده آنان این بود که جمیع اهل قبيله

همین که بظاهر باسلام اقرار کنند مومند و ارتکاب گناه بایمان ضرری نمیرساند. هیچکس حق ندارد در دنیا در باب جهنمی

بودن کسانی که مرتکب گناهان کبیره شده اند حکم دهد. و باید حکم این اشخاص را بروز قیامت موکول کرد. این تاخیر حکم را

ارجاء نامیدند و ماخوذ است از این قسمت از آیه ۱۰۷ سوره التوبه : [و آخرون مرجون لامرالله اما یعذبهم و اما یتوب علیهم

و الله علیم حکیم] عقیده مرجئه درباره امام این است که چون کسی بامامت مسلمانان انتخاب شد باید هرچه گوید پذیرفت . این

فرقه در حقیقت یاران معاویه و طرفداران حکومت آل ابوسفیان بودند.] **بر شما پیشی گیرند .**

الإمام الصادق علیه السلام : كَانَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامُ يُعْجِبُهُ أَنْ يُرَوِيَ شِعْرَ أَبِي

طَالِبٍ ، وَ أَنْ يُدَوِّنَ ، وَ قَالَ : تَعَلَّمُوهُ وَ عَلِّمُوهُ أَوْلَادَكُمْ ، فَإِنَّهُ كَانَ عَلَى دِينِ اللَّهِ ، وَ فِيهِ عِلْمٌ

كَثِيرٌ .

امام صادق علیه السلام : امیر مؤمنان از این که شعر [پدرش] ابو طالب ، روایت و تدوین

شود ، خرسند می شد و می فرمود : «آن را فرا بگیرید و به فرزندانان یاد بدهید ؛ چرا

که او بر دین خدا بود و در آن ، دانش بسیار است» .

عنه علیه السلام : يَا مَعْشَرَ الشَّيْعَةِ عَلِّمُوا أَوْلَادَكُمْ شِعْرَ الْعَبْدِيِّ ، فَإِنَّهُ عَلَى دِينِ اللَّهِ .

امام صادق علیه السلام : ای گروه شیعه! به فرزندانان شعر عبدی را یاد بدهید ؛ چرا که

او بر دین خداوند است .

الإمام الصادق علیه السلام : أَهْلُ صَبِيَّكَ حَتَّى يَأْتِيَ لَهُ سِتُّ سِنِينَ ، ثُمَّ ضُمَّهُ إِلَيْكَ سَبْعَ

سِنِينَ فَأَدِّبْهُ بِأَدَبِكَ ، فَإِنْ قَبِلَ وَصَلَحَ وَإِلَّا فَحَلِّ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : پسرت را تا شش سالگی رها کن . سپس او را هفت سال همراه

خود ساز و با ادب خود ادبش کن . اگر پذیرفت و شایسته شد که خیلی خوب و گرنه

رهایش کن .

عنه علیه السلام : الْغُلَامُ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْكِتَابَ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيَتَعَلَّمُ الْحَلَالَ

وَ الْحَرَامَ سَبْعَ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : پسر ، هفت سال باید بازی کند ، هفت سال آموزش قرآن ببیند و

هفت سال ، حلال و حرام را فرا گیرد .

الإمام الصادق علیه السلام : لَمَّا نَزَلَتْ هَذِهِ الْآيَةُ : يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ

أَهْلِيكُمْ نَارًا «جَلَسَ رَجُلٌ مِنَ الْمُسْلِمِينَ يَبْكِي وَقَالَ : أَنَا عَجَزْتُ عَنِ نَفْسِي ، كُفِّتُ أَهْلِي؟!!

فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ : حَسْبُكَ أَنْ تَأْمُرَهُمْ بِمَا تَأْمُرُ بِهِ نَفْسَكَ ، وَتَنْهَاهُمْ عَمَّا

تَنْهَى عَنْهُ نَفْسُكَ .

امام صادق علیه السلام : هنگامی که این آیه نازل شد : «ای کسانی که ایمان آوردید! خودتان و خانواده تان را از آتش ، ننگه دارید» ، یکی از مردان مسلمان به گریه نشست و گفت : من از [نگه داشتن] خودم ناتوان بودم، به خانواده ام نیز مکلف شدم . پیامبر خدا فرمود : «برای تو همین کافی است که آنچه خودت را به آن امر می کنی ، آنان را بدان امر کنی و از آنچه خودت را نهی می کنی ، آنان را نهی کنی» .

الإمام الصادق عليه السلام : كونوا دُعَاةً لِلنَّاسِ بِغَيْرِ السِّنِّتِمْ ؛ لِيَرَوْا مِنْكُمْ الْوَرَعَ وَالْاجْتِهَادَ وَالصَّلَاةَ وَالْخَيْرَ ، فَإِنَّ ذَلِكَ دَاعِيَةٌ .

امام صادق علیه السلام : با غیر از زبانتان ، [با رفتار] دعوت کننده مردم باشید . باید مردم از شما پرهیزگاری، تلاش خستگی ناپذیر و نماز و خوبی ببینند که این، دعوت کردن است .

الكافي عن يونس بن رباط عن الإمام الصادق عليه السلام : قال رسول الله صلى الله عليه وآله : رَحِمَ اللَّهُ مَنْ أَعَانَ وَلَدَهُ عَلَى بَرِّهِ .

قال : قُلْتُ : كَيْفَ يُعِينُهُ عَلَى بَرِّهِ؟

قال : يَقْبَلُ مَيْسورَهُ، وَيَتَجَاوَزُ عَنِ مَعسورِهِ، وَلَا يُرهِقُهُ، وَلَا يَخْرُقُ بِهِ ، فَلَيْسَ بَيْنَهُ وَبَيْنَ أَنْ يَصِيرَ فِي حَدِّ مَنْ حُدودِ الْكُفْرِ إِلَّا أَنْ يَدْخُلَ فِي عُقُوقٍ أَوْ قَطِيعَةٍ رَحِمِ .

الكافي - به نقل از یونس بن رباط ، از امام صادق علیه السلام - : پیامبر خدا فرمود : خدا رحمت کند کسی را که فرزندش را بر فرمانبری از وی یاری کند .

[کسی] پرسید : چگونه او را بر فرمانبری یاری می کند ؟

فرمود: «آنچه را در توانش بوده ، بپذیرد و از آنچه در توانش نیست ، بگذرد و به آنچه نمی تواند، وا ندارد و براو سخت نگیرد که چیزی میان او و ورود در قلمروی از قلمروهای کفر نیست ، مگر این که وارد نافرمانی [والدین] و یا بُریدن ارتباط خویشاوندی شود .

الإمام الصادق عليه السلام : يُفَرِّقُ بَيْنَ الْغِلْمَانِ وَالنِّسَاءِ فِي الْمَضَاجِعِ إِذَا بَلَغُوا عَشْرَ سِنِينَ .

امام صادق علیه السلام : پسران ، وقتی به ده سالگی رسیدند ، بسترشان از زنان ، جدا می شود .

الإمام الصادق عليه السلام : إِذَا بَلَغَتِ الْجَارِيَةُ الْحُرَّةُ سِتَّ سِنِينَ فَلَا يَنْبَغِي لَكَ أَنْ تُقَبَّلَهَا .

امام صادق علیه السلام : وقتی دختر آزاد به شش سالگی رسید ، برای تو شایسته نیست که او را ببوسی .

الإمام الصادق عليه السلام : يَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ إِذَا دَخَلَ عَلَى أَبِيهِ ، وَلَا يَسْتَأْذِنُ الْأَبُ عَلَى الْابْنِ .

قال : وَيَسْتَأْذِنُ الرَّجُلُ عَلَى ابْنَتِهِ وَأُخْتِهِ إِذَا كَانَتَا مُتَزَوِّجَتَيْنِ .

امام صادق علیه السلام : [لازم است] مرد هنگام وارد شدن بر پدرش اجازه بگیرد ؛ ولی لازم نیست پدر از پسرش اجازه بگیرد ، و مرد از دخترش و خواهرش ، هنگامی که ازدواج کرده باشند ، [لازم است] اجازه بگیرد .

عنه عليه السلام : لِيَسْتَأْذِنَ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَبْلُغُوا الْحُلُمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَّاتٍ كَمَا أَمَرَكَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ ، وَمَنْ بَلَغَ الْحُلُمَ فَلَا يَلِجُ عَلَى أُمِّهِ وَلَا عَلَى أُخْتِهِ وَلَا عَلَى خَالَتِهِ وَلَا عَلَى سِوَى ذَلِكَ إِلَّا بِإِذْنٍ ، فَلَا تَأْذِنُوا حَتَّى يُسَلِّمَ .

امام صادق علیه السلام : کسانی که مملوک شما هستند و کسانی که بالغ نشده اند ، باید در سه هنگام ، اجازه بگیرند ، همان گونه که خداوند عز و جل به شما امر کرده است ، و کسی که بالغ شد ، بدون اجازه ، نه بر مادرش ، نه بر خواهرش ، نه بر خاله اش و نه بر دیگران ، وارد نشود . اجازه [ی ورود] ندهید ، تا [برای اطلاع دادن ورودش] سلام کند .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا يُجَامِعُ الرَّجُلُ امْرَأَتَهُ وَلَا جَارِيَتَهُ فِي الْبَيْتِ صَبِيًّا ؛ فَإِنَّ ذَلِكَ مِمَّا يُوْرَثُ الزَّانَا .

امام صادق علیه السلام : در حالی که کودکی در اتاق باشد ، مرد نباید با زن و کنیزش آمیزش کند ؛ چرا که این ، از آن چیزهایی است که زنا را در پی می آورد .

الإمام الصادق عليه السلام : إِنَّ اللَّهَ لَيَرْحَمُ الْعَبْدَ لِشِدَّةِ حُبِّهِ لَوْلَاهُ .

امام صادق علیه السلام : بدون تردید، خداوند بر بنده خود به خاطر شدت محبت به فرزندش ، رحم می کند .

عنه عليه السلام : قَالَ مُوسَى بْنُ عِمْرَانَ عَلَيْهِ السَّلَامُ : يَا رَبِّ ، أَيُّ الْأَعْمَالِ أَفْضَلُ عِنْدَكَ ؟ فَقَالَ : حُبُّ الْأَطْفَالِ ، فَإِنِّي فَطَرْتُهُمْ عَلَى تَوْحِيدِي ، فَإِن أَمَّتْهُمْ أَدْخَلْتُهُمْ بِرَحْمَتِي جَنَّتِي .

امام صادق علیه السلام : موسی بن عمران علیه السلام گفت : پروردگارا ! کدام عمل ، نزد تو برترین است ؟

فرمود : «دوست داشتن کودکان ؛ چرا که من ، آنان را بر توحید خود سرشته ام . اگر آنان را بمیرانم ، به رحمت خودم آنان را وارد بهشتم خواهم کرد» .

الإمام الصادق عليه السلام : جَاءَ رَجُلٌ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ فَقَالَ : مَا قَبَلْتُ صَبِيًّا قَطُّ . فَلَمَّا وَتَى قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ : هَذَا رَجُلٌ عِنْدِي أَنَّهُ مِنَ أَهْلِ النَّارِ .

امام صادق عليه السلام : مردی خدمت پیامبر صلی الله علیه و آله رسید و گفت : هرگز کودکی را نبوسیده ام . وقتی بازگشت پیامبر خدا فرمود : «این ، کسی است که در نظر من از اهل آتش است» .

الإمام الصادق عليه السلام : قَالَ وَالِدِي عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَاللَّهِ إِنِّي لِأَصَانِعُ بَعْضَ وُلْدِي وَأَجْلِسُهُ عَلَى فَخْذِي وَأَكْثِرُ لَهُ الْمَحَبَّةَ ، وَأَكْثِرُ لَهُ الشُّكْرَ ، وَإِنَّ الْحَقَّ لِعِغْرِهِ مِنْ وُلْدِي ، وَلَكِنْ مُحَافِظَةً عَلَيْهِ مِنْهُ وَمِنْ غَيْرِهِ ؛ لئَلَّا يَصْنَعُوا بِهِ مَا فَعَلَ بِيُوسُفَ . إِخْوَتُهُ ، وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ سُورَةَ يُوسُفَ إِلَّا أَمْثَالًا لِكَيْلَا يَحْسَدَ بَعْضُنَا بَعْضًا كَمَا حَسَدَ بِيُوسُفَ . إِخْوَتُهُ وَبَغَوْا عَلَيْهِ .

امام صادق عليه السلام : پدرم علیه السلام فرمود : «به خدا سوگند ، من نسبت به یکی از فرزندانم تظاهر می کنم و او را بر زانویم می نشانم و بسیار به او محبت می کنم و بسیار از او تشکر می کنم . هر چند حق با فرزند دیگر من است ؛ لیکن به خاطر حفاظت کردن وی از او و دیگران ، چنین می کنم تاکاری را که برادران یوسف با او کردند ، اینان با وی نکنند . خداوند ، سوره یوسف را فرو نفرستاده است ، مگر نمونه ای برای آن که برخی از ما نسبت به برخی دیگر ، حسادت نورزد ، همان گونه که برادران یوسف بر او حسادت ورزیدند و ستم نمودند» .

الإمام الصادق عليه السلام : دَعَا ابْنَكَ يَلْعَبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَيُؤَدَّبُ سَبْعَ سِنِينَ ، وَالزَّمَهُ نَفْسَكَ سَبْعَ سِنِينَ ، فَإِنْ أَفْلَحَ ، وَإِلَّا فَإِنَّهُ مِمَّنْ لَا خَيْرَ فِيهِ .

امام صادق عليه السلام : فرزندت را رها کن تا هفت سال بازی کند و در هفت سال [دوم] ، او را تربیت کن و هفت سال [سوم] ، او را با خودت همراه کن . اگر رستگار شد ، چه خوب ؛ در غیر این صورت ، از کسانی است که هیچ خیری در آنها نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : أَيُّمَا رَجُلٍ دَعَا عَلَى وَادِهِ أَوْرَثَهُ اللَّهُ الْفَقْرَ .

امام صادق عليه السلام : هر کس فرزندش را نفرین کند ، خداوند او را فقیر نماید .

الإمام الصادق عليه السلام - فِي قَوْلِهِ تَعَالَى : - «وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا» : «الإِحْسَانُ أَنْ تُحْسِنَ صُحْبَتَهُمَا ، وَالْأَلَّا تُكَلِّفَهُمَا أَنْ يَسْأَلَكَ شَيْئًا مِمَّا يَحْتَاجَانِ إِلَيْهِ وَإِنْ كَانَا مُسْتَغْنِيَيْنِ» .

امام صادق علیه السلام :- درباره این سخن خداوند متعال که فرموده «و نیکی کردن به پدر و مادر» - :نیکی کردن ، این است که با آنان خوب همراهی کنی ، و این که آنان را به زحمت نیندازی که چیزی از نیازهایشان را از تو بخواهند ، هر چند توانگر باشند .

الإمام الصادق عليه السلام - في قوله تعالى : - «إِمَّا يَبْلُغَنَّ عِنْدَكَ الْكِبَرَ : «... إِنْ أَضْجَرَكَ فَلَا تَقُلْ لَهُمَا : أَفٌّ، وَلَا تَنْهَرُهُمَا إِنْ ضَرَبَاكَ» .

امام صادق علیه السلام :- درباره سخن خداوند متعال «اگر کنار تو به پیری رسیدند . . .» . :اگر آنان ، تو را به تنگ آوردند ، ناراحتی ات را ابراز مکن و اگر تو را زدند ، بر آنان فریاد مزن [و درشتی مکن] .

عنه عليه السلام : أدنى العقوق : «أفٌّ»، ولو علم الله عز وجل شيئاً أهون منه لنهى عنه .

امام صادق علیه السلام : پایین ترین درجه نافرمانی ، «أف» گفتن است و اگر خداوند عز و جل چیزی کمتر از این سراغ داشت ، بی تردید ، از آن نهی می نمود .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى : - «وَ اخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ : «لَا تَمَلَأْ عَيْنَيْكَ مِنَ النَّظَرِ إِلَيْهِمَا إِلَّا بِرَحْمَةٍ وَرِقَّةٍ، وَلَا تَرْفَعْ صَوْتَكَ فَوْقَ أَصْوَاتِهِمَا، وَلَا يَدَكَ فَوْقَ أَيْدِيهِمَا، وَلَا تَقْدِّمَ قَدَامَهُمَا» .

امام صادق علیه السلام :- درباره سخن خداوند متعال «و از سر رحمت ، بال فروتنی بر آنان بگستر» - :چشمانت را جز با مهربانی و دلسوزی از نگاه به آنان ، پُر مکن و صدایت را بالاتر از صدای آنان و دستت را بالاتر از دستان آنان ، بلند مکن و بر گام های آنان ، پیشی مگیر .

عنه عليه السلام - في قوله تعالى : - «و قُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا : « إِنْ ضَرَبَاكَ فَقُلْ لَهُمَا : غَفَرَ اللَّهُ لَكُمَا» .

امام صادق علیه السلام :- درباره سخن خداوند متعال «محترمانه با آنان سخن بگو»- : اگر تو را زدند ، به آنان بگو : خداوند ، شما را بیامرزد !

الإمام الصادق عليه السلام : يَجِبُ لِلْوَالِدَيْنِ عَلَى الْوَالِدِ ثَلَاثَةٌ أَشْيَاءَ : شَكَرُهُمَا عَلَى كُلِّ حَالٍ، وَطَاعَتُهُمَا فِيمَا يَأْمُرَانِهِ وَيَنْهَيَانِهِ عَنْهُ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ، وَنَصِيحَتُهُمَا فِي السِّرِّ وَالْعَلَانِيَةِ .

امام صادق علیه السلام : پدر و مادر ، سه حق بر فرزند دارند : سپاس گزاری از آنان در همه حال ؛ فرمان برداری از آنان در هر آنچه به او امر و نهی می کنند ، غیر از نافرمانی خدا ؛ و خیرخواهی برای آنان ، در نهان و آشکار .

الإمام الصادق عليه السلام : بَرُّوا آبَاءَكُمْ ؛ يَبْرِكُمْ أَبْنَاءُكُمْ .

امام صادق علیه السلام : به پدرانتان ، نیکی کنید تا فرزندانتان به شما نیکی کنند .

الإمام الصادق عليه السلام : مَا مِنْ مُؤْمِنٍ يَخْذُلُ أَخَاهُ وَهُوَ يَقْدِرُ عَلَى نُصْرَتِهِ ، إِلَّا خَذَلَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ .

امام صادق علیه السلام : هیچ مؤمنی نیست که برادرش را تنها بگذارد ، در حالی که می تواند او را یاری دهد، مگر آن که خداوند ، در دنیا و آخرت، او را بی یاور خواهد ساخت .

الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ قَالَ لِأَخِيهِ الْمُؤْمِنِ : «مَرْحَبًا»، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ مَرْحَبًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ .

امام صادق علیه السلام : هر کس به برادر مؤمن خود بگوید : «خوش آمدی!» ، خداوند متعال تا روز قیامت برای او خوشامد می نویسد .

الإمام الصادق عليه السلام : اذْكُرُوا أَخَاكُمْ إِذَا غَابَ عَنْكُمْ بِأَحْسَنِ مَا تُحِبُّونَ أَنْ تُذَكَّرُوا بِهِ إِذَا غَبْتُمْ عَنْهُ .

امام صادق علیه السلام : وقتی برادرتان نزد شما نبود ، از او به بهترین شکلی یاد کنید که دوست می دارید وقتی شما نزد او نیستید ، از شما آن گونه یاد شود .

الإمام الصادق عليه السلام : أَحَبُّ إِخْوَانِي إِلَيَّ مَنْ أَهْدَى إِلَيَّ عُيُوبِي .

امام صادق علیه السلام : دوست داشتنی ترین دوستان من ، کسی است که عیب هایم را به من هدیه دهد .

الإمام الصادق عليه السلام : لَا تَطْعَنُوا فِي عُيُوبِ مَنْ أَقْبَلَ إِلَيْكُمْ بِمَوَدَّتِهِ، وَلَا تَوْقِفُوهُ عَلَى سَيِّئَةٍ يَخْضَعُ لَهَا؛ فَإِنَّهَا لَيْسَتْ مِنْ أَخْلَاقِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مِنْ أَخْلَاقِ أَوْلِيَائِهِ .

امام صادق علیه السلام : به کسی که با دوستی به شما رو آورده است ، طعنه نزنید و کار بدی را که انجام داده، به رخس نکشید که موجب سرافکنگی او می گردد ؛ چرا که این ، از اخلاق پیامبر خدا صلی الله علیه و آله و از اخلاق دوستان او نیست .

الإمام الصادق عليه السلام : فَازَ وَاللَّهِ الْأَبْرَارُ، أَتَدْرِي مَنْ هُمْ؟ هُمُ الَّذِينَ لَا يُؤْذُونَ الدَّرَّ .

امام صادق عليه السلام : به خدا سوگند ، نیکوکاران رستگارانند . آیا می دانی آنان چه کسانی هستند ؟ آنان ، کسانی اند که [حتی] مورچه را نمی آزارند .

درآمد

بررسی رهنمودهای پیشوایان اسلام درباره حقوق نوزاد ، نشان می دهد که کودک ، در آغاز تولد ، هشت حق بر خانواده خود دارد . این حقوق ، عبارت اند از :

1. بزرگداشت تولد

روزی که خداوند متعال ، نعمتی به انسان عنایت کند ، «عید» است و فرخنده و مبارک . نوزاد ، نعمت بزرگی برای خانواده است و جشن تولد ، در حقیقت ، جشن سپاس گزاری از این نعمت بزرگ الهی است و تهنیت گفتن آن و ولیمه دادن برای بزرگداشت آن ، مطلوب است .

جشن تولد ، بزرگداشت روزی است که نخستین نعمت الهی که خلعت وجود است ، انسان را فرا می گیرد و او با کمال عزت و بزرگواری ، دیده به جهان می گشاید . پیامبر خدا از امام علی علیه السلام پرسید: «نخستین نعمتی که خداوند به تو عنایت کرد ، چیست ؟

امام پاسخ داد : «نخستین نعمت الهی بر من ، این است که مرا آفرید ، در حالی که چیز در خور ذکری نبودم .»

بنا بر این ، تکرار همه ساله جشن تولد ، به منظور سپاس گزاری از نخستین نعمت الهی ، شایسته و نیکوست ، هرچند دلیل خاصی که استحباب این جشن را اثبات نماید ، وجود ندارد ؛ مانند جشن تکلیف .

2. غسل دادن

درباره غسل نوزاد ، چند نکته قابل توجه است :

الف - مقصود از این غسل ، شستشوی نوزاد نیست ؛ بلکه مقصود ، غسل به مفهوم شرعی آن است . بنا بر این ، کسی که نوزاد را غسل می دهد ، باید احکام غسل (مانند: قصد قربت و ترتیب) را رعایت نماید .

ب - استحباب این غسل ، مشروط است به ضرر نداشتن آن برای کودک .

ج - استحباب غسل نوزاد ، هنگام تولد است و تأخیر در آن ، تا دو سه روز ، مانعی ندارد .

د - برخی از فقهای گذشته ، غسل نوزاد را واجب دانسته اند .

3. اذان و اقامه گفتن در گوش نوزاد

نکاتی که در مورد این اقدام قابل توجه است ، اینهاست :

الف - اذان ، باید در گوش راست نوزاد گفته شود و اقامه ، در گوش چپ او .

ب - هنگام گفتن اذان و اقامه در گوش نوزاد ، در برخی روایات ، پس از بلند شدن صدای

طفل و در برخی ، قبل از افتادن ناف او ذکر شده است .

ج - این سنت اسلامی ، حاکی از نقش آفرینی نخستین صداها در طبیعت کودک و تأثیر آن

در تربیت و سرنوشت اوست .

4. برداشتن کام کودک

مقصود از این عمل ، مالیدن مقداری تربت سیدالشهدا علیه السلام و آب فرات به کام نوزاد است .

حکمت این کار ، آن است که حق طلبی ، عدالت خواهی و دوستی اهل بیت علیهم السلام در آغاز زندگی در جان کودک نفوذ کند ، چنان که در برخی روایات به این معنا اشاره شده است .

در شماری از روایات ، برداشتن کام کودک با آب باران ، آب گرم ، خرما و عسل نیز توصیه شده است و از این رو ، در صورت امکان ، بهتر است قدری عسل و خرما با کمی آب فرات یا آب باران مخلوط کنند و به کام کودک بمالند .

این رهنمود نیز نشان دهنده نقش نخستین خوردنی ها، مانند نخستین شنیدنی ها ، در سرنوشت کودک است .

5. انتخاب نام نیکو

در روایات اسلامی ، انتخاب نام نیکو برای نوزاد ، نخستین نیکی خانواده به فرزند ، شمرده شده است . شایسته است خانواده های مسلمان ، با بهره گیری از رهنمودهای پیشوایان خود ، بهترین نام را برای فرزندان خویش انتخاب نمایند . این رهنمودها عبارت اند از :

الف - خانواده ها می تواند هر نام زیبایی را برای کودک خود ، انتخاب کنند ؛

ب - صادق ترین نام ها ، نام هایی است که حاکی از عبودیت و پیوند انسان با آفریدگار خود باشد ؛

ج - بهترین نام ها ، نام انبیای الهی و پیشوایان دینی و بهتر از همه ، نام محمد است ؛

د - کسانی که خداوند متعال ، چهار فرزند پسر به آنها عنایت کرده ، نکوهیده است که نام یکی از آنها را «محمد» نگذارند ؛

ه - نام گذاری فرزند قبل از تولد ، انجام شود و اگر معلوم نیست که جنین ، دختر است یا پسر ، نامی که با هر دو تناسب دارد ، انتخاب گردد . البته تغییر نام پس از تولد مانعی ندارد ؛

و - نام گذاری پسر به «محمد» تا هفت روز پس از تولد ، و تغییر آن پس از گذشتن این مدت ، در صورت تمایل .

ز - برخی نام ها مانند : محمد و فاطمه ، به دلیل ارتباط آنها با شخصیت های بزرگ اسلامی احترام ویژه ای دارند که باید رعایت گردد ؛

ح - نام هایی مانند : شهاب ، حریق ، حباب ، کلب ، فرار ، حرب و ظالم ، که حاکی از شر و یا اشرارند مکروه است ؛

ط - نام هایی که حاکی از خودستایی است یا هنگام نفی آنها در گفتگو فال بد زده می شود (مانند : مبارك) ، نکوهیده شمرده شده است .

ی - نام هایی که شایسته خداوند متعال است (مانند : قدوس ، حکم ، وخالق) ، نباید در نام گذاری مورد استفاده قرار گیرند و برخی ، این گونه نام گذاری را تحریم کرده اند .

6. تراشیدن سر نوزاد

مستحب است که روز هفتم ولادت ، موهای سر نوزاد ، تراشیده شود و هم وزن آن ، طلا یا نقره ، صدقه داده شود . در استحباب این عمل ، تفاوتی میان نوزد دختر و پسر نیست .

7. عقیقه کردن برای نوزاد

عقیقه کردن ، عبارت است از ذبح گوسفند هنگام ولادت برای اطعام .

نکاتی که در این باید مورد توجه قرار گیرد ، عبارت است از :

الف - عقیقه کردن برای فرزند ، مستحب مؤکد است ؛ بلکه برخی از فقها آن را واجب دانسته اند .

ب - مستحب است برای پسر ، گوسفند نر عقیقه شود و برای دختر ، گوسفند ماده .

ج - زمان عقیقه کردن ، روز هفتم ولادت است و اگر در آن تأخیر بیفتد ، استحباب آن ساقط نمی شود ؛ بلکه اگر پدر و مادر برای فرزند عقیقه نکردند ، مستحب است شخص پس از بلوغ برای خود ، عقیقه کند .

د - مستحب است که گوشت عقیقه را میان مؤمنان تقسیم کنند و از آنان بخواهند برای نوزاد ، دعا کنند ؛ ولی بهتر است عقیقه را بپزند و حداقل ، ده نفر از اهل ایمان را برای

خوردن آن ، دعوت کنند تا از آن بخورند و برای نوزاد ، دعا نمایند .
ه - مستحب است در

تقسیم کردن گوشت عقیقه ، استخوان های آن را نشکنند و پا و ران ، بلکه يك چهارم آن را برای ماما بفرستند .

و - برای پدر و مادر نوزاد و عائله پدر ، مکروه است از عقیقه نوزادشان بخورند و این کراهت ، برای مادر نوزاد ، بیشتر است .

ز - دعا کردن هنگام ذبح عقیقه ، مستحب است . دعاهایی که در این باره از اهل بیت علیهم السلام وارد شده ، بسیار است .

8. ختنه کردن نوزاد

ختنه کردن پسر در روز هفتم ولادت ، مستحب است و تأخیر آن تا هنگام بلوغ ، جایز است . احتیاط ، آن است که اولیای کودک ، او را قبل از بلوغ ختنه کنند ؛ اما پس از بلوغ ، ختنه ، واجب فوری است و تأخیر آن جایز نیست .
همچنین ، مستحب است که هنگام ختنه کودک ، دعای مأثور خوانده شود .

یکی از مباحث مهم تربیتی ، عدالت ورزی والدین در اظهار محبت به فرزندان و واگذاری امکانات مادی به آنهاست . این مسئله از دو نگاه ، قابل بحث و بررسی است : فقهی - حقوقی و تربیتی .

آنچه در این جامورد نظر است، عدالت ورزی نسبت به فرزندان از نگاه دوم است . عدالت ورزی نسبت به فرزندان ، می تواند آثار تربیتی مهمی را بدین شرح به دنبال داشته باشد :

1. فرزندان نیز متقابلاً به والدین لطف و نیکی می کنند و حقوق آنان را رعایت خواهند کرد .

2. آنان نیز نسبت به فرزندان خود ، از مرز عدالت تجاوز نخواهند کرد .

3. عدالت ورزی میان فرزندان ، مانع از حسادت و کینه ورزی آنان نسبت به هم خواهد شد .

4. مهم تر این که کودک ، از آغاز زندگی با روح عدالت ورزی پرورش خواهد یافت و رفتار عادلانه خانواده ، زمینه را برای تأمین عدالت اجتماعی فراهم خواهد ساخت .

بر عکس ، بی عدالتی و رفتار تبعیض آمیز نسبت به فرزندان ، نه تنها والدین را از محبت آنان محروم می کند ؛ بلکه آینده فرزندان را نیز با خطر مواجه می نماید . از این رو ، دانشمندان تعلیم و تربیت در عصر حاضر ، رعایت عدالت در برخورد با فرزندان را برای

پرورش انسان های شایسته ، ضرور می دانند ؛ اما اسلام از چهارده قرن پیش بر این امر تأکید نموده است و پیامبر خدا به مسلمانان توصیه می فرمود که نه تنها در واگذاری امکانات مادی ، بلکه در بوسیدن فرزندان نیز عدالت را رعایت کنند .

بدیهی است که رفتار عادلانه ، به معنای برخورد مساوی و یکسان نیست . چه بسا رعایت عدالت ایجاب می نماید که پدر برای برخی از فرزندان خود ، به دلیل استعداد بیشتر و یا کمتر ، یا به دلیل بیماری و یا جهات دیگر ، هزینه بیشتری را متحمل گردد . این ، به معنای بی عدالتی نیست . البته در این گونه موارد نیز باید سایر فرزندان را نسبت به اقدام خود ، توجیه نمایند .

همچنین ، در صورتی که پدر احساس کرد رعایت حقّ یکی از فرزندان ، پیامدهای منفی و خطرناکی را به دنبال خواهد داشت ، از آن صرف نظر نماید ، چنان که امام صادق علیه السلام می فرماید :

قَالَ وَالِدِي عَلَيْهِ السَّلَامُ : وَاللَّهِ إِنِّي لَأُصَانِعُ بَعْضَ وُلْدِي وَأَجْلِسُهُ عَلَى فَخْذِي وَأَكْثِرُ لَهُ الْمَحَبَّةَ ، وَأَكْثِرُ لَهُ الشُّكْرَ ، وَإِنَّ الْحَقَّ لِعِغْرِهِ مِنْ وُلْدِي ، وَلَكِنْ مُحَافِظَةً عَلَيْهِ مِنْهُ وَمِنْ غَيْرِهِ ؛ لئَلَّا يَصْنَعُوا بِهِ مَا فَعَلَ بِيُوسُفَ إِخْوَتُهُ؛

پدرم علیه السلام فرمود : «به خدا سوگند ، من نسبت به یکی از فرزندانم تظاهر می کنم و او را بر زانویم می نشانم و بسیار به او محبت می کنم و بسیار از او تشکر می کنم . هر چند حق با فرزند دیگر من است ؛ لیکن به خاطر حفاظت کردن وی از او و دیگران ، چنین می کنم تا کاری را که برادران یوسف با او کردند ، اینان با وی نکنند .

همان طور که در این حدیث آمده است ، امام باقر علیه السلام برای پیشگیری از حسادت برخی از فرزندان خود و تبعات سوء آن ، نه تنها نسبت به فرزندی که باید بیش از دیگران مورد محبت او قرار گیرد ، اظهار محبت نمی کند ؛ بلکه فرزند دیگری را که در معرض بیماری حسادت است ، مورد لطف و محبت قرار می دهد تا بدین وسیله ، فرزند برتر را از خطر حسادت برادر ، حفظ نماید و این ، درس تربیتی مهمی است برای مربیان ، بویژه پدران و مادران .

+

از هنگامی که کودک به مرحله درک می رسد ، در تعامل خود با والدین ، با وعده هایی برخورد می کند . این وعده ها گاه عملی می شوند و گاه نمی شوند . در آموزه های اسلام ، این مسئله مورد توجه قرار گرفته و نسبت به وفای به عهد ، توصیه اکید شده است .

دلیل این توصیه را به چند وجه می توان تحلیل و تبیین کرد :

یکی جنبه اخلاقی مسئله است . تخلف از وعده ، از اخلاق ناپسند است و در همه جا و

نسبت به هر کس ، صادق است و یکی از مصادیق آن هم کودک است .

دیگری ، جنبه بدآموزی آن برای کودک است . هر چند خلف وعده ، نهی عام دارد ؛ ولی درباره کودک به جهت شرایط سنّی و تربیتی خاصی که دارد ، از اهمّیت ویژه ای برخوردار است . کودک ، از رفتار دیگران ، بخصوص والدین ، الگو می گیرد و این الگوگیری ، چون در سنّین کودکی است ، تأثیر پایدار و عمیق بر شخصیت وی می گذارد ، به گونه ای که اصلاح آن ، غیر ممکن یا بسیار دشوار خواهد بود .

و اما جنبه سوم ، تأثیر منفی آن بر رابطه کودک با خدا در آینده است . برخی پژوهش ها نشان داده که نوع ارتباط کودک با خداوند ، تحت تأثیر نحوه ارتباط والدین با کودک بوده است . پیش از آن که کودک با مفهوم خدا آشنا شود ، والدین ، بخصوص پدر را رب و صاحب اختیار خود می داند و به تعبیری نقش خداوندی برای وی قائل است (و به همین دلیل ، والدین خود را بی عیب و نقص و دارای همه کمالات و فضایل می داند و حتّی تصوّر هم نمی کند که آنان ، دارای عیب و نقصی باشند) . حال اگر والدین به وعده هایی که به کودک خود داده اند ، عمل نکنند ، او این خلف وعده را به مفهوم خداوندی تسرّی می دهد و ناخودآگاه ، در آینده ، رابطه او با خداوند را تحت تأثیر منفی قرار می دهد . اتفاقاً در حدیث شریف نیز تعلیلی آمده که به این حقیقت ، اشاره دارد : «آنان تصور می کنند شما به آنها روزی می دهید» .

آن مفهومی که از خداوندی برای کودک ، قابل فهم است ، «روزی رسانی» است و روزی رسانی در نظر او ، برابر با خداوندگاری است . حال اگر از خداوندگارِ کودکی خود ، خلف وعده ببیند ، نسبت به خداوند و جایگاه او ، همواره بدبین می گردد . حدیث شریف : «الجنة تحت أقدام الأمّهات» نیز در همین بستر می تواند تحلیل گردد ؛ یعنی گذشته از تلاش هایی که مادران برای تربیت دینی کودک می کنند ، شکل ارتباط مادر با کودک ، تأثیر مهمّی در شکل گیری تصوّر کودک از خداوند دارد و این ، می تواند در آینده کودک تأثیر گذار باشد .

قال الإمام الصادق عليه السلام : مَنْ بَدَأَ بِكَلَامٍ قَبْلَ سَلَامٍ فَلَا تُجِيبُوهُ .

امام صادق علیه السلام فرمود : کسی که قبل از سلام سخن گوید ، به او اعتنا نکنید .

قال الإمام الصادق عليه السلام : صَلَاحُ حَالِ التَّعَايُشِ وَالتَّعَاشِرِ مِلْءُ مِكْيَالٍ ثَلَاثَةٌ فِطْنَةٌ وَتُثْلَثُهُ تَغَافُلٌ .

امام صادق علیه السلام فرمود : اصلاح زندگانی فردی و معاشرت اجتماعی پیمانۀ پُری است که دو سومش زیرکی و یک سومش چشم پوشی است .

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا صَلَّحَ أَمْرُ دُنْيَاكَ فَآتَهُمْ دِينَكَ •

امام صادق عليه السلام فرمود: هر گاه کار دنیایت به سامان شد، دینت را متهم ساز.
(مواظب باش دینت آسیب ندیده باشد.)

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا تَنْظُرُوا فِي عُيُوبِ النَّاسِ كَالْأَرْبَابِ وَانظُرُوا فِي عُيُوبِكُمْ كَهَيْئَةِ الْعَبْدِ •

امام صادق عليه السلام فرمود: ارباب گونه به عیوب دیگران ننگرید، بلکه چون بنده ای متواضع، عیب های خود را واری کنید.

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثَلَاثٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ فَهُوَ مُنَافِقٌ وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى: مَنْ إِذَا حَدَّثَ كَذِبًا وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ وَإِذَا أُنْتُمِنَ خَانَ •

امام صادق عليه السلام فرمود: سه خصلت علامت نفاق است، گر چه صاحبش اهل نماز و روزه باشد: دروغگویی، خلف وعده و خیانت در امانت.

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِزَالَةُ الْجِبَالِ أَهْوَنُ مِنْ إِزَالَةِ قَلْبٍ عَنْ مَوْضِعِهِ •

امام صادق عليه السلام فرمود: کوه کردن از دل کردن آسانتر است.

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِيَّاكُمْ أَنْ يَحْسُدَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا فَإِنَّ الْكُفْرَ أَصْلُهُ الْحَسَدُ •

امام صادق عليه السلام فرمود: مبادا با یکدیگر حسد ورزید، زیرا کفر و بی دینی از حسد بر می خیزد.

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَرْبَعَةٌ أَشْيَاءُ الْقَلِيلُ مِنْهَا كَثِيرٌ: النَّارُ وَالْعَدَاوَةُ وَالْفَقْرُ وَالْمَرَضُ •

امام صادق عليه السلام فرمود: چهار چیز است که اندک آن هم بسیار است: آتش، دشمنی، فقر و بیماری.

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ كَشَفَ حِجَابَ غَيْرِهِ انْكَشَفَتْ عَوْرَاتُ بَيْتِهِ •

امام صادق عليه السلام فرمود: هر که پرده دری کند، اسرار و عیوب خانه خودش آشکار می شود.

• قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: اخْتَبِرُوا إِخْوَانَكُمْ بِخَصَلَتَيْنِ: فَإِنْ كَانَتْ فِيهِمْ وَإِلَّا فَأَعْرَبْ ثُمَّ أَعْرَبْ ثُمَّ أَعْرَبْ: الْمُحَافَظَةُ عَلَى الصَّلَوَاتِ فِي مَوَاقِئِهَا وَالْبِرُّ بِالْإِخْوَانِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ •

امام صادق علیه السلام فرمود: برادران خود را با دو صفت امتحان کنید، که اگر آن دو صفت را داشتند به دوستی و رفاقت خود با آنها ادامه دهید وگرنه از آنان دوری کنید، دوری کنید، دوری کنید 1 :- مراقبت بر نماز اول وقت. ۲ - نیکی به برادران چه در سختی و تنگدستی، چه در هنگام آسایش و گشایش .

قال الإمام الصادق عليه السلام: يابن جندب ... !حق على كل مسلم يعرفنا أن يعرض عمله في كل يوم وليلة على نفسه فيكون محاسب نفسه فإن رأى حسنة استزاد منها وإن رأى سيئة استغفر منها لئلا يخزي يوم القيامة .

امام صادق علیه السلام فرمود: ای پسر جندب ... سزاوار است هر مسلمانی که ما را می شناسد، کردارش را در هر شبانه روز بر خودش عرضه کند و خود را حسابرسی نماید، اگر خوبی دید بر آن بیفزاید و اگر گناه دید، از آن آمرزش بخواهد تا در روز قیامت رسوا نشود .

قال الإمام الصادق عليه السلام: إن العبد المؤمن الفقير ليقول: يارب أرزقني حتى أفعل كذا و كذا من البر و وجوه الخير، فإذا علم الله عزوجل ذلك منه بصدق نية كتب الله له من الأجر مثل ما يكتب له لو عمله، إن الله واسع كريم .

امام صادق علیه السلام فرمود: بنده مؤمن فقیر می گوید: پروردگارا ثروتی روزی ام کن تا در راه خیر و احسان چنین و چنان کنم . و چون خداوند به راستی نیتش پی می برد ، برای او همان اجر و پاداش را می نویسد که اگر انجام می داد می نوشت . همانا خداوند وسعت بخش و کریم است .

قال الإمام الصادق عليه السلام: إنما خلد أهل النار في النار لأن نياتهم كانت في الدنيا أن لو خلدوا فيها أن يعصوا الله أبداً ؛ وإنما خلد أهل الجنة في الجنة لأن نياتهم كانت في الدنيا أن لو بقوا فيها أن يطيعوا الله أبداً ؛ فبالنيات خلد هؤلاء و هؤلاء . ثم تلا قوله تعالى : « كلُّ يَوْمٍ عَلَى شَاكِلَتِهِ » قال: على نيته .

امام صادق علیه السلام فرمود: اهل دوزخ از این رو در دوزخ برای همیشه می مانند که قصد داشتند، اگر در دنیا جاودان ماندند، همیشه نافرمانی خدا کنند و اهل بهشت از این رو در بهشت جاودانند که نیت داشتند اگر در دنیا باقی بمانند همیشه در اطاعت خدا باشند؛ پس این دسته و آن دسته به سبب نیت خود (در بهشت یا جهنم) جاودانی شدند . سپس این آیه را تلاوت فرمود: « بگو هرکس برابر برنامه خود عمل می کند»، یعنی برابر نیت خویش .

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَكْتُوبٌ فِي التَّوْرَةِ: نُحْنَا لَكُمْ فَلَمْ تَبْكُوا، وَشَوَّقْنَاكُمْ فَلَمْ تَشَاقُوا. أَعْلِمِ الْقِتَالِينَ أَنَّ لِلَّهِ سَيْفًا لَا يَنَامُ وَهُوَ جَهَنَّمُ. أَبْنَاءُ الْارْبَعِينَ أَوْفُوا لِلْحِسَابِ، أَبْنَاءُ الْخَمْسِينَ زَرَعُ قَدْ دَنَا حَصَادُهُ، أَبْنَاءُ السِّتِينَ مَاذَا قَدَّمْتُمْ وَ مَاذَا أَخْرَجْتُمْ؟ أَبْنَاءُ السَّبْعِينَ عُدُّوا أَنْفُسَكُمْ فِي الْمَوْتِ، أَبْنَاءُ الثَّمَانِينَ تُكْتَبُ لَكُمْ الْحَسَنَاتُ وَ لَا تُكْتَبُ عَلَيْكُمْ السَّيِّئَاتُ، أَبْنَاءُ التَّسْعِينَ أَنْتُمْ أُسْرَاءُ اللَّهِ فِي أَرْضِهِ ثُمَّ يَقُولُ: مَا يَقُولُ كَرِيمٌ أُسْرَ رَجُلًا؟ مَاذَا يَصْنَعُ بِهِ؟ قُلْتُ: يُطْعِمُهُ وَ يُسْقِيهِ وَ يَفْعَلُ بِهِ. فَقَالَ: فَمَا تَرَى اللَّهَ صَانِعًا بِأَسِيرِهِ؟ ●

امام صادق علیه السلام فرمود: در تورات چنین آمده است: برایتان نوحه سرایی کردیم، اما نگریستید، تشویقتان کردیم اما به شوق نیامدید. (ای پیامبر) به خونریزان بفهمان که خدای را شمشیری است که آرامش ندارد و آن جهنم است. پس ای چهل ساله ها آماده حساب باشید، پنجاه ساله ها شما کاشته ای هستید که زمان برداشتش نزدیک است. شصت ساله ها! چه پیش فرستاده اید و چه به جای نهاده اید؟ هفتاد ساله ها! خود را جزء رفتگان به حساب آرید، هشتاد ساله ها! فقط برایتان حسنه می نویسند و گناه برایتان نوشته نمی شود، نود ساله ها! شما اسیران خدا در زمینید، سپس می گوید: بخشنده ای که مردی را اسیر کرده چه می گوید؟ و با اسیر خود چه می کند؟ راوی می گوید: عرض کردم او را نان و آب می دهد و از او کار می کشد؟ امام فرمود: بنا بر این می خواهی رفتار خدا با اسیرش چگونه باشد.

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَلَا بَشِّرِ الْمَشَانِينَ فِي الظُّلُمَاتِ إِلَى الْمَسَاجِدِ بِالنُّورِ السَّاطِعِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ. ●

امام صادق علیه السلام فرمود: هان، بشارت ده آنانی را که در تاریکی ها به سوی مساجد می روند، به نور درخشانی که در روز واپسین بر آنان پرتو افکن خواهد بود.

لَمَّا ذَكَرَ رَجُلٌ عِنْدَهُ الْأَغْنِيَاءَ وَ وَقَعَ فِيهِمْ، قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: أَسْكُتْ فَإِنَّ الْغَنِيَّ إِذَا كَانَ وَصُولًا لِرَحْمِهِ بَارًا بِأَخْوَانِهِ، أَضْعَفَ اللَّهُ لَهُ الْأَجْرَ ضِعْفَيْنِ لِأَنَّ اللَّهَ يَقُولُ: «وَمَا أَمْوَالُكُمْ وَ لَا أَوْلَادُكُمْ...» آيَةٌ ●

هنگامی که مردی نزد امام صادق علیه السلام از ثروتمندان بدگویی کرد، امام صادق علیه السلام فرمود: ساکت باش! ثروتمند اگر همیشه صله رحم کند و نسبت به برادرانش نیکی کند، خداوند دوبرابر به او پاداش خواهد داد، زیرا خداوند می گوید: «هرگز اموال و اولادتان چیزی نیست که شما را به درگاه ما نزدیک سازد، مگر آنکه با ایمان و عمل صالح، کسی مقرب شود و آنانند که پاداش اعمال صالحشان دوجندان است و در غرفه های بهشت ایمن و آسوده خاطرند.» سوره سبأ، آیه ۳۷.

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَسْتُ أَحِبُّ أَنْ أَرَى الشَّابَّ مِنْكُمْ الْأَغَادِيَاءَ فِي حَالَيْنِ: إِمَّا عَالِمًا أَوْ مُتَعَلِّمًا، فَإِنْ لَمْ يَفْعَلْ فَرَطًا، فَإِنْ فَرَطَ ضَيَّعَ، فَإِنْ ضَيَّعَ أَثِمَ، وَإِنْ أَثِمَ سَكَنَ النَّارَ وَالَّذِي بَعَثَ مُحَمَّدًا بِالْحَقِّ .

امام صادق علیه السلام فرمود: هیچ دوست ندارم جوانی از شما را ببینم مگر در یکی از این دو حالت: یا دانا باشد و یا در حال آموختن، و اگر چنین نباشد، کوتاهی کرده است، و اگر تفریط کند، تباه کرده است، و اگر تباه کند، گناه کرده، و اگر گناه کند، به خدایی که محمد صلی الله علیه و آله را به حق مبعوث کرده قسم، که این جوان در آتش ماندگار خواهد شد .

عَنْ عَبْدِ الْمُؤْمِنِ الْأَنْصَارِيِّ قَالَ: قُلْتُ لِأَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَوْمًا يَرُؤُونَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قَالَ: اخْتِلَافُ أُمَّتِي رَحْمَةٌ فَقَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: صَدَقُوا فَقُلْتُ: إِنْ كَانَ اخْتِلَافُهُمْ رَحْمَةً فَاجْتِمَاعُهُمْ عَذَابٌ؟ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَيْسَ حَيْثُ تَذَهَبُ وَتَذَهَبُوا، إِنَّمَا أَرَادَ قَوْلَ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ: «فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ» فَأَمَرَهُمْ أَنْ يَنْفِرُوا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، وَيَخْتَلِفُوا إِلَيْهِ فَيَتَعَلَّمُوا ثُمَّ يَرْجِعُوا إِلَى قَوْمِهِمْ فَيُعَلِّمُوهُمْ، إِنَّمَا أَرَادَ اخْتِلَافَهُمْ مِنَ الْبُلْدَانِ لِاخْتِلَافِ فَدَيْنِ اللَّهِ إِنَّمَا الدِّينُ وَاحِدٌ .

عبدالمؤمن انصاری می گوید: به امام صادق علیه السلام عرض کردم گروهی از پیامبر نقل می کنند که آن حضرت فرموده اختلاف امت من رحمت است. امام صادق علیه السلام فرمود: راست گفته اند. انصاری می گوید، عرض کردم: اگر اختلافشان رحمت است پس با هم بودنشان عذاب است؟ امام صادق علیه السلام فرمود: نه چنین است که تو می پنداری و آنان پنداشته اند. پیامبر صلی الله علیه و آله این آیه را در نظر داشته است که «چرا از هر گروهی عده ای نمی کوچند تا دانای در دین شوند و سپس به سوی قوم خود بازگشته و آنها را [از آتش] بیم دهند» پس پیامبر صلی الله علیه و آله مسلمانان را امر کرد که برای یادگیری دین به سوی بیابند و سپس به سوی قوم خود رهسپار شوند و آنان را آموزش دهند؛ پس پیامبر صلی الله علیه و آله رفت و آمد در شهرها را اراده کرده نه اختلاف در دین خدا را؛ دین خدا یکی بیش نیست .

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ طَلَبَ ثَلَاثَةَ بَغِيرِ حَقِّ حَرَمٍ ثَلَاثَةً بِحَقِّ: مَنْ طَلَبَ الدُّنْيَا بِغَيْرِ حَقِّ حَرَمِ الْآخِرَةِ بِحَقِّ؛ وَمَنْ طَلَبَ الرَّأْسَةَ بِغَيْرِ حَقِّ حَرَمِ الطَّاعَةِ لَهُ بِحَقِّ؛ وَمَنْ طَلَبَ الْمَالَ بِغَيْرِ حَقِّ حَرَمِ بَقَاؤُهُ لَهُ بِحَقِّ .

امام صادق علیه السلام فرمود: هر که سه چیز را بناحق بخواهد، از سه چیز دیگر بحق محروم می گردد: هر که دنیا را به بناحق بخواهد از آخرت حقیقتاً محروم می گردد؛ و هر که بناحق ریاست طلبی کند از اطاعت زبردستان بحق محروم می شود؛ و هر که بناحق مالی را بخواهد، از ماندگار بودن آن مال بحق محروم می شود.

قال الإمام الصادق عليه السلام: ما ضَعَفَ بَدَنٌ عَمَّا قَوِيَتْ عَلَيْهِ النِّيَّةُ .

امام صادق علیه السلام فرمود: در موردی که نیت و اراده آدمی قوی باشد، بدن دچار ضعف و ناتوانی نمی گردد.

قال الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ أَوْلِيَاءَ اللَّهِ لَمْ يَزَالُوا مُسْتَضْعَفِينَ قَلِيلِينَ مُنْذُ خَلَقَ اللَّهُ آدَمَ .

امام صادق علیه السلام فرمود: اولیاء خدا، از زمانی که خداوند آدم را آفرید، همواره در ضعف و اقلیت بوده اند.

قال الإمام الصادق عليه السلام: إِنَّ اللَّهَ جَعَلَ وَلِيَّهِ فِي الدُّنْيَا غَرَضاً لِعَدْوِهِ .

امام صادق علیه السلام فرمود: خداوند در دنیا دوست خود را، آماج دشمن خویش قرار داده است.

قال الإمام الصادق عليه السلام: عَلَيْكَ بِالسَّخَاءِ وَ حُسْنِ الْخُلُقِ فَإِنَّهُمَا يَزِينَانِ الرَّجُلَ كَمَا تَزِينُ الْوَاسِطَةُ الْقِلَادَةَ .

امام صادق علیه السلام فرمود: بر تو باد بخشندگی و خوشخویی، زیرا همان گونه که گوهر درشت وسط گردن بند، سبب زیبایی آن است، این دو خصلت نیز مایه زینت و زیور مردند.

قال الإمام الصادق عليه السلام: اتَّقُوا عَلَى دِينِكُمْ فَأَحْجُبُوهُ بِالتَّقِيَّةِ؛ فَإِنَّهُ لَا إِيمَانَ لِمَنْ لَا تَقِيَّةَ لَهُ، إِنَّمَا أَنْتُمْ فِي النَّاسِ كَالنَّحْلِ فِي الطَّيْرِ، لَوْ أَنَّ الطَّيْرَ تَعَلَّمَ مَا فِي أَجْوَابِ النَّحْلِ، مَا بَقِيَ مِنْهَا شَيْءٌ إِلَّا أَكَلَتْهُ .

امام صادق علیه السلام فرمود: نگران دین خود باشید و آن را با تقیه پوشیده نگه دارید، زیرا کسی که تقیه ندارد، ایمان ندارد. شما در میان مردم مانند زنبوران عسل در میان پرندگان هستید. اگر پرندگان بدانند که درون زنبور عسل چیست، همه آنها را می خورند و چیزی باقی نمی گذارند.

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: مَنْ تَوَلَّى أَمْرًا مِنْ أُمُورِ النَّاسِ فَعَدَلَ وَفَتَحَ بَابَهُ وَرَفَعَ شَرَّهُ وَنَظَرَ فِي أُمُورِ النَّاسِ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ عَزَّوَجَلَّ أَنْ يُؤَمِّنَ رَوْعَتَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ .

امام صادق عليه السلام فرمود: هرکس زمام امری از امور مردم را به دست گیرد و عدالت پیشه کند و در خانه خود را به روی مردم بگشاید و شر نرساند و به امور مردم رسیدگی کند، بر خدای عزوجل است که در روز قیامت او را از ترس و هراس ایمن گرداند و به بهشتش برد .

عِنْدَ مَا سَأَلَهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَبُو بَصِيرٍ عَنِ الرُّوحِ عِنْدَ النَّوْمِ أَخْرَجُ مِنَ الْبَدَنِ؟ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: لَا يَا أَبَا بَصِيرُ، فَإِنَّ الرُّوحَ إِذَا فَارَقَتِ الْبَدَنَ لَمْ تَعُدْ إِلَيْهِ، غَيْرَ أَنَّهَا عَيْنُ الشَّمْسِ مَرْكُوزَةٌ فِي السَّمَاءِ فِي كَبِدِهَا وَ شِعَاعُهَا فِي الدُّنْيَا .

ابوبصیر از امام صادق علیه السلام پرسید: آیا هنگام خواب روح از بدن خارج می شود؟ حضرت فرمودند: نه! ای ابابصیر، روح اگر از بدن جدا شود، دیگر به آن باز نمی گردد، اما روح چون خورشید است که در وسط آسمان جای دارد، اما پرتو آن همه جا را فرامی گیرد .

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّا أَهْلَ بَيْتِ مُرَوِّتِنَا الْعَفْوُ عَمَّنْ ظَلَمْنَا .

امام صادق علیه السلام فرمود: ما خاندانی هستیم که مردانگی ما گذشت از کسی است که به ما ستم کرده است .

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِذَا رَقَّ الْعِرْضُ اسْتَصْعَبَ جَمْعُهُ .

امام صادق علیه السلام فرمود: هرگاه آبرو بریزد، جمع آوری و (جبران) آن دشوار است .

لَمَّا ذَكَرَ لَهُ مُفَضَّلُ بْنُ قَيْسٍ بَعْضَ حَالِهِ قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَا جَارِيَةُ هَاتِ ذَلِكَ الْكَيْسَ، هَذِهِ أَرْبَعُمِائَةٌ دِينَارٍ وَصَلَّنِي بِهَا أَبُو جَعْفَرٍ، فَخُذْهَا وَ تَفَرَّجْ بِهَا. قَالَ فَقُلْتُ لَا وَاللَّهِ جُعِلَتْ فِدَاكَ مَا هَذَا دَهْرِي وَلَكِنْ أَحْبَبْتُ أَنْ تَدْعُوَ اللَّهَ عَزَّوَجَلَّ لِي. قَالَ فَقَالَ: أَي سَأَفْعَلُ وَلَكِنْ إِيَّاكَ أَنْ تُخْبِرَ النَّاسَ بِكُلِّ حَالِكَ فَتَهُونَ عَلَيْهِمْ .

مفضل بن قیس مشکل مالی خود را برای امام صادق علیه السلام شرح داد. حضرت فرمود: ای کنیز آن همیان را بیاور. پس فرمود: این چهارصد دینار است که ابوجعفر (منصور دوانیقی) به من پیشکش کرده است، بردار؛ و با آن به زندگی خود گشایشی بده . مفضل می گوید عرض کردم: فدایت شوم به خدا مقصودم این نبود بلکه دوست داشتم تا به

درگاه خداوند برابرم دعا کنید. مفضل می گوید: حضرت فرمود: این کار را خواهم کرد. اما مبادا مشکلات و گرفتاری های خود را به مردم بگویی که نزد آنها بی مقدار می شوی.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: مَنْ رَوَى عَلَى مُؤْمِنٍ رِوَايَةً يُرِيدُ بِهَا شَيْنَهُ وَ هَدَمَ مُرُوتَهُ لَيْسَقَطٌ مِنْ أَعْيُنِ النَّاسِ، أَخْرَجَهُ اللَّهُ عَزَّوَجَلَّ مِنْ وِلَايَتِهِ إِلَى وِلَايَةِ الشَّيْطَانِ. .

امام صادق علیه السلام فرمود: هرکس چیزی را نقل کند و قصدش ظاهر ساختن عیب و بدی و ریختن آبروی مؤمنی باشد و بخواهد او را از دیده های مردم بیندازد و در انظار، سبک و بی ارزش کند، خداوند متعال او را از دوستی خود خارج و در دوستی شیطان وارد می کند.

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَالَ: لَا يَزَالُ الْعَبْدُ الْمُؤْمِنُ يُكْتَبُ مُحْسِنًا مَا دَامَ سَاكِتًا، فَإِذَا تَكَلَّمَ كُتِبَ مُحْسِنًا أَوْ مُسِيئًا. .

امام صادق علیه السلام فرمود: بنده مؤمن تا خاموش است، نیکوکار نوشته می شود، و چون لب گشاید، نیکوکاریا بدکار نوشته خواهد شد.

الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي قَوْلِهِ تَعَالَى: قُوا أَنْفُسَكُمْ وَ أَهْلِيكُمْ نَارًا لَمَّا سَأَلَهُ أَبُو بَصِيرٍ عَنْ وِقَايَةِ الْأَهْلِ... قَالَ عَلَيْهِ السَّلَامُ: تَأْمُرُهُمْ بِمَا أَمَرَهُمُ اللَّهُ وَ تَنْهَاهُمْ عَمَّا نَهَاَهُمُ اللَّهُ عَنْهُ فَإِنْ أَطَاعُوكَ كُنْتَ قَدْ وَقَيْتَهُمْ وَ إِنْ عَصَوْكَ فَكُنْتَ قَدْ قَضَيْتَ مَا عَلَيْكَ. .

امام صادق علیه السلام در پاسخ به ابوبصیر از آیه «خود و خانواده خود را از آتش ... نگه دارید»، پرسید چگونه خانواده را باید از آتش نگه داشت؟ فرمود: آنها را به انجام آن چه خدا فرمان داده است فرمان دهی و از آن چه خدا منعشان فرموده است، منع کنی. اگر از تو اطاعت کردند آنان را از آتش حفظ کرده ای و اگر نافرمانیت کردند تو وظیفه ات را انجام داده ای.

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: السُّجُودُ مُنْتَهَى الْعِبَادَةِ مِنْ بَنِي آدَمَ. .

امام صادق علیه السلام فرمود: سجده، اوج عبادت بنی آدم است.

عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ: بَيْنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي سَفَرٍ إِذَا نَزَلَ فَسَجَدَ خَمْسَ سَجَدَاتٍ فَلَمَّا رَكِبَ قَالَ لَهُ بَعْضُ أَصْحَابِهِ: رَأَيْنَاكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ صَنَعْتَ مَا لَمْ تَكُنْ تَصْنَعُهُ: قَالَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ: نَعَمْ أَتَانِي جِبْرَائِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَبَشَّرَنِي أَنَّ عَلِيًّا فِي الْجَنَّةِ فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ فَاطِمَةُ فِي الْجَنَّةِ فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ الْحَسَنُ وَ الْحُسَيْنُ سَيِّدَا شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى،

فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ مَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ، فَسَجَدْتُ شُكْرًا لِلَّهِ تَعَالَى، فَلَمَّا رَفَعْتُ رَأْسِي قَالَ: وَ مَنْ يُحِبُّ مَنْ يُحِبُّهُمْ فِي الْجَنَّةِ. .

امام صادق علیه السلام فرمود: رسول خدا در سفری از مرکب خود پیاده شد و پنج مرتبه به سجده افتاد، چون سوار مرکب شد یکی از یارانش عرض کرد: ما کاری از شما دیدیم که تاکنون چنان نکرده بودید؟! فرمود: آری جبرئیل علیه السلام نزد من آمد و مرا بشارت داد که علی علیه السلام اهل بهشت است. من بشکرانه این نعمت به پیشگاه خدا سجده آوردم، چون سر برداشتم گفت فاطمه هم اهل بهشت است. من بشکرانه آن نیز سجده آوردم. چون سر برداشتم گفت: حسن و حسین دو سرور جوانان بهشتی اند. باز هم بشکرانه آن سجده کردم. چون سر برداشتم گفت هرکس هم که ایشان را دوست بدارد نیز اهل بهشت است. من بشکرانه آن سجده کردم. چون سر برداشتم، گفت هرکس هم که دوستِ دوستان ایشان باشد، اهل بهشت است و من بشکرانه آن نیز سجده کردم. .

عَنْ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرَ بْنِ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ قَالَ سَمِعْتُهُ يَقُولُ: عَلَيْكُمْ بِالذُّعَاءِ فَإِنَّكُمْ لَاتَتَّقَرُّونَ بِمِثْلِهِ وَ لَا تَتْرَكُوا صَغِيرَةً لِصِغَرِهَا أَنْ تَسْأَلُوهَا فَإِنَّ صَاحِبَ الصَّغَارِ هُوَ صَاحِبُ الْكِبَارِ. .

سیف تمار گوید از امام صادق علیه السلام شنیدم که می فرمود: هیچگاه دست از دعا بر ندارید، که شما به هیچ وسیله ای بمانند آن به درگاه خدا نزدیکی پیدا نمی کنید، و هیچ گاه درخواست حاجتی را بخاطر کوچک بودنش رها نکنید، چرا که اختیاردار حاجات ناچیز همان اختیاردار حوائج بزرگ است. .

قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ: إِنَّ الْعَبْدَ إِذَا كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ وَ لَمْ يَكُنْ عِنْدَهُ مَا يُكَفِّرُهَا إِبْتِلَاءُ اللَّهِ تَعَالَى بِالْحَزَنِ فَيُكْفِرُ عَنْهُ ذُنُوبَهُ. .

امام صادق علیه السلام فرمود: چون گناه بنده (مؤمنی) فراوان شود و عمل صالحی نداشته باشد که جبران آن گناهان کند، خداوند او را به غم و اندوه گرفتار می سازد تا گناهانش را پاک کند. .

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي وَصْفِ الْكَامِلِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ: هُمُ الْبِرَّةُ بِالْإِخْوَانِ فِي حَالِ الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ، الْمُؤَثِّرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ فِي حَالِ الْعُسْرِ، كَذَلِكَ وَصَفَهُمُ اللَّهُ فَقَالَ: «وَيُؤَثِّرُونَ عَلَى أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ.» .

امام صادق علیه السلام در وصف مؤمنان کامل می فرماید: آنان کسانی اند که در روزگار سختی و آسایش به برادران خود نیکی می کنند، در تنگدستی دیگران را بر خود ترجیح می

دهند و خداوند در وصف ایشان فرموده است «و از خود گذشتگی می کنند، در حالی که خود بشدت به آن نیاز دارند.»

شُعَيْبٌ: تَكَارَيْنَا لِأَبِي_ بِدَاللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ قَوْمًا يَعْمَلُونَ فِي بُسْتَانٍ لَهُ وَكَانَ أَجْلُهُمْ إِلَى الْعَصْرِ فَلَمَّا فَرَغُوا قَالَ لِمُعْتَبٍ: أَعْطِهِمْ أَجُورَهُمْ قَبْلَ أَنْ يَجْفَأَ عَرَقُهُمْ. •

شعیب می گوید: گروهی را اجیر کردیم که تا هنگام عصر در باغ امام صادق علیه السلام کار کنند. همین که کارشان تمام شد آن حضرت فرمود: مزد آنان را قبل از آنکه عرقشان خشک شود، بپرداز. •

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: يَعْيشُ النَّاسُ بِإِحْسَانِهِمْ أَكْثَرِمًا يَعِيشُونَ بِأَعْمَارِهِمْ وَ يَمُوتُونَ بِذُنُوبِهِمْ أَكْثَرَ مِمَّا يَمُوتُونَ بِأَجَالِهِمْ. •

امام صادق علیه السلام فرمود: مردم بیش از آنکه با عمر خود زندگی کنند، با احسان و نیکو کاری خویش می زیند، و بیش از آنکه به سبب فرارسیدن اجل خود بمیرند، بر اثر گناهان خود می میرند. •

قَالَ الْإِمَامُ الصَّادِقُ عَلَيْهِ السَّلَامُ: ثَلَاثَةٌ لَا تُعْرَفُ إِلَّا فِي ثَلَاثِ مَوَاطِنَ: لَا يُعْرَفُ الْحَلِيمُ إِلَّا عِنْدَ الْغَضَبِ، وَ لَا الشُّجَاعُ إِلَّا عِنْدَ الْحَرْبِ، وَ لَا أَخٌ إِلَّا عِنْدَ الْحَاجَةِ. •

امام صادق علیه السلام فرمود: سه کس را جز در سه جا نتوان شناخت: انسان بردبار را به هنگام خشم، شجاع را به گاه نبرد، و برادر را به وقت نیاز. •

پایان

ای پسر نعمان! اگر می خواهی برادرت با تودر دوستی با صفا [و يك دل] باشد ، با او شوخی مکن و به کشمکش پرداز و بر او مباحثات مفروش و ستیزه مجوی.

لَا تَطَّلِعْ صَدِيقَكَ مِنْ سِرِّكَ إِلَّا عَلَى مَا لَوْ اطَّلَعَ عَلَيْهِ عَدُوُّكَ لَمْ يَضُرُّكَ؛

دوستت را بر راز خود آگاه مساز ، مگر آن رازی که اگر دشمنت هم از آن آگاه شود ، زیانی به تو نرسد.

أَكْثَرُوا مِنَ الدُّعَاءِ فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ مِنَ عِبَادِهِ الَّذِينَ يَدْعُونَهُ؛

بسیار دعا کنید ؛ زیرا خداوند از میان بندگانش کسانی را دوست دارد که او را به دعا بخوانند.

التماس دعا

منبع - سایت : <http://www.hadithlib.com> تهیه و تنظیم و ویرایش توسط : ع - باقریار رازیقی